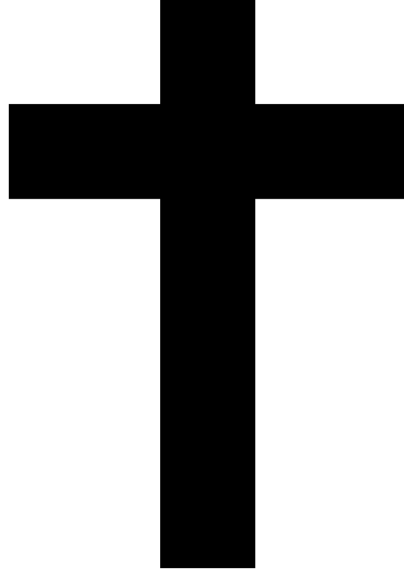

Ngú bà toko nambeè
mì Mbíri ta ndâ 'duù

dogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù New Testamei

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù
Ndogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù New Testament

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ndogo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
14424ae9-b5af-591e-814e-49316d8d74aa

Contents

Màtéyò	1
Márikò	61
Lùkà	98
Jòvànì	161
Ndâ Nèté	219
Rómà	282
1 Kòrìndì	306
2 Kòrìndì	329
Gálàtì	344
Éfàsù	353
Filípì	361
Kòlòsiyà	367
1 Tèsalónikà	373
2 Tèsalónikà	379
1 Tìmàtéyò	382
2 Tìmàtéyò	389
Tító	394
Fílímòní	398
Ìbiráyò	400
Jákòmò	419
1 Piyétòrò	426
2 Piyétòrò	433
1 Jòvànì	437
2 Jòvànì	443
3 Jòvànì	444
Júdà	445
Có Kóó	447

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíṛì go có mì Màtéyò

Tà-ká-tà gítí ɾèngbó Jézù

¹ Nìno a tà-ká-tà gítí ɾèngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíṛì, tí 'viì mì Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli, tí 'viì mì Àbìràámò tí mbe jò ɱa ndâ Ìzìriyéli 'dáá gí.

² Nìno a ɾè ndâ ká gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbìràámò yee tí Dàvídè: Àbìràámò ká jò Ìzákò,

Ìzákò gù jò Jàkóbè,
Jàkóbè gù jò ndâ Júdáa ta ndâ ná'vindí wó.

³ Júdáa gù jò ndâ Pèrézì ta Zèrà mítí Tàmàrà,
Pèrézì gù jò Èzìrónì,

Èzìrónì gù jò Rámù,

⁴ Rámù gù jò Àmìnàdábì,

Àmìnàdábì gù jò Nàsónì,

Nàsónì gù jò Sàlìmónì,

⁵ Sàlìmónì gù jò Bòwázì mítí Rà'ábù,

Bòwázì gù jò Òbèdì mítí Rùtá,

Òbèdì gù jò Jèsi,

⁶ bìndi Jèsi gù jò Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli.

Nìno a ɾè ndâ gù Jézù mbe 'bità 'do tí Dàvídè yee tí o bà kaa ndâ Ìzìriyéli tí ndâ zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà:

Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli gù jò Sólómònì mítí nawù wó Ùráyà,

⁷ Sólómònì gù jò Rèyòbòwámù,

Rèyòbòwámù gù jò Àbíjà,

Àbíjà gù jò Ásà,

⁸ Ásà gù jò Yòsáfàtì,

Yòsáfàtì gù jò Yòrámù,

Yòrámù gù jò Ùzáyà,

⁹ Ùzáyà gù jò Yòtámù,

Yòtámù gù jò Áázì,

Áázì gù jò Èzìkíyà,

¹⁰ Èzìkíyà gù jò Mánásè,

Mánásè gù jò Àmónì,

Àmónì gù jò Yòsíyà,

¹¹ Yòsíyà gù jò ndâ Jèkòníyà ta ndâ ná'vindí wó. 'Do bà-i-nò à gù kaa ndâ Ìzìriyéli tí ndâ zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà.

¹² Nìno a ɾè ndâ gù Jézù mbe 'bità 'do tí o bà kaa ndâ Ìzìriyéli tí ndâ zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà yee tí o bà jò Jézù:

Jèkòníyà gù jò Sèlìtìyéli si ndú Bàbìlóniyà,

bìndi Sèlìtìyéli gù jò Zèrùbàbèlè,

¹³ Zèrùbàbèlè gù jò Àbíyúdì,

Àbíyúdì gù jò Èlìyàkímì,

Èliyàkímì gii jò Àzòrì,

¹⁴ Àzòrì gii jò Zàdókì,

Zàdókì gii jò Àkímì,

Àkímì gii jò Èliyúdi,

¹⁵ Èliyúdi gii jò Èliyázàrà,

Èliyázàrà gii jò Mátáni,

Mátáni gii jò Jàkóbè,

¹⁶ bìndi Jàkóbè gii jò Jùzépè nó mbe kò Màriyà tí nawu Jézù nó tí Bìndi-Mbíri nò.

¹⁷ Muu ndâ gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbìráámò tí bu ndâ Ìzìrìyèlì 'dáá gî, yee tí Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyèlì a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu'bi-nje nà'ò. 'Do tí Dàvidè yee tí o bà kaa ndâ Ìzìrìyèlì tí ndâ zà-za gó ya tí gí Bàbilóniyà 'dáá gî a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu'bi-nje nà'ò. 'Do tí o bà kaa ndâ Ìzìrìyèlì tí ndâ zà-za gó ya tí gí Bàbilóniyà yee tí o bà jò Jézù 'dáá gî a ndâ 'dakò muu'bi-nje nà'ò.

Bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíri

¹⁸ Rèngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíri éno. Ta o tí nò Jùzépè 'vee káa có tí Màriyà tí nawu Jézù tí Bìndi-Mbíri jéé gî, káa ndú toko bà sili ta yí lá. Káa kùro bà ko yí gí 'bá, Màriyà gii tè nakáyì ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri gî.

¹⁹ Jùzépè mà gii nò éno, yí gii bàkà có bà dele ndi ndâ i mì wó 'do tàkò Màriyà gbí 'dè có á tabèngì, tacó yí a tó 'dakò, káa go bà te nò á ro Màriyà mí kùro ndâ 'duù tí wó wálá. ²⁰ Káa si yí kù koṛo ṛa có tí nò, basìlì mì Mbíri gii gí gí muu wó gbí rii, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Jùzépè, 'viì mì Dàvidè, cì gúku tí bà kò Màriyà tí nawù lo lá. Tacó 'viì tí nò gbí yì wó nò a 'viì mì Bèri-mi-Mbíri. ²¹ Yí bà jò a 'viì-'dakò, bìndi wò bà gbì rẹ wó tí Jézù, tacó yí bà 'vala ndâ 'duù mì yo 'do gbí ndâ vò i mì ndú.»

²² I tí nò bàkà tí 'dáá ká tacó wàa có tí nó náa Mbíri táánò tuu ta 'bí mbe 'dòkò có mì wó máa,

²³ «'Bí ngbutu 'viní bà gii tè nakáyì,

yí bà jò 'viì tí nò tí 'viì-'dakò,

náa àá bà gbì rẹ wó tí Èmànùwélè (gbí máa: Mbíri ta ndoo) nó» 'ví dù tí tí yúco.

²⁴ Jùzépè mà gii ziya 'do tí rì, yí gii ko Màriyà gí 'bá go có tí nó náa basìlì mì Mbíri 'dè jì yí gbí rii nò. ²⁵ Káa ndú toko bà sili ta yí lá. Bìndi Màriyà gii jò 'viì mì wó, tí 'viì-'dakò, bìndi Jùzépè gii gbì rẹ wó tí Jézù.

2

À jò Jézù mí gbí gbata Bètèlèmè á gbí to Jùdéyà

¹ Ta o tí nò, gbolò gba Jùdéyà a Èródè. Mà gii zeke'o, ndâ 'bí 'dakò tí ndâ mbe 'di gbí-o, tí ndâ mbe kù pà-có ndâ i ta ndâ yii, gii nò yii tí nó mbe túbà o bà jò Jézù nó co gî, bìndi ndú gii njè nó ya gí Jèrùzàlémè, kù 'vee ndâ 'duù, ² máa, «Dó 'viì tí nó tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà nó ngò? Tacó ze nò yii mì wó si ze 'bá mì ze á Wáá, káa ze gii gí tacó bà ùlù yí.»

³ Èródè tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà mà gii 'di có tí nò, líkí'o gii cee 'do tí wó gî. Gúku bà 'di có tí nò delè gii zèè ndâ 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gî.

⁴ Èródè bà-i-nò gii kili ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri ta ndâ kpo-kpò 'duù mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà 'dáá gî, bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, àá bà jò Bìndi-Mbíri mí ngò?»

⁵ Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Áá bà jò yí mí gbí gbata Bétèlèmè, go có tí nó náa Míkà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì cu mí gbí wàràgà mì wó táánò sàà, máa,

⁶ «Káa wò tí Bétèlèmè á gbí to mì Júdáà,
wò me 'dé to á kùro ndá gba kòtí Júdáà lá,
tacó gba tí nó náa yí bà gii dù tí mbe kpolo tí ndá 'duù mì ye tí ndá Ìzìrìyèlì nó bà gii 'do mì lo.» »

⁷ Èródè má gii 'di có tí nó, yí gii tè'é tí ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gii 'do Wàá nó tàbèngii, bìndi yí gii 'vee ndú gítí kpédélé o bà ò yii tí nó mì ndú. ⁸ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, ndú ya gí bà pà bàndò tí nó náa à jò 'viì tí nó mítí á Bétèlèmè nò, ndú má 'de gí, ndú 'ví dele ndi ndú gii gí bà 'dè có ji yí. Tacó wàa, yí 'ví ya gí bà ùlù yí delè.

⁹ Ndá mbe 'di gbí-o tí nó má gii 'di có tí nó náa Èródè 'dè ji ndú nó gí, ndú gii njè nó 'do Jèrùzàlèmè kù ya gí Bétèlèmè. Ndú má gii di kpokèjì, yii tí nó mbe kù túbà kpokèjì ji ndú nó gii co ndi wó káká'i mí kùro ndú kù túbà kpokèjì ji ndú. Yii tí nó gii ko ndú yee Bétèlèmè, bìndi yí gii rò tíyò á 'vii ta muu bàndò tí nó ta dó Jézù tí nó. ¹⁰ Líkí'o bà ò yii tí nó gii bàkà ndú ngé ndii gí. ¹¹ Ndú má gii rì gí tà'i, ndú gii 'de ndá 'viì tí nó ta nawu wó Màríyà. Ndú bà-i-nò gii kucuku muungbó ndú mí kùro dó 'viì tí nó, bìndi ndú gii ùlù yí go bà ùlù Mbírì. Bìndi ndú gii njaanga gbí ndá káká'i mì ndú, ndú gii je ndá i-nambee 'do tí dâ'bì, ta dî, ta banga pó i bà ònòkò bàà ji 'viì tí nó.

¹² Káa ta kùro o bà dele ndi ndú gí 'bá mì ndú, Mbírì gii kpo-gbí-tà-tù ndú gbí rii, máa, ndú 'ví dele co mì Èródè lá. Tacó éno, ndú gii waa to 'do tí Èródè co tí 'bí kpokèjì.

¹³ Ndá mbe 'di gbí-o tí nó má gii njè nó gí, basilì mì Mbírì gii 'dè có ji Jùzépè gbí rii, máa, «A gí yaà, wò 'ví kaa ndá 'viì tí nó ta nawu wó, wàa wò 'ví fa ngèlè ta ndú ya gí Màsìrì. Yo 'ví dù ta ndú kà yee tí o tí nó náa ye bà tè'é tí lo. Tacó Èródè kù pà kpokèjì bà 'de 'viì tí nó, wàa yí 'ví zi yí gí.»

¹⁴ Jùzépè má gii ziya 'do tí rì, yí gii kaa ndá Jézù ta nawu wó Màríyà, yí gii zèè kpokèjì Màsìrì ta ndú ta bèbìlì tí nó, go có tí nó náa basilì mì Mbírì 'dè ji yí gbí rii nó. ¹⁵ Ndú gii dù á Màsìrì yee tí o bà cì Èródè. I tí nó bàkà tí jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì ta rẹ wó a Òsíyà 'dè sàà, éno máa, Mbírì máa,
«Ye tè'é tí 'viì mì ye 'do Màsìrì,» nò.

¹⁶ Èródè má gii 'di gbí ni gí máa, ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gii 'do Wàá nó eendi yí gí, tàkòcò wó gii kpolo ngé ndii gí. Tacó éno, yí gii 'dè có ji ndá àsìkèrì mì wó, máa, ndú ya gí bà ziki ndá dó 'viì-'dakò gbí gbata Bétèlèmè ta ndá to tí nó dè-dè seè Bétèlèmè nó 'dáá gí. Máa, ndú 'bità 'do tí ndá délèkè dó 'viì yee tí ndá ònò ta ndoò tí ndú sósò'ò, nò. Èródè 'deke o tí nó 'vii ta o tí nó náa ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gii 'do Wàá nó 'deke ji yí máa ndá yí 'bità bà ò yii tí nó gbí nò. ¹⁷ Nà i tí nó náa Èródè bàkà nó gí ká jé go có tí nó náa Jèrèmíyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà táánò, máa,

¹⁸ «À 'di kòcò 'duù gí gbí gbata Rámà,
'duù tí nó kù wa gbí, ta bà tò kù ngéé gí yaà.
A niì tí nó tí Ràkélè nó ká kù wa ndá 'viì mì wó.
Bà yii yí kpo ndá 'duù gí,
tacó ndá 'viì mì wó ni 'dáá gí,» nò.

¹⁹ Bìndi bà cì Èródè, basìlì mì Mbírì gii 'dè có jì Jùzépè káká'i gbí rii, si yí Mási-rì, ²⁰ máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví kaa ndâ 'viì tí nò ta nawu wó, wò 'ví dele ta ndú ya gí 'bá mì yo ndâ Ìzìriyéli. Tacó 'duù tí nó táánò mbe kù jè ta bà zi yí nó cì gí.»

²¹ Jùzépè mà gii ziya 'do tí rì gí, yí gii kaa ndâ Jézù ta nawu wó Màriyà, bìndi yí gii dele ta ndú ya gí 'bá mì ndú ndâ Ìzìriyéli. ²² Káa si ndú kálásé á kpokèjì, yí mà gii 'di có máa, a Àrikálàwù tí 'bí 'viì mì Èródè ká le bèrè bìndi bu wó á Jùdéyà, gúku bà ya gí Jùdéyà gii bàkà yí gí. Káa Mbírì gii 'dè có jì yí gbí rii, máa, yí ya gí Jùdéyà lá. ²³ Tacó éno, yí gii ya a i gí gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàliléyà, si 'dóó 'bá mì ndú Jùdéyà mí to, go có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà gí, máa, ndâ 'duù bà gii gbí 'bí ngú rẹ mí muu wó, máa, «Jézù Názàrètì» nò.

3

Jòvànì gbí kángáá nga ngoò

¹ Ta o tí nó si Jézù kuu Názàrètì nó, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngoò, á gbí to Jùdéyà kù kò-kò jì ndâ 'duù, ² máa, «Yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, tacó kùro o bà gí Gba-gbírì kpónó dooko gí.»

³ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò a 'duù tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò kù 'dè có jì ndâ 'duù gítí wó, máa,

«Kòcò 'bí 'duù kù tò kù gbí kángáá nga ngoò, máa,

«Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí yo,

yo bàkà kpokèjì mì wó jáá,» » nò.

⁴ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò táánò kù yuu a bongo náa à gò 'do tí se tí jémèlè, yí gii ẹrẹ mí rẹ 'dè wó a wú 'dè kù. Ndâ i-zò-zò mì wó táánò káa ndâ kòròngbò ta lí. ⁵ Ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó tàbè 'dè Jòròdáníyà 'do gbí gbata Jèrùzàlémè, ta ndâ sè ndâ 'bí to á gbí Jùdéyà 'dáá gí, ta ndâ 'duù 'do gbí ndâ to yì Jòròdáníyà 'dáá gí. ⁶ Káa si yí kù caka tí ndú á ta ngo gbí pù Jòròdáníyà, ndú gii yù gbí ndâ vò i mì ndú gí sè.

⁷ Káa ta 'bí o gbaanjé, Jòvànì gii nò ndâ 'bí ọ Jùdéyà tí ndâ mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdéyà, náa à kù nì mítí ndú a ndâ Fàrizéyò ta ndâ 'bí ọ Jùdéyà ọnó mbe ùnje gítí 'válá bìndi ku lá, náa à kù nì mítí ndú a ndâ Sàdùkáyò nó kaa gí gí mì wó tacó bà caka tí ndú. Káa yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Ndí yo ndâ 'viì-kpoo! A 'di ká 'dè có jì yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò tí nó mì Mbírì á kèjì nó? ⁸ Yo bàkà tó i tacó bà tùbà máa, yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo gí. ⁹ Yo si bà kojo có máa, «Ze a ndâ 'viì mì Àbìráámò,» nò mí to. Tacó go bà 'visì ndâ díí tí nó náa yo kù ọ nò tí ndâ 'viì jì Àbìráámò má kuu tí Mbírì á gí bìndi yo, yí bà bàkà gí. ¹⁰ Kpètí ká éno, à kpónó tee kàngó mítí teè ndâ mù gí; áá kèjì gí bà daaka ndâ mù ọnó mbe rì cèe ndo mù lá nó 'dáá gí gí to, wàa à 'ví doo ndú ta wu. ¹¹ Ye kù caka tí yo ta ngo, tacó bà tùbà máa, yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo gí, gí. Káa wotí tí 'duù tí nó bà gii gí gí tàkò ye nó ndii ye gí, náa à kpètí káa vòò bà dù tí mbe kù njaanga tààmà 'do tí kò wó ye bà 'viì tí wálá. Yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbírì; yí delè kèjì gí bà caka tí yo ta wu. ¹² Yí kpónó zèè pìdíí mì wó mí 'bì wó gbí wàkpèè, tacó bà taa gbí cù mì wó gí. Yí bà kili cèe nji cù mì wó mí gbí gálá, bìndi yí bà gii doo ndâ pórò cù, ta zè cù ta wu búdíú gí.»

Bà caka tí Jézù

¹³ Gbí ndâ o tí nò si Jòvànì kù caka tí ndâ 'duù á tàbè'dè Jòròdàniyà nò, Jézù giì nje nó 'do Gàliléyà ya gí mì wó tacó yí 'ví caka tí yì. ¹⁴ Káa Jòvànì giì bàkà bà 'visì muu Jézù 'do tí có tí nò, ta bà 'dè có ji yí, máa, «Áá kùtàá a wò ká bà caka tí ye, káa à kpónó giì dù ndíi a wò ká giì gí mì ye máa ye caka tí lo!»

¹⁵ Káa Jézù giì 'visì có ji Jòvànì, máa, «Ndà si mítí ñìnò mì ye nó kpónó. À niki máa ndà bàkà go có mì Mbíri.» Jòvànì mà giì 'di có tí nò, yí giì lò muu giì ji Jézù gí.

¹⁶ Bìndi yí giì caka tí Jézù. Káa Jézù mà giì co gí sè 'do tà ngo á bìndi bà caka tí wó mì Jòvànì, yí ngé giì nò njekeji tàrì njaanga tí gí. Bìndi yí giì nò Bèri-mi-Mbíri kù gí gí muu wó go kùlè nò. ¹⁷ Bìndi yí giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíri máa, «Ñìnó a 'dóó kpóló-kpolo 'viì mì ye náa tàkòcò ye peteke gítí wó ngé ndii gí ká nò.»

4

Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹ Bèri-mi-Mbíri giì a tàmuu Jézù á bìndi bà caka tí wó mì Jòvànì ya tí gí gbí kángáá nga ngoò, tacó wàa Gba-vò-i 'ví tala yí. ² Jézù giì dù gbí kángáá nga ngoò kù kònò go co gbí go ri, co gbí bèbìlì, ta sili zi 'duù-só. ³ Gba-vò-i mà giì nò máa, bà cee 'do mì Jézù ta go gí, gí, yí giì gí mì Jézù. Bìndi yí giì tala yí, máa, «Wò dú má káa 'viì mì Mbíri, 'dè có ji ndâ díí tí nò máa ndú 'visì tí ndú tí ndâ kù kò.»

⁴ Káa Jézù giì 'visì có ji Gba-vò-i, máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, <'Duù kù 'vala me ká ta kù kò cuki lá, yí kù 'vala a i ta có ñìnó mbe co 'do gbí nje Mbíri,> nò.»

⁵ Bìndi Gba-vò-i giì te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlémè, yí giì te yí ngé dé'vélée mí pí 'bá-Mbíri. ⁶ Bìndi yí giì 'dè có ji yí, máa, «Wò dú má káa 'viì mì Mbíri, o gí to, tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

<Mbíri bà tuu ndâ basìlì gí bà lè 'bì ndú mí tà tí lo, tacó wò má 'dò kò lo mí to, díí 'ví kpò kò lo lá.> »

⁷ Káa Jézù giì 'visì có ji Gba-vò-i, máa, «À delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <Wò 'ví tala Mbíri mì lo tí Mbe tí lo lá.> »

⁸ Bìndi ñìnò, Gba-vò-i giì te Jézù 'do muu 'bá-Mbíri, yí giì 'dò ta yí ya gí pí 'bí cèe nja gú. Bìndi yí giì túbà ndâ kpo-kpò bàndò á muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ ña ndâ banga i tí nó náa à gbí ndú nó 'dáá gí ji yí. ⁹ Jézù mà giì nò ndú gí, Gba-vò-i giì 'dè có ji yí, máa, «Ye bà je ndâ i tí nò 'dáá gí náa wò kù nò nò ji wò tí ndâ ñindi lo, náa wò má kucuku muungbó lo mí kùro ye, wàa wò 'ví ùlù ye gí, nò.»

¹⁰ Káa Jézù giì 'visì có ji Gba-vò-i, máa «Ya 'do tí ye gí, ndí lo Gba-vò-i, tacó à delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, <Ùlù káa gbèe Mbíri mì lo tí Mbe tí lo. Wò delè 'ví bàkà ká go có mì wó cuki.> »

¹¹ 'Do bà-i-nò, Gba-vò-i giì nje nó 'do tí Jézù gí. Bìndi ndâ basìlì mì Mbíri giì kaa gí kù kpolo tí wó.

Jézù 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ 'duù gbí to Gàliléyà

¹² Ta 'bí o gbaànjé bìndi o bà caka tí Jézù mì Jòvànì, Èròdè tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà giì zèè Jòvànì mí gbí zàà. Jézù mà giì 'di có máa à zèè

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà gî, yí gù dele ndi wó 'do gbí to Jùdéyà ya gí gbí to Gàliléyà. ¹³ Bìndi yí gù 'dòkò 'do gbí gbata Názàrètì ya gí Kàpàrànáwùmù tí 'bí gbata á yì kàpá Gàliléyà, gbí òkò tí ndâ kòtí Zèbùlúnì ta kòtí Nàfitàlì, ¹⁴ go có tí nó náa Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbířì 'dè sàà gî, máa,

¹⁵ «Ndâ 'duù kòtí Zèbùlúnì, ta ndâ 'duù kòtí Nàfitàlì, ta ndâ 'duù mbe sì 'bá tí kpokèjì gbolò ngo, ta ndâ mbe sì 'bá me 'dú tìto Jòròdàniyà, ta ndâ 'duù ñìnó mbe 'dó-'do mbe gí ta 'bá gí Gàliléyà, ¹⁶ tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù 'vala gbí 'dí'di'ò nó, kpónó 'dáá ñò gbolò ngba'ò gî.

Ndú táánò 'dáá gî kù 'vala gbí vò i, káa Mbířì kpónó je à-cee-gî gítí ndâ vò i mì ndú gî,» nò.

¹⁷ 'Do tí o tí nò, Jézù gù 'bità bà ma có ji ndâ 'duù, máa, «Yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, tacó kùro o bà gí Gba-gbířì kpónó dooko gî.»

Jézù tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó nà'ò

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nò nó ta yì kàpá Gàliléyà, yí gù ñò ndâ 'bí 'dakò sósò'ò ta ná'vindí wó, tí ndâ mbe gò ngo, ndâ Sìmonè náa à kù nì mítí wó a Piyétòrò ta ná'vindí wó Àndèréyà, kù 'va mbu. ¹⁹ Bìndi yí gù 'dè có ji ndú, máa, «Yo gí gí tàkò ye, wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe pà ndâ 'duù ji Mbířì á bìndi bà pà ndâ sè.» ²⁰ Ndú só ngé bà-i-nò gù kaa ndâ mbu mì ndú 'do 'bì ndú mí to, bìndi ndú gù ñjè nó ya gí bà 'bità nètè bà řu ndi Jézù.

²¹ Jézù mà gù yèè gí kùro 'do tí bàndò bà 'de ndâ Sìmonè ta Àndèréyà nò, yí gù ñò ndâ 'bí 'dakò káká'i sósò'ò ta ná'vindí wó. Ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'viì mì 'bí 'dakò ta řè wó a Zèbìdéyò, kù eře gbí ndâ mbu mì ndú gbí gbâ ta ndâ bu ndú. Bìndi Jézù mà gù tè'é tí ndú, ²² ndú gù jee ndâ mbu mì ndú mí gbí gbâ ji bu ndú, bìndi ndú delè gù kaa ya gí gbí nètè bà řu ndi Jézù.

²³ Bìndi bà tè'é tí ndâ Sìmonè ta Àndèréyà, ta ndâ Jákòmò ta Jòvànì mì Jézù, yí gù dù kù nò cèe gbí ndâ gbata gbí to Gàliléyà 'dáá gî, kù nìbà i ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbířì, delè ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbířì tí gba ji ndú. Delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ña ndâ nò'ò ta ndâ ña ndâ sé'i 'dáá gî. ²⁴ Rè wó gù wu to ya me 'dú cee gbí ndâ to á Síriyà 'dáá gî. Tacó éno, ndâ 'duù gù kaa ndâ mbe nò'ò, ta ndâ 'duù ñìnó mbe kù ci céle sé gbí dii ndú nó, ta ndâ 'duù ñìnó ta ndâ i-gbì-muu ndú nó, ta ndâ mbe bē, ta ndâ 'duù ñìnó mbe gbele've gí nó gí tí ji yí bìndi yí, gù 'vala ndú 'dáá gî. ²⁵ Ndâ 'duù ta o tí nò me mbè gù kaa kù řu ndi wó 'do gbí ndâ to me mbè, 'do Gàliléyà, 'do tí 'bí wúngbó to ta ndâ gbata tí muu'bi, náa à kù nì mítí a Ndâ-gbata-muu'bi, 'do tìto Jòròdàniyà, 'do Jèrùzàlémè, delè 'do gbí sè ndâ 'bí to Jùdéyà 'dáá gî.

5

Jézù nìbà i ji ndâ 'duù pí gú

¹ Ta o tí nò, ndâ 'duù kili me mbè. Jézù mà gù ñò ndú, yí gù ñjè nó ya gí bà ki tí wó to pí gú ta kpéétí wó. Ndâ mbe tala có mì wó gù kaa ya gí tàkò wó pí gú kà. ² Bìndi yí gù 'bità bà nìbà i ji ndú, máa,

³ «Ndâ mbe ñò tí ndú nì tí ndâ mbe yē kùro Mbířì gî, a ndâ mbe tó pá, tacó ñìnò a ña ndâ 'duù mì Mbířì.

- 4 Ndâ mbe kù kònò sé'i gbí njembí ndú gítí ndâ i ñinó náa ndú bàkà mbe kù bèè ɾo Mbírì á muu to tí nó a ndâ mbe tó pá, tacó Mbírì bà yìi ndú gî.
- 5 Ndâ mbe 'dê njembí a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà 'de ndâ tó i tí nó náa Mbírì ci ndâ 'duù mì wó gítí nò.
- 6 Ndâ mbe kù kònò go, delè mbe kù gee go ngo tacó bà co tí jáá kpokèjì mì Mbírì ta o 'dáá gî a ndâ mbe tó pá, tacó Mbírì bà je ndâ i ñinó ta go ndú gbí njembí ndú nó ji ndú gî.
- 7 Ndâ mbe si có gítí ndâ vò i tí nó náa ndâ 'bí ka ndú bàkà gítí ndú nó mí to a ndâ mbe tó pá, tacó Mbírì bà si có gítí ndâ vò i mì ndú delè mí to gî.
- 8 Ndâ mbe dù tí ndâ bòò mì Mbírì ta njembí ndú gbaànjé a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà ñò Mbírì.
- 9 Ndâ mbe dù tí ndâ mbe jukí gbí òkò tí ndâ 'duù a ndâ mbe tó pá, tacó ɾè ndú bà dù a ndâ 'vii mì Mbírì.
- 10 Ndâ 'duù ñinó náa à kù mèèkè'i tí ndú á muu có bà bàkà ndâ i ñinó mbe ñikí tí Mbírì nó a ndâ mbe tó pá, tacó ñinò a ndâ bòò-gba mì Mbírì.

11 «À tí yo a tó pá, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù ɾo ndi yo, à tí yo delè a tó pá ta o tí nó náa ndú má kù mèèkè'i tí yo, ta bà 'dè ndâ zu có ta nderè ndú wálá mítí yo á muu ye, 12 yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo delè 'ví dù ta pétékè tàkòcò yo, tacó Mbírì bà ko mboo ndâ vò i tí nó náa á kù me mítí yo nó ji yo ta gbolò tó i. Delè tacó àá táánò kù mèèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì á kùɾo bà jò yo ká go ɾa ñinò náa à kù me ta yo nò.

Ndâ zi ta ngba'o

13 «Yo go zi gbí mbí zi mì ndâ 'duù á muu to tí nó. Káa gó ngo zi má cì cee 'do gbí tè zi gî, à kù te tè zi nó yee ká gí 'dè, tacó kpokèjì bà dele ta gó zi gí gbí káká'i wálá. 14 Yo delè go ngba'o kùɾo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî. Yo delè go 'bá náa à bì mí pí gú, náa ndâ 'duù 'dáá gî kù ñò. 15 Ndâ 'duù má òlò wu ta 'dí'di'o mí tà'i, ndú 'bu i mí ɾo ngba wu lá. Ndú si ká ngbàà, tacó bà ñò ta ndâ i tà'i 'dáá gî. 16 Má éno, yo tù ngba yo ta bà bàkà tó i go ngba wu mí kùɾo ndâ 'duù 'dáá gî. Tacó ndú má ñò ndâ tó i tí nó náa yo kù bàkà nó, ndú 'ví ùlù Bu yo á gbírì.

Jézù 'dè có ji ndâ 'duù gítí có mì Mòze

17 «Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kù kòɾo có éno máa, ye gí tacó bà njaanga miri yo 'do gbí ndâ có mì Mòze, ta ndâ i ñinó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò ñibà ndú ji ndâ 'duù nò. Káa ñinò me nderè bà gí ye gbaànjé ká nó lá. Ye gí a i tacó wàa ndâ có mì Mòze, ta ndâ i ñinó 'dáá náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ñibà ndú ji ndâ 'duù nó 'ví dù tí tí yúco. 18 Yo te mí gbí muu yo, máa, ndâ to tí nó ta tàrì má ká kuu bàndò mì ndú, ndâ i bà bàkà tí go ndâ có mì Mòze ta ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì gbaànjé gbaànjé 'dáá gî. 19 Má éno, 'bí 'duù má biya bà 'di kpétí káa 'bí làmbu có gbaànjé cuki 'do gbí òkò tí ndâ có tí nó, bìndi yí giì ñibà ɾa kpokèjì tí nó ji ndâ 'bí 'duù, 'duù tí nó bà dù tí táángbà 'duù gbí òkò tí ndâ bòò-gba mì Mbírì wálá. Káa 'duù má 'di ndâ có tí nó 'dáá gî ta bà mò 'bí gí nje seè máa, «Ñinò a làmbu có,» nó lá, bìndi yí giì ñibà ndú ji ndâ 'bí ka wó, 'duù tí nó bà dù tí gbolò 'duù kùɾo ndâ 'duù mì Mbírì. 20 Yo kòɾo muu yo delè máa, 'duù má dù ta go bà bàkà ndâ i ñinó mbe ñikí tí Mbírì nó me gbolò

ndii ndâ mbe 'di gbí-o tí ndâ mbe kù kpolo tí tàkii mì yo tí ndâ Jùdéyà nò lá, 'duù tí nò jé gí bà dù tí 'duù mì Mbíri wálá.

Có gítí bà ò kòlòwò

²¹ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè jì ndâ ká gù ndoo, máa, <Yo 'ví zi 'duù lá,> nó gí; káa 'duù má zi ku, ndâ gba bà waa có ku mítí wó delè. ²² Káa ye kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má ò kòlòwò gítí 'bí ka wó, Mbíri bà 'vee gbí nje wó ta 'bí wúnò o gítí nderè kòlòwò tí nò. 'Bí 'duù delè má go 'bí ka wó máa yí a ònókó tí gbà'dá sínò, yí kù yuu a mìri wó ta kpéetí wó gí gbí wu á bàndò mì ndâ vò 'duù á bìndi ku mì wó. ²³ Má éno, wò má kù je i-'bì lo jì Mbíri, káa mbí lo gù 'va tí máa, nderè kòlòwò mì 'bí 'duù ta wò kuu, ²⁴ te i-cí-ci tí nó mí to, bìndi wò 'ví ya gí mì 'duù nò. Yo máa 'viindi gbí òkò tí yo ta yí gí, wò 'ví gù ya ta i tí nò. ²⁵ Có má gbí òkò tí yo ta 'bí 'duù káa yí gù 'dè có máa yì bà ya gí bà kpì ngbàngà tí lo jì gba, à nìkì máa yo 'dè có tí nò cee 'do gbí òkò tí yo ta kpéetí yo ta yì só, si yo yee kùro ndâ gba kálásê. Tacó yí má tù wò jì ndâ gba gí, ndâ gba bà je wò jì ndâ àsikéri, bìndi ndú bà te wò á mí gbí zàà. ²⁶ Gbí éno máa, wò bà dù gbí zàà yee tí o tí nó náa wò sì có tí nó náa a waa mítí lo nò 'dáá gí.

Có gítí bà bàkà bangbaya

²⁷ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè jì ndâ ká gù ndoo, máa, <Yo 'ví bàkà bangbaya lá,> nó gí. ²⁸ Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má zeke'o tí niì, bìndi yí gù tee njembí wó gá'dáá mítí wó, gbí éno máa, yí zingbà ta niì tí nò gbí njembí wó gí. ²⁹ À máa ɾo lo ònó gbí kù'bì nó ká eendi lo gítí bà bàkà vò i, aaka ɾo lo tí nò 'do gbí kù kélè, wò 'ví 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí bà to tí lo gbaànjé á co tí bà 'va wò mì Mbíri ta kábà dùi lo mí gbí vò bàndò á bìndi ku mì lo. ³⁰ À máa 'bì lo kù'bì ka kù si wò 'ví bàkà vò i, da 'bì lo tí nò 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí 'bì lo gbaànjé á co tí bà ya ta kábà dùi lo gí gbí vò bàndò á bìndi ku mì lo.

Có gítí bà njè niì

³¹ «Mòze delè táánò 'dè có jì ndâ ká gù ndoo, máa, <'Duù má bà njè niì mì wó, yí 'ví cu nderè bà njè tí ndú mí gbí wáràgà wàa yí 'ví je mí 'bì niì tí nò.> ³² Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má nje niì mì wó á muu 'bí tende có á bìndi có bà zingbà 'dakò, yí njaanga jì niì nò a kpokèjì bà zingbà 'dakò. Káa 'bí 'duù má gù kò niì tí nò á bìndi wó, 'duù tí nò kù zi a ngbà ta niì tí nò.

Có gítí bà see tí 'duù

³³ «Ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè jì ndoo gí, máa, <'Duù 'ví see tí wó jì Mbíri ta 'vére lá. Máa, wò tí 'duù má see tí lo jì Mbíri máa wò bà bàkà 'bí i, kózò tí lo 'ví bàkà ká go po ngo nje lo nò.> ³⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, yo 'ví see tí yo ngé gí lá. Yo see tí yo, máa, <Go gbíri> lá, tacó gbíri a bàndò bà te jàlambà mì Mbíri tí gba. ³⁵ Yo 'ví see tí yo, máa, <Go to tí nó,> nò lá, tacó to tí nó a bàndò bà kaa kò Mbíri mí pí. Yo 'ví see tí yo, máa, <Go Jèrùzàlémè> lá, tacó Jèrùzàlémè a gbolò gbata mì Gbolò Gba. ³⁶ Yo delè 'ví si bà see tí yo, máa, <Go muu ye> nò mí to, tacó wotí mì yo gítí bà si 'bí nji se muu yo gbaànjé 'ví dù tí béé-bè, wàa 'bí 'ví tù undù nò wálá. Má éno, ye kù 'dè có jì yo máa, gbí nderè bà see tí yo wálá. ³⁷ Wò tí 'duù má bàkà i gí, 'dè káa có máa wò bàkà gí. Káa à tà má éno lá, wò delè 'ví 'dè káa có máa wò bàkà wálá cuki. Tacó 'bí ɲa có mbe jò ògbù ndii ònò gí, gí a i 'do mì Vò-'duù-tí-nò.

Có gítí bà kèèndè vò i

³⁸ «'Bí có káká'i náa ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè ji ndoo a ñinó, máa, <Ro ta ro, wàa tí ta tí.> ³⁹ Káa ye kù 'dè có ji yo máa, yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá. 'Duù má gbì gbí tù lo ñinó gbí kù'bì nó, wò 'ví 'visì tù lo ñinó gbí gálì nó ji yí, wàa yí 'ví gbì delè. ⁴⁰ 'Duù delè má kpì ngbàngà tí lo ji ndâ gba, máa wò ja ndò bongo tí nó náa wò kù yuu mì gbímbí lo á tà bongo nó ji yì, ja 'dóó wòkò bongo tí nó náa wò kù yuu mì pí ndò bongo tí nó ji yí gí tàkò ndò ñinò kpèkù. ⁴¹ 'Bí 'duù delè kpétí má zèè wò gítí có gba tí wó, máa wò te ká'i mì yì ya tí gàa éno, te , wò 'ví ko ta yí ndii to tí nó náa yí nì ji wò nó gí. ⁴² 'Bí 'duù mbe zì i 'do tí lo sàa kùro gí, má yù i 'do tí lo, je i tí nó náa yí yù nó ji yí. Káa 'bí 'duù delè mbe biya bà wùù i ji wò sàa kùro gí, má gí tacó bà wùù i 'do mì lo, wò 'ví biya lá.

Có gítí bà bàkà tó i ji ndâ mbe bàkà vò i ji ndoo

⁴³ «Ndâ ká gù ndoo táánò 'dè có máa, ndoo 'ví zè ndâ mbe bàkà tó i ji ndoo ñikì maa, wàa ndoo 'ví sogo ndâ mbe bàkà vò i ta ndoo. ⁴⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có ji yo, máa, yo delè 'ví zè ndâ mbe bàkà vò i ta yo ñikì go bà zè ndâ mbe bàkà tó i ji yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbíri máa yí 'ví bàkà nambeè ji ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo. ⁴⁵ Yo kpolo tí có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nò, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà tó i go i mì Bu yo Mbíri á gbíri, tí mbe si ri kù co ta ngba wó ji ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù, delè mbe si mù kù nì mí gbí njí mì ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù 'vii ká 'vii. ⁴⁶ Káa yo má zè ñikì maa káa ndâ 'duù ñinó mbe kù zè yo ñikì maa nó cuki, nderè bà bàkà tó i mì Mbíri ji yo 'ví dù a yè? Ñinò me gbèe ña i tí nó náa ndâ 'duù ñinó náa a kù 'dè máa ndú a ndâ vò 'duù nó kù bàkà lá? ⁴⁷ Yo delè má 'vee káa 'bì ndâ nambe yo cuki, 'bè gbí òkò tí yo ta ndâ 'bí ña tende ña ndâ 'duù 'ví dù a yè?

⁴⁸ «Má éno, yo dù ta tó muu yo, tacó Bu yo á gbíri a 'duù ñinó ta tó muu wó!

6*Jézù kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù máa ndú 'ví kò-kò ta bà bàkà tó i lá*

¹ «Yo kpolo tí yo, máa yo 'ví gbaa tí yo ta o tí nó náa yo má kù bàkà tó i ta rẹ̀ mì Mbíri nó ji ndâ 'duù tacó wàa ndú 'ví ñò yo, nó lá. Yo má bàkà éno, Bu yo tí Mbíri á gbíri bà ko mboo ndâ tó i tí nó náa yo bàkà nó ji yo wálá.

² «Má éno, yo má kù koni ndâ mbe yè, yo 'ví si bà kò-kò tí ji ndâ 'duù mí to. Yo delè 'ví gbaa tí yo tí go ña i mì ndâ mbe bàkà nambeè-ro náa ndú kù bàkà ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ 'duù, delè ta ndi tí ndâ kpokèjì, tacó bà tù ngba ndú wàa ndâ 'duù 'ví wu ta gbí ndâ yì, nó lá. Yo kpolo tí yo, máa 'bí tó i náa ndú káká'i gí bà 'de 'do mì Mbíri gí tàkò ndâ i mì ndú náa ndú bàkà nó á bìnidi bà wu gbí ndú mì ndâ 'duù á muu to tí nó, nó wálá. ³ Yo má kù koni ndâ mbe yè, yo 'ví bàkà gbí kóó, tacó wàa, à kpétí káa ndâ kpóló-kpolo kómbe yo, ndú 'ví ñò lá. ⁴ Yo koni ndâ mbe yè mí tàbèngì, tacó Bu yo tí mbe kù ñò ndâ i tí nó náa yo kù bàkà ta kpéétí yo á tàbèngì nó 'ví ko ta mboo tàkò ndú ji yo.

Gítí bà 'deke tí ji Mbíri

⁵ «Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo ji Mbíri nó, yo 'ví si bà koro có bà bàkà go ña i mì ndâ mbe nambeè-ro, náa ndú kù rò tìyò á kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta ndi tí ndâ bà ñjèè ndâ kpokèjì náa ndâ 'duù kù 'va có tí me mbè tacó wàa ndú 'ví

̀nò ndâ yì, nó lá. Yo te mí gbí muu yo máa, tó i náa ndú bà 'de gbí ̀̀a bà 'deke tí ndú nò káa bà wu gbí ndú mì ndâ 'duù á muu to tí nó cuki. ⁶ Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo á jì M̀b̀r̀ì nó, yo 'vì yèè ndi yo á gí ndi 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ta kpéétí yo, wàa yo 'vì 'deke tí yo jì Bu yo tí nó náa yo ̀̀nò yì ta ̀̀o yo lá nò, bìndi Bu yo tí mbe kù ̀̀nò ndâ i tí nó náa à kù bàkà ndú gbí kóó nó, bà ko mboo bà 'deke tí yo nò jì yo. ⁷ Yo delè 'vì si bà 'deke tí yo ta bà 'vanda mbè có cúú-cu-cù ta gbí wálá go i mì ̀̀a ndâ 'duù ̀̀nò mbe ̀̀nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta M̀b̀r̀ì ni lá, nó mí to. Tacó ndâ ̀̀a ndâ 'duù tí nò kù koꝝ có máa, M̀b̀r̀ì kù sè t̀̀ wó tí bà 'deke tí ndâ yì tacó ndâ yì ni bà 'vanda có ngé má. Káa, à me éno là. ⁸ Yo mèlè ndi ndú lá. Tacó yo tà kpéti má zi tí yo ta bà 'vanda mbè có lá, Bu yo tí M̀b̀r̀ì ̀̀nò ̀̀a i tí nó mbe 'vii ta yo nó ni sàà á kùꝝ o bà 'deke tí yo nò gí. ⁹ Má éno, yo 'vì 'deke tí yo ká go éno máa,

<Bu ze mbe kù dù gb̀r̀ì,
à ùlù r̀̀ lo.

¹⁰ Gí gí bà dù t̀̀ gba.

À 'vì bàkà go có mì lo á muu to tí nó,
á go ̀̀nò gb̀r̀ì.

¹¹ Je i-zó-zò mì ze náa ze kù zò ta r̀̀ 'dáá gí nó wúnó jì ze.

¹² Wò delè 'vì si có gítí ndâ vò i mì ze mí to go ̀̀nò náa ze si ta có gítí ndâ vò i mì ndâ 'bí ka ze mí to gí nò.

¹³ Wò delè 'vì si ze mí gbí ndâ i ̀̀nò mbe kù eendi ze gítí vò i nó lá.

Káa wò 'vì ja ze á 'do 'bì Vò-'duù-tí-nò gí.>

¹⁴ «Yo má si có gítí ndâ vò i ̀̀nò náa ndâ 'bí 'duù bàkà mítí yo nó mí to gí, Bu yo tí nó á gb̀r̀ì nó bà si có gítí ndâ vò i ̀̀ndi yo mí to delè gí. ¹⁵ Káa yo má biya bà si có gítí ndâ vò i ̀̀ndi ndâ 'bí ka yo mí to gí, Bu yo bà si có gítí ndâ vò i ̀̀ndi yo mí to delè wálá.

Có gítí bà kònò go

¹⁶ «Ta o tí nó náa yo má kù kònò go tacó bà 'deke tí yo jì M̀b̀r̀ì nó, yo 'vì volo gb̀r̀o yo go ̀̀a i mì ndâ mbe nambeè-̀̀o, nó lá. Ndú kù kpili gb̀r̀o ndú, tacó wàa, ndâ 'duù 'vì ̀̀nò tí ni éno máa, ndâ yì kù kònò go. Yo te mí gbí muu yo, máa, ndú 'de i tàkò nèté mì ndú gí. ¹⁷ Ta o tí nó náa yo má kù kònò go nó, yo 'vì te banga ta bà 'viindi se muu yo, ta bà toꝝ bàà mí gb̀r̀o yo, ¹⁸ tacó wàa, à káa Bu yo tí mbe kù ̀̀nò ndâ i ̀̀nò mbe kù bàkà tí gbí kóó nó cuki ká 'vì ̀̀nò ni. Bìndi Bu yo tí mbe ̀̀nò ndâ i ̀̀nò 'dáá náa à kù bàkà ndú tàbèngi nó bà je tó i jì yo.

Bà koꝝ có kpolo ma gítí ndâ i muu to tí nò

¹⁹ «Yo si bà koꝝ có kpolo ma ká gítí bà bì gálá, wàa yo 'vì kili ndâ i mì yo mí gbí mí muu to tí nó cuki mí to. Tacó ndâ ki, ta ndâ sù, ta ngbàza bà mì ndâ i tí nó gí. Ndâ mbe ngbà delè bà ngbà ndâ 'bí gí. ²⁰ À nìkì go éno máa, yo je mbí yo kpolo a i gítí bà bì ndâ gálá bà kili ndâ i mì yo a i mí gb̀r̀ì, tí bàndò tí nó náa ndâ i gbì ngbàza tí lá, ndâ ki mbe kù da i, ta ndâ sù mbe kù pìi i, ta ndâ 'duù mbe kù ngbà i delè á ká wálá nò. ²¹ Tacó njembí 'duù ta o 'dáá gí kù dù ká tí bàndò ̀̀nò ta ndâ i mì wó kù dù tí nò.

Ro 'duù a kùpò mì dìi wó

²² «Ro 'duù a kùpò mì dìi wó. Ro 'duù má kù zeke'o ngbàrangà'i, gbí éno máa, dìi wó 'dáá gí gbí ngba'o; ²³ káa ̀̀o 'duù má zeke'o nìkì maa lá, dìi wó 'dáá gbí 'dí'di'o. Káa ̀̀o 'duù má yoo gí, o bà me jì yì a njìkìrì.

À gbo gbù sè á mí nje ngá sósò'ò lá

²⁴ «'Bí 'duù jé mbe bàkà nèté ji ndâ 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé nò wálá. Yí má zè 'bí 'duù gbaànjé nìkì maa, yí bà dù ta 'bí me ta njembí wó dúú-dúú lá. Yí má kù te duù mítí 'bí 'duù gbaànjé, yí bà si 'bí ka wó tí i maa-maa wálá. Má go éno, wotí bà zèè Mbíri ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí ta njembí lo gbaànjé delè wálá.

²⁵ «Má éno, ye kù 'dè có ji yo, máa, njembí yo 'ví si bà mù gítí bà 'vala yo, máa, <Ze taàbé 'ví zò a yè! Ze taàbé bà njù a yè!> mí to. Yo delè 'ví tee njembí yo mítí dìi yo, máa, <Ze bà yuu a ña yè, wè!> nò lá. À dú káa yúco máa, có 'válá kpolo ndii có i-zó-zò gí, bìndi có dìi 'duù kpolo ndii có bongo gí. ²⁶ Yo tala bà zeke káa ndâ nuù mbe kù o co gbí pípìri gi. Ndú jé rò nji ña lá. Ndú delè jé kili i 'do gbí nji mí gbí gálá lá. Káa ta ña ñinò 'dáá gí, Bu yo tí nó gbíri nó kù ko ndú ta i-zó-zò. À kpónó má je 'bí 'duù gbaànjé, wàa à 'ví je 'bí nuù gbaànjé, wàa à 'ví ya gí bà mà ndú, àa bà 'de i me gbolò á i 'do gbí 'di? ²⁷ Káa ta ndâ bà gu tí yo tí nó 'dáá nò, ku kpónó má gí tacó bà zi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo á kpónó mí to nò, wotí mì 'duù tí nó bà dù gítí bà 'dè có ji ku máa, yí si yì nji'dí gi, bà dù kuu tí ?

²⁸ «Yo delè kù mù njembí yo tacó ndâ bongo tacó yè? Yo tala káa bà zeke ndâ 'vì mù gbí jìlì gi. À tí ndú me 'bì bà gò bongo lá. ²⁹ Káa ye kù 'dè có ji yo máa, à kpétí káa Sólómòni, tí gbolò gba táánò náa àa mì wó a ndâ banga i mbe ògbù ta ña wálá nó, yí jé yuu 'bí ña bongo ta banga tí ndii 'bí 'vì mù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'vì mù tí nó lá. ³⁰ Káa Mbíri má te ña banga tí nó mítí ndâ 'vì mbìlì sínò, náa à taàbé dè nó bà doo ndú ta wu 'dáá gí, gí, yí bà je mbí wó gítí bà je bongo ji yo wálá, ndâ mbe kpùrù-kpùrù njembí?

³¹ «Má éno, yo si bà mù mbí yo gítí có máa, <Ze wúnó bà zò a ña yè? Ze bà njù a ña yè? Ze bà 'de bongo ngòó wè?> mí to! ³² Tacó à 'dáá nò a ndâ kpóló-kpolo ña bà koṛo có mì ndâ 'duù ñinó mbe tee njembí ndú mítí Mbíri lá nó ká nò. Bu yo tí nó á gbíri nó ñò ña ndâ i ñinó tí ndâ kpóló-kpolo i tacó 'válá mì yo nó ni gí. ³³ Má éno, yo zèè kùṛo a có gítí bà dù tí ndâ 'duù mì Mbíri, ta có gítí bà bàkà ndâ i ñinó mbe lè á kùṛo Mbíri lá nó á má kózò gí, bìndi a Mbíri ká bà wu sè ndâ i ñinó náa yí ñò mbe 'vii ta yo nó ji yo delè. ³⁴ Má éno, yo si bà mù njembí yo gítí taàbé mí to. Tacó yo cee ta ndâ có ñinò wúnó lá. À káa taàbé ká bà ñò 'dóo kpokèjì mì wó.

7

Bô là ngomè tí ka wó, si ñinò wó á mítí wó

¹ «Yo 'viiki ndâ 'bí ka yo lá, tacó wàa Mbíri delè 'ví 'viiki yo lá. ² Tacó Mbíri bà 'viiki mítí yo káa cè ña bà 'viiki tí, tí nó náa yo 'viiki mítí ndâ 'bí ka yo nò. À delè bà 'vii i ji yo ká ta gbèe ká'i bà 'vii i tí nó náa yo 'vii ta i ji ndâ 'bí ka yo nò. ³ Má éno, wò kù 'dè có gítí njú-mù á tà ṛo 'bí ka lo tacó yè, káa kùsìlì-mù kuu kpùrù'vù tà ṛo lo? ⁴ Wò bà 'de nje lo kòtí 'di, wàa wò 'ví 'dè ta có ji 'bí ka lo, máa njú-mù kuu tà ṛo wó, náa kùsìlì-mù má kuu kácá tà ṛo lo? ⁵ Ja a kùsìlì-mù tí nó mbe mbi mí tà ṛo lo nó kùṛo má kózò gí, bìndi wò 'ví gii òlò njú-mù 'do tà ṛo nambe lo, ta ṛo lo ngbárángà'i, ndí lo mbe nambeè-ṛo.

⁶ «Je i-Mbíri ji ndâ bô lá. Ndú bà 'visi tí ndú bà ṛo wò. Wò delè 'ví kaa banga nji wú'dè mí to á 'bá ta ndâ ngùù tí lá, tacó ndú bà jaaka gbí ta to.

Yù i 'do mì Mbíri ta njembí lo gbaànjé

⁷ «Wò má yù i ta njembí lo gbaànjé, áá bà je i tí nò ji wò gí. Wò má pà i ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de i tí nò gí. Wò má gbà njekèjì muu 'duù ta njembí lo gbaànjé, yí bà njaanga njekèjì ji wò gí. ⁸ Tacó à kù je i ta o 'dáá gí ji ndâ 'duù ñinó mbe yù i nô. Ndâ mbe pà i ta o 'dáá gí kù 'de i. Bìndi à kù njaanga njekèjì ta o 'dáá gí ji ndâ mbe gbà njekèjì. ⁹ 'Viì mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má wa go mítí wó, 'duù tí nò bà je kpúrú díí ji 'viì tí nò máa yí zò gí? ¹⁰ 'Viì mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo nò kpónó má yù yâ-sè 'do tí bu wó, 'duù nò bà je yâ-kpoo ta já kpoo tí ji 'viì mì wó bìndi yâ-sè gí? ¹¹ Káa ndâ vò 'duù, á go yo nò, má ni bà je tó i ji ndâ 'viì mì yo gí, Bu yo tí Mbířì á gbířì bà ni bà je tó i me gbolò ndii ndâ ñindi yo nò gí ji ndâ mbe yù i 'do tí wó wálá?

¹² «Co ta ndâ 'bí ka lo ká tí ña kpokèjì tí nó náa à gbí muu lo máa ndú 'ví co ta wò tí nô. Ñìnò a gbí ndâ có mì Mòze, ta ndâ i tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì nibà ndú ji ndâ 'duù nó, ká nò.

Bà ya gí 'bá mì Mbířì me có 'dì lá

¹³ «Wò má ñò kpokèjì gítí 'bá řú-řú-řú, co a i tí , kpokèjì tí nó ngáá-nga-nga, náa ndâ 'duù me mbè kù 'va co tí nó bà ya ta wò gí nje ku. ¹⁴ Káa kpokèjì 'válá a làmbu kpokèjì tí nó řú-řú-řú, ta ndâ zèèngè i tí , náa ndâ 'duù me mbè là kù pembee tí ndú pembee co tí nô.

Kiyà jò ngo lá

¹⁵ «Yo kpòlo tí yo 'do tí ndâ sú mbe ma có mì Mbířì. Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù, káa ndú a cèè ndâ zò-'boo. ¹⁶ Yo bà ñò ndú ni ká 'do tí ña bà bàkà ndâ i mì ndú, go bà ñò ña mù ni 'do tí ndo wó. Mù-bàà kù řì káa ndo bàà, bìndi 'belè kù řì káa řì 'belè. ¹⁷ Tó mù kù řì káa tó ndo mù. Bìndi vò mù delè kù řì káa vò ndo mù. ¹⁸ Tó mù bà řì vò ndo mù wálá, delè vò mù bà řì tó ndo mù wálá. ¹⁹ Káa áá kèjì gí bà da mù ñinó mbe kù řì vò ndo mù nó, wàa à 'ví doo ta wu. ²⁰ Má éno, yo bà ñò ndâ sú mbe ma có mì Mbířì ni 'do tí cè ña bà bàkà ndâ i mì ndú.

²¹ «Yo kořo muu yo máa, ndâ 'duù ñinó mbe kù 'dè có máa ye a mbe tí ndâ yí ta tìřì nó bà yee gbířì wálá. A káa ndâ mbe kù bàkà go có mì Bu ye ká bà ñò gbířì. ²² Ye kù 'dè có tí nò ji yo, tacó ndâ 'duù me mbè ta ndòngbú o wúnò bà 'vee ye gbí ngbàngà mì Mbířì, máa, <Ze táánò ma có mì Mbířì ta řè lo lá, mbe tí ze? Ze táánò mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta řè lo lá? Ze táánò bàkà ndâ seřè ta řè lo lá?>

²³ «Bìndi ye bà 'viì có ji ndú, máa, <Ye jé táánò ñò yo ni lá. Yo co 'do tí ye ngé gí kàzò, ndí yo ndâ vò 'duù.>

²⁴ «Má éno, 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì ye nò, bìndi yí giì bàkà go ndâ có mì ye náa yí 'di nò, go mbe bì 'bá ta muu tí wó, mbe bì 'bá mì wó mí pí díí. ²⁵ Bìndi mù giì nì mítí , ngo giì ò có tà , gbolò pířì giì pì , káa 'bá tí nò 'va tí to lá, tacó à sè tà mí pí díí. ²⁶ Káa 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì ye nò, káa yí bàkà go ndú lá nó, go mbe ñónókó mbe sè tà 'bá mì wó mí pí ñi ngoò. ²⁷ Mù mâ giì nì , ngo giì ò có tà , pířì mâ giì pì ta wotí tí , 'bá tí nò giì kì'viki gí to, 'bùřùkù gí.»

²⁸ Jézù mâ giì cee bà 'dè ndâ có mì wó gí, nje ndâ 'duù 'dáá gí, giì 'dèè gí. ²⁹ Tacó yí 'dè ji ndú 'dáá káa ndâ wu có mbe ya gí gbí muu ndú, me ndâ 'viřì có go i mì ndâ mbe 'di gbí tàkì mì ndú nó lá.

8

Seřè bà cee vò cì 'do tí 'bí 'dakò

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbè ndâ 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì wó pí gú nó mâ giì kaa 'do pí gú gi gí tàbù to gî, ² 'bí 'dakò tí mbe cì giì gi gí mì wó, bìndi yí giì zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó ji yí, máa, «Go bà yuku cì tí nó tí ye nó má kuu tí lo, wotí bà si kútí ye 'ví dù ngbàrángà'i kuu tí lo, buù.»

³ Jézù mâ giì 'di có tí nó náa mbe cì tí nó 'dè nó, yí giì ya'va 'bì wó ya gí bà gbala ta yí, ta bà 'dè có, máa, «Go kuu tí ye. Dù ta ngbàrángà kútí lo.» À káa póó bà 'dè có tí nó mì Jézù, cì giì cee 'do tí 'dakò tí nó gî. ⁴ Bìndi Jézù giì 'dè có ji yí, máa, «'Di có tí nó náa ye kpónó bà 'dè ji wò nò. Ya kpédélé'i gí bà túbà tí lo ji bu-Mbíri. Bìndi wò 'ví cì i ji Mbíri go có mì Mòze, tacó bà túbà ji ndâ 'duù máa cì cee 'do tí lo gî. Wò 'ví túbà tí lo ji 'bí 'duù gbaànjé á kùro bà ya wò gí mí bu-Mbíri lá.»

Jézù 'vala bòò mì kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò

⁵ Jézù giì njè nó ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù. Mâ giì zeke'o, 'bí 'dakò tí kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò zì 'duù-vò (100) giì gi gí mì wó, bìndi yí giì 'deke tí wó ji yí, máa, ⁶ «Bòò mì ye gbele've mí to ta sé gbí tí wó ngé ndii gî, buù.»

⁷ Jézù mâ giì 'di có tí nó, yí giì 'visì có ji 'dakò tí nó, máa, «À nìkì ma. Ye kèjì gí bà 'vala yí.»

⁸ Káa 'dakò tí nó giì 'visì có ji Jézù, máa, «Ye 'vii tí 'duù ñinó náa wò 'ví gi gí 'bá mì ye lá, buù. 'Dè káa có ta nje lo cuki 'do tí bàndò tí nó kpónó náa wò kuu tí nó, wàa bòò mì ye bà 'de 'valá gî. ⁹ Tacó ye a 'duù ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro ye kuu tí , náa ye kù 'di có mì ndú. À delè kuu tí tàkò ye a ndâ àsikèrì mbe kù 'di có mì ye, náa ye má 'dè có ji 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú, máa, <Bàkà i ñinó!> Yí kù bàkà ; ye má 'dè có ji 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú, máa, <Ya éno!> Yí kù ya go có tí nó. Ye má tè'é tí 'duù máa, <Gì !> Yí kù gi go có mì ye nó. Ye má 'dè có ji bòò mì ye máa, <Bàkà i ñinó!> Yí kù bàkà i tí nó.»

¹⁰ Jézù mâ giì 'di ña có tí nó náa 'dakò tí nó 'dè nó, nje wó giì 'dèè gî. Bìndi yí giì 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kù ru ndi wó nó, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó, máa, ye jé 'de 'bí 'duù gbaànjé mbe tee njembí wó mítí Mbíri, kpèti 'do gbí òkò tí yo tí ndâ Ìzìriyèlì, go i mì 'dakò tí nó lá. ¹¹ Ye kù 'dè có ji yo ta kponje tí wálá, máa, ndâ 'bí tende ña ndâ 'duù ta ndòngbú o wúnò bà kaa 'do muu to tí nó 'dáa gí gí bà zò i ta ndâ Àbìráámò ta Ìzákò, ta Jákóbè gbí gbèe ká'i ta líkí'o tí ndú gbí ngbàngà mì Mbíri. ¹² Bìndi àá bà giì mò yo tí ndâ Ìzìriyèlì, tí ndâ 'dóó 'vii gbí ngbàngà mì Mbíri nó gí gbí 'dí'di'o, tí bàndò bà wa gbí, ta bà zò gbí tí ta sé'i.»

¹³ Jézù mâ giì 'dè có ji ndâ mbè ndâ 'duù tí nó cee gî, yí giì 'visì có ji kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò tí nó, máa, «Má éno, ya gí 'bá mì lo, wàa có tí nó náa wò tee njembí lo á mítí nó bà bàkà tí gí, tacó wò ùnje gí, máa, ye kpèti má 'dè káa có ta nje ye sínò, bòò mì lo bà 'vala 'do gbí nò'o gî.» À káa póó bà 'dè có tí nó mì Jézù, bòò mì 'dakò tí nó giì a gí yaà 'do gbí nò'o mì wó gî.

Jézù 'vala ndâ na gè Piyétòrò ta ndâ 'bí 'duù 'do gbí ndâ nò'o

¹⁴ Jézù giì njè nó 'do bàndò bà 'de tí ndú ta kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò nó ya gí 'bá mì Piyétòrò. Yí mâ giì yee kà, yí giì 'de na gè Piyétòrò kuu tísì ta cò'o gbí diì wó. ¹⁵ Yí mâ giì zèè 'bí niì tí nó, cò'o ngé giì dò 'do gbí diì wó gî. Bìndi yí giì a gí yaà ya gí bà bàkà i-zó-zò ji Jézù.

¹⁶ Ta 'dè'o mì gbèe ri tí nó náa Jézù 'vala ta na gè Piyétòrò 'do gbí nò'o nó, ndâ 'duù giì kaa ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó, ta ndâ 'duù

ṅìnó ta nò'o tí ndú nó ya tí jì Jézù. Jézù gii mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù tí nò ta nji có gbaànjé. Bìndi yí gii 'vala ndâ mbe nò'o, ¹⁷ go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà gî, máa, «Yí bà 'vala ndoo 'do gbí ndâ nò'o mì ndoo; yí delè kaa ndâ nji sé'i 'do gbí dii ndoo 'dáá gî,» nò.

Bà dù tí mbe ru ndi Jézù me có 'dì lá

¹⁸ Jézù má gii nò ndâ 'duù kaa gí gí mì wó me mbè ngé ndii gî, yí gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, ndâ yì di kàpá gí tító. ¹⁹ 'Bí 'dakò tí mbe 'di gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà má gii 'di có tí nó, yí gii 'vìsì có jì Jézù, máa, «Mbe nìbà i, áá bà ja ye 'do tàkò lo káa go ngo.»

²⁰ Káa Jézù gii 'vìsì có jì 'dakò tí nó, máa, «Ndâ gùù mì ndâ ngàmbé kuu tí. Ndâ bàndò bà tèrì mì ndâ nuù tí nó mbe kù o co gbí pípìrì nó 'dáá gí kuu tí, káa bàndò bà tì tàmuu 'Vii-mi-'Dakò á mítí wálá.»

²¹ Má gii zeke'o bà-i-nò 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù ru ndi Jézù nó gii 'dè có jì yí, máa, «Buù, si ye má ya gí bà duu ku bu ye, má kózò gî, bìndi ye 'ví dele ndi ye gí gí ba ru ndi lo.»

²² Káa Jézù gii 'vìsì có gí tàkò có mì 'dakò tí nó, máa, «Gì gí bà ru ndi ye, wàa wò 'ví si ndâ ku 'ví duu ndâ 'dóó ku mì ndú.»

Jézù ro gundiri mí tìyò

²³ Bìndi bà 'dè có mì Jézù jì 'dakò tí nó, yí gii njè nó ya gí gbí gbâ, bìndi ndâ mbe tala có mì wó gii oloko gí tàkò wó gbí gbâ kà. ²⁴ Má gii zeke'o, gundiri gii 'bità bà pì tí ṅa ṅìnó náa ngo kù gii 'bità có bà gbàngà gí gbí gbâ. Káa Jézù ta o tí nó kuu tìsì kù tè rì gbí gbâ. ²⁵ Bìndi ndâ mbe tala có mì wó má gii nò máa, i kù gii vóló-volo, ndú gii gbà yí 'do muu rì. Yí má gii ziya gî, ndú gii 'dè có jì yí, máa, «Vala ndoo, buù, tacó ndoo kù míi-mii!»

²⁶ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo tee njembí yo mítí Mbírì me jé'déé gí le!» Bìndi yí bà-i-nò gii a gí yaà, yí gii do mítí ndâ gundiri tí nó mbe kù pì nò, ta kàpá tí nó mbe kù gbàngà nò. Ndâ i tí nó só gii rò tìyò ngbi-ngbii gî.

²⁷ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù náa ndú ta ndú gbí gbâ nò 'dáá gî, gii 'dèé gî. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ṅa wotí tí 'dakò yè ká éno, náa ndâ gundiri ta kàpá kù 'di có mì wó nó?»

Ndâ 'bí 'dakò gbí to Gàdàrà ta ndâ i-gbí-muu ndú

²⁸ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó má gii di ngo gí tító kàpá á 'bí to ta rẹ to tí nó a Gàdàrà, ndú gii 'de ndâ 'bí 'dakò sósò'ò tí ndâ 'duù Gàdàrà, ta ndâ i-gbí-muu ndú, mbe co 'do gbí òkò ndâ muu'dú. Ndâ 'dakò tí nó tii tí ndú mítí kpokèjì tí nó mbe co rẹgbà ndâ muu'dú nò go ndâ gbù kàzà, tí ṅa ṅìnó náa gbèe 'duù mbe co tí kpokèjì tí nó jì ndú wálá. ²⁹ Káa à káa póó bà gii nò Jézù mì ndú, ndú gii 'bità bà tò kù, máa, «Ákoo 'vii mì Mbírì! À gbí muu lo a có bà bàkà ṅa yè ta ze? Wò gí tacó bà waa có mítí ze si 'dóó o tí nó gí kùro kálásè?» ³⁰ Káa ta o bà 'de tí ndú nò, ndâ kàdùrùkù me mbè kù zò i á 'dè gbí to tí nó. ³¹ Tacó éno, ndâ i tí nó gbí muu ndâ 'dakò tí nó, nò gii 'deke tí ndú jì Jézù, máa, «Wò má mòkò ze 'do gbí muu ndâ 'dakò tí nó gí, wò 'ví si ze 'ví ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí zò.»

³² Bìndi Jézù gii 'vìsì có jì ndâ i tí nó, máa, «Yo kaa ya !» Ndâ i tí nó bà-i-nò gii kaa 'do gbí muu ndâ 'dakò tí nó ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù go có mì Jézù nò. Bìndi ndâ kàdùrùkù tí nó gii njè ta ngèlè ta ndâ i tí nó gbí muu ndú, ndú gii oloko gí tà ngo 'do tì njà gángá ngo, bìndi ndú gii mì ta ngo léé gî.

³³ Ndâ mbe kù gbà ndâ kàdùrúkù tí nò giì kaa ya gí gbí gbata gí bà 'vanda ndi ndâ i tí nó mbe bàkà tí mítí ndâ kàdùrúkù, ta ndâ 'dakò tí nò sósò'ô ta ndâ i-gbí-muu ndú nó gbaànjé-gbaànjé ji ndâ 'duù. ³⁴ Ndâ 'duù gbí gbata mâ giì 'di ndâ có tí nò, ndú giì kaa 'do gbí gbata ya gí mì Jézù. Ndú mâ giì 'de yí gí, ndú giì 'deke tí ndú ji yí, máa yí njè nó 'do gbí to 'bá mì ndâ yí gí.

9

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù mâ giì di ndi kàpá 'do gbí to Gàdàrà gí tito gí gbí 'dóó gbata bà dù yí gí, ² ndâ 'duù giì làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí ji yí. Jézù mâ giì nò bà tee njembí ndú mítí wó, yí giì 'dè có ji 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «Zèè njembí lo, 'viì mì ye, tacó à sí có gítí ndâ vò i mì lo mí to gí.»

³ Káa ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe tí mí mì Jézù nò mâ giì 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú giì 'bità bà kọro có gbí njembí ndú, máa, «'Dakò tí nò kù bàkà tí wó tí Mbíri ta wotí tacó yè? Yí 'de wotí bà je à-cee-gí gítí vò i mì ndâ 'duù 'do kòtí 'di?»

⁴ Jézù mâ giì nò ña có tí nó náa ndâ mbe 'di gbí tàkìi tí nò kù kọro gbí njembí ndú nó, yí giì 'vee ndú, máa, «Yo kù kọro ña vò có éno gbí njembí yo tacó yè? ⁵ Bà 'dè có máa, «À je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì lo gí,» ká peteke, wèè, a peteke a bà 'dè có, máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví nò nó?» ⁶ Má éno, ye kpónó bà túbà ji yo máa áa mì 'Viì-mì-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù á muu to tí nó.» Bìndi yí giì 'dè có ji 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá.» ⁷ 'Dakò tí nò bà-i-nò ngé giì a gí yaà, bìndi yí giì njè nó kù ya gí 'bá go có mì Jézù nò. ⁸ Nje ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì Jézù nó 'dáá gí giì 'dèè ta gúku bà nò 'dakò tí nò kù nò nó gí. Bìndi ndú giì ùlù Mbíri tacó bà je ña wotí tí nó á ji ndâ 'duù.

Bà tè'é tí Màtéyò

⁹ Jézù mâ giì njè nó 'do tí bàndò bà 'vala 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, yí giì nò 'bí 'dakò tí Jùdéyà tí mbe kù kili i-míri mì ndâ Ròmánò, ta rẹ wó a Màtéyò, kù ki tí wó to á bàndò bá gò i-míri. Bìndi yí giì 'dè có ji Màtéyò, máa, «Gí gí bà ru ndi ye.» Màtéyò bà-i-nò giì a gí yaà, bìndi yí giì ya gí bà ru ndi Jézù.

Jézù zò i ta ndâ vò 'duù

¹⁰ Si Jézù kù zò i ta ri tí nó á 'bá mì Màtéyò, ndâ 'bí ka nèté mì Màtéyò me mbè, ta ndâ ña ndâ 'bí 'duù mbe kù gbètèkè tàkìi mì ndâ Jùdéyà giì kaa gí kù zò i ta ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gbí gbèe ká'i. ¹¹ Ndâ 'bí mbe kù kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà mâ giì nò ña i tí nó, ndú giì 'vee ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Mbe nìbà i ji yo kù zò i gbí ká'i ta ndâ 'duù ñinó mbe 'vii tí ndâ 'duù náa cèè 'duù 'ví zò i ta ndú gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà lá nó tacó yè»

¹² Jézù mâ giì 'di ña 'vé tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù 'vee ta ndâ mbe tala có mì wó nó, yí giì 'visì có ji ndú, máa, «A ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú nó ká kù pà mbe yeè. Ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá.

¹³ Má éno, yo 'viiki gbí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «À tí ye tí Mbíri a go bà nò yè ro ndâ 'duù;

go bà ci mbelè ndâ nò ji ye tí ye wálá.»

Ye delè gí me tacó bà tè'é tí ndâ tó 'duù lá, ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i.»

'Vé gítí nderè bà kònò go mì ndâ mbe tala có mì Jézù lá

¹⁴ Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù giì giì mí Jézù, bìndi ndú giì 'vee yí, máa, «Tacó yè, káa ze ta ndâ mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdéyà kù kònò go ta ɾi bà kònò go mì ndâ Jùdéyà, káa ndâ mbe tala có mì lo kònò go lá?»

¹⁵ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú, máa, «Ndâ kpóló-kpolo kómbe mbe kò nù jé kù kònò go ta o tí nó náa kómbe ndú tí nó náa à kù ko nù mì wó gí 'bá nó má kuu ta ndú? Káa o bà je mbe kù kò nù tí nó 'do gbí òkò tí ndú bà giì ká gi, bìndi ndú bà giì kònò go ta o tí nó. ¹⁶ À da ngú kô mí pí ká kô lá. ¹⁷ 'Bí 'duù jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká kàrà ñinó ta gbí wó wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà éno, ta o tí nó náa pe ngú cù bà giì nì nó, kàrà tí nó bà ba gí. Bìndi yí bà bè gbí ndâ kàrà ta pe só gí. Tacó éno, à ta o 'dáá gí kù fuu pe ngú cù ká mí gbí kpóló-kpolo kàrà tacó bà kpolo tí ndâ pe ta kàrà.»

Jézù 'vala ndâ 'bí 'vinì ta 'bí nù

¹⁸ Káa si Jézù kálásê kù 'dè có jì ndâ mbe tala có mì Jòvànì, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù giì gí mí wó, bìndi yí giì zèè kò wó mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Nájú ye cee gí, káa ye kù 'deke a tí ye jì wò, máa wò 'ví ya gí bà tee 'bì lo mítí wó wàa yí 'ví 'vala jì ye.» ¹⁹ Jézù mâ giì njè nó kù ya gí 'bá mì gbolò 'duù tí nó, ndâ mbe tala có mì wó giì kaa kù ɾu ndi wó.

²⁰ Káa si ndú muu nó, 'bí nù náa mbelè kù yee tí wó ta ndò muu 'bì-nje só giì gí có kapí Jézù, bìndi yí giì zèè nje bongo tí wó, ²¹ ta bà koɾo có, máa, «Ye kpêtí má zèè káa nje bongo tí wó, ye bà 'de 'válá gí.»

²² Jézù mâ giì 'visì tí wó gí ndi, yí mâ giì nò nù tí nó, yí giì 'dè có jì yí máa, «Zèè njembí lo, nájú ye, tacó bà tee njembí lo mítí ye 'vala wò gí.» 'Do tí bàndò tí nó, mbelè tí nó mbe kù yee 'do tí nù tí nó, nó ngé giì ɾò tíyò gí.

²³ Jézù mâ giì yee 'bá mì gbolò 'duù tí nó, yí giì 'de ndâ 'duù kù wa ku tà'i ta wotí ká tí. ²⁴ Bìndi yí giì 'dè có jì ndú, máa, «Yo njè gí sè 'do tà'i tí nó gí. Làmbu 'vinì tí nó cì me cí-cì lá. Yí kù tè a ɾi.» Káa ndâ 'duù tí nó giì 'bità bà ɾo Jézù ta ɾa có mì wó nò ɾó-ɾo. ²⁵ Káa ndú mâ giì njè gí sè go có tí nó gí, Jézù giì ɾi gí tàkò ku 'vinì tí nó tà'i. Yí mâ giì zèè 'bì wó, 'vinì tí nó giì a ɾò tíyò. ²⁶ Tàwo ngú có tí nó giì ya cee gbí to tí nó 'dáá gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí mbe sú ɾo

²⁷ Ta o bà njè nó mì Jézù 'do bà 'vala nájú gbolò 'dakò tí nó, ndâ 'bí mbe sú ɾo sósò'ò giì ɾu ndi wó ta bà tò kù á tàkò wó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Áá 'Vii kòtí Dàvídè tí Bìndi-Mbíɾi, áá 'Vii kòtí Dàvídè, nò yè ɾo ze!»

²⁸ Jézù mâ giì ɾi gí tà'i ta o bà yee yí 'bá gí, ndâ mbe sú ɾo tí nó giì ɾi gí tàkò wó. Bìndi yí giì 'vee ndú, máa, «Yo wálá ùnje gí, máa ye bà 'vala yo gí?» Káa ndú giì 'visì có jì yí, máa, «Ze ùnje gí, buù.» ²⁹ Jézù mâ giì 'di có tí nó náa ndâ mbe sú ɾo tí nó 'visì gí tàkò 'vé mì wó nò, yí giì gbala ɾo ndú ta bà 'dè có jì ndú, máa, «Ye bà njaanga ɾo yo gí, tacó yo ùnje ta njembí yo gbaànjé gí, máa wotí bà bàkà éno kuu tí ye.» ³⁰ Jézù mâ giì 'dè có tí nó, ɾo ndâ mbe sú ɾo tí nó só nó giì njaanga tí gí. Bìndi yí giì 'dè có jì ndú ta wotí tí, máa, «Yo kpolo tí nje yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'ví 'di có máa a ye ká njaanga ɾo yo nò lá.» ³¹ Káa ndâ 'dakò tí nó mâ giì njè nó 'do bà-i-nò gí, ndú giì nò ta bà ma ɾè Jézù ta ndi tí ndâ 'bá 'dáá gí.

Jézù 'vala 'bí 'dakò tí mbe 'dè có lá ta i-gbí-muu wó

³² À káa póó bà njè nó mì ndâ 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ọo ndú nó gî, à gii gî ta 'bí 'dakò mbe 'dè có lá ta i-gbí-muu wó ji Jézù. ³³ Jézù mà gii mòkò i tí nò 'do gbí muu 'dakò tí nò gî, 'dakò tí nò ngé gii 'bità bà 'dè có. Bindi nje ndâ mbè ndâ 'duù tí nó mbe tí mí mì Jézù nó gii 'dè gî. Bindi ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú, máa, «À jé ọò 'bí ọa i go éno 'bá Ìzìrìyèlì lá.»

³⁴ Káa ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà a gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó nìndi ndú gii 'visi có gí tàkò có tí nò, máa, «A Gba-vò-i, tí gba mì ndâ i-gbí-muu, ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí.»

Jézù ọò yè ọo ndâ 'duù

³⁵ Gbí ndâ o tí nò, Jézù gii nò nó cee gbí ndâ gbata, ta ndâ víi bándò á sè 'do gbí ndâ gbata 'dáá gî, kù nìbà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí có bà dù Mbíri tí gba ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ ọa ndâ nò'o ta ndâ sé'i 'dáá gî.

³⁶ Káa yè ọo bà ọò ndâ mbè ndâ 'duù tí nó náa Jézù kù nò ta bà nìbà i ji ndú nò gii bàkà yí ngé ndii gî. Tacó à tí ndú a gúku, ndú delè ọò 'dóó i ọnó náa ndâ yí 'ví bàkà nó lá, tacó 'duù kùro ndú wálá, go ndâ rómbo ta mbe gbà ndú wálá. ³⁷ Bindi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndâ i tacó bà kili 'do gbí ní ògbù ngé, káa muu ndâ mbe bàkà nèté me ní'dí. ³⁸ Má éno, yo 'deke tí yo ji mbe ní, tacó wàa, yí 'ví tuu ndâ mbe bàkà nèté me mbè tacó bà kili ndú.»

10

Jézù ọuka ndâ tú mì wó muu'bi-nje só

¹ Jézù gii ọuka ndâ 'bí 'duù muu'bi-nje só 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó, bindi yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ ọa ndâ nò'o 'dáá gí á bindi wó ji ndú.

² Ọnó a ọè ndâ 'duù tí nó muu'bi-nje só náa Jézù ọuka ndú nò: ndâ kpédélé 'duù a ndâ Sìmonè tí nó ta 'bí ọè wó a Piyétòrò nò, ta ná'vindí wó Àndèréyà, bindi a ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'vii mì Zèbidéyò, ³ ta Filípò, ta Bàràtòlóméyò, ta Tòmázò, ta Màtéyò tí mbe kili i-míri, ta Jákòmò tí 'vii mì Àliféyò, ta Tàdéyò, ⁴ ta Sìmonè tí nó tí tó 'vii-'bá nò, ta Júdá Ìsikàriyótè tí mbe ba ngbù wó tí Jézù.

⁵ Bindi Jézù gii tuu ndâ 'dakò tí nó muu'bi-nje só náa yí ọuka ndú tí ndâ tú mì wó nò, káa ta kùro bà tuu ndú, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú, máa, «Yo 'ví 'dò kò yo gbaànjé mí gbí to mì ndâ 'duù ọnó mbe kù ùlù ndâ 'bí tende ọa i bindi Mbíri nó lá.

Yo delè 'ví ya gí gbí ndâ gbata á gbí to Sàmáriyà lá.

⁶ Yo ya a i gí mì ndâ Ìzìrìyèlì tí ndâ mbe gíri á go ndâ rómbo gí,

⁷ wàa yo 'ví kò-kò ji ndú, máa, «Kùro o bà gí Gba-gbíri kponó dooko gí!»

⁸ Yo 'ví 'vala ndâ mbe nò'o,

yo 'ví 'vala ndâ ku,

yo 'ví ọo kútí ndâ mbe cì,

yo 'ví mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù.

Yo sì wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nò me sí-sì lá. Má éno, yo delè 'ví je mboo tàkò bà bàkà ndú 'do mì ndâ 'duù lá.

⁹ Ta o tí nó náa yo má kù ya gí muu nó, yo 'ví je 'bí làmbu i tacó bà sì ta ndâ 'bí i ngé gí lá.

- 10 Yo 'ví je ndâ 'bí bongo ta ndâ 'bí tàtà tacó bà 'visì ta ndâ ònó á tí dùì yo nò á kùro kà lá.
Yo delè 'ví zèè 'bí i go mû-kóró mí 'bí yo tacó bà kpolo tí yo lá. Tacó 'duù má ka wu'o gî, àà bà sì yí sínò wálá.
- 11 Yo má yee tí to, yo 'ví pà a 'bá mì 'duù ònó mbe nì <Yo ndi ye nò> jì yo ta njembí wó gbaànjé, wàa yo 'ví dù tí, yee tí o bà njè nó mì yo 'do tí to tí nò.
- 12 Yo má yee tí 'bá, yo 'ví nì <Ze yee gî> jì ndâ mbe 'bá ta bà cù 'dê ngo cù yo tù-tù-tù mítí ndú. ¹³ Ndú má nì <Yo ndi ze nò> jì yo ta 'dê njembí ndú, yo 'ví dù ta ndú. Káa ndú má biya bà 'visì 'vé jì yo gî, yo 'ví ndii ta nó mì yo, ta nambeè tí nó gbí njembí yo náa yo máa Mbíri 'ví bàkà jì ndú nò.
- 14 Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù má te wíri mítí yo lá, ndú delè má sè tù ndú tí có mì yo náa yo kù 'dè jì ndú nó lá, ta o tí nó náa yo má kù 'visì tàmuu yo gítí to tí nò, nó, yo 'ví gbà njú to, to tí nò 'do tí kò yo gî. Ònò tacó bà tùbà jì ndâ mbe to tí nò máa, Mbíri bà waa có mítí ndú, káa à me 'do gbí có mì yo lá. ¹⁵ Ye kù 'dè có jì yo ta 'vére tí wálá, máa, Mbíri bà waa có mítí ndâ mbe to tí nò ta ndongbú o ta wotí tí ndii bà doo ndâ gbata Sòdómà ta Gòmórà á mì wó ta wu táànò nó gî.
- 16 Ye kù tuu yo gí gbí òkò tí ndâ 'duù ta zì'i 'bí yo tacó bà kpolo ta tí yo wálá, go ndâ rómbo á kùro ndâ siingii. Má éno, yo 'ví sì ro yo 'ví dù ngílí-ngílí go ro àca'ba. Wàa njembí yo 'ví dù 'dèè kpóó go bèègú.
- ¹⁷ «Yo delè 'ví te mí gbí muu yo máa, ndâ 'duù kèjì gí bà kaa yo ya tí gí gbí ndâ ngbàngà mì ndâ Jùdéyà. Bìndi ndâ gba bà gii waa có mítí yo máa, à gbì yo mí kùro ndâ 'duù. ¹⁸ Àá bà jaka yo ta wotí ya tí gí kùro ndâ kpo-kpò 'duù ta ndâ kpo-kpò gba á muu ye. Káa ònò bà njaanga jì yo a kpokèjì bà ma có tí ye jì ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò. ¹⁹ Káa ta o tí nò náa ndú bà gii zèè yo nò, njembí yo 'ví sì bà mù éno máa, yo bà ya gí bà 'dè á kùro ndâ kpo-kpò 'duù kà a ña có yè wè, mí to. Njembí yo delè 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè a ña có yè wè, nò lá. Àá bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo ká kùro kà. ²⁰ Tacó ta o tí nò, à me káa yo ká bà 'dè 'dóó có mì yo á 'do gbí muu yo lá. A Bèri mì Bu ye ká bà je wotí bà 'dè có jì yo.
- ²¹ «Ta o tí nò, ndâ 'duù bà sì ndâ ná'vindí ndú ta ndâ 'viì mì ndú jì ku. Ndâ 'viì delè bà 'visì tí ndú tacó bà pà kpokèjì bà ziki ndâ mbe jò ndú.
- ²² Ndâ 'duù 'dáá gî bà gii sogo yo á muu ye ta o tí nò. Káa 'duù ònó gbí òkò tí yo mbe 'dò kò wó mí to tí kpòè yee tí ndongbú o bà mèèkè ndâ i tí nò tí yo nó ká bà 'de 'válá. ²³ À má kù mèèkè'i tí yo ta o tí nò gbí 'bí gbata, yo 'ví kaa ta ngèlè 'válá ya gí gbí 'bí. Káa ye kù 'dè có jì yo ta 'vére tí wálá, máa, 'Viì-mì-'Dakò bà gí gí muu to tí nó sì yo nò 'bá mì ndâ Ìzìriyéì 'dáá gí cee lá. ²⁴ Mbe kù tala i me gbolò ndii 'duù tí nó mbe kù nìbà i jì yí nó lá; bòò delè me gbolò ndii mbe tí wó lá. ²⁵ À tè ta mbe tala i káa bà je muu mì mbe nìbà i jì yí mítí wó; à delè gii tè ta bòò káa bà je muu mbe tí wó mítí wó. Káa rè bu-'bá má mì ndú a Gba-wàtà, ndú bà gbì mí muu ndâ 'viì mì wó a ndâ vò rè mbe ndii ònò gî.
- ²⁶ «À má éno, yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá. Tacó ndâ ña ndâ i tí nó 'dáá náa ndâ 'duù kù nguù ndú kpónó nó bà 'vanda 'dáá gí sè gî. Delè ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè mí tàbèngii nó bà dù á kà wálá. ²⁷ Yo bà gii kò-kò ta ndâ có tí nó náa ye kpónó kù 'dè jì yo gbí 'dí'di'o nó á jì ndâ 'duù gbí ngbàà ri. Bìndi yo bà gii kò-kò ta ndâ có tí nó náa ye kù 'dè jì yo á gbí ngàngbùùtù

nó 'do pí cèlégé ji ndâ 'duù. ²⁸ Káa yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, tacó 'bí i gbaànjé mì ndú náa ndú bà bàkà ta yo, á bìndi bà zi yo mì ndú nò wálá. Yo cì gúku a i tí Mbírì, tacó wotí bà zi yo ta wotí bà waa có mítí yo bìndi bà zi yo mì wó kuu tí wó. ²⁹ Yo tala bà zeke ndâ víi nuù tí nó tí ndâ narù nó gí. 'Bí làmbu i náa 'duù bà 'de gbí ndú gbaànjé wálá. Káa 'bí gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú mbe cì gí, káa Bu yo ò bà ku wó lá, nò wálá. ³⁰ Káa à má gítí yo, yí 'deke ndâ ò se muu yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³¹ Má ènò, yo 'ví cì gúku lá, tacó yo kùro Mbírì a ndâ kpóló-kpolo i ndii ndâ narù gí. ³² «Má ènò, 'duù má si ye tí i á kùro ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà si 'duù tí nò tí i á kùro Bu ye á gbírì. ³³ Káa 'duù má biya ye á kùro ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà 'visì kapí ye gítí 'duù tí nò á kùro Bu ye á gbírì.

Có mì Jézù a i mbe njèè gbí òkò tí ndâ 'duù

³⁴ «Yo si bà je mbí yo éno máa, ye gí ji yo ta ngú có mbe 'dèè njembí yo nò mí to. ³⁵ Có tí nó náa ye gí tí nó a có mbe njèè gbí òkò tí ndâ 'vii ta ndâ bu ndú, ndâ niì ta ndâ nájú ndú. Có tí nó bà njèè gbí òkò tí ndâ nawu ndâ 'vii ta ndâ niì mì ndâ 'vii mì ndú. ³⁶ Ndâ mbe sogo 'duù gí mì ku bà dù káa ndâ 'dóó 'vii mì wó.

³⁷ «'Duù má zèè có tí ndâ bu wó ta nawu wó kpolo ndii có tí ye gí, ò 'duù tí nò bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá; 'duù delè má zèè nìkì kpolo ma a ndâ bà wó ta ndâ nájú wó co tí ye, ò 'duù tí nò bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁸ 'Duù má ùnje gítí bà kònò sé'i go ye wàa yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye lá, yí bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁹ 'Duù mbe koɾo có kpolo ma ká gítí 'válá muu to tí nó bà 'de vò i bìndi ku mì wó. Káa 'duù ònó mbe sì mĩri wó muu to tí nó ji ku a i gítí nèté mì ye ká bà 'de 'válá á bìndi ku mì wó.

⁴⁰ «'Duù mbe te wĩri mítí yo ta ɾè ye, te wĩri tí nò a i mítí ye, káa ndâ mbe te wĩri mítí ye, te wĩri tí nò a i mítí mbe tuu ye. ⁴¹ 'Bí 'duù má te wĩri mítí mbe 'dòkò có mì Mbírì ta ɾè mì Mbírì, Mbírì bà je 'bí tó i tí nó náa yí bà je ji mbe 'dòkò có mì wó nò nó ji 'duù tí nó gí. 'Bí 'duù delè má te wĩri mítí tó 'duù gítí tó ɾè 'duù, tí nó, Mbírì bà je 'bí ò tó i tí nó náa yí tí Mbírì bà je ji tó 'duù tí nó nó ji 'duù tí nó mbe te wĩri mítí wó nó gí. ⁴² Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'duù kpétí má cu káa cèè 'dè ngo mì lú nó sínò 'do gbí kára ji 'bí ò 'duù ònó náa ɾè wó gbí u 'duù wálá ngé gí tacó náa táangbà 'duù tí nó a mbe tala có mì ye, yí bà 'de tó i tàkò ngo mì wó nò kpèkù.»

11

¹ Jézù má gii cee ta nèté bà kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só náa yí ɾuka ndú nó gí, yí gii njè nó 'do bàndò tí nó kù nò ta ndi gbí ndâ gbata mì ndâ Jùdèyà kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì ji ndâ 'duù.

À zèè Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà

² Ta o tí nó si Jézù kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì ji ndâ 'duù ta ndi gbí ndâ gbata nò, Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù a i gbí zàà. Jòvànì má gii 'di tàwo ndâ i tí nó náa Jézù tí Bìndi-Mbírì kù bàkà nó si yí gbí zàà kà, yí gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó máa ndú ya gí bà 'dè có ji Jézù, máa, «A Jòvànì tí nó tí mbe kù caka tí ndâ 'duù nó ká tuu ze, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, ³ wò a 'duù tí nó náa ze kù ù bà gí yí 'do mì Mbírì nó, wèè, 'duù mì ze náa ze kù ù bà gí yí nò ká kpokèjì kálásê?»

⁴ Ndâ tú mì Jòvànì má gii ya gí bà 'vee Jézù go co tí nó náa Jòvànì tuu ta ndú nò, Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà dità ndâ có

̀nìnó náá yo 'di ta t̀ tú yo nó, ta ndâ i ̀nìnó náá yo ̀nò ta ̀ro yo nó ji Jòvànì:
⁵ Ndâ 'duù ̀nìnó táánò náá ̀ro ndú yoo g̀í nó, kpónó kù zeke'o. Ndâ 'duù ̀nìnó táánò ta kò ndú mbe gbele've g̀í nó, kpónó kù nò nó. Ndâ kà cì kpónó yuku 'dáá 'do tí ndâ 'duù ̀nìnó táánò ta cì tí ndú nó g̀í. Ndâ 'duù ̀nìnó táánò tí ndâ mbe sù t̀ tú nó kpónó kù 'di có. Ndâ 'duù ̀nìnó táánò mbe cì tí yú ku g̀í nó, 'vala ndi ndú g̀í. À kù ma Banga-Ngú-Có ji ndâ yê. ⁶ Yo delè 'ví 'dè có ji Jòvànì, máa, 'duù ̀nìnó mbe tee njembí wó kácáá mítí có mì ye nó a mbe tó pá.»

⁷ Káa si ndâ t̀ mí Jòvànì kù g̀í bàkà có bà dele ndi ndú, Jézù g̀í 'bità bà 'vee ndâ 'duù gítí Jòvànì, máa, «Gbí ndâ o tí nó táánò náá yo kù kaa ya g̀í mì Jòvànì si yí gbí kángáá nga ngoò nó, yo ta o tí nò kù koꝛo có máa yo kù ya g̀í bà ̀nò a 'di? Gí bà ̀nò 'bí 'duù ̀nìnó ta 'dóó kóꝛo-kóꝛo có mì wó wálá, mbe kù tè ká gí tàkò có mì ndâ 'bí ka wó nó? Káa à má me éno lá, ⁸ yo kaa ya g̀í bà ̀nò a 'di? Gí bà ̀nò 'bí 'duù mbe zaa ta banga bongo? Áa bà dù me éno lá, tacó ndâ mbe zaa ta ndâ banga bongo kù dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba. ⁹ Nògí, má éno, yo táánò kaa ya g̀í sè gí gbí kángáá nga ngoò gí bà yè? Yo kaa ya me g̀í bà ̀nò mbe 'dòkò có mì Mbíri lá? Á éno. Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'duù tí nò a gbolò 'duù ndii mbe 'dòkò có mì Mbíri g̀í. ¹⁰ Tacó Jòvànì a 'duù tí nó náá à cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, Mbíri máa, «Ye bà tuu t̀ mí ye gí kùꝛo lo, gí bà 'viindi kpokèjì ù ta ndi lo,» nò. ¹¹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'do gbí òkò tí ndâ 'viì tí nó 'dáá g̀í náá a ndâ niì ká jò ndú nó, 'bí 'duù gbaànjé mbe gí tí gbolò 'duù ndii Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù yee tí kpónó wálá. Kpèti ká éno, 'bí 'duù ̀nìnó tí táangbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó tí ndâ Bòò-gba mì Gba-gbíri nó a gbolò 'duù ndii Jòvànì g̀í. ¹² Káa 'do tí o bà 'bità bà kò-kò mì Jòvànì ta có mì Mbíri di tí wúnó, 'bá mì Gba-gbíri kù mbu ji bà te ta wotí, ndâ vò 'duù kù paa ta zèè ta wotí. ¹³ Káa kùꝛo bà gí Jòvànì, Mbíri táánò je wotí bà 'dè-kòcò a i ji ndâ Mòze ta ndâ mbe 'dòkò có mì wó tí Mbíri. ¹⁴ Yo má ùnje gítí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ta ndâ có mì Mòze g̀í, Jòvànì a Elíjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, náa ndú 'dè có máa yí bà dele ndi wó gí tacó bà gí gí bà 'viindi kpokèjì kùꝛo bà gí Bìndi-Mbíri nò. ¹⁵ Má éno, ndâ 'duù ̀nìnó ta t̀ tú bà 'di có tí muu ndú nó 'ví 'di có!

¹⁶ «Káa ye kpónó 'ví 'vii yo ndâ 'duù tí nó á gbí o tí nó, nó mítí ̀a yè dú? Yo gbí ̀ro ye ká go ndâ víi 'viì mbe kili kù ̀nò 'di gbí dùpì, ndú mà g̀í ̀nò ndâ 'bí ka ndú víi 'viì mbe kili ta ba muu ndú tende, ndú g̀í tè'é tí ndú máa, ¹⁷ «Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ̀nò 'di bà dù ̀ru.» Káa ndâ ka ndú nò g̀í biya g̀í. Bìndi ndú g̀í tè'é tí ndú káká'i, máa, «Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ̀nò 'di bà wa ku.» Káa ndâ ka ndú nò g̀í biya delè g̀í. ¹⁸ Tacó Jòvànì táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe njù pe lá, káa ndâ 'duù g̀í kili nje ndú mítí wó, máa, «A i ká gbí muu wó.» ¹⁹ 'Viì-mì-'Dakò g̀í gí ̀nìndi wó ta bà zò i, delè ta bà njù pe, ndâ 'duù káká'i g̀í 'visì nje ndú éno, máa, «Yí a mbe gàmàtá, tí vò mbe njù pe, tí kómbe ndâ mbe kù gò i-míri, tí ndâ mbe bàkà vò i!» Káa kpèti ká éno, à ̀nò bà 'di gbí-o mì Mbíri ni mítí ndâ cè bà i mì wó.»

Jézù 'deke tí ndâ 'duù gbí ndâ gbata tí nó á yì kàpá Gàliléyà nò

²⁰ Bìndi Jézù g̀í 'bità bà 'deke tí wó ta sé có gítí ndâ 'duù gbí ndâ gbata tí nó náa yí bàkà ndâ seꝛè ta ndi gbí ndú nò, tacó ndú biya bà 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú g̀í. Máa, ²¹ «Yo ndâ 'duù gbí gbata Kòràzìni ta ndâ 'duù gbí gbata Bètisàyidà bà dù á nje ! Tacó ye táánò má bàkà ndâ

kpo-kpò serè tí nó náa ye bàkà ji yo nó a i ji ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tírò ta Sídónì, ndú kpónó dù zùkùù gítí ndâ vò i mì ndú sàà gí. ²² Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúcó, máa, Mbírì bà waa có mítí yo wúnò ta ndòngbù o ta wotí tí ndii ñìndi ndâ 'duù gbí gbata Tírò ta ndâ 'duù gbí gbata Sídónì gí. ²³ Káa yo, ndâ 'duù gbí gbata Kàpàrànáwùmù! Yo táánò máa yo bà oko tí yo éno yee tàrì? Mbírì wúnò bà kaa yo mítí vò bàndò á bìndi ku mì yo. Tacó ndâ serè mì ye táánò náa ye bàkà ndú ji yo nó má a i ji ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà, Mbírì táánò bà doo Sòdómà wálá. ²⁴ Má éno, yo kpolo tí yo máa Mbírì bà waa có mítí yo ta ndòngbù o ta vò tí ndii bà doo ndâ 'duù mì wó á Sòdómà ta wu gí.»

Jézù yù gbí tí wó ji ndâ yé

²⁵ Ta o tí nó Jézù gii 'deke tí wó ji Mbírì, máa, «Ye 'dè ñìkì maa ji wò tí Bu ye, tí mbe tí ndâ gbírì ta to, tacó bà 'dè gbí tí lo ji ndâ 'duù ñìnó ta ọ ndú mbe njaanga kálásê nó, si ndâ mbe 'di gbí-o mí to. ²⁶ Ìyoo, Bu ye, ye ùnje gí máa, àá táánò ñìkì tí lo éno.

²⁷ «Wò tí Bu ye kaa ndâ i 'dáá gí á mí 'bì ye gí. 'Bí 'duù gbaànjé mbe 'di gbí 'Viì mì lo muu to tí nó wálá, à káa wò tí Bu ye. 'Bí 'duù gbaànjé dele mbe 'di gbí lo tí Bu ye á muu to tí nó wálá, à káa ye tí 'Viì mì lo, gii toko mítí ndâ 'duù ñìnó ta go bà túbà tí lo ji ndú tí 'Viì mì lo nò.

²⁸ «Wo yo má co ta bà bàkà du nèté gí, wo yo má co ta bà te du i gí, yo gí gí mì ye, wàa yo 'ví tẹwo yo. ²⁹ Yo zèè nje kọrì tí nó á pààpì ye nò, wàa ye 'ví ñìbà bà làngà kọrì ji yo, tacó ye a mbe zèè ndâ 'duù ta pètékè 'bì, tí mbe 'dè njembí, wàa yo 'ví tẹwo yo. ³⁰ Tacó bà te kọrì tí nó á pààpì ye nó kpolo lá, ká'í tí nó náa ye kù làngà nò delè me duù lá.»

12

Có gítí ọ̀rì bà wotí gbí tàkùù mì ndâ Jùdáyà

¹ Ta 'bí ọ̀rì bà wotí gbí tàkùù mì ndâ Jùdáyà gbaànjé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù nò ndò ta ndi gbí ndâ ñì, ndâ mbe tala có mì wó gii nò ta bà kparaka muu cù kù zò tí 'veè gítí go. ² Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkùù mì ndâ Jùdáyà má gii ñò ndú tí, ndú gii 'dè có ji Jézù ta kpo tàkòcò, máa, «Ìjò káa ọ̀a i tí nó náa ndâ mbe tala có mì lo kù bàkà nò gi! Ọ̀a i tí nó kpónó náa ndú kù bàkà nò me i bà báká-bàkà ta ọ̀rì bà wotí gbí tàkùù mì ndoo tí ndâ Jùdáyà lá.»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà mì Mbírì gítí ọ̀a i tí nó náa Dàvídè tí gbolò gba mì ndoo tí ndâ Jùdáyà bàkà táánò ta o tí nó náa go bàkà ta ndú ta ndâ mbe ko tàkò wó nó lá? ⁴ Có tí nó gítí bà ọ̀rì Dàvídè gí tà 'bá-Mbírì, bìndi yí gii kaa ndâ kù kò tí nó náa à ci ndú ji Mbírì gí, ya tí ji ndú ta ndâ mbe kù ko tàkò wó, bìndi ndú gii zò ta ndú nó? Yo jé 'di lá? Káa à kù zò ndâ kù kò tí nó náa à ci ndú ji Mbírì gí nò gbí tàkùù mì ndoo tí ndâ Jùdáyà káa ndâ bu-Mbírì cuki.

⁵ «Yo má 'deke ñìnò lá, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà mì Mòze máa, bà bàkà nèté gítí i-cí-ci mì ndâ bu-Mbírì ta ọ̀rì bà wotí me vò i lá nó, lá? ⁶ Káa ye kù 'dè có ji yo, máa, 'bí i mbe me gbolò á co tí 'bá-Mbírì gí kpónó kuu nò. ⁷ Yo táánò má 'di gbí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, «À tí ye a go nambeè; go bà waa mbelè tí ye wálá» nó gí, yo kùtáá bà waa có mítí ndâ 'duù ñìnó ta vò i mì ndú wálá nó wálá, tacó a yé ọ̀rò ndú ká bà dù tí yo. ⁸ Tacó 'Viì-mì-'Dakò a mbe tí ọ̀rì bà wotí gbí tàkùù mì ndâ Jùdáyà.»

Jézù 'vala 'bí 'dakò náa 'bì wó pizoo gí

⁹ Bìndi Jézù gii njè nó 'do bà-i-nò ya gítí 'bí bándò bà kili ndâ Jùdéyà gbaànjé. ¹⁰ Bìndi yí gii 'de 'bí 'dakò náa 'bì wó gbaànjé pizoo gî, gbí òkò tí ndâ 'duù á kà. Ndâ 'bí 'dakò ta go bà pà kpokèjì bà kpì ngbàngà tí Jézù tí ndú mâ gii ñò Jézù, ndú gii 'vee yí, máa, «Bà 'vala 'duù ta ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdéyà a vò i?»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, ta bà 'vee ndú, máa, «I-kó-ko mì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má 'va tí gbí gùù ta ɾi bà wotí, yí bà ya gí bà ja yí 'do gbí gùù tí nò gí sè wálá? ¹² Káa có tí 'duù kpolo ndii có tí i-kó-ko gí! Má éno, bà bàkà tó i ji 'duù ta ɾi bà wotí dú.» ¹³ Bìndi Jézù gii 'dè có ji 'dakò tí nò ta pizô 'bì wó nò, máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» 'Dakò tí nò mâ gii ya'va gbí 'bì wó go có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, wu gii gí gbí 'bì wó gí. ¹⁴ Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà mâ gii ñò bà 'vala 'dakò tí nò mì Jézù ta ɾi bà wotí, ndú gii kaa ta bà muu ndú ya gí ndii 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò tacó bà pà kpokèjì gítí bà zi Jézù.

Jézù tí 'dê 'duù

¹⁵ Có wàtà mì ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà mâ gii 'va tí gbí tù Jézù, yí gii njè nó 'do bándò tí nò gí. Káa ndâ 'duù me mbè gii kaa gí tàkò wó. Bìndi yí gii 'vala ndâ mbe nò'o 'dáá gí. ¹⁶ Káa yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú máa, ndú 'ví kpolo tí nje ndú 'do tí ɾè yì, tacó go wo tí wó wálá. ¹⁷ Jé ká go có tí nó náa Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíɾì 'dè sàà gí, máa, Mbíɾì máa, ¹⁸ «Ŋìno a bòò mì ye náa a ye ká cu 'bì ye mítí wó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù. Yí a bà ɾo ye, tí bà njembí ye, tí wú-gbì-ɾé ye.

Ye bà si Bèri mì ye 'ví je wotí ji yí,

tacó wàa yí 'ví nìbà yúco mì ye ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

¹⁹ Yí bà 'dèkè mà ta bà tò kú wálá.

'Bí 'duù bà 'di kòcò wó ta ndi tí ndâ kpokèjì wálá.

²⁰ Yí bà dù tí mbe zèè ndâ 'duù ñinó ta wotí tí wó ndii ndú gí nó ta pétékè 'bì.

Yí bà 'vala ta ndâ 'duù ñinó ta dúú kpokèjì tí ndú wálá nó lèè éno,
yee tí o bà lò muu gèrì mì ndâ 'duù ji yúco.

²¹ Ndâ 'duù 'dáá gí bà gii koɾo 'válá lì ká mítí wó.»

Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà máa a Bèlìzèbùlù ká je wotí bà bàkà ndâ serè ji Jézù

²² Bìndi ndâ 'duù gii gí ta 'bí 'dakò tí mbe sú ɾo, ta i-gbì-muu wó mbe tii bà 'dè có 'do tí wó gí. Bìndi Jézù gii 'vala yí 'do gbí ndâ nò'o mì wó nò 'dáá gí. Yí bà-i-nò gii 'bità bà ñò ndâ i, ta bà 'dè có. ²³ Nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Ŋìno 'ví dù a 'Viì mì Dàvídè ká nó?»

²⁴ Káa ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà mâ gii 'di có mì ndâ 'duù tí nò, ndú gii 'visì có gí tàkò, máa, «A Bèlìzèbùlù tí Gba-vò-i ká kú je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí.»

²⁵ Káa Jézù mâ gii ñò ɳa bà koɾo có mì ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà nò, yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Có mì ndâ bòò mì gba má toko lá, gba tí nò bà zogo 'bá wálá. Có mì ndâ 'duù gbí gbata mì ndú má toko lá, gbí gbata tí nò bà dù wálá. Có mì ndâ 'duù á njekèjì mì ndú delè má kili tí lá, 'bá tí nò gí bà sè tí wálá. ²⁶ Má éno, Gba-vò-i má kú mòkò Gba-vò-i 'do gbí muu ndâ 'duù, Gba-vò-i bà gii zèè 'bá ée? ²⁷ À má dú káa yúco máa Bèlìzèbùlù tí Gba-vò-i ká kú je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji ye, à 'ví dù a 'di ká kú je wotí bà ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji ndâ kpo-kpò mbe kú ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù gbí òkò tí yo? Yo 'vee ndú

wàa ndú 'ví waa có tí nò ji ndoo. ²⁸ Káa ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Bèrì-mì-Mbířì, gbí có tí nò go éno máa, Mbířì gí tí gba mì yo gí.

²⁹ «'Bí 'vé káká'i náa yo 'ví te mí gbí muu yo a ñinó máa: 'Duù bà rì gí tà'i mì wu 'dakò tacó bà tuřu ndâ ká'i mì wó ta wotí ée? Sè káa ñinó máa mbe ngbà tí nò 'ví dù a ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí, má wálá ndí bà dù ká tó ká. ³⁰ 'Duù má me 'duù mì ye lá, yí a ka ye mbe có. Mbe biya bà kili i ta ye gí, a mbe jaaka gbí i. ³¹ Má éno, ye kù 'dè có ji yo máa, Mbířì bà je à-cee-gí ji ndâ 'duù gítí ndâ 'bí ña vò i mì ndú, ta ndâ ña zu có ñinó náa ndú 'dè gítí wó tí Mbířì nó 'dáá gí, gí; káa ndâ mbe 'dè zu có gítí Bèrì-mì-Mbířì bà 'de à-cee-gí wálá. ³² Mbířì delè bà je à-cee-gí ji 'duù mbe 'dè zu có gítí 'Viì-mì-'Dakò gí; káa 'duù má 'dè zu có gítí Bèrì-mì-Mbířì, Mbířì bà je à-cee-gí ji yí muu to tí nó wálá. Yí delè bà je à-cee-gí ji yí bìndi ku mì wó wálá.

³³ «Ndâ kú i gbí ñí má ta banga tí ndú, ndú kù jò ta banga tí . Káa ndú má soloko gí, banga tí bà jò ndú wálá. À ñò banga kú i ni ká mítí ña bà jò yí. ³⁴ Yo kù bàkà nambeè-nje ta ndâ 'duù, káa njembí yo go já kpoo. Tacó 'duù ta o 'dáá gí kù 'dè káa ña có tí nó mbe yè gbí njembí wó gí nò. ³⁵ Tó 'duù ta tó có gbí njembí wó kù 'dè ji ndâ 'duù káa tó có tí nó gbí njembí wó nò. Káa vò 'duù ta vò có yè gbí njembí wó gí ta o 'dáá gí kù 'dè káa vò có. ³⁶ Má éno, ye kù ci yo gítí , máa, Mbířì bà waa có mítí ndâ 'duù ta ndòngbú o tacó ndâ ña ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè ta bà kořo gbí ndú lá nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³⁷ Tacó ta o tí nò, à káa nje 'duù ká bà njaanga wú 'do tí miři wó. À delè káa nje 'duù ká bà ga wú mítí miři wó.»

Có gítí bà bàkà ndâ seřè mì Jézù

³⁸ Bìndi ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkìi, ta ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdéya gii 'dè có ji Jézù, máa, «Mbe ñibà i, go kuu tí ze éno máa wò bàkà gbolò seřè ji ze.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó káa cèe ndâ vò 'duù sínò ta mbířì mì ndú wálá. À tè ta yo káa seřè mì Jónà tí mbe 'dòkò có mì Mbířì. ⁴⁰ Jónà dígísèé dù gbí yì gbù sè ta rì ta'ò, ta bèbìli delè ta'ò. Má éno, 'Viì-mì-'Dakò delè kèji gí bà dù á tà to ta rì ta'ò, ta bèbìli delè ⁴¹ Mbířì wúnò bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó ta ndòngbú o 'do gbí có mì ndâ 'duù gbí gbata Nínèvà, tacó ndú táánò 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú bìndi bà kò-kò ta có mì Mbířì mì Jónà ji ndú gí. Káa kpónó 'bí ngú có bà kò-kò tí mbe me gbolò ndii có tí nó náa Jónà kò-kò tí dígísèé nó yee gí. ⁴² Gbolò gba-nii tí nó ta 'bá mì wó á gbí to Sébà nó, wúnò bà kpì ngbàngà tí yo ta o bà waa có. Tacó yí táánò gí ngé 'do 'bá mì wó me 'dú gí bà 'di có mì gbolò gba tí nó tí Sólómònì tí gbolò mbe 'di gbí-o nó gí. Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómònì gí kpónó kuu nò.

Bà dele ndi i gí gbí muu 'duù

⁴³ «I má co 'do gbí muu 'duù, i tí nò kù ya gí bà wùùkù to ta ndi gbí kángáá nga ngoò ta ngo gbí wálá, kù pà bàndò bà dù tí . À má gii kpò yí gí, ⁴⁴ yí bà gii 'dè có máa, «Ngèlè-ndii kpò a ngo. Má éno, ye bà dele ká gítí ká 'bá mì ye.» Yí má dele ndi wó gí gí bà 'de muu 'duù tí nó ngbárángà'i, ta 'bí i-gbí-muu wó wálá, ⁴⁵ yí bà ya gí bà kaa ndâ 'bí i vò-nje só mbe volo ndii yí gí, bìndi ndú bà 'vala ta ndú mí gbí muu 'duù tí nó gí. Gbí ndòngbú , 'duù tí nó bà volo ndii ñinó sàà kùro nó gí, ñinò a ña i tí nó bà bàkà tí mítí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó, nó ká nò.»

Ndâ Jézù ta ndâ ná'vindí wó

⁴⁶ Káa si Jézù kù 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nò kálásê, ndâ nawu wó ta ndâ ná'vindí wó giì rò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta yí. ⁴⁷ 'Bí 'dakò má giì nò ndú, yí giì 'dè có ji yí, máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindí lo kù rò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta wò.»

⁴⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Nawu ye a 'di? Ndâ ná'vindí ye a ndâ 'di?» ⁴⁹ Bìndi yí giì tù 'bì wó gítí ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ŋìno a ndâ nawu ye. Ñìnó a ndâ ná'vindí ye. ⁵⁰ 'Duù má bàkà go có mì Bu ye á gbírì gí, 'duù tí nò a ná'vindí ye, 'duù tí nò a námì ye, 'duù tí nò a nawu ye.»

13

Jézù lókò'bò có gítí mbe va ña

¹ Jézù giì njè nó 'do 'bá ta gbèè rì tí nò ya gí bà ki tí wó to á yì kápá. ² Bìndi ndâ 'duù me mbè ta ña wálá giì kaa ya gí tàkò wó tàbè'dè kà. Bìndi ndú giì tì jèlè yí 'dee gí. Ndâ 'duù tì me mbè tí ña ñìnó náa Jézù giì co 'do gbí òkò tí ndú ya gí bà ki tí wó gbí gbâ a ro ngo ta kpéetí wó jee ndâ 'duù 'dáá kù rò tíyò á tì ngo. ³ Bìndi yí giì 'bità bà 'dè ndâ có ji ndú me mbè gbí lókó'bò.

Jézù giì lókò'bò có ji ndâ 'duù, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò giì ya gí bà va ña gbí njí mì wó, ⁴ káa ta o tí nó si yí kù va ña nó, ndâ 'bí njì ña giì 'vaka tí á ta ndi tí kpokèjì. Bìndi ndâ nuù giì ruka ndú gí. ⁵ Ndâ 'bí giì 'vaka tí ta ndi gbí ro ndâ díí mbe le ta gbí njí ta làmbu njú to répè-répè pí ndú. Síí ndú má giì yee gí sè, ⁶ rì giì mù ndú gí, tacó tà teè ndú ya gí tà to tè lá. ⁷ Ndâ 'bí njì ña giì 'vaka tí ta ndi gbí òkò ndâ bè kperè náa à cutu ndú lá ta ndi gbí njí. Ndâ bè kperè tí nò giì uu 'buuku muu ndú gí. ⁸ Ndâ 'bí njì ña giì 'vaka tí gbí banga zì to. Bìndi ndú giì jò ta banga muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè, gbe-gbè. ⁹ Má éno, 'duù ñìnó ta tù kuu tí muu wó nó 'ví 'di có.»

Nderè bà 'dè có mì Jézù gbí lókó'bò

¹⁰ Jézù má giì yee nje bà 'dè lókó'bò gítí mbe va ña gí, ndâ mbe tala có mì wó giì yèè gí règbà tí wó, bìndi ndú giì 'vee yí, máa, «Wò kù 'dè có ji ndâ 'duù tí nò gbí lókó'bò tacó yè?»

¹¹ Káa yí giì 'visì có ji ndú, máa, «À je muu bà 'di gbí ngì ndâ có kóó mì Gba-gbírì ji yo gí. Káa à 'dè gbí ngì tí nò ji ndú lá. ¹² Tacó à kù je i gí bà i, káa i má mì 'duù wálá, àa bà aaka làmbu ñìnó á kpátù 'bì wó nó gí. ¹³ Ye kù 'dè có ji ndú gbí lókó'bò tacó ndú kù zeke'o, káa ndú nò i lá. Ndú delè kù 'di kòcò, káa ndú 'di gbí có tí nò lá. ¹⁴ Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò 'dè có gítí ña ndâ 'duù tí nò, éno máa,

<Yo bà 'di dú káa kòcò 'duù,

káa yo bà 'di gbí có tí nò náa yí kù 'dè nò wálá.

Yo bà zeke ro yo ndo gí,

káa yo bà nò i tí nò náa yo kù zeke nò wálá.

¹⁵ Tacó njembí ndâ 'duù tí nó gbì kàángbá gí,

tù ndú me duù gítí bà 'di có,

ndú delè neke ro ndú gí,

tacó à tí ndú a gúku bà nò ndâ i ta ro ndú.

Ndú kù cì gúku máa ndâ yì má 'di gbí có,

ndâ yì bà giì 'visì muu ndâ yì 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndâ yì,

bìndi ye bà giì 'vala ndâ yì.>

16 «Káa pá yo ñikì ngé ndii gî, tacó yo kù ñò i ta ɾo yo, yo delè kù 'di có ta tù yo. 17 Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndâ tó 'duù mì Mbírì táánò ùndi bà ñò i tí nó kpónó náa yo kù ñò nó kpòò, káa ndú ñò lá. Ndú delè ù bà 'di có tí nó náa yo kpónó kù 'di nó kpòò, káa ndú 'di lá.

Jézù 'dè gbí lòkò'bò gítí mbe va ña

18 «Má éno, yo sè tù yo, wàa ye 'ví 'dè gbí lòkò'bò gítí mbe va ña ji yo. 19 Ndâ 'duù ñinó mbe 'di có gítí bà dù Mbírì tí gba, káa ndú 'di gbí lá, go ndâ ñi ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Vò-'duù-tí-nò ɾa có tí nó náa à ɾò mí gbí njembí wó nò gálà gî. 20 Ndâ ñi ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi pí ndâ díí nó, go ndâ 'duù ñinó mbe co gálà gí bà 'di có tí nó ta pétékè tàkòcò ndú, 21 káa có tí nó ya gí gbí njembí ndú lá, tacó có tí nó dù gbí njembí ndú ká ta làmbu o gàà éno. À mâ gii pèè mbí ndú, ta bà gbùrùngà ndú muu có tí nó, ndú gii jee mí to gî. 22 Ndâ ñi ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi òkò ndâ bè kpeɾè nó, go ndâ 'duù ñinó mbe 'di có tí nó, káa bà tee njembí ndú mítí ndâ i muu to tí nó, ta bà dù ta go ndâ kpo-kpò i gii tii bà bàkà nèté mì có tí nó gbí njembí ndú nò gî. 23 Káa ndâ ñi ña tí nó mbe 'vaka tí ta ndi gbí banga zì to nó, go ndâ 'duù ñinó mbe 'di có tí nó, bìndi ndú gii bàkà tó i tókà'i, go ndâ kú i ñinó mbe jò gbí banga zì to, jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù nô.»

Jézù 'dè lòkò'bò gítí ñi cù-kècè

24 Ta o tí nó Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò kákà'i ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to mì Gba-gbírì go éno: Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà ɾò tó ña cù mí gbí ñi mí wó. 25 Káa ndâ 'duù mâ gii mì ta ɾi ta bèbìlì gî, 'bí 'duù mbe kù sogo yí gii ngbà tí wó ya gí bà ɾò ñi cù-kècè cee gbí òkò ɾó-ɾò i mì wó nò dí bà ndòngbù. 26 Ndâ cèe cù gii kù gí sè ñònòkò ta cù-kècè, ndú gii uu gí yaà gbaànjé. À káa o bà gii jò cù, bìndi ndâ mbe bàkà nèté gbí ñi bà gii ñò cù-kècè ni. 27 Bìndi ndú gii 'vee mbe ñi, máa, «Buù, ndoo táánò goolá ɾò mí gbí ñi a cèe ña cù le! Káa cù-kècè gii gí 'do kòtí 'di?»

28 «Káa mbe ñi gii 'visì có ji ndú, máa, «Áà bà dù a 'bí 'duù mbe kù sogo ye ká bà ɾò cù-kècè mí gbí ñi mì ye.»

«Bìndi ndâ mbe nèté gii 'vee mbe ñi, máa, «Má éno, ze ya gí bà ndoo ndâ cù-kècè 'do gbí òkò cèe cù gî wàa?»

29 «Káa mbe ñi gii 'visì có ji ndú, máa, «Éno lá, tacó tà teè ndú kpónó gò ñònòkò ta teè cèe cù gî. 30 Yo si káa ndú má yù 'dáá ta ndâ cèe cù gbaànjé gî, bìndi ndâ mbe waa cù 'ví waa kùɾo a cù-kècè, ndú má doo ta wu gí, bìndi ndú 'ví gii waa cèe cù tacó bà ya tí gí gbí gálà.» »

Jézù lòkò'bò có gítí ñi ndí

31 Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò kákà'i máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì ká go i-'dì nô, go ñi ndí náa wò má ñò nékéléé go i-'dì nô; káa ndú má kù tí mù gî, 32 'bí ña mù mbe gèè bè 'vii ta ndú wálá, náa ndâ nuù kù gèè 'bá mì ndú ta gbí.»

Jézù lòkò'bò có gítí rù'bù

33 Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì ká go làmbu ñjù rù'bù náa ni kù soo mítí gbolò mò kò pe ñi dí-ñi dí yee tí o bà ñi pe.»

34 Jézù ta o tí nó 'dè ndâ có ji ndâ 'duù 'dáá ká gbí lòkò'bò. Yí biya bà 'dè có jáá ji ndú gî, 35 go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà éno, máa,

«Ye bà 'dè có ji ndú gbí ndâ lókó'bò,
ye bà yù gbí ndâ có kóó tí nó
nâa ndú jé 'di lá 'do tí o bà suu to tí nó nó gí sè,» nô.

Jézù 'dè gbí lókó'bò gítí cù-kècè

³⁶ Jézù mà gii njè nó 'do mì ndâ mbè 'duù tí nó ya gí 'bá gí, ndâ mbe tala có mì wó gii 'dè có ji yí, máa, «'Dè gbí lókó'bò tí nó nâa wò 'dè gítí cù-kècè gbí njí nó ji ze.»

³⁷ Bìndi Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «'Duù tí nó mbe ọ̀ tó ọ̀a cù nó a 'Vii-mi-'Dakò. ³⁸ Njí tí nó nâa yí ọ̀ tó nó a to tí nó. Ndâ tó nji ọ̀a a ndâ 'duù njinó tí ndâ bọ̀ gba mì Mbíri nó. Bìndi ndâ cù-kècè a ndâ 'duù mì Gba-vò-i. ³⁹ 'Duù tí nó mbe kù sogo mbe njí, mbe ọ̀ nji cù-kècè mí gbí njí mì wó nó a Gba-vò-i. O bà kili ndâ i 'do gbí njí a ndòngbú o. Bìndi ndâ mbe kili ndâ i 'do gbí njí a ndâ basilì mì Mbíri. ⁴⁰ Bà waaka ndâ cù-kècè à 'ví doo ta wu 'do gbí njí 'vii ká 'vii ta bà ⁴¹ tuu ndâ basilì mì 'Vii-mi-'Dakò ta ndòngbú o gí bà ọ̀ka ndâ mbe bàkà vò i, ta ndâ 'duù njinó mbe kù eendi ndâ 'bí ka ndú gítí bà bàkà vò i nó 'do gbí òkò tí ndâ bọ̀ gba mì Mbíri, ⁴² bìndi yí gii 'vaka ndú mí tà wu, tí bàndò bà wa gbí, ta bà 'vii tí ta sé'i. ⁴³ Bìndi ndâ tó 'duù mì Mbíri bà gii co go ọ̀ á 'bá mì Bu ndú. Má éno, yo sè tó yo, nâa tó bà 'di có má kuu tí muu yo nó!»

Jézù lókó'bò có gítí 'bí gbolò kpóló-kpolo i-banga nâa à ngùù mí gbí njí

⁴⁴ Jézù gii 'de 'bí lókó'bò ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì go éno: 'Bí 'duù gii 'de 'bí ọ̀ kpóló-kpolo i-banga nâa à ngùù mí tà to gbí njí. Yí gii tó to gí muu, bìndi yí gii ya gí 'bá ta líkí'o tí wó. Yí gii sè ndâ i-'bá 'dáá gí gí 'dè, bìndi yí gii kaa mboo tàkò ndú ya gí bà sè ta njí tí nó.

⁴⁵ «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì delè go mbe nó 'vélè mbe kù pà 'bí ọ̀ kpóló-kpolo i-banga, ⁴⁶ yí má gii 'de gí, yí gii sè ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí á gí 'dè, bìndi yí gii kaa i gbí ndú ya gí bà sè ta gbolò i-banga tí nó nâa yí 'de nó.»

Jézù lókó'bò có gítí mbu

⁴⁷ Jézù gii lókó'bò 'bí có ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì go mbu nâa 'duù 'va mí tà ngo, bìndi yí gii ja gí sè ta ndâ ọ̀a ndâ i tà ngo léé gí gbí. ⁴⁸ Bìndi mbe 'va mbu gii ọ̀ka ndâ tó sè gí gbí ká'i. Yí gii jaka ndâ 'bí vò sè ta ndâ 'bí i njinó ta i gbí ndú wálá nó 'vaka gí 'dè. ⁴⁹ Ọ̀a i tí nó tí kpokèjì gí bà bàkà tí ta ndòngbú o: Ndâ basilì mì Mbíri bà gii njèè gbí òkò tí ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù go éno. ⁵⁰ Ndú bà gii 'vaka ndâ vò 'duù mí tà wu, tí bàndò bà wa gbí ta bà zò gbí tí ta sé'i.»

Bà yee nje ndâ lókó'bò mì Jézù

⁵¹ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo 'di gbí ndâ có tí nó nâa ye lókó'bò nó 'dáá gí?»

Bìndi ndú gii 'visi có ji yí, máa, «Ìyoo.»

⁵² Bìndi yí gii 'visi có ji ndú, máa, «Má éno, mbe nìbà có mì Mòze mbe gí tí mbe tala có mì Gba-gbírì, go mbe 'bá mbe kù kaa ndâ ngú i ta ndâ ká i 'do gbí gálá mì wó gí sè.»

Jézù co wiri ya gí Názàrèti

⁵³ Jézù mà gii cee ta bà 'dè ndâ lókó'bò ji ndâ 'duù gí, ⁵⁴ yí gii njè nó 'do bà-i-nò ya gí gbí 'dóó gbata mì ndú Názàrèti. Bìndi yí gii ya gí bà nìbà i ji ndâ 'duù á bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri. Nje ndâ mbe 'di bà nìbà i mì wó 'dáá gí gii 'dèè gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «'Dakò tí nó 'de ọ̀a bà 'di gbí-o tí nó 'do mì 'di? Yí 'do ta wotí bà

bàkà ndâ seṛè tí nò a kòtí 'di? ⁵⁵ À jé nó tà go 'viì tí nó náa bu wò a mbe no mú nó le! Nawu wó me niì tí nó ta ṛè wó a Màríyà nó lá? Ndâ Jákòmò, ta Jùzépè, ta Sìmonè, ta Júdá me ndâ ná'vindí wó lá? ⁵⁶ Ndâ námì wó 'dáá me kuu ta ndoo to nó lá? Má éno, yí 'do ta wotí bà bàkà ndâ seṛè tí nò á kòtí 'di?» ⁵⁷ Tacó éno, ndú gii biya bà 'di ndâ có mì wó gí.

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À káa ndâ 'duù gbí 'dóo gbata mì mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndâ 'duù gbí yâ wó ká te duù mítí wó lá.» ⁵⁸ Tacó éno, yí gii bàkà ndâ seṛè ji ndú me mbè lá, tacó ndú tee njembí ndú mítí wó lá.

14

Bà zi Jòvání

¹ Ta o tí nó Èródè tí gbolò gba mì ndâ 'duù Gàliléyà má gii 'di tàwo Jézù, ² yí gii 'dè có ji ndâ 'duù mì wó máa, «'Duù tí nò bà dù a Jòvání tí nó tí mbe caka tí ndâ 'duù náa ye táánò da miṛi wó nô! A yí ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó. Nìno a gbí nderè ndâ seṛè tí nò mbe kù bàkà tí nò ká nò.»

³ Tacó áá táánò a Èródè ká tuu ndâ àsikèrì mì wó ya gí bà zèè Jòvání, ndú gii ẹṛe yí te mí gbí zàà. Yí bàkà éno á muu Èródiyà tí niì mì ná'vindí wó Filípò, náa yí tí Èródè ká ja yí 'do tí wó kò gí. ⁴ Káa Jòvání ta o 'dáá gí kù 'dè có ji Èródè, máa, «Áá mì lo me yúco tacó bà ja niì mì ná'vindí lo 'do tí wó lá, tacó à ndoo gí ndu si ndu káa wuù lá.» ⁵ A gbí muu Èródè ta o tí nò a có bà zi Jòvání, káa gúku ndâ 'duù mbe si Jòvání tí mbe 'dòkò có mì Mbírì gii kpò yí gí.

⁶ Ta o kàramà bà jò Èródè, nájú Èródiyà gii dù ṛu ji ndâ Èródè ta ndâ wiṛi mì wó. Ṛu mì 'viní tí nó gii peteke tàkòcò Èródè ngé ndii gí. ⁷ Bìndi yí gii see tí wó ji 'viní tí nó, máa yí kpétí má yù 'do tí yí káa ṛa yè wè, yí bà je ji yí gí.

⁸ Nawu 'viní tí nó, tí Èródiyà, má gii 'di có tí nó, yí gii ya gí gbí muu nájú wó, máa, yí ya gí bà 'dè có ji Èródè máa, «Je muu Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù ji ye mí gbí sàni kpónó mí kùṛo ndâ 'duù tí nó.» ⁹ Gbí dii Èródè gii ciki ta bà 'di ṛa có mì 'viní tí nó gí. Káa yí má gii koṛo có bà see tí tí nó náa yí see ta tí wó á mì kùṛo ndâ wiṛi mì wó 'dáá gí nó, nô bà 'visì muu wó gii kpò yí gí. Tacó éno, yí gii 'dè có ji ndâ àsikèrì mì wó, ¹⁰ máa, ndú ya gí bà da muu Jòvání 'do gbí zàà gí tí ji 'viní tí nó. ¹¹ Ndâ àsikèrì bà-i-nò gii ya gí bà da muu Jòvání, ndú gii te mí gbí sàni, ndú gii ya tí ji 'viní tí nó. Bìndi yí gii te ya tí ji nawu wó. ¹² Ndâ mbe tala có mì Jòvání gii kaa ya gí bà te ku wó. Ndú má gii duu yí gí, ndú gii ya gí bà 'dè có ji Jézù.

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifì vò

¹³ Jézù má gii 'di có ku Jòvání, yí gii di ngo ta gbâ ta kpéetí wó kù ya gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duù tí wálá, tito kápá Gàliléyà. Káa ndâ 'duù má gii 'di có bà ya yí nó, ndú gii kaa 'do gbí ndâ gbata ta kò ndú ya gí tàkò wó. ¹⁴ Yí má gii co gí to 'do gbí gbâ, yí gii nò ndâ mbè 'duù tí nó, yé ṛo ndú gii bàkà yí ngé ndii gí. Bìndi yí gii 'vala ndâ 'duù nìno ta nò'o tí ndú nó.

¹⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù má gii nò 'dè'o bàkà tí gí, ndú gii 'dè có ji yí, máa, «O kpónó ndii gí, káa ndâ 'duù ta 'bá bà-i-nó wálá. Má éno, si ndâ mbè 'duù tí nó 'ví nje gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà i-zó-zò 'do tí ndâ bàndò tí nó ta ndâ 'duù kuu tí nó.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndú bà ya wálá. Yo je i-zó-zò ji ndú wàa ndú 'ví zò .»

¹⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Áá mì ze káa ndâ kù kô vô, ta ndâ sè sósò'ô cuki.»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo kaa ndú gí tí ji ye.» ¹⁹ Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò máa ndú ki tí ndú to gbí mbíli. Ndâ 'duù má, máa, gii ki tí ndú to go có mì wó nò gí, yí gii kaa ndâ kù kô nó vô, ta ndâ sè tí nó sósò'ô náa ndâ mbe tala có mì wó kaa ji yí nó mí 'bì wó. Yí gii zeke'o gí gbíri, yí gii 'dè nìki maa ji Mbíri. Bìndi yí gii ki'viki gbí ndâ kù kô tí nò, bìndi yí gii kaa ndú ji ndâ mbe tala có mì wó, bìndi ndú gii njèè ji ndâ mbè 'duù tí nò. ²⁰ Ndâ 'duù 'dáá gí gii zò i yè yí ndú, bìndi à gii kili ndâ sè i-zó-zò á bìndi ndú yeke ndâ kèè muu'bì-nje só.

²¹ Muu ndâ 'dakò mbe zò i ta o tí nò; 'dáá gí álifi vô. À 'deke ndâ ni ta ndâ 'viì lá.

Jézù nò nó có ọ ngo

²² Ndâ 'duù má gii zò i cee gí, Jézù ngé gii je nó ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, ndú o gbâ, wàa ndú 'ví ya gí tito kùro si yí mí ndiì kù njè ndâ mbè 'duù tí nò. ²³ Yí má gii njè ndâ mbè 'duù tí nò cee gí, yí gii ya gí pí gú ta kpéétí wó gí bà 'deke tí wó ji Mbíri. ²⁴ Ta 'dè'o tí nò, pípiri mbe kù pì 'do kùro ndâ mbe tala có mì Jézù gii gbùrùngà ndú gbí gbâ ta kpéétí ndú ta wotí ká tí.

²⁵ Káa Jézù gii 'bì nó ta kò wó có ọ ngo á bìndi bà 'do pí gú ta nje yé, kù ya gí tàkò ndú. ²⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù má gii nò yí kèjì gítí ndú có ọ ngo ta kò wó, gúku gii zèè ndú 'dáá gí. Bìndi ndú gii 'dè có, máa, «A vuuvuu!» Bìndi ndú gii pì ta kù ta gúku.

²⁷ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo zèè njembí yo! Yo cì gúku lá! A ye.»

²⁸ Bìndi a Piyétòrò ká gii 'visì có ji yí, máa, «À dú má káa wò, 'dè có ji ye wàa ye 'ví nó nó có ọ ngo ya gí mì lo, Buù.»

²⁹ Bìndi Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò, máa, «Gì !» Bìndi Piyétòrò gii co 'do gbí gbâ kù nó ta kò wó có ọ ngo kù ya gí mì Jézù.

³⁰ Káa mbí wó má bà gii 'va tí pípiri, gúku gii zèè yí gí. Bìndi yí gii 'bità bà ta gí tà ngo. Káa yí gii tò kù ji Jézù, máa, «'Vala ye, Buù!»

³¹ Jézù ngé gii yuu 'bì wó ya gí bà zèè ta Piyétòrò. Bìndi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Wò kù kojo có sósò'ô tacó yè?»

³² Ndâ Jézù ta Piyétòrò má gii o gí gbí gbâ gí, pípiri gii rò bà pì gí. ³³ Bìndi ndâ mbe tala có mì wó gbí gbâ nó gii ùlù yí, máa, «Wò dú káa 'Viì-mì-Mbíri!»

Jézù 'vala ndâ mbe nò'o á Jènèsàrétì

³⁴ Ndâ Jézù gii di ngo ta ndâ mbe tala có mì wó ta o tí nò gí gbí to Jènèsàrétì. ³⁵ Ndâ 'duù gbí to tí nò má gii nò Jézù ni gí, ndú gii tuṛu ndâ mbe nò'o gbí to tí nò 'dáá gí ya tí ji yí. ³⁶ Ndú gii 'deke tí ndú ji yí, máa yí si ndâ mbe nò'o tí nò 'ví gbala vòò nje bòngò tí wó. Ndâ mbe nò'o njìò mbe gbala nje bòngò tí wó nó 'dáá gii 'de 'válá gí.

15

Tàkìì mì ndâ ká gù ndâ Jùdèyà

¹ Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe kpòlo tí tàkìì tí ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, mbe gí gí mì Jézù 'do Jèrùzàlémè, gii 'vee yí, máa, ² «Ndâ mbe tala có mì lo bàkà go tàkìì mì ndâ ká gù ndoo lá tacó yè? Ndú caka 'bì ndú kùro bà zò i go i gbí tàkìì mì ndoo ndâ Jùdèyà lá.»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Káa yo kù ɾu ndi tàkìì mì yo si có mì Mbíɾì mí to tacó yè? ⁴ Tacó Mbíɾì 'dè có éno máa, «Bàkà nèté ndâ bu lo ta nawu lo. Wàa 'duù má si ndâ bu wó ta nawu wó tí i lá, à 'ví zi yí gî.»
⁵ Káa yo gii 'dè có gbí tàkìì mì yo éno máa, 'duù má 'dè có ji ndâ bu wó ta nawu wó éno máa, yì ci bà i mì ndú nó náa yì máa yì bà konì ta ndú nó ji Mbíɾì gî, ⁶ gbí éno máa, yí ja nó a miri wó 'do tà nèté ndú gî. Yo kù si có mì Mbíɾì tí có ta gbí wálá, bìndi yo gii zèè tí kpoò a có tàkìì mì yo gbí ɲa kèjì tí nò. ⁷ Yo kù eendi ndâ 'duù máa yo a ndâ tó 'duù mì Mbíɾì! Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíɾì táánò 'dè gítí ɲa ndâ 'duù go yo nò a yúco, máa, ⁸ Mbíɾì máa,
 «Ndâ 'duù tí nó kù ùlù ye ká ta nje ndú cuki,
 káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.
⁹ Gbí ndâ i mì ndú náa ndú kù bàkà ji ye nó wálá;
 ndâ có tí nó náa ndú kù nìbà nó 'dáá káa có mì ndâ 'duù.» »

Ndâ i mbe volo 'duù

¹⁰ Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù me mbè. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nô! ¹¹ À me i ɲinó mbe ya gí gbí nje 'duù nó ká volo gbí yí lá. A ndâ i ɲinó mbe co 'do gbí yí 'duù nó ká volo yí.»

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù gii ya gí mì wó bìndi bà 'dè có tí nó mì wó, bìndi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò ɲò ni gî máa, có tí nó náa wò 'dè nó zèè tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà ngé, nò gî?»

¹³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Áá bà gii ndoo ndâ mú ɲinó náa à me Bu ye ká ɾò ndú lá nó ta tà teè ndú 'dáá gî. ¹⁴ Yo si káa ndú. Ndú a ndâ mbe sú ɾo mbe kù ja ndâ 'bí ka ndú mbe sú ɾo. Káa mbe sú ɾo má ja 'bí ka wó mbe sú ɾo, ndú só bà 'va tí ndú gbí gù.»

¹⁵ Káa Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù, máa, «'Dè gbí có tí nó náa wò 'dè gítí ndâ i ɲinó mbe ya gí gbí yí 'duù, ta i ɲinó mbe co 'do gbí yí 'duù nò ji ze.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Muu yo di tí kpónó kpolo ká go muu sè ndâ 'bí 'duù delè. ¹⁷ Yo ɲò ni lá máa, i ɲinó mbe co gbí nje 'duù ya gí gbí yí wó nó, kù ndii co gbí yí wó ya gí tà mbíli? ¹⁸ A ndâ i ɲinó mbe gí 'do gbí yí 'duù nó ká volo 'duù, tacó ndú gí 'do gbí njembí 'duù. ¹⁹ Tacó ndâ vo-vò kórò-koro có, go: bà koro có gítí bà zi 'duù, ta bà koro có gítí bà bàkà bangbaya, ta bà koro có gítí bà-nò-vò-ndô, ta bà koro có gítí bà ngbà i, ta bà koro 'verè gítí ndâ 'bí 'duù, ta bà koro vò có gítí ndâ 'bí 'duù, ²⁰ ta bà 'dè có gítí ɲa ndâ i tí nó ká kù volo 'duù. Káa bà caka 'bì a kùro bà zò i lá volo 'duù lá.»

'Bí nì mbe tee njembí wó mítí Jézù

²¹ Jézù gii ɲè nò 'do Jènèsàrétì ya gí gbí 'bí to á dè ta ndâ gbata Tírò ta Sídónì. ²² Mâ gii zeke'o, 'bí nì tí jù Kánànì ta 'bá mì ndú gbí to tí nó gii gí mì Jézù, bìndi yí gii 'deke tí wó ji yí ta bà wa gbí, máa, «Ákoo Buù, 'Vii mì Dàvidè, ɲò yè ɾo ye. Nájú ye ta i-gbí-muu wó, káa i tí nó kù bàkà yí tí vò i.»

²³ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò có mì nì tí nó lá. Bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'dè có ji yí máa, «Si nì tí nó 'ví co ta ɲa wo mì wó nò 'do tàkò ndoo gî!»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À tuu ye ká tacó tí ndâ Ìzìriyèlì ɲinó go ndâ rómbo mbe gɾi'o gí nô cuki.»

²⁵ Káa nì tí nó gii zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó máa, «Konì ye, Buù!»

²⁶ Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Bà te i-zó-zò mì ndâ 'viì ji ndâ bô me dú lá.»

²⁷ Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù, máa, «Có mì lo nò dú, Buù. Káa kpêti ká éno, ndâ bô ngbá kú zò ndâ njúnjú i-zó-zò ñinó mbe kú 'vaka tí to 'do mì ndâ mbe tí ndú nô.»

²⁸ Bìndi Jézù gii 'visì có ji niì tí nò, máa, «Wò ùnje gítí ye ta njembí lo gbaànjé, naà! Má éno, àá bà je i mì lo ta gó tí lo nò ji wò gí.» Á káa bà 'dè có tí nò mì Jézù, nájú niì tí nò ngé gii 'de 'válá gí.

Jézù 'vala ndâ 'duù me mbè

²⁹ Jézù gii njè nó 'do tí to tí nò a seè ndâ gbata Tírò ta Sìdóni nò co yì kápá Gàliléyà ya gí bà ki tí wó pí gú. ³⁰ Bìndi ndâ 'duù me mbè gii kaa ndâ mbe nò'o, ta ndâ mbe ósú, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó ya tí ji yí. Bìndi yí gii 'vala ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³¹ Nje ndâ mbè 'duù tí nò gii 'dèè ta bà ñò ndâ 'duù ñinó ta mè ndú mbe ẹre tí gí nó kú 'dè có, ndâ 'duù ñinó tí ndâ mbe ósú nó gí tí ndâ cèè 'duù gí, ndâ 'duù ñinó ta kò ndú gbele've gí nó kú nò nó, ndâ mbe sú ọ kú ñò i. Bìndi ndú gii ùlù Mbíri mì ndâ Ìzìriyéli.

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifi nà'ô

³² Bìndi Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó. Yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yè ọ ndâ 'duù tí nó 'dáá gí tí ye ngé. Tacó ndú kpónó bàkà ta ye bà-i-nó a sili ta'ô, káa i-zó-zò tacó bà je ji ndú wálá. Káa go bà njè ndú gí 'bá mì ndú ta go tí ndú tí ye wálá, tacó ndú bà 'dèè ta go mí kpokèjì.»

³³ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «À 'ví 'de i-zó-zò bà je ji ña mbè 'duù tí nó 'do ngòò gbí ña to tí nó ta ndâ 'duù tí wálá nó?»

³⁴ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Áá mì yo a ndâ kù kô ée?»

Bìndi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Áá mì ze a ndâ kù kô vò-nje só, ta ndâ 'bí vici sè.»

³⁵ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó, máa, ndú ki tí ndú to.

³⁶ Bìndi yí gii kaa ndâ kù kô tí nó á vò-nje só, ta ndâ vici sè tí nó á mì ndâ mbe tala có mì wó nó, yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri, bìndi yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa ji ndâ mbe tala có mì wó, ndú gii njèè ji ndâ mbè 'duù tí nó. ³⁷ Ndâ mbè 'duù tí nó 'dáá gí gii zò i yè yì ndú go ñinó náa à ñikì tí ndú. Bìndi à gii ọuka sè i-zó-zò á bìndi ndú yeke ndâ kèè vò-nje só.

³⁸ Muu ndâ 'dakò mbe zò i ta o tí nó 'dáá gí álifi nà'ô. À 'deke ndâ niì ta ndâ 'viì lá. ³⁹ Jézù má gii je nó ji ndâ mbè ndâ 'duù tí nó á bìndi bà zò i mì ndú gí, yí gii di ngo ta gbà 'do bà-i-nò gí gbí to Mágadáni.

16

Ndâ 'bí ña Jùdèyà gii 'vee Jézù máa yí bàkà seṛè ji ndâ yì

¹ Ta o tí nó, ndâ 'bí mbe ñibà có gítí tàkì mì ndâ Jùdèyà gii tala Jézù, máa yí bàkà 'bí i tacó bà túbà máa yí 'de wotí bà bàkà ndâ seṛè tí nó náa yí kú bàkà nó 'do mì Mbíri ji ndâ yì. ² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Tàri má bí-bi si ọ ta jée gí, yo ñò ni gí máa, mù taàbè bà dù wálá. ³ Káa tàri má bi tà fíri dú'o, yo máa, mù wúnó kèjì. Yo ñò ña i tí nó kèjì gí bà bàkà tí nó ni 'do tí cè tí tàri gí, káa ọ yo yoo 'do tí bà ñò ndâ seṛè tí nó mbe kú bàkà tí mí kùro yo kpónó nó gí! ⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe kú 'vala kpónó nó a ndâ vò 'duù tí ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbíri lá nó ká kú 'vee có seṛè! Káa àá bà tè ta ndú káa seṛè mì Jónà.» Tacó éno, Jézù gii njè nó bìndi bà 'dè có tí nó 'do tí ndú gí.

Rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkùì mì ndâ Jùdèyà ta ndâ Jùdèyà ñìnó mbe ùnje gítí 'válá bìndi ku lá

⁵ Ndâ Jézù má gii di ngo gí tító gí, mbí ndâ mbe tala có mì wó bà gii 'va tí bà te i-zó-zò. ⁶ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ Fàrizéyò ta rú'bù mì ndâ Sàdùkáyò.»

⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú gii 'bità bà 'dè ngùrù-ngùrù có gbí òkò tí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nò tacó ndoo gí ta i-zó-zò lá.»

⁸ Jézù mâ gii 'di có tí nò náa ndâ mbe tala có mì wó kù fiini nò, yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có gbí òkò tí yo, máa, i-zó-zò wálá, tacó yè? Njembí yo gítí ye me dúú-dúú lá! ⁹ Muu yo kpolo éno tacó yè? Bà mbí yo ò tí ndâ kù kô tí nó táánò vô náa ye ki'viki gbí ndú ji ndâ 'dakò álifi vô nó gí? Yo ta o tí nò kili sè i-zó-zò bìndi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹⁰ Káa ndâ kù kô tí nó vô-nje só náa ye táánò ki'viki gbí ndú ji ndâ 'dakò álifi nà'ô nó? Yo ta o tí nò kili sè i-zó-zò bìndi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹¹ Káa bà gii 'di gbí éno máa, ye kù 'dè có me gítí kù kô lá nò gii kpò yo ta ña kpokèjì ngàyi? Ye 'dè ji yo máa, yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ Fàrizéyò ta rú'bù Sàdùkáyò.»

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'di gbí máa, yí kù 'dè có ji ndâ yì me gítí rú'bù bà bàkà kù kô lá. Yí kù ci a ndâ yì, máa ndâ yì 'ví kpolo tí ndâ yì 'do tí ndâ i tí nó náa ndâ Fàrizéyò ta ndâ Sàdùkáyò kù nìbà ndú ji ndâ 'duù nò.

Simónè Piyétòrò yù gbí Jézù máa yí a Bìndi-Mbíri gí sè

¹³ Ndâ Jézù má gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó tí 'bí to á dè ta gbata Cèzàriyà mì Filípò gí, yí gii 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có máa 'Viì-mì-'Dakò a 'di?»

¹⁴ Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa yí a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Ndâ 'bí 'duù máa yí a Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò. Ndâ 'bí 'duù máa yí a Jèrèmiyà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò. Káa ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú máa yí a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri.»

¹⁵ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Káa yo, yo ñìndi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

¹⁶ Bìndi Simónè gii 'visì có ji yí, máa, «Wò a Bìndi-Mbíri, tí 'Viì mì wu Mbíri.»

¹⁷ Jézù mâ gii 'di có tí nò náa Simónè 'dè nò, yí gii 'visì có ji yí, máa, «Pá lo ñikì ngé, Simónè 'viì mì Jónà. Tacó à me 'bí 'duù ká 'dè gbí có tí nò náa wò 'dè nò ji wò lá. A Bu ye á gbíri ká 'dè ji wò. ¹⁸ Má éno, ye kpónó kù 'dè có ji wò, máa, rẹ lo bà dù a <Piyétòrò>, (gbí máa <díí>). Ye bà bì ndâ 'duù mì ye á mbe kù kili ta rẹ ye nó á mí pí díí tí nò, náa à kpèti káa ku, yí bà je bà i tí ndú wálá. ¹⁹ Ye bà je i bà njaanga njekèjì bà ya gí gbí to mì Gba-gbíri á mí 'bì lo. I ñìnó náa wò má ùnje gítí muu to tí nó gí, àá bà ùnje gítí gbíri gí. Káa wò má biya i muu to tí nó gí, à delè bà biya i tí nó gbíri gí.» ²⁰ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, ndú 'ví 'dè gí sè máa yí a Bìndi-Mbíri nò gbaànjé lá.

Kpédélé bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

²¹ 'Do tí o tí nò, Jézù gii 'bità bà 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó ngbàrángà'i éno máa, «À cu mí gbí mbelè ye gí, máa ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe 'di gbí tàkùì mì ndâ Jùdèyà bà gii mèèkè'i tí ye. Ye bà gii kònò sé'i me gbolò. Káa kózò tí ye bà ya gí Jèrùzàlémè. Ye nò ni gí máa, ndú bà gii zi ye gí. Káa bìndi sili ta'ô, ye bà 'vala 'do gbí muu'dú ye gí.»

²² Piyétòrò mà giì 'di có tí nò, yí giì tè'é tí Jézù jí ndiì 'do gbí òkò tí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, bìndi yí giì 'dè kòlòwò gítí wó, máa, «Mbířì 'ví je ña i tí nò ji wò ngé gí lá, buù!»

²³ Káa Jézù giì 'visì có ji Piyétòrò, máa, «Ya 'do tí ye gí kàzò, ndí lo Gbavò-i! Wó kù nè kpokèjì mì ye, tacó wò kù kořo me ña bà kořo có mì Mbířì lá. Wò kù kořo a ña bà kořo có mì ndâ 'duù muu to tí nò.»

²⁴ Káa Jézù giì 'visì tí wó gítí sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Go bà dù tí mbe tala có mì ye má tí 'duù, 'duù tí nò 'ví ò-bà-mbí miři wó gí. Yí 'ví gbì gbí njembí wó gítí bà kònò sé'i, wàa yí 'ví gí gí bà řu ndi ye. ²⁵ Tacó 'duù má bàkà tí wó tí mbe lè ngařanga mí tà řo wó ta kpéétí wó, yí a ku. Káa 'duù mbe giři miři wó muu ye ká bà 'de 'válá. ²⁶ Má éno, 'duù bà 'de gbí ndâ i tí nó muu to tí nó a yè, náa yí kpétí má 'de ndú kpónó 'dáá gí, bìndi yí giì bè gbí cèe 'válá bìndi ku mì wó gí? 'Duù bà 'visì ndâ cèe 'válá bìndi ku mì wó ta ña yè á muu to tí nó? ²⁷ Tacó kùro o bà gí 'Viì-mì-'Dakò 'do gbířì ta ndâ basìlì ta wotí 'do mì Bu wó dooko gí. Yí bà gí gí bà ko mboo ndâ ña ndâ i mì ndâ 'duù náa ndú bàkà muu to tí nó nó gbaànjé-gbaànjé ji ndú. ²⁸ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kpónó mbe kù řò tíyò nò bà ñò o bà gí 'Viì-mì-'Dakò tí gbolò gba gí.»

17

Bà 'visì cè tí Jézù

¹ Ta sili vò-nje gbaànjé bìndi o tí nò, Jézù giì kaa ndâ Piyétòrò, ta ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì, bìndi ndú giì ya ta ndú gí pí 'bí ñà gú ta kpéétí ndú jee sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó mí tàgbà gú. ² Káa si ndú pí gú, Jézù giì 'visì cè kózò tí wó mí kùro ndâ mbe tala có mì wó ta'ò náa yí kaa ndú ta yí nó gí. Gbířo wó giì dù kù tòngbaà go ři, ndâ bòngó tí wó giì ce go 'vi 'bì. ³ Ndâ Piyétòrò ta ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì mà giì zeke'o, ndú giì ñò ndâ Mòze ta Èlìjà kù 'dè nje mì ndú ta ndâ Jézù. ⁴ Bìndi Piyétòrò giì 'dè có ji Jézù, máa, «Bà dù ndoo bà-i-nó ñìkì ma, buù! Ye bà tò ndâ nduúrù ta'ò mí bà-i-nò, gbaànjé ji wò, gbaànjé ji Mòze, bìndi gbaànjé ji Èlìjà, náa à má ñìkì tí lo gí nò.»

⁵ Káa si Piyétòrò kù 'dè có tí nò ndú mà giì zeke'o gí yaà, ndú giì ñò kùlù mù mbe kù tòngbaà yiiga muu ndú gí. Bìndi ndú giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nò, máa, «Ñìno a 'Viì mì ye, tí wú-gbì-řé ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó á ngé ma.»

⁶ Ndú mà giì 'di có tí nò, ndú giì 'buku gbířo ndú mí to ta gúku. ⁷ Káa Jézù giì tee 'bì wó ta ndi tí ndú, bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo a gí yaà. Yo cì gúku lá.» ⁸ Ndú mà giì te muu ndú gí yaà go có mì Jézù nò, ndú giì ñò Jézù ta kpéétí wó.

Có gítí Èlìjà

⁹ Káa si ndú kù giì dele ndi ndú gí tàgbà gú, Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó ta'ò nò, máa, «Yo 'ví 'dè có i tí nó náa yo ñò si ndoo pí gú nó ji 'bí 'duù gbaànjé lá, yee tí o bà 'vala ndi 'Viì-mì-'Dakò 'do gbí ku.»

¹⁰ Káa ndú giì 'vee yí, máa, «Káa ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdèyà kù 'dè có máa, Èlìjà ká bà gí gí kùro kózò gí, tacó yè?»

¹¹ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú, máa, «A Èlìjà ta yúco ká bà gí gí kùro tacó bà 'viindi ndâ i 'dáá gí. ¹² Káa Èlìjà táánò dú giì gí á go có mì ndú nò gí, káa ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdèyà ta o tí nò giì ñò yí ni lá; bìndi

ndú gii mèèkè'i tí wó go ñinó a ñikí tí ndú gí. Má éno, ndú delè kèjì gí bà mèèkè'i tí 'Viì-mì-'Dakò ká go ña ñinó náa ndú táánò bàkà mítí Èlìjà nò.»

¹³ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò, ndú gii ñò ni gí máa, yí kù 'dè có a i gítí Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù.

Jézù 'vala 'bí 'viì-'dakò ta i-gbí-muu wó

¹⁴ Ndâ Jézù mâ gii dele ndi ndú 'do pí gú, ndú gii 'de ndâ 'duù me mbè kù ùndi ndú mí mì sè ndâ mbe tala có mì wó tí nó náa yí si ndú mí tàgbà gù nò. Bindi 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe tí nò gii ñjè nó ya gí bà zèè kò Jézù, ¹⁵ ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Ìjò yè ɾo 'viì mì ye, buù! À tí wó a vò ña nò'o dó pí. À má tanga ta ndâ 'bí o, à kù 'va yí mí tà wu, à delè kù 'va yí ta ndâ 'bí o mí tà ngo. ¹⁶ Ye gí ta yí jì ndâ mbe tala có mì lo, máa ndâ-'bí-lá, ndú bà 'vala yí, káa à gii kpò ndú gí.»

¹⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nò, máa, «Yo ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó káa cèè ndâ vóló-volo 'duù mbe ùnje gítí Mbíri lá. Yo bà lè mí tà ɾo ye a ngarànga? Ye bà kònò yo éno yee tí ña o ngayi?» Bindi yí gii 'dè có jì 'dakò tí nò máa, «Te 'viì tí nò gí tí gí bà-i-nò.» ¹⁸ 'Dakò tí nò mâ gii te 'viì tí nò ya tí jì Jézù gí, Jézù gii do mítí i tí nò gbí muu 'viì tí nò, máa yí co 'do gbí muu wó gí. Má gii zeke'o, gbí dii 'viì tí nò gii da mbó'vóó ká mí to nò gí.

¹⁹ Bindi ndâ mbe tala có mì Jézù náa bà 'vala 'viì tí nò kpò ndú gí nó gii 'vee yí si ndú ta kpéetí ndú, máa, «Bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'viì tí nò kpò ze gí tacó yè?»

²⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «À kpò yo tacó yo tee njembí yo mítí Mbíri dúú-dúú lá. Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, yo má tee njembí yo mítí Mbíri gí, kpétí ká njí'díí éno, yo má 'dè có jì gbolò gú tí nò, máa, «Yèè ndi lo 'do bà-i-nò gí,» gú tí nò bà yèè ndi wó go có mì yo nò gí. 'Bí i mbe kpò yo delè bà dù wálá. ²¹ À kù mòkò i go ña i tí nò 'do gbí muu 'duù ká ta bà 'deke tí jì Mbíri, delè ta bà kònò go cuki.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí bà kònò sé'i mì wó

²² Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó 'dáá gí mâ gii kili mítí 'bí bàndò gbí to Gàliléyà gí, Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Ndâ 'duù kèjì gí bà kpì ngbàngà tí 'Viì-mì-'Dakò jì ndâ 'dakò. ²³ Ndú bà gii zi yí gí. Káa bindi sili ta'ô, yí bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.» Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nò, ndú gii dù zuku-zùkùù ta sé có tí nò.

Ndâ Jézù ta Piyétòrò gò i gítí 'bá-Mbíri

²⁴ Ndâ Jézù mâ gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó gbí gbata Kàpàrànwùmù, ndâ 'bí mbe kù kili i 'do mì ndâ 'duù gítí 'bá-Mbíri gii gí gí mì Piyétòrò, bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Mbe ñibà i jì yo kù gò i gítí 'bá-Mbíri?»

²⁵ Káa Piyétòrò gii 'visì có jì ndú, máa, «Yí kù gò i.»

Bindi Piyétòrò mâ gii ɾì gí tà'i tàkò Jézù, Jézù gii co gálà gí bà 'vee yí á kùro bà 'dè có mì wó máa, «Simónè, wò koɾo có máa ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó kù gò i 'do mì ndâ 'di? Á 'do mì ndâ 'viì mì ndú, wèè, á 'do mì ndâ mbe 'dó-'do?»

²⁶ Káa Piyétòrò gii 'visì có jì yí, máa, «À 'do mì ndâ mbe 'dó-'do.»

Bindi Jézù gii 'dè có jì Piyétòrò, máa, «Má éno, à mò ndâ 'viì-'bá 'do gbí bà gò i jì gba gí. ²⁷ Káa kpétí ká éno, a me vò i lá. Ya gí bà gò lii tàbè'dè kápá. Wò má ja kpédélé sè, wò 'ví njaa gbí nje wó, bindi wò bà 'de ñjì

gùrúsù 'do tí ngbàrà, wò 'ví je ya gí bà gò gítí 'bá-Mbíri á muu ndà, tacó wàa tàkòcò ndâ 'duù tí nò 'ví kpolo lá.»

18

A 'di ká me gbolò ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí

¹ Ta o tí nò, ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí, máa, «Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ze gbí ngbàngà mì Mbíri wúnò bà dù a 'di»

² Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò 'vé mì ndú nò ta bà tè'é tí 'bí làmbu 'viì, bìndi yí gii rò yí mí kùro ndú. ³ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, yo má 'visì tí yo tí ndâ víi 'viì go làmbu 'viì tí nó lá, yo jé gí bà dù tí ndâ ña 'duù tí nó náa Mbíri kù zogo ndú nó wálá. ⁴ Má éno, 'duù ñinó mbe bàkà tí wó tí làmbu 'viì go làmbu 'viì tí nó nó a gbolò 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kù zogo ndú nó 'dáá gí. ⁵ 'Bí 'duù má te wiri mítí 'bí làmbu 'viì go ñinó ta rè ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te wiri a i mítí ye. ⁶ Káa à 'vii ta 'duù mbe eendi 'bí làmbu 'viì go ñinó mbe kù tee njembí mítí ye káa bà epe gbolò du i mítí miri wó, wàa à 'ví 'va ta yí gí tà wúlú ngo.

⁷ «Vò pá tí ndâ 'duù muu to tí nó ngé, tacó ndâ vò i mbe kù volo muu ndú 'do tí bà tee njembí ndú mítí Mbíri ùgbù á muu to tí nó ngé ndii gí. Ndâ vò i tí nò delè jé gí bà cee wálá. Káa à volo a i ji ndâ mbe kù kili wu á gí tà ndâ vò i tí nò!

⁸ «À má a 'bí 'bì lo gbaànjé ká kù ñonòkò gbí òkò tí yo ta Mbíri, da 'bì lo tí nò 'va gí 'dè. À ñikí a bà ya ta gbèe 'bì lo gí gbí dà á bìndi ku mì lo á co tí bà kpolo tí ndâ 'bì lo só kpónó, bìndi wò gii 'de vò bándò bìndi ku mì lo. ⁹ Káa à má a 'bí ọ lo gbaànjé má ká kù si wò kù bèè ọ Mbíri, aa ọ lo tí nò 'do gbí kélè gí 'dè. À ñikí a bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó ta gbèe ọ lo á co tí bà 'va wò mì Mbíri mí gbí vò bándò ta wu tí bìndi ku mì lo ta ndâ ọ lo sósò'ò.

¹⁰ «Yo kpolo tí yo 'do tí bà 'dè có ñonókó gítí ndâ víi 'viì go ndâ ña ñinò, tacó ndâ basìlì mì ndú nanaka ká kácá mí kùro Bu ye gbíri. ¹¹ (Tacó 'Viì-mì-'Dakò gí gí muu to tí nó a i tacó bà 'vala ndâ 'duù ñinó mbe gíri'o gí nò.)»

Jézù lòkò'bò có gítí i-kó-ko mbe gíri gí

¹² Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kofo có máa, muu ndâ i-kó-ko mì 'duù má 100, bìndi 'bí gbaànjé gii gíri gí, yí bà si sè ndâ i-kó-ko ñinó 99 nó mí bándò, bìndi yí 'ví ya gí bà pà bà tí gbèe ñinó mbe gíri nó wálá? ¹³ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, yí má 'de ñinó mbe gíri nó gí, líkí'o bà bàkà yí á co tí líkí'o ndâ ñinó 99 mbe gíri'o lá nó gí. Tacó go tí wó éno máa, 'bí i-kó-ko mì yí gbaànjé 'ví gíri nó wálá. ¹⁴ Có mì Bu yo gbíri delè ká go éno, máa muu 'bí làmbu 'viì gbaànjé go ñinó kuu nó nó 'ví ba lá.

Pà làyì gítí ndâ vò i gbí òkò tí yo ta ná'vindí lo

¹⁵ «Ná'vindí lo má bàkà 'bí ña i mbe lè gí gítí lo, ya gí mì wó, wàa yo 'ví 'viiki gbí có tí nò gbí òkò tí yo ta yí sósò'ò. Yí má 'di có mì lo nó gí, gbí éno máa wò gí ta ná'vindí lo dè gítí lo gí. ¹⁶ Káa yí má biya bà 'di có mì lo gí, tè'é tí ndâ 'bí 'duù go só, go ta'ò, wàa wò 'ví 'dè có ta yí mí kùro ndú gítí có mì kponje taàbé, go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri nò. ¹⁷ Yí má biya bà 'di có mì ndâ 'duù tí nò delè gí, wò 'ví ya ta yí gí kùro ndâ 'bí ná'vindí yo tí ndâ mbe kù kili ta rè ye tí Jézù. Yí má kpo muu yo delè gí,

yo 'ví bàkà ta yí go bà bàkà i gítí vò 'duù ta nèté mì yo ta yí wálá. ¹⁸ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, yo má ùnje gítí 'bí ña i muu to tí nó gí, à delè bà ùnje gítí bà bàkà i tí nó á gbíri gí. Káa 'bí i ñinó náa yo mà biya gí máa à 'ví bàkà muu to tí nó lá, à delè bà biya gí, máa à 'ví bàkà i tí nó á gbíri lá. ¹⁹ 'Bí có náa ye bá 'dè ji yo káká'i a ñinó máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo, kpèti ká go ndâ 'duù sósò'ò cuki, má toko muu ndú, bìndi ndú gii 'deke tí ndú ta njembí gbaànjé tacó 'bí ña i 'do mì Bu ye gbíri, ta ẹ̀ ye, Bu ye bà je i tí nó náa ndú yù nó ji ndú gí. ²⁰ Tacó ndâ 'duù kpèti go sósò'ò, go ta'ò, má kili mítí 'bí bàndò ta ẹ̀ ye, ye bà dù kuu toko ta ndú á kà.»

Bà si có gítí ndâ vò i mì ndâ 'bí ka ndoo mí to

²¹ Bìndi Piyétòrò gii 'vee Jézù, máa, «Ye 'ví si có gítí ndâ vò i mì ná'vindí ye náa yí bàkà mítí ye mí to yee gbí ée, Buù? Yee gbí vò-nje só?»

²² Káa Jézù gii 'visi có ji yí, máa, «Me ká ta bà vò-nje só cuki lá. Ye nì ji yo a vò-nje só ta bà vò-nje só ta bà muu'bi.»

²³ Jézù gii lòkò'bò 'bí có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Bà dù Gba-gbíri tí gbolò gba mì ndâ 'duù muu to tí nó 'vii ká 'vii ta 'bí gbolò gba gbaànjé mbe ẹ̀ muu wó gítí có ba kili ndâ i mì wó 'do mì ndâ kpo-kpò 'duù mì wó gí. ²⁴ Yí mà gii 'bità bà tè'é tí ndú gbaànjé-gbaànjé, à gii gí ji yí kpédélé'i kùro a i ta 'duù ñinó náa i mì wó muu wó me gbolò ngé ndii gí nò. ²⁵ Káa kpokèji bà dele ta ndâ i tí nó ji gba mà gii kpò 'dakò tí nó gí, gba gii 'dè có máa, à ya gí bà mà ndâ 'dakò tí nó, ta nù mì wó, ta ndâ 'vii mì ndú, ta ndâ i-bá mì ndú 'dáá gí. À má sù ndú gí, à 'ví kaa i gbí ndú gítí á ji yí gí bìndi ndâ i mì yí. ²⁶ Káa 'dakò tí nó mà gii 'di có tí nó, yí gii zèè kò gba ta bà 'deke tí wó, ji yí máa, «Je o ji ye, buù, wàa ye 'ví pà kpokèji bà si có ndâ i mì lo 'do muu ye 'dáá gí.» ²⁷ Gba mà gii zeke 'dakò tí nó, yè ọ̀ wó gii bàkà yí ngé ndii gí. Bìndi yí gii si có gítí ndâ i mì wó á muu wó nó 'dáá gí mí to. Bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, yí ya gí 'bá mì wó.

²⁸ «'Dakò tí nó mà gii co gí sè 'do gbí ngbàngà mì gba, yí gii 'de 'bí ka wó náa ndú kù bàkà nèté ta ndú 'bá mì gba, ta làmbu i mì wó á muu wó, bìndi yí gii nanaka mítí ka wó nó go cá tí ngbù títìí, máa, «I mì ye kuu muu lo. Je i mì ye ji ye! Je i mì ye ji ye!»

²⁹ «Ka wó mbe nèté nó gii 'va tí wó kùro wó, ta bà 'deke tí wó ji yí, máa, «Je o ji ye, wàa ye 'ví ì ngèlè gítí .» ³⁰ Káa yí gii biya bà 'di có mì ka wó nó gí. Bìndi yí gii te yí mí gbí zàà, máa yí dù á kà di tí o tí nó náa yí má sù có ndâ i mì yí cee 'do muu wó gí, à 'ví gii dò 'bì á 'do tí wó. ³¹ Ndâ 'bí ka ndú náa ndú kù bàkà nèté 'bá mì gba ta ndú nó mà gii nò ña i tí nó, tàkòcò ndú gii kpolo ngé ndii gí. Bìndi ndú gii ya gí bà 'vanda ndi ña i tí nó náa ka ndú bàkà nó 'dáá gí ji gba.

³² «Gba bà-i-nò gii tuu 'duù gí tàkò 'dakò tí nó. À mà gii gí ta yí gí kùro wó gí, yí gii do mítí wó, máa, «Ndí lo vò 'duù! Wò kùtàá 'deke tí lo á ji ye, bìndi ye gii si có gítí ndâ kpo-kpò i mì ye náa àá muu lo nó mí to gí.

³³ Káa wò kpónó nò yè ọ̀ ka lo náa yo kù bàkà nèté ta yí bà gbèe to nó lá, tacó yè?» ³⁴ Tacó ènò, gba gii te vò 'duù tí nó mí gbí zàà ta kpo tàkòcò. Máa, yí dù gbí zàà yee tí o tí nó náa yí má sù có ndâ i mì yí 'dáá gí delè.»

³⁵ Jézù gii yee nje có mì wó, máa, «Bu ye á gbíri delè bà bàkà ta yo 'dáá gí ká ènò, náa yo má je à-cee-gí ji ndâ ná'vindí yo ta njembí yo gbaànjé lá nò.»

19

Có gítí bà nje nù

¹ Jézù má gii cee ta bà 'dè có tí nò ji ndâ mbe tala có mì wó gî, ndú gii di ngo 'do Gàliléyà gítí 'bí to á tito Jòròdàniyà á Jùdèyà. ² Ndâ 'duù me mbè gii ru ndi wó gítí to tí nò. Bìndi yí gii 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

³ Mâ gii zeke'o, ndâ 'bí mbe kù kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gii gí mí Jézù, bìndi ndú gii 'vee yí ta tìrì tacó bà ò muu wó, máa, «'Duù má njè niì mì wó ta nderè náa à ká gbí muu wó, a vò i gbí tàkìi mì ndoo tí ndâ Jùdèyà?»

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'Duù tí nó mbe suu ndú nó, <suu ndú tí ndâ dì ta na > nó lá? ⁵ Nìnò a gbí nderè có tí nó náa yí tí Mbírì gii 'dè ta có, máa, 'dakò 'ví si ndâ nawu wó, ta bu wó mí to, wàa yí 'ví nanaka mítí nawu wó, wàa ndú 'ví dù tí gbèè dii nó ká nò. ⁶ Má ènò, ndú káká'i me ndâ 'duù sósò'ô lá. Ndú a gbèè dii. Má ènò, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví njèè gbí òkò tí ndâ i ònó náa Mbírì ká toko ndú nó lá.»

⁷ Káa ndâ mbe kù kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà nò gii 'vee Jézù káká'i máa, «Káa Mòze táánò 'dè có ènò máa, 'duù 'ví cu wáràgà ta nderè bà njè tí ji nawu wó, wàa yí 'ví njè yí, tacó yè?»

⁸ Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú, máa, «Mòze táánò 'dè ji yo ènò tacó tù yo tí ndâ Jùdèyà 'di có lá. Káa áá táánò me go ènò ta o bà 'bità bà suu ndâ 'dakò ta niì mì Mbírì lá. ⁹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó, máa, 'bí 'duù má njè nawu wó á muu 'bí tende vò i á bìndi có ngbà-'dakò, bìndi yí gii kò 'bí ngú niì, yí kù zi a ngbà ta ngú niì tí nò.»

¹⁰ Bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'dè có ji yí, máa, «Cè có gítí ndâ niì ta ndâ kù ndú má ènò, à nìkì káa bà dù 'duù tí dì banga.»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À káa ndâ 'duù ònó náa Mbírì wu ji ndú máa ndú dù tí ndâ dì banga nó ká bà dù ènò. À me káa ndâ 'duù sàkàmàà lá. ¹² Tacó ndâ ònà ndâ i mbe kù tii ndâ 'duù 'do tí bà kò niì me a mbè: à volo ndâ 'bí 'duù 'do ká gbí yì ndâ nawu ndú; à bàkà ndâ 'bí 'duù gítí bà dù ènò ta wotí; ndâ 'bí 'duù biya bà kò niì tacó bà dù tí ndâ mbe bàkà nètè mì Mbírì. Wotí bà 'di có tí nò má kuu tí 'duù, yí 'ví 'di .»

Ndâ Jézù ta ndâ ví 'viì

¹³ Ndâ 'bí 'duù gii gí ta ndâ ví 'viì mì ndú ji Jézù, máa yí cù 'dè ngo cù wó mítí ndú, wàa yí 'ví 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii do ta ndâ 'duù tí nò. ¹⁴ Káa Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo si ndâ 'viì tí nò 'ví gii gí mí ye. Yo tii kpokèjì 'do tí ndú lá, tacó ndâ mbe kù dù tí ndâ bòò-gba mì Gba-gbírì a ònà ndâ 'duù ònó go ndâ 'viì tí nò, nò.»

¹⁵ À mâ gii yee ta ndâ 'viì tí nò tí Jézù gî, yí gii cù 'dè ngo cù wó mítí ndú, bìndi yí gii njè nó 'do bàndò tí nò gî.

'Bí 'viì-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁶ Mâ gii zeke'o, 'bí 'viì-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò gii gí mí Jézù, bìndi yí gii 'vee yí, máa, «'Duù 'ví bàkà a ònà tó i yè, tacó wàa yí 'ví 'de ta 'válá ònó mbe cee lá nó?»

¹⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji yí, máa, «Wò 'vee ye á gítí tó i tacó yè? Tó 'duù ká gbaànjé cuki. Go bà 'de 'válá ònó mbe cee lá nó má kuu tí lo, kpolo tí ndâ có tí nò.»

¹⁸ Káa 'viì-'dakò tí nò gii 'vee Jézù káká'i, máa, «Ndâ có ngàyi?»

Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji yí, máa, «Ndâ có tí nó máa, <Wò 'ví zi 'duù lá. Wò 'ví bàkà bangbaya lá.

Wò 'ví zingbà i lá.

Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duù lá.

¹⁹ Wò 'ví tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo.

Wò 'ví zè ndâ 'bí ka lo nìkì go bà zè 'dóó tí lo nìkì mì lo,» nô.»

²⁰ Káa 'viì-'dakò tí nò giì 'vee Jézù máa, «Ye kpolo tí ndâ có tí nò náa wò kpónó 'deke mí to nò 'dáá gí; 'bí i ñinó kpòò mbe gboo 'do mì ye gí nó a yè?»

²¹ Káa Jézù giì 'visì có ji yí, máa, «Go bà dù tí cèe 'duù ta bà lê tí wó wálá má kuu tí lo, ya gí 'bá wàa wò 'ví sì ndâ i mì lo 'dáá gí gí 'dè, wò 'ví njèè ndâ i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó ji ndâ mbe yè, bìndi wò 'ví gí gí bà ɾu ndi ye. Cì gúku lá, tacó wò bà 'de ndâ i me gbolò gí bìndi ndâ i mì lo nò 'do gbíri gí.»

²² 'Viì-'dakò tí nò mâ giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, yí giì njè nó 'do bà-i-nò ta máákà gbí dù wó, tacó ndâ i mì wó me gbolò ngé ndii gí.

²³ 'Viì-'dakò tí nò mâ giì ya gí. Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ye kú 'dè có ji yo ta yúco, máa, bà dù tí bòò-gba mì Mbíri mì ndâ mbe kpo-kpò i muu to tí nó kpolo ngé ndii gí. ²⁴ Ye bà 'dè gbí ndi có tí nò ji yo káká'i, máa, à peteke a bà ndii 'bí ɾa gbolò nò go ya co gbí gùù ngbàndú á co tí bà dù 'duù ñinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì wó nó tí bòò-gba mì Mbíri.»

²⁵ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'dèè ta bà 'di có tí nò gí. Bìndi ndú giì 'vee yí, máa, «À má éno, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁶ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú ta bà zeke'o tí ndú, máa, «Wotí mì ndâ 'duù gítí wálá, káa 'bí i mbe kpò Mbíri wálá.»

²⁷ Bìndi Piyétòrò giì 'vee Jézù, máa, «Káa ze, ñò káa ze jee ndâ i muu to tí nó 'dáá gí mí to kú ɾu ndi lo. Ze bà 'de bìndi ndâ i mì ze náa ze jee ndú mí to nò a yè?»

²⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji Piyétòrò máa, «Ye kú 'dè có ji wò ta yúco máa, ta o tí nó náa ndâ i má giì gí 'dáá tí ndâ ngú i gí, 'Viì-mì-'Dakò bà giì ki tí wó dèngècè pí jàlambà mì wó, bìndi yo tí ndâ 'duù tí nò muu'bi-nje só mbe kú ɾu ndi ye nó bà giì ki tí yo dengece-dèngècè to kú zogo ndâ ɾa ndâ Ìzìriyèlì muu'bi-nje só nô. ²⁹ Bìndi ndâ 'duù ñinó 'dáá mbe jee ndâ 'bá mì ndú, ta ndâ ná'vindí ndú, ta ndâ námì ndú, ta ndâ bu ndú, ta ndâ nawu ndú, ta ndâ 'viì mì ndú mí to ta ɾè ye nó, bà 'de ndâ i me gbolò á gí bìndi ndâ i mì ndú ta ndâ 'duù mì ndú nò. Mbíri delè bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji ndú á bìndi ku mì ndú.

³⁰ «Káa yo 'ví koɾo muu yo máa, ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndâ 'bí ka ndú nó bà giì dù tí ndâ ndòngbú 'duù, bìndi ndâ 'duù ñinó kpónó tí ndâ sili ndâ ka ndú nó bà giì dù tí ndâ kùro ndâ 'duù.»

20

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ mbe bàkà nèté gbí njí

¹ Jézù giì lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ija kpokèjì bà zogo to tí nó mì Gba-gbíri go i mì 'bí gbolò 'duù mbe gbo'o ya gí bà pà ndâ 'duù tacó bà bàkà nèté gbí njí mì wó. ² Yí mâ giì 'de ndâ kpédélé 'duù gí, ndú giì 'vii có ta ndú gítí bà ko mboo nèté mì ndú, bìndi yí giì tuu ndú gí gbí njí ta fíri dú'o. ³ Yí mâ giì ya gí bàndò 'velè si ɾi yèè gàà gí yaà gí, yí giì 'de ndâ 'bí 'duù ta nèté mì ndú wálá. ⁴ Bìndi yí giì kaa ndú ya tí gí gbí njí mì wó, máa, ndú bàkà nèté, wàa yì bà je i ñinó mbe 'vii ta po nèté mì ndú ji ndú. ⁵ Yí mâ giì dele ndi wó ya gí bàndò 'velè ta ɾi dè gítí gbúru, yí giì 'de ndâ 'bí 'duù, bìndi yí giì kaa ndú ya tí gí gbí njí, máa, ndú bàkà nèté,

wàa yí 'ví je bà 'bì ndú ji ndú. Yí mâ giì ya ndi wó gí bàndò 'véle si ɾi mò tí gí, yí giì 'de ndâ 'bí 'duù kù dù sínò, bìndi yí giì kaa ndú ya tí gí gbí nǝ, máa, <Yo bàkà nèté! Yo bà 'de káa bà 'bì yo.> ⁶ Yí mâ dele ndi wó gí bàndò 'véle si o 'dèè gí, yí giì 'de ndâ 'bí 'duù ta nèté mì ndú wálá. Bìndi yí giì 'vee ndú, máa, <Yo kù dù sínò bà-i-nó 'do tí dú'o yee tí kpónó tacó yè?>

⁷ «Káa ndâ 'duù tí nò giì 'visì có ji yí, máa, <Tacó mbe je nèté ji ze wálá.> Bìndi yí giì 'visì có ji ndú, máa, <À má éno, yo ya gí gbí nǝ mì ye.>

⁸ «O bà nǝ nèté mâ giì me tí gí, yí giì tuu mbe kù kpolo tí ndâ i gbí gálá mì wó, máa yí ya gí bà nǝ ndâ 'duù 'do gbí nèté gí. Ndâ 'duù mâ giì 'do gbí nǝ gí 'bá gí, yí giì 'dè có ji mbe kpolo tí ndâ i gbí gálá mì wó, máa, yí ko mboo nèté mì ndú ji ndú. Máa, yí 'bità bà je i kpédélé'i a i ji ndâ ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté ta 'dê'o nô, bìndi ndâ mbe gí si ɾi mò tí gí, bìndi ndâ mbe gí ta ɾi gbúrú, bìndi ndâ mbe gí ta ɾi dú'o, bìndi ndâ mbe gí ta fírí dú'o, wàa yí 'ví je i ji ndú 'dáa gí 'vii ká 'vii. 'Bí có máa, 'duù nìnó gí gí gbí nèté ta fírí dú'o, káa nǝzò gí si nèté kù nǝ-nǝ nò, 'ví dù lá. ⁹ Mbe kpolo tí ndâ i gbí gálá bà-i-nò giì 'bità bà ko mboo nèté mì ndâ 'duù ji ndú go có tí nó náa mbe nǝ 'dè ji yí nò. ¹⁰ Ndâ kpédélé 'duù tí nó náa mbe nǝ kaa ndú gí gbí nèté ta fírí dú'o nó giì gí nǝndi ndú ta bà ko cò éno máa, a ndâ yí ká bà 'de i me gbolò, káa ndú giì 'de káa gbèe ɱa i tí nó náa ndâ 'bí ka ndú 'de nô.

¹¹ «Ndú bà-i-nò giì lì káa 'bì ndú gí ta i tí nó náa à je ji ndú nó gí, bìndi ndú giì ya gí bà 'dè kòlòwò ji mbe nǝ, máa, ¹² <Ndâ ndòngbú 'duù tí nó náa wò kaa ndú gí tí kpónó-kpónó ta 'dê'o nó bàkà nèté ká ta làmbu o, káa wò giì 'vii ndú ta ze tí ndâ mbe 'bità bà ka wu'o si ɾi có lá yee tí 'dê'o ta ɱa kpokèjì ngayi!>

¹³ «Káa mbe nǝ giì 'visì có ji 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kù 'dè kòlòwò nò, máa, <Ye ɱonoko wò gbaànjé lá, kómbe ye. À kpónó 'bì lo nò me i tí nó kùtàá náa ndâ 'vii có gítí ta dú'o nó lá? ¹⁴ Má éno, je i mì lo, wàa wò 'ví ya . Ye je i ji ndâ ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté kpónó-kpónó si o bèè 'dáa gí nó 'vii ta yo 'do ká gbí 'dóo có mì ye gbí muu ye. ¹⁵ Rè i nìnó mbe tii ye 'do tí bà bàkà ta ndâ 'dóo i mì ye go có mì ye gbí muu ye 'ví dù a ɱa yè? Wò kù tò a kù tacó ɱa gbolò nambeè tí nó náa ye bàkà ji ndâ 'duù tí nó mbe gí gí gbí nèté kpónó-kpónó á kùro bà nǝ nèté nó?> »

¹⁶ Jézù giì yee nǝ có mì wó, máa, «Ndâ ndòngbú 'duù wúnò bà dù tí ndâ kpédélé 'duù, bìndi ndâ kpédélé 'duù bà dù tí ndâ ndòngbú 'duù go ɱa i tí nó kpónó nô.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

¹⁷ Jézù mâ giì cee ta bà 'dè có gítí ndâ mbe kpo-kpò i gí, ndú giì kaa kù ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Káa si ndú kpokèjì, yí giì kaa ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nǝ só 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndi, bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, ¹⁸ «Ndoo kpónó kù ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè, bìndi ndâ 'duù ká bà giì kpì ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdèyà. Ndú bà giì waa có ku mítí wó, ¹⁹ bìndi ndú bà giì je yí ji ndâ mbe 'dó-'do tacó bà zi yí. Ndâ mbe 'dó-'do tí nò bà giì ɱo ndi wó, ta bà ɱo yí, ta bà lè yí, ta bà gbì yí, bìndi ndú bà giì zi yí ta bà gbì yí á mítí nǝèkpè mù. Káa bìndi sili ta'ò yí bà giì 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó gí.»

Nawu ndâ Jákòmò ta Jòvànì yù i 'do mì Jézù

²⁰ Nawu ndâ Jákòmò ta Jòvànì tí ndâ 'viì mì Zèbìdáyò giì kaa ndú ya tí ji Jézù kùro bà yee ndú Jèrùzàlémè. Bìndi yí giì zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó.

²¹ Káa Jézù giì 'dè có ji niì tí nò máa, «Nì 'dóó ẹ̀ ọ̀ i tí nó ta go tí lo nó gi.»

Káa yí giì 'visì có ji Jézù máa, «Có gbí njembí ye éno máa, wò ci ye éno máa, wò má gi tí gbolò gba gí, wò bà bàkà ndâ 'viì mì ye sósò'ò nó tí ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì lo. 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú 'ví dù tí mbe ki tí gbí kù'bi mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví dù tí mbe ki tí gbí gálì mì lo.»

²² Káa Jézù giì 'visì có ji ndâ niì tí nò ta ndâ 'viì mì wó, máa, «Yo ọ̀ ọ̀ i tí nó náa yo kù yù nó ni lá. Wotí bà njù 'visì tí nó náa ye kejì gí bà njù nó kuu tí yo?»

Káa ndú giì 'visì có ji yí, máa, «À kuu tí ze.»

²³ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú, máa, «Yo bà njù 'visì mì ye nò gí. Káa à má gítí có ndâ bàndò bà ki tí ẹ̀gbà tí ye gbí ngbàngà mì ye, ndú me ndâ i mì ye tacó bà njèè ji ndâ 'duù lá. Ndâ bàndò tí nò a ndâ i mì ndâ mbe náa Bu ye 'viindi tacó tí ndú sàà gí.»

²⁴ Sè ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi nó mà giì 'di có tí nò náa ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì 'dè nò, tàkòcò ndú giì kpolo gítí ndú gí. ²⁵ Jézù mà giì ọ̀ éno, yí giì kili ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só 'dáá gí, bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo ọ̀ ni gí máa, ndâ gba mì ndâ 'duù ọ̀nó mbe ọ̀ dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kù toro nje ndâ bòò mì ndú ta to. Ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndú delè kù bàkà ndú ká tí cèè ndâ bè bòò mì ndú. ²⁶ Káa áá bà dù gbí òkò tí yo me go éno lá. Tacó 'duù ọ̀nó tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì ndâ ka wó. ²⁷ Bìndi 'duù ọ̀nó tí kùro ndâ ka wó gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì yo. ²⁸ Tacó à kpétí káa 'Viì-mì-'Dakò, yí gí gí muu to tí nó me tacó máa ndâ 'duù 'ví bàkà nèté wó nó lá, yí gí a i tacó bà bàkà nèté ndâ 'duù, delè tacó bà sì miyi wó ji ku á muu ndâ 'duù.»

Jézù njaanga ọ̀ ndâ 'bí mbe sùro sósò'ò

²⁹ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù giì njè nó 'do gbí gbata Jérìkò kù ya gí Jèrùzàlémè, ndâ 'duù me mbè ká ko ndú. ³⁰ Ndâ 'bí 'dakò sósò'ò tí ndâ mbe sùro mbe kù ki tí ndú seè kpokèjì, máa giì 'di có máa ọ̀nó a Jézù ká kù ndii ta nó nò, ndú giì 'bità bà tò kù, máa, «'Viì mì Dàvídè! Nò yè ọ̀ ze!»

³¹ Ndâ mbè 'duù tí nó mbe kù ko tàkò Jézù nó giì do mítí ndâ mbe sù ọ̀ tí nó, máa ndú dù ngbii. Káa ndâ mbe sù ọ̀ tí nó giì tò kù ngéé gí yaà ndii ọ̀nó kùro nó gí, máa, «'Viì mì Dàvídè! Nò yè ọ̀ ze!»

³² Jézù giì ọ̀ tíyò, yí giì tè'é tí ndú, bìndi yí giì 'vee ndú máa, «À tí yo a go ọ̀ yè, máa ye 'ví bàkà ji yo?»

³³ Káa ndú giì 'visì có ji Jézù máa, «Si ze 'ví zeke'ò, Buù!»

³⁴ Jézù giì ọ̀ yè ọ̀ ndú, bìndi yí giì tee 'bi wó ta ndi tí ndâ ọ̀ ndú, bìndi ndú ngé giì 'bità bà ọ̀ ndâ i, bìndi ndú giì ru ndi Jézù.

21

Bà ri Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndâ Jézù mà giì dooko ta gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú pí Gú Mbâ, Jézù giì tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya gítí ndâ 'bá tí zó náa yo kù ọ̀ muu ndú ngéé kùro yo zò. À káa póó bà yee yo kà, yo bà 'de na kècè náa à ẹ̀re yí gí, ta 'viì mì wó gbí wú ẹ̀gbà tí wó. Yo 'ví njaanga

ndú 'do gbí wú gî, bindi yo 'ví gî ta ndú ji ye. ³ 'Bí 'duù má 'vee yo, yo 'ví 'visì có ji yí, máa, <A Mbe tí ze ká tuu ze, máa ze ya ta ndú ji yì. Nèté mì wó má cee ta ndú gî, yí bà tuu ndú ngé gí bàndò mì ndú.> »

⁴ I tí nò bàkà tí go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò 'dè éno máa,

⁵ «'Dè có ji ndâ 'duù Jèrùzàlémè, máa,

<Yo nò gbolò gba mì yo á kèjì tí 'dê 'duù pí kècè tí ngbú kècè,> nò.»

⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù sósò'ò náa yí tuu ndú nó gii njè nó ya gí bà bàkà go có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò. ⁷ Ndú bà-i-nò gii gbà ndâ ngbú 'viì-kècè tí nò ta nawu wó ya tí ji Jézù. Ndú mâ gii yee ta ndú tí Jézù gî, ndú gii ki ndâ bongo mí pí tí ngbú 'viì-kècè tí nò, bindi Jézù gii o yí, ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁸ Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe tí mí mì Jézù nó gii gò ndâ bongo mì ndú mí to ta tí kpokèjì, ndâ 'bí gii ki'viki ndâ kpâ gò mítí kpokèjì, tacó wàa Jézù 'ví nò gbí, tacó bà te 'duù mítí bà rì yí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁹ Bindi ndâ mbè 'duù gii 'bità bà ko Jézù ya tí gí gbí gbata. Ndâ 'bí 'duù tè kuro wó, bindi ndâ 'bí 'duù tàkò wó ndi, kù tò kù ta líkí'o, máa,

«'Vala ze kpónó, 'Viì mì Dàvidè!

À ùlù yí tí mbe gí ta rẹ̀ mì Mbírì!

Àá Mbírì, 'vala ze kpónó!»

¹⁰ Gbata Jèrùzàlémè gii ngaka a cèe tí ta o bà yee Jézù. Ndâ 'duù ta o tí nò kù gii 'vee a 'vé, máa, «'Jinó a 'di? Njínó a 'di?»

¹¹ Káa ndâ mbè ndâ 'duù tí nó mbe kù ko tàkò Jézù nó gii 'visì có ji ndâ mbe kù 'vee 'vé tí nó, máa, «A Jézù tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbírì mbe gí 'do gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàliléyà nò.»

Jézù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì

¹² Jézù mâ gii yee gbí gbata Jèrùzàlémè gî, yí gii rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì. Bindi yí gii mòkò ndâ mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbírì tí 'bá 'vèle nó 'dáá gî gí sè. Bindi yí gii 'buku ndâ tàràbèzà mì ndâ mbe kù 'visì gùrúsù, ta ndâ mbata mì ndâ mbe kù mà ndâ kùlè nó mí to. ¹³ Bindi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò ta kpo tàkòcò, máa, «À cu mí gbí wàràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, máa: Mbírì máa, <'Bá mì ye a bàndò bà 'deke tí ndâ 'duù ji ye.> Káa yo kpónó bàngù nó gii 'visì tí bàndò mì ndâ mbe kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù.»

¹⁴ Jézù mâ gii cee ta ndâ mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbírì tí 'bá 'vèle nó gî, ndâ mbe sú ọ̀ ta ndâ mbe ku kò gii kaa ya gí mì wó gbí ndùgù 'bá-Mbírì kà, bindi yí gii 'vala ndú. ¹⁵ Ndâ kpo-kpò bu-Mbírì ta ndâ mbe 'di gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà bà-i-nò mâ gii nò ọ̀ ndâ i-seṛè tí nò náa Jézù kù bàkà nó, ndú delè mâ gii 'di ndâ kù tí nó náa ndâ víí 'viì kù tò ta gbí ndùgù 'bá-Mbírì, máa, «'Vala ze, 'Viì mì Dàvidè! 'Vala ze, 'Viì mì Dàvidè!» nó, ndú gii 'de nderè bà òkòlòwò gítí Jézù gî.

¹⁶ Ndú bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò 'di có tí nò náa ndâ 'viì tí nò kù tò ta kù nò gí?»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa, «Ye 'di gî. Káa yo jé 'deke có tí nó gbí wàràgà mì Mbírì máa, <A wò tí Mbírì ká nìbà cèe kpokèjì bà ùlù wò ji ndâ víí 'viì, ta ndâ dó 'viì,> nó lá?» ¹⁷ Jézù gii njè nó 'do Jèrùzàlémè bindi ndâ có tí nò ya gí bà tè rì gbí gbata Bètáníyà.

Jézù ì njà mítí 'bí mù-mbiigá

¹⁸ Ta dú'o si Jézù kù dele ta go tí wó 'do Bètáníyà gí Jèrùzàlémè, ¹⁹ yí gii nò 'bí mù-mbiigá á seè kpokèjì. Yí gii ne tacó bà pà yú wàa yí 'ví zò gítí

go tí nò tí yí nò. Káa yí gii 'de káa bè kpâ. Gbèe ɾi mbiügá gbí mú wálá. Bindi yí gii ì njà mítí mú tí nò máa, «Wò 'ví ɾi káká'i lá.» Ndâ kpâ-mbiügá tí nò ngé gii me ɾemo-ɾémòò, goolá a wu ka co tí ndú nò.

²⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù má gii nò bà lemere bè mbiügá tí nò ta ku gálà éno, nje ndú gii 'dèè gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé máa, «A ɾa yè ká zi mú-mbiügá tí nó gálà go có 'dì nó?»

²¹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, yo má ùnje gítí Mbíɾi ta njembí yo gbaànjé, yo bà bàkà cuki me káa ɾa i tí nó náa à bàkà mítí mú-mbiügá tí nó, nó lá. Yo kpétí má 'dè có ji 'bí gbolò gú, máa yí nje nó 'do tí bàndò mì wó ya gí bà 'va tí tà kápá, yí bà bàkà go có mì yo nò gí. ²² Yo delè má 'deke tí yo ji Mbíɾi tacó 'bí i ta njembí yo gbaànjé, Mbíɾi bà je i tí nó ji yo gí.»

Ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdéyà 'vee ɾè mbe je wotí bà bàkà ndâ serè ji Jézù

²³ Jézù má gii ɾi gí gbí ndùgù 'bá-Mbíɾi kú nibà i ji ndâ 'duù gí, ndâ 'bí bu-Mbíɾi ta ndâ 'bí kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdéyà gii gí gí mì wó, bindi ndú gii 'vee yí máa, «A 'dì ká je wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa wò kú bàkà nó ji wò?»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kpónó delè kú gii 'vee yo ta 'vé gbaànjé, yo má 'visì có ji ye gí tàkò gí, bindi ye 'ví gii nì ɾè 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa ye kú bàkà nó ji yo: ²⁵ A 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndâ 'duù ji Jòvànì? A Mbíɾi wèè, a 'bí 'duù wèè? Yí 'de wotí tí nó 'do kòtí 'dì? Nògí, yo nì ɾè 'duù tí nó ji ye.»

Káa ndú gii 'bità bà 'viiki gbí 'vé mì Jézù nò gbí òkò tí ndú ta kpéétí ndú máa, «Ndoò kpónó má 'visì có ji yí máa, Jòvànì 'de wotí tí nó táánò 'do mì Mbíɾi, yí bà gii 'vee ndoo máa, «Káa yo ùnje gítí ndâ i tí nó náa yí kú bàkà nó lá, tacó yè?» ²⁶ Káa bà 'dè éno máa, Jòvànì táánò 'de wotí tí nó 'do mì ndâ 'duù, delè káa bà le wú mítí mɾi ndoo, tacó ndâ 'duù ùnje gí máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíɾi.» ²⁷ Tacó éno, ndú gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze nò bà lá.»

Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «À má éno, ye delè bà nì ɾè 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó ji ye nó ji yo wálá.

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ 'bí 'viì sósò'ò

²⁸ «Yo kú koɾo có máa yè? 'Bí 'dakò ta ndâ 'viì mì wó sósò'ò táánò gii ya gí mì kpo 'viì mì wó, yí gii 'dè có ji yí éno máa, «'Viì, ya gí bà bàkà nèté gbí njí wúnó.» ²⁹ Káa 'viì tí nó gii 'visì có ji bu wó máa, «Ye tí nó wálá.» Káa 'viì tí nó má gii koɾo muu wó, yí gii 'visì muu wó gí, bindi yí gii ya gí gbí njí go có mì bu wó nò gí. ³⁰ 'Dakò tí nó gii ya gí mì lambu 'viì mì wó, gí bà 'dè có ji yí máa, yí ya gí gbí njí. Káa 'viì tí nó gii eendi bu wó máa, «Ye bà ya gí, buù,» káa yí gii ya lá. ³¹ A 'di 'do gbí òkò tí ndâ 'viì tí nó sósò'ò nò ká bàkà go có mì bu wó?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «A kpédélé 'viì mì 'dakò tí nó ká bàkà go có mì bu wó.»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ mbe kú kili i-míɾi, ta ndâ mbe nò vò ndoò, bà ya gí 'bá mì Mbíɾi si yo mí ndiì. ³² Ye 'dè có tí nó ji yo tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò gí gí mì yo muu to tí nó tí mbe nibà tó kpokèjì ji ndâ 'duù, káa yo táánò ùnje gítí ndâ có mì wó lá. A ndâ mbe kili i-míɾi ta ndâ mbe nò vò ndoò nó táánò ká ùnje gítí ndâ có mì wó. Yo táánò nò ndú tí gí, káa yo biya bà 'visì muu yo 'do tí ndâ vò kpokèjì mì yo gí.

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ mbe bàkà nèté gbí nǐ nèbítì

³³ «Yo sè tù yo gítí 'bí có tí nó náa ye kù gù lòkò'bò jì yo nò. Ta 'bí o gbaànjé 'bí 'dakò gù rò nǐ mû-nèbítì mì wó, bìndi yí gù rò ndâ 'bí mû tí ndùgù gí tàkò , bìndi yí gù duu gù tì bàndò bà pee nèbítì mí gbí , bìndi yí gù duu cèlèngé tacó bà gbà i mí gbí nǐ tí nò. Bìndi yí gù kaa ndâ 'duù mí gbí , máa, ndú má pee nèbítì gí, bà ñìndi ndú 'ví dù éno, wàa bà ñìndi yí 'ví dù éno. Ndú mâ gù 'vii có ta 'dakò tí nó náa yí kaa ndú mí gbí nǐ nò cee gí, yí gù ya gí bà nò ndoo gí gbí tende muu to. ³⁴ Yí mâ gù nò o bà yù nèbítì dooko gí, yí gù tuu ndâ bòò mì wó jì ndâ mbe kù bàkà nèté gbí nǐ mì wó máa, ndú je bà nèbítì ñìndi yí jì ndú wàa ndú 'ví gí tí jì yì.

³⁵ «Ndâ bòò mì mbe nǐ mâ gù yee ta ña có tí nó náa mbe tí ndú tuu ta ndú nò tí ndâ 'dakò tí nó mbe kù bàkà nèté gbí nǐ mì wó nò, ndâ 'dakò tí nó gù bàkà gbínje ta ndú, ta bà gbì ndú, ta bà 'vaka ndú ta díí. Bìndi ndú gù zì 'bí gbaànjé gí. ³⁶ Có ña vò i tí nó náa ndâ 'duù tí nó bàkà ta ndâ bòò mì mbe nǐ nò mâ gù yee gbí tù wó, yí gù tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i, gbí ñìndò me mbè ndii ndâ kpédélé ñìndò gí jì ndú. Káa ndâ 'dakò tí nó gù bàkà káa ndi ña ndâ vò i tí nó náa ndú bàkà ta ndâ kpédélé bòò mì mbe nǐ nó mítí ndâ ñìndò. ³⁷ Bà ta'ò 'duù náa mbe nǐ gù tuu jì ndú a 'dóó 'viì mì wó ta bà koṛo có máa, <Ndú bà te duù mítí 'dóó 'viì mì ye gí.>

³⁸ «Káa ndâ mbe bàkà nèté gbí nǐ mâ gù nò 'viì mì mbe nǐ kèjì, ndú gù 'dè có gbí òkò tí ndú máa, <Ñìzò a 'dóó mbe mbèlè tí nó ká kèjì zò. Ndoò zì yí gí, wàa ndoo 'ví dù tí ndâ mbe mbèlè tí nó bìndi wó.> ³⁹ 'Viì tí nó mâ gù yee mì ndú, ndú gù ja yí 'do gbí nǐ gí nje o, bìndi ndú gù zì yí gí. ⁴⁰ À má éno, yo kpónó kù koṛo ta muu yo máa, mbe nǐ tí nó bà gù bàkà a ña yè ta ndâ mbe nèté tí nó?»

⁴¹ Káa ndú gù 'visì có jì yí máa, «Yí bà ziki ndâ vo-vò mbe nèté tí nó 'dáa gí, ta kponje gítí wálá. Bìndi yí bà gù pà ndâ 'bí cèe ngú mbe nèté mbe kù je bà i ñìndi wó jì yí ta o bà kili i 'do gbí nǐ.»

⁴² Jézù bà-i-nò gù 'vee ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó lá? Có tí nó máa, <'Dóó díí tí nó táánò náa ndâ mbe bì 'bá bè gí nó ká gù gí tí cèe yú díí bà sè tà 'bá nò.

A Mbíri táánò ká bàkà éno,

Káa à nìkì gbí ṛo ndoo ngé ndii gí.>

⁴³ «Má éno, ye kù 'dè có jì yo máa, <Áá bà mò yo 'do 'bá mì Mbíri gí, wàa à 'ví je 'bá tí nó jì ndâ 'bí ña tende 'duù mbe kù bàkà tó i.> ⁴⁴ 'Duù má 'va tí wó pí díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nò, 'duù tí nó bà ki'viki tí vò ña ñìndò. Káa à má díí tí nó ká 'va tí pí tí 'duù, díí tí nó bà 'ba'daka gbí 'duù tí nó gí.»

⁴⁵ Ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà mâ gù 'di có tí nó náa Jézù lòkò'bò nò, ndú gù nò ni gí máa, yí kù lòkò'bò có tí nó a i gítí ndâ yì.

⁴⁶ Tacó éno, ndú gù jè ta bà pà kpokèjì bà zèè yí, káa gúku ndâ mbè 'duù tí nó mbe kili mí mì Jézù nò gù kpò ndú gí. Tacó ndâ 'duù tí nó nò ni gí máa, Jézù a mbe 'dòkò có mì Mbíri.

22

Jézù lòkò'bò có gítí o bà ko nù

¹ Jézù gù lòkò'bò có jì ndâ 'duù káká'i máa, ² «Ye bà 'vii Gba-gbíri mítí 'bí gbolò gba mbe bàkà i-zó-zò me gbolò ta o bà ko nù mì 'viì mì wó gí 'bá.

³ Bìndi yí gù tuu ndâ bòò mì wó gí tàkò ndâ 'duù tí nó náa yí ma có bà ko nù jì ndú nò. Káa gbèè 'duù gbí òkò tí ndú gù gí lá. ⁴ Bìndi yí gù tuu

ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, <Yo ya gí bà 'dè có jì ndâ 'duù tí nó náa ye ma có bà ko niì mì 'viì mì ye jì ndú nó máa, ye bàkà i-zó-zò cee gí. Nògí, ndú gí gí bà zò i.> ⁵ Ndâ bòò mì gba gii ya gí bà 'vanda ndi kòcò gba jì ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Káa có tí nó gii dù gbí tù ndú ká go mòngò gbí tù bô. Bìndi ndú gii 'vaaka ya ta ndi gbí ndâ 'dóó nèté mì ndú gbí muu ndú. Ndâ 'bí 'duù ya gí gbí nji mì ndú, ndâ 'bí 'duù 'vaaka ya gí bà mà 'vélè, ⁶ ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú gii zèè ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nó, bìndi ndú gii bàkà ndâ i-nô mítí ndú, ndâ 'bí 'duù gii ziki ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nó gí.

⁷ «Có ña ndâ i tí nó náa ndâ 'duù tí nó bàkà nó mà gii yee tí gba, yí gii tuu ndâ àsikèrì mì wó máa ndú ya gí bà ziki ndâ 'duù tí nó, wàa ndú 'ví cu wu mítí ndâ 'bá mì ndú 'dáá gí. ⁸ Bìndi yí gii tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, <Ye bàkà ndâ i-zó-zò bà ko niì cee gí. Káa ndâ 'duù tí nó náa ye táánò ma có bà ko niì jì ndú nó 'viì tí ndâ mbe gí lá. ⁹ Má éno, yo ya ta ndi tí ndâ kpokèjì, wàa yo má 'de ndâ 'duù, yo 'ví tè'é tí ndú, wàa yo 'ví ñjèè i-zó-zò jì ndú, tacó ndâ yâ bà kpílí-kpili.> ¹⁰ Ndâ bòò mì gba mà gii kili ndâ 'duù go có mì wó nó gí, ndú gii kaa ndú mí tà'i bà zò i.

¹¹ «Gba mà gii gí tacó bà 'vee ndâ wiri mì wó, yí gii ñò 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú mbe yuu me bòngò bà ya gí bà ko niì lá. ¹² Bìndi gba gii 'vee 'dakò tí nó, máa, <Áá kómbe ye, wò rì gí tà'i tí nó ta ña kpokèjì ngayi?> Káa bà 'visì có jì gba gii kpò 'dakò tí nó gí. ¹³ Bìndi gba gii 'dè có jì ndâ 'duù mì wó mbe kù kpolo tí ndâ wiri nó máa ndú ẹ̀rè 'bì 'dakò tí nó gí, wàa ndú 'ví ẹ̀rè kò wó gí, wàa ndú 'ví te yí 'va mí gbí 'dí'di'o sè, tí bàndò bà wa gbí ta bà 'viì tí ndâ 'duù. ¹⁴ Tacó à tè'é tí ndâ 'duù me mbè, káa yí ɾuka 'do gbí òkò tí ndú ká nji'díi.»

Có gítí bà gò i-mírì mì ndâ Jùdèyà jì gba Rómà

¹⁵ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà gii kili bà muu ndú káká'i tacó bà zèè Jézù 'do tí mè wó. ¹⁶ Bìndi ndú gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì ndú ta ndâ 'bí mbe kù tè gí tàkò có mì Èródè tí gbolò gba, máa ndú ya gí mì Jézù, wàa ndú 'ví 'vee yí ta tiri máa, «Mbe nìbà i, ze ñò wò ni tí 'duù ñìno jáá, mbe kù nìbà kpokèjì mì Mbiri jì ndâ 'duù me ta tiri lá gí. Wò delè cì gúku tí 'duù gbaànjé lá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí kùro lo ká gbaànjé. ¹⁷ Có mì lo kpónó máa yè? Có mì lo máa, à dú tacó tí ndoo tí ndâ Jùdèyà bà gò i-mírì jì ngáágbá gba mì ndâ Rómánò? 'Dè jì ze gí.»

¹⁸ Káa Jézù gii 'di gbí tiri mì ndú nó gí. Tacó éno, yí gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo kù tala ye tacó yè, ndi yo ndâ mbe nambeè-ro? ¹⁹ Yo tù ña ñi gùrúsù tí nó náa yo kù gò jì ngáágbá gba mì ndâ Rómánò nó jì ye gí.»

Ndâ 'duù tí nó mà gii tù ña ñi gùrúsù tí nó jì Jézù gí, ²⁰ Jézù gii 'vee ndú máa, «À ka mítí gùrúsù tí nó nó a muu 'di, ta ɾè wó náa à cu mítí nó?»

²¹ Káa ndú gii 'visì có jì Jézù máa, «A muu ngáágbá gba mì ndâ Rómánò, ta ɾè wó náa à cu nó.»

Tacó éno, Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Má éno, yo je ndâ i mì gba mì ndâ Rómánò jì ngáágbá gba mì ndâ Rómánò, wàa yo 'ví je ndâ i mì Mbiri jì Mbiri.»

²² Ndâ 'duù tí nó mà gii 'di ña có mì Jézù náa yí 'visì jì ndú gí tàkò 'vé mì ndú nó, nje ndú gii 'dèè gí, bìndi ndú gii ñjè jee yí mí bàndò mì wó.

Có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

²³ Ta gbèè 'dè'o tí nó, ndâ 'bí ña Jùdèyà ñìno mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, gii gí gí mì Jézù, bìndi ndú gii 'vee yí máa, ²⁴ «Mbe nìbà i, Mòze táánò 'dè có éno máa, 'duù má kò niì, káa ku

gii je yí gí, ndú má jò ta niì tí nò lá, ná'vindí ku tí nó 'ví zèè 'bì nawù ku tí nò. Mbíri má je 'viì-'dakò ji ndú, 'viì tí nó 'ví dù gbí mòkò bìnidi ku tí nò. ²⁵ Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'viì-'dakò náa nawu ndú jò ndú vò-nje só gii kò niì, káa ku gii je yí si ndú jò ta niì tí nò lá. ²⁶ 'Bí ná'vindí 'viì-'dakò tí nò gbaànjé gii zèè 'bì nawù ku bìnidi wó, káa ndú gii jò ta yí lá, bìnidi ku gii je 'viì-'dakò tí nò gí tàkò ná'vindí wó gí. Ndá 'viì-'dakò tí nò vò-nje só gbí yì mì nawu ndú nò 'dáá gí tèrì á cikii niì tí nò gí. Ku delè gii ruka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Káa gbèè 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe jò 'viì ta yí wálá. ²⁷ Bìnidi niì tí nò gii cì tí ndòngbú 'duù gí tàkò ndú. ²⁸ Má éno, niì tí nò bà dù a niì mì 'di gbí òkò tí ndú wúnò ta o bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Có mì yo nò lè gí. Tacó yo 'di gbí ndá có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó lá. Yo delè 'di gbí ndá kpokèji bà bàkà ndá i mì Mbíri lá. ³⁰ Tacó ta o bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndá 'dakò ta ndá niì bà kò tí ndú káká'i wálá. Tacó ndá 'duù ta o tí nò bà dù go ndá basili á gbíri. ³¹ Káa à má gítí có bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó lá? ³² Mbíri táánò 'dè có ji Mòze, máa,

<Ye a Mbíri mì Àbiráámò,
ye a Mbíri mì Ízákò,
ye a Mbíri mì Jákóbè.>

Káa Mbíri táánò 'dè có tí nó ji Mòze si ndá 'duù tí nó náa yí 'deke ndú, máa yì a Mbíri mì ndú nò, cì sàà gí. Káa yí kpòò káa Mbíri mì ndú. Gbì éno máa, ndá 'duù tí nó kpòò kù 'vala bìnidi bà cì ndú.»

³³ Ndá mbe 'duù tí nó mbe tì mí mì Jézù nò mâ gii 'di có tí nó náa yí 'visì ji ndá ña ndá Jùdèyà nò mbe 'dè có éno máa ndá ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, nje ndú gii 'dèè gítí ña bà niìbà i mì wó nò gí.

Ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà 'vee Jézù gítí kpóló-kpòlo có gbí tàkii mì ndú

³⁴ Ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà mâ gii 'di có éno máa Jézù kpò nje ndá 'bí ña Jùdèyà ñinó mbe kù 'dè có máa ndá ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nó gí, ndú gii kili bà muu ndú, bìnidi ndú gii kaa ya gí mì Jézù. ³⁵ Bìnidi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú tí cèè gbolò mbe 'di gbí tàkii mì ndá Jùdèyà gii 'vee Jézù ta tiì, máa, ³⁶ «Mbe niìbà i, kpóló-kpòlo có gbí òkò ndá có mì Mòze 'dáá gí a có ngàyi?»

³⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Kpóló-kpòlo có gbí òkò ndá có mì Mòze 'dáá gí a ñinó máa,

<Wò 'ví zè Mbíri tí Mbe tí lo ñikì ta njembí lo gbaànjé, ta lilí lo gbaànjé, delè ta bà kojo có mì lo gbaànjé.>

³⁸ Ñinò a kpédélé có, delè tí kpóló-kpòlo có mbe ndii ndá 'bí sè có mì Mòze 'dáá gí ká nò. ³⁹ 'Bí có mì Mòze mbe gii kpòlo gí tàkò ñinò a ñinó máa,

<Wò 'ví zè ndá 'bí ká lo ñikì go ba zè 'dóó tí lo ñikì mì lo.>

⁴⁰ Ndá có mì Mòze, ta ndá bà niìbà i mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò mii 'dáá ká mítí ndá có tí nó sósò'ò nò.»

Bìnidi-Mbíri me káa 'viì mì Dàvidè cuki lá, yí delè a Mbe tí Dàvidè

⁴¹ Jézù gii 'vee ndá mbe kpòlo tí tàkii mì ndá Jùdèyà tí nó mbe tì 'dee yí gí nó máa, «Kóro-kojo có mì yo kpónó gítí Bìnidi-Mbíri máa yè? Yí a 'viì mì 'di?»

⁴² Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Yí a 'viì mì Dàvidè.»

⁴³ Káa Jézù gii 'vee ndú káká'i máa, «Má éno, à cu mí gbí wáràgà m̀ Mbíri máa, Dàvidè táánò 'dè kòcò ta wotí m̀ Bèri-m̀ Mbíri gítí Bìndi-Mbíri máa,

⁴⁴ «Mbíri 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Ki tí lo to gbí kù'bì m̀ ye,

yee tí o tí nó náa ye bà bàkà ndá ku'dì m̀ lo tí ndá i-tà-tàmà m̀ lo.» >

⁴⁵ «Má éno, Dàvidè má kù nì mítí Bìndi-Mbíri a «Mbe tí ye,» Bìndi-Mbíri bà gii dù tí 'vii m̀ Dàvidè ta ña kpokèji ngayi?»

⁴⁶ Káa bà 'visi có gí tàkò 'vé m̀ Jézù nò gii kpò ndú gí. Delè 'bí 'duù káká'i mbe gii yeeke tí wó ta bà 'vee yí gítí 'bí có 'do gbí ri tí nò kù ya gí kùro wálá.

23

Jézù kpo-gbì-tà-tù ndá 'duù gítí ña i m̀ ndá mbe 'di gbí-o, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdèyà

¹ Ta o tí nò Jézù gii kpo-gbì-tà-tù ndá mbe tala có m̀ wó ta ndá 'bí 'duù me mbè, máa, ² «Ndá mbe 'di gbí-o, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdèyà, a ndá mbe ki tí pí jàlàmbà b̀ndi Mòze. ³ Má éno, yo 'ví kpolo tí ndá có tí nó náa ndú kù ma ji yo nò. Yo delè 'ví bàkà go ndá có tí nò. Káa yo 'ví mèlè ndi bà bàkà ña ndá i m̀ ndú lá, tacó ndú kù ma ndá có m̀ Mòze ji ndá 'duù, káa ndú bàkà go ndá có tí nò lá. ⁴ I tí ndú a bà 'deeke du koři tacó bà ba ta gbímbí ndá 'duù. Káa ndú jé gítí bà tee vòò sili 'bì ndú mítí ba koři tacó bà koni ndá mbe kù òlú tí nò wálá! ⁵ Ndú ta o 'dáá gí kù mà tí ndú ta bà bàkà ndá i m̀ ndú ká mà, tacó wàa ndá 'duù 'ví ñò ta ndá yì. Ndá kúúkpá m̀ ndú me kpo-kpò, b̀ndi ña bà me vòngbò-vòngbò m̀ nje ndá b̀ngò m̀ ndú m̀ sè ndá 'bí 'duù wálá. ⁶⁻⁷ Ndú má yee tí b̀ndò ta mbè ndá 'duù tí, à tí ndú káa go bà bàkà tí ndú, wàa ndá 'duù 'dáá gí 'ví ñò ndá yì ni tí ndá cèe 'duù, delè tí ndá kpo-kpò 'duù mbe 'di gbí tàkù m̀ ndá Jùdèyà ndii sè ndá 'bí Jùdèyà 'dáá gí, gí. Có m̀ ndú gbí njembí ndú máa, ndá 'duù 'ví tè'é tí ndá yì ká ta ndá kpo-kpò r̀e, go ndá «Mbe nìbà i».

⁸ «Káa yo 'ví si 'duù 'ví nì «Mbe nìbà i» mítí yo lá, tacó mbe nìbà i ji yo ká gbaànjé, b̀ndi yo 'dáá gí a ndá ná'vindi. ⁹ Wàa yo delè 'ví nì «Buù» á mítí 'bí 'duù á muu to tí nó lá, tacó Bu yo ká gbaànjé gbíri. ¹⁰ Ndá 'duù 'ví nì ndá «Mbe tí ze» mítí yo delè lá, tacó mbe tí yo ká gbaànjé tí Bìndi-Mbíri. ¹¹ 'Duù ñinó tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí nó 'ví dù tí b̀ò m̀ yo. ¹² 'Duù má si tí wó tí cèe 'duù, Mbíri bà si yí tí i wálá, káa 'duù má si tí wó tí i lá, Mbíri bà te duù mítí wó.»

Ndá kpo-kpò 'duù m̀ ndá Jùdèyà bà ñò mítí ndú

¹³ Jézù gii 'dè có ji ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdèyà, máa, «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdèyà, yo tí ndá mbe nambeè-ro! Yo bà ñò mítí yo, tacó yo nè njekekè 'bá m̀ Mbíri 'do tí ndá 'duù gí. Yo jèjèkè tí yo mí njekekè m̀ Mbíri ji ndá 'duù go bà jèjèkè tí ndá kí mí nje mbu. Ndú gí gbí mbu wálá, káa ndú delè gí bà si kpokèji ji ndá 'bí ña sè wàa ndú 'ví ya tí gí gbí mbu ká wálá.

¹⁴ «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdèyà, bà ñò mítí yo, tacó yo a ndá mbe nambeè-ro. Wú'dè r̀è'dè ndá nawù ku zii ji yo m̀ gí. Yo kù 'buuku muu ndá vò i m̀ yo ta bà bàkà tí yo tí ndá mbe 'deke tí yo ji Mbíri ta síi gbí wálá.

¹⁵ «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkù m̀ ndá Jùdèyà, bà ñò mítí yo! Yo si sè to lá, yo nò cee pí gú, cee muu ngo, máa, yo kù pà ndá

'duù tacó wàa yo 'ví gí ta ndú gí gbí tàkìi mì yo tí ndâ Jùdèyà. Káa yo má tò kò yo ta gbèe 'duù, yo gii bàkà yí gí tí vò 'duù ndii yo ta bà sósò'ò.

¹⁶ «Yo tí ndâ mbe sú rò mbe kù tubà kpokèjì jì ndâ 'duù, yo bà ò mítí yo! Yo kù 'dè có máa, 'duù má be tí 'bá-Mbíri, ònò me có ká nò lá. Káa 'duù má be tí dâ'bì tí nó á tà'i 'bá-Mbíri nó, kózò tí wó 'ví bàkà go có tí nò. ¹⁷ Gbí có mì yo wálá! Kpóló-kpolo i kpónó a dâ'bì wèè, kpóló-kpolo i a 'bá-Mbíri, tí 'bá tí nó náa á má te dâ'bì á mí tà , káa dâ'bì tí nó gí tí i mì Mbíri gí nó? ¹⁸ 'Bí có ònókó mì yo káká'i a ònó máa, 'duù má be tí bàndò bà te i-cí-ci jì Mbíri, ònò káa làmbu có sínò. Káa 'duù má be tí i-cí-ci, yí ga wú mítí mīri wó gí. ¹⁹ À kpolo a có i-cí-ci wèè, à kpolo a có bàndò bà ci i jì Mbíri mbe bàkà i tí nó náa á ci nò tí i mì Mbíri nó? Yo a ndâ ònókó 'duù mbe 'di gbí-o lá. ²⁰ Má éno, 'duù má be tí bàndò bà ci i jì Mbíri, yí be me káa tí kùnga bàndò cuki lá. Yí nì a ndâ bàndò tí nó ta i-cí-ci tí nó náa à tí nò. ²¹ 'Duù delè má be tí 'bá-Mbíri, yí nì me káa 'bá cuki lá. Yí be a tí Mbíri tí mbe kù 'vala tà'i tí nó. ²² Bìndi 'duù má be tí rì, yí kù be nò a tí ndâ jàlàmbà mì Mbíri ta Mbíri tí mbe kù ki tí pí jàlàmbà tí nó.

²³ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, yo bà ò mítí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-ṛo! Yo kù sì ṛo Mbíri ta bà gò ndâ víi i-gbí-njì ta i gbí ndú wálá, go ndâ kpátuyà, go có mì Mòze. Yo kpèti má bàkà éno gí, yo kùtáa 'ví ò-bà-mbí ndâ kpóló-kpolo có mì Mòze, go ndâ có gítí bà waa có ta yúco, ta bà ò yê ṛo ndâ 'duù, ta bà dù tí ndâ 'duù jáá nó lá. ²⁴ Yo a ndâ mbe sú rò mbe kù tubà kpokèjì jì ndâ 'duù! Yo a ndâ mbe sú ṛo mbe kù guu ngo njú-njù mì yo ta kùtá, máa, ndâ víi gù'i gbí ngo bà lè tàkòcò yo, káa yo kù mīri kùuyù ya ta nó!

²⁵ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, bà ò mítí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-ṛo! Yo kù 'dè líkí nje jì ndâ 'duù, káa à yè gbí njembí yo cuki káa có gítí bà kùmùkù ndâ i mì ndú ta wotí gítí mīri yo; yo go 'duù ònó mbe kù caka kapí ndâ ká'i si gbí ndú ta bètí nò. ²⁶ Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà a ndâ mbe sú ṛo! Yo kùtáa bà caka a gbí ndâ ká'i kùro má kózò gí, bìndi yo 'ví gii caka kapí ndú.

²⁷ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà bà ò mítí yo, tacó yo a ndâ mbe nambeè-ṛo! Yo go ndâ muu'dú náa à te banga mítí ndú ta bà toṛo cé-ce màṇò mítí ndú, káa tó i gbí gùù á tà banga tí nó bìndi ndâ kù 'bìli ku, ta zì ku, wálá. ²⁸ Yo go banga muu'dú, tacó ndâ 'duù kù ò yo go ndâ tó 'duù mbe kù co tí jáá kpokèjì, káa yo a cèè ndâ vò 'duù, tí ndâ kpo-kpò mbe nambeè-ṛo.

²⁹ «Yo tí ndâ mbe nìbà i, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, yo a ndâ mbe nambeè-ṛo! Yo tí ndâ mbe kù te banga mítí ndâ bàndò bà duu ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri! Yo tí ndâ mbe kù te banga mítí ndâ muu'dú ndâ tó 'duù mì Mbíri! Yo bà ò mítí yo, ³⁰ tacó yo kù 'dè 'vére éno máa, <Ze táánò má 'vala gbí o mì ndâ ká gù ze, ze bà gbètèkè mbelè ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri mítí 'bì ze go i mì ndú wálá.> ³¹ Má éno, yo kù yù nò a gbí tí yo á gí sè ta kpéetí yo, máa, yo a ndâ 'viì mì ndâ 'duù tí nó táánò mbe ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri nò! ³² Nògí, yo cee sè nètè tí nó táánò náa ndâ bu yo 'bità nó gí. ³³ Yo a ndâ kpo! Yo a ndâ 'viì mì ndâ gùlù kpo! Yo bà ndo 'do gbí bà waa có mítí yo mì Mbíri co tí kpokèjì ngayi?

³⁴ «Má éno, ye kù gii tuu ndâ 'bí ngú mbe 'dòkò có mì Mbíri, ta ndâ 'bí ngú mbe 'di gbí-o, ta ndâ 'bí ngú mbe nìbà i jì yo. Yo bà gii ziki ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gí. Yo bà gii gbì ndâ 'bí ta ndi tí ndâ bàndò bà kili yo. Yo bà mòkò ndú cee gbí ndâ gbata 'dáá gí, bìndi yo bà gii le ndâ 'bí lé-le. ³⁵⁻³⁶ Ye bà tuu ndâ ngú 'duù tí nó jì yo tacó wàa có tàkò ndâ mbelè ndâ tó

'duù mì Mbířì 'dáá gî, mbe 'bità bà yee to á 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó, mbe 'bità 'do tí mbelè Àbèlè tí yê sínò ta có mì wó ta ná'vindí wó wálá, yee tí Zakàriyà tí 'viì mì Bàràkiyà, náa ndâ gù yo zi yí mí ẹ̀gbà bándò bà te i-cí-ci á tà'i 'bá-Mbířì nó, 'ví dù tí 'bì yo tí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó, nô!»

Jézù 'deke tí wó tacó tí ndâ 'duù Jèrùzàlémè

³⁷ Jézù bà-i-nò gii 'deke tí wó tacó tí ndâ 'duù Jèrùzàlémè máa, «Ákoo Jèrùzàlémè, Jèrùzàlémè! Wò ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì, tí ndâ 'duù ẹ̀nó náa Mbířì tuu ndú ji wò nó gî. Ye jè ta bà kili ndâ 'viì mì lo go bà kili ndâ 'viì mì na ngùù gí tà mbí wó ta bà me mbè, káa à kpò ye gî. ³⁸ Ye bà si é̀nò! 'Bá mì lo bà 'bu gî, ³⁹ tacó ye ci wò gî. Wò bà ẹ̀nò ye ta ọ̀ lo káká'i wálá, yee tí o tí nó náa wò bà 'dè ta nje lo máa, «À ùlù mbe gí ta ẹ̀ mì Mbe tí ndoo!» gî.»

24

Jézù 'dè có gítí bà mèèkè Jèrùzàlémè

¹ Jézù má gii co gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbířì gî, ndâ mbe tala có mì wó gii ùlù banga tí ndâ 'bá tí nó a bándò 'bá-Mbířì nó ji yí si yí kù bàkà có bà ẹ̀nè nó. ² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo ẹ̀nò ndâ díí tí nó 'dáá gî, gî? Áá bà gii ki'viki ndâ banga 'bá tí nó 'dáá náa yo kù ẹ̀nò nó lù'bù-lù'bù gî! 'Bí gbèe díí bà gii dù pí ka wó bà-i-nò wálá.»

³ Ndâ Jézù má gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó pí Gú Mbâ gî, yí gii ki tí wó to, bindi ndâ mbe tala có mì wó gii 'vee yí tà bẹ̀ngii máa, «Áá bà ki'viki ndâ 'bá tí nó gí to ta o ngayi? Káa ze bà ẹ̀nò ni mítí yè? Ze delè 'ví ẹ̀nò ndâ ndòngbù o, ta o bà gí 'Viì-mì-'Dakò ni mítí yè?»

Bà 'bità ndâ vò o

⁴ Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kpolo tí yo, máa 'bí 'duù 'ví ẹ̀noko yo lá. ⁵ Tacó ndâ 'duù me mbè ta o tí nó bà gí ta ẹ̀ ye, ndú bà bàkà tí ndú tí ndâ Bìndi-Mbířì ta wotí. Ndâ ẹ̀ ndâ 'duù tí nó bà gí tí ndâ mbe ẹ̀nòkò muu ndâ 'duù me mbè. ⁶ Yo delè ta o tí nó bà 'dì có gítí ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ fiíni-fiini có gítí ndâ kpo-kpò gó. Káa njembí yo 'ví mù lá, tacó ndâ i tí nó 'dáá gî bà me tí gî, káa ndòngbù o kálásè. ⁷ Tacó ta o tí nó ndâ 'duù 'do muu to kè'bí bà ya gí bà tè 'bá mì ndâ 'bí ka ndú ta gó. Ndâ kpo-kpò gba bà tè ndâ ka ndú ta gó. Làngawiri bà tè to. To bà gii tanga tí tí ndâ bándò me mbè. ⁸ Ndâ i tí nó 'dáá gî bà dù káa bà 'bità gó-káyì sínò.

⁹ «Ta o tí nó, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî bà sogo yo á muu ye. Ndú bà gii kaa yo ya tí gí gbí ngbàngà, bindi ndâ gba bà gii waa có mítí yo ta 'véřè. Ndú bà kaa yo ji ndâ 'duù máa ndú mèèkè'i tí yo, waa ndú 'ví ziki yo gî. ¹⁰ Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì ye bà bè ye gî. Ndú delè bà kpì ngbàngà tí ndâ 'bí ka ndú ẹ̀nò mbe kù tee njembí ndú mítí ye nó. Ndâ 'duù bà gii sogo tí ndú gbí òkò tí ndú. ¹¹ Ta o tí nó delè, ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbířì me mbè bà oloko kù ẹ̀nòkò muu ndâ 'duù 'do tí cèe kpokèjì. ¹² Ndâ 'duù bà zè tí ndú gbí òkò tí ndú ta o tí nó nìkì dúú-dúú wálá, tacó yúco bà gii dù wálá. ¹³ Káa Mbířì bà 'vala ndâ 'duù ẹ̀nò mbe sè kò ndú á mí to tí kpoò yee tí ndòngbù ndâ vò o tí nó nó gî.

¹⁴ «À delè bà ma a Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbířì tí gba ji ndâ 'duù muu to tí nó má 'dáá kózò gî, bindi ndòngbù o bà gii gí .

Ndâ 'duù Jèrùzàlémè bà ẹ̀nò vò i ẹ̀nò ta ẹ̀ wálá nó

¹⁵ «Má ènò, yo má gii nò ña vò i tí nó ta go bà nò yí rẹ ọ ndâ 'duù tí ndú wálá, náa Dàniyélè tí mbe 'dòkò có mì Mbírì dígíséé 'dè có gítí wó nó, co kù ọ tíyò á rẹgbà 'bá-Mbírì gí ('duù tí nó mbe kù 'deke i tí nó, nó 'ví koṛo muu wó), ¹⁶ bìnḍi , ndâ 'duù gbí to Jùdéyà 'ví kaa ta ngèlè ya gí bà ngùù tí ndú pí ndâ gú. ¹⁷ 'Duù ta o tí nó má kù tẹwo wó á tazo 'bá, yí 'ví ndii ká ta gbí muu wó ya gí bà pà kpokèjì 'válá. Yí 'ví koṛo có me gítí bà ya gí bà zeke bà ndâ i mì wó tà'i nò lá. ¹⁸ 'Duù delè ta o tí nó má gbí njí, yí 'ví ndii ká ta kpokèjì ká ya gí bà pà bándò 'válá. Yí 'ví koṛo có gítí bà i ngèlè ya gí bà kaa ndâ bongo mì wó 'do 'bá lá. ¹⁹ Káa àá bà volo jì ndâ 'duù ñinó ta ndâ ví 'viì ká mì ndú nó, ta ndâ nawu ndâ dó 'viì, ta ndâ mbe nakáyì gbí ndâ sili tí nó ngé! ²⁰ Má ènò, yo 'deke tí yo jì Mbírì máa vò o tí nó 'ví dù me ta bitì bembìlì lá. À delè 'ví dù me ta ọ bà wotí gbí tàkì mì yo tí ndâ Jùdéyà lá. ²¹ Tacó ña ndâ vò i tí nó bà gii bàkà tí ta o tí nó nò, jé sàà bàkà tí 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbírì yee tí wúnó lá. Ndú delè káká'i bà bàkà tí wálá. ²² Mbírì táánò má ja tí o tí nó lá, sè 'duù gbaànjé gí bà dù wálá. Káa yí ja tí o tí nó gí, tacó bà 'vala ndâ 'duù mì wó náa yí ọruka ndú nò.

O bà gí 'Viì-mì-'Dakò wúnò bà gíri tí wálá

²³ «'Bí 'duù ta o tí nó má 'dè có jì yo, máa, <Yo zeke'o gi, Bìnḍi-Mbírì nò! Yí a i zò!> Yo 'ví ùnje gítí có mì wó nó lá. ²⁴ Tacó ta o tí nó ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ bìnḍi-Mbírì ta ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì me mbè bà oloko kù bàkà ndâ serè tacó bà eendi ndâ 'duù 'dáá gí, kpèti káa ndâ 'duù ñinó náa Mbírì ọruka ndú gí nò, náa ndú má 'de kpokèjì gítí bà me ènò gí nò. ²⁵ Má ènò, yo kpolo ọ yo, tacó ye 'va nò a gbí tù yo gítí bà gí o tí nó gí.

²⁶ «Má ènò, ndâ vò 'duù tí nó má eendi yo ta o tí nó máa, <Yo nò 'Viì-mì-'Dakò ngéé gbí kángáá nga ngoò zò!> yo 'ví ya gí ká lá. ²⁷ Ndú delè má tù 'bì ndú jì yo máa, <'Viì-mì-'Dakò kù ngùù tí wó ngéé mítí bándò tí zò!> yo 'ví tè gí tàkò có mì ndú nó lá. Tacó bà gí 'Viì-mì-'Dakò bà dù go ngbàngbàri mbe ba i gbaànjé bìnḍi yí gii rẹngà cee to 'dáá gí. ²⁸ Ndâ galámá má yaà kere-kèrèè, gbí éno máa, ku i kuu gbí to tí nó. Káa à me 'duù ká kù túbà ku nò jì ndú lá. Má ènò, à delè me 'duù ká bà túbà o bà gí 'Viì-mì-'Dakò jì yo lá.

²⁹ «Ngé bìnḍi ndâ vò i tí nó, ọ ọ bà gii 'di gí, ngba pí bà gii dù wálá, ndâ yii bà gii 'duku 'do tàrì gí to, tàrì bà gii ngaka tí. ³⁰ Nògí, 'Viì-mì-'Dakò bà gii co go serè á tàrì, bìnḍi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà gii zèè muu ndú ta bà nò 'Viì-mì-'Dakò kù da nó ta wotí tí co gbí kùlù mù ngbèzèè kù gí gí muu to tí nó. ³¹ Gbí mòngò bà gii me tí ta wotí tí , bìnḍi yí bà gii tuu ndâ basìlì ya gí bà tè'è tí ndâ 'duù mì wó náa yí ọruka ndú nó cee muu to tí nó 'dáá gí.

³² «Mbiigá má 'bità bà tù dó kpá gí, yo nò ni gí máa bembìlì dooko gí. ³³ Má ènò, yo má nò ndâ i tí nó náa ye 'dè có jì yo gítí ndú nó kù bàkà tí, yo 'ví koṛo muu yo máa, o bà gí 'Viì-mì-'Dakò dooko jé'déé gí. ³⁴ Yo te mí gbí muu yo máa, ndâ i tí nó 'dáá náa ye 'dè có gítí ndú jì yo nò bà bàkà tí kùro o bà miì ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nò. ³⁵ Ndâ tàrì ta to tí nó bà cee gí, káa, ndâ có mì ye bà dù cóo ká tí bándò mì ndú. ³⁶ Káa à má gítí ndâ o ta ọ tí nó, 'bí 'duù gbaànjé mbe nò ni wálá. À kpèti káa ndâ basìlì gbìrì, ndú nò ni lá. 'Viì delè nò ni ká lá. À káa Buù ta kpéeti wó ká nò ni

³⁷ «Yo kpolo tí yo, tacó ña ndâ i tí nó táánò mbe bàkà ndâ 'duù gbí o mì Nówà nó bà gii 'de ndâ 'duù ta o bà gí 'Viì-mì-'Dakò. ³⁸ Tacó àá táánò ta

kùro bà ò ngo gbí o mì Nówà, ndâ 'duù kù zò i, ndâ 'duù kù njù i, ndâ 'dakò ta ndâ niù kù kò tí ndú yee ká ngé tí o bà o Nówà gí gbí gbá. ³⁹ Ndú koṛo 'bí làmbu có nǝ'dí éno máa, vò i kèjì nò, ngé gí lá, yee ká tí o tí nó náa ngo giì ò có tàkò ndú léé gí. À wúnò bà dù go éno ta o bà gí 'Viì-mì-'Dakò. ⁴⁰ Ta o tí nó ndâ 'dakò má sósò'ò kù bàkà nèté gbí njí, àá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si 'bí ka wó. ⁴¹ À delè má 'de ndâ niù sósò'ò kù no 'vuù, àá bà je 'bí 'duù gbaànjé, si ka wó ta kpéétí wó mí ɾo 'vuù. ⁴² Káa à má éno, yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo bà nò o tí nó náa Mbe tí yo bà gí gbí nó ni wálá. ⁴³ Káa yo 'ví te mí gbí muu yo máa, mbe 'bá kùtàá má nò o bà gí mbe ngbà ta bèbìlì ni gí, yí bà dù tí zò'o, tacó wàa, mbe ngbà 'ví ngbà ndâ i mì wó lá. ⁴⁴ Má éno, yo delè 'ví 'viindi tí yo, tacó 'Viì-mì-'Dakò bà gbaaka yo wúnò gbááká-gbaaka ta o bà gí yí.

⁴⁵ «Má éno, yo koṛo muu yo gi. Gba kù si ndâ i-'bá mì wó náa yí kpétí má 'bá wálá a i mí 'bì nà bòò ngàyi? Yí kù si ndâ i-'bá mì wó náa yí kpétí kù ya ká gí muu njà nó a i mí 'bì nà bòò nìnó ta muu kuu tí wó, delè mbe kù bàkà nèté ta njembí wó gbaànjé nò. ⁴⁶ Gba má dele ndi wó 'do muu nó gí gí bà 'de ndâ 'duù 'bá mì wó ta líkí'o tí ndú, yí bà peteke tàkòcò tó bòò mì wó nó ta nà wálá, ⁴⁷ ta bà bàkà yí tí mbe kpolo tí ndâ i-'bá mì wó 'dáá gí. ⁴⁸ Káa wò nìndi lo tí vò bòò mbe tee mbí lo mítí nèté mì lo lá bà giì koṛo a có máa, <Gba kpónó a ye!> ⁴⁹ Bìndi wò bà giì 'bì a tà bà mèèkè'i tí ndâ 'bí ka lo bòò nìnó náa yo kù bàkà nèté ta ndú bà gbèe to nò. Wò delè bà giì zèe kpolo ma a ngé bà zò i ta bà njù pe ta ndâ wú-pe. ⁵⁰ Vò bòò tí nó bà gu a ndi ta bà gí gba. ⁵¹ Bìndi yí bà giì 'de tí wó kù wa gbí ta bà 'vii tí wó gbí sé'i á mì ndú ta ndâ mbe nambeè-ɾo.»

25

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ 'bí mbutu 'vinî muu'bi

¹ Ta o tí nó Jézù giì lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndâ nà ndâ 'duù tí nó náa, Gba-gbírì kù zogo ndú nó go ndâ 'bí 'vinî muu'bi mbe kaa 'do 'bá mì ndú ya tacó bà nò 'bí 'dakò náa à kù ko niù mì wó gí 'bá. ² Ndâ 'bí 'duù vò 'do gbí òkò tí ndâ 'vinî tí nó giì dù a ndâ mbe koṛo có. Káa muu tí sè ndâ 'bí ka ndú nìnó vò nó wálá. ³ Ndâ 'vinî nìnó mbe ni bà koṛo có lá nó giì ɾuka i tacó bà tù ta wu tacó bà nò ta gbíro mbe kù kò niù nó ká ɾuka. ⁴ Káa ndâ 'bí ka ndú nìnó vò ta muu kuu tí ndú nó giì kaa ndâ 'bí i bà tù wu gítí bà-i-mì-i. ⁵ Ndú mâ giì yee tí 'bá tí nó náa à kù ko niù gítí nó, ndú giì 'de ndâ 'duù kù ù bà gí mbe kù kò niù. Ndâ 'duù dù kpòò, káa yí gí lá. Bìndi ndú giì mii 'dáá ta ɾi gí. ⁶ O mâ giì gbooko gí, ndú bà giì gundiì 'do tí ɾi ta kòcò 'bí 'duù kù gbà ndú, máa, <Mbe kò ngú niù yee gí! Yo ya gí kùro wó!>

⁷ «Ndâ 'vinî tí nó mâ giì ziya, ndú giì 'de ndâ i bà tù wu mì ndú doo cee gí. Bìndi ndâ 'vinî nìnó vò ta muu tí ndú nó giì 'bità bà òlò wu mítí ndâ 'bí i bà tù wu nìnó náa ndú kùtàá kaa gítí có bà-i-mì-i nò. ⁸ Ndâ 'bí ka ndú nìnó tí ndâ mbe nónókó mbe gí ta ndâ 'bí i bà tù wu lá nó mâ giì yù ndâ 'bí i bà tù wu 'do tí ndú, máa, <Yo ɾuka ndâ 'bí i bà tù wu ji ze náa ndâ nìndi ze doo cee gí nò,> ⁹ ndú bà-i-nò giì 'visì có ji ndú máa, <Yo ya gí bà pà 'do kè'bì, tacó ndâ nìnó mì ze nó bà tè ta ndoo wálá!>

¹⁰ «Ndâ mbe nónókó tí nó mâ giì ya wê-wê gí bà pà ndâ i bà tù wu, ndú mâ giì dele ndi ndú á 'do kà, ndú giì 'de ndâ 'duù nìnó kùtàá mbe 'viindi tí ndú sàa gí nó kaa ya gí tà'i ta ndâ mbe kù kò niù gí. ¹¹ Ndú mâ giì gbà njekèjì ta bà tè'é máa, <Njaanga njekèjì ji ze, Buù! Njaanga njekèjì ji ze,

Buù!> ¹² 'Dakò tí nò náa à kù ko niì mì wó nò gii 'visì có ji ndú máa, <Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, «Ye ò yo ni lá.» >

¹³ «Ye cè cè tirì tí nò ji yo tacó wàa yo 'ví kpolo ta tí yo, tacó o bà gii 'Viì-mì-'Dakò gí bà zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí wúnò bà dù go éno. Yo bà gu káa ndii tí .»

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ bòò mì 'bí 'dakò

¹⁴ Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ta o tí nò wúnò náa 'Viì-mì-'Dakò bà gii gí bà zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó, yí bà bàkà i go i mì 'bí 'dakò mbe kù ya gí muu nó. Bìndi yí gii njèè nji ña ji ndâ bòò mì wó 'vii ta wotí mì ndú. ¹⁵ Yí gii wele nji ña ji 'duù ñinó ta wotí nèté tí wó ngé ma nó ta 'visì vô. Yí gii wele ji ñinó ta wotí nèté tí wó gàa-gàa nó ta 'visì sósò'ò, bìndi yí gii wele 'visì gbaànjé ji 'duù ñinó ta wotí mì wó mbe me nji'dí nô. Bìndi yí gii ya ta nó mì wó.

¹⁶ «Bòò tí nó náa mbe tí ndú wele nji ña ji yí ta 'visì vô nó gii da i, bìndi yí gii yili ta ndâ bagà vô. ¹⁷ Ñinó náa mbe tí ndú wele nji ña ji yí ta 'visì sósò'ò nó gii da i, bìndi yí gii yili ta ndâ bagà sósò'ò. ¹⁸ Káa 'duù ñinó náa mbe tí ndú wele nji ña ji yí ta 'visì gbaànjé nó, gii cu gboko, bìndi yí gii yili ta gbèè 'visì ña tí nò le mí ọ wu.

¹⁹ «'Dakò tí nò mà gii dele ndi wó 'do muu nó bìndi gbolò o, yí gii 'vee ndâ bòò mì wó gítí ña i ñinó náa ndú bàkà ta nji ña mì wó náa yí njèè ji ndú á kùro o bà njè nó mì wó 'do 'bá nô. ²⁰ Bìndi bòò mì wó náa yí wele nji ña ta 'visì vô ji yí nó, gii túbà ndâ bagà tí nó náa yí yili ndú vô nó ji mbe tí wó, máa, <Ñinó a ndâ i gbí nèté tí nó táánò náa wò si ji ye nô, mbe tí ye.>

²¹ «Bìndi 'dakò tí nò gii 'visì có ji bòò mì wó nò, máa, <Wò bàkà nìkì ngé! Wò a tó bòò mbe zèè nèté mì lo ta njembí lo gbaànjé. Wó kpolo tí làmbu nji ña tí nó táánò náa ye wele ji wò nó ta njembí lo gbaànjé. Má éno, ye bà je 'bí i mbe me gbolò ndii ñinó gí ji wò, wàa wò 'ví kpolo tí . Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.>

²² «Bòò ñinó náa yí táánò wele 'visì ña ji yí sósò'ò nó gii túbà ndâ bagà tí nó náa yí yili ndú sósò'ò nó ji mbe tí wó, máa, <À sósò'ò nó a ndâ bagà náa ye yili 'do gbí ndâ 'visì tí nó sósò'ò náa wò táánò wele ji ye nô, mbe tí ye.>

²³ «Mbe tí wó bà-i-nò gii 'visì có ji yí ta líkí'o, máa, <Wò bàkà nèté nìkì ma! Wò a tó bòò ta njembí lo gítí nèté mì lo ká gbaànjé. Wò ni bà kpolo tí làmbu i ta njembí lo gbaànjé gí. Má éno, ye bà je wò tí mbe kpolo tí 'bí i mbe me gbolò ndii ñinó gí. Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.>

²⁴ «Bìndi bòò ñinó náa yí táánò wele 'visì ña gbaànjé ji yí nó gii le gboko gbèè 'visì ña mì wó náa yí kpolo tí nó gí tí ji yí, máa, <À nô, Buù! Ye 'di a tàwo lo, máa wò a cèè vò 'duù, ta yê ọ 'duù tí lo gbaànjé wálá. Nèté mì lo káa bà njèè nji ña ji ndâ 'duù wàa ndú 'ví kù da ta i ji wò. À delè káa ndâ 'duù ká kù taa kánjí gbí i tacó bà te gí tí gí gbí gálá mì lo. ²⁵ Tacó éno, gúku bà gàa tí nji ña mì lo gii kpo ye gí. Ñinó a yí náa ye kpónó le gí tí ji wò nô.>

²⁶ «Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji bòò mì wó nò ta kpo tàkòcò máa, <Wò a vò bòò, tí mbe kpó! Wò táánò má ñò ni gí máa, à káa ndâ 'duù ká kù ji i ji ye, à delè káa ndâ 'duù ká kù kili i 'do gbí ní gí 'bá ji ye, ²⁷ wò táánò lè 'bì lo gí tà nji ña mì ye tacó yè? Wò táánò má je ji 'bí 'duù wàa yí 'ví ji ji ye, ye wálá kpónó 'de 'bí i gbí gí?> ²⁸ Yí bà-i-nò gii te gboko tí nó 'do tí vò bòò tí nó, bìndi yí gii je ji mbe yili bagà vô 'do gbí 'visì nji ña vô nô. ²⁹ Tacó i má kuu mì 'duù, à kù je 'bí ji yí á mí pí , tacó wàa yí 'ví dù tí gbolò mbe i.

Káa i má mì 'duù wálá, áá bà je làmbu ñinó náa à kuu mì wó nó 'do tí wó gí. ³⁰ Káa à má gítí bòò tí nó ta i gbí wó wálá nó, à 'ví 'va yí gí gbí 'dí'di'o tí bàndò bà ò gázâ.»

Ndòngbú bà waa có

³¹ Jézù gii 'dè 'bí có káká'i ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó wúnò náa ndâ basili bà ko 'Viì-mi-'Dakò tí gba 'do gbíri gí tí gí pí jalàmbà mì wó nó, ³² ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà kili mí kùro wó, bìndi yí bà gii ñjèè gbí òkò tí ndú go bà pì gbí cù mì niì. ³³ Yí bà gii mò ndâ 'duù ñinó tí ndâ tó 'duù go cèè ñì cù nó gí gbí kù'bì mì wó, bìndi ndâ 'duù ñinó ta gbí ndú wálá go póró cù nó gí gbí gàlì mì wó.

³⁴ «Bìndi yí tí 'Viì-mi-'Dakò tí Gbolò gba bà gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó gbí kù'bì mì wó nó máa, «Bu ye cù 'dè ngo cù wó mítí yo gí! Yo gí gí bà zèè 'bá tí nó náa à 'viindi ù ta ndi yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó, nô.

³⁵ Tacó ye táánò ta go tí ye, bìndi yo gii je i-zó-zò ji ye gí; ye táánò ta go ngo tí ye, bìndi yo gii cu ngo ji ye gí; ye táánò 'dó-'do, bìndi yo gii te wiři mítí ye gí; ³⁶ ye táánò ta só, bìndi yo gii je bongo ji ye gí; ye táánò ta sé'i tí ye, bìndi yo gii pò ye gí; ye táánò gbí zàà, bìndi yo gii ya gí bà ò ye gí.»

³⁷ «Bìndi ndâ tó 'duù bà gii 'vee yí máa, «Ze táánò je i-zó-zò ji wò si wò ta go tí lo ta o ngàyi, Mbe tí ze? Ze táánò je ngo ji wò si wò ta go ngo tí lo ta o ngàyi? ³⁸ Ze táánò ò wò tí mbe 'dó-'do bìndi ze gii te wiři mítí lo ta o ngàyi? ³⁹ Ze ya gí bà ò wò si wò ta sé'i tí lo ta o ngàyi? Ze ya gí bà ò wò si wò gbí zàà ta o ngàyi?»

⁴⁰ «Bìndi Gbolò gba bà gii 'visì có ji ndú máa, «Ta ndâ o tí nó 'dáá táánò náa yo kù bàkà ndâ i tí nó, kpétí ká ji 'bí zé'verè 'duù gbaànjé ta gbí wó ngé gí wálá á gbí òkò tí ndâ ná'vindí ye nó, yo kù bàkà ò a i ji ye.»

⁴¹ «Bìndi yí bà gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó gbí gàlì mì wó nó máa, «Yo co 'do tí ye gí, tacó Mbíri ò njà mítí yo gí! Yo ya gí gbí wu tí nó jé mbe mee lá náa Mbíri táánò òlò ù ta ndi ndâ Gba-vò-i ta ndâ basili mì wó nó. ⁴² Tacó ye táánò ta go tí ye, káa yo jé je i-zó-zò ji ye lá; ye táánò ta go ngo tí ye, káa yo je ngo ji ye lá; ⁴³ ye táánò 'dó-'do, káa yo te wiři mítí ye lá; ye táánò ta só, káa yo je bongo ji ye lá; ta o tí nó táánò náa ye ta sé'i tí ye nó, yo ya gí bà ò ye lá; yo delè ya gí bà ò ye gbí zàà lá.»

⁴⁴ «Bìndi ndú bà gii 'vee yí máa, «Ze ò wò ta go tí lo ta o ngàyi káa ze je i-zó-zò ji wò lá, Mbe tí ze? Ze biya bà koni wò si wò táánò ta go ngo tí lo, si wò 'dó-'do, si wò ta só, si wò ta sé'i tí lo, si wò gbí zàà, ta o ngàyi?»

⁴⁵ «Bìndi yí bà gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta njembí ye gbaànjé éno máa, yo má bàkà ndâ i tí nó ji 'bí táangbà 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ná'vindí ye tí nó á kuu nó, nó gí, gbí éno máa, yo bàkà ò a i ji ye.»

⁴⁶ «À ngbé ò a bà 'vaka ndâ vò 'duù gí tà wu ñinó mbe mee lá ká kpòò ya tí nó. Bìndi ndâ tó 'duù bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó.»

26

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà toko có gítí bà zi Jézù

¹ Jézù má gii cee ta bà ñibà ndâ i ji ndâ mbe tala có mì wó gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, ² «Yo ò ni gí máa, sè sili kpónó ká sósò'ò gítí gbolò o bà waa mbelè mì ndoo tí ndâ Jùdéyà tacó bà mèlè ndi tàkii bà ñjè nó mì ndâ ká gù ndoo 'do Másiri. À delè ò a sè sili gítí bà je 'Viì-mi-'Dakò ji ndâ tende 'duù tacó bà gbì yí mítí ñjèèkpè mù.»

³ Káa ta gbèe o tí nò náa Jézù kù 'dè ta có gítí bà gù gbi yí mítí njèèkpè mû ji ndâ mbe tala có mì wó nò, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà kili mí 'bá mì Kàyífà tí Kùro ndâ bu-Mbíri, ⁴ kù toko có gítí bà zèè Jézù á tàbèngì, wàa à 'ví zi yí gí. ⁵ Ndú ta o tí nò gù èrè gba có mì ndú gbaànjé éno máa, ndâ yí 'ví zèè yí me ta ři mì gbolò o lá, tacó ndâ 'duù bà tanga i.

'Bí niì yee banga pó bàà mítí Jézù á gbí gbata Bètáníyà

⁶ Jézù ta o tí nò kuu 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Sìmónè ta rẹ 'viya mì wó a «Mbe cì» gbí gbata Bètáníyà. ⁷ Mâ gù zeke'o, 'bí niì gù gí ta banga pó bàà náa yí sù ta i me gbolò, gbí banga ká'i-bàà náa à bàkà 'do tí 'bí ña duù ta có kpóló-kpolo, bìndi yí gù yee bàà tí nò 'dáá gí mítí muu Jézù si yí kù zò i. ⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gù ñò ña gbolò pó bàà tí nò náa niì tí nò yee 'dáá mítí muu Jézù nò, ndú gù 'bità bà 'dè có ta kpo-tàkòcò, máa, «Ñìnò a ña bà volo i yè ká nò? ⁹ Áá kùtàá bà sù pó bàà tí nò ta i me gbolò, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yè!»

¹⁰ Jézù mâ gù 'di có mì ndâ mbe tala có mì wó nò, yí gù 'visì có ji ndú, máa, «Niì tí nò bàkà ji yo a cèè tó i, káa yo kù pèè mbí wó tacó yè? ¹¹ Ndâ mbe yè ta o 'dáá gí bà dù kuu ta yo. Káa ye bà dù ta yo me ta o 'dáá gí lá. ¹² Niì tí nò yee bàà tí nò mítí ye tacó bà 'viindi ye kù ù ta bà gù duu ye. ¹³ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, tàwo i tí nó náa niì tí nó bàkà nó bà cee wálá. Tacó bàndò tí nó náa à má ma Banga-Ngú-Có mítí gí nó, à delè bà dità ña i tí nó náa yí bàkà nó gí.»

Júdà ùnje gítí có bà ba ngbù Jézù

¹⁴ Bìndi 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, ta rẹ wó a Júdà Ìsikàriyótè, bà-i-nò gù ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ¹⁵ bìndi yí gù 'vee ndú, máa, «Ye má pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù ji yo, yo bà je ji ye a yè?» Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò gù 'visì có ji yí ta bà 'deke ñjì fádà zi'duù-gbaànjé-nje muu'bì ji yí. ¹⁶ Júdà mâ gù kaa gùrúsù 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gí, yí ngé gù 'bità bà pà tó o ta tó kpokèjì gítí bà zèè Jézù.

Ndâ Jézù zò i-cí-ci ta ndâ mbe tala có mì wó ta gbolò o tacó bà mèlè ndi tàkù bà ñjè nó mì ndâ Jùdéyà 'do Másìri

¹⁷ Ta kpédélé ři mì gbolò o bà bàkà tàkù bà ci 'Dê-kò náa à bàkà 'do tí 'dè ñjú kò, ndâ mbe tala có mì Jézù gù 'vee yí, máa, «Có mì lo máa, ndoo 'ví zò i-cí-ci tacó bà 'dè ñkì maa ji Mbíri tacó bà mèlè ndi tàkù bà ñjè nó mì ndâ ká gù ndoo 'do Másìri mí ngò?»

¹⁸ Káa Jézù gù 'visì có ji ndú, máa, «Yo ya gí mì 'daàno gbí gbata Jèrùzàlémè, bìndi yo 'ví 'dè có ji yí máa, «Mbe ñbà i ji ze máa, o mì yí dooko gí. Má éno, ndâ yí ta ndâ mbe tala có mì yí bà gí gí bà zò i-cí-ci mí 'bá mì lo.» »

¹⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gù ya gí gbí gbata, bìndi ndú gù bàkà i-cí-ci tacó bà 'dè ñkì maa ji Mbíri gítí o bà ñjè nó mì ndâ ká gù ndâ Jùdéyà 'do Másìri.

²⁰ Káa ta 'dè'o, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje só kù zò i-cí-ci, ²¹ Jézù gù 'dè có ji ndú, máa, «Ye kù 'dè có ji yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wúnó bà ba ngbù ye ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà.»

²² Có tí nò náa Jézù 'dè nò gù zèè tí ndâ mbe tala có mì wó ngé ndii gí. Bìndi ndú ta bà muu ndú nò 'dáá gí, gù 'bità bà 'vee yí gbaànjé-gbaànjé, máa, «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?» «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?»

²³ Káa yí gù 'visì có ji ndú, máa, «'Bí 'duù náa ze toko 'bì ze mí gbí gbèe ká'i i-zó-zò ta yí gí bà gù ba ngbù ye. ²⁴ 'Viì-mì-'Dakò bà ya gí nje ku mì wó

go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó gí. Káa tende i bà gii 'de a 'duu tí nó mbe ba ngbù 'Viì-mì-'Dakò nò! Áá táánò nìkì káa bà jò 'duu tí nó lá.»

²⁵ Júdá tí mbe ba ngbù Jézù má gii 'di có mì wó náa yí 'dè gítí mbe kú gii ba ngbù wó nó, yí gii 'vee yí, máa, «Wò kú nì me ye lá, Mbe nìbà i?»

Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «A wò ká kú 'dè ta nje lo máa, à me wò lá.»

Ndòngbù bà zò kô-njewu mì Mbe tí ndoo

²⁶ Si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kú zò i-cí-ci, yí gii je kù kô, bìndi yí gii 'dè nìkì maa jì Mbíri, bìndi yí gii kì'viki gbí kù kô tí nó, bìndi yí gii kaa jì ndá mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo kaa , wàa yo 'ví zò . Nìnó a diì ye.» ²⁷ Bìndi yí gii te 'visì nèbítì, bìndi yí gii 'dè nìkì maa jì Mbíri, bìndi yí gii je jì ndú, máa, «Yo 'dáá gí njù ²⁸ Nìnó a mbelè ye tí nó náa Mbíri bà gii njù ta ngú mùkà ta ndá 'duu nò. Mbelè ye tí nó bà gii yee to tacó tí ndá 'duu me mbè. Tacó wàa, Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndá 'duu. ²⁹ Yo te mí gbí muu yo máa, ye káká'i bà njù nèbítì tí nó ta yo wálá, yee tí o bà gii njù mì ndoo ta ndoo ta o bà zogo to tí nó mì Bu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gii o 'do tí wó mì Piyétòrò

³⁰ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii cè cè ta bà be rẹ Mbíri bìndi bà zò i-cí-ci gí, ndú gii njè nó tacó bà ya gítí Gú Mbâ. ³¹ Káa si ndú kpokèjì Jézù gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo wúnó ta bèbìlì tí nó bà oloko 'do tí ye 'dáá gí. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ye bà gii zi mbe gbà bee, bìndi ndá rómbo bà gii 'vaaka gí.» ³² Káa ye bà ya gí kùro gí bà ù ndi yo mí Gàliléyà á bìndi bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visì có jì Jézù, máa, «Kpétí sè ndá 'bí ka ye 'dáá gí má bà oloko 'do tí lo, ye ta bà miyi ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò, máa, «Ye kú 'dè có jì wò ta yúco máa, kùro bà kò kò mì ngùu ta bà ta'ò ta nje yé wúnó, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò delè.»

³⁵ Piyétòrò á bìndi nìno gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ye jé gítí bà 'boo wò wálá. À kpétí má káa ku, à nìkì káa bà cì ndá só ndúkú gí.» Sè ndá 'bí ka Piyétòrò 'dáá gí gii 'dè káa gbèe ña có mì Piyétòrò nò jì Jézù.

Jézù 'deke tí wó jì Mbíri gbí njí Jètisèmánè

³⁶ Káa si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kú 'do Gú Mbâ, Jézù gii ne ta ndú gítí 'bí wúngbó jìlì mbâ náa à kú nì mítí a Jètisèmánè, náa à rò nji'dí gí to tàgbà gú. Bìndi yí gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo kì tí yo to bà-i-nò, wàa ye 'ví yèè gí zó gí bà 'deke tí ye jì Mbíri.» ³⁷ Yí bà-i-nò gii 'daka ta yí káa ndá Piyétòrò ta ndá 'viì mì Zèbìdéyò sósò'ò. Bìndi ndú gii co ta ndú gí ndi 'do gbí òkò tí sè ndá 'bí mbe tala có mì wó. Ndú má gii co gí ndi gí, njembí Jézù gii 'bità bà mù ta wotí tí . Bìndi líkí'o gii dù káa cee 'do tí wó gí. ³⁸ Yí bà-i-nò gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó ta'ò náa ndú gí ta ndú nó éno máa, «Sé'i yè gbí njungu ye dè gí mì ku. À má éno, yo dù nò wàa yo 'ví kpòlo tí yo.»

³⁹ Bìndi yí gii yèè ndi wó 'do tí ndú gáa gí ndi, bìndi yí gii 'bu gbíro wó mí to, bìndi yí gii 'deke tí wó jì Mbíri éno máa, «Áá Bu ye, kpokèjì gítí bà te 'visì sé'i tí nó 'do nje ye gí má kuu mì lo, te gí. Káa wò 'ví te ká 'do gbí 'dóo có mì lo gbí njembí lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

⁴⁰ Jézù má gii dele ndi wó 'do bàndò bà 'deke tí wó jì Mbíri gí mì ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú ta'ò 'dáá mì ta rì gí. Bìndi yí gii gbà

Piyétòrò gí yaà, yí gii 'vee yí, máa, «Bà dù tí zò'o ta ye nji'dí wàa yo 'ví nò ta ɲa i ɲinò kèjì nó kpò yo gí? ⁴¹ Yo dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo jì Mbíri éno máa, 'bí i má tala yo, yí 'ví 'de yo tí ndâ 'dakò. Ye nò ni gí máa, go bà bàkà go có mì Mbíri dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí tàkò wálá.»

⁴² Bindi bà 'dè có jì ndâ Piyétòrò máa ndú dù tí zò'o, wàa ndú 'ví 'deke tí ndú jì Mbíri nò, Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí bà 'deke tí wó jì Mbíri éno máa, «À má gbí njembí lo éno máa, 'visi sé'i tí nó 'ví tè ká ndúkú ta ye, ye bà njù go có mì lo nó gí, Bu ye.» ⁴³ Yí mâ gii dele ndi wó ya gí mì ndâ Piyétòrò káká'i, yí gii 'de ndú 'dáá ta'ò tí rì, tacó bà dù tí zò'o kpò ndú gí.

⁴⁴ Yí gbí ɲinò gii dele káa ndi wó jée gí, si ndú kù tè rì, ya gí bà 'deke tí wó jì Mbíri ká go ɲa ndâ bà 'deke tí wó ɲinò kpédélé'i kùro nò. ⁴⁵ Yí mâ gii dele ndi wó, yí gii 'de ndâ Piyétòrò zii ká zii ta rì. Bindi yí gii gbà ndú, ndú mâ gii ziya gí, yí gii do mítí ndú máa, «Yo kù tè ndi yo a rì wàa? Yo tè rì wàa yo 'ví tèwo yo. Káa yo nò nò, o bà cu gòmbò tí 'Vii-mi-'Dakò jì ndâ vò 'duù kpónó dooko gí. ⁴⁶ Yo nò mbe cu gòmbò tí ye kèjì zò! Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví ù bà gí yí.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kù 'dè có jì ndâ Piyétòrò, ndú mâ gii zeke'o, ndú gii nò Júda tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó tí Jézù muu'bi-nje só nó ta ndâ mbè 'duù, náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ká tuu ndú tacó bà gí gí gii zèè Jézù yee tí ndú róo-ro-ro gí, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta kpo sizò, ndâ 'bí ta ndâ ndòngbòlò mú. ⁴⁸ Káa ta kùro bà yee ndâ 'duù tí nò, Júda tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbì-tà-tù ndú sàà gí, máa, «'Duù ɲinò náa yo bà nò ye 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó, a ní Jézù tí nò.»

⁴⁹ Tacó éno, ndú mâ gii yee tí Jézù gí, Júda gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó, máa, «Kútí lo ta 'dè'o nó ée, Mbe nibà i?»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visi có jì yí, máa, «Bàkà nèté mì lo náa wò gí tacó bà bàkà nó gálà, nambe ye!» Ndâ 'duù tí nó mbe gí ta Júda nó mâ gii 'di có mì Jézù nò, ndú gii njè gítí wó, bindi ndú gii zèè yí gí. ⁵¹ Káa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù ta'ò mbe co ta yí gí ndiù nó mâ gii nò éno, yí gii ja sizò mì wó 'do gbí foko, bindi yí gii da ta tù bòò mì Kùro ndâ bu-Mbíri waa gí. ⁵² Káa Jézù gii 'dè có jì mbe tala có mì wó nò, máa, «Dele ta sizò mì lo nò gí gbí foko mì wó. Tacó ndâ mbe kù te sizò 'dáá gí bà cì káa ku sizò. ⁵³ Wò kù koro có máa, ye kpónó má 'dè có jì Bu ye, máa, yí tuu ndâ basili yè to tí nó gí tacó bà kpolo tí ye, yí bà bàkà wálá? ⁵⁴ Káa ye má bàkà éno, wàa có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí 'vére wàa?»

⁵⁵ Bindi Jézù gii 'vee ndâ mbè 'duù tí nó náa Júda kaa ndú gí tí tacó bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe tè kùro vò i wàa yo 'ví kaa tí gí gí bà zèè ye ta ndâ kpo sizò ta ndâ ndòngbòlò mú a 'bí yo? Ye ta rì 'dáá gí kù nibà i jì ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa yo jé zèè ye lá. ⁵⁶ Káa i tí nó kpónó bàkà tí tacó wàa ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri náa ndú cu mí gbí wàràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí yúco.»

Bindi ndâ mbe tala có mì Jézù gii njè 'dáá 'do tí wó gí.

Jézù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà

⁵⁷ Ndâ 'duù tí nó mbe zèè Jézù nò gii ya ta yí gí 'bá mì Kàyifà tí Kùro ndâ bu-Mbíri. Tacó ndâ kpo-kpò mbe nibà i, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdéyà kili ta o tí nó 'dáá gí mí kà. ⁵⁸ Káa ta o tí nó si ndú kù ya ta Jézù gí

'bá mì Kàyífà nó, Piyétòrò gii dù 'do tí ndú jàngáá gí ndii kù ko tàkò Jézù gbí ngbà, tacó wàa yí 'ví ya gí bà ò ndòngbú ña i ñinó náa ndâ 'duù tí nò bà bàkà ta yí nò. Ndú mà gii yee gbí ngbàngà á 'bá mì Kàyífà gí, Piyétòrò gii ya gí bà ki tí wó to mì ndú ta ndâ mbe ù gbí ngbàngà. ⁵⁹ Bindi ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà gii pà gbí to 'vére ngé cee gí, tacó wàa ndâ yí 'ví 'de ta kpokèjì bà waa có ku mítí Jézù, ⁶⁰ káa à gii kpò ndú ngbàa gí. Sè ndâ 'bí cèe 'duù gii waaka bà ña 'vére ñindi ndú, káa à delè dí bà ká lá. Ndâ 'bí 'dakò sósò'ò bà-i-nò gii oloko gí kùro ndâ 'duù, bindi ndú gii 'dè có, máa, ⁶¹ «Ze táánò 'de 'dakò tí nó kuu nó kù 'dè có ji ndâ 'duù máa, yí bà ki'viki gbolò 'bá-Mbíri tí nó á gbí gbata Jèrùzàlémè nó gí to, wàa yí 'ví bì ndí gí yaà gbí sili ta'ò.»

⁶² Kàyífà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mà gii 'di có mì ndâ 'dakò tí nó, yí gii a gí yaà 'do pí jàlàmbà mì wó, bindi yí gii 'vee Jézù, máa, «Có mì lo gí tàkò có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè gítí lo nó wálá?» ⁶³ Káa Jézù gii njaa nje wó gí tàkò 'vé mì Kàyífà nò gbaànjé lá. Bindi Kàyífà gii 'vee yí ta 'bí 'vé, máa, «Ye kù be ji wò a tí Mbíri tí nó tí wu Mbíri nò, 'dè ji ze gi, wò a Bindi-Mbíri tí nó tí 'Viì-mì-Mbíri?»

⁶⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji Kàyífà, máa, «A wò ká 'dè ta nje lo. Káa yo dele kpónó-kpónó bà gii ò 'Viì-mì-'Dakò kù ki tí wó gbí kù'bì mì Mbíri tí mbe wotí, bindi yí bà gii gí 'do gbíri co gbí ndâ kùlù mù gí muu to tí nó.»

⁶⁵ Kàyífà mà gii 'di có mì Jézù nò, yí gii yaka gbí bongo 'do tí wó ta sé có gí, máa, Jézù 'dè zu có gítí Mbíri gí. Bindi yí gii 'vee ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, máa, «Yo kpónó 'di nó a bà 'dè zu có mì wó gítí Mbíri ta tù yo gí. Má éno, ndoo kpòò kù ù a ndi ndâ 'di, máa ndú ká 'ví gii 'dè ndi ndâ có gbí nje wó ji ndoo? ⁶⁶ Có gbí muu yo kpónó máa yè?»

Káa ndú gii 'visì có ji Kàyífà, máa, «À 'vii ta yí káa ku.»

⁶⁷ Bindi ndú gii nje gítí Jézù ta ba cù cù mí gbíro wó, ta bà dòmò yí, ta bà gbì yí, ⁶⁸ ta ba lè yí, máa, «Nì rẹ ndâ mbe kù gbì wò ji ze gi, Bindi-Mbíri.»

Piyétòrò 'boo Jézù ta bà ta'ò

⁶⁹ Ta o tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù mèèkè ta i tí Jézù mí kùro Kàyífà nò, Piyétòrò kù ki tí wó to á gbí ngbàngà sè. Mà gii zeke'o, 'bí niì mbe kù bàkà nèté gbí ngbàngà gii gí gí mì Piyétòrò, bindi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Wò delè táánò kù dù ta Jézù tí nó tí 'duù Gàlilèyà nò.»

⁷⁰ Káa Piyétòrò gii tò kponje si mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, «Ye 'di gbí ña có mì lo náa wò kù 'dè ji ye nò lá.»

⁷¹ Piyétòrò mà gii co gí njekèjì ndùgù, 'bí 'vinî mbe kù bàkà nèté 'bá mì Kàyífà mà gii ò yí, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó mbe kù rò tíyò á rẹgbà tí wó nó, máa, «Yí táánò kù dù a i mì Jézù tí nó mbe 'do Názàrètì nò.»

⁷² Káa Piyétòrò káká'i gii tò kponje gí, ta bà see tí wó, máa, «Ye ò 'duù tí nó ni lá.»

⁷³ Ndú mà gii dù ndi-ndi-ndi éno, ndâ 'bí 'duù mbe kù rò tíyò ta ndâ Piyétòrò gii gí gí mì Piyétòrò, bindi ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Wò nó kuu nó a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù tala có mì Jézù nò, ta kponje gítí wálá. A cè ña bà 'de có mì lo ká yù wò gí sè.»

⁷⁴ Káa Piyétòrò gii see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye ò 'dakò tí nó ni lá,» ká jé kpóó 'vii ta bà kò kò mì ngùù.

⁷⁵ Bindi mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè ji yí, máa, «Wò bà 'boo ye ta bà ta'ò á kùro bà kò kò mì ngùù» nò. Bindi yí gii co 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bindi yí gii wa gbí ta wotí tí ngé ndii gí.

27

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ya ta Jézù jí kùro Pilátò

¹ Yé mà gii too gî, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdéyà 'dáá gî gii toko có mì ndú máa, à 'ví waa có ku mítí Jézù. ² Ndú bà-i-nò gii ẹre 'bì wó gî, bìndi ndú gii ya ta yí jí kùro Pilátò tí gbolò 'duù mì ndâ Rómánò.

Júdà le tí wó ta kpéetí wó

³ Júdà tí mbe ba ngbù Jézù mà gii nò éno máa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà kù gii ya ta Jézù a í jí nje ku, nikalaká gii zèè yí mbi gî. Bìndi yí gii kaa ndâ nji fádà tí nó zi'duù-gbaànjé-nje muu'bi náa à kaa ji yí tacó bà ba ngbù Jézù nó ya tí ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdéyà. ⁴ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú jí tàkò éno máa, «Ye bàkà vò i gî. Ye ba ngbù 'duù nìno ta vò i mì wó wálá nó gî.»

Káa ndú gii 'visì có ji yí éno máa, «Sè nìno a nìndi lo. 'Bí có mbe mù njembí ze bà-i-nò wálá.»

⁵ Júdà bà-i-nò gii ya ta ndâ nji fádà tí nó, bìndi yí gii vaka ndú 'do 'bì wó mí tà'i tí nó náa à kù kili i-Mbíri mítí nó ta sé có. Bìndi yí gii lu ya gí bà le tí wó gî.

⁶ Júdà mà gii lu gî, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gii ya gí bà ruka ndâ nji fádà tí nó náa yí vaka mí tà'i bà kili i-Mbíri nó 'do to gî. Ndú 'de nderè bà bàkà éno mì ndú éno máa, «À gbí tàkù mì ndoo tí ndâ Jùdéyà toko ndâ i nìno náa à 'de 'do gbí mbelè 'duù nó mítí gbèè bàndò ta ndâ i nìno náa à kù gò ji Mbíri nó lá.» ⁷ Ndú bà-i-nò gii toko có mì ndú, bìndi ndú gii kaa ndâ nji fádà tí nó, ndú gii sì ta to 'do mì 'bí mbe suu kàrà tí bàndò bà duu ku ndâ 'duù nìno mbe 'dó-'do nó. ⁸ Nìno a nderè bà kpi ẹre to tí nó tí «To gbí mbelè» á yee gbí ẹri tí nó wúnó nó ká nó.

⁹ Có tí nó bàkà tí go có mì Jèrémíyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri náa yí 'dè sàà gî éno máa,

«Ndú kaa gùrúsù tí ndâ nji fádà zi'duù-gbaànjé-nje muu'bi náa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú tí ndâ Ìziriyéli ká 'deke tí gùrúsù bà sì 'duù,

¹⁰ bìndi ndú gii kaa gí tàkò to mì mbe suu kàrà, go có tí nó náa Mbíri táánò 'dè ji ye nó.»

Jézù kùro Pilátò

¹¹ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà mà gii yee ta Jézù kùro Pilátò gî, Pilátò gii 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò, máa, «A wò ká 'dè éno.» ¹² Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii waaka ndâ có gítí wó ji Pilátò, káa Jézù gii biya bà 'visì có gí tàkò ndâ có mì ndú nó gî.

¹³ Bìndi Pilátò gii 'vee yí, máa, «Wò 'di ndâ có mì ndú 'dáá náa ndú 'vanda ta ẹre lo nó gî. 'Bí có mì lo tacó bà 'visì gí tàkò ndú wálá?» ¹⁴ Káa nje Pilátò gii 'dèè gî, tacó Jézù gii biya bà 'visì có gí tàkò ndâ có tí nó 'dáá gî, gî.

Pilátò waa có ku mítí Jézù

¹⁵ 'Bí ọa i mì Pilátò ta gbolò o bà waa mbelè mì ndâ Jùdéyà ta ndoo 'dáá gî, a bà njaanga 'bí 'duù mì ndâ Jùdéyà gbaànjé mbe nìkì tí ndú 'do gbí zàà ji ndú, tacó bà peteke tàkòcò ndú. ¹⁶ Káa ta o bà ya ta Jézù jí kùro Pilátò nó, 'bí ọa vò 'dakò ta ẹre wó a Bàràbà kuu gbí zàà. ¹⁷ Ndâ 'duù mà gii kili gî, Pilátò gii 'vee ndú máa, «Có mì yo máa ye njaanga ji yo a 'di? Bàràbà wèè, Jézù tí nó náa à kù nì Bìndi-Mbíri mítí wó nó?» ¹⁸ Pilátò 'vee ọa 'vé

tí nò tacó yí nò ni ngbáràngà'i gí máa, à káa kiì cuki ká a tàmuu ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gítí bà biya Jézù.

¹⁹ Káa si Pilátò kuu gbí ngbàngà, nawù wó gii tuu 'duù ji yí éno máa, «Gàà 'duù tí nò lá, tacó ye kùbòò mbu muu wó gbí rii ngé ndii gí.»

²⁰ Káa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gii volo muu ndá 'duù éno máa, ndú 'dè có ji Pilátò máa yí njaanga Bàrábà ji ndá yí, waa yí 'ví zi Jézù gí.

²¹ Káa Pilátò gii 'vee ndá Jùdèyà káká'i máa, «À má go có mì yo, máa ye 'ví njaanga a 'di ji yo 'do gbí òkò tí ndá 'dakò tí nó só nó?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Bàrábà.»

²² Bìndi Pilátò gii 'vee ndú, máa, «Káa ye 'ví bàkà ta Jézù tí nó náa à kù nì Bìndi-Mbírì mítí wó nó a yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii 'visì có ji yí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù.»

²³ Káa Pilátò gii 'vee ndú máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ña vò i yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii tò kù ta kòcò ndú gí yaa ndii kpédélé ñinó gí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù.»

²⁴ Pilátò mâ gii nò éno máa, yí kù yeeke a tí yí sínò ta bà tí muu Jézù, káa ndá 'duù kù gii 'bì a tà bà bàkà wo, yí gii cu ngo, bìndi yí gii caka ta 'bì wó mí kùro ndá mbè 'duù tí nò 'dáá gí, máa, «Ye caka mbelè tó 'dakò tí nò 'do tí 'bì ye gí. Sè ñinò a ñindi yo!»

²⁵ Káa ndá 'duù tí nò 'dáá gí gii 'visì có ji Pilátò, máa, «Si mbelè wó 'ví dù tí 'bì ze ta ndá 'viì bìndi ze!» ²⁶ Pilátò bà-i-nò gii njaa Bàrábà 'do gbí zàa gí sè ji ndá 'duù. Bìndi yí gii je Jézù ji ndá àsikèrì, máa ndú gbì yí má kózò gí, waa ndú 'ví ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

Ndá àsikèrì 'viya Jézù

²⁷ Ndá àsikèrì mì Pilátò bà-i-nò gii ya ta Jézù gítí gbolò bàndò mì ndú 'bá mì Pilátò. Ndú mâ gii kili 'dáá gí, ndú gii tí jèlè yí 'dee gí. ²⁸ Bìndi ndú gii jaka ndá 'dóó bòngò mì wó 'do tí wó gí, ndú gii yuu bí-bi bòngò gba mì ndú tí ndá àsikèrì ji yí. ²⁹ Ndú delè gii paraka kpeṛè go ké'bí nó, ndú gii te mítí muu wó tí tàgíyà-gba, ndú gii je ñjì ngba mí 'bì wó ñinó gbí kù'bì tí kóró-gba mì wó. Bìndi ndú gii 'bìtà bà 'viya yí, ta bà kucuku muungbó ndú mí kùro wó, kù 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò gba mì ndá Jùdèyà!» ³⁰ Bìndi ndú gii mèèkè'i tí wó ta bà cù cù mì gbíro wó, delè ta bà ja ñjì ngba tí nó náa ndú je mì 'bì wó tí kóró-gba nó 'do 'bì wó kù gbì ta yí tí muu wó. ³¹ Ndú mâ gii 'viya yí tè ta ndú gí, ndú gii ja bí-bi bòngò gba mì ndú náa ndú yuu ji yí nó 'do tí wó gí, bìndi ndú gii yuu ndi ndá 'dóó bòngò mì wó ji yí. Bìndi ndú gii ja yí 'do gbí ndùgù gí sè tacó bà ya ta yí gí sè 'do gbí gbata, waa ndá yí 'ví gbì yí mítí njèèkpè mù.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

³² Káa si ndá àsikèrì kù gii ya ta Jézù gí bàndò bà gbì yí mítí njèèkpè mù, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta ṛè wó a Sìmonè mbe gí 'do gbí gbata Sirínì kpokèjì, bìndi ndú gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mù mì Jézù. ³³ Ndú mâ gii yee tí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Gòlìgàtà (gbí máa «bàndò Kù-'bìli-muu-ku»), ³⁴ ndú gii je nèbítì náa ndú ñònòkò ta ju i ji Jézù. Yí mâ gii tala , yí gii bè gí.

³⁵ Ndá àsikèrì mâ gii gbì Jézù mítí njèèkpè mù gí, ndú gii njèè gbì ndá bòngò bìndi wó ta bà ki-mbìlì. ³⁶ Bìndi ndú gii ki tí ndú to kù ù ṛègbà tí wó. ³⁷ Ndú gii cu nderè ku wó, bìndi ndú gii gbì mítí njèèkpè mù á còmuu wó, máa, «Ìjìnó a Jézù tí Gbolò gba mì ndá Jùdèyà.»

³⁸ Ndú ta gbèè o tí nò gii gbì ndá 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndá njèèkpè mù, 'bí gbì kù'bì, bìndi 'bí gbì gálì mì Jézù.

³⁹ Ndâ mbe kù co tí kpokèjì mà giì nò Jézù tí njèèkpè mù, ndú giì miyà muu ndú ta bà lè yí, ⁴⁰ máa, «Wò táánò máa wò bà ki'viki 'bá-Mbíri gi, wàa wò 'ví bì ndí gbí sili ta'ô. 'Vala tí lo! Co gí to 'do tí njèèkpè mù, náa wò dú má káa 'Viì-mi-Mbíri nò.»

⁴¹ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe 'di gbí-o, ta ndâ kpo-'duu-'bá mi ndâ Jùdéyà delè giì lè Jézù, máa, ⁴² «Yí táánò kù 'vala ndâ 'bí 'duu, káa bà 'vala 'dóó mi ri wó kpónó kpò yí gi. Ndoò kpónó dù ká jé wàa ndoo 'ví nò bà co Gbolò gba mi ndâ Jùdéyà 'do tí njèèkpè mù gí to, tacó wàa ndoo 'ví ù ta nje máa yí a Bìndi-Mbíri. ⁴³ Yí kù tee njembí wó mítí Mbíri. Má ènò, ndoo nò bà 'vala yí mi Mbíri, tacó yí táánò máa, yì a 'viì mi Mbíri.»

⁴⁴ Ndâ mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú mítí ndâ njèèkpè mù ta ndâ Jézù nó giì si ndâ vò i nìndi ndú mítí ndú, bìndi ndú giì loko kù lè Jézù delè.

Bà cì Jézù

⁴⁵ Káa si Jézù kuu tí njèèkpè mù, ọ ọ giì 'di cèe to 'dáá gi 'do tí ọ gbúru yee tí ọ ta-'de-kiyà. ⁴⁶ Ri mà giì gi gí ta-'de-kiyà gi, Jézù giì ja kù mí to gbí có Ìbiráyò máa, «Éèlì, Éèlì, lámà sàbàkítàni?» (Gbí máa, «Áá Mbíri mi ye, àá Mbíri mi ye, wò biya ye tacó yè?»)

⁴⁷ Ndâ 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù ọ kù zeke Jézù tí njèèkpè mù nó mà giì 'di kù tí nò, à giì dù gbí tù ndú go nínó máa Jézù kù tè a é tí Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mi Mbíri nò. Bìndi ndú giì 'dè có máa, «'Dakò tí nó kù tè'é tí Èlìjà.» ⁴⁸ 'Bí 'dakò giì co ta ngèlè 'do gbí òkò tí ndâ 'duu tí nó ya gí bà je 'bí i fòkò-fòkò éno, yí giì ya gí bà yuu mí gbí zùu-zùu kpongo nèbìtì, yí giì sè mí nje nji ngba, bìndi yí giì ya gí bà te mí nje Jézù, yí giì 'dè có jì yí máa, yí no-no .

⁴⁹ Káa ndâ 'bí 'duu giì 'dè có máa, «Ndoò ù bà nò bà gi Èlìjà gí bà 'vala yí.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò giì tò ndòngbú kù ta kòcò wó ngé gí yaà, bìndi njembí wó giì ki gi.

⁵¹ Mà giì zeke'o, kpâ-bòngo tí nó náa à epe mí yaà tacó bà njèè gbí tà'i 'bá-Mbíri nó giì yaka tí 'do yaà dí to, gbí ndâ dí giì bařaka tí ta bà ngaka tí mí to. ⁵² Ndâ muu'dú giì bařaka ọe-ọe-ọe-ọe. Bìndi Mbíri giì 'vala ndâ 'bí tó 'duu mí wó nínó táánò mbe cì gi nó 'do gbí muu'dú ndú gi. ⁵³ Bìndi ndú giì ya bìndi bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó gí Jèrùzalémè. Ndâ 'duu me mbè nò ndú gi.

⁵⁴ Kùro ndâ àsikèrì, ta ndâ àsikèrì mí wó náa ndú kù ù ọgbà tí Jézù ta ndú nó mà giì nò bà ngaka tí mí to, ta i tí nó mbe bàkà tí nó, gúku giì zèè ndú 'dáá mbi gi. Bìndi ndú giì 'dè có máa, «'Dakò tí nó táánò dú ká 'Viì mí Mbíri!»

⁵⁵ Mbè ndâ niì tí nó mbe ko tàkò Jézù 'do Gàliléyà tacó bà koni yí nó giì ọ janga-jàngá gí ndiì ézó kù zeke ọa ndâ ọa i tí nó náa à me kù ta Jézù nó, ⁵⁶ ta ndâ Màríyà Màdèlénà, ta Màríyà nawu ndâ Jákòmò ta Jùzépè, ta nawu ndâ 'viì mi Zèbìdéyò.

Bà duu ku Jézù

⁵⁷ 'Dè'o mà giì bàkà tí gi, 'bí 'dakò mbe gi 'do gbí gbata Àrimàtiyà tí mbe kpo-kpò i, delè tí mbe gi tí mbe tala có mi Jézù gi, ta ọ wó a Jùzépè, ⁵⁸ giì ya gí bà 'deke tí wó jì Pilátò, máa yí bàkà nambeè mí wó, wàa yí 'ví si yí 'ví ya gí bà duu ku Jézù. Pilátò mà giì ùnje jì yí gi, Pilátò giì tuu 'duu jì kùro ndâ àsikèrì mí wó, máa yí si Jùzépè 'ví te ku Jézù. ⁵⁹ Jùzépè bà-i-nò giì ya gí bà te ku Jézù, yí giì so ta ngbàřàngà cé-ce bongo, ⁶⁰ bìndi yí giì

te yí ya tí gí bà duu mí gbí kánjí ngú gùù náa yí duu mí gbí díí gítí 'dóó mīrī wó tí Jùzépè. Yí mà gii nè njekèjì 'bá muu'dú ta du díí gí, yí gii njè nó 'do bà-i-nò gí. ⁶¹ Káa ndá Màríyà Màdèlénà, ta Màríyà nawu ndá Jákòmò ta Jùzépè ta o tí nó ki tí ndú ézó kú zeke 'bá muu'dú.

⁶² Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà gii kili mí kùro Pìlátò ta yé bindi bà duu Jézù, ⁶³ bindi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Buù, mbi ze 'va tí 'bí có náa mbe 'vére tí nó táánò 'dè si yí káa wuù éno máa, yí bà 'vala ndi yí 'do gbí muu'dú yí bindi sili ta'ò. ⁶⁴ Má éno, à nìkì go éno máa, wò kaa ndá àsikèrì ya gí bà ù rẹgbà muu'dú wó yee gbí ndá sili tí nó. Tacó wò má me éno lá, ndá mbe tala có mì wó bà gii ya gí bà ngbà ku wó 'do gbí gùù gí, bindi ndú bà gii 'dè có ji ndá 'duù máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa wotí tí ndòngbú 'vére tí nó bà ndii kpédélé ñinó gí.»

⁶⁵ Káa Pìlátò gii 'visì có ji ndú máa, «Yó ya gí bà kaa ndá àsikèrì wàa ndú 'ví ù rẹgbà muu'dú tí kpoò.»

⁶⁶ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà bà-i-nò gii ya gí bà bàkà ndá i mítí njekèjì 'bá muu'dú tacó wàa 'duù má njaanga , à 'ví ñò ni gí, bindi ndú gii kaa ndá àsikèrì mí gbí nètè bà ù rẹgbà muu'dú.

28

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kú gii bàkà có bà ngbaranga to ta dú'o mì kpédélé ɾi nètè á bindi ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndá Jùdéyà, ndá Màríyà Màdèlénà, ta Màríyà nawu ndá Jákòmò ta Jùzépè gii gbo'o tacó bà ya gí bà gala muu'dú Jézù. ² Káa à káa pòó bà yee ndú kà, to gii 'bità bà ngaka tí tí vò ña ñinò. Tacó basìlì mì Mbíri gí 'do gbíri, yí gii mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekèjì 'bá muu'dú nó gí, bindi yí gii ki tí wó pí. ³ Ndá nù tí nó mà gii zeke'o, ndú gii ño gbíro basìlì tí nó kú tòngbaà go bà ì mù nó, ta ndá bòngò tí wó ce go turè. ⁴ Ndá àsikèrì tí nó náa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà kaa ndú máa ndú ù rẹgbà muu'dú nó mà gii ñò yí, lílì ndú gii oloko 'do tí ndú gí, bindi ndú gii dù kú gu ta gúku goolá a 'boɾò ká nì ndú too yé gí nò.

⁵ Káa basìlì tí nó gii 'dè có ji ndá Màríyà, máa, «Yó cì gúku lá, tacó ye ñò ni gí máa, yo kú pà a bà tí Jézù tí nó náa à gbì yí mítí njèèkpe mù nó. ⁶ Yí bà-i-nó wálá. Yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó go có mì wó táánò náa yí 'dè nó gí. Yo gí gí tàkò ye, wàa yo má ñò bàndò tí nó táánò náa à sii ku wó mítí nó ta ɾo yo gí, ⁷ yo 'ví goonó ya gí bà 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa yí kú ya gí bà ù ndi ndú mí Gàliléyà. Ndú bà ya gí bà ñò yí ta ɾo ndú a i kà, go có tí nó náa ye kú 'dè ji yo kpónó nò.»

⁸ Ndá nù tí nó gii co 'do tà 'bá muu'dú kà gí sè ta ngèlè ta gúku ñònòkò ta líkí'o tacó bà ya gí bà 'vanda ndi ndá có tí nó ji ndá mbe tala có mì Jézù.

⁹ Káa Jézù gii túbà tí wó ji ndú si ndú á kpokèjì, bindi yí gii 'vee ndú máa, «Kú tí yo ée?» Ndá nù tí nó bà-i-nò gii ɾi ta muungbó ndú ta líkí'o ya gí bà zèè kò Jézù. ¹⁰ Bindi Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yó cì gúku lá, yo ya gí bà 'dè có ji ndá ná'vindí ye máa, ndú ya gí Gàliléyà, wàa ndú 'ví 'de ye kà.»

¹¹ Ndá Màríyà gii yee mì ndá mbe tala có mì Jézù si ndá 'bí àsikèrì tí nó náa à kaa ndú máa ndú ù rẹgbà muu'dú Jézù nó waa kùro ndú ta ngèlè ya gí bà 'vanda ndi ndá i ñinó mbe bàkà tí nó ji ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdéyà sàà gí. ¹² Bindi ndá Kùro ndá bu-Mbíri bà-i-nò gii kili ndá kpo-'duù-'bá, ndú gii toko có ta ndú gbaànjé, bindi ndú gii too bàà mítí nje ndá àsikèrì tí nó. ¹³ Bindi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Yó ya gí bà ma

có jì ndâ 'duù éno máa, <Ndâ mbe tala có mì wó ká ngbà ku wó si ze muu ñi.> ¹⁴ Káa ña có tí nò má yee tí Pilátò, ze bà ñò kpokèjì bà mee wu 'do tí gî.»

¹⁵ Ndâ àsikèrì gii lì 'bì ndú mí tà i tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà je jì ndú nó gî, bìndi ndú gii 'bità bà ma 'véřè jì ndâ 'duù máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó 'do gbí gùù si ndâ yì tí ñi. Có tí nò máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó nò nanaka mí gbí muu ndâ Jùdéyà tí yúco yee gbí ñi tí nó wúnó nò.

Jézù túbà tí wó jì ndâ mbe tala có mì wó

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù má gii 'di ndâ có tí nó náa ndâ Màríyà 'vanda jì ndú nó gî, ndú gii kaa 'do Jèrùzàlémè ya gítí gú tí nó náa Jézù ci ndú máa ndú ya gí bà 'de yì tí á Gàliléyà nò. ¹⁷ Ndú má gii 'de Jézù gî, ndú gii ñi ta muungbó ndú ya gí kùro wó. Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ùnje ta njembí ndú máa ñinò a Jézù nò dúú-dúú lá. ¹⁸ Káa Jézù gii yèè dè gí mì ndú, bìndi yì gii 'dè có jì ndú máa, «Mbírì le bèřè jì ye tacó bà dù tí Gba-gbírì, delè tacó bà dù tí gba muu to tí nó á gî. ¹⁹ Má éno, yo ya gí bà bàkà ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî tí ndâ mbe tala có mì ye. Yo caka tí ndú ta rè mì Buù, ta rè mì 'Viì, ta rè mì Bèři-mì-Mbírì. ²⁰ Yo 'ví ñibà kpokèjì gítí bà 'di ndâ có tí nó náa ye 'dè jì yo nó 'dáá gî jì ndú. Ye delè bà dù toko ta yo ta o 'dáá gî yee tí ndòngbú o.»

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì Márikò

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù kò-kò ta có mì Mbíri

¹ Nìno a Banga-Ngú-Có gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri tí 'viì mì Mbíri. ² À 'bità go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí wáràgà mì wó sàà kùro bà gí Jézù éno máa, Mbíri máa,

«Ye kèjì gí bà tuu tú mì ye gí kùro lo.

Yí kèjì gí bà 'viindi kpokèjì mì lo.

³ Tú mì ye nò bà dù gbí kángáá nga ngoò kù kò-kò jì ndâ 'duù éno máa, <Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí yo.

Yo bàkà kpokèjì mì wó jáá,> nò.»

⁴ Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngoò, kù kò-kò ta có gítí bà caka tí jì ndâ 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú, wàa Mbíri 'ví je à-cee-gí jì ndú. ⁵ Ndâ 'duù 'do gbí to Jùdéyà 'dáá gí, delè ta ndâ 'duù 'do gbí gbata Jèrùzàlémè gii kaa ya gí mì wó á tàbè'dè Jòròdàniyà tacó bà caka tí ndú. Káa ta o tí nó náa yí kù caka tí ndú nó, ndú kù yù gbí ndâ vò i mì ndú gí sè.

⁶ Jòvànì táánò kù yuu a bòngò náa à gò 'do tí se tí jémèlè. Yí gii ẹre mí rẹ'dè wó a wú'dè kù. I-zó-zò mì wó káa ndâ kòròngbò ta lí. ⁷ Jòvànì ma có jì ndâ 'duù éno máa, «'Bí 'duù mbe me gbolò ndii ye gí á kèjì gí tàkò ye, náa à kpétí káa ndòngbú bòò mì wó mbe kù njaanga tàrà á 'do tí kò wó, ye bà ní bà 'vii tí ye ta yí wálá. ⁸ Ye kù caka tí yo ta ngo, káa yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mì-Mbíri.»

Jòvànì caka tí Jézù

⁹ Gbí ndâ o tí nó si Jòvànì kù caka tí ndâ 'duù tàbè'dè Jòròdàniyà nò, Jézù gii njè nó 'do gbí gbata Názàrètì á Gàliléyà, ya gí bà caka tí wó mì Jòvànì. Jòvànì gii caka tí Jézù mí tà ngo gbí pù Jòròdàniyà. ¹⁰ Káa Jézù mà gii co gí sè 'do tà ngo bìndi bà caka tí wó, yí ngé gii nò njekèjì gbíri njaanga tí gí. Yí delè gii nò Bèri-mì-Mbíri kù gí gí muu wó go kùlè nò. ¹¹ Bìndi yí gii 'di kòcò 'duù kù 'de có 'do gbíri éno máa, «Wò a 'viì mì ye náa ye ze wò níki ta njembí ye gbaànjé. Tàkòcò ye peteke gítí lo ngé ndii gí.»

Vò-'duù-tí-nò tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹² Ngé 'do bàndò tí nò, Bèri-mì-Mbíri gii wu tàmuu Jézù ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. ¹³ Yí gii dù gbí kángáá nga ngoò ta sili zi'duù-só. Bìndi Vò-'duù-tí-nò gii gí kù tala yí. Yí bàkà ndâ sili tí nò zi'duù-só nó ta kpéetí wó gbí òkò tí ndâ kàzà. À káa ndâ basìlì mì Mbíri ta o tí nó ká rẹgbà tí wó.

Jézù 'bità bà ma Banga-Ngú-Có

¹⁴ À mà gii zèè Jòvànì mí gbí zàà gí, Jézù gii ya gí Gàliléyà. Yí gii ma Banga-Ngú-Có mbe gí 'do mì Mbíri jì ndâ 'duù kà éno máa, ¹⁵ «Nògí! Kùro o bà zèè 'bá mì Mbíri kpónó dooko gí. Yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò kpokèjì, yo 'ví ùnje gítí Banga-Ngú-Có.»

Jézù tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nò nó á seè kàpá Gàliléyà, yí gii nò ndâ Sìmonè ta ná'vindí wó Àndèréyà kù 'va mbu, tacó ndú a ndâ mbe gò ngo.

17 Káa Jézù gii 'dè có ji ndú éno máa, «Yo gi gi bà ru ndi ye, waa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe gò ndâ 'duù ji Mbírì á go bà gò ngo mì yo nò.» 18 Ndâ Simónè ta Àndèréyà mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò, ndú ngé gii kaa ndâ mbu mì ndú mí to, bindi ndú gii ya gi tàkò Jézù.

19 Jézù mà gii yèè gi kùro 'do tí bàndò bà 'de ndâ Simónè ta Àndèréyà nò gaa éno, yí gii nò ndâ 'bí 'dakò sósò'ò, ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'vii mì Zèbidéyò, á gbí gbâ, delè kù ẹre gbí ndâ mbu mì ndú. 20 Káa yí ngé gii tè'é tí ndú. Bindi ndú gii njè nó ya gi tàkò wó, jee bu ndú ta ndâ mbe nètè mì wó mí gbí gbâ.

Jézù nibà có mì Mbírì ji ndâ 'duù Kàpàrànwùmù

21 Bindi ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii njè nó ya gi gbí gbata Kàpàrànwùmù. Ta 'bí ẹri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà gbaanjé, yí gii ya gi bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gi bà ùlù Mbírì, bindi yí gii 'bità bà nibà i ji ndâ 'duù. 22 Nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè gítí ẹa bà nibà i mì wó gí, tacó yí kù nibà i ji ndú go i mì gba, me go njìndi ndâ mbe 'di gbí-o mì ndâ Jùdéyà lá.

23 Káa à káa póó bà gii gi 'bí 'dakò ta i-gbí-muu wó gi bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gi bà ùlù Mbírì ta o tí nò, 24 yí gii 'bità bà tò kù éno máa, «À tí lo a go bà bàkà ẹa yè ta ze, Jézù tí mbe gi 'do Názàrètì? Wò gi tacó bà 'bu ẹa ze? Ye nò wó ni gí, wò a tó 'duù mì Mbírì mbe kù toko có ta yí.»

25 Káa Jézù gii do mítí i tí nò, máa, «Dù ngbii! Co 'do gbí muu 'dakò tí nò gí!»

26 Bindi vò i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii te yí gi yaà, 'va mí to, yí gii dù kù gu mí to kà tí vò ẹa njìndi. Bindi yí gii co 'do gbí muu wó ta bà tò kù ta kòcò wó ngéé gi yaà. 27 Bà 'dè có gii kpo nje ndâ 'duù 'dáá gí, gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Jìno a ẹa yè ká nó? À ngú ẹa bà nibà i, ta wotí ká tàkò? Yí má 'dè có kpètí ká ji ndâ i-gbí-muu ndâ 'duù, ndú kù 'di có mì wó.» 28 'Do bà-i-nò ẹre Jézù ngé gii 'bità bà wu cee gbí to Gàliléyà 'dáá gí.

Jézù 'vala na gè Simónè

29 Bindi bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'dakò tí nò, ndâ Jézù ngé gii njè nó 'do bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gi bà ùlù Mbírì kù ya ta ndâ Jákòmò ta Jòvànì gi 'bá mì ndâ Simónè ta Àndèréyà. 30 Ndú mà gii yee 'bá kà, ndú gii 'dè na gè Simónè tisi ta cò'o gbí dii wó. Ndâ 'duù ngé gii 'dè có sé'i tí nò ji Jézù.

31 Bindi Jézù gii ẹri gi tàkò ni tí nò tà'i, yí gii zèè yí tí 'bì wó, yí mà gii ja yí gi yaà, gbí dii wó ngé gii 'dèè sé gí. Bindi yí gii ya gi bà bàkà i-zó-zò ji ndú.

Jézù 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ tende ẹa nò'o

32 Ta 'dè'o tí nò, si ẹri kù ya nèè gi to, si o bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà cee gí, ndâ 'duù gii tuṣu ndâ mbe nò'o 'dáá gí, ta ndâ 'duù njìndi ta ndâ i-gbí-muu ndú nó gi tí ji Jézù. 33 Ndâ 'duù me mbè gii tí mí njekèjì tí wó.

34 Bindi yí gii 'vala ndâ 'duù me mbè 'do gbí ndâ tende ẹa ndâ nò'o. Yí delè gii mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè; káa bà 'dè có kpò ndâ i tí nò gí, tacó ndú nò Jézù ni gí, káa yí biya gí máa ndú 'ví 'dè có lá.

Jézù njè nó 'do Kàpàrànwùmù gbí dùde

35 Káa Jézù gii njè nó 'do 'bá ta njeyé, ya gi bà 'deke tí wó ji Mbírì ta kpéetí wó gbí kángáá nga ngoò. 36 Bindi ndâ Simónè ta ndâ 'bí ká wó gii njè nó ya gi bà pà bà tí wó. 37 Ndú mà gii 'de yí gí, ndú gii 'dè có ji yí máa, «Ndâ 'duù 'dáá gí kù 'vee bà tí lo.»

³⁸ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Ndoo ya gí gbí ndâ 'bí gbata, wàa ye 'ví ma có mì Mbírì ji ndâ 'duù kà delè, tacó ñinó a nderè bà gí ye gí muu to tí nò.» ³⁹ Bìndi yí gii ya cee gbí ndâ to Gàliléyà 'dáá gí, kù ma có mì Mbírì ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà ùlù Mbírì, delè ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù.

Jézù yuku ndâ kà cì 'do tí 'bí 'dakò

⁴⁰ Bìndi 'bí 'dakò tí mbe cì gii 'deke tí wó ta bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù, máa, «À má nìkì tí lo gí, wò bà ngbaranga dùi ye gí.»

⁴¹ Jézù má gii ò yè ọ 'dakò tí nò, yí gii ya'va 'bì wó ya gí bà gbala ta yí ta bà 'dè có, máa, «À nìkì tí ye gí; dù ngbárángà'i.» ⁴² Bìndi ndâ kà cì tí nò ngé gii yuku 'do tí 'dakò nò gí kútí wó gii ngbaranga gí. ⁴³ Bìndi bà cee cì 'do tí 'dakò tí nò, Jézù ngé gii 'dè có ji yí, ⁴⁴ máa, «Kpolo tí lo máa wò 'ví 'dè ji gbèe 'duù lá. Ya gí bà túbà tí lo ji bu-Mbírì, wàa wò 'ví cì i tacó bà ngbaranga kútí lo go có mì Mòze, tacó bà túbà ji ndâ 'duù.» ⁴⁵ Káa 'dakò tí nò gii ñjè nò 'do bà-i-nò ta bà ma ngú có tí nò go ñinó à nìkì tí wó dúú kù ya tí . Tacó éno, Jézù gii ọ gí gbí gbata ká gbí kóó, má wálá, ndâ 'duù bà bàkà wo.

2

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù má gii dele ndi wó gí Kàpàránáwùmù bìndi làmbu sili gí, ndâ 'duù gii 'bità bà fiini có, máa, «Yí kuu 'bá! Yí kuu 'bá!» ² Bìndi ndâ 'duù gii kaa gí gí mì wó go mbíli gbí cikaà; ndâ 'duù gii yè to 'do tà'i di sè, à gii kpò tí tí njekèjì bà ọ gí tà'i tàkò Jézù. Yí ta o tí nò kù nìbà có mì Mbírì ji ndâ 'duù.

³ Má gii zeke'o, ndâ 'bí 'duù gii gí ta 'bí 'dakò mbe gbele've gí, náa a ndâ 'duù nà'ò ká kù làngà yí gí tí ji Jézù. ⁴ Káa kpokèjì bà yee ta yí tà'i ji Jézù gii kpò ndú gí, tacó ndâ 'duù tí yè njekèjì gí. Bìndi ndú gii 'dò ta 'dakò tí nò gí muu 'bá, bìndi ndú gii di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bándò tí nò náa Jézù kù ki tí wó to tí nò, bìndi ndú gii yuu 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò ta kpâ-sili mì wó gí to ji Jézù. ⁵ Jézù má gii ò éno máa, ndú ùnje gítí yí ta njembí ndú dú gí, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «'Vii mì ye, à si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gí.»

⁶ Káa ta o tí nò ndâ 'bí kpo-kpò mbe nìbà có mì Mbírì mì ndâ Jùdéyà kù ki tí ndú gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kaa ya gí mì Jézù nò. Ndú má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà kọro có gbí njembí ndú máa, ⁷ «'Dakò tí nò 'dè ọ có tí nò tacó yè? Ñinó a bà 'dè zu có gítí Mbírì! Mbe si có gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù mí to a 'di? À me káa Mbírì cuki lá?»

⁸ Káa Jézù má gii ò ọ kọro-kọro có mì ndú nò, yí ngé gii 'visì có ji ndú éno máa, «Yo kù kọro ọ ndâ có tí nò á gbí njembí yo tacó yè? ⁹ À kpónó peteke a ngayi gbí òkò tí ndâ bà 'dè có ji 'dakò tí nò éno máa, à si có gítí ndâ vò i mì wó mí to gí, ta bà 'dè có ji yí éno máa, yí te kpâ-sili mì wó wàa yí 'ví nò nó? ¹⁰ À má éno, ye kpónó bà túbà ji yo éno máa, à tí 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nò.»

Bìndi Jézù gii 'dè có ji 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, ¹¹ «A gí yaà. Te kpâ-sili mì lo wàa wò 'ví ñjè nó ya gí 'bá a go có tí nò náa ye kpónó kù 'dè ji wò nò.»

¹² 'Dakò tí nò ngé gii a gí yaà, yí gii paṛa kpâ-sili mì wó, bìndi yí gii co gí sè gbí ñjè ọ ndâ 'duù 'dáá gí. Nje ndâ 'duù 'dáá gí gii 'dèè ta bà ò 'dakò

tí nò kù nò nó gî. Bindi ndú gii ùlù Mbírì, máa, «Ze jé nò 'bí ña i go i tí nò sàà kùro lá.»

Jézù tè'é tí Lévi

¹³ Ta o tí nò Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí seè kàpá Gàliléyà bindi o bà tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó. Mâ gii zeke'o, ndâ 'duù me mbè gii kaa káká'i ya gí mì wó tàbè'dè kà. Yí gii nìbà i ji ndú.

¹⁴ Jézù mâ gii njè nó 'do bà-i-nò, yí gii nò Lévi, tí 'viì mì Àlìféyò, kù ki tí wó to á seè 'bá bà gò i-mírì. Káa Jézù gii 'dè có ji yí, máa, «Gí gí tàkò ye.» Káa Lévi bà-i-nò gii a gí yaà ya gí tàkò Jézù.

Jézù zò i ta ndâ mbe bàkà vò i

¹⁵ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù zò i á 'bá mì Lévi, ndâ 'bí mbe go i-mírì, ta ndâ 'bí ña Jùdéyà ñinó mbe kpolo tí tàkù mì ndú lá nó 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe tí ta o tí nò mbe kù ko tàkò wó nó gii ya gí bà zò i ta ndú. ¹⁶ Ndâ 'bí kpo-kpò mbe nìbà i gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà ñinó mbe kù kpolo tí tàkù mì ndú nó gii 'vee ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Yí kù zò i ta ndâ mbe gò i-mírì, delè ta ndâ mbe gilinì tacó yè?»

¹⁷ Káa Jézù mâ gii 'di có tí nò, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá. A ndâ mbe sé'i ká kù pà ndâ mbe yeè. Ye gí me tacó tí ndâ tó 'duù lá. Ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

¹⁸ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù, ta ndâ Fàrizéyò, tí ña ndâ Jùdéyà ñinó mbe kù kpolo tí tàkù mì ndú nó, kù kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbírì. Bindi ndâ 'duù gii 'vee Jézù, máa, «Ndâ mbe tala có mì lo kònò go á go ñinó mì ndâ mbe tala có mì Jòvànì ta ndâ mbe tala có mì ndâ Fàrizéyò lá tacó yè?»

¹⁹ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Ndâ wíri bàndò bà ko niì kù kònò go ta o tí nó náa mbe kò niì má kuu ta ndú? Ta o tí nó náa mbe kò niì má kuu ta ndú, ndú kònò go lá. ²⁰ Ẹ̀rì bà je mbe kò niì 'do gbí òkò tí ndú bà co ká co! Ñinò bà gii dù a Ẹ̀rì tí nó tí Ẹ̀rì bà kònò go mì ndú nó ká nò.»

²¹ Bindi Jézù gii ya gí kùro ta bà dítà có ji ndú gbí lòkó'bò, máa, «'Bí 'duù jé mbe bàkà rùgà mí tí ká bòngò mì wó ta ngú kpâ-bòngò náa à kálásè yuu mí tà ngo lá nó wálá; yí má bàkà go éno, ngú rùgà tí nò bà yaka 'do tí ká bòngò gî, bindi kà bà gii dù gbí bòngò tí nò ndii ñinó sàà kùro nó gî. ²² 'Bí 'duù delè jé mbe yee ngú nèbítì mí gbí ká kúúkpá nèbítì wálá, yí má bàkà éno, ngú nèbítì má nì, yí bà ba ká kúúkpá gî, bindi nèbítì bà yee to gî, kúúkpá delè bà yaka gî. À má éno, ngú nèbítì a i tacó ngú kúúkpá.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù kparaka muu cù ta Ẹ̀rì bà wotí

²³ Ta 'bí Ẹ̀rì bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà gbaànjé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù nò nó co gbí nji, ndâ mbe tala có mì wó gii 'bità bà kparaka muu cù kù zò. ²⁴ Ndâ Fàrizéyò mâ gii nò i tí nò náa ndâ mbe tala có mì Jézù kù bàkà nò, ndú gii 'vee yí, máa, «Ẹ̀jìnó a ña yè ká nò? Ndú kù bàkà i ñinó náa a me yí lá nó ta Ẹ̀rì bà wotí tacó yè?»

²⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo jé 'deke có gítí i tí nó náa Dàvidè si yí ta go tí wó bàkà nó lá? Ndú ta ndâ 'duù tí nò ta o tí nó mbe kù ko tàkò wó nò? ²⁶ Ta o tí nó náa yí gii Ẹ̀rì gí tà'i mì Mbírì, si Àbìyàtara a Kùro ndâ bu-Mbírì, bindi yí gii zò kù kò tí nó náa à ci ji Mbírì gí nò.

²⁷ «Mbírì kpédélé'i suu a ndâ 'duù má kózò gí, yí gii bàkà Ẹ̀rì bà wotí. Mbírì bàkà Ẹ̀rì bà wotí me tacó bà ba muu ndâ 'duù lá. ²⁸ À má éno, ye kù

'dè có ji yo ta yúcó, máa, à mì 'Viì-mì-'Dakò a wotí tacó bà 'dè có ji ndâ 'duù, máa, ndú bàkà a ndâ i ñinó, ndâ i ñinó, ta ɾi bà wotí.»

3

Jézù 'vala 'bí 'dakò ta 'bì wó mbe gbele've gí

¹ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gbaànjé, Jézù gii gí gí bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíɾì. Káa ta o tí nò, 'bí 'dakò ta 'bì wó mbe gbele've gí kuu tà'i kà gbí òkò tí ndâ 'duù. ² Bìndi ndâ 'duù gii 'bità bà zeke'o tacó bà ñò máa Jézù má 'vala 'dakò tí nò ta ɾi bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gí, wàa ndâ yì 'ví ya gí bà kpì ngbàngà tí wó. ³ Jézù mâ gii ñò éno, yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò, máa, «Co gí gí bà ɾò tíyò á kùɾo ndâ 'duù tí nò.»

'Dakò tí nò mâ gii bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nó gí, ⁴ Jézù gii 'vee ndâ 'duù tí nò, máa, «Yúcó mì ndoo a ngàyi? Bà bàkà tó i, wèè, bà bàkà vò i, ta ɾi bà wotí gbí tàkìi mì ndoo tí ndâ Jùdèyà? Bà 'vala ku, wàlà bà zi ku?» Káa gbèe 'duù mbe 'vìsì có ji yí gii dù lá. ⁵ Tacó éno, Jézù gii zeke'o tí ndú ta kpo-tàkòcò wó, tacó ndú a ndâ mbe ngbútù. Tàkòcò wó delè gii kpòlo gítí ndú ngé, tacó muu ndú kpòlo go duù. Bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nò máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» Bìndi 'dakò tí nò mâ gii bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nó gí, 'bì wó gii nìkì gí.

⁶ Káa ndâ mbe kù kpòlo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà (Fàrizéyò) mâ gii ñò i tí nó náa Jézù bàkà nò, ndú gii co gí sè tacó bà ya gí bà toko có ta ndâ 'duù ñinó mbe tè gí tàkò có mì Èròdè tí gbolò 'duù kùɾo ndâ Jùdèyà nó, tacó bà pà kpokèjì gítí bà zi Jézù.

Ndâ mbè 'duù kaa ya gí mì Jézù á yì kàpá Gàlilèyà

⁷ Bìndi Jézù gii ñjè nó ta ndâ mbe tala có mì wó ya gí yì kàpá Gàlilèyà. Ndâ 'duù me mbè gii ɾu ndi ndú 'do gbí ndâ gbata gbí ndâ to Gàlilèyà ta Jùdèyà, ⁸ ta gbolò gbata Jèrùzàlémè, ta Ìdùmèyà, delè 'do tito Jòròdáníyà, delè 'do gbí ndâ to Tíró ta Sídónì. Ndâ 'duù mâ gii 'di tàwo ndâ i-serè tí nó náa Jézù kù bàkà nó, ndú gii tì ya gí mì wó. Ndâ 'duù tì go ngana.

⁹ Jézù mâ gii ñò ña bà tì ndâ 'duù tí nò, yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó éno máa, ndú gii ta gbà ji yì, tacó yí ta o tí nò kù ci gúku máa ndâ 'duù bà kpoko yì. ¹⁰ Tacó ndâ 'duù 'di tà wò bà 'vala ndâ mbe sé'i mì wó me mbè, tacó éno, ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú nó 'dáá gí kù jòò tí ndú tacó vòò bà gbala yí wàa ndâ yì 'ví 'de ta 'válá. ¹¹ Delè ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbì-muu ndú nó má ñò yí, ndú kù 'vaka tí ndú to, ta bà tò kù, máa, «Wò a 'Viì-mì-Mbíɾì.» ¹² Káa yí gii 'dè có ji ndú kpòlo ma, máa ndú 'ví túbà tí yí gí sè ji ndâ 'duù lá.

Jézù ɾuka ndâ mbe nò tú mì wó muu'bì-nje só

¹³ Ta o tí nò Jézù gii ñjè nó ya gí gbí òkò ndâ 'bí gú. Bìndi yí gii tè'é tí ndâ 'duù ñinó mbe nìkì tí wó nò. Ndú mâ gii gí gí mì wó gí, ¹⁴ yí gii ɾuka ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndú muu'bì-nje só, tacó wàa ndú 'ví dù toko ta yì, wàa yì 'ví kù tuu ndú ya gí bà ma có mì Mbíɾì ji ndâ 'duù. ¹⁵ Yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'o ji ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù tí nò muu'bì-nje só náa Jézù ɾuka ndú tacó bà dù ta yí nó a ndâ Símónè, náa yí kpì ngú ɾè mítí wó máa, Piyétòrò, ¹⁷ ta ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'viì mì Zèbìdèyò, náa yí kpì ngú ɾè mítí ndú máa Bènerègìsì, gbí éno máa, ndâ 'viì-ngbàngbàrì, ta Àndèréyà, ¹⁸ ta Filípò, ta Bàràtòlòmèyò, ta Mátèyò, ta Tòmázò, ta Jákòmò

tí 'viì mì Àliféyò, ta Tàdéyò, ta Simónè tí nó ta 'bí rẹ wó a Tó-'viì-'bá, ¹⁹ ta Júdá Ìsikàriyótè tí mbe giù kpì ngbàngà tí wó.

Ndâ 'duù go mâ mítí Jézù

²⁰ Jézù mâ giù dele ndi wó jí 'bá 'do pí gú bìndi bà ɾuka ndâ mbe tala có mì wó gî, ndâ 'duù me mbè giù kaa ya jí mì wó káká'i tí ɲa ɲinó náa à giù kpòtí tí ndú ta ndâ mbe tala có mì wó tí bà zò i. ²¹ Ndâ nambe wó má giù 'di ènò, ndú giù ya jí kà tacó ba kpolo tí wó, tacó ndú koɾo có éno máa, a gbí muu wó a ndâ i. ²² Káa ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà mbe giù 'do Jèrùzàlémè ta o tí nò kù 'dè ɲindi ndú éno máa, «À gbí muu wó a gba mì ndâ mâ tí nó ta ɾe wó a Bèlizèbúlù nô.» Ndú delè ta o tí nò kù 'dè có éno máa, «A gba mì ndâ mâ tí nó ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù jì yí.»

²³ Jézù mâ giù 'di ɲa ndâ có tí nò, yí giù tè'é tí ndâ mbe kù 'de ɲa ndâ có tí nò jí mì wó. Bìndi yí giù 'vee ndú gbí lòkò'bò éno máa, «Mâ bà mòkò ka wó mâ 'do gbí muu 'duù ée? ²⁴ Có mì ndâ 'duù mì gbèe gba jé má toko lá, gba tí nò bà zogo 'bá wálá. ²⁵ À delè có mì ndâ 'duù á ɾùkàtiì mì ndú má toko lá, ndú bà sì 'bá tí nò wálá. ²⁶ Káa Gba-wàtà má kù sogo tí wó, gbí go éno máa, Gba-wàtà ɲjèe gbí tí gî. À má éno, ɲinò a bà ngbù yí ká nò. Tacó wotí bà ɾò tíyò mì wó káká'i wálá. ²⁷ Káa 'bí 'duù jé bà ni bà ɾi jí tà'i mì 'bí 'duù ta wotí kuu tí wó, bìndi yí giù kaa ndâ i mì wó a ta có 'dakò nò wálá, sè káa ɲinó yí kpédélé'i má eɾe mbe 'bá gî, bìndi yí bà giù kaa ndâ i mì wó ta wotí si yí gbí wú.

²⁸ «Ye kù 'de có jì yo ta yúco éno máa, Mbíri bà je à-cee-gí gítí ɲa ndâ vò i mì ndâ 'duù 'dáá gî, gî. À kpétí káa ndâ mbe 'dè zu có á gítí wó tí Mbíri. ²⁹ Káa 'duù má go mâ mítí Bèri-mi-Mbíri, 'duù tí nò bà 'de à-cee-gí 'do mì Mbíri wálá, tacó 'duù tí nò bàkà a ɲa vò i tí nó náa áá bà cee wálá.» ³⁰ Jézù 'dè có tí nò tacó ndâ 'duù ta o tí nò kù 'dè có éno máa, a gbí muu wó a ndâ mâ.

Ndâ 'dóó-'dòò nambe Jézù

³¹ Káa ta o tí nò ndâ nawu Jézù ta ndâ ná'vindí wó giù ɾò tíyò á sè. Bìndi ndú giù tuu tú jí bà tè'é tí wó. ³² Káa ndâ 'duù me mbè kì tí ndú jèlè yí 'dee gî. Bìndi ndú giù 'dòkò ndi có tí nò jì yí, máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindí lo kù 'vee bà tí lo á sè.»

³³ Káa Jézù giù 'vee ndú éno máa, «Nawu ye a 'di? Ndâ ná'vindí ye a ndâ 'di?» ³⁴ Yí bà-i-nò giù zeke'o tí ndâ 'duù tí nò mbe kì tí ndú jèlè yí 'dee gî nô. Bìndi yí giù 'dè có jì ndú, máa, «Nawu ye, ta ndâ ná'vindí ye cuki me káa ndâ 'duù tí nò mbe kù tè'é tí ye nò lá. ³⁵ 'Duù mbe bàkà go có mì Mbíri gî, 'duù tí nò a nawu ye, yí a ná'vindí ye, yí delè a námì ye.»

4

Bà lòkò'bò có gítí mbe va ɲa

¹ Ta o tí nò Jézù káká'i giù 'bità bà nìbà i jì ndâ 'duù a yí kàpá Gàliléyà. Káa yí mâ giù ɲò máa, ndâ 'duù tì me mbè ngé ndii gî, yí giù ɲjè nó ya jí bà kì tí wó gbí gbâ a ɾo ngo si ndâ 'duù mí tì ngo. ² Yí giù dù gbí gbâ á ɾo ngo ká kù nìbà i jì ndâ 'duù gbí lòkò'bò éno máa, ³ «Yo sè tù yo nìkì maa, wàa yo 'ví koɾo gbí có tí nô.

«Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò giù ya jí bà va ɲa gbí ɲjì mì wó. ⁴ Káa ndâ 'bí ɲjì ɲa giù 'vaka tí to á sèe kpokèjì, káa ndâ nuù giù da ndú gî. ⁵ Ndâ 'bí giù 'vaka tí á gbí díí ta zì to tí me ɲjì'dí, à káa póo bà kù ndú, ⁶ go wu ɾi

gii ziki ndâ dó kú ndú 'dáá gî, tacó tà teè ndú ya gí tà to me 'dú lá. ⁷ Ndâ 'bí gii 'vaka tí á gbí òkò ndâ bè kperè. Ndâ bè kperè tí nò gii tù yiiga muu ndú gî, ndú gii jò lá. ⁸ Káa ndâ 'bí gii 'vaka tí a i gbí banga zì to. Ndú mâ gii kù , ndú gii uu gí yaà, bindi ndú gii jò ta banga muu ndú, gbe-gbè, gbe-gbè éno.»

⁹ Bindi yí gii yee nje lòkó'bò mì wó ta bà kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù tí nò éno máa, «À má éno, tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có.»

Nderè bà 'dè ndâ có mì Jézù á gbí lòkó'bò

¹⁰ Jézù má gii co gí ndii ta kpéetí wó gî, ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só, toko ta ndâ 'bí 'duù mì wó mbe kù dù ta yí nó gii ya gí bà 'vee yí gítí gbí lòkó'bò tí nò. ¹¹ Káa yí gii 'visì có ji ndú éno máa, «À je muu ji yo tacó bà 'di gbí ngii bà dù yí tí Mbíri tí gba gî. Káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ndâ có 'dáá gî ká gbí lòkó'bò. Go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè dígísèé éno máa,

¹² <Ndú 'ví zeke'o, káa ndú 'ví nò i lá.

Ndú delè 'ví 'di kòcò, káa ndú 'ví 'di gbí có tí nò lá.

Tacó ndú má nò i, delè ndú má 'di gbí có,

ndú bà gii 'visì tí ndú gí mì ye tí Mbíri,

bindi ye bà je à-cee-gî gítí ndâ vò i mì ndú.> »

Jézù 'dè gbí lòkó'bò gítí mbe va ña

¹³ Bindi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di gbí lòkó'bò tí nò lá? Káa à má éno, yo bà gii 'di gbí ndâ 'bí lòkó'bò ée? ¹⁴ Gbí lòkó'bò tí nò éno máa: ñi ña tí nò náa mbe va ña tí nò kù va nò a ñi có mì Mbíri.

¹⁵ Ndâ ñi ña ñinó mbe 'vaka tí ta tí kpokèjì nó a ndâ có mì Mbíri náa à ma ndú ji ndâ 'duù, káa à káa pòó bà 'di có tí nò mì ndú, Vò-'duù-tí-nò gii volo muu ndú 'do tí bà 'di gî.

¹⁶ «Ndâ ñi ña ñinó mbe 'vaka tí gbí to á kàrà-kàrà ɾo díí nó a ndâ có ñinó náa à káa pòó bà 'di ndú mì ndâ 'duù, ndú gii ùnje gítí ndú gî; ¹⁷ ndâ ñi có tí nò gii dù gbí njembí ndú ta làmbu o, káa à má bà gii gbùrùngà ndú ta bà mèkè'i tí ndú á muu ndâ có tí nò, ndú ngé gii jee có tí nó mí to gî, tacó ndâ có tí nò gbì teè mí gbí njembí ndú lá.

¹⁸ «Ndâ ñi ña ñinó mbe 'vaka tí gbí òkò ndâ bè kperè nò a ndâ ñi có ñinó náa ndâ 'duù 'di ndú, ¹⁹ káa bà kpolo tí ndâ i muu to tí nó, ta líkí ndâ kpo-kpò i, ta bà dù ta go ndâ i, gii soloko ndú 'do tí bà 'de i gbí có tí nò gî.

²⁰ «Káa ndâ ñi ña ñinó mbe 'vaka tí á gbí banga zì to nó uu go ndâ ñi có mì Mbíri mbe 'vaka tí gbí njembí ndâ 'duù ñinó mbe kpolo tí ndú mí gbí njembí ndú. Ndú gî bàkà go ndâ có tí nò, bindi tàkòcò Mbíri gii peteke gítí ndú go bà peteke tàkòcò mbe ji ñi gítí ndâ banga kú i gbí ñi mì wó.»

Bà lòkò'bò có gítí ngba wu

²¹ Bindi Jézù gii 'vee ndú, máa, «A 'di jé ká òlò wu mí tà'i mì wó ta 'dí'di'o, káa yí gii 'bu i mí ɾo ngba wu tí nò, wàlà yí gii ngùù ngba wu tí nò mí tà kitikpara? ²² À kù ngùù i ká tacó bà gii tubà ndí gí sè káká'i. À delè kù 'dè có á tà bèngii ká tacó bà gii kò-kò tí. ²³ À má éno, yo sè tù yo, náa tù má dú kuu tí muu yo nò, wàa yo 'ví 'di có tí nò.»

Bà lòkò'bò có gítí bà 'vii i

²⁴ Jézù káká'i gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí có tí nó náa yo kù 'di nò. Ña i tí nó náa wò tí 'duù má bàkà mítí ndâ 'bí ka lo nó, Mbíri bà gii bàkà mítí lo káa gbèe ña i tí nò. Yí delè bà bàkà ta wotí tí co tí ñinó náa wo bàkà nó gî. ²⁵ Tacó 'duù ñinó ta ndâ i kuu mì wó nó, àá bà je ndâ 'bí

ji yí mí pí ndú. Káa 'duù ñinó ta i mì wó wálá nó, à kpétí káa sè làmbu i ñinó náa yí kù lí ta njembí wó nó, áá bà aaka 'do 'bì wó gí.»

Bà lòkò'bò có gítí bà kù ñì ña 'do tà to

²⁶ Jézù gii lòkò'bò 'bí có káká'i máa, «Bà zèè 'bá mì Mbíri ká go 'duù mbe ya gí bà va ña. ²⁷ Bìndi yí gii ya kù bàkà ndâ 'bí nèté mì wó. Káa ndâ sí kù i gii yee gí sè, bìndi ndú gii uu gí yaà. Mbe va ña tí nò ñò ni lá máa ndâ kù i kù bàkà tí ée wè. ²⁸ À káa to ta kpéétí wó ká kù bàkà ndâ kù i tí nò kù uu gí yaà, bìndi ndú gii jò , bìndi ndú gii ñì ñì. ²⁹ Bìndi à káa o tí nó náa ndâ i 'do gbí ñí má gii yù gí nó, mbe va ña bà gii ngaṛa tí wó gítí bà kili ndú.»

Bà lòkò'bò có gítí ndâ vící ñì ña

³⁰ Bìndi Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò káká'i éno, máa, «Ndoo kpónó bà 'vii bà zèè 'bá mì Mbíri mítí ña yè? Ndoo bà 'dè a ña lòkò'bò yè dú mbe 'vii tí ? ³¹ À go ndâ ñì ña ñinó mbe me vící ngé ndii gí nô, nékéléé go ñì ndí. ³² Káa ndú má gii kù 'do tà to, ndú gii uu gí yaà tí bè'i gbèè ta bè wó ndii ndâ 'bí bè'i 'dáá gí, náa ndâ nuu me mbè kù tè wo ndú mì gbí .»

³³ Jézù 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá ká gbí ndâ lòkò'bò go ndâ ñinò, 'vii ta wotí bà 'di gbí ndâ có tí nò mì ndú. ³⁴ Káa ta o tí nó náa ndú má ta kpéétí ndú ta ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'dè gbí ndâ lòkò'bò tí nò 'dáá gí ji ndú.

Jézù rò gbolò pípiṛi mí tíyò

³⁵ Káa ta 'dè'o mì gbèè ñì bà ñìbà i mì Jézù ji ndâ 'duù gbí ndâ lòkò'bò nò, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndoo di ngo gí tito kápá.» ³⁶ Káa ndú má gii nje nó gí, ndâ 'bí 'duù gii ñu ndi ndú gbí ndâ gbâ ñinò ndú. ³⁷ Káa si ndú kálásè kuu muu nó á ro ngo, pípiṛi gii 'bità bà pì ta wotí tí ngé ndii gí. Ngo kù gii 'bità bà gbàngà gí gbí gbâ. Gbâ kù gii bàkà có bà yé-yè ta ngo.

³⁸ Káa Jézù jée kuu tísì, tí tàmuu wó gí yaà gí, á tàngbó gbâ, kù tèrì. Bìndi ndâ mbe tala có mì wó gii gbà yí 'do muu ñì. Yí má gii ziya gí, ndú gii 'vee yí, máa, «A ñìkì tí lo éno máa, ndoo mii gí wàà, mbe tí ze?» ³⁹ Káa Jézù gii do mítí pípiṛi, yí delè gii 'dè có ji ngo tí nò mbe kù gbàngà tí nò máa yí si bà gbàngà mí to. Bìndi pípiṛi gii rò tíyò gí. O gii ñe déé.

⁴⁰ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kù cì a gúku yè? Yo kálásè ùnje lá?»

⁴¹ Káa gúku gii zèè ndú 'dáá gí mbi gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ña 'di ká nó, náa ndâ pípiṛi ta ngo kù 'di có mì wó nó?»

5

'Bí 'dakò tí Jèràsìni ta ndâ i-gbí-muu wó

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii di ngo á bìndi bà gbùrùngà ndú mì gbolò pípiṛi tí nò, gí tito kápá á gí 'bá mì ña ndâ 'bí 'duù ta ñe ña ndú a ndâ Jèràsìni. ² Káa à káa póó bà gii co Jézù gí to 'do gbí gbâ, 'bí 'dakò ta ndâ i-gbí-muu wó gii gí 'do gbí òkò ndâ muu'dú gí mì wó. ³ 'Dakò tí nò kù 'vala tà ndâ 'bá muu'dú. Káa 'bí 'duù mbe 'de wotí bà kpolo tí wó wálá, tacó à kpétí má ẹre yí ká ta gínjírì, à zèè tí wó lá. ⁴ À ta o 'dáá gí kù da 'bò mítí kò wó, à delè kù ẹre 'bì wó ta gínjírì. Káa yí kù ki'viki gbí 'bò tí nò 'do tí kò wó gí, yí delè kù karaka gbí gínjírì 'do tí 'bì wó gí, káa gbèè 'duù mbe co gbí ñò wó wálá. ⁵ Yí dù kù tò kù too yé, ta ñì, too yé, ta ñì, ta ndi

gbí òkò ndâ 'bá muu'dú, delè ta ndi pí ndâ gú, ta bà ndo-ndooko tí wó ta ndi tí ndâ díí.

⁶ Mbe mâ tí nò mâ gii ñò Jézù 'do me 'dú, yí gii ì ngèlè ya gí mì wó, yí gii kucuku muungbó wó mí kùro wó, ⁷ kù tò ta kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mì lo ta ye a yè, Jézù, 'Viì-mì-Mbíri a ngéé gbíri? Ye kù be ji wò a tí Mbíri máa, wò 'ví bàkà sé'i mítí ye lá!» ⁸ ('Dakò tí nò 'dè có tí nò tacó Jézù do ta i tí nò gbí muu wó nò máa, «Co 'do gbí muu wó gí, ndi lo, zu i!»)

⁹ Bìndi Jézù gii 'vee i tí nò máa, «Rè lo a 'di?»

Káa i tí nò gii 'visì có ji yí, máa, «Rè ye a Tùmèrè, tacó muu ze me mbè.»

¹⁰ Bìndi yí gii dù kù 'deke tí wó ji Jézù, máa «Si bà ni ze 'do bà-i-nó mí to.»

¹¹ Káa ta o tí nò ndâ kàdùrùkù me mbè kù zò i tàgbà gú á gbí to tí nò. ¹² Bìndi ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii 'deke tí ndú ji Jézù, máa, «Mòkò ze ya tí gí mì ndâ kàdùrùkù tí zò, wò 'ví si ze 'ví ya gí gbí muu ndú.» ¹³ Tacó éno, Jézù gii si ndâ i tí nò mbe kò 'dakò tí nò 'ví bàkà go ñinó náa à ñikí tí ndú. Bìndi ndâ i tí nò gii nje ta ngèlè 'do gbí muu 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù. Muu ndâ kàdùrùkù tí nò ta o tí nò 'dáá gí dè gítí álifí só. Bìndi ndâ kàdùrùkù tí nò gii nje ta ngèlè ya gí bà oloko gí tà ngo 'do tì njà gángá ngo, ndú gii mii tà ngo gí. ¹⁴ Bìndi ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù tí nò gii njè ta ngèlè ya gí bà ma có ña i tí nò mbe bàkà tí nò á ji ndâ 'duù gbí gbata, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù sè 'bá á ta ndi seè gbata tí nò.

Ndâ 'duù mâ gii 'di có tí nò, ndú gii kaa ya gí bà ñò ña i tí nò mbe bàkà tí dú nò. ¹⁵ Káa ndú mâ gii kaa ya gí mì Jézù, ndú gii 'de 'dakò tí nó táánò náa ndâ i kò yí gí nó kù kí tí wó to ta bongo tí wó tí cèè 'duù ta i-gbí-muu wó wálá. Bìndi gúku gii zèè ndú 'dáá gí. ¹⁶ Ndâ 'duù mbe ñò ña i tí nó mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nó táánò náa ndâ i kò yí gí nó, ta ndâ ña ñinó mbe bàkà tí mítí ndâ kàdùrùkù nó gii njè ya gí bà 'dè ndí ji ndâ 'duù. ¹⁷ Bìndi ndâ 'duù gii 'deke tí ndú ji Jézù máa, yí njè nó á 'do gbí òkò tí ndâ yí gí.

¹⁸ Káa si Jézù kù gii ya gí bà 'dò gí gbí gbà tacó bà njè nó, 'dakò tí nó náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nò gii 'deke tí wó ji yí, máa, yí si ndâ yí 'ví ya ta yí. ¹⁹ Káa Jézù gii biya gí. Bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «A ñikí máa wò ya gí 'bá, wàa wò 'ví dità ndâ ña nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji wò nó á ji ndâ nambe lo.» ²⁰ Bìndi 'dakò tí nó gii njè nó ya gí 'bá co gbí 'bí wúngbó to ta rè a «Ndâ-gbata-muu'bì» ta bà dità ndâ ña i tí nó náa Jézù bàkà ji yí nó á ji ndâ 'duù. Káa nje ndâ 'duù mbe 'di có tí nó 'dáá gí gii 'dèè gítí gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí ni ta nájú Jáyirù

²¹ Jézù mâ gii dele ndi wó 'do 'bá mì ndâ Jèràsínì ta gbà gí tito kè'bí gí, ndâ 'duù me mbè gii kili káká'i ya gí mì wó á yí kápá. ²² Bìndi 'bí 'dakò tí gba kùro ndâ mbe kù bàkà nètè bándò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri ta rè wó a Jáyirù gii gí gí mì Jézù, bìndi yí gii kucuku muungbó wó mí to kùro wó, yí gii zèè kò wó, ²³ ta bà 'deke tí wó ji yí ta wotí tí, máa, «Lambu nájú ye gbí kpâ-kperè. Gí gí bà tee 'bì lo mítí wó wàa yí 'ví 'de ta 'válá.» ²⁴ Bìndi ndâ Jézù gii njè nó ta Jáyirù.

Káa ta o bà njè nó mì ndú, ndâ 'duù me mbè toko mítí ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bì-nje só gii kaa kù ya gí tàkò wó. ²⁵ Bìndi 'bí ni ta mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu'bì-nje só, ²⁶ náa wo wó co ji bà nó gí mì ndâ mbe bàkà yèè gí; bà si ndâ yèè delè mii ndâ i 'do tí wó 'dáá gí, káa mbelè tí nó jé rò tíyò 'do tí wó nji'dí éno lá. À dú nó a bà gii zingí sé'i tí nó mítí wó.

27 Niì tí nò mà giì 'di có tí Jézù, yí giì gi céké-céké co gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò, ya gí bà gbala bòngò tí Jézù. 28 Yí bàkà go éno, tacó yí kù kojo có máa, «Ye kpèti má gbala káa ndâ bòngò tí wó, ye bà 'de 'válá gí kù.»

29 À káa pòó bà tee 'bi niì tí nò mítí Jézù, mbelè ngé giì rò bà yee 'do tí wó gí. 'Do bándò tí nò, niì tí nò giì nò gbí diì wó da gí.

30 Káa Jézù mà giì nò ni gí máa, wotí bà 'vala 'duù co 'do gbí diì yí gí, yí giì 'visi tí wó gítí ndâ mbè 'duù tí nò, bindi yí giì 'vee ndú, máa, «A 'di ká tee 'bi wó mítí ndâ bòngò mì ye?»

31 Káa ndâ mbe tala có mì wó giì 'visi có ji yí, máa, «Wò nò ndâ mbè 'duù tí nò mbe kù kpoko wò 'dee wò gbóó nó gí, káa wò giì dù ndi lo kù giì 'vee 'vé máa, «A 'di ká tee 'bi mítí ye» wè?»

32 Káa Jézù giì zeke'o jèlè yí gí tacó bà nò 'duù tí nò mbe tee 'bi wó mítí wó nò. 33 Bindi niì tí nò giì gi gí kùro wó kù gu ta gúku, tacó yí nò i tí nò mbe bàkà tí mítí wó nò ni gí. Yí giì 'va tí wó mítí kò Jézù, bindi yí giì 'dè yúco mì wó 'dáá gí ji yí. 34 Káa Jézù giì 'visi có ji yí, máa, «Wò 'de 'válá tacó wò ùnje gítí ye gí, nájú ye. Ya ta 'dè njembí lo, dele ta 'dè gbí diì lo.»

35 Káa si Jézù kálásè kù 'dè có ji niì tí nò, ndâ 'duù náa à tuu ndú giì gi ta ngèlè 'do 'bá mì Jáyirù gí bà 'dè có ji yí, máa, «Bà i tí nò volo 'bá kà gí; wò kù si mbe nibà i 'ví nò sé nó mítí wó sínò tacó yè?»

36 Káa Jézù giì bàkà tí wó tí mbe 'di ndâ có tí nò náa ndâ tú tí nò 'dè ji Jáyirù nò lá. Bindi yí ngé giì 'dè có ji Jáyirù máa, «Cì gúku lá. Tee káa njembí lo mítí Mbíri.» 37 'Do tí bándò tí nò, Jézù káká'i giì si gbèe 'duù 'ví ru ndi wó á bindi ndâ Piyétòrò, ta ndâ Jákòmò, ta ná'vindí wó Jòvànì nò lá. 38 Ndú mà giì di 'bá mì Jáyirù, Jézù giì nò ndâ 'duù kù mèrèkè tí ndú ta tó, ta bà wa gbí, ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà. 39 Káa Jézù giì rì gí tà'i, bindi yí giì 'vee ndâ 'duù tí nò, máa, «Yo kù pìi wo ta bà wa gbí tacó yè? 'Viì tí nò cee lá, yí kù tè a rì.» 40 Káa ndâ 'duù tí nò giì ò Jézù ò-ò.

Bindi Jézù giì nje ndâ 'duù 'do tà'i á tàkò ku 'viní tí nò 'dáá gí gí sè. Bindi yí giì si ta yí káa ndâ bu 'viní tí nò ta nawu wó, ta ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Bindi ndú giì ya ta ndú gí rẹgbà tí ku 'viní tí nò. 41 Jézù bà-i-nò giì zèè 'bi 'viní tí nò, bindi yí giì 'dè có ji yí, máa, «Tàlità kúmì.» (Gbí máa, «Lambu 'viní, a gí yaà.») 42 Bindi 'viní tí nò ngé giì a gí yaà kù nò nó. 'Viní tí nò ta o tí nò a 'duù ta ndoò tí wó muu'bi-nje só. Bindi nje ndâ 'duù 'dáá gí giì 'dèè gí. 43 Káa Jézù giì 'dè có ji nawu 'viní tí nò máa, yí je i-zó-zò ji yí. Yí delè giì 'dè có ji ndú ta wotí tí máa, ndú 'ví 'dè có i tí nò náa yí bàkà ji 'viní tí nò nò gí sè ji 'bí 'duù gbaànjé lá.

6

Jézù co wiri ya gí 'bá mì ndú Názàrèti

1 Ta o tí nò Jézù giì nje nó 'do 'bá mì Jáyirù ya gí 'bá mì ndú á Názàrèti. Ndâ mbe tala có mì wó giì ko tàkò wó ya gí kà. 2 Káa ta 'bí rì bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà gbaànjé, yí giì 'bità bà nibà i ji ndâ 'duù á bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri. Káa nje ndâ 'duù me mbè mbe 'di ndâ có mì wó giì 'dèè gítí ò bà nibà i mì wó Bindi ndú giì 'bità bà kitiki có gbí òkò tí ndú, máa, «'Dakò tí nò 'de ò ndâ có mì wó nò 'do ngò? Njìnó a ò muu yè náa Mbíri je ji yí go éno? Yí me ta bà bàkà ndâ serè tí nò 'dáá gí ée? 3 Njìnó me 'dakò tí nó mbe kù bàkà nètè bà no mú, tí 'viì mì Màríyà nó lá? À me yí tí ná'vindí ndâ Jákòmò, ta Jùzépè, ta Júdá, ta Simónè nó lá? Ndâ námì wó me kuu ta ndoo á to nó lá?» Bindi ndú giì biya bà se tù ndú tí ndâ có mì wó gí.

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À káa ndâ ka 'bá, ta ndâ nambe mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndâ 'duù gbí yâ-wó cuki ká te duù mítí wó lá.»
⁵ Tacó éno, yí gii bàkà ndâ serè ji ndú me mbè lá. Yí gii 'vala ndâ mbe sé'i ká gbaànjé-gbaànjé ta bà tee 'bì wó mítí ndú. ⁶ Bà 'dè có gítí ndâ 'duù Názàrètì gii kpo nje wó gí, tacó ndú ùnje gítí ndâ có mì wó lá. Bìndi yí gii ya gí 'bá mì ndâ 'bí tende 'duù kù nìbà i ji ndú.

Jézù tuu ndâ mbe tala có mì wó

⁷ Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só. Bìndi yí gii 'bità bà tuu ndú á gí ndiì, só, só, só. Káa kùro bà njè nó mì ndú, yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji ndú. ⁸ Bìndi yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú éno máa,
 «Yo 'ví zèè 'bí i mí 'bì yo á bìndi ndâ mù-kóró mì yo lá.
 Yo 'ví te vòò i-zó-zò tacó bà zò á muu nó lá.
 Yo 'ví le kúúkpá lá.
 Yo 'ví je gùrúsù ta yo muu nó lá.

⁹ Yo 'ví kaa ndâ 'bí tàrà ta ndâ bongo tacó bà 'visì ta ndâ ñinó tí diì yo nó muu nó lá.

¹⁰ Yo má yee tí to, yo 'ví rànà bàndò bà dù yo lá,
 yo 'ví dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà njè nó mì yo á 'do tí to tí nò.

¹¹ Yo má di tí bàndò, káa ndâ 'duù bà-i-nò má kaa kpâ-sili ji yo á gí tà'i lá, ndú delè má biya bà sè tù ndú á gítí ndâ có tí nó náa yo kù 'dè ji ndú nó gí, ta o tí nó náa yo má kù njè nó 'do tí to tí nò, yo 'ví gbà njú to to tí nò 'do tí kò yo gí, tacó bà túbà ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nò á ji ndú.»

¹² Jézù mâ gii kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó cee gí, ndú gii 'vaaka gí ndiì kù ma có ji ndâ 'duù éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú, ¹³ ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè. Delè ta bà 'vala ndâ 'duù me mbè 'do gbí ndâ nò'o ta bà too bàà mítí ndú.

Nderè bà zi Jòvànì mì Èródè

¹⁴ Èródè tí gbolò 'duù kùro ndâ Jùdéyà mâ gii 'di có tí Jézù, tacó rè Jézù ta o tí nò gii wu to ngé ndiì gí. Ndâ 'bí 'duù ta o tí nò kù 'dè có éno máa, a Jòvànì tí nó táánò tí mbe kù caka tí ndâ 'duù nó ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, káa yí kù bàkà ndâ serè tí nò. ¹⁵ Káa ndâ 'bí 'duù ñindi ndú kù 'dè có máa, yí a mbe 'dòkò có mì Mbírì, á go ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì sàà gbí o mì ndâ ká gù ndâ yì. ¹⁶ Káa Èródè mâ gii 'di ta wo ndâ i-serè tí nó náa Jézù kù bàkà nó, yí gii 'dè có máa, «Jòvànì tí nó náa ye táánò da miři wó gí nó 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

¹⁷ Èródè 'dè có tí nò, tacó àá táánò a yí ká tuu ndâ àsikèrì mì wó ya gí bà zèè Jòvànì mì gbí zàà tacó tí Èródìyà, tí niì mì ná'vindí wó Filípò, náa yí tí Èródè ja yí 'do tí wó gii kò gí. ¹⁸ Káa yí gii zèè Jòvànì mí gbí zàà tacó Jòvànì gii 'dè có ji yí éno máa, àá mì wó me yúco tacó bà kò niì mì ná'vindí wó 'do tí wó lá. ¹⁹ Tacó éno, Èródìyà gii mbè Jòvànì gí mì ku, tacó ña có tí nò. ²⁰ Káa yí ta o tí nò 'dè kpokèjì bà zi yí lá, tacó Èródè te duù mítí Jòvànì ngé ma. Tacó ndâ có mì wó delè 'dáá gí toko ká ta có mì Mbírì. Tacó éno, Èródè gii kpolo tí Jòvànì, tacó wàa, 'bí vò i 'ví 'de yí lá. Líkí bà 'di ndâ có mì wó ta o 'dáá gí delè tí wó ngé.

²¹ Èródìyà gii 'dè banga kpokèjì bà zi Jòvànì ta 'bí o náa Èródè gii bàkà kàràrà o bà jò yí ji ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì wó, ta ndâ kpóló-kpolo 'duù Gàliléyà. ²² Ta o kàràrà tí nò, nájú Èródìyà gii peteke tàkòcò

ndâ Èródè ta ndâ wiri mi wó ta bà dù ru ji ndú. Tacó éno, Èródè gi 'dè có ji 'viní tí nò éno máa, yí nì rẹ̀ ọ̀a i tí nó ta go tí wó nó ji yí, wàa yí 'ví je ji yí. ²³ Èródè gi see tí wó ji 'viní tí nò éno máa, «Nì rẹ̀ i ọ̀nó ta go tí lo nó ji ye wàa ye 'ví je ji wò. Wo kpèti má nì káa kacì to mi ye, ye bà je ji wò gí.»

²⁴ Káa lambu 'viní tí nò gi ọ̀nó ọ̀a i ọ̀nó náa yí 'ví 'dè có 'do tí Èródè nó lá. Tacó éno, yí gi co ta ngèlè ya gí bà 'vee nawu wó gítí ọ̀a i tí nó náa yí 'ví 'dè có nò. Káa nawu wó gi kpo-gbí-tà-tù wó máa, «Ya gí bà 'dè có ji gbolò gba éno máa, <Je muu Jòvànì ji ye.> » ²⁵ Bìndi 'viní tí nò gi dele ndi wó ta ngèlè gálà ya gí mi gbolò gba, bìndi yí gi 'dè có ji yí máa, «À tí ye a go muu Jòvànì, ká kpónó mí to nò, á mí gbí kùrùngbù tí nò.»

²⁶ Sé bà 'di ọ̀a có tí nò gi bàkà Èródè ngé ndii gí, káa kpokèji bà 'visi 'bí ọ̀a tende có gi kpo yí gí, tacó a yí tí gbolò gba ká 'dè có ta nje wó ji 'viní tí nò á mí kùro ndâ kpo-kpò wiri mi wó éno máa, yí nì rẹ̀ i tí nó ta go tí wó nó ji yí. ²⁷ Tacó éno, yí ngé gi tuu àsikèrì éno máa, yí ya gí bà 'dè có ji ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duu gbí zàa éno máa, ndú da muu Jòvànì gí tí ji 'viní tí nò. ²⁸ Àsikèrì tí nò má gi gí ta muu Jòvànì á gbí kùrùngbù gí, 'viní tí nò gi te ya tí ji nawu wó.

²⁹ Ndâ mbe tala có mi Jòvànì má gi 'di có tí nò, ndú gi te ku wó, ndú gi duu gí.

Jézù ko ndâ 'duu álifì vô

³⁰ Ndâ tú mi Jézù gi dele ndi ndú bìndi bà tuu ndú mi wó gí gí bà dìta ndâ i ọ̀nó náa ndú bàkà nó, ta ndâ i ọ̀nó náa ndú nìbà ji ndâ 'duu nó ji yí. ³¹ Káa Jézù gi 'dè có ji ndú máa, «Ndoo yèè gí ndii gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duu tí wálá, wàa yo 'ví tèwo yo nji'dí.» Yí 'dè có tí nò tacó ndâ 'duu ta o tí nò kù gí gí mi ndú me mbè ngé ndii gí, káa kpokèji bà tèwo ndú wálá. ³² Bìndi ndú gi ya ta gbá gí ndii ta kpéetì ndú gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duu tí wálá. ³³ Káa keelá, ta o tí nò náa ndú kù ya gítí bàndò tí nò nò, ndâ 'duu me mbè ọ̀nó ndú ni gí. Tacó éno, ndâ 'duu me mbè gi kaa ta ngèlè 'do gbí ndâ gbata ya gí bà cu kùro ndú. ³⁴ Ndú gi oloko gí to 'do gbí gbá ká jé mítí ndâ 'duu bìnjì to. Yè ro ndâ 'duu tí nò gi bàkà Jézù ngé ndii gí, tacó ndú go ndâ rómbo ta mbe gbà ndú wálá.

³⁵ Ndâ mbe tala có mi Jézù má gi ọ̀nó éno máa, o kù gi béé-bèè, ndú gi 'dè có ji yí máa, «Ndoo kpónó tí bàndò ọ̀nó ta ndâ 'duu ta 'bá tí wálá, káa o kù ndii-ndii. ³⁶ Njè ndâ 'duu tí nò gí, tacó wàa, ndú 'ví ya ta sè ri nó gí bà pà i-zó-zò 'do mi ndâ 'duu ta ndi tí ndâ 'bá ta to nò.»

³⁷ Káa Jézù gi 'visi có ji ndâ mbe tala có mi wó, máa, «Yo je i-zó-zò ji ndú.»

Káa ndú gi 'vee yí máa, «Nògí, wò kpónó kù kojo có máa, àá mi ze a yè tacó bà sì ta i-zó-zò tè ta ọ̀a mbè 'duu tí nò?» ³⁸ Káa Jézù gi 'vee ndú, máa, «Àá mi yo a ndâ kù kò ée? Yo ya gí bà ọ̀nó gi.» Ndú má gi ya gí bà ọ̀nó ndâ kù kò mi ndú, ndú gi dele ndi ndú gí gí mi Jézù, bìndi ndú gi 'dè có ji yí máa, «Àá mi ze a ndâ kù kò vô, ta ndâ nji sè sósò'ò.» ³⁹ Bìndi Jézù gi 'dè có ji ndú, máa, ndú 'dè có ji ndâ 'duu tí nò 'dáá gí máa, ndú kì tí ndú to, ta bà muu ndú, bà muu ndú, á gbí dó mbíli.

⁴⁰ Ndâ 'duu má gi kì tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go có tí nò náa Jézù 'dè nò gí, bà muu ndâ 'bí 'duu zi'duù-vò, bà muu ndâ 'bí 'duu zi'duù-só-nje muu'bi, ⁴¹ Jézù gi kaa ndâ kù kò tí nò vô nò, ta ndâ nji sè tí nò sósò'ò nò mí 'bí wó. Bìndi yí gi zeke'o gí gbíri, yí gi ulù Mbíri, bìndi yí gi 'dè nìkì maa mítí ndâ kù kò, bìndi yí gi kì'viki gbí ndú, yí gi kaa

mí kùro ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, ndú njèè ji ndâ 'duù, wàa ndú delè gii njèè gbí ndâ nji sè tí nò sósò'ò nò á ji ndâ 'duù.

⁴² Ndâ 'duù 'dáá gí gii zò i yè yì ndú go ñinó náa à ñikí tí ndú. ⁴³ Bìndi à gii kili ndâ sè i-zó-zò mbe kpò ndâ 'duù gí yeke ndâ kèè muu'bi-nje só. ⁴⁴ Muu ndâ 'duù tí nò náa Jézù je i-zó-zò ji ndú nò 'dáá gí a ndâ 'dakò álifi vô, náa à 'deke muu ndâ ni ta ndâ 'viì mí gbí lá.

Jézù nò nó co ro ngo

⁴⁵ Ndâ 'duù má gii zò i cee gí, Jézù ngé gii je nó ji ndâ mbe tala có mì wó, máa ndú o gbâ, wàa ndú 'ví di kápá gí kùro á gí gbí gbata Bètìsàyídà. Yí gii dù kuu ndii ta kpéétí wó kú njè ndâ 'duù tí nò. ⁴⁶ Yí má gii nì «Yo 'ví ya ndi» á ji ndâ mbe tala có mì wó ta ndâ 'duù 'dáá gí gí, yí gii ya gí pí gú gí bà ùlù Mbìrì.

⁴⁷ Káa ta 'dê'o, si ndâ mbe tala có mì wó kuu muu nó ta gbâ á ro ngo, káa yí kuu tí ngo kálásê, ⁴⁸ yí gii ñò máa, wo ndú co ta bà aa ngo gí, tacó pípiri ta o tí nò kú pí 'do kùro ndú. Bìndi ta nje yé Jézù gii njè nó ta kò wó có ro ngo kú ya gí mì ndú. Yí gii bàkà tí wó go 'duù ñinó mbe kú ndii ta seè tí ndú ká ndii nò. ⁴⁹ Káa ndú má gii ñò yí, ndú gii koṛo có ñindi ndú máa, a vuuvuu ká co mítí ndâ yì. Bìndi ndú gii tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà, ⁵⁰ tacó ta o tí nò gúku bàkà ndú 'dáá gí ta bà ñò yí ngé ndii gí. Káa yí ngé gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo zèè njembí yo. A ye. Yo cì gúku lá.» ⁵¹ Bìndi yí má gii o gí tàkò ndú gbí gbâ gí, pípiri gii rò tíyò gí. ⁵² Nje ndú gii 'dèè gí gítí bà rò tíyò mì pípiri tí nò, tacó ndú 'di gbí có gítí seṛè bà ko ndâ 'duù álifi vô mì wó ta kú kò nó lá, káa muu ndú gii ẹṛe tí gí.

Jézù 'vala ndâ 'duù á Jènèsàréti

⁵³ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có má gii di kápá gí Jènèsàréti gí, ndú gii ẹṛe gbâ mì ndú gí. ⁵⁴ Káa à káa pòó bà gii oloko ndú 'do gbí gbâ gí to, ndâ 'duù ngé gii ñò Jézù ni gí. ⁵⁵ Bìndi ndú gii njè ta ngèlè cee tí ndâ 'bá tí nó dè-dè nó 'dáá gí, kú tuṛu ndâ mbe nò'o ya tí ji yí gítí bàndò tí nò náa ndú 'di có tí wó tí nò. ⁵⁶ Yí má yee tí bàndò ngé gí, ndâ 'duù kú gbaa ndâ mbe sé'i mí kùro wó, ta bà 'deke tí ndú ji yí, máa yí si ndú 'ví tee ká 'bì ndú mítí vòò bongo tí wó, tacó wàa ndú 'ví 'de ta 'vala. Káa ndâ 'duù ñinó mbe tee 'bì ndú mítí bongo tí wó nó 'dáá gí gii 'de 'válá gí.

7

Tàkìì mì ndâ Jùdèyà

¹ Ta o tí nò ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà ta ndâ 'bí kpo-kpò mbe ñibà i mì ndú mbe gí 'do Jèrùzàlémè gii kili mí rẹgbà tí Jézù. ² Ndú gii ñò ndâ 'bí mbe tala có mì wó kú zò i si ndú caka 'bì ndú go có mì Mòze lá. ³ Káa ndú tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà ta sè ndâ 'bí Jùdèyà ta o 'dáá gí kú ru ndi tàkìì mì ndâ ká gù ndú. ⁴ Ndú má gí 'do bàndò 'velè, ndú kpédélé'i ngbaranga a tí ndú má kózò gí, bìndi ndú bà gii zò i. Delè ndâ 'bí i gbí tàkìì mì ndú náa ndú jé ò bà mbí ndú lá, a bà caka ndâ 'visì, ta ndâ kàṛà, ta ndâ ká'i bà bàkà i-zó-zò.

⁵ Ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà ta ndâ kpo-kpò mbe ñibà i mì ndâ Jùdèyà má gii ñò ña i-gilini tí nò náa ndâ mbe tala có mì Jézù kú bàkà nò, ndú gii 'vee yí, máa, «Tacó yè káa ndâ mbe tala có mì lo te duù mítí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà lá? Ndú caka 'bì ndú kùro bà zò i go có mì Mòze lá, tacó yè?»

⁶ Káa yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè gítí yo ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe nambeè-ṛo nó dú káa yúcó, á go ñinó náa a cu mì gbí wáràgà mì Mbírì, máa,

<Ndâ 'duù tí nó te duù mítí ye ká ta nje ndú,
káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.

⁷ Ndú kucuku muungbó ndú mí kùro ye ká sínò,
káa ndú kù ñibà a có mì ndâ 'duù,
káa ndú bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñibà có mì Mbírì.>

⁸ Yo zèè kpolo kácá-kácá a có mì ndâ 'duù, jee có mì Mbírì mí to.»

⁹ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo dú káa ndâ mbe tìrì. Yo mò có mì Mbírì gí nje seè gí, bìndi yo gii si kpolo ma a 'dóó tàkìì mì yo. ¹⁰ Mòze 'dè có éno máa, <Te duù mítí ndâ bu lo ta nawu lo.> Yí delè gii 'dè 'bí có éno máa, <À 'vii ta 'duù ñinó mbe be ndâ bu wó ta nawu wó nó káa ku.>

¹¹ Káa ña bà ñibà i mì yo ká tende. Yo kù ñibà i éno máa, 'duù má 'dè có ji ndâ bu wó ta nawu wó éno máa, yì ci i tí nó náa yì máa yì bà konì ta ndú nó ji Mbírì gí, gbí éno máa, ¹² yí káká'i je i tí nó náa yí nì rẹ Mbírì á mí muu gí nó á ji ndâ bu wó ta nawu wó gbí tàkìì mì yo lá. ¹³ Gbí ña ndâ kpokèjì tí nó, yo gii si tí có kpolo ma a ndâ i gbí tàkìì mì yo náa yo kù ñibà ji ndâ 'vii mì yo, ta ndâ 'bí ña ndâ i mì yo go ñinò, á bìndi có mì Mbírì.»

Ndâ ngbárángà i ta ndâ zu i

¹⁴ Ta o tí nó Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù gí mì wó káká'i. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo sè tú yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nó. ¹⁵ 'Bí ña i náa 'duù zò gí gbí yì wó mbe gii bàkà yí tí zu 'duù nó wálá. À káa ndâ i ñinó mbe co gí sè 'do gbí yì 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù. ¹⁶ Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có tí nó.»

¹⁷ Káa ndâ Jézù má gii ya gí 'bá ta ndâ mbe tala có mì wó ta kpéétí ndú gí, ndú gii 'vee yí gítí gbí lòkó'bò tí nó. ¹⁸ Káa yí gii 'visì có ji ndú éno máa, «Yo delè ngbá 'di gbí lòkó'bò tí nó lá? Yo ñò ní lá máa, i ñinó mbe ya gí gbí yì 'duù nó bàkà yí tí zu 'duù lá nó lá? ¹⁹ Yo ñò ní lá máa, i-zó-zò tí nó náa 'duù kù zò nó ya me gí gbí njembí wó lá, a kù ya a i gí gbí yì wó, bìndi à gii ndii ya gí tà mbíli?» Jézù 'dè có tí nó tacó bà túbà ji ndâ 'duù éno máa, ndâ i-zó-zò 'dáá gí káa ndâ ngbárángà i.

²⁰ Bìndi Jézù gii ya gí kùro ta bà 'dè có ji ndú éno máa, «Ndâ i ñinó mbe co 'do gbí yì 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù. ²¹ Go ndâ vo-vò kóró-koṛo có, ta bà koṛo có gítí bà-nò-vò-ndô, ta bà koṛo có gítí bà ngbà i, ta bà koṛo có gítí bà zi ku, ²² ta bà koṛo có gítí bà bàkà bangbaya, ta bà zingbà ta ndâ nawù 'dakò, ta bà dù ta gbolò njembí, ta bà koṛo có gítí bà bàkà gílìni, ta bà koṛo có gítí bà eendi 'duù, ta bà koṛo có gítí bà bàkà ndâ i ta vò kèjì, ta bà koṛo có gítí bà tò kii, ta bà koṛo có gítí bà nì rẹ, ta bà si tí 'duù tí gbolò i, ta bà bàkà tí 'duù tí gbà'dá ji Mbírì. ²³ A ña ndâ vò i tí nó 'dáá gí mbe có 'do gbí yì 'duù nó ká bàkà yí tí zu 'duù.»

Jézù 'vala nájú 'bí jú Síròfònésiyà

²⁴ Bìndi Jézù gii ñè nó ya gí gbí to Tírò. Káa yí gii ngùù tí wó mí tà'i, tacó wàa, gbèe 'duù 'ví ñò yì lá, káa bà ngùù tí wó gii kpò yí gí. ²⁵⁻²⁶ Káa ta o tí nó, 'bí ñii tí jú ndâ tende ña ndâ 'bí 'duù ta rẹ ña ndú a ndâ Síròfònésiyà, ta i-gbí-muu làmbu nájú wó, má gii 'di có tí Jézù, yí ngé gii ya gí mì wó, yí gii 'va tí wó mí kùro wó, yí gii 'deke tí wó ji yí máa, yí mòkò i tí nó 'do gbí muu nájú yì gí. ²⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji ñii tí nó máa, «Je i-zó-zò á ji ndâ 'vii kùro má kózò gi, tacó bà 'va i-zó-zò mì ndâ 'vii ji ndâ bô me yúcó lá.»

²⁸ Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù, máa, «Có mì lo a yúcó, mbe tí ye, káa à kpétí ká éno, ndâ bô dele kú zò ndâ njúnjú i-zó-zò ñinó mbe 'vaka tí to 'do mì ndâ 'viì nô.»

²⁹ Bìndi Jézù gii 'dè có ji niì tí nò, máa, «Njè nó, wàa wò 'ví ya gí 'bá ta peteke tàkòcò lo. Nájú lo 'de 'válá gî, tacó ña có tí nò náa wò 'dè nò.»

³⁰ Káa niì tí nò mâ gii dele ndi wó ya gí 'bá, yí gii 'de nájú wó tí cèe 'duù kuu tísi.

Jézù njaanga tù 'bí mbe sú tù

³¹ Jézù gii dele ndi wó 'do Tíró có Sìdóni co tí kpokèjì tí nó mbe mò gí yì kápá Gálilýà, mbe kú ndii co gbí 'bí wúngbó to náa à kú ni mítí a Ndâ-gbata-muu'bi nô. ³² Bìndi ndâ 'duù gii gí ta 'bí 'dakò náa tù wó yoo gí, dele mbe 'dè có lá, ji Jézù. Ndú gii 'deke tí ndú ji yí máa, yí tee 'bì wó mítí 'dakò tí nò. ³³ Káa Jézù gii je 'dakò tí nò gí ndii ta kpéetí wó á 'do gbí òkò ndâ mbè 'duù tí nô. Yí gii yuu ndâ sili 'bì wó mí gbí ndâ tù 'dakò tí nò mbe yoo gí nò, bìndi yí gii cù cù mítí 'bì wó, bìndi yí gii tee mítí mè 'dakò tí nò mbe 'dè có lá nò delè. ³⁴ Bìndi yí gii zeke'o gí gbíri, yí gii wo gù woò, bìndi yí gii 'dè có ji mbe sú tù tí nò máa, «Éfàtà,» (gbí máa, «Njaanga tí»). ³⁵ Bìndi ndâ tù 'dakò tí nò ta mè wó ngé gii njaanga tí gí. Yí gii 'bità bà 'dè có ta kòcò wó ngbàrángà'i.

³⁶ Káa Jézù gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó máa, ndú 'ví 'dè có ndâ i tí nò náa yì bàkà nò gí sè ji gbèe 'duù lá. Káa yí má kú 'dè có ji ndú máa ndú 'ví 'dè gí sè lá, à gii dù nò a bà gii gí líkí'o bà kò-kò tí gítí ndâ 'duù tí nò ngéé gí yaà. ³⁷ Nje ndâ mbe 'di tàwo ndâ i tí nò náa Jézù bàkà nò 'dáá gí gii 'dèe gí. Ndú gii 'dè có máa, «Yí bàkà 'dáá káa ndâ tó i. Yí bàkà ndâ mbe sú tù kú 'di có. Yí delè gii bàkà ndâ 'duù ñinó ta mè ndú mbe ẹre tí gí nó kú 'dè có.»

8

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifí nà'ò

¹ Ta o tí nò ndâ 'duù gii kili me mbè ya gí mì Jézù káká'i. Káa i tacó bà zò mì ndú gii dù wálá. Tacó éno, Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'dè có ji ndú, máa, ² «Yê ọ ndâ 'duù tí nò tí ye ngé, tacó ndú kpónó bàkà ta ye a sili ta'ò, káa kpónó gbèe i tacó bà zò mì ndú wálá. ³ Káa ye má njè ndú ta go tí ndú, ndú bà ñonoko ta go mí kpokèjì gí, tacó kpokèjì 'bá mì ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú me 'dú ngé.»

⁴ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí máa, «'Duù bà 'de i-zó-zò bà je ji ña ndâ mbè 'duù tí nó á 'do ngòó gbí 'dú to tí nó?»

⁵ Káa yí gii 'visì có ji ndú, máa, «Áá mì yo á ndâ kù kô ée?»

Ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Vô-nje só.»

⁶ Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbè 'duù tí nó, máa, «Yo ki tí yo to.» Ndâ 'duù tí nó má gii bàkà go có tí nò náa yí 'dè ji ndú nò gí, yí gii kaa ndâ kù kô tí nó mí 'bì wó, yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri. Bìndi yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa ji ndâ mbe tala có mì wó. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo njèe ji ndâ 'duù tí nó.»

⁷ Ta o tí nò ndâ 'bí víi sè kuu mì ndâ mbe tala có mì Jézù. Mâ gii zeke'o, Jézù gii kaa ndâ víi sè tí nó, yí gii ùlù Mbíri tacó tí ndú, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo njèe ndâ sè tí nó ji ndâ 'duù.»

⁸ Ndâ 'duù 'dáá má gii zò i yè yì ndú gí, à gii kili sè i-zó-zò bìndi ndú yeke ndâ kèe vô-nje só. ⁹ Muu ndâ 'duù mbe zò i ta o tí nò 'dáá gí go álifí nà'ò.

¹⁰ Bìndi bà zò i mì ndâ 'duù tí nò, Jézù gii njè ndú máa, «Yo ya gí 'bá mì yo.» Ndâ 'duù tí nò mâ gii njè gí, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ngé gii di ngo ta gbâ gí tito, gí gbí 'bí to ta ɾè a Dàlìmànútà.

Ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà tala Jézù

¹¹ Ta o tí nò ndâ 'bí mbe kù kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà, náa a kù nì mítí ndú a ndâ Fàrìzèyò, gii 'vee Jézù tacó bà tala yí éno máa, «A Mbírì ká je wotí bà nìbà i jì wò? À dú má káa yúco, bàkà 'bí i jì ze, wàa ze 'ví nò nì mítí i tí nò máa, a Mbírì ká je wotí tí nò jì wò.»

¹² Káa Jézù gii ɾengà gbí yí wó, bìndi yí gii 'visì có jì ndú, máa, «Ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó kù 'vee có mbó tacó yè? À nìkì ma, káa à má éno, ye jé gí bà bàkà seɾè jì yo wálá.» ¹³ Bìndi yí gii di ngo ta gbâ gí tito káká'i, jee ndú mí to.

Rú'bù mì ndâ Èròdè ta rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà

¹⁴ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jézù gii ò bà mbí bà te i-zó-zò ta ndú gí. À ta o tí nò mì ndú káa gbèe kù kò gbí gbâ. ¹⁵ Káa Jézù gii 'bità bà kpo-gbì-tà-tù ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà, ta rú'bù mì Èròdè tí gbolò gba.»

¹⁶ Káa ndú gii 'bità bà fiini có á gbí òkò tí ndú ta kpéetí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nò tacó kù kò mì ndoo wálá.»

¹⁷ Káa Jézù gii 'di gbí có tí nò náa ndú kù fiini nò gí. Bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có máa, kù kò mì yo wálá, tacó yè? Yo nò nì kálásê? Yo 'di gbí có kálásê? Muu tí yo wálá? ¹⁸ À tí muu yo nò me ndâ ɾo bà nò i lá? À tí muu yo nò me ndâ tù bà 'di có lá? Bà mbí yo ó-ò? ¹⁹ Ta o tí nó táánò náa ye ki'viki gbí ndâ kù kò vô tacó tí ndâ 'duù álifi vô nó, sè i-zó-zò náa à ɾuka yeke a ndâ kèè ée?»

Káa ndú gii 'visì có jì yí, máa, «À ɾuka yeke a ndâ kèè muu'bi-nje só.»

²⁰ Jézù káká'i gii 'vee ndú, máa, «Káa ta o tí nò náa ye ki'viki gbí ndâ kù kò vô-nje só tacó tí ndâ 'duù álifi nà'ò nó, yo ɾuka sè i-zó-zò yeke a ndâ kèè ée?»

Ndú gii 'visì có jì yí, máa, «Yeke ndâ kèè vô-nje só.»

²¹ Bìndi Jézù gii 'vee ndú, máa, «Káa yo 'di gbí i kálásê?»

Jézù 'vala 'bí mbe sú ɾo á Bètisàyídà

²² Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii gí Bètisàyídà, ndâ 'bí 'duù gii gí ta 'bí 'dakò náa ɾo wó yoo gí jì yí. Ndú gii 'deke tí ndú jì yí, máa, yí tee 'bì wó mítí mbe sú ɾo tí nò. ²³ Káa Jézù gii zèè 'bí mbe sú ɾo tí nò, yí gii ja yí ya tí gí ndii 'do gbí òkò ndâ 'bá gí nje jìlì. Bìndi Jézù gii cù cù mítí ɾo mbe sú ɾo tí nò. Yí gii tee 'bì wó mítí wó. Bìndi yí gii 'vee yí, máa, «Wò kpónó kù nò i?»

²⁴ Káa 'dakò tí nò gii te ɾo wó gí yaà, bìndi yí gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ye kù nò ndâ 'duù, káa ndú gbíro ye go ndâ mù kù nò nó nò.»

²⁵ Jézù mâ gii tee 'bì wó káká'i mítí ɾo 'dakò tí nò, ndâ ɾo 'dakò tí nò gii njaanga tí mbó'vóo gí. Yí gii 'bità bà nò ndâ i 'dáá gí ngbáràngà'i. ²⁶ Bìndi Jézù gii je nó jì yí, máa, «Ya jáá gí 'bá mì lo; wò 'ví loko có gbí gbata lá.»

Piyétòrò túbà tí wó tí mbe unje gítí Jézù

²⁷ Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu nó kù nò ta gbí ndâ to ta seè gbata Cèzàríyà mì Filípò, Jézù gii 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có máa ye a 'di?»

²⁸ Káa ndâ mbe tala có mì wó gii 'visì có ji yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kú 'dè có máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù; ndâ 'bí 'duù kú 'dè có máa, wò a Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò sàà; káa ndâ 'bí 'duù kú 'dè có máa, wò a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

²⁹ Káa Jézù káká'i gii 'vee ndú máa, «Káa yo, ñìndi yo kú 'dè éno máa ye a 'di?»

Bìndi Piyétòrò tí Simónè gii 'visì có ji yí, máa, «Wò a Bìndi-Mbírì.»

³⁰ Káa Jézù gii kpo-gbì-tà-tù ndú máa, ndú 'ví 'dè jí sè ji 'bí 'duù gbaànjé lá.

Jézù 'dè có gítí o bà gii kònò sé'i mì wó

³¹ Bìndi Jézù gii 'bità bà nìbà i ji ndâ mbe tala có mì wó éno máa, «'Vii-mi-'Dakò kèjì jí bà kònò a ndú tí ndâ sé'i; àá bà gii kpì ngbàngà tí wó ji ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà tàkù mì ndâ Jùdéyà; àá kèjì jí bà zi yí gí, káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó gí.»

³² Bìndi bà 'dè có tí nò mí Jézù ngbàrángà'i go éno ji ndú, Piyétòrò gii ja Jézù jí nje seè. Bìndi yí gii biya ña có mì wó náa yí 'dè ji ndú nò gí.

³³ Káa Jézù mâ gii 'visì tí wó jí ndi, yí mâ gii ñò sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, yí gii do mítí Piyétòrò, máa, «Co ta ña có mì lo nò 'do kùro ye gí, ndí lo Vò-'duù-tí-nò. Wò kú koṛo me bà koṛo có mì Mbírì lá. Wò kú koṛo a cè bà koṛo có mì ndâ 'duù.»

Ndâ i tacó bà ru ndi Jézù

³⁴ Bìndi Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù me mbè ta ndâ mbe tala có mì wó á jí mì wó. Yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Go bà ru ndi ye máa tí 'duù, à nìkì éno máa, yí ò bà mbí miṛi wó gí, wàa yí 'ví 'viindi tí wó á gítí ndâ bà kònò sé'i ta ku. Bìndi yí 'ví gí jí bà ru ndi ye. ³⁵ Tacó 'duù ñinó mbe kú kpòlo tí miṛi wó nó bà cì gí. Káa 'duù ñinó mbe giṛi miṛi wó tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có nó ká bà 'de 'válá.»

³⁶ Bìndi Jézù gii 'vee ndú, máa, «Yo koṛo có máa, 'duù bà 'de gbí a yè, náa yí kpèti má 'de ndâ i tí nó a muu to tí nó 'dáá gí, bìndi yí 'ví giṛi miṛi wó gí? ³⁷ 'Duù bà 'visì miṛi wó a ta yè a muu to tí nó? ³⁸ Káa à má ṛo 'duù a nô gítí ye, à delè má ṛo 'duù a nô có mì ye á kpónó kùro ndâ 'duù tí nó ta Mbírì mì ndú wálá, tí ndâ voló-volo 'duù nó, nô 'duù tí nó delè wúnò bà dù á ṛo 'Vii-mi-'Dakò ta o bà gii yí gbí ngba Bu wó ta ndâ tó basìlì.»

9

¹ Jézù gii yee nje có mì wó ta bà kò-kò ji ndâ 'duù éno máa, «Ye kú 'dè có jí yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù kuu gbí òkò tí yo á mbe kú ṛò tíyò nó bà cì wálá di ká tí o tí nó náa ndú máa ñò bà zèè 'bá mì Mbírì gí.»

Bà 'visì cè tí Jézù

² Jézù gii sili vô-nje gbaànjé á bìndi bà 'dè có mì wó ji ndâ 'duù tí nó, bìndi yí gii kaa ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Ndú gii ya ta ndú jí muu gú ta kpèti ndú. Ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì mâ gii zeke'o, ndú gii ñò Jézù 'visì cè tí wó gí. ³ Ndú gii ñò ndâ bòngò tí wó kú tòngbaà ólé-olé ta ña wálá. ⁴ Bìndi ndú gii ñò ndâ Èlìjà ta Mòze co kú 'dè nje ta Jézù. ⁵ Káa Piyétòrò gii 'dè có jí Jézù máa, «Mbe tí ze, à nìkì go éno máa, ndoo sè 'bá á bà-i-nò. Si ze 'ví tò ndâ nduúrù ta'ò: 'bí gbaànjé ji wò, 'bí gbaànjé ji Mòze, 'bí gbaànjé 'ví dù ji Èlìjà.» ⁶ Piyétòrò 'dè có tí nó tacó yí ñò 'dóo có náa yí bà 'dè gbí nje wó nó lá, tacó gúku zèè ndú 'dáá mbi gí.

⁷ Ndú mâ gii zeke'o, ndú gii ò kùlù mù te yiiga muu ndú gî. Bìndi ndú gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nò éno máa, «Ìjìnó a kpóló-kpolo 'viì mì ye. Yo sè tù yo tí wó.» ⁸ Káa ndâ Piyétòrò ta ndâ ká wó mâ gii zeke'o gálà á gí seè tí ndú, ndú gii ò gbèè 'duù lá, à káa ndú ta ndâ Jézù.

Có gítí Èlìjà

⁹ Káa ta o tí nó si ndú kù dele gí tàgbà gú nó, Jézù gii kpo-gbí-tà-tù ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì, máa, ndú 'ví 'vanda ndi ndâ i tí nò mbe bàkà tí á mítí ndâ yì pí gú nó ji 'bí 'duù gbaànjé lá; ndâ có tí nò 'ví dù ká gbí njembí ndú di tí o tí nó náa 'Viì-mì-'Dakò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî. ¹⁰ Tacó éno, ndâ Piyétòrò gii kpolo tí ndâ có tí nò mí gbí njembí ndú. Káa ta ndâ o tí nó si ndú ta kpéetí ndú nó, ndú kù gii 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Gbí có tí nò máa, 'Viì-mì-'Dakò bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò máa yè?» ¹¹ Bìndi ndú gii 'vee Jézù, máa, «Káa ndâ kpo-kpò mbe nìbà i kù 'dè có máa, a Èlìjà ká bà gí kpédélé'i tacó yè?»

¹² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À dú káa yúco máa, Èlìjà ká bà gí kpédélé'i gí kùro tacó bà 'viindi ndâ i. Káa à wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, 'Viì-mì-'Dakò bà kònò sé'i ta wotí tí ; ndâ 'duù delè bà mèèkè'i tí wó gî? ¹³ Káa ye kù 'dè có ji yo máa, à kpétí ká éno, Èlìjà gí gî. Káa ndâ 'duù bàkà ta yí á go có mì ndú gbí njembí ndú, à go có tí nó náa a cu sàà mí gbí wáràgà mì Mbírì nó gî.»

Jézù 'vala 'bí 'viì tí mbe bē

¹⁴ Káa ndâ Jézù, ta ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì mâ gii dele ndi ndú gí gí mì sè ndâ 'bí mbe tala có mì wó, ndú gii 'de ndâ 'duù me mbè, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà tí 'dee ndú gî. Ndú kù tò kponje ta ndú. ¹⁵ Káa ndú mâ gii 'va ɾo ndú mítí Jézù, nje ndú 'dáá gí ngé gii 'dèè gî. Bìndi ndú gii njè ta ngèlè gí bà 'vee yí. ¹⁶ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo kù tò a kponje yè ta ndâ 'duù tí nò?»

¹⁷ Káa 'bí 'dakò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò gii 'visì có ji yí, máa, «Mbe tí ze, ye gí ta 'viì mì ye ta kpùrù i-gbí-muu wó ji wò. ¹⁸ Ta o tí nó náa i tí nò má a gí, yí kù 'va yí mí to ta pù gbí nje wó, ta bà zò gbí nje wó. Bìndi diì wó 'dáá gí kù gii kpolo go kù jì. Ye 'deke tí ye ji ndâ mbe tala có mì lo, máa, ndú mòkò i tí nò 'do gbí muu wó, káa à gii kpò ndú gî.»

¹⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Ye bà dù ta yo ndâ 'duù tí nó bàngú nó mbe ùnje gítí Mbírì lá nó ta o ée? Ye 'ví bàkà ta yo a ɳa yè, wàa yo 'ví ù ta nje gítí Mbírì ta njembí yo? Gí ta 'viì tí nò je.» ²⁰ Bìndi ndú gii gí ta 'viì tí nò ji Jézù.

Káa i tí nò gbí muu 'viì tí nò mâ gii ò Jézù, yí ngé gii ngaka 'viì tí nò ta wotí tí. Bìndi 'viì tí nò gii 'va tí wó to, kù gii mèrèkè tí wó ta pù gbí nje wó. ²¹ Bìndi Jézù gii 'vee bu 'viì tí nò, máa, «I tí nò kò 'viì tí nò ta o ée?»

²² Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji yí, máa, «'Do gbí dó wó. Káa i tí nò cóo-cóo kù jèlè ká ta có bà zi yí, ta bà 'va yí mí tà wu, delè ta bà 'va yí mí tà ngo. Nò yè ɾo ze, wàa wò 'ví konì ze, náa wotí má kuu tí lo nò.»

²³ Bìndi Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò, máa, «Náa wotí má kuu tí lo nò-oo! 'Duù má ùnje gítí Mbírì ta njembí wó gí, 'bí i mbe kpò yí bà dù wálá.»

²⁴ Bìndi bu 'viì tí nò gii 'dè có ji Jézù ta njembí wó gbaànjé, máa, «Ye ùnje gí, káa à tè lá. À má éno, konì ye tacó wàa ye 'ví ùnje ta njembí ye 'dáá gí.»

²⁵ Káa Jézù mâ gii ò ndâ 'duù me mbè kù kaa ta ngèlè gí gí mì wó, yí gii do mítí i tí nò mbe kò 'viì tí nò nó, éno máa, «Co 'do gbí muu 'viì tí nò

gî, go có tí nó náa ye kú 'dè ji wò nô, ndi lo mbe sú tù mbe ni bà 'dè có lá. Wò delè káká'i 'ví dele ndi lo gí gbí muu wó lá.»

²⁶ Ta bà 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, i tí nó gii co 'do gbí muu 'vii tí nó ta bà tò kú, delè ta bà ngaka 'vii tí nó ta wotí tí ngé ndii gî. Yí gii 'va 'vii tí nó mí tísi go ku 'duù nô. Bindi ndâ 'duù me mbè gii 'bità bà 'dè có máa, «'Vii tí nó cee gî! 'Vii tí nó cee gî!» ²⁷ Káa Jézù gii zèè 'bì 'vii tí nó, yí gii ja yí gí yaà, bìnidi 'vii tí nó gii rò tíyò ta kpéetí wó.

²⁸ Jézù mâ gii nje nó 'do bà-i-nò ya gí tà'i ta kpéetí wó gî, ndâ mbe tala có mì wó gii ya gí bà 'vee yí á tabèngii máa, «Káa bà mòkò i tí nó 'do gbí muu 'vii tí nó kpò ze tacó yè?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À kú mòkò ña ñìnò 'do gbí muu 'duù cuki ká ta bà 'deke tí ji Mbírì.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí ku mì wó

³⁰ Bìnidi ndâ Jézù gii nje nó ta ndâ mbe tala có mì wó kú ya gí Gàliléyà. À gbí muu wó ta o tí nó a có máa, ndâ 'duù 'ví ñò bà tí ndâ yí lá. ³¹ Tacó ta o tí nó yí kú ñbà i ji ndâ mbe tala có mì wó éno máa, «Áá kèjì gí bà kpì ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò á ji ndâ 'dakò. Ndâ 'dakò tí nó bà zi yí gí, káa yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu 'dú wó bìnidi sili ta'ò gí.» ³² Káa ndâ mbe tala có mì wó ta o tí nó 'di gbí có tí nó náa yí 'dè nò ni lá. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí gii kpò ndú gí.

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

³³ Ta o tí nó, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii yee gbí gbata Kàpàrànáwùmù gí, káa si ndú kuu tà'i ta kpéetí ndú, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kùtàá kú tò kponje gítí yè si kpokèjì?» ³⁴ Káa ndú gii njaa nje ndú gí tàkò 'vé mì wó nó lá, tacó ta o tí nó si ndú kpokèjì nó, ndú kú tò kponje máa, gbolò 'duù mbe co tí ndâ ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ndâ yí a 'di wè.

³⁵ Káa Jézù gii ki tí wó to, bìnidi yí gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só 'dáá gí gí mì wó, bìnidi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Duù ñìnó ta go bà dù tí kpédélé 'duù á kùro ndâ ka wó tí wó gbí òkò tí yo nó 'ví dù tí ndòngbù 'duù, yí delè 'ví dù tí bòò mì ndâ ka wó 'dáá gí.» ³⁶ Bìnidi yí gii je làmbu 'vii gí tí gí kùro ndú, yí gii li'vi 'vii tí nó mí njembí wó, bìnidi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, ³⁷ «'Duù má te duù mítí làmbu 'vii go 'vii tí nó ta rẹ ye, gbí éno máa, 'duù tí nó te duù nó a i mítí ye. Káa 'duù má te duù mítí ye, gbí éno máa, 'duù tí nó te duù nó a i mítí mbe tuu ye.»

Bà bàkà ndâ i ta rẹ mì Jézù

³⁸ Káa Jòvànì gii 'dè có ji Jézù, máa, «Mbe ñbà i ji ze, ze ñò 'bí 'dakò náa yí me ta ndoo lá, kú mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ mì lo. Káa ze gii rò yí 'do tí ña nèté tí nó gí, tacó yí me ta ndoo lá.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo rò yí lá. Tacó mbe bàkà serè ta rẹ ye bà 'de njembí bà co gálà gí bà 'dè vò có gítí ye a bìnidi ye wálá, ⁴⁰ tacó 'duù ñìnó mbe sogo ndoo lá nó a 'duù mì ndoo.»

Nambeè náa à bàkà ji ndâ mbe tala có mì Jézù

⁴¹ Bìnidi Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, 'duù kpétí má cu káa vòó ngo mì lú gbí 'visì ji yo tacó yo a ndâ 'duù mì ye, Mbírì bà ko mboo tàkò ngo mì wó nó ji yí kpèkù.

Gítí bà volo muu ndâ 'bí 'duù

⁴² «Káa 'bí 'duù gbaànjé má dù tí mbe eendi ndâ víí 'viì mbe ùnje gítí ye ta njembí ndú, à nìkì go éno máa, à ẹre gbolò díí mítí miṛi wó, wàa à 'ví 'va yí tí gí tà ngo.

⁴³⁻⁴⁴ «Káa à máa 'bì lo ká si wò 'ví bàkà vò i, da 'bì lo tí nò gí 'dè. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbíṛì ta gbèe 'bì lo co tí bà ya ta ndâ 'bì lo sósò'ò gí gbí 'bá sé'i, á gí gbí wu ñinó náa yí jé gí bà mee wálá. ⁴⁵⁻⁴⁶ Káa à má kò lo ka si wò 'ví bàkà vò i, da kò lo tí nò gí 'dè. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbíṛì ta gbèe kò lo co tí bà ya ta ndâ kò lo sósò'ò gí gbí 'bá wu. ⁴⁷ Káa à má a ọ lo ká si wò 'ví bàkà vò i, aaka ọ lo tí nò 'do gbí kù kélè gí. À nìkì go éno máa, wò ya gí mì Mbíṛì ta gbèe ọ lo co tí bà 'va wò ta ndâ ọ lo sósò'ò á gí gbí 'bá sé'i, ⁴⁸ náa gó wu kà jé 'dè lá, delè wu tí nò jé mee lá. ⁴⁹ Wu tí nò bà bàkà ndâ 'duù 'dáá gí tí kó zi. ⁵⁰ Zi a tó i. Káa gó zi má 'dè gí, wò bà bàkà tí a yè tacó wàa yí 'ví me ta gó káká'i?

«Yo kpòlo tí yo 'do tí ndâ vò i, yo 'ví dù ta 'dè njembí gbí òkò tí yo.»

10

Có gítí bà njè niì

¹ Ta o tí nò, Jézù gii njè nó 'do Kàpàrànáwùmù ya gí gbí 'bí to Jùdèyà á tí to Jòròdáníyà. Ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó káká'i. Bìndi yí gii 'bità bà niì i ji ndú go ñinó náa yí ta o 'dáá gí kù bàkà nò. ² Káa ndâ 'bí mbe kpòlo tí tàkì mì ndâ Jùdèyà mbe gí tacó bà tala yí gii 'vee yí, máa, «À me yúco tacó tí 'duù bà njè niì mì wó lá?»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Mòze 'dè có ji yo máa yè?»

⁴ Bìndi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Mòze 'dè có ji ze máa, 'duù 'ví cu wàràgà bà njè tí ji niì mì wó, bìndi yí 'ví njè yí gí.»

⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Mòze 'dè có tí nò ji yo tacó yo a ndâ mbe ngbútù, mbe 'di có mì Mbíṛì lá. ⁶ Káa 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbíṛì, yí bàkà ndâ dì ta na. ⁷ Ñinó a nderè có tí nò náa 'dakò 'ví si tí ta ndâ bu wó ta nawu wó mí to, wàa ndú 'ví dù ta nawu wó nó ká nò. ⁸ Tacó Mbíṛì nò ndú go gbèe 'duù, me ndâ 'duù sósò'ò káká'i lá. ⁹ À má éno, 'duù 'ví njè niì mì wó lá, tacó a Mbíṛì ka toko ndâ 'dakò ta niì gbí bà kò tí.»

¹⁰ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii ya gí 'bá gí, ndú gii 'vee yí gítí gbí có tí nò káká'i. ¹¹ Bìndi Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «'Dakò mbe njè niì mì wó, bìndi yí gii kò 'bí niì, bàkà a gílini gítí kpédélé niì mì wó. ¹² Delè niì mbe njè 'dakò mì wó, bìndi yí gii kò 'bí 'dakò, bàkà a gílini gítí kpédélé 'dakò mì wó.»

Ndâ Jézù ta ndâ víí 'viì

¹³ Bìndi ndâ 'duù gii gí ta ndâ víí 'viì mì ndú ji Jézù, tacó wàa yí 'ví cù 'dè ngo cù wó mítí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii do mítí ndú. ¹⁴ Jézù mâ gii nò ndâ mbe tala có mì wó kù do mítí ndâ 'duù tí nò, tàkòcò wó gii kpòlo gítí ndú ngé ndii gí, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo si ndâ víí 'viì tí nò 'ví gí gí mì ye, yo tii ndú lá, tacó ndâ 'duù tí nó náa Mbíṛì kù zogo ndú nó a ndâ 'duù go ọ ndú nò. ¹⁵ Ye kù 'dè ji yo a cee kpóló-kpòlo có, máa, 'duù má ùnje gítí bà dù tí bò kùro Mbíṛì go i mì ndâ víí 'viì go ndâ ñinó lá, 'duù tí nò gí bà 'dò kò wó mí 'bá mì Mbíṛì gbaànjé wálá.» ¹⁶ Yí bà-i-nò gii 'bità bà li'vi ndâ 'viì tí nò, kù cù 'dè ngo cù wó mítí ndú.

'Bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁷ Si Jézù kù giì njè nó 'do bà-i-nò, 'bí 'dakò giì ì ngèlè ya gí bà kucuku muungbó wó mí to kùro wó. Bìndi yí giì 'vee yí máa, «Tó mbe nìbà i, ye 'ví bà bàkà a ña yè tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁸ Káa Jézù giì 'visì có jì yí máa, «Wò nì tó 'duù mítí ye tacó yè? Tó 'duù muu to tí nó á bìndi Mbíri wálá. ¹⁹ Wò ñò ndá có tí nó náa Mbíri je jì Mòze nó ni gí,
<Zi 'duù lá.
Bàkà bangbaya lá.
Zingbà i lá.
'Dè 'vére lá.

Te duù mítí ndá bu lo ta nawu lo.> »

²⁰ Káa bìndi bà 'di ndá có tí nó, 'dakò tí nó giì 'visì có jì Jézù, máa, «Mbe tí ye, ye kpolo tí ndá có tí nó 'dáá gí 'do gbí 'viì.»

²¹ Káa Jézù giì zeke 'dakò tí nó ngbóó ta líkí'o; bìndi yí giì 'visì có jì yí máa, «'Bí i gbaànjé gboo 'do mì lo gí. Ya gí bà sù ndá i mì lo 'dáá gí gí 'dè, bìndi wò 'ví njèè mboo tàkò ndú jì ndá mbe yè, bìndi Mbíri bà ko mboo ndá i mì lo nó jì wò 'do gbíri, wàa wò 'ví gí gí bà ru ndi ye.» ²² Káa ta bà 'di có tí nó, gbíro 'dakò tí nó ngé giì zuu gí. Bìndi yí giì có gí sè 'do bà-i-nò ta líkí'o tí wó wálá, tacó ndá i mì wó ògbù ngé ndii gí, káa bà bè gbí ndú nìkì tí wó lá.

²³ Bìndi Jézù giì zeke'o jèlè yí, bìndi yí giì 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «Bà ya ndá mbe kpo-kpò i gí 'bá mì Mbíri ká kpolo gí le!» ²⁴ Ta bà 'di có tí nó, muu ndá mbe tala có mì wó giì ẹre tí gí. Káa yí giì aanga muu wó ká mítí gbèe ña có tí nó, máa, «Áá ndá 'viì mì ye, bà ya gí 'bá mì Mbíri ká kpolo gí le! ²⁵ À peteke a bà ndii kècè co gbí guù ngbàndú co tí bà ya 'duù ñinó ta ndá kpo-kpò i ká mì wó nó gí 'bá mì Mbíri.»

²⁶ Nje ndá mbe tala có mì Jézù 'dáá gí giì 'dè gítí ña có tí nó gí. Bìndi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À má éno, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁷ Káa Jézù giì zeke'o tí ndú, bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «À jì ndá 'duù a pàrà ñguù kpò diigba, káa i mbe kpò Mbíri wálá.»

Bà ko mboo ndá i ñinó náa a jee ndú mí to ta rẹ̀ mì Mbíri

²⁸ Bìndi Piyétorò giì 'bità bà 'dè có jì Jézù, máa, «Káa ze? Nò káa ze jee ndá i 'dáá gí mí to bìndi ze giì gí kù ru ndi lo gí.»

²⁹ Káa Jézù giì 'visì có jì yí máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, 'bí 'duù gbaànjé mbe jee 'bá mì wó, ta ndá ná'vindí wó, ta ndá námì wó, ta ndá bu wó ta nawu wó, ta ndá 'viì mì wó, ta ndá to mì wó, mí to tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có mì Mbíri, ³⁰ náa Mbíri bà je ndá 'bá, ta ndá ná'vindí, ta ndá námì, ta nawuù, ta ndá 'viì, ta ndá to á jì 'duù tí nó ta bà me mbè gí bìndi ndá ñinó náa yí jee mí to nó wálá nó wálá, à delè bà mèkèkè'i tí wó kpónó gí, káa yí bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó bìndi ku mì wó gí.

³¹ «Káa ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá 'duù ñinó kpónó tí ndá kùro ndá ka ndú nó kèjì gí bà dù tí ndá ndòngbú 'duù. Bìndi ndá ndòngbú 'duù bà dù tí ndá 'duù kùro.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà giì kònò sé'i mì wó

³² Ta o tí nó, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó á kpokèjì kù ya gí Jèrùzàlémè, káa Jézù ñindi wó ta o tí nó kù nó a i ngé kùro ndú. Bìndi nje ndá mbe tala có mì wó giì dù kaà 'dè gí. Gúku delè giì zèè ndá 'duù ñinó mbe kù ru ndi ndú nó 'dáá gí gí.

Káa Jézù gii kaa ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só á gí nje seè ta kpéetí ndú, bìndi yí gii 'bità bà 'dè có ji ndú gítí i tí nó náa áá kèjì gí bà bàkà ta yí nó, ³³ éno máa, «Ndoo kpónó kú ya gí Jèrùzàlémè. Káa kùro bà kpì ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà dooko gí. Ndú bà gii waa có ku mítí wó. Bìndi ndú bà gii je yí ji ndâ 'bí tende ña ndâ 'duù. ³⁴ Ndâ tende ña 'duù tí nó bà gii ño ndi wó, ndú bà gii cù cù mítí wó, ndú bà gii gbì yí, ndú bà gii zì yí gí. Káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

Ndâ 'vii mì Zèbìdéyò yù gba 'do mì Jézù

³⁵ Ta o tí nó, ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndâ 'vii mì Zèbìdéyò, gii gí gí mì Jézù. Bìndi ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Mbe nìbà i ji ze, go kuu tí ze éno máa, wò bàkà nambeè ji ze.»

³⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À gbí njembí yo éno máa, ye 'ví bàkà a ña yè ji yo?»

³⁷ Bìndi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze 'ví kí tí wó gbí kù'bi mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví kí tí gbí gálì mì lo á gbí ngbàngà mì lo.»

³⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo ñò i tí nó náa yo kú yù nó ni lá. Yo bà ni bà nju 'visì tí nó náa ye kèjì gí bà njù nó gí? Yo bà ni bà ñi ña bà ñi ngo tí nó náa ye kèjì gí bà ñi nó gí?»

³⁹ Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Ze bà ni bà bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí gí.» Bìndi Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «'Visì tí nó náa ye kèjì gí bà njù nó, yo bà njù gí. Ngo tí nó náa ye kèjì gí bà ñi ñò, yo bà ñi gí. ⁴⁰ Káa ndâ bàndò bà kí tí gbí kù'bi mì ye, ta bàndò bà kí tí gbí gálì mì ye, me ndâ i mì ye tacó bà je ji yo lá. Ndâ bàndò tí nó a ndâ i mì ndâ mbe náa à 'viindi ndú tacó tí ndú sàà gí.»

À dù tí gbolò 'duù kùro ndâ 'duù a i ta bà bàkà nèté ndú

⁴¹ Sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di ndi ña có tí nó náa ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì 'dè nó, tàkòcò ndú gii kpolo gítí ndú ngé ndii gí. ⁴² Káa Jézù gii kili ndú 'dáá gí, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo ñò ni gí, máa, ndâ 'duù tí nó náa à kú 'dè có máa ndú a kùro ndâ ña ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, kú zogo ndú ta wotí. Delè ndâ kpo-kpò 'duù mì ndú si bà wo woò ji ndú lá. ⁴³ Káa a bà du gbí òkò tí yo me go éno lá. 'Duù ñinó ta go bà dù tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo tí wó nó, bà dù tí mbe bàkà nèté ndâ ka wó. ⁴⁴ Káa 'duù ñinó tí kùro yo nó bà dù tí bòò mì ndâ ka wó 'dáá gí. ⁴⁵ Tacó à kpétí káa 'Vii-mi-'Dakò, yí gí me tacó wàa ndâ 'duù 'ví bàkà nèté wó lá. Yí gí a i tacó bà bàkà nèté ndâ 'duù, delè tacó bà sì muu ndâ 'duù ta miři wó.»

'Bí 'dakò tí mbe sú ọ á gbí gbata Jérìkò

⁴⁶ Ta o tí nó, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii gí gí gbí gbata Jérìkò. Káa ta o bà ñè nó mì ndú 'do kà, ndâ 'duù me mbè gii kaa kú ko ndú. Káa ta o tí nó, 'bí 'dakò tí mbe sú ọ á mbe kú yù i, ta rẹ wó a Bàràtìméyò, tí 'vii mì Tíméyò, kú kí tí wó to á seè kpokèjì. ⁴⁷ Bàràtìméyò mâ gii 'di có éno máa, à nó a Jézù mbe 'do Názàrètì ká kú ndii ta nó nó, yí gii 'bità bà tò kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'vii mì Dàvídè, ñò yè ọ ye!» ⁴⁸ Bìndi ndâ 'duù me mbè gii 'bità bà do ta yí éno máa, yí si bà tò kú mí to. Káa ta bà 'di có tí nó, à dú nó a o bà gii zì bà tò kú mì Bàràtìméyò, máa, «Jézù, 'vii mì Dàvídè, ñò yè ọ ye!»

⁴⁹ Káa Jézù gii ọ tìyò, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Yo tè'é tí wó.»

Bìndi ndú gii 'dè có ji Bàràtìméyò, máa, «Zèè njembí lo, a gí yaà, yí kù tè'è tí lo.»

⁵⁰ Ta bà 'di có tí nò, Bàràtìméyò gii 'va bongo mì wó náa yí kù gala nó mí to, bìndi yí gii a gí yaà ya gí mì Jézù. ⁵¹ Bìndi Jézù gii 'vee yí máa, «Cò mì lo gbí njembí lo máa ye 'ví bàkà a ña yè á ji wò?»

Káa yí gii 'visi có ji Jézù, máa, «Mbe nibà i, si ndâ ɾo ye 'ví njaanga tí.»

⁵² Káa Jézù gii 'dè có ji yí, máa, «Njè nó, tacó bà ùnje mì lo ta njembí lo 'vala wò gí.» Ngé 'do bà-i-nò ndâ ɾo Bàràtìméyò gii njaanga tí gí, bìndi yí gii ɾu ndi Jézù tí kpokèjì.

11

Bà ɾi Bìndi-Mbíɾi gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii dooko gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú kù ñò muu ndâ gbata Bètí fájì ta Bètáníyà, á dè ta 'bí gú náa à kù nì mítí a Gú Mbâ, Jézù gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya gítí ndâ 'bá tí zò náa yo kù ñò ndú zò. Yo bà yee kà ká jé mítí ngbú 'viì-kècè náa 'duù jé o mì pí tí wó lá, náa à ɛɛ yí gí. Yo 'ví njaanga yí gí tí ji ye. ³ Káa 'bí 'duù má 'vee yo, máa, yo kù bàkà nò a yè wè, yo 'ví 'visi có ji yí éno máa, «A mbe tí ze ká 'dè có ji ze máa ze ya ta yí ji yì. Nèté mì yì kuu ta yí, à má cee gí, yì bà tuu ndi wó gí tí gí.»

⁴ Ndâ mbe tala có mì Jézù náa yí tuu ndú nò gii ya gí bà 'de ngbú 'viì-kècè náa à ɛɛ yí mí nje kèjì sè tí kpokèjì. Káa si ndú kù gii njaanga yí, ⁵ ndâ 'bí 'duù mbe kù ɾò tíyò kà gii 'vee ndú máa, «Yo kù njaanga ngbú 'viì kècè tí nò tacó yè?» ⁶ Káa ndú gii 'visi có ji ndâ 'duù tí nò ká go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. Bìndi ndâ 'duù tí nò gii si ndú 'ví njè nó ta ngbú 'viì-kècè tí nò gí.

⁷ Ndú mâ gii yee ta yí ji Jézù, ndú gii ki ndâ bongo mì ndú mí pí tí wó tacó wàa Jézù 'ví o mí pí. ⁸ Ndâ 'duù me mbè gii gò ndâ bongo mì ndú mí to tí kpokèjì. Ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gii ki'viki ndâ kpâ, ndú gii gò mítí kpokèjì tacó bà tè duù mítí bà ɾi Jézù gí gbí gbata. ⁹ Bìndi ndâ 'duù ñinó mbe tè kùro Jézù nó, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù ko tàkò wó nó, gii 'bità bà tò kù ta líkí'ò éno máa,

«'Vala ze 'do gbí ndâ vò o! (Òsánà!)

À ùlù yí tí mbe gí ta ɾè mì Mbe tí ndoo!

¹⁰ O tí nó náa 'bí 'viì bìndi bu ndoo Dàvidè bà gí gí bà zogo 'bá tí nó nó bà dù a banga o!

Áá Mbíɾi, gí 'do gbí ɾi gí bà 'vala ze á 'do gbí ndâ vo-vò o.»

¹¹ Jézù mâ gii ɾi gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gii ndii ngé ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíɾi mì ndâ Jùdáyà. Káa yí mâ gii zeke'ò jèlè to tí ndâ i 'dáá gí, ndú gii ya ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só gí gbí gbata Bètáníyà si o ndii gí.

Mû-mbiìgá mbe ɾi lá

¹² Ta 'bí yé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù delè ndi ndú 'do Bètáníyà ya gí Jèrùzàlémè, go gii bàkà yí tí kpokèjì. ¹³ Yí mâ gii ñò 'bí mû-mbiìgá 'do me 'dú ta kpâ tí píɾiɾi éno, yí gii ne ya gí tà mû tí nò, máa ndâ-'bí-lá yí bà 'de ndo mbiìgá. Káa yí mâ gii di kà, yí gii 'de gbèe i lá.

¹⁴ Bìndi yí gii je nje mítí mû-mbiìgá tí nò éno máa, «'Bí 'duù káká'i 'ví só ndo lo lá.» Ndâ mbe tala có mì wó gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò gí.

Jézù ni ndâ mbe mà 'velè gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíɾi mì ndâ Jùdáyà

¹⁵ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii yee Jèrùzàlémè gî, yí gii ndii ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri mì ndâ Jùdéyà. Bìndi yí gii 'bità bà ni ndâ mbe kù mà ndâ i, ta ndâ mbe kù sù ndâ i 'do kà gí sè. Yí delè gii 'buku ndâ ká'i mì ndâ mbe kù 'visì gùrúsù, ta ndâ mbata mì ndâ mbe kù mà ndâ kùlè, 'dáá gí mí to. ¹⁶ Yí gii ɾò ndâ 'duù tí nó mbe kù tuɾu ndâ i waaka ta gbí ndùgù kà nò 'dáá gí gí. ¹⁷ Bìndi yí gii 'bità bà nìbà i jì ndâ 'duù, máa, «À wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mbíri máa, <'Bá mì ye a bándò bà 'deke tí ndâ 'duù 'dáá gí jì ye tí Mbíri>? Káa yo gii 'visì tí bándò bà kili ndâ kpo-kpò mbe ngbà!»

¹⁸ Có tí nó mà gii 'va tí gbí tù ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà, ndú gii 'bità bà pà kpokèjì tacó bà zi Jézù. Káa gúku bà gàà 'bì ndú tí wó gii kpò ndú gí. Tacó ndâ 'duù me mbè tè a i gí tàkò bà nìbà i mì wó.

¹⁹ Ta 'dè'o mì gbèè ɾi tí nó, Jézù gii njè nó 'do Jèrùzàlémè gí.

Mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí

²⁰ Ta dú'o mì 'bí yé, si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù gii ndii ta nó, ndú gii nò mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí. ²¹ Bìndi mbí Piyétòrò ngé gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè nó gí. Yí gii 'dè có jì Jézù máa, «Mbe nìbà i! Zeke'o zó gí! Mû-mbiigá tí nó náa wò je nje mítí nó cì gí.»

²² Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo tee njembí yo mítí Mbíri. ²³ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco éno máa, 'duù má 'dè có jì 'bí gbolò gú máa, gú tí nó a 'do bándò mì wó ya gí bà 'va tí wó tà ngo, 'duù tí nó má me kpìkì-kpìkì lá, yí má ùnje gí máa, có tí nó náa yì 'dè nó bà bàkà tí gí, áá bà bàkà jì yí gí. ²⁴ À má éno, wò má yù i 'do mì Mbíri ta bà 'deke tí lo jì yí, ùnje máa Mbíri bà je i tí nó jì wò gí, bìndi wò bà 'de i tí nó gí. ²⁵ Káa ta o tí nó náa wò má kù ɾò tíyò kù 'deke tí lo jì Mbíri, 'bí vò i má kuu gbí njembí lo gítí 'bí 'duù, wò 'ví je à-cee-gí jì 'duù tí nó, tacó Bu lo tí Mbíri á gbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì lo. ²⁶ Káa wò má si có gítí ndâ vò i mì ndâ 'bí ka lo mí to lá, Bu lo á gbíri delè bà si có gítí ndâ vò i mì lo mí to wálá.»

Bà 'vee 'vé gítí rẹ mbe je wotí jì Jézù

²⁷ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii gí ndi ndú káká'i gí Jèrùzàlémè. Káa si yí kù gii nó nó ta gbí ndùgù 'bá-Mbíri, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndú gii gí gí mì wó, ²⁸ bìndi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò kù bàkà ndâ kpo-kpò serè tí nó ta wotí mì ɾa yè? A 'di ká je wotí bà bàkà ndú á jì wò?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Ye kpónó bà 'vee yo ta 'vé gbaanjé cuki. Yo má 'visì có á jì ye gí tàkò 'vé mì ye nó gí, ye 'ví gii nì rẹ 'duù tí nó náa ye kù bàkà ndâ i tí nó ta wotí mì wó nó jì yo. ³⁰ 'Vé mì ye jì yo éno máa: a 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndâ 'duù jì Jòvànì? A Mbíri wèè, a ndâ 'duù ká je wotí tí nó jì yí? Yo nì rẹ 'duù tí nó jì ye má kózò gí.»

³¹ Káa ndú gii 'bità bà 'viiki gbí có tí nó gbí òkò tí ndú, máa, «Ndoo má 'dè có éno máa, Jòvànì 'de wotí tí nó 'do mì Mbíri, yí bá gii 'vee ndoo éno máa, káa tacó yè káa ndoo ùnje gítí ndâ i tí nó náa yì kù bàkà nó lá?»

³² Káa delè gúku bà gii 'visì có jì yí éno máa, Jòvànì 'de wotí tí nó 'do mì ndâ 'duù gii kpò ndú gí, tacó ndâ 'duù 'dáá gí ùnje gí máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri. ³³ Tacó éno ndú gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ze ɾò bà lá.»

Bìndi Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «À má éno, ye delè bà nì rẹ mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó jì ye nó jì yo wálá.»

12

Jézù lókò'bò có gítí ndâ 'bí mbe bàkà nèté

¹ Ta o tí nò, Jézù gii 'bità bà 'de có ji ndâ 'duù gbí lókò'bò éno máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ɾo nji mû-nèbítì mí wó, yí gii bàkà ndùgù gí tàkò , yí gii duu gùù bà pee nèbítì mí gbí , yí gii duu cèlèngé mí gbí . Bìndi yí gii kaa ndâ 'bí 'duù mí gbí , máa, ndú bàkà nèté gítí nèbítì mí yì, wàa ndâ yí 'ví njèè gbí i 'do gbí nji go ñinó náa à tí nó ta ndú. Ndú mà gii 'vii có ta ndú cee gí, yí gii njè nó ya gí gbí tende muu to.

² «O bà kili ndâ i 'do gbí nji mà gii gí gí, mbe nji tí nò gii tuu 'bí bòò mí wó gbaànjé ji ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà nèté gbí nji mí wó nó tacó ndâ bà i ñinó wó. ³ Káa ndâ mbe nèté tí nò gii zèè bòò tí nò, ndú gii gbí yí, bìndi ndú gii mòkò yí 'do gbí nji gí sè ta kùnga 'bì wó. ⁴ Mbe nji tí nò gii tuu 'bí bòò mí wó káká'i. Káa ndâ mbe nèté tí nò gii gbí muu wó di gí. Ndú delè gii bàkà ndâ i-nò mítí wó me gbolò. ⁵ Mbe nji tí nò mà gii tuu bà ta'ò bòò mí wó, ndâ mbe nèté tí nò gii zi yí gí. Sè ndâ 'bí tú mí mbe nji tí nò náa yí gii tuu ndú bìndi ñinò, ndâ mbe nèté tí nò gii gbí ndâ 'bí gbí-gbí, ndú gii ziki ndâ 'bí zíkí-zíkí. ⁶ Sè 'duù mí wó gii dù ká gbaànjé, náa yí gii tuu ji ndú tí ndòngbú 'duù, a gbèè 'vii mí wó náa yí zè yí níki ta njembí wó gbaànjé, ta bà koɾo có éno máa, ndú bà te duù mítí 'vii mí yì nò gí.

⁷ «Káa ndâ 'duù tí nò mà gii ñò 'vii mí 'dakò tí nò kèjì, ndú gii toko có gbí òkò tí ndú, máa, «Ñizó a mbe mbelè tí nó ká kèjì zò. Ndoò zi yí gí, tacó wàa mbelè tí nó 'ví dù tí ñinó ndoo.» ⁸ Ndú bà-i-nò gii kili mítí 'vii tí nò, ndú gii zi yí gí. Bìndi ndú gii ja ku wó gí sè 'do gbí nji.

⁹ «Mbe nji tí nò kpónó bà bàkà a ña yè? Yí bà ziki ndâ mbe nèté tí nò gí, bìndi yí gii kaa ndâ 'bí ngú mbe nèté mí gbí nji tí nò. ¹⁰ Yo 'deke có tí nò gbí wáràgà mí Mbíri nó lá? Có tí nó máa,

«Díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá bè gí nó ká gí tí kpédélé díí bà sè tà 'bá;

¹¹ ñinó a i ñinó náa a Mbe tí ndoo ká bàkà ,

káa nje ndoo 'dèè gítí bà zeke gí.»

Yo jé 'deke có tí nó lá?»

¹² Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i, ta ndâ kpo-'duù-'bá mí ndâ Jùdéyà mà gii 'di lókò'bò tí nó, ndú gii ñò ni gí máa, Jézù kù lókò'bò có tí nó a i gítí ndâ yì. Káa gúku bà zèè yí gii kpò ndú gí, tacó ndâ 'duù ta o tí nó me mbè. Tacó éno, ndú gii njè nó si yí mí to.

Bà gò i mí ndâ Jùdéyà ji Ngáángbá gba mí ndâ Ròmánò

¹³ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i, ta ndâ kpo-'duù-'bá mí ndâ Jùdéyà gii tuu ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kpòlo tí tàkù mí ndú ta ndâ 'bí mbe kù tè gí tàkò có mí Èródè tacó bà zèè ngo nje Jézù. ¹⁴ Ndâ 'duù tí nò gii 'vee Jézù, máa, «Mbe nìbà i, ze ñò ni gí máa, wò a mbe 'dè yúco, wò cì gúku tí 'bí 'duù gbaànjé lá, wò delè 'vee bà éno máa, ñinó a gbolò 'duù, káa ñinó a lúkúfà 'duù nò, jé lá. Wò kù nìbà có mí Mbíri ji ndâ 'duù 'dáa gí ká ta njembí lo gbaànjé. Wò koɾo có máa, a yúco tacó tí ndoo tí ndâ Jùdéyà bà gò i ji ngáángbá gba mí ndâ Ròmánò? Ze gò i ji yí, wèè, ze gò lá?»

¹⁵ Káa Jézù gii ñò ni gí máa, ndâ 'duù tí nò gí gí tí yí ta ngiño. Tacó éno, yí gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kù 'dè ngo muu có ji ye tacó yè? Yo tala bà tù ña gùrúsù tí nó á mí yo nó ji ye, wàa ye 'ví ñò gí.»

¹⁶ Ndú mâ gii tù 'bí ña gùrúsù mì ndú nò gbaànjé, náa ndú kú ni mítí a ònàrí, jì Jézù gí, Jézù gii 'vee ndú, máa, «À ka mí gbí gùrúsù mì yo nó a cè kózò tí 'di nó?»

Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «À ka a cè kózò tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

Yí gii 'vee ndú káká'i máa, «Káa à cu mí gbí nó a ẹ̀ 'di?»

Káa ndú gii 'visì có jì yí, máa, «À cu a ẹ̀ ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

¹⁷ Bìndi Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo dele ndi ndâ i mì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò jì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò, wàa yo 'ví dele ta ndâ i mì Mbíri á jì Mbíri.» Bìndi nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gítí có mì Jézù nò gí.

Bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

¹⁸ Bìndi ndâ 'bí ña ndâ Jùdéyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá, ta ẹ̀ ña ndú a ndâ Sàdùkáyò, gii 'vee Jézù máa, ¹⁹ «Mbe nìbà i, Mòze cu jì ze mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù má kò nì, káa ku gii je yí si ndú jò ta nì tí nò lá, ná'vindí 'duù tí nò 'ví zèè 'bì nawù ku bìndi wó, tacó bà jò ẹ̀ ná'vindí wó. ²⁰ Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'viì-'dakò náa nawu ndú jò ndú ta bà muu ndú vò-nje só gii kò nì, bìndi ku gii je yí si ndú jò ta nì tí nò kálásê. ²¹ 'Bí ná'vindí ku tí nò gii zèè 'bì nawù ku á bìndi wó. Ndú delè gii jò ta nì tí nó lá, bìndi yí gii cee gí. Bà ta'ò 'duù gii zèè 'bì nì tí nò, káa ndú delè gii jò ta yí lá. ²² 'Duù ñinò má zèè 'bì nì tí nò á bìndi ku ná'vindí wó, yí cì ká sínò; 'duù ñinò má zèè 'bì wó, yí cì ká sínò, kpòò yee tí o tí nó náa ndâ 'viì-'dakò tí mò vò-nje só gbí yì mì nawu ndú 'dáá gí gii tè ẹ̀ á cikii gbèè nì tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, ku delè gii ẹ̀rúka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, káa gbèè 'duù á 'do gbí òkò tí ndú mbe jò ta yí wálá. Bìndi nì gii cì tí ndòngbú 'duù gí tàkò ndú. ²³ À má ta o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndú má gii 'vala ndi ndú gí, nì tí nò bà gii du tí nì mì 'di á 'do gbí òkò tí ndú? Tacó ndú 'dáá gí kò yí gí.»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «À nò me nderè bà gíri'o mì yo ká nó lá? Náa yo 'di tí ta gbí ndâ có tí nó náa à cu mì Mbíri nó lá nò? Yo dele gii nò tí ta wotí mì Mbíri ni lá nò! ²⁵ Tacó bìndi bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, ndâ 'dakò ta ndâ nì káká'i bà kò tí ndú wálá, tacó ndú bà gii du go ndâ basìlì mbe kú nò tú mì Mbíri.

²⁶ «Káa à má gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, yo 'deke có gítí bè'i tí nó mbe kú doo nó gbí wáràgà mì Mòze lá? Mbíri ta o tí nò gii 'dè có jì Mòze máa, <Ye a Mbíri mì Àbìráámò, ye a Mbíri mì Ìzákò, ye a Mbíri mì Jàkóbè.> ²⁷ Káa ndâ Àbìráámò, ta Ìzákò, ta Jàkóbè cì sàà si à dooko gítí bà jò Mòze kálásê. Káa Mbíri gii 'dè có tí nò jì Mòze tacó bá túbà éno máa, ndú kú 'vala kálásê. À má éno, Mbíri me Mbíri mì ndâ ku lá. Yí a Mbíri mì ndâ 'válá. Káa có mì yo máa, 'válá bìndi ku wálá nò, co ngé to gí.»

Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndâ có mì Mbíri 'dáá gí

²⁸ Bìndi 'bí gbolò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà mbe kú sè tù wó ta o tí nó gítí bà tò kponje mì ndâ Jézù ta ndâ ka wó, má gii 'di ndâ bà 'visì có mì Jézù jì ndú 'dáá gí ká dú, yí gii 'vee Jézù máa, «Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndâ có mì Mbíri 'dáá gí a có ngàyi?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «Ìjìnó a có mì Mbíri mbe kpolo co tí ndâ 'bí có mì wó 'dáá gí:

<Yo sè tù yo, ákoo ndâ Ìzìrìyèlì.

Mbe tí ndoo tí Mbírì ká gbaànjé.

³⁰ Yo zè Mbe tí yo tí Mbírì mì yo nìkì ta njembí yo gbaànjé,
ta lilí yo gbaànjé,
ta bà koṛo có mì yo gbaànjé,
ta wotí mì yo 'dáá gí.>

³¹ «'Bí kpóló-kpolo có mì Mbírì a ñinó, máa,
<Wò 'ví zè ndâ 'bí ka lo nìkì ká go ñinó náa wò kù zè ta 'dóó tí lo nìkì
maa nô.>

'Bí có mì Mbírì káká'i mbe me gbolò ndii ndâ có tí nò sósò'ò nò gí wálá.»

³² Mbe nìbà i tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Wò 'dè a yúcó, Mbe nìbà i.
Có mì lo náa wò 'dè éno máa, Mbírì ká gbaànjé, 'bí Mbírì bìndi wó káká'i
wálá, à káa yí nò, a cèe yúcó. ³³ Bà zè yí nìkì ta njembí 'duù gbaànjé, (ta
kóró-koṛo có mì 'duù gbaànjé,) ta wotí mì 'duù 'dáá gí, ta bà zè 'bí ka tí
nìkì á go bà zè 'dóó tí 'duù nìkì, a ndâ kpóló-kpolo có mbe ndii ndâ bà
doo ngúwu ndâ nò ta ndâ bà waa mbelè ji Mbírì gí.»

³⁴ Jézù má gii ñò éno máa, bà 'visì có mì 'dakò tí nò a bà 'visì có mì mbe
'di gbí-o, yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò me 'dú 'do tí 'bá tí nó náa Mbírì kù
zogo nó lá.»

'Do bìndi ñinó, 'bí 'duù káká'i mbe gii yeeke tí wó ta bà 'vee gbí nje Jézù
wálá.

Bìndi-Mbírì me káa 'viì mì Dàvídè cuki lá, yí delè a mbe tí Dàvídè

³⁵ Ta o tí nò si Jézù kù nìbà i ji ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbírì, yí gii
'vee ndú máa, «Ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà kù 'dè có máa,
Bìndi-Mbírì a 'viì mì Dàvídè ta kpokèjì ngàyi? ³⁶ À sé a Dàvídè táánò ta
nje wó ká kò-kò ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì, máa,
<Mbírì 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Kí tí lo gbí kù'bì mì ye di tí o tí nó náa

ye bà gii bàkà ndâ ku'dì mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo,» nó.>

³⁷ «Káa Dàvídè ta nje wó má kù nì mítí Bìndi-Mbírì a <Mbe tí ye,> Bìndi-
Mbírì bà gii dù tí 'viì mì Dàvídè ta ña kpokèjì ngàyi?»

Káa ndâ 'duù me mbè gii sè tù tí có tí nò ta pétékè tàkòcò ndú, wàa yí
'ví 'dè ta gbí có tí nò ngbàrángà'i ji ndâ yì.

Jézù ñonoko ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà

³⁸ Si Jézù kù nìbà i ji ndâ 'duù, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú máa, «Yo kpolo
tí yo 'do tí ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdéyà mbe kù dù ta go bà yuu
ndâ banga bongo, ta go bà si ndâ 'duù 'ví te duù mítí bà 'vee ndú á go bà
'vee ndâ gba ta ndi tí ndâ bàndò 'velè. ³⁹ Ndú má ya gítí ndâ bàndò bà kili
ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì tacó bà ùlù Mbírì, ta ndâ kpo-kpò bàndò bà kili
ndâ 'duù gí bà zò i, à tí ndú delè káa go bà ki tí ndú pí ndâ kpédélé mbata
tí nó náa à paka mí kùro ndâ 'duù nô. ⁴⁰ Ndú zò ndâ i mì ndâ nawù ku
mii gí. Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù ta 'verè bà dù kù ùlù Mbírì too
yé, ta ñi, too yé, ta ñi, káa Mbírì bà waa có mítí ndú ta wotí ká tí .»

Bà gò i mì 'bí nawù ku

⁴¹ Káa si Jézù kù ki tí wó á seè bàndò bà gò i mì ndâ 'duù ji Mbírì á gbí
ndùgù 'bá-Mbírì, yí gii ñò ndâ 'duù me mbè kù gò i. ⁴² Má gii zeke'o, 'bí
nawù ku tí mbe yé gí gí bà gò ndâ ñi gùrúsù sósò'ò, náa à má toko ndú,
ndú bà gí tí gírìsì gbaànjé. ⁴³ Jézù má gii ñò i tí nò náa nawù ku tí nò bàkà
nò, yí gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa,
«Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, nawù ku tí nò tí mbe yé nò, gò i me gbolò
ndii ndâ 'duù 'dáá gí. ⁴⁴ Tacó ndâ mbe kpo-kpò i gò káa nje mèlè ndâ i tí

nó náa à kuu mì ndú nô. Káa nawù ku tí nò, tí mbe yê ta 'bí i mì wó wálá nò, gò 'dáá nò a làmbu ñìnó náa yí kù lí mítí nô.»

13

Jézù 'dè có gítí o bà gù ki'viki 'bá-Mbíri

¹ Si Jézù kù co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí sè, 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé gù zeke 'bá-Mbíri, bìndi yí gù 'dè có ji yí máa, «Zeke'o zó gi, Mbe nìbà i! A ña ndâ kpo-kpò díí yè náa a bì ta ndâ 'bá tí zó ká zó!»

² Káa Jézù gù 'visì có ji yí máa, «Wò wálá ñò ndâ kpo-kpò 'bá tí zó gí? Gbèe díí bà gù dù pí ka wó wálá. À bà gù ki'viki ndú lù'bù-lù'bù gí to.»

³ Jézù gù ya gí pí Gú Mbâ, bìndi yí gù ki tí wó tù gbíro wó mò gítí 'bá-Mbíri. Bìndi ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì, ta Àndèréyà, gù 'vee yí si ndú ta kpéetí ndú máa, ⁴ «Nì o bà bàkà tí mì i tí nò ji ze. Ze bà ñò o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò ni mítí yè?»

Jézù 'va-gbì-tù ndâ tú mì wó á gítí o bà gù ndòngbú o

⁵ Bìndi Jézù gù 'bità bà 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù 'ví eendi yo lá. ⁶ Tacó ndâ 'duù me mbè bà gù waaka có ta rẹ ye; 'duù ñìnò bà dù káa o gí yaà máa, <Ye a yí>. Ndú bà gù eendi ndâ 'duù me mbè.

⁷ «Káa yo má 'di có ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ bà fiini có gítí ndâ kpo-kpò gó, yo 'ví cì gúku lá, tacó ndâ gó tí nò 'dáá gí bà gò tí gí, káa ndòngbú o kálásè. ⁸ Tacó ta o tí nò ndâ 'duù 'do muu to kè'bí bà kaa ya gí bà tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. Ndâ kpo-kpò gba bà gù tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. To bà gù tanga tí, tí ndâ bàndò me mbè. Ndâ 'duù bà gù zò go. Káa ndâ i tí nò 'dáá gí káa bà 'bità gó-káyì sínò.

⁹ «Káa yo 'ví kpolo tí yo, tacó ndâ 'duù bà gù ya ta yo gí gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà. Áá bà gù gbì yo ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri; yo bà gù rò tíyò á kùro ndâ kpo-kpò tùù, ta ndâ kpo-kpò gba á muu ye. Yo bà gù 'vanda ndi ndâ có tí nó táánò náa yo 'di 'do gbí nje ye nô. Yo delè bà gù 'dè có gítí ndâ i ñìnó náa yo táánò ñò ye kù bàkà ndú nô. ¹⁰ Káa yo kpédélé'i bà ma a Banga-Ngú-Có mì ye á ji ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí má kózò gi.

¹¹ «Ta o tí nò, à má kù zèe yo ya tí gí gbí ngbàngà, yo 'ví si bà yeeke tí yo ta bà koṛo có máa, yo bà 'dè mí kà a có yè wè nò mí to; yo 'ví 'dè káa ña có ñìnó mbe gí gí gbí muu yo nô. Tacó ta o tí nò à me yo ká kù 'dè có lá, a Bèri-mi-Mbíri ká bà 'dè có.

¹² «Ta o tí nò, ndâ 'duù bà sù tàmuu ndâ ná'vindí ndú ji ku, bu 'viì bà sù tàmuu 'ví mì wó ji ku, ndâ 'viì bà gù sogo ndâ mbe jò ndú, ndú delè bà gù sù ndú ji ku; ¹³ delè ndâ 'duù bà gù sogo yo tacó tí ye. Káa 'duù ñìnó mbe zèe njembí wó yee tí ndòngbú ndâ i tí nò ká bà 'de 'vala ñìnó mbe cee lá nô.

¹⁴ «Káa ta o tí nò, yo má ñò ndâ vò 'duù kù gbètèkè 'bá-Mbíri nó, (mbe kù 'deke i tí nó 'ví 'di gbí éno máa), ndâ 'duù Jùdéyà 'ví ì ngèlè ya gí pí ndâ nja-njà gù. ¹⁵⁻¹⁶ Ndâ i tí nò má gbo yo mítí 'bí bàndò, yo 'ví dele ndi yo ya gí 'bá tacó bà kaa ndâ i mì yo lá. ¹⁷ Káa a ña vò pá yè ká tí ndâ mbe nakáyì, ta ndâ nù ñìnó náa ndâ 'viì mì ndú nje kí gbí ndâ o tí nò nó ká éno! ¹⁸ Yo 'deke tí yo ji Mbíri máa, i tí nò 'ví bàkà tí me ta bembíli lá. ¹⁹ Tacó gbí ndâ sili tí nò, ndâ 'duù bà gù mbu ña 'bí bà mbu ndò ta ña jé mbe bàkà tí lá 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbíri di tí kpónó, delè ta ña káká'i bà bàkà tí wálá. ²⁰ 'Dóó Mbe tí ndoo tí Mbíri táánò má ja tí ndâ

sili tí nò gí to lá, gbèè 'duù bà dù wálá. Káa yí ja tí ndâ sili tí nò a i tacó tí ndâ 'duù tí nó náa yí ñuka ndú gí nò.

²¹ «À má éno, 'bí 'duù má gii 'dè có ji yo, máa, <Yo zeke'o gi, Bindi-Mbíri kuu nô!> wálá máa, <Yo zeke'o, yí zò!> yo 'ví ùnje gítí lá. ²² Ta o tí nò ndâ sú bìndi-Mbíri, ta ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri bà oloko kù bàkà ndâ i, ta ndâ seṛè, tacó bà gíri kpokèjì mì ndâ 'duù tí nó náa Mbíri ñuka ndú gí nó, náa ndú má 'de kpokèjì gítí ndú gí nò.

²³ «A má éno, yo kpolo tí yo, tacó ye kpo-gbí-tà-tù yo gítí ndâ i tí nó bà gii bàkà tí nó 'dáá gí, gí.

²⁴ «Káa gbí ndâ sili bìndi ndâ vo-vò o tí nò, ɾo ɾi bà gii 'di gí, pì bà gii tòngbaà wálá, ²⁵ ndâ yii bà gii 'duku gí to 'do gbíri, ndâ i gbíri 'dáá gí bà gii ngaka tí ndú. ²⁶ Bìndi ndâ 'duù bà gii nò 'Viì-mì-'Dakò kù gí co gbí ndâ kùlù mù ta dì gbí tí wó, kù tòngbaà ngbézè-ngbeze-ngbézè. ²⁷ Bìndi yí bà gii tuu ndâ basili mì Mbíri cee muu to tí nó 'dáá gí, gí bà kili ndâ 'duù ñinó náa Mbíri ñuka ndú gí nó 'do gbí ndâ gulú-gulù to yee tí gulú-gulù ɾi.

²⁸ «Yo kpolo ɾo yo mítí mù-mbiigá, ta o tí nó náa yí má kù tù ngú dó kpá, yo nò ngé ni gí máa, bembìli dooko jé'déé gí. ²⁹ Go éno delè, ta o tí nó náa yo má nò ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú nó kù bàkà tí, yo 'ví koṛo muu yo éno máa, o bà gí 'Viì-mì-'Dakò dooko gí. ³⁰ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, ndâ i tí nó 'dáá gí bà bàkà tí kùro bà mù ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù 'vala muu to tí nó gí. ³¹ Ndâ gbíri ta to tí nó bà mì gí, káa ndâ có mì ye bà mì wálá.

³² «Káa à má gítí ndâ 'dóo ɾi tí nó, ta 'dóo o tí nó, gbèè 'duù mbe nò ni wálá, kpétí káa ndâ basili mbe kù nò tú mì Mbíri á gbíri, kpétí káa 'Viì-mì-Mbíri, gbèè 'duù jé mbe nò ni wálá. À káa Bu ye cuki ká nò ni. ³³ À má éno, yo dù tí zò'o. Yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo jé gí bà nò máa, o tí nó bà gí ta o ngàyi wè, nò wálá. ³⁴ O tí nó bà gí go 'duù mbe ya gí muu njà nó. Yí njè nó 'do 'bá si ndâ i mì wó á ji ndâ bòò mì wó, máa ndú 'ví kpolo tí ndú, bòò ñinò ká ta bà nèté mì wó, 'bí ká ta ñindi wó. Bìndi yí gii 'dè có ji mbe kpolo tí njekèjì máa, yí dù tí zò'o. ³⁵ À má éno, yo dù tí zò'o, tacó yo nò o tí nó náa mbe 'bá bà gí tí nó ni lá. Yí bà gí si ndâ 'duù á njewu? Yí bà gí ta kpo-gbí'o? Yí bà gí ta bà kò-kò mì nguù? Yí bà gí si yé kù wèlè tà ɾi? ³⁶ Yí má yee kpàtàràkà gí, yí 'ví 'de yo á tí zò'o. ³⁷ Có tí nó náa ye 'dè ji yo nò, ye 'dè ji ndâ 'duù 'dáá gí: <Yo dù tí zò'o!> »

14

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù

¹ Ta o tí nó sè sili ká só gítí o bà bàkà tàkù o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèli-mì-Mbíri, ta tàkù bà ci 'Dè-kò. Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri ta ndâ kpo-kpò mbe nibà i mì ndâ Jùdéyà kù gii pà kpokèjì bà zèè Jézù á tàbèngii tacó bà zi yí.

² Ndú jè ta bà zèè yí gbí ngbà tacó ndú kù cì gúku máa, ndâ yí má zèè yí gbí ngbàà ɾi á ta gbolò o tí nó, ndâ 'duù bà bàkà wo.

'Bí niì toṛo bàà mítí Jézù gbí gbata Bètáníyà

³ Ta o tí nó si Jézù kù zò i gbí gbata Bètáníyà á 'bá mì 'bí 'dakò ta ɾè wó a Sìmonè, náa à kù ni mítí wó a «mbe cì,» 'bí niì gii gí ta banga pò bà náa à ñònòkò ta 'bí ña banga pò i ta ɾè a nàràdì gbí dúlàngà. Bìndi niì tí nó gii ki miṛi dúlàngà bàà tí nó gí, yí gii yee bàà tí nó 'dáá gí mítí muu Jézù. ⁴ Káa ndâ 'bí 'duù ñinó mbe nò i tí nó náa niì tí nó bàkà nò gii 'bìtá bà 'dè nguṛù-nguṛù có go'i ta kpo tàkòcò gítí niì tí nó, máa, «À kpónó volo

gbí bàà tí nò tacó yè? ⁵ Áá kùtáá bà sì pò bàà tí nò á ta gbolò gùrúsù ndii dinári 300 gí, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yê.»

⁶ Jézù mâ giì 'di có tí nò náa ndâ 'duù tí nò kù fiini nò, yí giì tè ɾo wó gítí ndú. Bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo si niì tí nò mí to. Yo kù pèè mbí wó tacó yè? Yí bàkà jì ye a banga i. ⁷ Ndâ mbe yê ta o 'dáá gí kuu gbí òkò tí yo. Go bà bàkà nambeè jì ndú má kuu tí yo, yo bà bàkà ta o mì yo mbe nìkì tí yo gí. Káa à má gítí ye, yo bà 'de ye ta o 'dáá gí wálá. ⁸ Yí bàkà nò a bà wotí nìndi wó. Yí toɾo nò a bàà bà duu ye mítí ye. ⁹ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, bàndò náa à má ma Banga-Ngú-Có mítí muu to tí nó gí, à delè bà koɾo có tí niì tí nó ta bà dità i tí nó náa yí bàkà nó gí.»

Júdà ba ngbù Jézù

¹⁰ Bìndi Júdà Ìsikàriyótè, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só, giì njè nó ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéya, tacó bà ba ngbù Jézù jì ndú. ¹¹ Ta bà 'di có tí nò, tàkòcò ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéya giì peteke gítí Júdà ngé ndii gí. Bìndi ndú giì ci yí máa, ndâ yí bà ko mboo nèté mì wó nò jì yí ta gùrúsù. Bìndi Júdà giì delè ndi wó ya gí bà pà tó kpokèjì bà zèè Jézù jì ndú.

Bà 'viindi tí gítí gbolò o bà ci i

¹² Káa ta o bà 'bità ndâ sili mì gbolò o bà bàkà tàkì mì ɾi bà ci 'Dê-kô, si à waa mbelè 'vi-rómbo gítí o bà bàkà tàkì mì bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèli-mì-Mbíri gí, ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí gítí bàndò nìno náa mbe nìkì tí wó, tacó wàa, ndâ yí 'ví ya gí bà 'viindi jì ndâ yí ta ndú tacó bà zò i-cí-ci mítí. ¹³ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú ta bà tuu ndâ 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú, máa, «Yo ya gí gbí gbata; yo má yee kà, yo bà 'de 'bí 'dakò kù te ngo gbí kàrà; yo 'ví ɾu ndi wó. ¹⁴ 'Bá tí nó náa yí bà ɾi gítí nó, yo 'ví ya gí bà 'vee mbe 'bá tí nó, máa, «A mbe nìbà i ká tuu ze máa, ze gí gí bà 'vee wò máa, 'bá wíri tacó tí ngòó, tacó wàa, ndâ yí 'ví gí gí bà zò i-cí-ci mí tà á ta ndâ mbe tala có mì yí wè?» ¹⁵ Bìndi yí bà túbà gbolò soro náa à 'viindi bàndò mí kà sàà gí jì yo. Nò gí, yo 'ví bàkà i-zó-zò mí kà á jì ndoo.»

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ giì njè nó ya gí gbí gbata, ndú giì 'de ndâ i kà jé ká go có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò. Bìndi ndú giì 'viindi ndâ i-cí-ci kù ù ta ndi wó.

Ndòngbù bà zò i mì Jézù

¹⁷ 'Dê'o mâ giì gí gí, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só giì ya gí gbí gbata tí 'bá tí nó náa à 'viindi tà'i mítí kù ù ta ndi ndú nò. ¹⁸ Káa si ndú kù zò i, Jézù giì 'dè có jì ndú máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà giì ba ngbù ye gí. 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo mbe kù zò i ta ye kpónó gbí ká'i.»

¹⁹ Ta bà 'di có tí nò ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí giì dù zuku-zùkù. Bìndi ndú giì 'bità bà 'vee yí gbaànjé-gbaànjé, máa, «À 'ví dù a ye? À 'ví dù a ye?»

²⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú, máa, «A 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo a muu'bi-nje só nò. 'Bí 'duù mbe kù too yâ ta ye 'do gbí gbèe ká'i. ²¹ Ìyoo. À dú káa yúco, 'Viì-mì-'Dakò bà giì ya gí nje ku mì wó á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mbíri sàà éno máa, yí bà giì cì gí nò gí. Káa 'duù tí nó mbe ba ngbù 'Viì-mì-'Dakò nó ká bà giì mbu. À ngbá nìkì táánò káa bà jò yí lá.»

²² Káa si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kálásê kù zò i, yí giì je kù kô, bìndi yí giì ùlù Mbíri, yí giì ki'viki gbí kù kô tí nó, bìndi yí giì kaa jì

ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo je , ñinó a dù ye.»

²³ Bìndi yí gii zèè 'visì nèbítì, yí mà gii ùlù Mbíri gí, yí gii je ji ndâ mbe tala có mì wó, ndú 'dáá mà gii njù gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, ²⁴ «Ŋinó a mbelè ye, tí mbelè bà njù mùkà mì Mbíri, àá bà yee to tacó tí ndâ 'duù me mbè. ²⁵ Ye kú 'dè có ji yo ta yúco, máa, ye káká'i bà njù i ta yo wálá yee tí ri ngú bà njù mì ndoo ta ndoo á gbí 'bá tí nó náa Mbíri kú zogo nò.»

²⁶ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii cè cè á bìndi i-zó-zò gí, ndú gii njè nó kú ya gí pí Gú Mbâ. ²⁷ Káa si ndú a muu nó á kpokèjì, Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo bà gii 'vaaka 'do tí ye, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ye bà gii gbì mbe gbà rómbo, bìndi ndâ rómbo bà gii 'vaaka gí,» nò. ²⁸ Káa kpèti ká éno, ye bà gii ya gí kùro gí bà ùndi yo mí Gàliléyà á bìndi bà 'vala ndi ye á 'do gbí muu'dú ye.»

²⁹ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji yí, máa, «Kpèti sè ndâ 'bí 'duù 'dáá má oloko 'do tí lo gí, ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò, máa, «Ye kú 'dè có ji wò ta yúco, máa, wúnó ta bèbìlì tí nó, á kùro bà kò-kò mì nguù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò.»

³¹ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Jézù ta njembí wó gbaànjé, máa, «À kpèti má káa ku, à ñikì éno máa ku tí nó 'ví zi káa 'dóo ye gí, á co tí bà o 'do tí lo mì ye.» Bìndi sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii 'dè ji yí káa gbèè ña có mì Piyétòrò nò.

Jézù ya gí Jètisèmánè

³² Bìndi ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii yee gbí 'bí làmbu wúngbó jilì náa à kú ni mítí a Jètisèmánè, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo dù nò, wàa ye 'ví ya gí bà 'deke tí ye ji Mbíri.»

³³ Bìndi yí gii ruka ta yí 'do gbí òkò tí ndú káa ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Ndú mà gii yèè ta ndú gí ndi 'do tí sè ndâ 'bí ka ndú gí, gbí dù wó gii dù kú me máákà, delè tàmuu wó gii 'bità bà ji gí. ³⁴ Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó tí nó ta'ò nò náa yí ruka ndú nò, máa, «Sé'i yè gbí njembí ye dè gí mì ku. Yo dù bà-i-nò, wàa yo 'ví kpolo tí yo.»

³⁵ Bìndi yí mà gii yèè ndi wó 'do tí ndú á gí ndi gí, yí gii 'bu gbíro mí to, bìndi yí gii 'bità bà 'deke tí wó ji Mbíri, máa, 'bí kpokèjì má kuu, yí 'ví ndo co tí 'do kùro o tí nó kú gí nó gí. ³⁶ Máa, «Àbá, àá Bu ye, kpokèjì gítí ndâ i 'dáá gí kuu mì lo. Si ye mí nje gbolò vò có tí nó náa à bà gii waa mítí ye nó lá. Káa wò 'ví me éno 'do ká gbí 'dóo có mí lo gbí muu lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

³⁷ Bìndi yí mà gii dele ndi wó gí mì ndâ mbe tala có mì wó tí nó ta'ò nó, yí gii 'de ndú tèri gí. Bìndi yí gii 'dè có ji Piyétòrò, máa, «Sìmonè, wò kú tè a ri wàa? Yo ni bà dù tí zò'o nji'díí lá? ³⁸ Yo kùtáa bà dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, tacó ndâ vò i 'ví tala yo lá. À dú káa yúco, go bà bàkà tó i dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí tàkò wálá.»

³⁹ Bìndi yí gii dele ndi wó káká'i ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ká go kpédélé ñinò. ⁴⁰ Yí mà gii dele ndi wó káká'i gí mì ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú mù ta ri gí. Bà 'dè có mì ndú ji yí gii kpò ndú gí, tacó ndú ta o tí nó káa cee ku ndú ku ta ri. ⁴¹ Gbí bà ta'ò bà gí yí, yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo tèri kpónó, yo 'ví tè wo yo. Bà cee gí. À kpónó nó a o bà dò 'bí tí 'Viì-mì-'Dakò mí 'bí ndâ mbe bèè ro Mbíri. ⁴² Kùro o bà gí mbe ba ngbù ye dooko gí. Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví njè nó.»

Bà zèè Jézù

⁴³ Káa si Jézù kálásê kù 'dè có, yí má gii zeke'o, yí ngé gii ò Júdà tí nó tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó nó, yee ta ndâ 'duù me mbè, náa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe nìbà tàkì mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdèyà ká tuu ndú yee gí. Ndâ 'duù tí nó tuu mí 'bì ndú a ndâ mù, ta ndâ nja-njà sizzò.

⁴⁴ Káa kùro bà gii ndú, Júdà tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbì-tà-tù ndú sàa gí, éno máa, «'Duù tí nó náa ye bà 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó a 'dakò tí nó. Yo zèè yí, yo 'ví kpolo tí wó tí kpòò wàa yo 'ví ya ta yí.» ⁴⁵ Júdà gii gí ká ndírí ya gí mì Jézù. Bìndi yí gii tè'é tí wó, máa, «Mbe nìbà i ji ze!» Bìndi yí gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁶ 'Do bà-i-nò, ndâ 'duù tí nó gii zèè Jézù kácá-kácá.

⁴⁷ Káa 'bí 'duù mbe kù rò tíyò rẹgbà tí Jézù gii ja njà sizzò mì wó, yí gii da tù 'bí bòò mì Kùro ndâ bu-Mbíri waa jàngá gí.

⁴⁸ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbè 'duù tí nó, máa, «Ye a mbe ngbà náa yo gii kaa ta ndâ mù, ta ndâ nja-njà sizzò mì 'bì yo tacó bà gí gí bà zèè ta ye?

⁴⁹ Gbí ndâ o tí nó 'dáá gí 'do táánò náa ye kuu ta yo gbí ndùgù 'bá-Mbíri kù nìbà i ji yo nó, yo jé zèè ye lá. À má éno, yo zèè ye, tacó wàa có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí yúco.»

⁵⁰ Ta o tí nó ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii njè 'do tí wó ta ngèlè gí, ⁵¹ si káa 'bí 'vii-'dakò mbe gala káa gbèe kpá-bòngo mítí wó kù ru ta ndi Jézù gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó. ⁵² Ndâ 'duù tí nó má gii bàkà có bà zèè 'vii-'dakò tí nó, yí gii o ta ngèlè ta só, jee kpá-bòngo tí nó mí 'bì ndú.

Jézù kùro ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà

⁵³ Ndâ 'duù tí nó gii zèè Jézù, bìndi ndú gii ya ta yí gí 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri. Ta o tí nó ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà kili 'dáá gí mí kà.

⁵⁴ Káa ta o tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù ya ta Jézù nó, Piyétòrò dù ngéè ndii kù ko tàkò wó. Yí gii ko tàkò wó yee ngé gbí ndùgù mì Kùro ndâ bu-Mbíri. Bìndi yí gii kii tí wó to gbí òkò tí ndâ mbe kpolo tí 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri, kù u wu gbí ngbàngà.

⁵⁵ Ta o tí nó Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe waa có gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà kù pà kpokèjì tacó bà waa có ku mítí Jézù, káa ndú 'dè gbaànjé lá. ⁵⁶ Ndâ 'duù me mbè gii dù kù waaka ndâ 'verè mítí wó, káa ndâ wááká-waaka có mì ndú nó jé toko lá. ⁵⁷ Bìndi ndâ 'bí 'dakò gii a gí yaà ta 'bí ña 'viri có mì ndú éno máa, ⁵⁸ «Ze táánò 'di kòcò 'dakò tí nó kù 'dè có máa, <Ye bà ki'viki 'bá-Mbíri tí nó náa ndâ 'duù bì ta 'bì ndú nó gí to, káa gbí sili ta'ò ye bà bì 'bí náa à bì me ta 'bì lá.> » ⁵⁹ Káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, ndâ có mì ndú jé toko lá.

⁶⁰ Bìndi Kùro ndâ bu-Mbíri gii a gí yaà á kùro ndâ mbe waa có 'dáá gí, bìndi yí gii 'vee Jézù, máa, «Có mì lo gí tàkò ndâ có tí nó wálá? Ndâ 'duù tí nó 'dè gítí lo nó a ña có yè?» ⁶¹ Káa Jézù gii 'visi có gí tàkò ndâ 'vé mì Kùro ndâ bu-Mbíri nó lá. Bìndi Kùro ndâ bu-Mbíri káká'i gii 'vee ndi Jézù, máa, «Wò a Bìndi-Mbíri tí 'Vii-mi-Mbíri?»

⁶² Káa Jézù gii 'visi có ji yí, máa, «Ye a yí; wò delè bà gii ò 'Vii-mi-'Dakò kù kii tí wó gbí kù'bì mì Mbe wotí, bìndi yí bà gii gí 'do gbíri co gbí ndâ kùlù mù.»

⁶³ Ta bà 'di có tí nó, Kùro ndâ bu-Mbíri gii yaka gbí bongo tí wó ta sé có gí. Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù, máa, «Ndoo kpòò kù pà a ndâ mbe 'dè yúco ngayi? ⁶⁴ Yo 'di bà 'dè zu có mì wó gítí Mbíri gí. Ndòngbú có mì yo máa yè?» Káa ndâ 'duù tí nó 'dáá gí gii waa có mítí Jézù, máa, à 'vii ta yí káa ku.

⁶⁵ Bìndi ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò gii 'bità bà cù cù mítí Jézù. Ndú gii ẹre i mítí ọ wó, ndú gii 'bità bà dòmò yí ta 'bì ndú si yí gbí sù ọ, kù 'viya ta yí máa, «Nì ẹrè ndâ mbe kù bàkà ndâ i tí nò mítí lo nò!» Ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà gii dù kù gbì yí.

Piyétòrò tò kponje Jézù

⁶⁶ Káa si Piyétòrò kálásè kuu ẹgbà wu gbí ngbàngà mì Kùro ndâ bu-Mbíri, 'bí nì mbe kù bàkà nèté 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri gii co gí gbí ngbàngà ẹgbà wu. ⁶⁷ Yí má gii zeke'o, yí gii nò Piyétòrò kù u wu. Yí gii 'viiki yí, bìndi yí gii 'dè có jì yí, máa, «Wò delè táánò kù dù toko ta Jézù tí nò tí 'duù Názàrètì nò.»

⁶⁸ Káa Piyétòrò gii tò kponje có tí nò náa nì tí nò 'dè nò gí. Bìndi yí gii 'visì có jì nì tí nò, máa, «Ye nò 'duù tí nò nì lá. Ye delè ngbá 'di gbí ọa có mì lo nò lá.» Bìndi yí gii co gí njekèjì ndùgù.

⁶⁹ Káa nì tí nò káká'i má gii nò Piyétòrò kù ọrò tíyò njekèjì ndùgù, yí gii 'bità bà 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe kù ọrò tíyò bà-i-nò nó, máa, «'Dakò tí nò a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù dù toko ta Jézù nò.» ⁷⁰ Káa Piyétòrò káká'i gii tò kponje gí.

Káa ndú má gii dù gàà éno, ndâ 'duù tí nó mbe kù ọrò tíyò á ẹgbà tí Piyétòrò nó gii 'dè có jì yí, máa, «Ta yúco wò a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì Jézù, tacó wò a 'duù Gàliléyà.»

⁷¹ Káa Piyétòrò gii 'bità bà see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye nò 'dakò tí nò náa yo kù 'dè có gítí wó nò nì lá.»

⁷² Káa ngùù ngé gii kò 'bí kò. Bìndi mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè jì yí, máa, «Kùro bà kò-kò mì ngùù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò nò.» Bìndi yí gii 'bità bà wa gbí.

15

À ya ta Jézù gí kùro Pìlátò

¹ Ta fíri dú'o, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà i, ta ndâ kpo-kpò 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdáyà ngé gii kili ta bà muu ndú gálà-gálà gí. Ndú gii toko có mì ndú gbaànjé, ndú gii ẹre Jézù gí, bìndi ndú gii ya ta yí gí kùro Pìlátò, ta ọa wó a Ròmánò tí gbolò 'duù mbe kù zogo ndâ Jùdáyà. ² Ndú má gii yee ta yí kà, Pìlátò gii 'vee Jézù, máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdáyà?»

Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «A wò ká 'dè éno.»

³ Ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdáyà ta o tí nò kpi ngbàngà tí Jézù jì Pìlátò tacó ndâ i me mbè. ⁴ Bìndi Pìlátò gii 'vee yí káká'i, máa, «Wò 'di ọa mbè ndâ ngbàngà tí nó náa ndú kpi ta ẹrè lo nó gí. Có mì lo tacó bà njaanga miyi lo wálá?» ⁵ Káa nje Pìlátò gii 'dèè gí, tacó Jézù káká'i gii 'visì có gbaànjé gí tàkò ndâ có tí nò 'dáá gí lá.

À waa có ku mítí Jézù

⁶ Ta ndoò 'dáá gí, ta o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbíri, 'bí ọa i mì Pìlátò a bà peteke tàkòcò ndâ bòò mì wó ta bà njaanga 'bí 'duù gbaànjé mbe nìkì tí ndú 'do gbí zàà jì ndú. ⁷ Káa ta o bà zèè Jézù nò, 'bí 'dakò ta ẹrè wó a Bàràbà, náa a zèè ndú ta ndâ 'bí vo-vò 'duù tacó bà zi ku a gbí wo, kuu gbí zàà. ⁸ Ndâ 'duù má gii kili me mbè mí gbí ngbàngà mì Pìlátò ta o tí nò gí, ndú gii kaa ya gí bà yù nambeè 'do mì wó, máa yí njaanga 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí zàà jì ndâ yí á go ọnó náa yí kù bàkà ta ndoò 'dáá gí nò. ⁹ Káa Pìlátò gii 'vee ndú, máa, «Có mì yo kpónó máa ye 'ví njaanga jì yo á 'di a 'do gbí zàà? Ye njaanga gbolò gba mì ndâ Jùdáyà

ji yo?» ¹⁰ Pilátò 'vee ña 'vé tí nò tacó yí ñò ni gî máa, a káa kiì ká te ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gítí Jézù. ¹¹ Ndú ta o tí nò volo muu ndâ 'duù 'dáá gí éno máa, ndú 'ví 'dè có ji Pilátò, máa, yí 'ví njaanga a Bàrábà 'do gbí zàà ji ndâ yì. Máa, yí 'ví njaanga Jézù lá.

¹² Bìndi Pilátò gii 'vee ndâ 'duù tí nò káká'i, máa, «Káa 'dakò tí nó náa yo kù 'dè có máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà nó, ye 'ví bàkà ta yí a yè?»

¹³ Káa ndú 'dáá gí gii pìi kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

¹⁴ Bìndi Pilátò gii 'vee ndi ndú, máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ña vò i yè?»

Káa ndú káká'i gii pìi kù ta kòcò ndú gí yaà ndii ñinó sàà kùro nó gí, máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

¹⁵ Tacó éno, Pilátò gii njaanga Bàrábà gí sè 'do gbí zàà tacó bà peteke tàkòcò ndâ 'duù. Bìndi yí gii je Jézù ji ndâ àsikèrì máa, ndú ya ta yí, wàa ndú 'ví gbì yí ta kùrùbáji má kózò gí, wàa ndú 'ví gii ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

À tu kperè mítí muu Jézù

¹⁶ Ndâ àsikèrì gii ya ta Jézù gí gbí ngbàngà gbí ndùgù mì Pilátò, náa à kù nì mítí a Piritóriyùmù. Sè ndâ 'bí ka ndú má gii kili 'dáá gí, ¹⁷ ndú gii jaka ndâ bongo mì wó 'do tí wó gí. Bìndi ndú gii yuu bí-bi bongo tí bongo gba mítí wó. Ndú delè gii te tàgíyà-gba náa ndú tu 'do tí kperè mítí muu wó. ¹⁸ Bìndi ndú gii 'bità bà 'viya yí ta bà 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò kùro ndâ Jùdéyà!» ¹⁹ Ndú gii 'bità bà gbì yí ta nji ngba ta tí muu wó, ta bà cù cù mítí wó; ndú gii dù kù 'viya yí ta bà kucuku muungbó ndú mí kùro wó, kù ño ta yí, máa ndâ yì kù ùlù yí. ²⁰ Ndú má ñonoko ndi wó tè ta ndú gí, ndú gii ja bongo gba tí nò náa ndú yuu ji yí nó 'do tí wó gí, bìndi ndú gii yuu ndi ndâ 'dóo bongo mì wó mítí wó.

Bà ya ta Jézù gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù

²¹ Bìndi ndâ àsikèrì gii ja yí 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù. Káa si ndú kpokèjì, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Sìmonè, tí 'duù Siríni, tí bu ndâ Àlèsándòrò ta Rúfò, kù gii 'do 'bá gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Bìndi ndú gii zèè yí gítí bà te njèèkpè mù mì Jézù. ²² Bìndi ndú gii ya ta Jézù gítí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Gòlìgàtà, gbì éno máa, bàndò kùsu muu ndâ ku.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

²³ Ndâ àsikèrì má gii yee ta Jézù tí bàndò bà zi yí gí, ndú gii je nèbítì náa à ñònòkò ta 'bí ña yeè bà zi dii 'duù náa à kù nì mítí a «mírì» ji yí. Káa yí gii biya bà njù gí. ²⁴ Bìndi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mù. Ndú má gii gbì yí mítí njèèkpè mù gí, ndú gii njèè gbì ndâ bongo mì wó gbí òkò tí ndú ta bà ki-mbílì.

²⁵ À gbì Jézù mítí njèèkpè mù ta ri dú'o. ²⁶ Bìndi à gii cu nderè ku wó gbì mítí njèèkpè mù á còmuu wó éno máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà. ²⁷ Ta gbèe o tí nò delè, à gii gbì ndâ 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndâ njèèkpè mù, 'bí mò gí gbì kù'bì, bìndi 'bí mò gí gbì galì mì Jézù, ²⁸ go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu sàà gí, máa, «À kaa yí mò gí mì ndâ vò 'duù» nò.

À ño Jézù si yí tí njèèkpè mù

²⁹ Ndâ mbe kù ndii ta nó có tí kpokèjì gii zeke yí ta bà miyà muu ndú, delè ta bà ño yí, máa, «Ìyo le! Wò tí mbe 'dè có táánò máa, wò bà ki'viki

'bá-Mbíri gí to, wàa wò 'ví bì ndí bìndi sili ta'ò! ³⁰ 'Vala tí lo gi! Co gí to 'do tí njèèkpè mû!»

³¹ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe nibà i mì ndâ Jùdéyà gii dù kù ño yí, máa, «Yí ñò ni káa bà 'vala ndâ 'bí ka wó, káa bà 'vala tí wó kpò yí gí. ³² Si Bìndi-Mbíri, tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyèlì, 'ví co gí to 'do tí njèèkpè mû kpónó, tacó wàa ndoo má ñò gí, ndoo 'ví ù ta nje gítí wó.» Ndâ mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú mítí njèèkpè mû nò delè gii 'dè ndâ zu có gítí wó.

³³ Ta ɾi gbúru, 'dí'di'o gii yiiga muu to yùkúú gí yee tí o bà mò tí mì ɾi. ³⁴ Bìndi Jézù gii tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Èlòyì, Èlòyì, lámà sàbàkítàni.» Gbí éno máa, «Áá Mbíri mì ye! Áá Mbíri mè! Wò 'visì kapí lo á gítí ye tacó yè?»

³⁵ Ndâ 'bí 'duù mbe kù ɾò tíyò á bàndò tí nó má gii 'di có tí nó, ndú gii 'dè có, máa, «Yo 'di gi! Yí kù tè'é tí Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò.»

³⁶ Bìndi 'bí 'duù gii je 'bí i mbe kù njù ngo go kàfòlò-ngo nó, yí gii ì ngèlè ya gí bà yuu mí gbí pe nèbítì mbe me zùù-zùù gí, yí gii sè mí nje ñjì ngba, bìndi yí gii te mí nje Jézù, ta bà 'dè có máa, «Ndoo dùú, wàa ndoo 'ví ñò bà gí gí bà ja yí mì Èlìjà 'do tí njèèkpè mû gí to gi.»

³⁷ Káa Jézù gii tò 'bí kù káká'i ta kòcò wó ngéé gí yaà, bìndi njembí wó gii ki gí.

³⁸ Ta o bà cee Jézù, gbí kpâ-bòngo tí nó mbe njèè gbí tà'i 'bá-Mbíri nó, gii yaka gbí tí wó 'do yaà dí to. ³⁹ Kùro ndâ àsikéri tí nó mbe ɾò tíyò kù zeke Jézù nó má gii ñò cè bà ki njembí Jézù nò, yí gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó táánò dú ta yúco a 'Viì-mì-Mbíri.»

Ndâ ni mbe ya gí muu gú Gòlìgátà

⁴⁰ Ta o tí nó ndâ Màriyà Màdèlénà, ta Màriyà nawu ndâ làmbu Jákòmò ta Jùzépè, ta Sàlómè, tí ndâ ni tí nó táánò ⁴¹ mbe kù ɾu ndi Jézù, delè mbe kù koni yí si yí á Gàliléyà nó, gii ɾò tíyò me 'dú gbí òkò tí ndâ 'bí ni tí nó mbe ko tàkò wó 'do Gàliléyà gítí gí Jèrùzàlémè nó, kù zeke ndâ i tí nó náa à kù bàkà mítí wó nò.

Bà duu ku Jézù

⁴² Ta 'dè'o si ndâ Jùdéyà kù 'viindi tí ndú gítí ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndú, ⁴³ 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jùzépè mbe gí 'do gbí gbata Àrìmàtíyà, tí 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà náa ndâ 'duù 'dáá gí kù te duù mítí wó, tí 'duù mbe kù koɾo có gítí o bà zèè 'bá mì Mbíri, gii zèè njembí wó, bìndi yí gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yí si yí 'ví duu ku Jézù. ⁴⁴ Káa nje Pilátò gii 'dèè gítí có bà cì Jézù gálà éno gí; tacó éno, yí gii tè'é tí kùro ndâ àsikéri, bìndi yí gii 'vee yí, máa Jézù cì gí wè? ⁴⁵ Kùro ndâ àsikéri tí nó má gii 'dè có ji yí máa, Jézù cì gí, gí, Pilátò gii ùnje ji Jùzépè máa, yí ya gí bà te ku Jézù.

⁴⁶ Nò gí, Jùzépè gii sè ó kpâ-bòngo, yí má gii te ku Jézù 'do tí njèèkpè mû gí to gí, yí gii so gí, bìndi yí gii te yí ya tí gí gbí guù náa à ba mí gbí díí, bìndi yí gii mèrèkè 'bí gbolò díí mí nje guù tí nó. ⁴⁷ Káa ta o tí nó ndâ Màriyà Màdèlénà ta Màriyà nawu Jùzépè ñò bàndò bà duu Jézù nò gí.

16

Kùnga muu'dú

¹ Ƙi bà wotí mâ giì ta gî, ndâ Màríyà Màdèlénà ta Màríyà nawu Jákmòmò, ta Sàlómè giì sì pò bàà tacó bà ya gí bà too mítí ku Jézù. ² Ta fírí dú'o mì sili gbaànjé bìndi ƙi bà wotí, ndú giì njè nó ya gí bà òò muu'dú si ƙi co jée gî. ³ Káa si ndú kpokèjì, ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À 'di wúnó ká bà mètèkè díí tí nò 'do njekèjì 'bá muu'dú ji ndoo?» ⁴ Ndú 'vee 'vé tí nò, tacó díí tí nò me gbolò ngé ndii gî. Káa ndú mâ giì zeke'o, ndú giì òò njekèjì 'bá muu'dú ngàà. ⁵ Ndú mâ giì ƙi gí tà'i kà, ndú giì 'de 'bí 'vii-'dakò kú ki tí wó to mò gí gbí kù'bì mì ndú ta njà cé-ce bongo tí wó. Gúku giì bàkà ndú ngé ndii gî.

⁶ Káa 'vii-'dakò tí nò giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo si bà cì gúku mí to. Yo wálá kù pà a bà tí Jézù tí nó mbe gi 'do Názàrètì náa à gbí yí mítí njèèkpe mù nó? Yí 'vala ndi wó 'do gbí ku gî. Yí bà-i-nó wálá. Yo gi gí bà òò bàndò tí nò náa à táánò sii ku wó mítí nò. ⁷ Nò gí. Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ Piyétòrò, máa, yí kù ya gí kùro bà ùndi ndú mí Gàliléyà. Ndú bà 'de yí a i kà, á go cí tí nó táánò náa yí ci ta ndú nò.»

⁸ Ndâ niì tí nò giì njè ta ngèlè 'do tà 'bá muu'dú ta bà gu ta gúku. Bà 'dè có ji ndâ 'duù tí kpokèjì giì kpò ndú ta o tí nò gî, tacó gúku eƙe nje ndú gî.

Jézù túbà tí wó ji Màríyà Màdèlénà

⁹ Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta fírí dú'o ta yé bìndi ƙi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà. Bìndi kpédélé 'duù náa yí giì túbà tí wó ji yí a Màríyà Màdèlénà, tí niì tí nó náa yí táánò mòkò ndâ i vô-nje só á 'do gbí muu wó nò. ¹⁰ Màríyà Màdèlénà giì ya gí bà 'dè ndí ji ndâ mbe tala có mì wó si ndú kù wa ku wó. ¹¹ Káa gbèe 'duù mbe ùnje gítí có mì wó nò giì dù lá.

Jézù túbà tí wó ji ndâ 'bí mbe nò tú mì wó sósò'ò

¹² Bìndi bà túbà tí wó ji Màríyà Màdèlénà nò, Jézù giì túbà tí wó ji ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò gbí 'bí ña kpokèjì tende, si ndú a kpokèjì kù ya gí 'bá mì ndú 'do gbí gbata Jèrùzàlémè. ¹³ Ndú giì dele ndi ndú ya gí bà 'dè ndí ji ndâ 'bí ka ndú. Káa ndâ ka ndú giì ùnje gítí có mì ndú nò dele lá.

Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje gbaànjé

¹⁴ Bà ta'ò ñinó Jézù giì túbà tí wó ji ndâ tú mì wó muu'bì-nje gbaànjé si ndú kù zò i. Yí giì 'dè kòlòwò gítí ndú, tacó ndú ùnje gítí Mbíri ta njembí ndú lá, delè tacó njembí ndú kpòlo go duù tacó bà ùnje gítí ndâ có mì ndâ ka ndú mbe òò yí á bìndi bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó.

¹⁵ Bìndi yí giì tuu ndú, máa, «Yo ya cee muu to tí nó 'dáá gî, wàa yo 'ví ma Banga-Ŋú-Có mì Mbíri á ji ndâ 'duù 'dáá gî. ¹⁶ 'Duù ñinó mbe ùnje ta njembí wó, bìndi à 'ví caka tí wó gî, bà 'de 'vala 'do mì Mbíri gî. Káa Mbíri bà waa có mítí 'duù ñinó mbe biya bà ùnje gî nò. ¹⁷ Mbíri bà giì je wotí bà bàkà ndâ serè ji ndâ mbe ùnje gítí ndâ có mì ye: ndú bà giì mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ ye; ndú delè bà giì 'dè ndâ tende ña nje có, náa ndú jé 'dè sàà kùro lá; ¹⁸ ndú delè bà giì zèè ndâ kpoo ta 'bí ndú; ndú kpétí má giì njù jà, ndú bà cì tí wálá; ndú bà 'vala ndâ mbe sé'i ta bà tee 'bí ndú mítí ndú.»

¹⁹ Mbe tí ndoo Jézù mâ giì niì bà ndâ i ji ndâ mbe tala có mì wó cee gî, Mbíri giì te yí ya tí gí bà kù tí gbí kù'bì mì wó á gbíri.

²⁰ Bìndi ndâ mbe tala có mì wó giì 'vaaka 'do Jùdéyà cee muu to tí nó 'dáá gî kù ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù. Yí tí Jézù delè giì je wotí bà bàkà

ndâ serè ji ndú, tacó bà tùbà ji ndâ 'duù éno máa, ndâ có tí nó náa ndú
kú ma nó dú káa ndâ có mì Mbírì.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì LÚKÀ

Tí tó 'duù mì Mbíri

¹ Ye òndâ 'bí ka ye me mbè cu có gítí ndâ i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí òkò tí ndoo nò. ² Ndú cu ndírí jé káa ndi kòcò ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù nìbà i ji ndoo, tí ndâ mbe ò rẹngbó ndâ i tí nó mbe bàkà tí nó táánò ta ọo ndú gí nò. ³ Ye ta 'dóo mírí ye delè 'viiki gbí ndâ có tí nó lézè-lézè 'do tí bà 'bità ndú gí. À má éno, ndòngbú kóró-koro có mì ye kpónó éno máa, ye cu ndú 'do tí rẹngbó ndú ji wò néméé éno, Tèyófilò. ⁴ Ye bà bàkà éno, tacó wàa wò tí kpo 'duù mì ze 'ví 'di ta gbí ndâ có tí nó náa wò táánò 'di gítí ndâ i tí nó ngbàrángà'i éno.

Mbíri tuu basìlì mì wó ji Zàkàriyà

⁵ Ye kù 'bità có 'do tí Zàkàriyà tí 'bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà dígísèé gbí o mì Èródè, tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà 'dáá gí. Zàkàriyà tí nó dígísèé a bu-Mbíri 'do gbí òkò tí ndâ bu-Mbíri ònó ta rẹngbó ndú 'do tí bu-Mbíri tí nó ta rẹ wó a Àbíjà nò. Zàkàriyà delè gí kò Èlìzàbétà tí jù kòtí Àrónì, tí bu-Mbíri gbí o mì Mòze. ⁶ Ndâ Zàkàriyà ta Èlìzàbétà ta o tí nó só káa ndâ 'duù ònó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri, mbe kù 'di có mì Mbíri, delè mbe kù bàkà go ndâ có tí nó. ⁷ Káa 'viì mì ndú wálá, tacó Èlìzàbétà a kázá. Delè tacó ndú só me kpo 'duù ndii o bà bà jò 'viì gí.

⁸ À ta o tí nó a o bà bàkà i-Mbíri mì ndâ bu-Mbíri tí nó tí ndâ bòo Àbíjà nò. ⁹ Ndú má gí pà-có ta bà ki-mbíli go i gbí tàkì mì ndú, tacó bà ò bu-Mbíri ònó gbí òkò tí ndú náa yí 'ví dù tí mbe gbo ngúwu dì mí bàndò mì Mbíri ta o tí nó nó, à gí ọò mí tí Zàkàriyà. ¹⁰ O bà doo dì má gí gí gí, Zàkàriyà gí ya gí tà'i 'bá-Mbíri tí bàndò tí nó ta ku-sòrò-Mbíri kù dù tí nó. Káa ndâ 'duù me mbè gí kili kù 'deke tí ndú ji Mbíri sè.

¹¹ Zàkàriyà má gí zeke'o si yí tà'i á bàndò gbo ngúwu dì ta kpéetí wó, yí gí ò basìlì mì Mbíri kù ọò tíyò mò gí gbí kù 'bì tí bàndò tí nó náa ká'i bà gbo dì kù dù tí nó. ¹² Zàkàriyà bà-i-nò gí dù káa na'va ta gúku bà ò basìlì tí nó gí.

¹³ Káa basìlì tí nó gí 'dè có ji Zàkàriyà máa, «Zàkàriyà, cì gúku lá! Tacó ye gí a i tacó bà 'dè có ji wò éno máa, Mbíri ò yè ọò bà 'deke tí lo tacó bà jò 'viì gí. Nawù lo Èlìzàbétà kèjì gí bà jò 'viì tí 'viì-'dakò, wàa wò 'ví gbí rẹ wó tí Jòvànì. ¹⁴ Tàkòcò lo bà peteke ta líkí'o bà jò 'viì tí nó ta ọa wálá. Líkí'o delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè ta o bà jò 'viì tí nó ngé ma. ¹⁵ Tacó 'viì tí nó bà dù tí gbolò 'duù á kùro Mbíri. Yí bà tee 'bí ọa i ta rẹ a pe mí tí nje wó wálá. Bèri-mì-Mbíri bà 'bità bà dù gbí njembí wó 'do ká gbí yí nawu wó. ¹⁶ Yí bà gí tí mbe 'visì muu ndâ Ìzìriyèlì ònó mbe gíri'o gí nó gítí kpokèjì mì Mbe tí ndú tí Mbíri. ¹⁷ Yí bà je a njembí ta wotí bìndi Èlìjà tí nó dígísèé tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nó, kù 'viì ta ndi gbí òkò tí ndâ 'viì ta ndâ bu ndú; yí bà dù tí mbe 'visì muu ndâ mbe kpò có á gítí bà koro có go i mì ndâ mbe kù co tí jáá kpokèjì mì Mbíri; yí delè bà dù tí mbe 'viìndi muu ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo kù ù ta ndi bà gí yí.»

¹⁸ Káa Zàkàriyà gí 'vee basìlì tí nó máa, «Ye bà ò ni ta yè, máa có tí nó náa wò 'dè nò a yúco?»

¹⁹ Káa basìlì tí nò gù 'visì có jì Zàkàríyà máa, «Rè ye a Gàbìrìyélè, tí mbe kù rò tíyò á kùro Mbírì. A Mbírì ká tuu ye, máa, ye gí gí bà 'dè banga ngú có tí nò jì wò. ²⁰ À má éno, wò 'do tí kpónó bà dù tí ngbírì, wò delè bà 'dè có wálá yee tí o bà bàkà tí mì i tí nò náa ye 'dè có gítí jì wò nò. Tacó wò biya bà 'di có mì ye gí.»

²¹ Nje ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú sè nó gù 'dèè gítí bà dù Zàkàríyà á bàndò bà gbo ngúwu dì ta kòndi wó éno gí. ²² Káa yí má gù co 'do ká gí sè, yí má gù bàkà bà 'dè có jì ndâ 'duù, à gù kpò yí gí. Yí bà-i-nò gù dù kù bàkà káa i go i mì mbe sú tù nó, ta bà miyà 'bì wó jì ndâ 'duù. Ndâ 'duù gù nò ngé ni gí máa, 'bí tende i 'de yí tà'i bàndò bà gbo ngúwu dì ká gí.

²³ O bà bàkà nètè mì Zàkàríyà á tà'i 'bá-Mbírì má gù cee gí, yí gù dele ndi wó gí 'bá mì wó. ²⁴ Zàkàríyà gù bàkà mí 'bá káa làmbu o má gù zeke'o, nawù wó Èlìzàbétà gù tè nakáyì gí. Bìndi yí gù nè tí wó mí gbí guùtà'i ta nakáyì ta pì vò ²⁵ kù ùlù Mbírì máa, «Mbírì bàkà nambeè jì ye ngé ndii gí! Yí 'vala ye 'do gbí bà ñonoko ye mì ndâ 'duù gí.»

Mbírì tuu basìlì mì wó jì Màríyà

²⁶ Ta 'bí o gbaànjé, si pì tí Èlìzàbétà ta nakáyì vò-nje gbaànjé, Mbírì gù tuu ndi gbèe basìlì mì wó tí Gàbìrìyélè náa yí tuu yí jì Zàkàríyà nó gí gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàlìlèyà, ²⁷ á jì 'bí ngbutu 'viní ta rè wó a Màríyà, náa à 'vee có tí wó jì 'bí 'dakò ta rè wó a Jùzépè tí 'vii kòtí Dàvídè tí gbolò gba gí. ²⁸ Gàbìrìyélè má gù yee 'bá mì ndâ Màríyà gí, yí gù rì gí tàkò Màríyà tà'i. Bìndi yí gù 'vee yí máa, «Kútí lo ée, tó 'duù mì Mbírì? Mbírì kuu ta wò!»

²⁹ Káa nje Màríyà gù 'dèè gítí bà 'visì 'vé gí tàkò ña 'vé mì Gàbìrìyélè nò gí. Bìndi yí gù dù kù 'viiki gbí ña 'vé tí nò gbí muu wó ta kpéétí wó.

³⁰ Gàbìrìyélè má gù nò éno, yí gù 'dè có jì Màríyà máa, «Cì gúku lá, Màríyà, tacó Mbírì bàkà nambeè jì wò me gbolò ngé ma. ³¹ Wò kejì gí bà tè nakáyì. Wò bà jò 'vii tí nò tí 'vii-'dakò. Bìndi wò bà gbì rè wó tí Jézù. ³² 'Vii tí nò bà dù tí gbolò 'duù. Rè wó bà dù a 'Vii-mì-'Duù-tí-nò-gbírì nò. Mbe tí ndoo tí Mbírì bà si 'vii tí nò 'ví dù tí gbolò gba á bìndi gù wó Dàvídè yee tí ndongbú o. ³³ Yí bà zogo 'bá bìndi gù wó Jàkóbè ká kpòò ya tí. Yí delè bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

³⁴ Káa Màríyà gù 'vee basìlì tí nò máa, «Ye bà toro tí ye a i mítí tii wàa ye 'ví jò ta 'vii tí nò?»

³⁵ Káa basìlì tí nò gù 'visì có jì Màríyà máa, «Bèrì-mì-Mbírì bà gí gí muu lo, delè wotí mì Mbírì tí nó á mbe dù ngéé yaà gbírì nó bà gèè bè mí muu lo. Tacó éno, rè 'vii tí nò náa Mbírì kaa yí mò gí mì wó gí nò a 'Vii-mì-Mbírì. ³⁶ Nò nò, à kpéti káa kpo ni tí nó tí nambe lo ta rè wó a Èlìzàbétà, náa ndâ 'duù táánò kù ñonoko yí, máa yí a kázá nó, kpónó ta 'vii ñìndi pì vò-nje gbaànjé gbí yì wó. ³⁷ Tacó 'bí i mbe kpò Mbírì wálá.»

³⁸ Káa Màríyà bà-i-nò gù 'visì có jì basìlì tí nò máa, «Ye a bòò mì Mbírì; à má éno, si à 'ví bàkà tí mítí ye go có tí nò náa wò 'dè nò.»

'Do bà-i-nò, basìlì gù ta'va 'do ro Màríyà gí.

Màríyà co wìrì ya gí bà ñò Èlìzàbétà

³⁹ Màríyà bàkà bìndi bà nje nó mì basìlì tí nò káa làmbu o, bìndi yí gù co ngò've wìrì ya gí 'bá mì Èlìzàbétà gbí 'bí gbata pí gú gbí to Jùdèyà.

⁴⁰ Màríyà má gù yee kòtí Zàkàríyà, yí má gù nì «Ye yee gí,» jì nambe wó Èlìzàbétà, ⁴¹ Èlìzàbétà gù gundii ta bà 'di kòcò Màríyà nò tí ña ñìno náa 'vii

gbí yì wó gii o 'do gbí kudu gî. Bìndi Bèrì-mì-Mbířì gii je wotí bà 'dè-kòcò jì yí. ⁴² Bìndi yí gii 'visì có jì Màrìyà bà-i-nò gbí nga nje wó máa, «Mbířì bàkà nambeè jì wò gbí òkò tí ndâ nìi 'dáá gî ngé ndii gî, Màrìyà. Yí delè bàkà nambeè jì 'viì tí nò á kpónó ta tà-ngo-yì wó tí lo nò ngé ndii gî.

⁴³ Ọa gbolò có tí nó 'de ye éno tacó yè, náa à gii co gbí a nawu Mbe tí ye ká gii co wiri gí 'bá mì ye nó?

⁴⁴ Tacó à káa pòó bà 'di kòcò lo mì ye, 'viì gbí yì ye gii o ta líkí'o 'do gbí kudu mì wó gî.

⁴⁵ A gbolò tó pá ká tàkò nìi tí nó mbe ùnje éno máa, Mbířì 'ví bàkà ta yì go có tí nó náa à gbí muu wó tí Mbířì,» nò.

Màrìyà be rẹ Mbířì gbí cẹ

⁴⁶ Màrìyà bà-i-nò gii 'visì có gí tàkò có mì Èlìzàbétà nò ta bà cẹ cẹ kù be ta rẹ Mbířì máa,

«Yè kù ùlù Mbe tí ye ta njembí ye gbaànjé.

⁴⁷ Ye kù dùlù tí ye ta rẹ Mbířì tí mbe 'vala ye,

⁴⁸ tacó mbí wó kuu tí ye tí bòò mì wó!

À dú káa yúcó máa,

rẹ ye 'do tí kpónó kù ya gí kùro bà gii dù á mì ndâ 'duù a mbe tó pá,

⁴⁹ tacó 'duù tí nó ngéé gbířì tí Mbe wotí nó bàkà ndâ kpo-kpò i ta rẹ ye gî.

⁵⁰ Yí a mbe kù nò yè ro ndâ mbe kù te duù mítí wó ta o 'dáá gî.

⁵¹ Yí kù túbà wotí mì wó jì ndâ mbe kù si tí ndú tí i ta kpéétí ndú ta bà nje gbí ndâ mbù 'véřè mì ndú 'dáá gî.

⁵² Yí kù túbà wotí mì wó jì ndâ kpo-kpò gba tí nó mbe kù mba tí ndú jì yí nó, ta bà tòò ndú 'do pí ndâ jàlambà mì ndú gî.

⁵³ Yí gii túbà wotí mì wó jì ndâ 'duù ñinó ta go tí ndú nó, ta bà je i-zó-zò jì ndú yè yì ndú gî.

Bìndi yí gii nje gbí ndâ mbe kpo-kpò i 'do kùro wó ta go tí ndú.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yí bàkà nambeè jì ndâ Ìzìrìyélì tí ndâ bòò mì wó go có tí nó náa yí táánò ci ta ndâ ká gù ndoo ngbé éno máa, yì kẹjì gí bà bàkà nambeè jì ndâ Àbìráámò ta ndâ 'viì bìndi wó,» nò.

⁵⁶ Màrìyà bàkà go pì ta'ò mí kòtí Èlìzàbétà, bìndi yí gii dele ndi wó gí 'bá.

Bà jò Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù

⁵⁷ Pì mì Èlìzàbétà mà gii tè gî, yí gii jò 'viì mì wó tí 'viì-'dakò. ⁵⁸ Ndâ ka 'bá mì Èlìzàbétà ta ndâ nambe wó mà gii 'di có ọa gbolò nambeè tí nó náa Mbířì bàkà jì yí nó, ndú gii kaa ya gí bà nò yí ta líkí'o.

Bà gbì rẹ Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù

⁵⁹ Ta sili vò-nje ta'ò bìndi bà jò Jòvànì, ndâ 'duù gii kili ya gí 'bá mì Zàkàrìyà, tacó à má waa 'viì gî, à 'ví gbì rẹ mí muu wó, go i gbí tàkìì mì ndú. À gbí muu ndâ 'duù ta o tí nò a có bà gbì rẹ bu wó tí Zàkàrìyà mí muu 'viì. ⁶⁰ Káa Èlìzàbétà tí nawu 'viì gii biya gî, máa, ndú gbì mí muu wó a Jòvànì. ⁶¹ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gii 'vee Èlìzàbétà máa, «Jòvànì a rẹ 'di 'bá mì yo?» ⁶² Tacó éno, ndú bà-i-nò gii nje gítí bà 'vee Zàkàrìyà ta bà miyà 'bì ndú jì yí, máa ndâ yì 'ví gbì mí muu 'viì a rẹ 'di wè?

⁶³ Káa Zàkàrìyà gii miyà 'bì wó jì ndú máa, ndú je i jì yì wàa yì 'ví cu ta rẹ 'viì jì ndú. Ndú mà gii je i jì yí gî, Zàkàrìyà gii cu rẹ 'viì tí nó mítí éno

máa, «Rè wó a Jòvànì.» Ndâ 'duù mâ giì 'deke ɾè 'viì tí nò náa Zàkàríyà cu ji ndú nò, nje ndú 'dáá gí giì 'dèè gí. ⁶⁴ Káa à káa póó bà cee ta bà cu ɾè 'viì tí nò mì Zàkàríyà, wú tà mè wó giì njaanga tí gí. Yí bà-i-nò giì 'bità bà 'dè có ta bà ùlù Mbírì ta líkí'o.

⁶⁵ Nje ndâ ka 'bá mì Zàkàríyà 'dáá gí giì 'dèè gítí ɲa i tí nò gí. Ngú có tí nò giì 'vèè cee gbí òkò ndâ gú gbí Jùdèyà 'dáá gí. ⁶⁶ 'Duù ɲìnó mbe 'di có tí nò gí ngé kù kọro káa có máa, «Ija 'viì tí nò bà kpolo tí ɲa 'duù yè wè?» Tacó à dú káa yúcó máa, Mbírì je wotí ji yí gí.

Zàkàríyà be ɾè Mbírì gbí cè

⁶⁷ Wu mâ giì gí gbí mè Zàkàríyà gí, Bèri-mì-Mbírì giì je wotí bà 'dè-kòcò ji yí. Bìndi yí giì 'bità bà cè cè ta bà be ɾè Mbírì gbí máa,

⁶⁸ «À ùlù Mbe tí ndoo,

tí Mbírì mì ndâ Ìzìrìyélì!

Tacó yí gí gí bà gala ndâ 'duù mì wó gí.

Yí gí gí bà njaanga miɾi ndú 'do gbí vò i gí.

⁶⁹ Yí je ngáángbá 'duù tí mbe 'vala ndoo ji ndoo

'do gbí mòòkò bìndi bòò mì wó Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyélì gí.

⁷⁰ Yí bàkà éno go cí tí nó náa yí dígísèè ci ta ndâ mbe 'dòkò có mì wó náa yí ɾuka ndú 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ji ndâ ká gù ndoo nô.

⁷¹ Yí dígísèè ci ndâ mbe 'dòkò có mì wó ji ndâ ká gù ndoo máa, yí kèjì gí bà 'vala ndoo 'do mì ndâ ku'dì tí ndoo, ta ndâ 'duù ɲìnó mbe kù sogo ndoo nô.

⁷² Yí kpónó kù tù nó a bà nambeè mì wó ji ndâ ká gù ndoo. Yí kù kọro nò a có gítí cí tí nó náa yí ci ta ndú dígísèè nô.

⁷³ Yí dígísèè be tí wó á ji bu ndoo tí Àbìráámò, máa;

⁷⁴ yí bà 'vala ndoo 'do 'bì ndâ ku'dì tí ndoo, yí delè bà je wotí ji ndoo tacó bà bàkà nèté ji yí ta gúku tí ndoo wálá,

⁷⁵ tí ndâ cèè 'duù, delè tí ndâ 'duù ɲìnó jáá kùro yí, ta o 'dáá gí muu to tí nó.

⁷⁶ Káa wò tí putú káɾà tí nó mì ye nó, wò bà dù tí mbe 'dòkò có mì 'Duù tí nó mbe kù dù ngéé gbírì nô, tacó wò bà dù tí mbe 'viindi kpokèjì ù ta ndi bà gí Mbe tí ndoo.

⁷⁷ Wò bà dù tí mbe je muu gítí 'válá ji ndâ 'duù ta bà je à-cee-gí ji ndú gítí ndâ vò i mì ndú,

⁷⁸ ta ɾè mì Mbírì mì ndoo tí mbe nambeè, tí mbe kù ɲò yè ɾo ndâ 'duù, náa yí kù si ta ɾi kù có tàrì

⁷⁹ tacó bà tù ngba'o ji ndoo tí ndâ mbe kù 'vala gbí 'dí'di'o náa ku gò jì mí ɾo ndoo gí nó tacó wáa ndoo 'ví tò kò ndoo tí kèjì 'válá ɲìnó tí 'dè 'válá nó lá.»

⁸⁰ 'Viì tí nò mâ giì kpolo tè tí 'duù gí, yí giì co 'do 'bá ya gí bà 'vala gbí kángáá nga ngoò ta kpéétí wó, yee tí o bà túbà tí wó ji ndâ Ìzìrìyélì 'dáá gí.

2

Bà jò Jézù

¹ À ta o tí nò a ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò ta ɾè wó a Àgúsitò, tí mbe kù zogo ndâ Jùdèyà, ká 'dè có máa, à 'deke muu ndâ 'duù gbí ndâ to tí nó

náa yí kù zogo nó 'dáá gî. ² Kpédélé ña bà 'deke muu ndâ 'duù éno bàkà tí ta o tí nó si Kùrínò a gbolò 'duù gbí to Síriyà.

³ Ndâ 'duù 'dáá gî giù kaa ya gí bà rẹngbó ndú tacó bà cu rẹ ndú mí gbí yâ-ndú go có mì Àgúsitò tí ngáángbá gba. ⁴ Tacó éno, Jùzépè giù ñjè nó 'do gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàliléyà, ya gí gbí to Jùdéyà, gí bà cu rẹ wó mí gbí 'dóó gbata mì ndú Bétèlèmè, tí bàndò bà jò Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìziriyéli, tacó yí a 'viì kòtí Dàvídè. ⁵ Ndú gbí ta nó tí nó ta Màriyà, tí 'viní tí nó náa yí 'vee có tí wó tacó bà kò yí gí nó. Káa ta o tí nó Màriyà ta cèe kpokù nakáyì tí wó. ⁶ Ndú mâ giù yee gbí gbata Bétèlèmè gî, gó-káyì giù tanga mítí Màriyà. ⁷ Yí bà-i-nò giù jò 'viì-kírì mì wó tí 'viì-'dakò, yí giù pařaka yí ta ndâ bongo, bìndi yí giù sii yí mí gbí ká'i bà je i-zó-zò jì ndâ nó, tacó ndú 'de ndâ 'bá wiři yeke 'dáá ta ndâ 'duù gî.

⁸ Ta bèbìlì tí nó, ndâ 'bí mbe gbà bee mbe kù tè rì a rẹgbà tí ndâ bee mì ndú á seè gbata Bétèlèmè, ⁹ mâ giù zeke'o, ndú giù ñò basìlì mì Mbírì, bìndi ngba'o mì Mbírì, giù ngbaanga to rẹgbà tí ndú 'dáá gî. Gúku bà-i-nò giù zèè ndú mbi ta ña wálá. ¹⁰ Káa basìlì tí nó giù 'dè có jì ndú máa, «Yo cì gúku lá, tacó ye gí jì yo a i ta banga ngú có mbe te líkí'o mítí ndâ 'duù 'dáá gî. ¹¹ À wúnó jò mbe 'vala yo á mí kòtí Dàvídè, gbí gbata Bétèlèmè gî. ¹² Yo má ya gí kà, yo bà ñò yí ni mítí bà pařaka yí ta ndâ bongo, bìndi à giù sii yí mí gbí ká'i bà je i-zó-zò jì ndâ nó.»

¹³ Ká go bà kì řo bà-i-nò, ndâ mbe gbà bee tí nó mâ giù zeke'o, ndú giù ñò ndâ 'bí basìlì me mbè kaa gí yè to gî, kù cè cè ta bà be rẹ Mbírì gbí ta líkí'o bà jò 'viì tí nó, máa,

¹⁴ «À ùlù Mbírì ngéé gbírì,

wàa ndâ 'duù ñinó náa tàkòcò Mbírì kù peteke gítí ndú á muu to tí nó nó 'ví dù nìkì maa.»

¹⁵ Ndâ basìlì mâ giù kaa ndi ndú ya gí tařì gî, ndâ mbe gbà bee tí nó giù 'vii có gbí òkò tí ndú máa, «Ndoò ya gí Bétèlèmè, gí bà ñò i tí nó mbe bàkà tí náa Mbe tí ndoo 'dè có jì ndoo gítí nó.»

¹⁶ Ndú bà-i-nò mâ giù goonó ya gí Bétèlèmè go có tí nó náa ndú 'dè nó, ndú giù 'de ndâ Jùzépè ta Màriyà kuu rẹgbà tí dó 'viì náa ndú sii mí gbí ká'i bà je i-zó-zò jì ndâ nó. ¹⁷ Ndâ mbe gbà bee tí nó mâ giù ñò dó 'viì tí nó, ndú giù 'vanda ndi ndâ có tí nó náa basìlì 'dè jì ndú gítí wó nó 'dáá gî jì ndâ bu wó ta nawu wó. ¹⁸ Nje ndâ mbe 'di ndi ndâ có tí nó náa ndâ mbe gbà bee tí nó 'vanda nó 'dáá gî giù 'dèè gî. ¹⁹ Káa Màriyà giù kpolo tí ndâ có tí nó ká mí gbí njembí wó, bìndi yí giù dù kù 'viiki gbí ndú.

²⁰ Ndâ mbe gbà bee tí nó mâ giù ñò dó 'viì tí nó tè ta ndú gî, ndú giù dele ndi ndú gí bàndò mì ndú ta bà cè cè kù be ta rẹ Mbírì, tacó ndú 'de ndâ i 'dáá gî jé ká go ndi kòcò ndâ basìlì tí nó mbe 'dè có jì ndú nó.

Bà gbì rẹ Jézù

²¹ Ta sili vò-nje ta'ò bìndi bà jò Jézù, ndâ bu wó giù ya ta yí gí gbí gázà. Ndú mâ giù waa yí gî, ndú giù gbì rẹ wó tí Jézù, tí rẹ tí nó náa basìlì gbí mí muu wó á kùřo bà tè nakáyì wó nó.

Bà kaa Jézù jì Mbírì

²² O bà te banga mì ndâ 'viì ta nawu wó mâ giù tè go có mì Mòze gî, ndâ bu wó ta nawu wó giù ya ta yí gí Jèrùzàlèmè, tacó bà kaa yí jì Mbírì, ²³ go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà gítí tàkìlì mì ndâ Jùdéyà éno máa, «À 'ví kaa ndâ 'viì-'dakò ñinó tí ndâ 'viì-kírì nó jì Mbírì.» ²⁴ Delè tacó bà waa mbele ndâ kùlùkúdu sósò'ò, má wálá, ndâ kùlè sósò'ò go có tí nó gbí wáràgà mì Mbírì nó.

²⁵ Ta o tí nò, 'bí 'dakò ta ɾè wó a Sìmiyónè, mbe sì miɾi wó ji Mbíri gí, náa Bèri-mi-Mbíri kuu tàkò wó, kuu ta 'bá Jèrùzàlémè, kù ùndi o bà 'vala ndâ Ìzìriyéli. ²⁶ Bèri-mi-Mbíri ci yí sàà gí, máa, yí má nò Bìndi-Mbíri ta ɾo wó lá, yí bà cì wálá. ²⁷ Bèri-mi-Mbíri gii a tàmuu Sìmiyónè ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri á kùro o bà ya ta Jézù mì ndâ bu wó ta nawu wó tacó bà kaa yí ji Mbíri nò. Ndú mâ gii bàkà bà tàkii mítí Jézù gí, ²⁸ Sìmiyónè gii li'vi Jézù mì njembí wó, bìndi yí gii 'deke tí wó ta bà ùlù Mbíri máa,

²⁹ «Nògí, si bòò mì lo 'ví ya gí bàndò mì wó nìkì maa, Mbe tí ye.

Si yí 'ví ya nìkì maa go cí tí nó náa wò táánò ci ta yí nò.

³⁰ Tacó ye kpónó nò mbe 'vala ndâ 'duù ta ɾo ye gí,

³¹ 'duù tí nó náa wò bàkà yí tí mbe 'vala ndâ 'duù

á muu to tí nó 'dáá gí nò,

³² 'duù tí nó náa wò je yí tí ngba'o mbe túbà kpokèjì mì lo

á ji ndâ 'duù nìno náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò,

'duù tí nó náa wò je yí delè tí mbe túbà wotí mì lo ji ndâ Ìzìriyéli nò.»

³³ Ndâ bu Jézù ta nawu wó gii si nje ndú ká tí nga gítí ɱa có tí nó náa Sìmiyónè kù 'dè gítí 'vii mì ndú nò. ³⁴ Sìmiyónè mâ gii 'deke tí wó ji Mbíri cee gí, yí gii cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ Jézù ta ndâ bu wó ta nawu wó. Bìndi yí gii 'dè có ji Màriyà tí nawu Jézù máa, «Mbíri cu 'bì wó á mítí 'vii tí nó tí mbe mì ndâ Ìzìriyéli me mbè. Yí delè gii cu 'bí wó mítí wó tí mbe 'vala ndâ Ìzìriyéli me mbè. Mbíri cu mí gbí mbelè wó máa, ndâ 'duù bà bè yí gí. ³⁵ Yí bà dù tí mbe yù gbí ndâ có kóó mì ndâ 'duù gí sè. Sé có bà gii kàra ɾé lo jàngá gí.»

³⁶ Ta o tí nò, 'bí túngú'dù kpo niì tí mbe 'dòkò có mì Mbíri ta ɾè wó a Ánà, tí nájú 'bí 'dakò ta ɾè wó a Fànùwélè, ta ɱa wó a Àsèrè, kuu gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndâ Ánà sì 'bá ta 'dakò mì wó bìndi bà kò tí ndú ká ta ndoò vò-nje só, bìndi ku gii zi 'dakò tí nó gí. ³⁷ Ndoò tí Ánà gbí nawù ku ta o bà ya ta Jézù gí bà kaa yí ji Mbíri nò zi'duù-nà'ò-nje nà'ò. Yí jé co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí bà 'bí to lá, kù bàkà i-Mbíri ta bà kònò go.

³⁸ Yí gii gí gí bàndò bà bàkà i-Mbíri ta gbèe o tí nó gí bà 'dè nìkì maa ji Mbíri, bìndi yí gii ya gí mì ndâ bu Jézù ta nawu wó ta o bà ya ta yí mì ndú gí bà bàkà bà tàkii nò. Yí gii 'dè nìkì ma ji Mbíri, bìndi yí gii 'dè có gítí dó Jézù ji ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù ùndi bà njaanga miɾi ndâ 'duù Jèrùzàlémè mì Mbíri 'do gbí vò i nò.

³⁹ Ndâ bu Jézù ta nawu wó mâ gii bàkà bà tàkii gítí wó go có mì Mbíri cee gí, ndú gii dele ndi ndú 'do Jèrùzàlémè ya a i gí gbí gbata mì ndú Názàrètì á gbí to Jùdéyà. ⁴⁰ Jézù gii kpolo mí Názàrètì tí yú 'dakò ta muu ká tí wó, delè ta Mbíri kuu tàkò wó.

Jézù gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mbe 'di gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà

⁴¹ Ndâ bu Jézù ta nawu wó gii dù kù ya gí Jèrùzàlémè ta ndoò 'dáá gí ta o gbolò o bà mèlè ndi tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mi-Mbíri. ⁴² Ndú gii ya gbí ndoò nìno si ndoò tí Jézù muu'bi-nje só.

⁴³ Káa si ndú kù gii dele gí 'bá si bà gbolò o tí nó cee gí, Jézù gii gboo mí Jèrùzàlémè gí, káa ndâ bu wó ta nawu wó nò bà lá. ⁴⁴ À gbí muu ndú nìndi ndú máa ndâ-'bì-lá, ndú kù nò ta ndâ 'bí nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó kpokèjì mòsùù nò. Ndú gii nò ni éno máa yí gbí òkò tí ndâ 'duù wálá ngé a i si ndú sì sili gbaànjé kpokèjì gí. ⁴⁵ Ndú bà-i-nò gii delè ndi ndú ya gí bà pà bà tí wó cee gbí gbata Jèrùzàlémè léé gí. ⁴⁶ Káa ndú gii 'de yí ngé a i bìndi sili ta'ò á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, gbí òkò tí ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí

tàkù m̀ì ndâ Jùdèyà, kù 'di ndâ có m̀ì ndú. Yí delè kù 'vee ndú gítí ndâ 'bí có. ⁴⁷ Bà 'dè có gítí ña bà 'di gbí-o m̀ì wó, ta ndâ ña có tí nó náa yí kù 'visì jì ndâ kpo-kpò 'duù tí nó nó, gù kpò nje ndâ mbe 'di ndâ có tí nó náa yí kù 'dè nò gí

⁴⁸ Ndâ bu Jézù ta nawu wó mà gù ñò yí, nje ndú gù 'dèè gí. Bìndi nawu wó gù 'vee yí máa, «Wò bàkà mítí ze éno a ña yè, 'viì? Ñò káa bà kàra ẓe ze ta bà pà bà tí lo gi!»

⁴⁹ Káa Jézù gù 'visì có jì ndú máa, «Yo kù pà bà tí ye tacó yè? Yo ñò ní lá máa, ye kù bàkà a nèté m̀ì bu ye?» ⁵⁰ Káa bà 'visì có gí tàkò 'vé m̀ì Jézù nò gù kpò ndâ bu wó ta nawu wó gí.

⁵¹ Jézù bà-i-nò gù ñè nó ta ndâ bu wó ta nawu wó á bìndi bà 'de yí m̀ì ndú nò ya gí Názàrètì. Yí gù kpolo mí kà tí tó 'viì mbe kù 'di có m̀ì ndâ bu wo ta nawu wó. Káa nawu wó gù kpolo tí ndâ có tí nó 'dáá gí mí gbí njembí wó. ⁵² Jézù gù uu gí yaà tí mbe wotí, ta muu ká tí wó, náa ndâ 'duù gù zè yí nìkì maa, Mbírì delè gù zè yí nìkì maa.

3

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ma có m̀ì Mbírì

¹ Ndoò tí Tìbèrìyò tí ngáangbá 'dakò pí jàlambà á Rómà ta o tí nó muu 'bì-nje vò. Pónìsìyò Pilátò ta o tí nó a gbolò 'duù á Jùdèyà, ẓòbù Èròdè ká gù zèè Gálilèyà, Filípò tí 'bí 'viì bìndi Èròdè gù zèè ndâ to Ìtùrìyà ta Tàràkònítìsì. 'Bí 'dakò ta ẓe wó a Lisàniyà gù zèè to tí nó tí Àbìlénè nò.

² Ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì m̀ì ndâ Jùdèyà gbí gbèe o tí nó a ndâ Ánà ta Kàyífà. Mà gù zeke'o, Mbírì gù je wotí bà 'dè-kòcò jì Jòvànì tí 'viì m̀ì Zàkàrìyà si yí gbí kángáá nga ngoò. ³ Jòvànì bà-i-nò gù dù kù nò nó cee gbí ndâ to á ta ndi yí ngo tí nó tí Jòròdàniyà nó 'dáá gí, kù ma có gítí bà caka tí ndâ 'duù, tacó wàa Mbírì 'ví je ta à-cee-gí jì ndú gítí ndâ vò i m̀ì ndú. ⁴ A go có tí nó gbí wàràgà m̀ì Ízáyà tí mbe 'dòkò có m̀ì Mbírì éno máa,

«Kòcò 'duù kù kò-kò gbí kángáá nga ngoò, máa,

<Yo 'viindi kpokèjì m̀ì Mbe tí ndoo,
yo bàkà ndâ kpokèjì m̀ì wó jáá.

⁵ Yo nè ndâ dùgù to 'dáá gí,

yo da tí ndâ nja-njà gù tí nó ta ndi tí kpokèjì m̀ì Mbe tí ndoo nó
'viì ta kùro to.

Yo bàkà ndâ bà lókó-loko to ñinó tí kpokèjì m̀ì wó nó jáá.

Yo 'viindi ndâ bà cúkpúú-cùkpùù to á ta ndi tí kpokèjì m̀ì wó.

⁶ Yo má bàkà éno gí,

Mbírì bà 'vala ndâ 'duù 'dáá gí,» nò.»

⁷ Jòvànì gù 'dè có jì ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí m̀ì wó tacó waa yí 'ví caka tí ndú nó, máa, «Yo ndâ 'viì-kpoo! A 'di ká 'dè có jì yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò m̀ì Mbírì gí gí m̀ì ye? ⁸ Yo bàkà ndâ i ñinó náa à tí nó, tacó wàa à 'ví ñò tí ní éno máa, yo 'visì muu yo á 'do tí ndâ vò i m̀ì yo gí. Yo si bà dù kù koṛo có éno máa, <ze a ndâ 'viì-gù Àbìráámò> mí to. Ye kù 'dè có jì yo máa, wotí bà kaa ndâ díí tí nó wàa yí 'ví bàkà ndú tí ndâ 'viì-gù jì Àbìráámò kuu tí Mbírì. ⁹ Mbírì kpónó tè zì kàngó m̀ì wó léngé-linge gí. Yí kèjì gí bà daaka ndâ mù ñinó mbe ẓì cèe ndo mù lá nó 'do ngé tà teè ndú gí to tacó bà doo ta wu.»

¹⁰ Káa ndâ 'duù tí nó gù 'vee Jòvànì máa, «Ze kpónó 'ví bàkà a ña yè?»

¹¹ Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ndâ bongo mì 'duù má sósò'ô, si yí 'ví je 'bí gbaànjé ji 'bí ka wó ñinó ta bongo mì wó wálá nò. Wàa i-zó-zò delè má kuu mì 'duù, yí 'ví je 'bí ji 'bí ka wó ñinó ta go tí wó nò.»

¹² Ndâ 'bí mbe kili i-mírì mbe giì gí mì Jòvànì tacó wàa yí 'ví caka tí ndú bà-i-nò giì 'vee yí máa, «Káa ze 'ví bàkà a ña yè, Mbe ñibà i?»

¹³ Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Yo te 'bí i mí muu ñinó náa mírì 'dè ji yo máa yo 'ví go 'do mì ndâ 'duù nó lá.»

¹⁴ Ndâ 'bí àsikéri gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò giì 'vee Jòvànì, máa, «Káa ze, ze 'ví njaanga miri ze ta ña kèjì ñgàyì?»

Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Yo kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù ta wotí lá. Yo delè 'ví waaka có mítí ndâ 'duù gbí ngbàngà lá. Yo zò i 'do ká gbí wu'o mì yo.»

¹⁵ Jòvànì mâ giì ñò éno máa, ndâ 'duù kù giì 'bità a bà koṛo gítí yì a gbolò có éno máa yì a Bìndi-Mbírì, ¹⁶ yí giì 'dè có ji ndú 'dáá gí máa, «Ye kù caka tí yo ta ngo, káa 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe ndii ye gí á kèjì, náa à kpètí káa vòò bà dù tí mbe kù njaanga tàrà 'do tí kò wó, ye bà 'vii tí wálá. Yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mì-Mbírì, delè ta wu. ¹⁷ Yí kpónó zèè pídíí mì wó mí 'bì wó, tacó bà pì gbí cù mì wó gí. Yí bà yili cèè ñjì cù gí, bìndi yí bà doo pòró cù ta wu ñinó jé mbe mee lá nò.»

¹⁸ Jòvànì bà-i-nò giì dù kù ma Banga-Ngú-Có, ta bà je wotí ji ndâ 'duù ta 'bí ña có mbe si ndâ 'duù 'ví 'visì muu ndú gbí ndâ 'bí ña kèjì me mbè.

¹⁹ Káa Jòvànì giì 'dè có gítí Èródè tí nó tí gbolò 'duù nó, tacó bà volo muu Èródìyà tí ñii mì ná'vindí wó, 'do tí wó, delè tacó ndâ 'bí vò i me mbè náa yí bàkà ndú. ²⁰ Èródè mâ giì 'di ndâ có tí nò náa Jòvànì kù 'dè gítí wó nò, yí giì tò muu ndâ vò i mì wó nò ta bà te Jòvànì mí gbí zàà.

Jòvànì caka tí Jézù

²¹ Jòvànì mâ giì caka tí ndâ 'duù 'dáá gí cee gí, yí giì caka tí Jézù delè. Káa si Jézù kù giì 'deke tí wó ji Mbírì á bìndi bà caka tí wó mì Jòvànì nò, ñjekèjì tàrì giì njaanga tí gí. ²² Bìndi Bèri-mì-Mbírì giì gí 'do yaà ta cè tí wó go cè tí kùlè nò gí muu Jézù. Kòcò 'duù bà-i-nò giì dù kù 'dè có 'do gbírì máa, «Wò a kpóló-kpolo 'vii mì ye. Tàkòcò ye peteke gítí lo ma.»

Rè ndâ ká gù Jézù

²³ Jézù 'bità nètè bà ñibà i ji ndâ 'duù ta ndoò tí wó go zi'duù-gbaànjé-ñje muu'bì. Ndâ 'duù gbí ndâ o tí nò ñò Jézù ni ká tí 'vii mì

Jùzépè tí 'vii mì Èlì,

Èlì tí 'vii mì Mátàtì,

²⁴ Mátàtì tí 'vii mì Léví,

Léví tí 'vii mì Mèlékì,

Mèlékì tí 'vii mì Jànáyì,

Jànáyì tí 'vii mì Jùzépè,

²⁵ Jùzépè tí 'vii mì Mátàtíyà,

Mátàtíyà tí 'vii mì Ámòsì,

Ámòsì tí 'vii mì Nàwúmì,

Nàwúmì tí 'vii mì Èsìlì,

Èsìlì tí 'vii mì Nàgáyì,

²⁶ Nàgáyì tí 'vii mì Máátà,

Máátà tí 'vii mì Mátàtíyà,

Mátàtíyà tí 'vii mì Sèmèyínì,

Sèmèyínì tí 'vii mì Jòséki,

Jòséki tí 'vii mì Jódà,

- 27 Jódà tí 'viì mì Jòwánàni,
 Jòwánàni tí 'viì mì Résà,
 Résà tí 'viì mì Zèrùbàbèlè,
 Zèrùbàbèlè tí 'viì mì Sèlitiyéli,
 Sèlitiyéli tí 'viì mì Néri,
- 28 Néri tí 'viì mì Mèlékì,
 Mèlékì tí 'viì mì Ádì,
 Ádì tí 'viì mì Kàsámù,
 Kàsámù tí 'viì mì Èlimádámù,
 Èlimádámù tí 'viì mì Érè,
 Érè tí 'viì mì Jósùwà,
- 29 Jósùwà tí 'viì mì Èliyézèrè,
 Èliyézèrè tí 'viì mì Jòrímù,
 Jòrímù tí 'viì mì Mátàtì,
 Mátàtì tí 'viì mì Lévi,
 Lévi tí 'viì mì Sìmiyónè,
- 30 Sìmiyónè tí 'viì mì Júdàà
 Júdàà tí 'viì mì Jùzépè,
 Jùzépè tí 'viì mì Jònámù,
 Jònámù tí 'viì mì Èliyàkímì,
- 31 Èliyàkímì tí 'viì mì Mèléyà,
 Mèléyà tí 'viì mì Ménà,
 Ménà tí 'viì Mátàsà,
 Mátàsà tí 'viì mì Nàsàni,
 Nàsàni tí 'viì mì Dàvidè,
- 32 Dàvidè tí 'viì mì Jèsi,
 Jèsi tí 'viì mì Òbèdì,
 Òbèdì tí 'viì mì Bòwázì,
 Bòwázì tí 'viì mì Sàlimónì,
 Sàlimónì tí 'viì mì Nàsónì,
- 33 Nàsónì tí 'viì mì Àminàdábì,
 Àminàdábì tí 'viì mì Ádímìnì,
 Ádímìnì tí 'viì mì Àrínì,
 Àrínì tí 'viì mì Èzìrónì,
 Èzìrónì tí 'viì mì Pèrézì,
 Pèrézì tí 'viì mì Júdàà,
- 34 Júdàà tí 'viì mì Jàkóbè,
 Jàkóbè tí 'viì mì Ìzákò,
 Ìzákò tí 'viì mì Àbìràámò,
 Àbìràámò tí 'viì mì Tèràà,
 Tèràà tí 'viì mì Nàwóri,
- 35 Nàwóri tí 'viì mì Sèrúgì,
 Sèrúgì tí 'viì mì Réwù,
 Réwù tí 'viì mì Pèlégì,
 Pèlégì tí 'viì mì Èbèrè,
 Èbèrè tí 'viì mì Sèlà,
- 36 Sèlà tí 'viì mì Kàyìnàni,
 Kàyìnàni tí 'viì mì Àrifàkísádà,
 Àrifàkísádà tí 'viì mì Sémì,
 Sémì tí 'viì mì Nówà,
 Nówà tí 'viì mì Lámékì,

- 37 Lámékì tí 'viì mì Mèsùsélàà,
 Mèsùsélàà tí 'viì mì Ènòkì,
 Ènòkì tí 'viì mì Jàrédi,
 Jàrédi tí 'viì mì Maaalaléeli,
 Maaalaléeli tí 'viì mì Kàyínàni,
 38 Kàyínàni tí 'viì mì Ènòsì,
 Ènòsì tí 'viì mì Sésì,
 Sésì tí 'viì mì Ádàmà,
 Ádàmà tí 'viì mì Mbírì.

4

Gba-wàtà tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

1 Jézù giì dele ndí wó 'do tàbè'dè Jòròdàniyà á bìndi bà caka tí wó mì Jòvànì, tí 'duù ñinó náa Bèri-mì-Mbírì gèè bè mí muu wó gí. Bìndi Bèri-mì-Mbírì giì a tàmuu wó ² ya tí gí bà bàkà sili zì'duù-só mí gbí kángáá nga ngoò náa Gba-wàtà kù tala yí ta vò i. Gbí ndá sili tí nò zì'duù-só náa yí bàkà mí gbí kángáá nga ngoò nò, i-zó-zò di gbí yì wó gbaànjé lá. ³ Gba-wàtà mà giì ñò máa, bà mì Jézù cee ta go gbí ndòngbú ndá sili tí nò náa yí bàkà zì'duù-só nò gí, yí giì 'dè có ji yí máa, «Wò má dú káa 'Viì-mì-Mbírì, 'visì díí tí nó tí i-zó-zò.»

⁴ Káa Jézù giì 'visì có ji Gba-wàtà éno máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,
 <Duù kù 'vala me ka ta i-zó-zò cuki lá.> »

⁵ Gba-wàtà bà-i-nò giì te Jézù 'do to ngéé gí yaà, bìndi yí giì tubà ndá kpo-kpò gbata muu to tí nó 'dáá gí ji yí á go bà kì ọ. ⁶ Bìndi yí giì 'dè có ji yí máa, «Ye bà bàkà wò tí mbe ndá kpo-kpò gbata tí nò náa wò kù ñò ngba ndú nò 'dáá gí, tacó Mbírì je ndú ji ye tí ndá i mì ye gí. À ká go có mì ye bà je ndú ji 'duù ñinó mbe nìkì tí ye. ⁷ Ye bà je ndú 'dáá ji wò gí náa wò má kucuku muungbó lo mí kùọ ye wàa wò 'ví ùlù ye gí nò.»

⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji Gba-wàtà máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,
 <Wò 'ví ùlù káa Mbe tí lo tí Mbírì mì lo.
 Wò dele 'ví bàkà nèté ká ji yí cuki.> »

⁹ Gba-wàtà giì te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò bìndi ñinó, ya tí gí Jèrùzàlémè, yí giì te yí ngé dé'veléé mì pí 'bá-Mbírì. Bìndi yí giì 'dè có ji yí máa, «Wò má dú káa 'Viì-mì-Mbírì, o gí to. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,
 <Mbírì bà kaa ndá basìlì mì wó wàa ndú 'ví kpolo tí lo.>

À giì cu 'bí éno máa,

¹¹ <Ndá basìlì tí nò mì Mbírì nò bà lì 'bì ndú mí tà tí lo,
 tacó wàa díí 'ví kpò kò lo lá.> »

¹² Káa Jézù giì 'visì có ji Gba-wàtà máa,
 «À cú mí wáràgà mì Mbírì éno máa,
 <Wò 'ví tala Mbe tí lo tí Mbírì lá.> »

¹³ Gba-wàtà mà giì cee ta bà tala Jézù gí, yí giì njè nó 'do tí wó ya kù ì 'bí tó o tacó bà tala yí káká'i.

Jézù 'bità bà ma có mì Mbírì gbí to Gàliléyà

¹⁴ Jézù giì dele ndí wó gí Gàliléyà ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì. Bìndi ọ wó giì wu cee gbí to Gàliléyà 'dáá gí. ¹⁵ Ndá 'duù 'dáá gí kù giì ùlù bà nìbà i mì wó ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì.

Jézù gbí gbata Názàrètì

¹⁶ Jézù giì ya gí gbí gbata Názàrètì, tí bàndò bà kpolo yí. Bìndi yí giì ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì ta ɾi bà wotí gbí tàkì m̀ì ndâ Jùdèyà go ɱa i m̀ì wó náa yí cóó-cóó kù bàkà nò. Yí mà giì ya gí bà ɾò tíyò tacó bà 'deke i, ¹⁷ àá giì te ji yí a wáràgà m̀ì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có m̀ì Mbírì. Yí bà-i-nò giì njaanga wáràgà tí bàndò tí nó náa à cu mí gbí éno máa,

¹⁸ «Bèri-m̀ì-Mbírì kuu ta ye,

tacó yí cu 'bì wó mítí ye máa ye ma Banga-Ngú-Có ji ndâ yè.

Yí tuu ye gí bà ma có bà njaanga wú á 'do tí miɾi ndâ 'duù gbí zàà ji ndú.

Yí tuu ye gí bà njaanga ɾo ndâ mbe sú ɾo.

Yí tuu ye gí bá 'vala ndâ 'duù tí nó náa à kù mèèkè'i tí ndú.

¹⁹ Yí tuu ye gí bà ma có ndoò bà bàkà nambeè m̀ì Mbírì ji ndâ 'duù.»

²⁰ Jézù mà giì 'deke i cee g̀i, yí giì paɾaka ndi wáràgà tí nó gí bàndò m̀ì wó, bìndi yí giì dele ndí ji 'duù tí nó tí mbe kpolo tí ndâ i á bàndò bà ùlù Mbírì nò. Bìndi yí giì ki tí wó to. Ndâ 'duù bàndò bà ùlù Mbírì 'dáá g̀i giì yee ɾo ndú ɾó'dó-ɾo'doo mítí wó. ²¹ Bìndi yí giì 'bità bà 'dè có ji ndú máa, «Ndâ i tí nó náa ye 'deke có gítí ndú ji yo 'do gbí wáràgà m̀ì Mbírì nó wúnó bàkà tí go ndá có tí nó náa ye 'deke nò g̀i.»

²² Ndâ 'duù 'dáá g̀i giì ùlù yí, káa nje ndú 'dáá g̀i giì 'dèè ta bà 'di ndâ ɱa banga có tí nó mbe co 'do nje wó nó g̀i. Ndú bà-i-nò giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À nó me 'viì mí Jùzépè ká nó lá?»

²³ Jézù mà giì 'di có tí nó, yí giì 'visì có ji ndâ 'duù tí nó máa, «Ye ɱò ni g̀i máa à gbí muu yo a có bà 'dè lòkò'bò tí nó máa, <'Vala tí lo mbe yeè> nó ji ye. À delè tí yo a go bà 'dè có ji ye máa, <Bàkà ndâ i tí nó táánò náa ze 'di tàwo lo ta bà bàkà ndú gbí gbata Kàpàrànáwùmù nó mí 'bá m̀ì yo.»

²⁴ Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, à jé ùnje gítí có m̀ì mbe 'dòkò có m̀ì Mbírì lá ká gbí 'dóó to m̀ì ndú.

²⁵ «Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ nawù ku táánò 'bá m̀ì ndâ Ìzìriyèlì gbí o m̀ì Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có m̀ì Mbírì nó me mbè. Káa ta o tí nó náa njekèjì tàri giì nè gí tàkò mù g̀i ta ndoò ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí g̀i nó, làngàwìrì giì tè 'bá m̀ì ndâ Ìzìriyèlì 'dáá g̀i. ²⁶ Ta ndâ ɱa ɱìnò 'dáá g̀i, Mbírì giì tuu Èlìjà ya tí a i gí bà konì 'bí nawù ku gbí ndâ to Zàrèfàtì á gbí to Sìdónì, si ndâ nawù ku 'bá Ìzìriyèlì mí to. ²⁷ Ndâ mbe cì delè táánò me mbè kuu 'bá Ìzìriyèlì gbí o m̀ì Èlìsà tí mbe 'dòkò có m̀ì Mbírì. Káa Èlìsà 'vala gbèè 'duù á 'do gbí òkò tí ndú lá, yí giì 'vala káa 'bí mbe cì gbaànjé ta ɾè wó a Nààmàni tí tende 'duù mbe g̀i 'do Síriyà.»

²⁸ Ndâ 'duù bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì mà giì 'di có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò, tàkòcò ndú giì kpolo ngé ndii g̀i. ²⁹ Ndú giì nje gítí wó, bìndi ndú giì ja yí gí sè 'do bàndò bà ùlù Mbírì, ndú giì 'dò ta yí gí pí gú tí nó náa à bì gbata m̀ì ndú ta yendi nò. À gbí muu ndú ta o tí nó a có bà 'va yí gí tàgbà gú 'do yaà kà. ³⁰ Káa yí giì ba to, co gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó, kù ya ta nó m̀ì wó.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'dakò

³¹ Jézù giì nje nó 'do Názàrètì ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù á gbí to Gàliléyà. Bìndi yí giì nìbà i ji ndâ 'duù kà ta ɾi bà wotí gbí tàkì m̀ì ndâ Jùdèyà. ³² Nje ndâ 'duù giì 'dèè gítí wó g̀i, tacó yí 'dè có go i m̀ì gba.

³³ Káa ta o tí nó 'bí 'dakò ta i-gbì-muu wò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà ùlù Mbírì nò. Mà giì zeke'o, i tí nó giì tanga mítí 'dakò tí nó, bìndi yí giì tò kù ta kòcò wó gí yaà máa, ³⁴ «Si ze mí to! Àá

mì lo ta ze a yè, ndí lo Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nó? Wò gí tacó bà bù ña ze? Ye ñò wò ni tí 'duù tí nó náa à kaa wò ji Mbířì gí nó gí.»

³⁵ Káa Jézù gii do mítí i tí nó máa, «'Dù ngbii! Co 'do gbí muu wó gí!» I tí nó bà-i-nò gí 'va 'dakò tí nó mí to mí kùřo ndá 'duù, bìndi yí gii co 'do gbí muu wó ta bà bàkà vò i ta yí lá.

³⁶ Nje ndá mbe ñò ña i tí nó 'dáá gí gii 'dèè gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Ñìnò a ña có yè ká nó? Yí kù 'dè có ji ndá vò i-gbí-muu ndá 'duù ta wotí go i mì gba káa ndú kù 'di có mì wó!» ³⁷ 'Do bà-i-nò, tàwo Jézù gii wu cee gbí wúngbó to tí nó léé gí.

Jézù 'vala ndá 'bí mbe nò'o me mbè

³⁸ Jézù gii co 'do bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbířì ya gí 'bá mì Sìmónè tí 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé. Yí má gii yee kà, yí gii 'de na gè Sìmónè tí sà ta cò'o gbí dùi wò ngé ndii gí. Ndá 'duù má gii 'dè có ji Jézù, ³⁹ Jézù gii ñjè nó ya gí bà rò tíyò seè tí ni tí nó, bìndi yí gii 'dè có ji cò'o tí nó máa yí dò 'do gbí dùi ni tí nó gí. Ni tí nó ngé gii a cónjórónjò gí yaà kù bàkà i-zó-zò ji ndú.

⁴⁰ Rì má gii ta gí, ndá 'duù ñinó ta ndá nambe ndú ta ndá tende ña nò'o tí ndú nó gii tuřu ndú 'dáá gí ya tí ji Jézù. Yí gii tee 'bì wó mítí ndú, bìndi ndú 'dáá gí gii 'vala gí. ⁴¹ Ndá i delè gii co 'do gbí muu ndá 'duù ñinó ta i gbí ndú nó me mbè, kù tò kù máa, «Wò á 'Vii-mi-Mbířì!» Káa Jézù gii do mítí ndá i tí nó máa ndú dù ngbii, tacó ndú ñò yí ni tí Bìndi-Mbířì gí.

Jézù ma có mì Mbířì cee to 'dáá gí

⁴² Yé má bà gii bàkà bà ngbaanga to, Jézù gii co 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii ta kpéétí wó. Ndá 'duù gii pà bà tí wó, ndú má gii 'de yí gí, ndú gii bàkà có bà tii yí, máa yí ñjè nó 'do tí ndá yí lá. ⁴³ Káa yí gii biya gí. Bìndi yí gii 'de có ji ndú máa, «Kózò tí ye bà ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí ngú ña kèjì bà bàkà nambeè mì Mbířì ta ndá 'duù ji ndá 'duù gbí ndá 'bí gbata delè. Tacó ñinò a nèté tí nó náa Mbířì tuu ye gí bà bàkà nó ká nó.» ⁴⁴ Bìndi yí gii dù kù nò ta bà ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbířì cee gbí ndá to 'bá mì ndá Jùdèyà 'dáá gí.

5

Jézù řuka ndá kpédélé mbe tala có mì wó

¹ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù rò tíyò a tì kápá Jènèsàrètì, ndá 'duù me mbè kù gii tòò tí ndú tacó bà ya gí bà 'di có mì Mbířì 'do mì wó. ² Jézù má gii zeke'o, yí gii ñò ndá gbá sósò'ò náa ndá mbe gò ngo rò ndú mí gbí kàrà-kàrà ngo, bìndi ndú gii oloko 'do gbí ndú gí tà ngo, kù caka ndá mbu mì ndú. ³ Jézù bà-i-nò gii o mí gbí 'bí gbá gbaànjé, tí ñinò Sìmónè, bìndi yí gii 'dè có ji Sìmónè máa yí yèè yí ta gbá gàà gí ro ngo. Sìmónè má gii bàkà éno gí, Jézù gii ki tí wó á gbí gbá ro ngo kù nìbà i ji ndá 'duù.

⁴ Jézù má gii nìbà i ji ndá 'duù cee gí, yí gii 'dè có ji Sìmónè máa yí yèè ta gbá gí bà wúlú ngo wàa yí 'ví 'va mbu, wàa yí bà zèè sè gí. ⁵ Káa Sìmónè gii 'visì có ji yí máa, «Ze 'va mbu 'do tí kùbòó too ta yé tí nó gí, káa ze zèè gbèè i lá, kpo 'duù mì ye. Káa wò má 'dè éno, ye bà bàkà go có mì lo nó gí.»

⁶ Ndá Sìmónè má gii 'va mbu go có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nó, ndú gii woo sè tí ña ñinó náa sè bà yaka mbu mì ndú gii dù ká nji'dí. ⁷ Ndú bà-i-nò gii miyà 'bì ndú ji ndá 'bí ka ndú mbe gò ngo máa ndú gí ta gbá mì ndú ji ndá

yì. Ndâ ka ndú nò mâ giì ya ta 'bí gbâ ji ndú gî, ndú giì woo sè yeke ndâ gbâ tí nò sósò'ô nò ta sè tí ña ñìnò náa sè bà ta ngo mì ndú giì dù ká nji'dí.

⁸ Simónè mâ giì ñò ña i tí nò mbe bàkà tí nò, yí giì kucuku muungbó wó mí kùro Jézù, bìndi yí giì 'deke tí wó ji yí máa, «Ya 'do tí ye gî, Mbe tí ye! Tacó vò i mì ye me gbolò ngé ndii gî.» ⁹ Simónè 'dè có tí nò ji Jézù tacó nje ndú ta ndâ 'bí ka wó mbe gò ngo 'dáá gî ta o tí nò 'dèè gítí ña serè sè tí nò náa ndú zèè nò gî. ¹⁰ Ndâ Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvànì, tí ndâ 'viì mì 'bí 'dakò ta rè wó a Zèbìdèyò, tí ndâ ka Simónè mbe gò ngo delè sósò'ô, giì si nje ndú ká tí nga.

Káa Jézù giì 'dè có ji Simónè máa, «Cì gúku lá, tacó wò bà giì zèè 'do tí kpónó kú ya gí kùro go ndâ sè tí nò a ndâ 'duù.» ¹¹ Ndú bà-i-nò giì ya ta ndâ gbâ mì ndú gí tí ngo, ndú giì jee ndâ i mì ndú 'dáá gî 'bùrùkù mí to, bìndi ndú giì ya kú nò á tàkò Jézù.

Jézù 'vala 'bí mbe cì

¹² Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kuu gbí 'bí gbata, yí giì ñò 'bí 'dakò náa cì waaka yí volo gî. Mbe cì tí nò mâ giì ñò Jézù, yí giì 'bu gbíro wó mí to mí kùro wó. Bìndi yí giì 'deke tí wó ji yí máa, «Go bà ngbaranga kútí ye má kuu tí lo, wò bà bàkà gî, kpo 'duù!»

¹³ Jézù mâ giì 'di có tí nò náa mbe cì tí nò 'dè nò, yí giì tee 'bì wó mítí mbe cì tí nò, ta bà 'dè có ji yí máa, «Ye bà bàkà gî! Si kútí lo 'ví dù ngbàrángà'i.» A káa pòó bà 'dè có tí nò mì Jézù, kútí mbe cì tí nò giì gí ngbàrángà'i gî.

¹⁴ Kútí 'dakò tí nò mâ giì ro bìndi cì gî, Jézù giì 'dè có ji yí máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'ví ñò wó lá. Ya gí bà túbà tí lo ji bu-Mbíri, yí má 'dè có éno máa, cì cee 'do tí lo gí má kózò gî, wò 'ví ya gí bà waa mbelè go có mì Mòze, tacó bà túbà ji ndâ 'duù máa, wò gí tí cèè 'duù gî.»

¹⁵ Káa rè Jézù giì wu to ya me 'dú ndii ñìnó sàà kùro nó gî. Tacó éno, ndâ 'duù me mbe giì kaa ya gí mì wó. Ndâ 'bí 'duù ya tacó bà 'di ndâ có mì wó, bìndi ndâ 'bí tacó waa yí 'ví 'vala ndâ yì 'do gbí nò'o. ¹⁶ Káa yí má dù gí yí kú co 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ya gítí bàndò ñìnó ta ndâ 'duù tí wálá nó ta kpéetí wó tacó bà 'deke tí wó ji Mbíri.

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹⁷ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kú nìbà có mì Mbíri ji ndâ 'duù, ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkii, ta ndâ 'bí mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà, mbe gí 'do Jèrùzàlémè, delè 'do ta gbí ndâ gbata gbí ndâ to Gàliléyà ta Jùdèyà 'dáá gî, ta o tí nò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò náa yí kú nìbà i ji ndú nò. Yí delè kú 'vala ndâ mbe nò'o ta wotí mì Mbíri. ¹⁸ Mâ giì zeke'o, ndâ 'bí 'dakò giì làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí ji Jézù. Ndú giì jè ta bà rì ta yí gí tà'i tàkò Jézù, ¹⁹ káa à giì kpò ndú ngbàà gí, tacó ndâ 'duù nènèkè mí njekèjì go ndâ njiìlì tí nje gà. Tacó éno, ndú giì 'dò ta yí gí muu 'bá, ndú giì di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bàndò bà ki tí Jézù, bìndi ndú gí yuu yí ta mbà tí nó náa ndú te ta yí nó gí to ji yí gbí òkò tí ndâ 'duù. ²⁰ Jézù mâ giì ñò ña bà tee njembí ndâ 'dakò tí nò á mítí wó, yí giì 'dè có ji 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó máa, «À si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gî, kómbe ye.»

²¹ Ndâ mbe kpolo tí tàkii, ta ndâ mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà, mâ giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú giì 'bità bà koṛo có gbí njembí ndú máa, «'Dakò tí nó mbe kú 'dè zu có gí bà tí Mbíri nó a 'di? Wotí bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù á bìndi Mbíri a i tí 'di?»

²² Káa Jézù giì 'di gbí ña bà koṛo có mì ndú nò gí. Tacó éno, yí giì 'vee ndú máa, «Yo kú koṛo ña có tí nò á tacó yè? ²³ À kpolo a bà 'dè có máa, «À si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gî,» wèè, à kpolo a bà 'dè có máa, «A gí yaà,

wàa wò 'ví te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví nò nó?› ²⁴ À má éno, ye kpónó bà túbà ji yo éno máa, à tí 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i.»

Yí bà-i-nò giì 'dè có ji 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó, máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpâ-sili mì lo, wàa wò 'ví nje nó ya gí 'bá go có tí nó gbí nje ye nô.» ²⁵ 'Dakò tí nó ngé giì a gí yaà cónjórónjókó mí kùro ndâ 'duù, yí giì te mbà tí nó náa à làngà ta yí gí tí ji Jézù nó, bìndi yí giì 'bì nó kù ya gí 'bá ta bà ùlù Mbírì. ²⁶ Nje ndâ 'duù 'dáá gí giì 'dèè gí, bìndi ndú giì 'bità bà ùlù Mbírì ta gúku, máa, «Ze wúnó nò i-seṛè gí!»

Jézù tè'é tí Lévi

²⁷ Jézù má giì nje nó 'do bàndò bà 'vala 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó, yí giì nò 'bí 'dakò, tí mbe kili i-mírì, ta ṛe wó a Lévi, kù ki tí wó to á tàgbà 'bá bà kili i-mírì. Jézù bà-i-nò giì tè'é tí Lévi, máa, «Gí gí bà dù tí 'duù mì ye.» ²⁸ Lévi bà-i-nò giì jee ndâ i 'dáá gí mí to, bìndi yí giì ya gí bà dù tí 'duù mì Jézù.

²⁹ Bìndi Lévi giì te wiṛi mítí Jézù. Ndú ta o tí nó giì kili ta ndâ 'bí ka wó mbe kili i-mírì, ta ndâ 'bí 'duù me mbè, kù zò i-wiṛi tí nó náa yí bàkà ji Jézù nò. ³⁰ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'bí kpo-kpò mbe 'di gbí-o mì ndú má giì nò ndú, ndú giì 'dè kòlòwò ji ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, «Yo kù zò i ta ndâ mbe kili i-mírì, giì je ndâ mbe bàkà vò i, tacó yè?»

³¹ Káa Jézù má giì 'di có tí nó, yí giì 'vìsì có ji ndú máa, «A ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú nó ká kù pà mbe yeè. Nèté mì ndâ 'duù ñinó ta sé'i tí ndú wálá nó ta mbe yeè wálá. ³² Ye gí me tacó bà tè'é tí ndâ tó 'duù lá. Ye gí a i tacó tí ndâ mbe bàkà vò i, tacó wàa ndú 'ví 'vìsì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gí.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

³³ Ndâ 'bí 'duù bà-i-nò giì 'dè có ji Jézù, máa, «Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ta ndâ mbe tala có mì ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà ta o 'dáá gí kù kònò go, ta bà 'deke tí ndú ji Mbírì, káa ndâ mbe tala có mì lo kù zò i, ndú delè kù njù ngo.»

³⁴ Káa Jézù giì 'vee ndú, máa, «Yo kù koṛo có máa ndâ wiṛi bàndò bà ko niì kù kònò go ta o tí nó náa nambe ndú tí nó mbe kù kò niì nó kuu ta ndú? ³⁵ Káa ṛi bà je nambe ndú mbe kù kò niì nó 'do tí ndú ká kèjì; wélégí, ñinò bà giì dù a ṛi bà 'bità bà kònò go mì ndú.»

³⁶ Jézù giì lòkò'bò 'bí có ji ndâ 'duù tí nó káká'i máa, «'Bí 'duù jé mbe yaka gbí ngú bòngò mì wó tacó bà cu ta ṛo ká gbí ká zì bòngò wálá. Yí má bàkà éno, yí bà yaka gbí ngú bòngò mì wó gí, káa ndâ ngú bòngò ta ká ñinó bà te banga 'vii wálá. ³⁷ 'Bí 'duù delè jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká kàrà ñinò náa gbí wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà éno, pe ngú cù bà ba ta kàrà gí. Bìndi yí bà bè gbí ndâ pe ta kàrà só gí. ³⁸ À kù fuu pe ngú cù ta o 'dáá gí ká mí gbí kpo kàrà. ³⁹ 'Bí 'duù ta go bà njù lí pe tí wó gí tàkò gó pe nò wálá, tacó a gó pe ká nìkì có tí lí pe.»

6

Ndâ mbe tala có mì Jézù kpaṛaka muu cù ta ṛi bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà

¹ Ta 'bí ṛi bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gbaànjé, si Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kù ndii ta nó ta ndi gbí ndâ nji, ndâ mbe tala có mì wó giì dù kù nò ta bà kpaṛaka muu cù kù toṛo gí nje ndú tí 'veè. ² Ndâ 'bí mbe

kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà mâ giì nò ndú tí, ndú giì 'vee ndú máa, «Yo kù bàkà i ñìnó náa à me yí lá nó ta ɾi bà wotí gbí tàkìi mì ndoo tacó yè?»

³ Káa Jézù giì 'visi có ji ndú á muu ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo jé 'di có tí nó gbí wáràgà mì Mbíɾi gítí ɱa i tí nó náa Dàvídè tí gbolò gba bàkà dígísèé si ndú ta ndâ 'duù mì wó ta go tí ndú nó lá? ⁴ Có tí nó máa, yí giì ɾi gí tà'i 'bá-Mbíɾi, yí giì te i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíɾi nó, yí mâ giì zò gí, yí gí te sè ji ndâ 'duù mì wó, ndú dele giì zò gí. Káa à má gbí tàkìi mì ndoo tí ndâ Jùdèyà, ndâ cèe 'duù zò i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíɾi nó lá. À káa ndâ bu-Mbíɾi ká kù zò .» ⁵ Káa Jézù giì yee nje có mì wó ji ndú máa, «'Viì-mì-'Dakò a mbe tí ɾi bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà.»

Jézù 'vala 'bí 'dakò ta 'bì wó pizoo gí

⁶ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà á bìndi ñìnò, Jézù giì ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíɾi. Bìndi yí giì ɾi gí tà'i kù nìbà i ji ndâ 'duù si 'bí 'dakò ta 'bí wó ñìnó gbí kù 'bì nó pizoo gí kù gbí òkò tí ndâ 'duù kà. ⁷ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ mbe nìbà tàkìi mì ndú giì dù jé kù zeke Jézù, máa yí má 'vala 'dakò tí nó ta ɾi bà wotí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gí, wàa ndâ yí 'ví 'de nderè bà kpì ngbàngà tí wó. ⁸ Káa Jézù giì 'di gbí ɱa bà koɾo có mì ndú nó gí. Tacó éno, yí giì 'dè có ji 'dakò tí nó ta 'bì wó pizoo gí nó máa, «A gí yaà! Co ya gí bà ɾò tíyò á kùro ndâ 'duù.»

'Dakò tí nó mâ giì co gí kùro ndâ 'duù go có mì Jézù nó gí, ⁹ Jézù giì 'vee ndú máa, «Tàkìi mì ndoo ùnje ji ndoo a i gítí bà bàkà i ngayi 'do gbí òkò tí ndâ bà bàkà tó i ta bà bàkà vò i ta ɾi bà wotí? Káa à má 'do gbí òkò tí ndâ bà 'vala ku ta ba zi ku, à nìkì a ngayi?» ¹⁰ Yí bà-i-nò giì zeke'o jèlè to, bìndi yí giì 'dè có ji 'dakò tí nó ta 'bì wó pizoo gí nó máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» 'Dakò tí nó mâ giì ya'va gbí 'bì wò, 'bì wó giì nìkì maa gí.

¹¹ Sè bà ba ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà giì dù ká njí'dí ta sé bà ñò ɱa i tí nó, bìndi ndú giì toko có tacó bà pà kèjì gítí ɱa i ñìnó náa ndâ yí 'ví bàkà ta Jézù nó.

Jézù ɾuka ndâ tú mì wó muu'bì-nje só

¹² Ta 'bí ɾi gbaànjé gbí òkò ndâ sili tí nó, Jézù giì co ya gí pí gú tacó bà 'deke tí wó ji Mbíɾi. Yí giì dù pí gú ká kù 'deke tí wó ji Mbíɾi ta bèbìlì tí nó too yé gí. ¹³ Yé mâ giì too gí, yí giì kili ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí giì ɾuka ndâ 'duù muu'bì-nje só 'do gbí òkò tí ndú, bìndi yí giì kpì ɾè mí muu ndú máa ndú a ndâ tú mì yí. ¹⁴ Ñìnó a ɾè ndâ 'duù tí nó náa Jézù ɾuka ndú tí ndâ tú mì wó nó ká nó: ndâ Sìmonè tí nó náa yí kpì Piyétòrò mítí wó nó, ta ná'vindí wó Àndèréyà, giì je Jákòmò, giì je Jòvànì, giì je Filípò, giì je Bàràtòlòmèyò, ¹⁵ giì je Mátèyò, giì je Tòmázò, giì je Jákòmò tí nó tí 'viì mì Àlifèyò, giì je Sìmonè tí nó ta 'bí ɾè wó a Tó-'viì-'bá nó, ¹⁶ giì je Júdà tí nó tí 'viì mì Jákòmò nó, giì je Júdà Ìsikàriyótè tí nó mbe giì cu gòmbò tí wó nó.

Ndâ 'duù me mbè kaa ya gí tàkò Jézù

¹⁷ Jézù mâ giì yaaka ta ndâ 'duù tí nó muu'bì-nje só náa yí bàkà ndú tí ndâ tú mì wó nó 'do pí gú gí tàbù to gí, ndú giì 'de ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ 'duù me mbè mbe kaa kù ya gí tàkò ndú kili kù ùndi ndú pí 'bí kpáká'và to. Ndâ 'duù ta o tí nó gí 'do gbí ndâ to Jùdèyà 'dáá gí. Ndâ mbe giì 'do Jèrùzàlémè, ta ndâ mbe gí 'do yí ngo gbí ndâ to Tíró ta Sìdónì. ¹⁸ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú kaa ya tacó bà 'di ndâ có mì Jézù, káa ndâ 'duù ñìnó ta nó o tí ndú nó, kaa ya tacó wàa yí 'ví 'vala ndâ yí. Ndâ 'duù

ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó ya tacó wàa yí 'ví mòkò ndâ i tí nó 'do gbí muu ndâ yì gí. ¹⁹ Ndâ mbè 'duù tí nó 'dáá gí kù kiìkì to tacó bà tee 'bì ndú mítí wó, tacó wotí bà 'vala ndâ 'duù tí nó mbe kù co 'do gbí diì wó nó kù 'vala ndú.

Jézù nìbà i ji ndâ 'duù

²⁰ Jézù gí zeke'o tí ndâ mbe tala có mì wó ngbóó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa,

«Yo tí ndâ mbe yê, a ndâ mbe tó pá,
tacó 'bá mì Mbírì tí gba a i mì yo.

²¹ «Yo tí ndâ mbe kù kònò go, a ndâ mbe tó pá;
tacó yì yo bà yè gí.

«Yo tí ndâ mbe kù wa gbí, a ndâ mbe tó pá;
tacó yo kèjì gí bà ño 'dì.

²² «À tí yo a tó pá ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù sogo yo, ndú má kù mò yo 'do tí ndú gí ndiì, ta bà 'dè ndâ có ñónókó gítí yo, ta bà volo rẹ yo, á muu 'Viì-mì-'Dakò. ²³ Yo 'ví dù ru ta líkí'o ta o tí nó náa ndú má kù bàkà ndâ i tí nó mítí yo nó, tacó gbolò mboo tàkò ndâ i tí nó kù ù ndi yo gbírì, tacó ndâ ká gù ndú dígísèé kù mèèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ká ènò.

²⁴ «Káa yo tí ndâ mbe kù tee njembí yo kpónó ká mítí ndâ kpo-kpò i mì yo á muu to tí nó bà ñò mítí yo,
tacó yo 'de bà tó i ñìndi yo cee gí.

²⁵ «Yo tí ndâ mbe kù da nó gbí i-zó-zò kpónó bà ñò mítí yo,
tacó yo kèjì gí bà zò go.

«Yo tí ndâ mbe kù ño 'dì ta yéjì kpónó bà ñò mítí yo,
tacó yo bà gii tùgàzù ta ngo-ro tà ro yo.

²⁶ «Yo tí ndâ 'duù tí nó náa ndâ 'duù 'dáá gí kù là tà ro yo kpónó nó bà ñò mítí yo, tacó ñinó a gbèe ña i tí nó dígísèé náa ndâ ká gù yo kù me ta ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbírì.

Zè ndâ ku'dì tí lo nìkì maa

²⁷ «Káa ye kù 'dè có ji yo tí ndâ mbe kù 'di có mì ye kpónó nó máa, yo 'ví zè ndâ ku'dì tí yo nìkì maa, yo 'ví bàkà tó i ji ndâ mbe kù sogo yo. ²⁸ Yo 'ví kùya 'dè ngo cù mítí ndâ mbe kù see yo. Wàa yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo.

²⁹ «'Bí 'duù má gbì gbí tù lo gbaànjé, wò 'ví 'visì kè'bí ji yí wàa yí 'ví gbì gí tàkò ñinò náa yí gbì nó kpèkù. 'Duù má ja wòòkò bongo mì lo 'do tí lo gí, wò 'ví ja ndò ñinò gbímbí lo nó ji yí gí tàkò. ³⁰ 'Duù má yù i 'do tí lo, wò 'ví zì 'do tí wó lá. 'Duù má aaka i 'do 'bì lo, wò 'ví je ndi i tí nó 'do mì wó káká'i lá. ³¹ Wò 'ví bàkà ta ndâ 'duù káa ña i tí nó ta go tí lo máa ndú 'ví bàkà ta wò nò.

³² «Yo má zè tí tó jé káa ndâ 'duù tí nó mbe zè yo tí tó nó, yo bà 'de gbí a yè? Tacó à kpétí káa ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, ndú kù bàkà nambeè ji ndâ mbe bàkà nambeè á ji ndú.

³³ Yo má bàkà tó i ká ji ndâ mbe bàkà tó i ji yo, nderè bà bàkà tó i mì Mbírì ji yo 'ví dù a yè? À kpétí káa ndâ mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, ndú kù bàkà tó i gbí òkò tí ndú. ³⁴ Yo má wùù i ká ta ndâ 'duù tí nó náa yo kù koṛo có máa ndú bà dele ndí ji yo gí nó, Mbírì 'ví bàkà nambeè ji yo gbí ká có yè? Ñinò me gbèe ña i tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó kù bàkà nó lá?

³⁵ Yo zè ndâ ku'dì tí yo nìkì maa, yo 'ví bàkà tó i ji ndú. Yo 'ví bàkà tó i ji 'duù ta bà koṛo có máa, a má taàbé yí 'ví tù 'bì wó ji yo nó lá. Yo má bàkà

go ndâ có mì ye nò gî, Mbíri bà bàkà tó i ji yo me gbolò, yo delè bà dù tí ndâ 'dóó 'viì mì Mbíri á ngéé gbíri, tacó yí kù bàkà nambeè ji ndâ 'duù ñinó mbe ñò nambeè ni lá nó, ta ndâ vò 'duù. ³⁶ Yo ñò yê ɾo ndâ 'duù, tacó Bu yo tí Mbíri a mbe ñò yê ɾo ndâ 'duù.

Có gítí bà 'viiki ndâ 'bí ka tí

³⁷ «Yo 'viiki ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví 'viiki ta yo lá. Yo o gítí bà waa có mítí ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví waa ta có mítí yo lá. Yo si có gítí ndâ mbe bàkà vò i ji yo mí to, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gî gítí ndâ vò i ñindi yo. ³⁸ Yo je i ji ndâ 'duù, yo má je i ji ndâ 'duù, Mbíri bà bàkà a cénjênjè mí tì ká'i bà je ta i ji yo, yí gii sene , ngo ɾo máa yee to gî, yí bà gii je ji yo. Tacó Mbíri bà 'vii i ji wò ká ta gbèe ká'i tí nó náa wò 'vii ta i ji 'bí ka lo, nô.»

³⁹ Jézù gii 'vee ndú gbí lòkó'bò máa, «Mbe sú ɾo má ja 'bí ka wó mbe sú ɾo, ndú bà 'va tí ndú ta yí gbí gùù wálá? ⁴⁰ Mbe tala i ñò i ndii mbe kù nibà i ji yí lá. Káa mbe nibà i ji 'duù má yù yí ngbóó gî, 'bè gbí ɾa i mì ndú wálá.

⁴¹ «Nji ngoò má kuu ta ɾo lo, wò bà me ta bà ñò léé njú to a tà ɾo 'bí nambe lo ée? ⁴² Wò bà 'dè nje lo tacó bà 'dè có ji nambe lo máa yí yèè dè gí mì lo wàa wò 'ví òlò njú to 'do tà ɾo wó, 'do kòtí 'di, ta nji ngoò á tà ɾo lo, ndi lo bô mbe là ngo mè tí ka wó si ñindi wó mítí wó? À má éno, pà 'bí 'duù, wàa yí má òlò nji ngoò 'do tà ɾo lo gî, wò 'ví gii òlò njú to 'do tà ɾo 'bí ka lo.

⁴³ «Mù mbe jì'vi lá jé ɾi vò ndo mù lá. Mù mbe jì'vi gî delè jé ɾi tó ndo mù lá. ⁴⁴ Tacó à kù ñò ɾa mù ni ká mítí ndo wó. À jé ɾuka ndo bàà 'do tà mù kperè lá. À delè jé ɾuka ndo mbiigá 'do tà mù ga'dí lá. ⁴⁵ Tó 'duù kù bàkà káa ndâ tó i tí nó mbe yè yí wó géjé-géjé gî. Vò 'duù delè kù bàkà káa ndâ vò có tí nó mbe yè yí wó díí gî. Tacó nje 'duù kù 'dè có ká gítí ɾa i ñinó á gbí yí 'duù tí nó nô.

Na ndâ mbe gèè 'bá sósò'ô

⁴⁶ «Yo kù 'dè có máa ye a Mbe tí yo tacó yè, káa yo 'di có mì ye lá? ⁴⁷ Ye kpónó bà túbà tí ɾa 'duù ñinó mbe gí gí mì ye, yí gii 'di ndâ có mì ye, bìndi yí gii bàkà go ndâ có tí nó náa ye 'dè ji yí nó, nô. ⁴⁸ Na 'duù tí nó go mbe gèè 'bá ñinó mbe duu gùù ndâ kpalà 'bá mì wó ngé mîri 'bì wó gî. Ngo gii ò có tàkò 'bá tí nó, káa 'bá tí nó gii ɾò ká ngìkì tìyò, tacó à gèè me tí i-'dì lá. ⁴⁹ Káa 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì ye, káa yí bàkà go ndú lá, go 'duù mbe duu ta ndâ kpalà 'bá mì wó coko'do-cókó'dó. Ngo mâ gii ò có tàkò 'bá tí nó, à gii 'va tí to, si gbèe kpalà mí yaà lá.»

7

Jézù 'vala bòò mì 'bí Rómánò tí kùro ndâ àsikéri

¹ Jézù mâ gii cee ta bà 'dè ndâ có tí nó nje wó nó ji ndâ 'duù 'dáá gî, yí gii ñè nó ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù. ² Mâ gii zeke'o, 'bí 'dakò tí 'duù Rómà, tí kùro ndâ àsikéri zì'duù-vò, náa kpóló-kpolo bòò mì wó ta nò'o tí wó náa yí kù ù káa ndi sè o mì wó, ³ mâ gii 'di có tí Jézù, yí gii tuu ndâ 'bí kpo 'duù mì ndâ Jùdéya, máa ndú ya gí bà tè'é tí Jézù máa yí gí gí bà 'vala bòò mì yì. ⁴ Ndâ kpo 'duù tí nó gii ya gí mì Jézù, ndú mâ gii 'dè có tí nó náa kùro ndâ àsikéri tí nó tuu ta ndú nó ji yí gí, ndú gii 'deke tí ndú ji yí ta wotí tí máa, «'Dakò tí nó 'vii tí ɾa 'duù ñinó náa wò 'ví koni yí nó ngé ma. ⁵ Tacó yí bàkà nambeè ji ndâ 'duù mì ndoo ngé. À delè a yí ká bì bàndò bà kili ndâ Jùdéya gí bà ùlù Mbíri tí nó kpónó á tìyò nó ji ndoo.»

⁶ Jézù mà giì 'di có mì ndâ kpo 'duù tí nò, ndú giì njè nó ta ndú kù ya gí 'bá mì kùro ndâ àsikéřì tí nò. Ndú mà giì dooko gí 'bá mì kùro ndâ àsikéřì tí nò gí, ndú giì 'dè ndâ 'bí kómbe kùro ndâ àsikéřì tí nò náa yí tuu ndú máa, ndú ya gí bà 'dè có ji kpo 'duù tí nò tí Jézù nò máa, «Mbe tí ye, yeeke tí lo ta bà gí gí 'bá mì ye lá, tacó ye 'vii tí 'duù ñinó náa wò 'ví řì gí tà'i mì ye nó lá, ⁷ tacó éno, ye gbì gbí njembí ye tacó bà ya gí mì lo lá. 'Dè káa có ta nje lo wàa bòò mì ye bà 'vala gí. ⁸ Tacó ye delè a 'duù ta ndâ kpo-kpò 'duù kuu kùro ye, ye delè a gbolò 'duù kùro ndâ àsikéřì, náa ye má tè'é tí àsikéřì, yí kù gí gí tà é mì ye. Ye delè má je nó ji àsikéřì, yí kù ya ta nó tí nò. Ye má 'dè có ji bòò mì ye máa yí bàkà i ñinó, yí kù bàkà .»

⁹ Jézù mà giì 'di có tí nò náa 'dakò tí nò tuu ta ndâ 'duù ji yí nò, nje wó giì 'dèè gí. Bìndi yí giì 'visì tí wó gítí ndâ 'duù tí nó méé-me-mè mbe kù řu ndi wó nó, yí giì 'dè có ji ndú máa, «À kpétí ká 'do gbí òkò tí ndâ Ìzìriyéli, ye jé 'dé 'bí 'duù gbaànjé mbe tee njembí wó mítí Mbířì á go i mì 'dakò tí nò lá!» ¹⁰ Ndâ 'dakò tí nò náa kùro ndâ àsikéřì tí nò tuu ndú ji Jézù nó mà giì delè ndi ndú gí 'bá, ndú giì 'de bòò mì wó a gí yaà 'do gbí nò'o gí.

Jézù 'vala 'vii mì 'bí nawù ku

¹¹ Jézù bàkà me gbolò o bìndi bà 'vala bòò mì kùro ndâ àsikéřì tí nò lá, bìndi ndú giì njè nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Kàpàrànáwùmù kù ya gí gbí gbata Nàyíni. Ndâ 'duù me mbè giì ki 'do gbí gbata Kàpàrànáwùmù kù ko ndú. ¹² Ndú mà giì dooko gí njekèjì ndùgù bà řì gí gbí gbata Nàyíni gí, ndú giì 'de ndâ 'duù kù te ku 'bí 'dakò 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà duu yí. 'Dakò tí nò mbe cì nò a gbèe 'vii mì nawu wó, káa nawu wó delè a nawù ku. Ndâ 'duù giì ki 'do gbí gbata kí-ki kù ko tàkò ku ta ndâ niì tí nò. ¹³ Mbe tí ndoo mà giì ñò nawu 'dakò tí nò mbe cì nò, yè ro wó giì bàkà yí ngé ndii gí. Yí bà-i-nò giì 'dè có ji niì tí nò màa, «Wa gbí lá.» ¹⁴ Bìndi yí bà-i-nò giì ba to co gbí òkò tí ndâ 'duù ya gí mì ndâ 'duù tí nó mbe kù te ku nó, bìndi yí giì tee 'bí wò mítí mbà tí nó náa ndâ 'duù kù te ta ku nó. Ndâ 'duù tí nó mbe kù te ku nó mà giì ñò tíyò gí, Jézù giì 'dè có ji 'dakò tí nò mbe cì gí nò, máa, «Ye kù 'dè có ji wò máa, wò a gí yaà, ndí lo 'vii-'dakò.» ¹⁵ 'Dakò tí nò giì a kù ki tí wó to, bìndi yí giì 'bità bà 'dè có, bìndi Jézù giì je yí ji nawu wó.

¹⁶ Gúku bà-i-nò giì bàkà ndâ 'duù 'dáá gí ngé ndii gí. Bìndi ndú giì 'bità bà ùlù Mbířì máa, «Gbolò mbe 'dòkò có mì Mbířì co mí gbí òkò tí ze gí! Mbířì co wiri gí mì ndâ 'duù mì wó gí.» ¹⁷ Tàwo có tí nò giì ya cee 'bá Jùdèyà, ta sè ndâ 'bí to ñinó dè-dè nó 'dáá gí.

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù 'vee Jézù

¹⁸ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mà giì ya gí bà dìtà ndâ i tí nó 'dáá náa Jézù bàkà nó ji Jòvànì, Jòvànì giì řuka ndâ 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú, ¹⁹ bìndi yí giì tuu ndú, máa ndú ya gí bà 'vee Mbe tí ndoo máa, «Wò a 'duù tí nó náa Jòvànì 'dè có táánò máa yí kèjì nó wèè, ze ùndi 'duù tí nò?»

²⁰ Ndâ 'duù mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó mà giì yee mí Jézù, ndú giì 'dè có ji yí máa, «À tuu ze a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, «Wò a 'duù tí nó náa à máa wò kèjì nó, wèè, 'duù tí nó ká kpòò kèjì?» »

²¹ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó giì yee mì Jézù ta o tí nó si yí kuu gbí nètè bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o mì ndú, ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta bà njaanga ro ndâ mbe sú ro. ²² Ndú mà giì 'vanda ndi có tí nó náa mbe nìbà i ji ndú tuu ta ndú nó, ji Jézù, Jézù

gii 'visi có ji ndú máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà dità ndâ i ñinó náa yo ñò ta ɾo yo nó, ta ndâ có ñinó náa yo 'di ta tù yo nó ji Jòvànì: ndâ 'duù tí nó táánò tí ndâ mbe sú ɾo nó kpónó kù zeke'o, ndâ 'duù tí nó ta kò ndú mbe gbele've gí nó kù nó kútí ndâ mbe cì kpónó ɾo gí, ndâ mbe sú tù kù 'di có, ndâ 'duù ñinó mbe cì gí nó kù a gí yaà, à kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì ji ndâ mbe yê. ²³ Káa yo 'ví 'dè có ji yí máa, 'duù ñinó mbe me kpìkì-kpìkì gítí bà ùnje gítí ye lá nó a gbolò mbe tó pá.»

²⁴ Ndâ 'duù mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó mâ gii ñjè nó gí, Jézù gii 'bità bà 'vee ndâ mbè 'duù tí nó mbe tí mí mì wó nó gítí Jòvànì, máa, «Yo táánò kù kaa 'do gbí ndâ gbata ya gí gbí kángáá nga ngoò gí bà ñò a yè? Gí bà ñò ñjì ngba náa pípiri kù pí yí mò éno, mò ézò? ²⁵ Yo kaa ya gí bà ñò a yè? Gí bà ñò 'bí 'dakò mbe zaa ta ndâ banga bongo? Ndâ mbe kù zaa ta ndâ banga bongo kù dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba! ²⁶ Káa 'dóó i tí nó náa yo kaa ya gí bà ñò nó a ña yè? Gí bà ñò mbe 'dòkò có mì Mbírì? Ñìnò a nderè bà ya yo ká nó. Káa 'duù tí nó me gbolò ndii mbe 'dòkò có mì Mbírì gí. ²⁷ 'Dakò tí nó a 'duù tí nó náa a cu có gítí wó mì gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, «Nògí! Ye kèjì gí bà tuu tú mì ye gí kùɾo lo, gí bà 'viindi kpokèjì tacó tí lo,» nò. ²⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, 'bí 'duù náa a ñi ká jò yí mbe me gbolò ndii Jòvànì muu to tí nó wálá. Káa kpèti ká éno, cèe táangbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ bòn-gba mì Mbírì me gbolò ndii yí gí.»

²⁹ Ndâ cèe 'duù 'dáá gí, ta ndâ mbe kili i-mírì mâ gii 'di ndâ có tí nó náa Jézù 'dè gítí Jòvànì nó, ndú gii ùnje gítí có mì Mbírì gí, bìndi Jòvànì gii caka tí ndú gí. ³⁰ Káa à káa ndâ mbe kpolo tí tàkì, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà ká gii kpò có tí nó náa Mbírì 'dè ji ndú nó ta bà biya bá caka tí ndú mì Jòvànì gí.

³¹ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbè 'duù tí nó máa, «À má éno, ye kpónó 'ví 'vii ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó mítí yè? Ndú bà dù go ña yè? ³² Ndú go ndâ 'vii mbe kili ta bà muu ndú tende-tende mí gbí dùpì kù ño 'di. Bìndi ndâ 'bí 'duù gii dù á bándò mì ndú gii yuu nje ndú ji ndâ 'bí ka ndú máa, «Ze cè cè bà ko ñi ji yo, káa yo dù ɾu lá! Ze gii cè cè ku ji yo, káa yo wa gbí lá!» ³³ Tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò gí gí to nò, yí táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe ñjù pe lá. Káa nje yo táánò gii dù gítí wó máa, a i ká gbí muu wó! ³⁴ Káa 'Vii-mì-'Dakò gii gí kù zò i, ta bà ñjù pe, káa yo gii 'visi nje yo máa, «Nò káa ña 'dakò tí nó gí! Yí a mbe gàmàtà, tí vò mbe ñjù pe, tí kómbe ndâ mbe kili i-mírì ta ndâ i-tà-zùkùmèè!» ³⁵ Kpèti ká éno, à káa ndâ mbe ùnje gítí éno máa, Mbírì a mbe 'di gbí-o, ká bà 'dè yúco.»

Simónè te wiri mítí Jézù

³⁶ Ta o tí nó, 'bí mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdéyà gii tè'é tí Jézù gítí i-zó-zò á 'bá mì wó. Káa si ndú kù zò i, ³⁷ 'bí ñi náa ɾè wó volo ta ba bàkà vò i gí mâ gii 'di có tí Jézù, yí gii ɾi gí tàkò ndú tà'i ta pó bàà gbí ká'i-bàà náa à kirì 'do tí díí, si ndú kù zò i. ³⁸ Yí gii ɾò tíyò á seè kò Jézù náa yí paɾaka gí ndii nó, kù wa gbí ta bà 'dù ngo-ɾo wó mítí ndâ kò Jézù. Bìndi yí gii kucuku muungbó wó mí to, yí gii toɾo ngo-ɾo wó nó 'do tí ndâ kò Jézù ta se muu wó. Bìndi yí gii no tí ndâ kpázà kò Jézù ta nje wó, yí gii yee pó bàà mítí. ³⁹ 'Dakò tí nó tí mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdéyà náa Jézù kù zò i á 'bá mì wó nó mâ gii ñò ña i tí nó náa vò ñi tí nó kù bàkà ta Jézù nó, yí gii 'bità bà koɾo có máa, «'Dakò tí nó kùtàá má dú káa mbe 'dòkò có mì Mbírì, yí bà ñò ña vò ñi tí nó mbe kù gbala yí nó ni gí.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'dè có a i ji mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdéyà tí nó, ta ɾè wó a Simónè, náa ndú kù zò i 'bá mì wó nó máa, «'Bí có kuu mì ye tacó bà 'dè ji wò, Simónè.»

Káa Simónè gii 'visì có ji Jézù máa, «'Dè có mì lo, Mbe nibà i.»

⁴¹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji Simónè máa, «'Bí 'dakò dígísèé tí mbe da i gii 'vii cù ji ndá 'bí 'dakò sósò'ò, máa ndú má bàkà gí, waa ndú 'ví dele ndí ji yì. Yí 'vii ji 'bí 'duù a jú-kèè zi'duù-gbaànjé. Yí gii 'vii ji 'bí a jú-kèè vò. ⁴² Káa bà dele ndi cù tí nò ji mbe gii kpó ndá 'dakò tí nò sósò'ò nó gí. Mbe cù tí nò má gii ònò, yí gii 'dè có ji ndú, máa yí si có gítí ndú mí to gí. Wò koṛo có máa, a tàkòcò 'di gbí òkò tí ndá 'dakò tí nò sósò'ò nò káa bà peteke gítí mbe cù tí nò ndii ka wó gí?»

⁴³ Káa Simónè gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye koṛo có máa, tàkòcò 'dakò tí nó ta jú-kèè cù muu wó zi'duù-gbaànjé nò.»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji Simónè máa, «Có mì lo dú.» ⁴⁴ Jézù bà-i-nò gii 'visì tí wó gítí ni tí nò mbe yee pó bàà mítí kò wó si ndú kù zò i nò. Bìndi yí gii 'vee Simónè máa, «Wò ònò ni tí nó gí, Simónè? Ye a wiṛi 'bá mì lo, káa wò je ngo ji ye tacó bà caka kò ye go i gbí tàkù mì ndoo tí ndá Jùdéyà lá. Káa ni tí nó ká gii 'dù ngo-ṛo wó mítí ndá kpázà kò ye, bìndi yí gii toṛo ta se muu wó. ⁴⁵ Wò te wiṛi mítí ye ta bà òlò gbí tù ye go i gbí tàkù mì ndoo tí ndá Jùdéyà lá, káa 'do tí o bà ṛi ye gí tà'i bà-i-nó, ni tí nó ká kpécè kuu gbí nètè bà no tí ndá kpázà kò ye ta nje wó. ⁴⁶ Ye gí gí 'bá mì lo, káa wò toṛo bàà mítí muu ye go i gbí tàkù mì ndoo tí ndá Jùdéyà lá, káa a ni tí nó ká gii toṛo pó bàà mítí ndá kpázà kò ye. ⁴⁷ À má éno, ònò a nderè có tí nó náa ye 'dè ta có ji wò éno máa, Mbíṛi je à-cee-gí ji yí gítí ndá vò i mì wó mbe me mbè nó gí nó ká nò, tacó yí tee njembí wó mítí Mbíṛi ngé ma. Wò má zò 'bò gí mì ka lo, ka lo 'ví zò 'bò gí mì lo. Má éno, ni tí nó zè Mbíṛi nìkì ta njembí wó gbaànjé tacó Mbíṛi je à-cee-gí ji yí á gítí ndá vò i mì wó mbe ògbù ngé ndii gí nó gí.» ⁴⁸ Jézù má gii 'dè có ji Simónè cee gí, yí gii 'dè có ji ni tí nó máa, «À je à-cee-gí gítí ndá vò i mì lo gí.»

⁴⁹ Ndá 'bí 'duù tí nó mbe kù zò i ta ndú nó má gii 'di có tí nó, ndú gii 'bità bà 'vee 've gbí òkò tí ndú máa, «À tà nó a 'di ká nó, náa yí kù je à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndá 'duù nó?»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'dè có ji ni tí nó máa, «Bà tee njembí lo mítí Mbíṛi 'vala wò gí. Ya nìkì maa.»

8

Ndá ni mbe kù ko tàkò Jézù

¹ Jézù gii 'bità bà nò ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíṛi tí gba ji ndá 'duù cee to 'dáá gí. À ta o tí nó kù ko tàkò wó gbí ndá nó tí nó a ndá 'duù tí nó muu'bì-nje só náa yí bàkà ndú tí ndá tú mì wó nó, ² gii je ndá 'bí ni náa yí mòkò ndá i 'do gbí muu ndú, ta ndá 'bí náa yí 'vala ndú 'do gbí ndá 'bí ṛa tende nò'o, go Màríyà Màdèlénà náa yí mòkò ndá i vò-nje só 'do gbí muu wó, ³ gii je Jòwánà tí ni mì 'bí 'dakò ta ṛè wó a Cúzá tí mbe kù kpolo tí ndá i-'bá mì Èródè 'dáá gí, gii je Sùzánà, ta ndá 'bí ni me mbè náa à nì ṛè ndú lá. Ndá ni tí nó ká kù ko nje ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó ta ndá 'dóo i-zó-zò mì ndú.

Jézù lòkò'bò có gítí mbe va ṛa

⁴ Ta o tí nó, ndá 'duù gii ki 'do gbí ndá gbata 'dáá kpùkù ya gí mì Jézù. Jézù má gii ònò ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa gí gí mì wó nó, yí gii lòkò'bò có ji ndú, máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà va ṛa gbí njí mì wó. Káa ta o tí nó si yí kù va ṛa nó, ndá 'bí njí ṛa gii 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Ndá mbe co ta nó gii 'dò gbí ndú baraka gí. Bìndi ndá nuu gii ṛuka sè ndá ònò mbe 'vala 'do gbí bà 'dò gbí ndú mì ndá 'duù gí nó 'dáá gí. ⁶ Ndá 'bí

njì ña giì 'vaka tí ta ndi pí ndâ díí mbe do cukpu-cùkpù ta gbí njí. Síí ndú mâ giì yee gí sè, ndú giì mii gí, tacó to ɾo díí tacó bà bàkà gùlúsù'o ji tee ndú wálá. ⁷ Ndâ 'bí njì ña giì 'vaka tí ta ndâ bè kperè. Ndú giì kù gí, káa ndâ bè kperè tí nò giì gèè bè 'buuku ta muu ndú gí. ⁸ Ndâ 'bí njì ña giì 'vaka tí bà banga zì to. Ndú mâ giì kù gí, ndú giì jò ta muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè éno.»

Jézù mâ giì lòkò'bò có tí nò cee gí, yí giì 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Duù ta tù bà 'di có kuu tí muu wó, yí 'ví 'di có!»

Nderè bà 'dè có mì Jézù gbí lòkò'bò

⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nò náa yí 'dè gítí mbe va ña nò. ¹⁰ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Mbírì je muu tacó bà 'di gbí ngii gítí bà dù yí tí gba ji yo gí, káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ká gbí lòkò'bò, tacó wàa, Ndú kpèti má zeke i,

ndú 'ví ñò i tí nò náa ndú kù zeke nò ni lá;
ndú kpèti má 'di kòcò,
ndú 'ví 'di gbí có tí nò náa ndú 'di nò lá.»

Jézù 'dè gbí bà lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹¹ Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ñinó a gbí lòkò'bò tí nó gítí mbe va ña nó ká nò: Njì ña tí nò a có mì Mbírì. ¹² Ndâ ñinó mbe 'vaka tí tí kpokèjì nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di ndâ có mì Mbírì, káa Gba-vò-i giì volo muu ndú 'do tí bà ùnje gítí ndâ có tí nò gí, tacó wàa Mbírì 'ví 'vala ndú lá. ¹³ Ndâ njì ña ñinó mbe 'vaka tí ta pí ndâ díí nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbírì ta líkí'o tí ndú, káa có tí nò dù gbí njembí ndú lá. Ndú ùnje gítí có tí nò ká ta làmbu o, 'bí i mâ giì tala ndú, ndú giì solo sili ndú gí. ¹⁴ Ndâ njì ña ñinó mbe 'vaka tí gbí ndâ bè kperè nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbírì, káa ñó ɾo ndâ kpo-kpò i, ta líkí ndâ i muu to tí nó, ta kpùrù-kpùrù njembí gítí ndâ i muu to tí nó, giì si o ji ndú gítí bà 'de i 'do gbí ndâ có mì Mbírì náa ndú 'di nò lá. ¹⁵ Ndâ njì ña ñinó mbe 'vaka tí gbí banga zì to nó a ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì Mbírì, bìndi ndú giì kpòlo tí có tí nò ta tó njembí kácá-kácá ta tiri gbí wálá, ndú te kpomu gítí yee tí o tí nó náa ndú giì bàkà go có tí nò gí.»

À kù òlò wu ta 'dí'di'o tacó bà ñò ngba'o

¹⁶ «'Bí 'duù jé mbe tù wu ta kùpò ya tí gí tà'i mì wó ta bèbìli, bìndi yí giì 'bu i mí ɾo ngba wu tí nò wálá. Mbe bàkà ña i tí nó jé wálá. À kù òlò wu ta o 'dáá gí ká míti bándò ñinó náa 'duù bà ñò tà'i 'dáá gí. ¹⁷ Ndâ i ñinó náa a nguù ndú nó dù gbí kùrú tí ká lá. Ndâ có gbí ngàngbùùtù delè 'dáá gí bà 'vanda ká 'vanda gí sè. ¹⁸ À má éno, yo 'ví sè tù yo tí kpoò. Tacó 'duù ñinó ta i kuu mì wó nó, àá bà je i ji yí me gbolò ndii ñinó náa à kuu mì wó nó gí. Káa i 'duù má wálá, à kpèti káa làmbu ñinó náa yí kù koɾo có máa a kuu mì yì nó, àá bà je 'do tí wó gí.»

Ndâ 'dóó-'dòò nambe Jézù

¹⁹ Ndâ nawu Jézù ta ndâ 'dóó-'dòò nambe wó giì gí mì wó, káa ndú giì 'de kpokèjì bà ñò yí lá, tacó ndâ 'duù tì yè to gí. ²⁰ Ndâ mbe ñò ndú giì 'dè có tí ndú ji Jézù máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindi lo gi kuu sè á kàzò tacó bà ñò wò.»

²¹ Káa Jézù giì 'visì có ji ndâ 'duù tí nò máa, «Ndâ nawu ye ta ndâ ná'vindi ye a ndâ mbe 'di có mì Mbírì bìndi ndú giì bàkà go có tí nò.»

Jézù ɾò gbolò pípiři mí tìyò

²² Ta 'bí o gbaànjé, Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndoò di kàpá gí tító.» Ndú bà-i-nò giì kaa ya gí gbí gbâ, bìndi ndú giì 'bì nó gí tító go có mì wó nò. ²³ Káa si ndú gbí gbâ á ọ ngo, ọ giì ja Jézù gí. Ndâ mbe tala có mì Jézù má giì zeke'o, ndú ọ gbolò pípiri gbo ndú mí ọ ngo gí. Ngo kú giì gbàngà gí gbí gbâ. ²⁴ Ndú bà-i-nò giì 'bità bà gbà Jézù, ta bà tò kú máa, «Vò i 'de ndoo gí! Ndoò dooko ta bà mì ndoo mì ngo gí, Mbe nìbà i!»

Jézù má giì ziya gí, yí giì do mítí ndâ gbolò pípiri tí nó mbe kú pí wírí-wírí, wírí-wírí nó, ta ngo tí nó mbe kú gbàngà yéngé-yéngé, yéngé-yéngé nó, máa, ndú dù ngbì. Ndâ i tí nó bà-i-nò giì dù ngbì gí, o giì ọ déé.

²⁵ Bà ndâ i tí nó má giì cee gí, Jézù giì 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo tee njembí yo mítí ye lá tacó ye?»

Ndú giì si nje ndú nga-ngàà ta gúku, bìndi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À tà nó a 'di, náa à kpétí káa ndâ ngo ta pípiri, káa ndú kú 'di có mì wó nó?»

Jézù mòkò ndâ i 'do gbí muu 'bí 'dakò

²⁶ Ndâ Jézù giì di kàpá bìndi bà gbùrùngà ndú mì pípiri nò gítí 'bí wúngbó to á 'bá mì ndâ 'bí ọ 'duù náa à kú nì mítí ndú a ndâ Jèràsínì.

²⁷ Káa, à káa pọọ bà tee kò Jézù mì tító, ndú giì 'de tí ndú ta 'bí 'dakò ta 'bá mì ndú gbí gbata, ta ndâ i gbí muu wó. Ndâ i tí nó gbí muu 'dakò tí nó si yí kú nò ta só, ndú delè giì si yí kú 'vala ká ta ndi tà ndâ 'bá muu'dú ta cèe kòndi o.

²⁸ 'Dakò tí nó má giì ọ Jézù, yí giì 'va tí wó mí kùro Jézù, kú tò kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mì lo ta ye a ye, ndí lo Jézù, tí 'Vii-mi-Mbíri a ngéé gbíri? Ye kú 'deke a tí ye ji wò máa, wò waa có mítí ye lá.»

²⁹ 'Dakò tí nó pìi ọ wo tí nó tacó a Jézù ká mòkò i tí nó gbí muu wó nò máa, yí có 'do gbí muu wó gí. I tí nó 'va 'dakò tí nó mí to ta bà me mbè. Ta o tí nó náa à má tanga mítí wó gí nó, à kú da 'bò mítí kò wó, à delè kú ẹre 'bì wó ta kpùrù'vù nji wú, káa yí kú karaka nji wú 'do tí 'bì wó gí. Yí delè kú ki'viki gbì 'bò 'do tí kò wó gí. I tí nó má tanga gí, yí kú te yí ya tí gí gbí kángáá nga ngoò ta kpééti wó.

³⁰ Jézù má giì 'vee 'dakò tí nó gítí ọ wó, 'dakò tí nó giì 'visi có ji yí máa, «Rè ye a <Tùmèrè>.» 'Dakò tí nó 'visi ọ có tí nó ji Jézù tacó a ndâ i me mbè ká kò yí. ³¹ Ndâ i tí nó gbí muu 'dakò tí nó bà-i-nò giì 'deke tí ndú ji Jézù máa, yí 'vaka ndâ yí mí gbí guù wu lá. ³² Ndâ kàdùrùkù ta o tí nó mèè kú zò i á ta tàgbà gú gbí to tí nó; tacó éno, ndâ i tí nó gbí muu 'dakò tí nó giì yù nambeè 'dò mì Jézù máa, yí si ndâ yí 'ví kaa ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí nó. Jézù má giì ùnje ji ndú gí, ³³ ndâ i tí nó giì kaa 'do gbí muu 'dakò tí nó ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí nó gí, ndâ kàdùrùkù tí nó giì kaa ta ngèlè ta ndâ i tí nó gbí muu ndú ya gí bà oloko gí tà ngo 'do tí njà gángá ngo, bìndi ndú giì mì ta ngo gí.

³⁴ Ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù tí nó nò má giì ọ ọ i tí nó mbe bàkà tí mítí ndâ kàdùrùkù nò, ndú giì njè ta ngèlè ya gí bà 'dè ji ndâ 'duù gbí gbata, ta ndâ 'duù ta ndi gbí nji. ³⁵ Ndâ 'duù giì ki ya gí bà ọ ọ i-serè tí nó náa ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù 'dè có gítí ji ndú nó. Ndú má giì yee kà, ndú giì 'de 'dakò tí nó náa Jézù mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nò kú ki tí wó á kùro Jézù, tí cèe 'duù ta bongo tí wó. Bìndi nje ndâ 'duù giì 'dèè gí.

³⁶ Ndâ mbe ọ ndâ i tí nó mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nó ta ndâ i gbí muu wó nó ta ọ ndú má giì ya gí bà dità ndâ i tí nó ji ndâ 'duù, ³⁷ ndâ 'duù gbí gbata mì ndâ Jèràsínì ta ndâ 'duù njìno ta 'bá mì ndú ta seè gbata nó giì 'deke tí ndú ji Jézù ta gúku máa, yí njè nó 'do gbí to mì ndâ yí gí. Tacó

énò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii kaa ya gí gbí gbâ, bìndi ndú gii dele ndi ndú gí tító.

³⁸ Káa ta o tí nó si ndâ Jézù kù bàkà nó nó, 'dakò tí nò náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nó gii ya gí mì Jézù, bìndi yí gii 'deke tí wó ji yí máa, yí si ndâ yí 'ví ya ta ndú. Kaa Jézù gii 'dè có ji yí máa, ³⁹ «Ya gí 'bá, wàa wò 'ví ma có ña i tí nó náa Mbírì bàkà ji wò nó ji ndâ 'duù.» 'Dakò tí nò bà-i-nò gii ya gí 'bá, bìndi yí gii ma có ña i tí nó náa Jézù bàkà ji yí nó cee gbí gbata 'dáá gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí nù ta 'bí 'vinî

⁴⁰ Jézù mâ gii dele ndi wó gí Galiléyà, ndâ 'duù gii te wíri mítí wó ngé ndii gí, tacó ọ́o ndâ 'duù ta o tí nò ká kpokèjì tí wó. ⁴¹ Mâ gii zeke'o, 'bí gbolò 'duù tí kùro ndâ mbe kù kili mí bàndò bà ùlù Mbírì mì ndâ Jùdéyà, ta ẹ̀ wó a Jáyìrù, gii ya gí bà zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó ji yí máa, ndâ yí ya ta yí gí 'bá, ⁴² wàa yí 'ví 'vala gbèè nájú yí tí 'vinî ta ndoò tí wó go muu'bi-nje só, ta sé'i tí wó, mbe kù ù káa ndi sè o mì wó.

Káa si ndâ Jáyìrù kù ya gí 'bá mì wó ta Jézù, ndâ 'duù me mbè gii tí ndú 'dee gí. ⁴³ Ta o tí nò, 'bí nù ta mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu'bi-nje só káa yí 'de mbe 'vala yí lá, kuu gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. ⁴⁴ Nii tí nò mâ gii ọ̀ Jézù, yí gii para ta kpokèjì kapí Jézù có gbí òkò tí ndâ 'duù ya gí bà zèè nje bongo tí Jézù. Bìndi mbelè tí nò mbe kù yee tí wó nó ngé gii ọ̀ tìyò gí. ⁴⁵ Káa Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «A 'di ká gbala ye?»

Káa ndâ 'duù 'dáá gí gii o gí. Bìndi Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nìbà i, a ndâ 'duù tí nó mbe tí 'dee wò kìgìrìgì gí nó ká kù kpoko wò.»

⁴⁶ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò cò mì Piyétòrò nó máa, «'Duù gbala ye gí. Ye ọ̀ ni 'do tí bà có wotí 'do gbí dii ye.»

⁴⁷ Nii tí nò mâ gii ọ̀ ni gí máa, kèjì bà ndo yí 'do 'bì Jézù wálá, yí gii có ta gúku kpùrù-kpùrù-kpùrù, ya gí bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù. Bìndi yí gii yù gbí nderè bà zèè nje bongo tí Jézù mì wó, ta bà 'vala yí ngé á bìndi bà zèè nje bongo tí Jézù mì wó, mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí.

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Bà tee njembí lo mítí ye 'vala wò gí, nájú ye. Ya nìkì maa.»

⁴⁹ Káa si Jézù kù 'dè có ji nù tí nò, 'bí 'dakò náa à tuu yí 'do 'bá mì Jáyìrù gii 'dè có ji Jáyìrù máa, «Si bà yeeke ndi mbe nìbà i kpòò mì to. Tacó bà i tí nó kà volo gí nò.»

⁵⁰ Jézù mâ gii 'di có tí nó náa 'dakò tí nó kù 'dè ji Jáyìrù nó, Jézù gii 'dè có ji Jáyìrù máa, «Cì gúku lá. Tee káa njembí lo mítí ye, wàa yí bà a gí yaà gí.»

⁵¹ Ndâ Jézù mâ gii yee 'bá mì Jáyìrù, Jézù gii biya gí máa 'bí 'duù 'ví ọ̀ ta yí gí tàkò ku tà'i lá. Ndú gii ọ̀ gí tà'i tàkò ku ká ta ndâ Jáyìrù tí bu ku, ta nawu ku, gii je ndâ Piyétòrò, ta Jòvànì, ta Jákòmò 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó. ⁵² Ndú gii ọ̀ ta ndú gí tà'i tàkò ku si ndâ 'duù kù mètèkè tí ndú ta bà wa ku sè. Káa Jézù gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Yo si bà wa gbí mí to. Yí cì lá, yí kù tè a ọ̀.» ⁵³ Ndâ 'duù mâ gii 'di có tí nó, ndú gii ọ̀ Jézù ọ̀-ọ̀, tacó ndú ọ̀ ni gí máa, 'vinî tí nó cì gí.

⁵⁴ Káa Jézù gii zèè 'bì 'vinî tí nó, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «A gí yaà, ndí lo 'viì.» ⁵⁵ Mâ gii zeke'o, 'vinî tí nó gii 'bità bà wo woò, bìndi yí gii a ngé cónjórónjò gí yaà. Jézù bà-i-nò gii 'dè có máa, à je i-zó-zò ji yí.

⁵⁶ Nje ndâ bu 'vinî tí nó ta nawu wó gii 'dè gítí ọ̀ i tí nó gí, káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, ndú 'ví 'dè có i tí nó mbe bàkà tí nó ji 'bí 'duù gbaànjé lá.

9

Jézù tuu ndâ tú mì wó muu'bi-nje só

¹ Ta o tí nò Jézù gii kili ndâ tú mì wó muu'bi-nje só náa yí ɾuka ndú 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó nó, yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o ji ndú. ² Bìndi yí gii tuu ndú, máa, ndú ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba, ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o. ³ Yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo 'ví je 'bí i tacó bà kpolo ta tí yo muu nó lá.

Yo 'ví zèè mù kóró lá, yo 'ví le kúúkpá lá.

Yo 'ví te i-zó-zò lá, yo 'ví je gùrúsù lá.

Yo delè 'ví je vòò 'bí bongo lá.

⁴ Yo má yee tí to, yo 'ví ɾàngà ndò lá, yo 'ví dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà njè nó mì yo 'do tí to tí nò.

⁵ Yo má yee tí to, káa ndâ 'duù gbí to tí nò má te wíri mítí yo lá, ta o tí nó náa yo má kú njè nó 'do tí to tí nò nó, yo 'ví gbì njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí, tacó bà túbà ji ndâ mbe to tí nò máa, a ndú ká pà vò i mì ndú gítí mīri ndú.»

⁶ Jézù má gii 'dè ndâ có tí nó náa à tí nó ji ndâ mbe tala có mì wó cee gí, ndú gii njè nó ya cee to 'dáá gí kú ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù, ta bà 'vala ndâ mbe nò'o ta ndi tí ndâ bándò 'dáá gí.

Muu Èródè ònòkò tí gítí Jézù gí

⁷ Èródè tí gbolò 'duù mbe kú zogo Gàliléyà má gii 'di tàwo ndâ i tí nó náa Jézù kú bàkà nó, muu wó gii ònòkò tí gí. Tacó ndâ 'bí 'duù ta o tí nò kú 'dè có máa, a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó. ⁸ Ndâ 'bí 'duù máa, a Èlìjà tí nó tí ká mbe 'dòkò có mì Mbíri nó ká gí ndi wó. Káa ndâ 'bí 'duù òndi ndú máa, a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri ká 'vala ndi wó. ⁹ Èródè má gii 'di ndâ có tí nó njúkú-njúkú nò, yí gii 'vee tí wó ta go bà ò Jézù, máa, «Ye da mīri Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gí. Wàa 'duù tí nò ta ɾè wó kú wu ènò nò 'ví dù a 'di?»

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifi vô

¹⁰ Ndâ tú mì Jézù gii dele ndi ndú gí gí bà dità ndâ i tí nó náa ndú bàkà si ndú muu nó nò 'dáá gí ji yí. Bìndi Jézù gii kaa ndú, ndú gii ya ta ndú ta kpéetí ndú gítí 'bí to ta 'bá tí wálá seè gbata Bètìsàyídà. ¹¹ Káa ndâ 'duù me mbè gii ò bà ya ndú gí. Bìndi ndú gii kaa ya gí tàkò ndú.

Ndâ 'duù tí nò má gii yee tàkò ndú ká gí, Jézù gii te wíri mítí ndú ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndú, delè ta bà 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só má gii ò ɾi kú tá-ta, ndú gii ɾuka bà muu ndú, bìndi ndú gii ya gí mì wó, bìndi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Njè ndâ 'duù tí nò gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà ndâ bándò ɾi, ta i-zó-zò, á ta ndi 'bá mì ndâ 'duù. Tacó ndoo kpónó tí bándò òndi ta 'bá tí wálá nò.»

¹³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Káa 'dóó yo má je ní i-zó-zò tí nò ji ndú, káa yè ká tí?»

Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Áá mì ze káa ndâ kú kò vô, ta ndâ sè sósò'ò. Gbí có mì lo nò máa, ze ya gí bà sì i-zó-zò ji ò ndâ mbè 'duù tí nó?» ¹⁴ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí ènò tacó muu ndâ 'duù ta o tí nò 'dáá gí bà dù go álifi vô.

Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo 'dè có ji ndâ 'duù tí nò máa, ndú ki tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go ndâ 'duù zi'duù-só tí gbèe bàndò.»

¹⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ giì ki ndâ 'duù mí to, á go có tí nò náa yí 'dè ji ndú nò gí, ¹⁶ Jézù giì kaa ndâ kù kô tí nó mì ndú vô nó, ta ndâ sè tí nó sósò'ô nó, mí 'bì wó, yí giì zeke'o gí tàrì, yí giì ùlù Mbírì tacó tí ndú, bìndi yí giì ki'viki gbí ndú, bìndi yí giì kaa ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, ndú njèè ji ndâ 'duù. ¹⁷ Ndâ 'duù giì zò i yè yí ndú 'dáá gí, bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù giì ɾuka sè i-zó-zò mbe kpò ndú gí yeke ndâ kèè muu'bì-nje só.

Piyétòrò yù gbí Jézù máa, yí a Bìndi-Mbírì

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù 'deke tí wó ji Mbírì, si mì ndú ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bì-nje só nó, yí giì 'vee ndú máa, «Yo kù 'di 'do mì ndâ 'duù éno máa ye a 'di?»

¹⁹ Káa ndú giì 'visì có ji yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có éno máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa wò a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. Káa ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú máa, wò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

²⁰ Káa Jézù giì 'vee ndú máa, «Káa yo? Yo ñìndi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

Káa Piyétòrò giì 'visì có ji yí máa, «Wò a Bìndi-Mbírì!»

²¹ Káa Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, ndú 'ví 'dè ndi có tí nò náa Piyétòrò 'dè nò ji 'bí 'duù gbaànjé lá. ²² Yí giì 'dè có ji ndú máa, «'Viì-mì-'Dakò kèjì gí bà kònò a ndú tí ndâ sé'i. Ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkùì mì ndâ Jùdéyà bà zi yí gí. Káa ta sili ta'ò bìndi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

²³ Jézù giì 'dè 'bí có ji ndâ mbe tala có mì wó 'dáá gí máa, «Go bà dù tí mbe ɾu ndi ye má tí 'duù, 'duù tí nò 'ví ò-bà-mbí miɾi wó gí, yí 'ví ùnje gítí bà kònò sé'i ta ɾi 'dáá gí á muu ye, wàa yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye. ²⁴ Tacó 'duù ñìno ta go bà kpolo tí 'dóo miɾi wó tí wó nó ká bà giɾi miɾi wó. Káa 'duù ñìno mbe giɾi miɾi wó tacó tí ye nó ká bà 'de 'válá. ²⁵ 'Duù bà 'de gbí ndâ i muu to tí nó a yè, náa yí kpèti má 'de ndú 'dáá gí, bìndi yí giì giɾi miɾi wó gí? ²⁶ Ye 'dè có tí nò ji yo, tacó 'duù má kù kù nó tí bà túbà tí wó tí 'duù mì ye muu to tí nó, yí delè má kù kù nó tí ndâ có mì ye muu to tí nó kpónó, 'Viì-mì-'Dakò delè bà kù nó tí 'duù tí nò ta o tí nó náa 'Viì-mì-'Dakò bà giì tòngbaà go i mì ndâ Bu wó ta ndâ tó basilì.

²⁷ «Káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo, á mbe kù ɾò tíyò kùro ye kpónó nó, bà ñò o bà dù Mbírì tí gba muu to tí nó má kózò gí, bìndi ndú bà giì cì .»

Bà 'visì cè kózò tí Jézù

²⁸ Jézù giì bàkà káa i go sili vô-nje ta'ò á bìndi bà 'dè nje mì ndú ta ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí giì kaa ndâ Piyétòrò, ta Jòvànì, ta Jákòmò, ndú giì ya ta ndú gí pí 'bí njà gú. ²⁹ Káa si yí kù giì 'deke tí wó ji Mbírì, cè kózò tí gbíro wó giì 'visì tí gí. Ndâ bongo tí wó giì dù kù tòngbaà ñàlì-ñàlì, 'bù'úú. ³⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù mbe ko yí ya tí gí pí gú nó mâ giì zeke'o, ndú giì ñò ndâ Jézù kù 'dè nje ta ndâ 'bí 'dakò sósò'ô. Ndâ 'dakò tí nò a ndâ Mòze ta Èlìjà ³¹ ká co gí gbí ngba'o kù 'dè nje ta ndâ Jézù gítí o bà giì ci yí mí Jèrùzàlèmè go có tí nó náa Mbírì 'dè sàà gí.

³² Ndâ Piyétòrò ta ndâ ka wó ta o tí nó a ku ta ɾi, káa ndú giì te kpo muu kù zeke ngba ndâ 'dakò tí nó sósò'ô mbe kù ɾò tíyò á mì ndú ta ndâ Jézù nò. ³³ Káa si ndâ 'dakò tí nó kù giì njè nó 'do mì Jézù, Piyétòrò giì 'dè có

ji Jézù mà, «Bà dù ndoo bà-i-nó a cèe tó có, Mbe nìbà i. Si ze 'ví tò ndà ndùúrù ta'ò mí bà-i-nò, gbaànjé á ji wò, gbaànjé ji Mòze, wàa gbaànjé ji Èlìjà.» Piyétòrò 'dè có tí nò tacó yí nò 'dóó có bà 'dé-'dè mì wó lá.

³⁴ Káa si Piyétòrò kù 'dè có tí nò, ndú mà giì zeke'o, yùkúú, kùlù mù yìiga muu ndú gí. Kùlù mù tí nò giì te a gúku mítí ndú. ³⁵ Ndú bà-i-nò giì dù kù 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nò máa, «Ŋìno a 'Vii mì ye, tí bà njembí ye; yo 'di có mì wó!» ³⁶ Ndú mà giì zeke'o bìndi bà kaṛa kòcò 'duù tí nò, ndú giì nò káa Jézù ta kpéetí wó.

Ndà mbe tala có mì Jézù giì nè nje ndú gí tàkò i tí nò mbe bàkà tí nò go bà nè nje ndà 'duù gí tàkò i mbe bàkà tí gbí gázà.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'vii

³⁷ Si ndà Jézù ta ndà mbe tala có mì wó ta'ò mbe ko yí ya tí gí pí gú nó kù giì dele ndi ndú gí tàgbà gú ta 'bí yé, ndú giì 'dè tí ndú ta ndà 'duù me mbè mbe kù kaa ya gí kùṛo ndú. ³⁸ 'Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndà 'duù tí nò mbe tí bìnjii nò giì dù ká to nò giì ja kù mí to máa, «Ye kù 'deke a tí ye ji wò máa, wò nò yê ṛo 'vii mì ye. Nò yê ṛo gbèe 'vii mì ye, Mbe nìbà i! ³⁹ I tí nò gbí muu wó nò má a gí, yí kù ja kù mí to, bìndi yí giì 'va yí kàngàrangà mí to, pù kù giì gí 'do gbí nje wó tükù-tükù gí to; i tí nò kù 'va yí ta o 'dáa gí, bà dò 'bì 'do tí wó á mì i tí nò delè me kpoò. ⁴⁰ Ye 'deke tí ye ji ndà 'bí mbe tala có mì lo máa, ndú mòkò i tí nò 'do gbí muu wó gí, káa à giì kpò ndú gí.»

⁴¹ Káa Jézù giì 'visì có gí tàkò có mì 'dakò tí nò máa, «Ákoo ndí yo ndà mbe ngbútù mbe tee njembí mítí Mbíṛì lá. Yo bà lè mí tà ṛo ye a ngarànga? Ndoò bà dù ta ndoo ye tí o ngàyi? Gí ta 'vii tí nò mì lo nò gí bà-i-nò.»

⁴² Si 'dakò tí nò kù giì ya ta 'vii mì wó ta i-gbì-muu wó nò ji Jézù, i tí nò giì tanga mítí 'vii tí nò, yí giì 'va yí mí to, bìndi yí giì aanga yí jègè'dèe gí. Káa Jézù giì do mítí i tí nò, bìndi yí giì mòkò yí 'do gbí muu 'vii tí nò gí. Bìndi yí giì je yí ji bu wó. ⁴³ Ndà 'duù mà giì nò i tí nò náa Jézù bàkà nò, nje ndú 'dáa gí giì 'dèe gítí ṛa wotí mì Mbíṛì nò gí.

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí bà cì yí

Káa si muu ndà 'duù ká jé kù ẹṛe tí gítí ndà i tí nó 'dáa gí náa Jézù ta o tí nò kù bàkà nó, yí giì 'dè có ji ndà mbe tala có mì wó máa, ⁴⁴ «Yo si có tí nó náa ye kù 'dè nó 'ví ya gí gbí tù yo, tacó àa kèjì gí bà cu gòmbò tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndà 'dakò.» ⁴⁵ Káa bà 'di gbí có tí nò giì kpò ndà mbe tala có mì Jézù gí, tacó à nguù gbí 'do tí ndú gí. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí delè giì zèe nje ndú gí.

Gbolò 'duù mbe ndii ndà 'bí ka wó 'dáa gí a 'di?

⁴⁶ Kponje giì tanga gbí òkò tí ndà mbe tala có mì Jézù máa, gbolò 'duù mbe ndii ndà 'bí ka wó gbí òkò tí ndà yí 'dáa gí a 'di wè? ⁴⁷ Káa Jézù giì 'di gbí ṛa bà koṛo có mì ndú nò gí. Tacó éno, yí giì je 'bí lambu 'vii kù mí ṛègbà tí wó, ⁴⁸ bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «'Duù mbe te wíṛi á mítí 'vii tí nó ta ṛe ye, yí te wíṛi tí nó a i mítí ye, káa 'duù mbe te wíṛi mítí ye, yí te wíṛi tí nó a i mítí mbe tuu ye, tacó 'duù ṛinó tí táangbà 'duù gbí òkò tí yo 'dáa gí nó, a gbolò 'duù gbí òkò tí yo 'dáa gí.»

'Duù ṛinó ta vò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo

⁴⁹ Jòvànì giì 'dè có ji Jézù máa, «Ze nò 'bí 'dakò kù mòkò ndà i 'do gbí muu ndà 'duù ta ṛe mì lo, káa ze giì ṛò yí á 'do tí gí, Mbe tí ze, tacó yí me 'duù mì ndoo lá.»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji Jòvànì máa, «Yo ọ̀rò yí 'do tí lá; tacó 'duù nìno ta wò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo.»

Ndà 'duù gbí to Sàmáriyà biya bà te wíri mítí Jézù gí

⁵¹ Kùro o bà ya Jézù gí gbíri mà gii dooko gí, yí gii bàkà nó kù ya gí Jèrùzàlémè. ⁵² Káa yí gii tuu ndà tú mì wó ya gítí 'bí to Sàmáriyà, gí bà 'viindi i ù ta ndi wó. ⁵³ Káa ndà 'duù gbí to tí nò gii biya bà bàkà wíri ù ta ndi wó gí, tacó yí zèè ta o tí nò a kpokèjì Jèrùzàlémè. ⁵⁴ Ndà tú mì wó, ndà Jákòmò ta Jòvànì, mà gii ọ̀nò, ndú gii 'vee yí máa, «Ze tè'é tí wu 'do gbíri gí bà mì ndú gí, Mbe tí ze?»

⁵⁵ Káa Jézù gii 'visì tí wó, yí gii do mítí ndà Jákòmò ta Jòvànì. ⁵⁶ Bìndi ndú gii njè nó 'do gbí to tí nò ya gítí 'bí to.

Mboo tàkò bà dù tí mbe ru ndi Jézù

⁵⁷ Káa si ndú muu nó, 'bí 'dakò gii 'dè có ji Jézù máa, «Áá bà ja ye a 'do tàkò lo káa go ngo.»

⁵⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Ndà gùù mì ndà ngàmbe kuu tí. Ndà 'bá mì ndà nuu kuu tí. Káa bàndò bà te muu 'Vii-mi-'Dakò mítí wálá.»

⁵⁹ Yí gii 'dè có ji 'bí 'dakò máa, «Ru ndi ye.»

Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji yí máa, «Si ye 'ví ya gí bà duu ku bu ye má kózò gi, Mbe tí ye.»

⁶⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Si ndà ku 'ví duu ndà 'dóó ku mì ndú, wàa wò 'ví ya gí bà ma có bà dù Mbíri tí gba.»

⁶¹ 'Bí 'dakò bà-i-nò gii 'dè có ji Jézù máa, «Ye bà ru ndi lo, kpo 'duù. Káa si ye má ya gí bà 'vee ndà 'duù 'bá mì ye má kózò gi.»

⁶² Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Mbe zèè bá ká á tà njí gí, káa yí kù zeke'o á gí ndii bà 'vii tí mbe dù tí bòò gba mì Mbíri wálá.»

10

Jézù tuu ndà mbe tala có mì wó 70

¹ Ta o tí nò, Mbe tí ndoo Jézù gii ruka ndà 'bí mbe tala có mì wó zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi só, bìndi yí gii tuu ndú gí kùro, só-só-só gí gbí ndà gbata, ta ndà to tí nó náa yí kù kofo có bà co wíri ya gí gbí ndú. ² Káa ta kùro o bà njè nó mì ndú, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndà i gbí njí ògbù ngé, káa muu ndà mbe kili ndú me njí'dí. À má éno, yo 'deke tí yo ji Mbíri tí mbe njí tí nò, tacó wàa yí 'ví tuu ndà 'bí 'duù gí bà kili ndà i 'do gbí njí mì wó gí. ³ Yo njè nó! Ye kpónó kù tuu yo á go ndà rómbo á gí gbí òkò tí ndà gbôwó.

⁴ Káa yo 'ví kaa gùrúsù ta yo tacó bà sì ta i muu nó lá.

Yo 'ví le kúúkpá bà yù i lá.

Yo 'ví kaa ndà 'bí tàrà lá.

Yo 'ví nò ta bà 'vee ndà 'duù ta ndi tí kpokèjì lá.

⁵ Yo má yee tí 'bá, kpédélé có náa yo 'ví 'dè ji ndà mbe 'bá tí nò 'ví dù a, «Mbíri 'ví si yo 'ví dù nìkì maa!» ⁶ Duù nìno ta 'dè njembí wó nó má kuu 'bá tí nò, Mbíri bà bàkà nambeè ji yí go có tí nò gbí njembí yo nò gí. Káa 'duù ta 'dè njembí wó má 'bá tí nò wálá, Mbíri bà bàkà nambeè tí nò ta gó tí yo nò ji ndú wálá.

⁷ Yo má yee tí to, yo 'ví rànà 'bá lá. Ndà mbe 'bá má je ndà i-zó-zò ta ngo ji yo, yo 'ví biya lá, tacó mbe nèté kù ka wu'o me sínò lá.

⁸ Yo má yee tí to, káa ndà 'duù má te wíri mítí yo, yo 'ví zò i-wíri tí nó náa ndú bàkà ji yo nò. ⁹ Yo 'ví 'vala ndà mbe nò'o tí bàndò tí nó náa ndà

'duù te wiři mí tí yo á tí nò. Yo 'ví 'dè có ji ndâ 'duù tí bándò tí nò máa, <Kùro bà dù Mbíri tí gba mì yo dooko gí.>

¹⁰ Káa yo má yee tí to, káa ndâ 'duù tí to tí nò má te wiři mí tí yo lá, yo 'ví co gítí kpokèjì, wàa yo 'ví gbì njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí, bìndi yo 'ví 'dè có ji ndâ mbe to tí nò máa, ¹¹ <À kpè tí káa njú to 'bá mì yo, ze gbì 'do tí kò ze mí to ji yo gí. Káa yo koṛo muu yo máa, kùro bà gí Mbíri gí bà dù tí gba mì ndâ 'duù 'dáá gí dooko gí.> ¹² Ye kù 'dè có ji yo ta kponje tí wálá, máa, Mbíri bà waa có mí tí ndâ 'duù tí nò ta wotí tí ndii ñindi ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà gí.

¹³ «Yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kòràzìni, ta ndâ 'duù gbí gbata Bètìsàyída, bà ñò mí tí yo! Tacó ye táánò má bàkà ndâ seṛè tí nó náa ye bàkà ji yo nó a i ji ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tíro ta gbata Sídóni, o go éno ndú kpónó yù zì sùwáli, bìndi ndú gii toṛo mbúlùwu mí tí ndú tacó bà túbà máa, ndâ yì 'visì muu ndâ yì 'do tí ndâ vò i mì ndâ yì gí, sàà gí! ¹⁴ Káa a ndâ 'duù gbí ndâ gbata Tíro ta Sídóni ká bà 'de bà wo woò á có tí yo ta o bà waa có mì Mbíri mí tí ndâ 'duù ta ndòngbú o. ¹⁵ Káa yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kàpàrànáwùmù! Yo bà oko tí yo go éno yee tàri? Mbíri bà 'vaka yo 'do ká gí tà-'bá-gì-lá.»

¹⁶ Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «À má éno, 'duù má 'di có mì yo, yí 'di nò a có mì ye. 'Duù má biya yo, yí biya nò a ye. Káa 'duù má biya ye, yí biya nò a 'duù tí nó mbe tuu ye.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù náa yí tuu ndú nó dele ndi ndú gí gí mì wó

¹⁷ Ndâ mbe tala có mì Jézù zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi só náa yí tuu ndú nó gii dele ndi ndú gí gí bà dità ndâ i tí nó náa ndú bàkà ta ndi to nó ji yí ta líkí'o tí ndú, máa, «Ze má 'dè có kpè tí ká ji ndâ i-gbì-muu ndâ 'duù ta ṛe lo, ndú kù 'di có mì ze, Mbe nìbà i!»

¹⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye gii ñò Gba-vò-i kù 'va tí wó to 'do tàri mélé-mèlè go bà ì mù nò. ¹⁹ Yo ñò nò! Ye je wotí bà 'dò ndâ kpoo, ta ndâ sene, ta kò yo á ji yo gí. Ye delè gii je wotí bà co gbí ñò ku'di tí Gba-vò-i á ji yo gí. 'Bí i delè gí bà bàkà yo wálá. ²⁰ Kpè tí ká éno, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo tacó náa ndâ i-gbì-muu ndâ 'duù kù cì gúku tí yo nò lá. Yo dù ta líkí'o tí yo tacó Mbíri cu ṛe yo mí gbíri gí.»

Jézù ùlù Mbíri

²¹ Ta o tí nò, Bèri-mi-Mbíri gii zèè 'bì tí Jézù mbi ta líkí'o gí. Bìndi yí gii 'bità bà ùlù Mbíri máa, «Ye ùlù wò tí Bu ye, tí Mbe tí ndâ tàri ta to. Tacó wò ngùù gbí ndâ i tí nó á 'do tí ndâ mbe 'di gbí-o, ta ndâ mbe yú ṛo gí. Wò gii 'dè gbí ndú a i ji ndâ víi 'viì sínò. À éno Bu ye, tacó wò táánò bàkà nò a bà njembí lo. ²² Bu ye kaa ndâ i 'dáá gí á mí 'bí ye tí 'Viì mì wó gí. Káa mbe ñò ye tí 'Viì mì wó, ni wálá, à káa yí tí Bu ye; mbe ñò yí tí Bu ye delè ni wálá, à káa ye tí 'Viì mì wó, gii je ndâ 'duù tí nó ta go bà 'dè ji ndú tí 'Viì mì wó no.»

²³ Jézù gii 'visì tí wó gítí ndâ mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndú ta kpéé tí ndú máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe ñò i tí nó náa yo kù ñò nó a ndâ mbe tó pá. ²⁴ Ye kù 'dè có ji yo máa, ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri me mbè, ta ndâ kpo-kpò gba dígísèé, dù ta go bà ñò i tí nó náa yo kpónó kù ñò nó kpòò, káa ndú ñò gbaànjé lá; ndú dù ta go bà 'di có tí nó náa yo kù 'di nó kpòò, káa ndú delè 'di lá.»

Gbolò có mì Mbíri

25 Ta 'bí o gbaànjé, 'bí mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà gii 'vee Jézù, ta tirì máa, «Ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

26 Káa Jézù gii 'vee 'dakò tí nò delè máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa yè? Wò 'deke máa yè?»

27 Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <Wò 'ví zè Mbe tí lo, tí Mbíri mì lo, ñikì ta njembí lo gbaànjé; wò 'ví zè 'bí ña i gbí bà 'vala wò ñikì ndii Mbíri mì lo lá, wò 'ví kilì wotí mì lo 'dáá gí, ta ndâ kóró-koro có mì lo 'dáá gí, ká gítí bà zè yí ñikì maa. Wò delè 'ví zè 'bí ka lo ñikì maa, á go bà zè tí lo ñikì maa mì lo.> »

28 Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Có mì lo náa wò 'dè nò 'dú. Bàkà go éno, wàa Mbíri bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji wò gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí 'dakò tí 'duù Sàmáriyà

29 Káa 'dakò tí nó gii bàkà bà 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà mì wó ji Jézù ta bà 'vee yí máa, «Ka ye a 'di?»

30 Káa Jézù gii 'visì có ji yí gbí lòkò'bò máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò tí Jùdèyà gii njè nó 'do Jèrùzàlémè kù ya gí gbí gbata Jérìkò. Yí mâ gii yee kpokèjì, ndú gii 'de tí ndú ta ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. Ndâ vò 'duù tí nò gii kaa ndâ i mì wó 'dáá gí, ndú gii gbì yí dè gí mì ku, bìndi ndú gii si yí tí mē wó mítí kpokèjì. 31 'Bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà mbe kù ndii ta nó gii 'de 'dakò tí nò gbàrákàà tísì á tí ọ kpokèjì. Yí gii zeke yí ká zeke gí tísì kà, bìndi yí gii waa to có seè tí wó, yí gii ndii ta nó mì wó gí. 32 Bìndi bà ndii bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà nò, 'bí 'dakò tí 'duù mbe kù bàkà nèté á gbí ndùgù 'bá-Mbíri mbe gí có tí gbèe kpokèjì tí nò gii 'de 'dakò tí nò ká kuu gbàrákàà tísì á bàndò mì wó nò. Káa yí delè gii zeke káa yí gí to kà ta ọ wó, bìndi yí gii waa to có ẹgbà tí wó, yí gii ndii gí.

33 «Káa 'bí 'dakò, tí 'duù Sàmáriyà mbe kù ndii ta nó, gii 'de yè tí nò náa à gbì yí nò. Yí mâ gii zeke yí gí tísì kà, yè ọ wó gii bàkà yí ngé ndii gí. 34 Bìndi yí gii yèè dè gítí wó, yí gii bàkà nèté gítí ndâ kà tí nò ta ndi tí wó nò, ta bà doo ọ ndú ta gó nèbítì, bìndi yí gii yee bàà mí ọ ndú, bìndi yí gii ẹre ndú 'dáá gí. Yí gii te yí mí pí nò tí nó náa yí kù o nò. Bìndi yí gii ya ta yí gí 'bá mì 'bí 'dakò. 35 Ndú gii tẹ ẹ, yé mâ gii too gí, yí gii je làmbu i ji mbe 'bá, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, <Pò yí, ye bà dele có bà-i-nò tacó bà sì có ndâ i mì lo náa wò volo gbí ndú mítí wó nò.>

36 «À má éno, tó kaà kpónó a 'di á 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó ta'ò nò?»

37 Mbe 'di gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Tó kaà a 'duù tí nó tí mbe ọ yè ọ wó nò.»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji yí máa, «À má éno, ya gí 'bá, wàa wò 'ví bàkà go i mì 'duù Sàmáriyà tí nò.»

Jézù co wiři ya gí 'bá mì ndâ Máraà ta Màriyà

38 Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ gii wùùkù to yee gbí to 'bá mì ndâ 'bí niù ta ẹ wó a Máraà, Máraà gii tẹ'é tí Jézù gí 'bá mì ndú ta ná'vindí wó Màriyà. 39 Jézù mâ gii ya gí 'bá kà, Màriyà gii njè nó ya gí bà ki tí wó kùro Mbe tí ndoo kù 'di ndâ có tí nó náa yí kù 'dè nó, 40 jee Máraà mì nje nèté keci ta kpéétí wó. Máraà mâ gii ọ ña nèté tí nó mbe jee tí mí to á kùro wó nó, njembí wó gii volo gí. Yí bà-i-nò gii njè nó ya gí mì Mbe tí ndoo, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Có bà si ye mì ná'vindí ye ta kpéétí ye mí nje nèté nò á ọ lo wálá gí, Mbe nìbà i? 'Dè có ji yí máa, yí gí gí bà konì ye!»

⁴¹ Káa Mbe tí ndoo giì 'visì có ji Máraàtá máa, «Máraàtá! Máraàtá! Njembí lo kù mù gítí ndâ i me mbè. ⁴² Káa ndâ kpóló-kpolo i gbí òkò tí ndâ i tí nò me mbè lá; à má ta bà 'dè ta yúcó, à káa i gbaànjé cuki. Màríyà cu 'bì wó nò a i mítí nìno mbe nìkì ndii ndâ 'bí gí nò. Á má éno, àá bà je 'do tí wó wálá.»

11

'Bí mbe tala có mì Jézù 'vee yí gítí cèe kèjì bà 'deke tí 'duù ji Mbíri

¹ Ta 'bí o gbaànjé, Jézù giì ya gítí 'bí bàndò kù 'deke tí wó ji Mbíri. Yí má giì 'deke tí wó cee gí, 'bí mbe tala có mì wó giì 'dè có ji yí, máa, «Tùbà cèe kèjì bà 'deke tí ji Mbíri ji ze go nìndi Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù náa yí me ji ndâ mbe tala có mì wó nó gi, Mbe nìbà i.»

² Káa Jézù giì 'visì có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'deke tí yo ji Mbíri éno máa, <Buù, à ùlù rẹ lo. Gí gí bà dù tí gba.

³ Je i-zó-zò ji ze ta ri 'dáá gí.

⁴ Si có gítí ndâ vò i mì ze mí to,

tacó ze kù si có gítí ndâ vò i mì ndâ ka ze mí to.

Si ze mí gbí ndâ i nìno mbe kù eendi ze gítí vò i lá.> »

⁵ Káa Jézù giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò má ya gí mì kómbe wó ta kpo-gbì'o, bìndi yí giì gbà njekèjì muu wó máa, yí je làmbu i-zó-zò ji yì, ⁶ wàa yí 'ví ya tí ji 'bí kómbe yì mbe gi 'do muu njà nó giì gbaaka yì si o gbooko gí nò, ⁷ káa kómbe wó nò giì 'visì có ji yí máa, <Si bà pèe mbí ye mí to, tacó ze kpò gbí njekèjì gí. Kpokèjì bà je 'bí ña i mì ye kpónó ji wò wálá, tacó ze ta ndâ 'viì mì ye kù tè ri.> A ña yè ká bà bàkà tí? ⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nò, kpètí má je i-zó-zò ji mbe gbà njekèjì muu wó nò gítí có kómbe tí nó á gbí òkò tí ndú ta yí nó lá, yí bà je ji yí tacó bà dò nó 'do ọ wó gí.

⁹ «Káa ye kù 'dè có ji yo éno máa, yo yù i, wàa àá bà je i tí nò ji yo gí. Yo pà i wàa yo bà 'de i tí nò gí. Yo ku njekèjì wàa àá bà njaanga ji yo gí.

¹⁰ Tacó àá bà je i ji 'duù nìno mbe yù i nó gí, 'duù nìno mbe pà i nó, bà 'de i tí nò gí, à delè bà njaanga njekèjì ji 'duù nìno mbe gbà njekèjì nó gí

¹¹ «À bu 'viì ngayi gbí òkò tí yo ká bà je yâ-kpoo ta zì kpoo tí ji 'viì mì wó, náa 'viì má yù yâ-sè 'do tí wó? ¹² À bu 'viì ngayi ká bà je sene ji 'viì mì wó, náa 'viì má yù pàrà nguù 'do tí wó? ¹³ Káa ndâ vò 'duù go yo nò má ni bà je tó i ji ndâ 'viì mì yo gí, Bu yo tí nó á gbíri nó 'ví tuu Bèri-mi-Mbíri ji ndâ mbe 'deke tí ndú ji yí lá?»

Ndâ Jùdèyà cu có bà toko có ta Bèlizèbùlù mítí Jézù

¹⁴ Ta o tí nò, Jézù kù mòkò 'bí i mbe ẹre nje 'bí 'dakò 'do tí bà 'dè có gí 'do gbí muu wó. I tí nò má giì co 'do gbí muu 'dakò tí nò gí, 'dakò tí nò giì 'bità bà 'dè có. Nje ndâ 'duù giì 'dè gítí bà 'di kòcò 'dakò tí nò gí. ¹⁵ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú bà-i-nò kù giì 'dè có máa, «A Bèlizèbùlù, tí Gba-vò-i, ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí.» ¹⁶ Ndâ 'bí 'duù nìndi ndú giì 'dè có ji yí ta tiri máa, yí bàkà seřè ji ndâ yì, wàa ndâ yì 'ví nò tí ni éno máa, a Mbíri ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí. ¹⁷ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú gí tàkò ña bà kořo có mì ndú nò, máa, «Có mì ndâ 'duù mì gba má toko lá, 'bá mì gba tí nò bà 'bu gí. Có mì ndâ 'duù á rùkàtiì mì ndú delè má toko lá, 'bá tí nò bà sì tí wálá.

¹⁸ Káa Gba-vò-i má njèe gbí 'bá mì wó gí, 'bá mì wó nò bà ọ tìyò ta ña

kpokèjì ngàyi, náa yo má 'dè có éno máa, ye kú mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i nò? ¹⁹ Ye má kú mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i, ndâ 'viì mì yo kú mòkò ndú ta wotí mì 'di? À má éno, ndoo si ndâ 'viì mì yo 'ví waa ngbàngà ji ndoo. ²⁰ Káa ye má kú mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Mbírì, gbí éno máa, Mbírì gí tí gba mì yo gí.

²¹ «Cèe wu 'dakò ta ndâ zí'i 'bì wó má kú ù rẹgbà ndâ i mì wó, muu ndâ i mì wó nò bà ba wálá, ²² yee ká tí o tí nò náa 'bí ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí má ki'viki gbí bá ganda mì wó gí, yí bà gii kaa ndâ i mì wó.

²³ «Có mì 'duù má toko ta ye lá, yí a mbe jòò gbí có ta ye. 'Duù má kili i ta ye lá, kú jaaka gbí i.

Bà dele ndi vò bẹri

²⁴ «À má mòkò i 'do gbí muu 'duù, i tí nò kú ya gí bà wùkù to ta ndi gbí ndâ kángáá nga ngoò, kú pà bà bándò bà tèwo wó. Káa bà 'de bándò bà dù yí tí má kpò yí gí, yí bà 'dè có máa, «Bà ì ngèlè gí ndii kpò a ngo. À má éno, ye bà dele ndi ye ya gítí ká 'bá mì ye.» ²⁵ Yí má dele ndi wó ya gí bà 'de à 'viindi tà'i tí nó náa yí co 'do tí nó gí, ²⁶ yí bà dele ndi wó ya gí bà gí ta ndâ 'bí ka wó tí ndâ fùúfù mbe ndii yí gí, vò-nje só, gí gbí muu 'duù tí nò, yee tí o tí nó náa ndú volo 'duù tí nò gí.»

Cèe bà peteke tàkòcò 'duù

²⁷ Si Jézù kú 'dè ndâ có tí nò, 'bí niì gii 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe kili nò, máa, «À ùlù niì tí nó tí mbe jò wò, náa wò kpolo ta ngo kí wó nò!»

²⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji niì tí nò máa, «À nìkì a bà ùlù ndâ mbe 'di có mì Mbírì bìndi ndú gii bàkà go có tí nò, á cotí bà ùlù nawu ye.»

Seṛè mbe bàkà tí mítí Jónà

²⁹ Jézù mâ gii nò ndâ 'duù kú gii tí me mbè jèlè yí gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ vò 'duù tí nó á gbí o tí nó nó kpónó kú tí nò, máa ye 'ví bàkà seṛè á ji ndâ yì. Káa áa bà tè ta ndú káa seṛè tí nó dígísèé mbe bàkà tí mítí Jónà tí 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. ³⁰ 'Viì-mì-'Dakò bà túbà ji ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó máa a Mbírì ká tuu yì, jé ká go bà tuu Jónà á ji ndâ 'duù gbí gbata Nínèva dígísèé máa a Mbírì ká tuu yì.

³¹ «Niì tí nó táánò tí gbolò gba mì ndâ 'duù tí nó ta 'bá mì ndú mbe mò gí gbí'dè nó, bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó ta o bà co Rì bà waa có wúnò. Tacó yí te nó ngé 'do tàgbarì'o gí gí bà 'di ndâ có mì gbolò gba tí nó tí Sólómònì, tí mbe 'di gbí-o nó dígísèé gí. Káa yo zeke'o gí, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómònì gí kpónó kuu nò. ³² Ndâ 'duù gbí gbata Nínèva bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù tí nó mbe kú 'vala kpónó nó, ta o bà co Rì bà waa có wúnò. Tacó Jónà dígísèé kò-kò ta ndâ vò i mì ndú ji ndú, bìndi ndú gii 'visì muu ndú á 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gí. Káa 'bí i mbe me gbolò ndii Jónà gí kpónó kuu nò.

Ro 'duù a kùpò mì wó

³³ «'Bí 'duù jé mbe òlò wu mí nje kùpò, bìndi yí gii 'bu i mí ọ ngba wu tí nò gí nò, wálá. Ndâ 'duù ta o 'dáá gí kú te ngba wu ká mítí bándò ñinó náa ndú bà nò ta to rẹgbà tí ndú. ³⁴ Ọ 'duù a kùpò mì wó. I má tí ndâ ọ lo wálá, ndú go áángá-aanga kùpò mbe ọa wu ká ọa-ọa. Gbí éno máa, sè diì lo 'dáá gí gbí ngba'o. Káa ndâ ọ lo má ta ósú tí ndú, go kùpò ñinó ta gúlúsù'o tí, náa à jè ta bà tù wu mí nje jé-jé nó, gbí éno máa, sè diì lo

'dáá gí gbí 'dí'di'o ³⁵ À má éno, yo kpolo tí yo máa wu 'ví mee 'do nje kùpò mì yo, si yo mí gbí 'dí'di'o lá. ³⁶ Ndâ bà to tí lo 'dáá gí má kù tòngbaà, dù lo 'dáá gí bà ngbaranga to go bà ngbaranga to mì wu á nje kùpò.»

Jézù ci ndâ mbe kpolo tí tàkìi ta ndâ mbe nìbà i mì ndâ Jùdèyà

³⁷ Jézù mà giì cee ta có mì wó gí, 'bí mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà giì tè'é tí wó gítí i-zó-zò á 'bá mì wó. Káa Jézù giì 'bì ngé káa tà bà zò i á kùro bà caka 'bì wó. ³⁸ Nje mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tí nò giì 'dèè ta bà nò Jézù kù zò i kùro bà caka 'bì wó go i gbí tàkìi mì ndú tí ndâ Jùdèyà gí. ³⁹ Jézù mà giì nò éno, yí giì 'dè có ji 'dakò tí nò máa, «Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà kpónó kù caka kapí ndâ kèsí ngo, ta kapí ndâ kùrùngbù, káa có gítí bà gbùrùngà ndâ 'duù, ta bà bàkà vò i, yè gbí njembí yo gí. ⁴⁰ Ndí yo ndâ nónókó! Áá táánò me káa gbèè Mbíri tí nó mbe bàkà kapí ndâ ká'i tí nó ká bàkà gbí ndú lá? ⁴¹ À nìkì éno máa, yo konì ndâ mbe yè ta ndâ 'bí i tí nó gbí ndâ ká'i mì yo nò. Tacó wàa ndâ i 'dáá gí 'ví dù ngbàrángà'i tacó tí yo.

⁴² «Káa yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà bà nò míti yo! Yo kù njèè gbí ndâ ví kpátuyá náa yo kili 'do gbí ní mì yo muu'bì, bìndi yo giì ruka 'do tí ndú gbaànjé-gbaànjé ji Mbíri, bìndi yo giì mò ndâ bà waa có ta yúco, ta bà zè Mbíri nìkì maa, gí nje seè. Yo kùtáa bà gò ndâ i tí nó me ta bà mò ndâ 'bí có mì Mbíri gí nje seè lá.

⁴³ «Yo tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà bà nò míti yo! Tacó a tí yo a go bà ki tí yo dengece-dèngècè ta ndi pí ndâ banga mbata á tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù gí bà ùlù Mbíri. Go bà te duù míti bà 'vee yo mì ndâ 'duù á ta ndi tí ndâ bàndò bà mà 'velè delè tí yo ngé. ⁴⁴ Yo bà nò míti yo! Tacó yo go ndâ muu'dú náa ndâ 'duù nò lá, bìndi ndú giì nó có pí ndú.»

⁴⁵ Káa 'bí mbe nìbà tàkìi mì ndâ Jùdèyà gbaànjé giì 'visì có ji Jézù máa, «Nje zèè mù mì lo nò ro ze delè gí, Mbe nìbà i.»

⁴⁶ Káa Jézù giì 'visì có ji yí máa, «Yo tí ndâ mbe nìbà i bà nò míti yo! Tacó gbímbí ndâ 'duù wálá ji yo ta bà 'deeke du ká'i mí muu ndú. Káa yo jé gítí bà konì ndú ta bà te ndâ du ká'i tí nó ní'dí wálá.

⁴⁷ «Yo bà nò míti yo! Tacó a yo ká bì ndâ muu'dú ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó náa ndâ ká gù yo ziki ndú nò. ⁴⁸ Yo 'dè ta nje yo gí, yo delè giì ùnje gítí ndâ i tí nó náa ndú bàkà nò gí, máa, a ndâ ká gù yo ká ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, káa yo giì bì nìndi yo a ndâ muu'dú bìndi ndú. ⁴⁹ Tacó éno, Mbíri tí Mbe 'di gbí-o giì 'dè có éno máa, «Ye bà tuu ndâ 'bí mbe 'dòkò có, ta ndâ 'bí tú mì ye, ji ndú, ndú bà waaka tàkòcò ndâ 'bí, ndú delè bà mèèkè'i tí ndâ 'bí.» ⁵⁰ Tacó éno, mbelè ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó mbe 'bità bà mì to 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó nó 'ví dù tí 'bí yo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ⁵¹ Yo bà 'dè nderè bà mì ndâ tó 'duù tí nó mbe 'bità bà mì 'do tí Àbélè, yee tí Zàkàríyà tí nó náa yo zi yí mí gbí òkò ndâ bàndò bà te i-cí-ci ta 'bá-Mbíri nò. Ye kù 'dè có ji yo éno máa, kòzò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó bà 'dè nderè ku ndâ 'duù tí nó 'dáá gí.

⁵² «Yo tí ndâ mbe nìbà tàkìi mì ndâ Jùdèyà bà nò míti yo! Tacó yo jèjèkè tí yo mí njejèjè mì Mbíri ji ndâ 'duù go ndâ ká á ro mbu. Ndú bà ya gí gbí mbu wálá, káa ndú delè gítí bà si ndâ 'bí sè 'ví ya gí gbí mbu ká wálá!»

⁵³ Káa si Jézù kù giì njè nó 'do 'bá mì mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe tè'é tí wó gítí i-zó-zò nò, ndâ có tí nó náa yí 'dè nò giì zèè tí ndâ mbe nìbà tàkìi, tí ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, ngé ndii gí. Bìndi

ndú gii 'bità bà pà nje wó tacó wàa yí 'ví 'dè ndâ 'bí có ñinó náa à gbí njembí wó nó gí sè, ⁵⁴ tacó bà pà kpokèjì tacó bà zèè yí 'do tí ngo nje wó.

12

Jézù kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó

¹ Ta o tí nò ndâ 'duù gii tí me mbè mí mì Jézù, tí ña ñinó náa kpokèjì bà yuu kò gbí òkò tí ndú wálá. Jézù má gii ñò éno, yí gii 'bità bà kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó kpédélé'i máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdéyà. Ye kù nì a nambeè-ro tí nò náa ndú kù bàkà jì ndâ 'duù. ² À wúnò bà te i 'do nje ndâ i tí nó náa à kpónó 'buku i mí nje ndú nó 'dáá gí. À delè bà 'di ndâ có tí nó kpónó tí ndâ có kóó nó gbaànjé-gbaànjé gí. ³ À má éno, à wúnò bà 'di ndâ có tí nó náa yo kpónó kù 'dè gbí 'dí'di'o nó 'dáá gí gbí ngbàà rì. Áá bà kò-kò ta ndâ có tí nó náa yo nè tí yo mí tà'i kù 'dè gbí kóó nó 'do pí cèléngé.

'Duù ñinó náa yo 'ví cì gúku tí wó nò

⁴ «Káa ye kù 'dè có jì yo tí ndâ kómbe ye máa, yo 'ví cì gúku tí ndâ mbe zi dii yo cuki nò lá. ⁵ Ye bà túbà tí ña 'duù tí nó náa yo 'ví cì gúku tí wó nó jì yo. Yo cì gúku a i tí 'duù ñinó ta wotí bà 'va lilí yo mí gbí vò bàndò á bìndi bà zi yo mì wó nò. Yo ùnje gítí có mì ye nò, yo cì gúku tí wó!

⁶ «À kù sù ndâ narù vô gí 'dè, me ká ta mìlímì sósò'ò cuki lá? Káa bà mbí Mbíri ò 'do tí 'bí gbaànjé lá. ⁷ Káa à kpétí káa ndâ ñi se muu tí muu yo, Mbíri 'deke ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, gí. À má éno, yo cì gúku lá, tacó i gbí yo me gbolò ndii i gbí ndâ narù me mbè gí!

Bà ùnje gítí Jézù mí kùro ndâ 'duù

⁸ «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, 'duù má ùnje gítí ye mí kùro ndâ 'duù, 'Viì-mì-'Dakò wúnò bà ùnje gítí 'duù tí nó mí kùro ndâ basìlì mì Mbíri. ⁹ Káa 'duù má biya ye mí kùro ndâ 'duù, 'Viì-mì-'Dakò wúnò delè bà biya 'duù tí nó mí kùro ndâ basìlì mì Mbíri.

¹⁰ «Káa ye kpónó kù ci nó a yo máa, Mbíri bà je à-cee-gí jì mbe 'dè vò có gítí 'Viì-mì-'Dakò gí. Káa Mbíri bà je à-cee-gí jì mbe 'dè vò có gítí Bèri-mì-Mbíri wálá.

¹¹ «Ndâ 'duù má kù ya ta yo gí gbí ngbàngà kùro ndâ 'duù a tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri, ta kùro ndâ mbe kù zogo ndâ Jùdéyà, ta kùro ndâ gba, njembí yo 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè mí kùro kà a ña có yè wè, nò lá. ¹² Tacó a Bèri-mì-Mbíri ká bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó jì yo.»

Jézù lòkò'bò có gítí bà tee njembí 'duù mítí ndâ kpo-kpò i muu to tí nò

¹³ 'Bí 'dakò gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó gii 'dè có jì Jézù máa, «Mbe ñibà i! 'Dè có jì ná'vindí ye máa, yí njèè gbí ndâ i bìndi bu ze á jì ze ta yí.»

¹⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «A 'di ká bàkà ye tí gba mbe njèè gbí ndâ i mì yo ta ná'vindí lo á jì yo, 'dakò?» ¹⁵ Bìndi yí gii 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe tí bìnjìlì nó, máa, «Yo njaanga ro yo, wàa yo 'ví kpolo tí yo, máa, yo 'ví dù tí ndâ mbe gbolò njembí lá, tacó à me ndâ kpo-kpò i tí nó mbe yè to mì 'duù nó ká kù si yí 'ví 'vala cèè bà 'vala ndò lá.»

¹⁶ Bìndi yí gii lòkò'bò có jì ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò gii da cù tí i-serè. ¹⁷ Yí gii 'bità bà koṛo có ta kpéetí wó máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ña yè? Ye 'ví 'de bàndò gítí ña serè cù tí nó kòtí 'di? ¹⁸ À ñikì éno máa, ye ki'viki ndâ coko'do-cókó'dó gálá tí nó kpónó ta ndâ i mì ye gbí ndú nó gí to, wàa ye 'ví bì ndâ 'bí wooko-wòòkò i mbe te

ndâ 'bí i mì ye ta ndâ cù tí nó 'dáá gî. > ¹⁹ Bìndi yí gii dù kù koṛo có ta kpéetí wó máa, <Ye a mbe tó pá! Ndâ tó i ñinó ta go ndú tí ye nó 'dáá gî kuu mì ye gítí mbè ndoò. 'Válá tacó tí ye me có lá; ye bà dùlù tí ye ta bà zò i, ta bà njù pe.>

²⁰ «Káa Mbíri gii 'dè có ji 'dakò tí nó máa, <Bèbìlì tí nó wúnó nó a bèbìlì bà cì wò, ndí lo ñónókó! À má éno, a 'di ká bà zèè ndâ i tí nó náa wò kili ndú yè to gí nó, á bìndi lo?> »

²¹ Jézù gii yee nje lòkó'bò mì wó máa, «Ñinò a ña i tí nó mbe kù 'de ndâ mbe kù kili ndâ kpo-kpò i gítí miṛi ndú, káa Mbíri ñò ndâ kpo-kpò i tí nó ṛo wó tí i lá nó, ká nò.»

Yo tee njembí yo mítí Mbíri

²² Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «À má éno, njembí yo 'ví sí bà mù éno máa, <Ze bà zò a yè wàa ze 'ví 'vala tí?> mí to. Yo delè 'ví me kpùrù-kpùrù éno máa, <Ze 'ví yuu a yè á mí kapí kù ze?> lá. ²³ 'Válá a kpóló-kpolo i ndii i-zó-zò gî, bìndi dii 'duù a kpóló-kpolo i ndii ndâ bongo gî. ²⁴ Káa yo zeke káa ndâ gààna gi. Ndú ṛò nji lá, ndâ gálá bà kili i delè mì ndú wálá. Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gî, Mbíri kù ko ndú! Káa yo a ndâ kpóló-kpolo i co tí ndâ nuù gî. ²⁵ Káa ta ndâ kpùrù-kpùrù-zò-wùrangú mì yo nò, a 'bí 'di gbí òkò tí yo ká bà uu go sáṛo cù ndii bà uu yí náa Mbíri cu ji yí nó gí? ²⁶ Wotí bà bàkà ña làmbu ñinò lê má tí yo wálá, njembí yo kù mù gítí sè ndâ 'bí i tacó yè?

²⁷ «Yo zeke káa ndâ 'vì ndâ làngá gi. 'Bì tí ndú tacó bà te ña banga tí nó mítí ndú ta kpéetí ndú wálá, káa ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, à kpéti káa Sólómòni tí gbolò gba dígísèé náa áá mì wó a ndâ kpo-kpò i, yí jé yuu 'bí ña bongo ta banga tí mbe ndii ndâ 'vì ndâ làngá gî, nò lá. ²⁸ Káa Mbíri má te ña banga tí nó mítí ndâ mbìlì gbí jìlì, náa ndú wúnó kuu, káa à taàbé kù doo ndú ta wu, wotí bà je bongo ji yo bà kpò yí gí? Yo me ndâ 'duù mbe kù tee njembí yo mítí Mbíri kácá-kácá lá. ²⁹ À má éno, yo tee njembí yo gá'dáá mítí có bà zò i, ta bà njù pe, lá. ³⁰ Tacó a ndâ 'duù tí nó mbe ñò cèe kpokèjì bà bàkà i ji Mbíri ni lá muu to tí nó nó ká kù si njembí ndú ká gítí bà koṛo có gítí ndâ i tí nó, káa Bu yo ñò ña i tí nó mbe 'vii ta yo nó ni gî. ³¹ Yo si njembí yo gítí bà koṛo có á gítí có bà dù Mbíri tí gba, wàa a yí tí Mbíri ká bà je ndâ i tí nó ji yo.

Bà kpolo tí ndâ i ñinó ta i gbí ndú nó á mí gbíri

³² «Yo cì gúku lá, ndâ rómbo mì ye, muu yo me mbè lá, káa tàkòcò Bu yo tí gba peteke gítí bà je 'bá mì wó ji yo gí. ³³ Yo si ndâ i mì yo 'dáá gí 'dè, wàa yo 'ví kaa i gbí ndú 'ví konì ta ndâ mbe yê. Yo cu ña kúúkpá ñinó jé mbe yaka lá nó, wàa yo 'ví kpolo tí ndâ i mì yo mí gbí ndú á mí gbíri, tí bàndò tí nó náa muu ndú bà ba tí wálá nò. Tacó ndâ mbe ngbà bà di ká wálá, ndâ sù delè ká wálá. ³⁴ Tacó njembí 'duù ta o 'dáá gî kù dù ká kácáá tí bàndò tí nó ta ndâ i mì wó tí nò.

Yo 'viindi tí yo

³⁵ «Yo ṛò tíyò kpècè, wàa yo 'ví dù léngé-linge kù ù ta ndi ña i ñinó bà gi nò. Yo si wu 'ví mee 'do nje kùpò mì yo lá. ³⁶ Yo 'viindi tí yo, go bà 'viindi tí ndâ bòò mbe kù ù bà gi mbe tí ndú 'do bàndò bà ko niì, tacó wàa à káa pòó bà 'di wo tí wó kítíkí, ndâ yì 'ví njaanga njekèjì ji yí. ³⁷ Ndâ bòò tí nó mbe dù tí zò'o yee tí o bà gi mbe tí ndú nó bà dù a ndâ mbe tó pá. Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, mbe tí ndâ bòò tí nó bà ki ndú mí to, bìndi yí gii kaa i-zó-zò ta 'bì wó mí kùro ndú. ³⁸ Ndâ bòò tí nó, náa mbe tí ndú má

gì ta kpo-gb'ò, bìndi yí gii 'de ndú tí zò'ò nò bà dù a ndâ mbe tó pá. ³⁹ Yo koṛo muu yo máa, mbe 'bá má ñò o bà gii mbe ngbà gî, yí bà si mbe ngbà tí nò 'ví ñi gí tà'i mì wó ngé gî wálá. ⁴⁰ A má éno, yo 'viindi tí yo, tacó yo bà ñò o bà gii 'Viì-mì-'Dakò ni wálá, yí ba gbaaka yo gbááká-gbaaka.»

Ndâ tó bòò ta vò bòò

⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò kù lòkò'bò có tí nò a i ji ze tí ndâ mbe tala có mì lo cuki wèè, wò kù ni a ndâ 'duù 'dáá gî, Mbe nìbà i?»

⁴² Káa Mbe tí ndoo gii 'vee Piyétòrò, máa, «Tó bòò mbe kù bàkà nèté ta njembí wó gbaànjé, tí mbe 'di gbí-o náa mbe tí wó si yí tí mbe kpolo tí ndâ i-'bá mì wó 'dáá gî, wàa yí 'ví kù njèè i-zó-zò ji ndâ 'bí ka wó ta o bà zò i si yí muu nó, a 'di? ⁴³ Bòò tí nò bà dù a mbe tó pá náa mbe tí wó má gii 'do muu nó gí 'bá káa yí gii 'de yí kù bàkà nèté mì wó 'dáá gî. ⁴⁴ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, mbe 'bá bà bàkà bòò tí nò tí mbe kpolo tí ndâ i-'bá mì wó 'dáá gî. ⁴⁵ Káa bòò tí nò má a 'bí ña 'duù mbe koṛo có máa, mbe 'bá kèjì gálá wálá, bìndi yí gii 'bità a bà zò i, ta bà njù pe 'bàà, kù mèèkè ta i tí ndâ 'bí ka wó bòò ñinó náa mbe tí ndú si yí máa, yí kpolo tí ndú nó, ⁴⁶ ta ñi tí nó náa mbe tí ndú bà dele gii gí bà gbaaka yí si yí kù bàkà ña i tí nò nó, yí bà waa có mítí wó, bìndi yí gii mò yí gí mì ndâ bòò tí nó tí ndâ mbe ngbútù mbe 'di có lá nó.

⁴⁷ «Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó ni gî, káa yí gii 'viindi tí wó kùro bà gii mbe tí wó gí 'bá lá, yí delè gii bàkà go có tí nó lá nó, bà ñò mítí kù wó. ⁴⁸ Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó lá, káa yí gii bàkà i ñinó mbe 'vii tí i náa à 'ví gbì yí gítí gbí-gbì nó, bà 'de làmbu bà gbì tí gî. A má je i ji 'duù tókà'i, à delè kù koṛo có máa, yí bà ko mboo i tí nó tókà'i.

Jézù njèè gbí òkò tí ndâ 'duù

⁴⁹ «Ye gii tacó bà doo to tí nó ta wu, ye kùtáa má doo gî, njembí ye 'dèè gí! ⁵⁰ Ye kèjì gí bà kònò sé'i. 'Dóó ye má kònò bà sé'i tí nó cee 'do muu ye lá, njembí ye gí bà 'dèè wálá.

⁵¹ «Yo kù koṛo có máa, ye gii a i tacó bà 'viindi gbí òkò tí ndâ 'duù á muu to tí nó? Ñinó me nderè bà gii ye gí muu to tí nó ká nó lá. Ye gii a i tacó bà volo gbí òkò tí ndâ 'duù. ⁵² 'Do tí kpónó kù ya gí kùro, muu ndâ 'duù má ñukàtiì vò, ndú bà njèè gbí òkò tí ndú gî. Có mì ndâ 'bí 'duù ta'ò bà ya ta có mì ndâ 'bí 'duù ñinó sósò'ò nó wálá. Có mì ndâ 'duù ñinó sósò'ò nó delè bà ya gí gbí có mì ndâ ka ndú ta'ò nó wálá. ⁵³ Ndâ bu ndâ 'viì-'dakò bà loko mítí ndâ 'viì mì ndú ta vò i; ndâ 'viì-'dakò delè bà loko ká mítí ndâ bu ndú. Ndâ nawu ndâ 'vinî bà volo mítí ndâ nájú ndú; ndâ 'vinî delè bà volo mítí ndâ nawu ndú ta vò i. Ndâ nawu ndâ 'viì-'dakò bà volo mítí ndâ nawu ndâ 'viì mì ndú; ndâ nawu ndâ 'viì delè bà volo mítí ndâ gù ndú, nawu ndâ 'dakò mì ndú.»

⁵⁴ Jézù gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe tí bìnjì nò, máa, «Yo tí ndâ Jùdèyà má ñò mù kù te mò gí tàbú, yo kù 'dè có máa, mù tí nó bà bè bà ni wálá, káa à kù bàkà tí go ngo nje yo nò. ⁵⁵ Yo má ñò pípiṛi kù pì 'do gbí'dè, yo kù 'dè có máa, gó ñi bà dù ta ñi tí nó ngé ndii gî. Káa có mì yo nò delè có to lá. ⁵⁶ Yo ñò ña i tí nó á kèjì nó ni 'do tí bà zeke cè kózò tí tàrì, ta cè kózò tí to gî, káa yo ñò ña i tí nó mbe kù bàkà tí kpónó nó ni lá, tacó yè, ndí yo ndâ mbe tiṛi?»

Yo 'viindi gbí òkò tí yo ta ka lo mbe có

⁵⁷ «Yo koṛo muu yo wàa yo 'ví bàkà i ñinó jáá nó lá tacó yè? ⁵⁸ Có má gbí òkò tí yo ta 'duù, káa wò ñò ni tí vò i gî, bàkà wotí gítí bà mee wu 'do

tí có tí nò gbí òkò tí yo ta yí nò kùro bà ya ta wò mì wó gí gbí ngbàngà. Tacó yí má yee ta wò á kùro ndâ gba gí, ndú bà je wò ji ndâ mbe kpolo tí zàà, máa, ndú nè wò mí tà'i. ⁵⁹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, wò bà dù gbí zàà yee tí o tí nó náa wò sì có tí nò cee 'do muu lo gí.»

13

Yo má 'visi muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo bà mì gí

¹ Ta o tí nò, ndâ 'bí 'duù gi 'dè có ji Jézù gítí bà ziki ndâ 'bí 'dakò tí ndâ Jùdèyà mbe 'do Gàliléyà mì Pilátò si ndú kù waa mbelè ji Mbíri á Jèrùzàlémè, bindi mbelè ndâ 'duù tí nò náa Pilátò ziki ndú nò gi ònòkò tí ta mbelè ndâ nò náa ndú ci ji Mbíri nò. ² Káa Jézù gi 'vee ndâ 'duù tí nò máa, «Yo koro có máa, Pilátò ziki ndâ 'dakò tí nò tacó vò i mì ndú me gbolò ndii ndâ vò i mì ndâ sè ndâ 'duù Gàliléyà 'dáá gí, gí? ³ À me éno lá. Káa ye kù 'dè có ji yo máa, yo má 'visi muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo 'dáá gí bà mì gí. ⁴ Káa ndâ 'dakò tí nó muu 'bì-nje vò nje-vò ta'ò náa njà su-sù 'bà mì ndú Sìlòwámù gbí gbata Jèrùzàlémè nó, yo koro có máa, ndâ 'bí 'duù ta vò i mì ndú mbe me gbolò kùro Mbíri ndii ndú á gbí gbata Jèrùzàlémè wálá? ⁵ À me éno lá! Káa yo má 'visi muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo bà mì go bà mì ndú nò 'dáá gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí mû-mbiigá mbe ri lá

⁶ Jézù gi lòkò'bò có ji ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta mû-mbiigá gbí njí mì wó gi ya gí bà pà yú mbiigá gbí mû tí nò, káa yí gi 'dè gbèe ri mbiigá gbí mû lá. ⁷ Yí bà-i-nò gi 'dè có ji mbe kù bàkà nètè gbí njí mì wó ta kpo-tàkòcò, máa, «Nò káa ña i tí nò gí. Nìno kpónó a bà ta'ò ndò tí bà nò ye gí bà pà yú mbiigá 'do gbí mû tí nò, káa ye jé 'de gbèe i lá. À má éno, da mû tí nò gí to. Gbí nderè bà gèè bè mì wó tí ta to gbí njí sínò wálá.»

⁸ «Káa mbe kù bàkà nètè gbí njí mì 'dakò tí nò gi 'visi có ji yí máa, «Si njí'dí kózò gi, kpo 'duù. Ye bà kili zì to mí rëngbó wó, wàa, ndâ 'ví zeke ta ndò gbaànjé má kózò gi. ⁹ Yí má ri gbí ndò tí nó kèjì nó gí, à nìkì ma. Káa yí má ri lá, à 'ví da yí gí to go có mì lo nò.» »

Jézù 'vala 'bí ni ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà

¹⁰ Jézù ta o tí nò kù nìbà i ji ndâ 'duù á tí 'bí bàndò bà kili ndâ 'duù gi bà ùlù Mbíri, ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà. ¹¹ Ta o tí nò, 'bí ni ta i-gbì-muu wò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kili mí bàndò bà ùlù Mbíri nò. I tí nò ònoko ni tí nò ta ndò muu 'bì-nje vò nje-vò ta'ò. Yí gi bàkà ósú mítí ni tí nò, tí ña nìno náa ni tí nò kù gi nò nó ká 'bùrà-'bùrà éno. ¹² Jézù má gi ò ni tí nò, yí gi tè'é tí wó, bindi yí gi 'dè có ji yí máa, «Nò'o mì lo cee gí, ni!» ¹³ Jézù gi tee 'bí wó mítí ni tí nò, bindi ndòpí ni tí nò gi ya'va tí jáá gí. Bindi ni tí nò gi 'bità bà ùlù Mbíri.

¹⁴ 'Bí gbolò 'duù tí kùro ndâ mbe kù kili mí bàndò bà ùlù Mbíri má gi ò bà 'vala ni tí nò mì Jézù ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà, yí gi 'dè có ji ndâ 'duù ta kpo-tàkòcò máa, «À kuu tí mì ndoo a ndâ sili vò-nje gbaànjé, tí ndâ sili bà bàkà nètè. Nò'o má tí 'duù, yí 'ví gí gí bà pà yee á gbí òkò ndâ sili tí nò, me ta ri bà wotí gbí tàkù lá!»

¹⁵ Káa Mbe tí ndoo gi 'visi có ji 'dakò tí nò máa, «Ndí yo ndâ mbe tirì! A 'di gbí òkò tí yo nò jé ká njaanga wú tí ndâ i-kó-ko mì wó, bindi yí gi gbà ndú ya tí gí bà njù ngo ta ri bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà lá? ¹⁶ À

má éno, ye 'ví njaanga miṛi nii tí nó tí nájú Àbiráámò nó 'do 'bì vò i tí nó mbe kò yí ta ndoò muu'bi-nje vò nje-vò ta'ô nó lá wàà?»

¹⁷ Cò tí nò náa Jézù 'visì ji 'dakò tí nò nò giì te a nô mí ɾo ndâ mbe kù sogo yí tí Jézù. Káa líkí'o ndâ kpo-kpò i tí nò náa yí bàkà nò ká giì dù tí sè ndâ 'duù 'dáá gí.

Jézù lòkò'bò có gítí nji ndí

¹⁸ Ta o tí nò, Jézù giì 'vee ndâ 'duù máa, «Bà dù Mbíṛi tí gba mì ndâ 'duù go ɲa yè? Ye 'ví 'vii mítí ɲa yè ji yo? ¹⁹ À go nji ndí náa 'duù ɾò mí gbí nji mì wó. Nji ndí tí nò giì kù tí gbolò mù náa ndâ nuù kù gèè 'bá mì gbí bè wó.»

Jézù lòkò'bò có gítí rú'bù

²⁰ Jézù giì 'vee ndâ 'duù káká'i máa, «Ye kpónó 'ví 'vii ngú ɲa kèjì bà bàkà nambeè mì Mbíṛi ta ndâ 'duù ji yo mítí ɲa yè? ²¹ À go njú rú'bù, náa nii kù soo mítí kpàtà pe nji'dí-nji'dí kpòò yee tí o bà nì kpàtà pe tí nò.»

Rúú njekèjì

²² Jézù giì nje nó kù ya gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà gala ndâ 'duù ta ndi gbí ndâ gbata, ta ndâ to tí kpokèjì 'dáá gí. ²³ Káa 'bí 'duù giì 'vee yí máa, «Muu ndâ mbe 'de 'wálá bà me mbè wálá, kpo 'duù?»

Káa Jézù giì 'visì có gí tàkò 'vé mì 'duù tí nò ji ndâ 'duù, máa, ²⁴ «Yo kili ndongbú wotí mì yo, wàa, yo 'ví ɾi gí tà'i co a i tí rúú njekèjì. Ye kù 'dè có ji yo máa, ndâ 'duù me mbè bà jòò tí ndú tacó bà ɾi gí tà'i, káa ndú gí bà ɾi wálá. ²⁵ Mbe 'bá má giì a gí yaà, bindi yí giì kisi njekèjì gí, yo bà dù á sè kù gbà njekèjì ta bà tè'é tí wó, máa, «Njaanga njekèjì ji ze, kpo 'duù!»

«Káa yí bà 'visì có ji yo máa, «Ye ɲò bàndò tí nó náa yo gí 'do tí nó nì lá!»

²⁶ «Káa yo bà-i-nò bà dù a i sè kù 'visì có ji yí máa, «Ndoò táánò zò i ta ndoo gbí gbèe ká'i gí. Ndoò delè njù ngo ta ndoo gbí gbèe kàrà ngo gí. Wò delè táánò nò ta bà nìbà i ji ndâ 'duù gbí gbata mì ze gí, kpo 'duù!»

²⁷ «Káa yí bà 'visì có ji yo káká'i, máa, «Ye ɲò bàndò tí nó náa yo gí 'do tí nó nì lá. Yo ya 'dáá 'do tí ye gí kàzò, ndí yo ndâ vò 'duù!» ²⁸ Bindi yo bà dù a i sè kù wa gbí ta bà 'vii tí yo ta sé'i, kù zeke ta ndâ Àbiráámò, ta Ìzákò, ta Jàkóbè, ta ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíṛi 'dáá gí gí tà'i mì Mbíṛi, káa à 'vaka yo gí sè gí! ²⁹ Ta o tí nò, ndâ 'duù bà gí 'do cee muu to 'dáá gí gí bà zò i ta líkí'o tí ndú 'bá mì Mbíṛi! ³⁰ Ta o tí nò, ndâ 'duù ɲinó náa ndâ 'duù muu to tí nó kpónó si ndú tí i lá nó, bà dù tí ndâ 'duù ɲinó náa à kù te duù mítí ndú me gbolò; bindi ndâ 'duù ɲinó náa ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù te duù á mítí ndú nó, bà dù tí ndâ 'duù ɲinó ta i gbí ndú kpokoo wálá nô.»

Jézù 'deke tí ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè

³¹ Mâ giì zeke'o, ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéya giì gí mí Jézù, bindi ndú giì 'dè có ji yí, máa, «Njè nó 'do bà-i-nó gí, tacó Èródè tí gbolò gba kù po tiri có bà zi wò.»

³² Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có ji ngambé tí nò, máa, ye kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ye delè kù 'vala ndâ mbe nò'o, gbí ɾi tí nó wúnó, ta taabé, ye bà cee ta nèté mì ye a i takàcò. ³³ Kpèti ká éno, ye bà dù a i muu nó wúnó, ta taabé, ta takàcò, tacó bà zi mbe 'dòkò có mì Mbíṛi mí sè 'do gbí gbata Jèrùzàlémè me dú lá.

³⁴ «Ákoo ndâ 'duù Jèrùzàlémè! Ndâ 'duù Jèrùzàlémè! Yo kù ziki ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíṛi! Yo kù 'vaka ndâ 'duù tí nó náa Mbíṛi tuu ndú ji

yo nó ta díí! Ye jè ta bà kili yo mí njembí ye go bà kili ndâ 'viì mí na ngùù mí tà mbírì wó nó ta bà me mbè, káa yo kpò ye gí! ³⁵ 'Bá mí yo bà jì'vì mòkò. Ye kù ci nó a yo máa, yo bà ò ye káká'i wálá, yee tí o tí nó náa yo 'dè có ta nje yo máa, <Mbírì 'ví si 'duù tí nó mbe gí ta ò wó tí Mbírì,> nó gí.»

14

Jézù 'vala 'bí 'dakò káká'i ta ò wotí gbí tàkù mí ndâ Jùdèyà

¹ Ta 'bí ò wotí gbaanjé, Jézù gii ya gí bà zò i á 'bá mí 'bí gbolò mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà. Yí má gii yee kà, ndâ 'duù 'dáá gí gii dù kù je mbí ndú kpolo ma ká gítí wó. ² Má gii zeke'o, 'bí 'dakò ta ndâ 'bí wó ta kò wó oko 'dáá gí gii ja tí wó gí mí Jézù. ³ Jézù má gii ò yê ọ 'dakò tí ò, yí gii 'vee ndâ mbe 'di gbí tàkù, ta ndâ mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà, máa, «Bà 'vala 'duù ta ò wotí gbí tàkù mí ndoó tí ndâ Jùdèyà dú? À má me dú lá, yo 'dè jì ye.»

⁴ Káa ndú gii biya bà 'visì có jì Jézù gí. Tacó éno, Jézù gii zèè 'bí 'dakò tí ò, bìndi yí gii 'vala yí gí, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, yí ya gí. ⁵ Jézù má gii je nó jì 'dakò tí ò gí, yí gii 'vee ndâ mbe 'di gbí tàkù, ta ndâ mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà, máa, «'Viì mí 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo ò, delè 'bí i-kó-ko mí wó, má 'va tí gbí guu ta ò wotí gbí tàkù mí ndoó tí ndâ Jùdèyà, yí bà ja yí gí sè wálá?» ⁶ Bà 'visì có jì Jézù káká'i gii kpò ndú gí.

Bà si tí 'duù tí i ta kpéetí wó

⁷ Jézù má gii ò ò bà jòò tí ndâ 'bí ka wó wíri tacó bà kí tí ndú tí ndâ bàndò mí ndâ kpo-kpò 'duù gí bà zò i, yí gii lòkò'bò có jì ndú máa, ⁸ «'Duù má tè'é tí lo gí bà zò i á bàndò bà kò nì, si bà có ká ngé ya gí bà kí tí lo tí bàndò mí ndâ kpo-kpò 'duù ta muu lo mí to. Tacó ndâ-'bí-lá mbe 'bá tè'é tí ndâ 'bí kpo-kpò 'duù mbe ndii wó gí, gí. ⁹ Bìndi mbe 'bá bà gí gí bà 'dè có jì wò máa, <Si bàndò tí nó jì kpo 'duù tí ò.> Bà a wò 'do bà-i-ò kù ya gítí bàndò mí ndâ lúkúfà 'duù bà me a duù ta ò. ¹⁰ À má éno, à má tè'é tí lo gí bà i, ya gí bà kí tí lo tí bàndò mí ndâ lúkúfà 'duù. Mbe 'bá má ò máa, bàndò tí ò 'vii ta wò lá, a yí ká bà gí gí bà 'dè có jì wò máa, <A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí bàndò mí ndâ ka lo kpo 'duù ká zò, kómbe ye.> Tù lo ndi bà gii uu ta o bà a wò gí yaà kù ya gítí bàndò mí ndâ kpo 'duù, tacó a te duù mítí lo mí kùro ndâ 'duù tí nó 'dáá náa yo kù kí tí yo to ta ndú nó gí. ¹¹ Tacó 'duù má kù si tí wó tí i ta kpéetí wó, ndâ 'duù bà si yí tí i wálá. Káa 'duù mbe si tí wó tí i lá, ndâ 'duù bà te duù mí tí wó.»

¹² Bìndi yí gii 'dè có jì mbe 'bá tí nó náa ndú kù zò i á 'bá mí wó nó, máa, «I-zó-zò má 'bá mí lo, kili me káa ndâ kómbe lo, ta ndâ ná'vindí lo, ta ndâ nambe lo, ta ndâ ka 'bá mí lo ònó náa áá mí ndú a i nó, tacó wàa ndú taàbé 'ví tè ta é tí lo gítí òndi ndú ò lá. ¹³ Bàkà i-zó-zò, wàa wò 'ví kili ndâ mbe yê, ta ndâ 'duù ònó mbe kù òrì ta to, ta ndâ mbe ku kò, ta ndâ mbe sú ọ, gítí. ¹⁴ Bìndi Mbírì bà bàkà nambeè jì wò, tacó wotí bà ko mboo i-zó-zò mí lo ò jì wò tí ndâ 'duù tí ò wálá. Mbírì bà ko mboo i-zó-zò mí lo ò jì wò ta o bà 'vala ndi ndâ mbe bàkà go có mí wó 'do gbí muu'dú ndú.»

Bà lòkò'bò gítí gbolò o bà zò i

¹⁵ 'Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí ò mbe kù zò i ta ndâ Jézù nó má gii 'di có tí ò náa Jézù 'dè ò, yí gii 'visì có jì Jézù máa, «Ndâ mbe zò i 'bá mí Mbírì wúnò bà dù a ndâ mbe tó pá.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ci o ji ndâ 'duù me mbè máa, ndú ya gí bà zò i 'bá mì yì. ¹⁷ O bà zò i tí nò náa yí ci nò mâ gii me tí gí, yí gii bàkà i-zó-zò me gbolò, bìndi yí gii tuu bòò mì wó, máa, yí ya gí bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nò náa yí ma có i-zó-zò ji ndú nò, máa, à bàkà i-zó-zò cee gí.

¹⁸ «Bòò mì wó mâ gii ya gí bà 'dè có tí nò ji ndâ 'duù, ndâ 'duù 'dáá gí gii ònòkò tí ndú 'do tí bà ya gí bà zò i gí. Kpédélé 'duù tí nó náa bòò tí nò 'de yí nó loko gbí 'bá wó, máa, «Nó kpónó kuu kò ye. Ye kù ya gí bà gala 'bí ña ngú ñí náa ye sì á kàzô. Ya gí bà 'dè có ji mbe tí lo, máa, ye biya bà gí gí tà é mì wó me bíyá-biya lá.»

¹⁹ «Bà só 'duù tí nó náa yí 'de yí nó gii 'dè tiri ji yí máa, «Kpokèjì bà ya ye ngé gí wálá, tacó ye kpónó kù ya gí bà ò nèté mì ndâ 'bí ngú mò'dú náa ye sì tacó bà ji ñí kàzô. Delè ndi lo ya gí bà 'dè có ji mbe tí lo, máa, gùù tè kàrà di lá.»

²⁰ «Bà ta'ò 'duù gii ci yí ta tiri, máa, «Nìnò kpónó a bà ko niì mì ye gí tí gí 'bá ká nò. À da 'bò mítí kò ye gí.»

²¹ «Bòò tí nò gii dele ya gí 'bá, bìndi yí gii 'vanda ndi kòcò ndâ 'duù tí nò 'dáá gí ji mbe tí wó. Mbe tí wó bà-i-nò gii 'visì có ji yí ta kpo-tàkòcò, máa, «Goonó ya ta ndi tí ndâ kpokèjì gbí gbata, wò má 'de ndâ mbe yè, ta ndâ mbe sú ọ, ta ndâ mbe ku kò, ta ndâ 'duù ñinó mbe ki'viki mì to gí nó, wò 'ví gí ta ndú.»

²² «Bòò tí nò gii ma ndâ ña ndâ 'duù tí nò náa mbe tí wó 'deke ji yí nò, káa ndú yè tà'i bà zò i lá. Tacó éno, yí gii 'dè có ji mbe tí wó máa, «Ye ma ndâ 'duù go có mì lo nò gí, káa ndú gii yè tà'i bà zò i lá, bu ye.»

²³ «Káa mbe tí wó gii 'visì có ji yí máa, «Ya ta ndi tí ndâ kpokèjì á sè 'do gbí gbata, wàa wò 'ví ma ndâ 'duù yee tí o tí nó náa tà'i bà zò i yè ta ndâ 'duù gí.» ²⁴ Bòò tí nò mâ gii kili ndâ 'duù yè tà'i bà zò i go kòcò mbe tí wó nò gí, mbe 'bá gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò, máa, «Ye kù 'dè có ji yo máa, ndâ 'duù tí nó náa ye tè'é tí ndú káa ndú biya bà gí gí nó, bà tala i-zó-zò mì ye nó wálá.» »

I tàkò bà dù tí mbe tala có mì Jézù

²⁵ Ndâ 'duù me mbè gii kaa kù ko tàkò Jézù. Yí bà-i-nò gii 'visì tí wó gí ndii, bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, ²⁶ «'Duù má gí gí mì ye, káa njembí wó ká kácáá tí ndâ bu wó, ta nawu wó, ta niì mì wó, ta ndâ 'viì mì wó, ta ndâ ná'vindi wó, ta ndâ námì wó, ta miri wó, 'duù tí nò bà dù tí mbe tala có mì ye wálá. ²⁷ 'Duù má te 'dóo njèèkpè mù mì wó, wàa yí 'ví gí tí gí tàkò ye lá, 'duù tí nò bà dù tí mbe tala có mì ye wálá.

²⁸ «Tacó 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kpónó má kù bàkà có bà gèè 'bá, kpédélé có gbí muu wó bà dù me bà kojo có gítí bàndò bà 'de ndâ i-nèté gítí bà cee ta 'bá tí nò lá? ²⁹ À má éno lá, yí má duu káa ndâ kpalà mí tà to gí, káa bà cee sè nèté gítí 'bá gii kpò yí gí, ndâ 'duù bà ño yí, ³⁰ máa, bà gèè 'bá kpò yí gí.

³¹ «À delè a gba ngayi jé ká kù ya gí bà tè 'bí ka wó gba ta gó, náa yí má ò ni gí máa, wotí gó mì ka wó nò ndii yí gí? ³² Yí má ò ni éno gí, yí bà tuu tú 'do ká tí 'dú, máa, ndâ yí 'dè có tí nò gbí òkò tí ndâ yí ta yí nò 'dé-'dè. ³³ À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo mbe biya ndâ i mì wó 'dáá gí lá, bà dù tí mbe tala có mì ye wálá.

À kù yee tè zi ñinó náa gó zi cee 'do gbí gí nó gí 'dè

³⁴ «Gó zi má kù gbí mbí zi, yí a tó i. Káa bà gó ngo zi tí nò má cì cee gí, kèjì bà dele ta gó zi gí gbí tè zi tí nò káká'i wálá. ³⁵ Tè zi me i mbe zii to

tacó ba ɾò i lá. Ndâ 'duù kù te tè zi yee ká tí vò i gí 'dè. À má éno, 'duù ñìnó ta tù bà 'di có tí muu wó nó 'ví 'di có.»

15

Rómbo mbe giři gí

¹ Ta o tí nò, ndâ mbe kù kili i-mírì me mbè, ta ndâ 'bí vo-vò Jùdéya gii kaa ya kù 'di ndâ có mì Jézù. ² Ndâ mbe kpolo tí tàkii, ta ndâ mbe nibà tàkii mì ndâ Jùdéya mâ gii ñò éno, ndú gii 'bità bà 'dè ví có ta kòlòwò, máa, «'Dakò tí nò kù ñònòkò tí wó ta ndâ 'duù ñìnó náa à mò ndú 'do gbí tàkii mì ndâ Jùdéya gí nò. Ndú delè kù zò i ta ndú gbí gbèe ká'!»

³ Jézù mâ gii 'di có mì ndú nò, yí gii lòkò'bò có jì ndú, máa, ⁴ «'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má kù gbà ndâ rómbo mì wó zi'duù-vò, káa 'bí gbaànjé gii giři gí, yí bà jee sè mbè ndâ ñìnó kù zò i nó mí to, bìnđi yí 'ví ya gí bà pà bà tí gbèe ñìnó mbe giři gí nó, yee tí o tí nó náa yí 'de yí gí nó wálá? ⁵ Yí má 'de yí gí, yí bà te yí mí pààpì wó ta líkí'o kù ya tí gí 'bá. ⁶ Ta o bà ye ta yí 'bá, yí bà kili ndâ kómbe wó, máa, <Yo gí, wàa ndoo 'ví zò i ta líkí'o, tacó 'bí rómbo mì ye kùtáa giři gí, káa ye gii 'dè yí gí!> ⁷ Ye kù 'dè có jì yo máa, ñìnò a gbèe ña i tí nó mbe kù bàkà tí á gbíři nó ká nò. Gbèe mbe bàkà vò i muu to tí nó má 'visì muu wó 'do tí ndâ vò i mì wó gítì kpokèjì mì Mbíři, líkí'o wó tí Mbíři á gbíři ndii líkí'o ndâ mbè 'duù tí nó cúu-cu-cù mbe kù co tí kpokèjì mì wó nó gí.»

Njì gírìsì gbaànjé mbe giři gí

⁸ Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «Ndâ njì gírìsì muu'bì kpónó má mì niì, bìnđi 'bí gbaànjé gii 'va tí to á 'do tí wó ta bèbìlì, niì tí nó bà tù ngba wu, bìnđi yí gii pà ta tà'i léé gítì gbèe gírìsì mì wó nó wálá? Káa à má me tí tí i bà kaa tà'i tí nò, niì tí nó bà je kù'ò gítì gbí òkò ndâ ká'i pétékè'i, yee tí o bà 'de gbèe gírìsì tí nó wálá? ⁹ Yí má 'de gí, yí bà kili ndâ kómbe wó ta ndâ ka 'bá mì wó, bìnđi ndú bà da 'dì ta líkí'o. ¹⁰ Ye kù 'dè có jì yo máa, líkí'o kù bàkà ndâ basìlì mì Mbíři ta o tí nó náa 'bí mbe bàkà vò i gbaànjé má 'visì muu wó gítì kpokèjì mì Mbíři go éno.»

'Bí 'viì tí vò mbe volo gbí i

¹¹ Jézù gii lòkò'bò 'bí có, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii jò ndâ 'viì-'dakò sósò'ò. ¹² Ndú mâ gii kpolo tè tí ndâ 'dakò gí, ñìnó tí 'viì nó gii 'dè có jì bu ndú ta 'bí ɾi gbaànjé, máa, <Je bà ndâ i mì ye á 'bá nó jì ye, bu ye.> Bu ndú bà-i-nò mâ gii njèè gbí ndâ i-'bá jì ndú go i gbí tàkii mì ndú gí, ¹³ 'viì-'dakò tí nó gii bàkà káa lambu sili bìnđi bà njèè gbí ndâ i mì ndú, bìnđi yí gii kaa bà ndâ i mì wó 'dáa gí, yí gii ya 'do 'bá mì bu wó gí gbí 'dú to. Bìnđi yí gii volo gbí ndâ i tí nó vúrù-vúrù go i mì mbúrù nò.

¹⁴ «Ngo mâ gii tè á bìnđi ndâ i mì wó nó gí, go gii tè to tí nó náa yí 'dòkò ta 'bá ya gítì nò tí ñìnđi ku. Káa gbèe i mì wó wálá. ¹⁵ Tacó éno, yí gii kpò tí wó mítì 'bí 'dakò tí 'duù gbí to tí nò. 'Dakò tí nó gii bàkà yí tí mbe kù je i-zó-zò jì ndâ kàdùrùkù mì wó. ¹⁶ Yí gbí ndâ o tí nó má 'de i-zó-zò mì ndâ kàdùrùkù, yí bà zò gí, káa a mbe je jì yí ká wálá. ¹⁷ Yí mâ gii koɾo có kpòò, muu wó gii gí gítì wó gí. Bìnđi yí gii 'dè có máa, <Ye kù cì ta go, káa yí ndâ mbe kù bàkà nèté 'bá mì bu ye kpónó gítì i-zó-zò wálá. ¹⁸ À má éno, ye bà dele ndi ye ya gí mì bu ye, wàa, ye 'ví 'dè có jì yí máa, «Ye bàkà vò i gítì Mbíři gí, ye delè bàkà vò i gítì lo gí, bu ye! ¹⁹ Ye 'vii tí mbe dù tí 'viì mì lo káká'i lá. Si ye 'ví dù tí 'bí mbe bàkà nèté mì lo gbaànjé.» >

²⁰ «'Viì-'dakò tí nó bà-i-nò gii njèe nó ya gí 'bá mì bu wó. Bu wó mâ gii ñò yí 'do me 'dú kèjì, yè ɾo wó gii bàkà yí gí. Yí bà-i-nò gii a ya gí bà kunduu

yí, ta bà òlò gbí tù wó. ²¹ Káa 'viì-'dakò tí nò gii 'dè có ji bu wó, máa, <Ye bàkà vò i gítí Mbírì gí, ye delè gii bàkà vò i gítí lo gí, bu ye. Ye 'vii tí mbe dù tí 'viì mì lo lá.>

²² «Káa bu wó bà-i-nò gii tè'é tí ndâ bòò mì wó, máa, <Yo gii ta banga bongo ñinó ta ña wálá nó, ta banga i-tí-sìlì-'bì, ta tàrà.> Ndâ bòò tí nò má gii gii ta ndâ i tí nò gí, 'dakò tí nò gii zaa 'viì mì wó gí. ²³ Bindi yí gii 'dè có ji ndâ bòò mì wó, máa, <Yo ya gí bà gii ta 'bí 'viì-mò'dú ñinó ta banga dii wó nó, wàa yo 'ví bàkà ta i-zó-zò, wàa ndoo 'ví zò i ta líkí'o. ²⁴ Tacó 'viì mì ye nó táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí. Yí táánò gírì gí, káa à kpónó 'de yí gí.> Ndâ bòò mì 'dakò tí nò má gii bàkà go có mì wó nó gí, ndú gii 'bità bà zò i ta líkí'o tí ndú.

²⁵ «Ta o tí nò náa ndú kú bàkà ta ndâ i tí nò nò, kpo 'viì-'dakò mì 'dakò tí nò a i gbí njí. Yí má gii dooko gí 'bá yí gii 'di kòcò ndâ 'duù kú cè cè, ta bà dù ọ. ²⁶ Yí bà-i-nò gii tè'é tí 'bí bòò mì bu wó gbaànjé, bindi yí gii 'vee yí, máa, <A yè ká bàkà tí ta bindi ye 'bá tí nó?>

²⁷ «Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji yí, máa, <A ná'vindí lo ká dele ndi wó 'do gbí to tí nó táánò náa yí ya gítí nò. Káa bu lo gii zi 'viì-mò'dú tí nó táánò náa ndoo ko yí ta banga dii wó nó tacó bà te ta wíri mítí wó, tacó yí dele 'do ká ta vò i tí wó wálá.>

²⁸ «Tàkòcò 'viì-'dakò tí nò bà-i-nò gii kpolo ndii muu bà ya yí gí tà'i gí. Bu wó má gii ñò éno, yí gii có gí sè, bindi yí gii 'deke tí wó ji yí máa, yí ya gí tà'i. ²⁹ Káa 'viì-'dakò tí nò gii 'visì có ji bu wó, máa, <Nò káa ña mbe ndoo tí nó náa ye kú bàkà nèté ji wò go bòò mì lo nó gí! Ye jé ta 'bí gbèè ọ ndii muu ndâ có mì lo lá. Wò jé je ji ye a yè? À kpétí káa vòó ọkpò 'viì-bee sínò wò jé je ji ye, tacó wàa ze 'ví 'dè ta líkí nje ta ndâ kómbe ye lá! ³⁰ Káa wò kpónó gii zì a ngbú 'viì-mò'dú ta i ká gbí wó ji 'viì mì lo mbe kaa ndâ i mì lo ya gí bà volo gbí ndú ji ndâ vo-vò niì 'dáá gí, bindi yí gii dele ndi wó.>

³¹ «Káa bu wó gii 'visì có ji yí, máa, <Ndâ kú dù ta ndâ 'bá ta o 'dáá gí. Ndâ i mì ye 'dáá gí a ndâ i mì lo, 'viì mì ye. ³² Ye te wíri mítí ná'vindí lo ta pétékè tàkòcò ye ká dú, tacó yí táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí; yí táánò gírì gí, káa à kpónó 'de yí gí.> »

16

Vò bòò tí mbe fílí 'bì

¹ Ta o tí nò, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò gii 'di có máa, bòò tí nó náa yí te yí tí mbe kpolo tí ndâ i mì wó nó kú volo gbí ndâ i mì wó. ² 'Dakò tí nò bà-i-nò gii tè'é tí bòò mì wó nó, bindi yí gii 'vee yí, máa, <Ndâ có tí nó náa ndâ 'duù kú 'dè ji ye ta ọ lo nó a yúcó? Tùbà sè ndâ i gbí gálá ji ye, tacó ye káká'i gí bà si wò 'ví dù gbí gálá mì ye wálá!>

³ «Bòò tí nò má gii 'di có tí nò, yí gii kojo có gbí njembí wó, máa, <Mbe tí ye kèjì gí bà mòkò ye 'do gbí nèté gí! Ye 'ví me ta tí ye ée? Wotí bà ji njí tí ye wálá. Káa áá ọ ye a nô bà yù i. ⁴ À má éno, ye kpónó bà bàkà 'bí ña i 'dakò mì ye, tacó wàa yí kpétí má mò ye 'do gbí nèté gí, ye 'ví kú zò ta nje ye 'do mì ndâ 'duù tí nò.>

⁵ «Yí bà-i-nò gii tè'é tí ndâ 'duù ñinó ta i mì mbe tí wó muu ndú nó. Bindi yí gii 'vee kpédélé 'duù 'do gbí òkò tí ndú máa, <Áá mì mbe tí ye muu lo a ée?>

⁶ «Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji yí, máa, <Áá mì wó muu ye a ndâ còngò bàà mbâ zi'duù-vò.>

«Káa bòò tí nò gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, <Jaka tí ndâ mbìlì tí nò náa wò táánò ki'viki tacó bà 'vii có gítí bà sù bàà tí nò nó 'do gbí wú gálà gí, wò 'ví si sè ndú mí gbí wú ká zi'duù-só-nje muu'bì cuki.>

⁷ «Bòò tí nò gii 'vee 'bí 'duù káká'i, máa, <Káa wò ñìndi lo, àá muu lo a ée?>

«Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji yí máa, <Àá muu ye a ndâ gboko cù 1,000.>

«Káa bòò tí nò gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, <Si mí gbí wú káa ndâ mbìlì 800.>

⁸ «Mbe tí vò bòò tí nò gii ùlù yí gítí ña i yú ọ́o tí nò náa yí bàkà nò, tacó 'duù ta ọ́o wó mbe yú éno gbí òkò tí ndâ 'vii gbí ngba'o wálá.

⁹ «Tacó éno, ye kù 'dè có ji yo máa, yo bàkà nambeè ji ndâ 'duù ta ndâ i muu to tí nó, tacó wàa, bà ndâ i tí nò má da gí, Mbíri 'ví te ta wíri mítí yo á 'bá tí nó mbe dù tí ká nò. ¹⁰ 'Duù má ni bà kpolo tí làmbu i ta njembí wó gbaànjé gí, yí bà ni bà kpolo tí ndâ kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delè gí. Káa bà kpolo tí làmbu i ta njembí 'duù gbaànjé má kpò yí gí, bà kpolo tí ndâ kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delè bà kpò yí gí. ¹¹ Káa bà kpolo tí ndâ i muu to tí nó ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je ndâ i mì Mbíri ji wò, máa, wò 'ví kpolo tí ndú? ¹² Bà kpolo tí ndâ i mì ndâ 'bí ka lo ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je i ji wò tí 'dóo ñìndi lo?

¹³ «Gbèè bòò bà bàkà nèté ji ndâ 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé wálá. Yí má zè 'bí ñìkì maa, yí bà zè 'bí ka wó ñìkì wálá. Yí má kù te duù mítí 'bí, yí bà sù 'bí ka wó tí i wálá. Wò má kù bàkà nèté ji Mbíri ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de 'bí njembí tacó bà tee mítí ndâ i muu to tí nó wálá.»

Ndâ 'bí có náa Jézù 'dè ndú

¹⁴ Ndâ mbe kpolo tí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà, tí ndâ mbe go ndâ i muu to tí nó, mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii ño Jézù ñó-ño. ¹⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «A yo ká kù bàkà tí yo tí ndâ 'duù jáá á kùro ndâ 'duù. Káa Mbíri ñò ndâ có gbí njembí yo ni gí. Tacó ndâ i tí nó náa ndâ 'duù kù si tí ndâ kpóló-kpolo i nó me ndâ i kùro Mbíri lá.

¹⁶ «Ndâ có mì Mòze, ta ndâ có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí ndâ wáràgà mì ndú nó, bàkà nèté yee ká tí o mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Bìndi bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba gii 'bità tí. 'Do tí o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có tí nò, ndâ 'duù me mbè kù gii bàkà wotí tacó bà dù tí ña ndâ 'duù tí nó tí ndâ bòò-gba mì Mbíri. ¹⁷ Káa à peteke a bà 'bu ndâ tàrì ta to tí nó á cotí bà gíri 'bí làmbu ñì có té'déé éno 'do tí có mì Mòze.

¹⁸ «'Duù má ñjè ñì mì wó gí, bìndi yí gii kò 'bí ngú ñì, yí kù zi a ngbà ta ngú ñì tí nó. 'Duù delè má kò ñì tí nó náa 'dakò mì wó ñjè yí gí nó, yí kù zi a ngbà ta yí.»

Ndâ 'bí mbe da i ta Lázàrò

¹⁹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji ndú, máa, «'Bí 'dakò táánò tí mbe da i kù yuu káa ndâ kpo-kpò bongo, yí delè kù zò káa tó i 'bàa ta ri 'dáá gí. ²⁰⁻²¹ À gii te 'bí 'dakò tí mbe yè ta rẹ́ wó a Lázàrò, ta ndâ kà ta ndi tí kútí wó náa ndâ bô kù là ọ́o ndú, mí njekèjì ndùgù mì 'dakò tí nó tí mbe da i nò, kù ù ndâ ñjúnjú i-zó-zò ñìno mbe kù 'vaka tí to bìndi wó ta o 'dáá gí.

²² «Lázàrò mà gii cì gí, ndâ basìlì mì Mbíri gii te yí ya tí gí rẹ̀gbà tí Àbìráámò gbíri. 'Dakò tí nó tí mbe da i nò mà gii cì gí, a gii duu yí gí.

²³ Káa yí gii dù á tà to gbí sé'i á 'bá mì ndâ ku, bìndi yí gii ñò Àbìráámò me dú, bìndi Lázàrò kù kì tí wó to á rẹ̀gbà tí wó. ²⁴ Bìndi yí gii tò kù ta bà 'deke tí wó ji Àbìráámò, máa, <Nò yè ọ́o ye, bu ye Àbìráámò. Si Lázàrò

'ví yuu sili 'bì wó gbaànjé mí gbí ngo, wàa yí 'ví si ngo tí nò á tí sili 'bì wó nò 'ví cì jí gbí nje ye, tacó bà 'dèè mè ye tacó ye gbí gbolò sé'i.>

²⁵ «Káa Àbiráámò gii 'visi có ji 'dakò tí nò, máa, <Koro muu lo, máa, wò táánò kù 'vala gbí dà, 'viì mí ye, káa gbèè tó i mbe waa to có kòtí Lázàrò wálá. Káa à kpónó kù teke'de yí bà-i-nó, káa wò kù kònò sé'i. ²⁶ Káa à me ká éno cuki lá, cèe gbolò pù ngo njèè gbí òkò tí ndoo gí. Kpokèjì bà ya ndâ 'duù 'do mì ze káá jí mì yo ká wálá. Kpokèjì bà gí ndâ 'duù 'do mì yo ká jí mì ze delè wálá.>

²⁷ «Káa mbe da i tí nò gii 'visi có ji Àbiráámò, máa, <À má éno, bàkà nambeè mì lo, wò 'ví tuu Lázàrò gí jí 'bá mì bu ye, ²⁸ wàa yí 'ví 'dè có tí kpoò jí ndâ ná'vindí ye vô mbe cì lá, máa, ndú 'ví gí jí gbí bàndò mbugo tí nò náa ye kpónó kuu gbí nó lá.>

²⁹ «Káa Àbiráámò gii 'visi có ji 'dakò tí nò, máa, <Ndâ Mòze ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì kuu mì ndâ ná'vindí lo kà; si ndú 'ví 'di ndâ có mì ndú.>

³⁰ «Káa 'dakò tí nó gii 'visi có ji Àbiráámò, máa, <À me éno lá, bu ye Àbiráámò. À má a vuuvuu ká co mítí ndú, ndú bà 'visi muu ndú 'do tí ndâ vô kpokèjì mì ndú gí.>

³¹ «Káa Àbiráámò gii 'visi có ji 'dakò tí nò, máa, <Ndú má biya bà 'di ndâ có mì ndâ Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì gí, à kpèti káa ku ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ká ya jí bà 'dè có jí ndú, ndâ có mì wó nò bà dù gbí tù ndú ká go cèe mòngò gbí tù bô.> »

17

Vò i kùro Mbírì

¹ Jézù gii 'dè có jí ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndâ i mbe eendi ndâ 'duù gítí bà bàkà vò i ta o 'dáá gí bà dù kuu, káa 'duù tí nó mbe kù gí ta ndú nó bà nò mítí wó! ² À nìkì a bà ẹre du díí mítí mịrì ña 'duù tí nò, wàa à 'ví te ta yí 'va mí tà kàpá cotí bà volo muu 'bí 'viì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ víi 'viì tí nó mì wó. ³ Káa yo 'ví kpolo tí yo, máa, 'Bí ná'vindí yo gbaànjé má bàkà i lè gí, yo 'ví 'dè gbí vò i mì wó jí yí. Vò i mì wó nò má volo tí wó gí, yo 'ví si có gítí vò i mì wó nó mí to. ⁴ Yí má co ta yo tí kpokèjì ñinó mbe lè gí ta bà vô-nje só gbí gbèè ẹri, káa bìndi bà bàkà ndâ vò i mì wó nò yí kù gí jí bà 'deke tí wó jí yo máa yì káká'i bà bàkà ndi ña i tí nò wálá, yo 'ví si có gítí wó mí tò.>

Bà tee njembí mítí Mbírì

⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'deke tí ndú jí yí máa, «Je wotí bà tee njembí ze mítí Mbírì tí kpoò ndii ñinó náa ze kù me kpónó nó gí jí ze, Mbe tí ze.>

⁶ Káa Jézù gii 'visi có jí ndú máa, «Yo kùtáá má kù tee njembí yo mítí Mbírì kpèti ká ní'díí éno, yo má 'dè có jí 'bí gbolò mù-'belè máa, yí a ta teè wó vùkù 'do tà to, wàa yí 'ví ya jí bà ẹrò ndi tí wó mí tà kàpá, yí bà 'di có mì yo nò gí.

⁷ «Bòò mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo nò kpónó má gí 'do gbí nì, má wálá 'do bà gbà ndâ rómbo, yí bà 'dè jí bòò tí nò máa, <Ndiì ngé ya jí bà zò i gí? ⁸ Có náa yí bà 'dè jí bòò tí nò bà dù me éno máa, <Caka tí lo gí wàa wò 'ví bàkà i-zò-zò jí ye, ye má zò i cee gí, wò 'ví gii ya jí bà zò ñindi lo> lá? ⁹ Yí 'dè nìkì maa jí bòò mì wó tacó bà bàkà nèté tí nó náa yí je jí yí nó gí? ¹⁰ Yo delè ká éno. Yo má bàkà ndâ nèté tí nó náa à je jí yo nó cee gí, yo 'ví 'dè có máa, <Ze káa ndâ bòò sínò, ze kù bàkà káa ndâ nèté ñinó náa à je jí ze nó cuki.> »

Ndà 'bí mbe cì muu'bi

¹¹ Jézù gii nje nó kù ya gí Jèrùzàlémè co tí wúngbó to tí nó gbí òkò tí ndá Sàmáriyà ta Jùdéyà nò. ¹² Yí má gii yee 'bá mì ndá 'bí 'duù, á gí ndii 'do gbí gbata, ndú gii 'de tí ndú ta ndá 'bí mbe cì muu'bi. Káa ndá mbe cì tí nò gii rò tíyò 'do tí Jézù janga-jàngá gí ndii. ¹³ Bìndi ndú gii 'deke tí ndú ji yí ta kòcò ndú ngará gí yaà máa, «Jézù, Mbe tí ze, nò yê ọ ze!»

¹⁴ Jézù má gii zeke ndú, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ya gí bà túbà tí yo ji ndá bu-Mbíri.» Káa si ndú kpokèjì ta nó kù ya gí mì ndá bu-Mbíri, ndú má gii nò cì cee 'do tí ndú 'dáá gí gí.

¹⁵⁻¹⁶ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó nàa cì cee 'do tí ndú nó, tí 'duù Sàmáriyà, má gii nò bà cee cì 'do tí wó, yí gii dele ndi wó jee bà ya gí mì ndá bu-Mbíri mí to, ta bà ùlù Mbíri ta kòcò wó ngéé gí yaà. Yí má gii yee mì Jézù, yí gii ịri ta muungbó wó ya gí bà zèè kò Jézù, ta bà 'dè nìkì maa ji yí.

¹⁷ Káa Jézù gii 'vee 'vé máa, «Muu ndá 'duù tí nó nàa cì cee 'do tí ndú nó kùtáa me muu'bi lá? Káa sè ndá 'duù nìno vò-nje nà'ò nó ngò? ¹⁸ Káa à dele gí gí bà ùlù Mbíri káa gbèè 'dakò tí nó mbe 'dó-'do tí 'duù Sàmáriyà nó tacó yè?» ¹⁹ Bìndi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya ta nó mì lo, tacó bà tee njembí lo mítí Mbíri 'vala wò gí.»

Bà gí o bà dù Mbíri tí gba tí to tí nó

²⁰ Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkìi mì ndá Jùdéyà gii 'vee Jézù gítí o bà gí Mbíri gí bà zogo to tí nó. Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «'Bí i mbe túbà bà gí o tí nó nàa Mbíri bà gí tí gí bà zogo to tí nó nò wálá. ²¹ 'Bí 'duù ta wotí bà 'dè có ji yo tí wó máa, <Yo nò nò! Mbíri kpónó kù zogo to tí nó,> nò bà dù wálá; 'bí 'duù delè ta wotí tí wó tacó bà 'dè có ji yo máa, <Yo nò zò! Mbíri kpónó kù zogo to tí zò,> bà dù wálá. Tacó Mbíri kpónó kù zogo to gbí òkò tí yo.»

²² Jézù má gii 'visì có gí tàkò 'vé mì ndá mbe kpolo tí tàkìi mì ndá Jùdéyà nó gí, yí gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo wúnò bà 'deke tí 'bí ịri gbaànjé 'do gbí òkò ndá mbè sili tí nó mì 'Vii-mi-'Dakò, káa yo bà 'de wálá. ²³ Ta o tí nó ndá 'duù bà dù kù nònòkò muu yo máa, <Yo zeke'o zò!> <Yo zeke'o nò!> Káa yo 'ví tẹ gí tàkò ndá có mì ndú nò gbaànjé lá. ²⁴ Tacó o bà gí 'Vii-mi-'Dakò bà dù go mù mbe i gbaànjé, bìndi ngba wó gii cee tàrì 'dáá gí. ²⁵ Káa yí bà kònò a sé'i ta wotí tí kpédélé'i má kózò gí. Ndá 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó bà biya yí 'dáá gí má kózò gí.

²⁶ «O bà gí 'Vii-mi-'Dakò wúnò bà dù ká jé go o mì Nówà dígísèé. ²⁷ Gbí o mì Nówà nò, ndá 'duù 'dáá gí kù zò i, ndá 'duù kù njù pe, ndá 'dakò ta ndá nìi kù kò tí ndú, yee ká ngé tí ịri bà o Nówà gí gbí gbà, bìndi ngo gii mii ndá 'duù 'dáá gí. ²⁸ O bà gí 'Vii-mi-'Dakò nò delè bà dù teke-tèkè go o mì Lótì dígísèé. Ndá 'duù ta o tí nó kù zò i, ndá 'duù kù njù pe, ndá 'duù kù mà 'vèlè ta bà sì i, ndá 'duù kù rò njí, ndá 'duù kù gèè 'bá. ²⁹ Káa ta ịri bà nje nó mì Lótì 'do gbí gbata Sòdómà, Mbíri gii si wu, ta ndá i mbe kù lu wu, kù nì gí to 'do tàrì gii mii ndá 'duù gbí gbata Sòdómà 'dáá gí. ³⁰ Njìnò a ọa i tí nó wúnò bà bàkà tí ta o bà co 'Vii-mi-'Dakò gí ọ ọ nò.

³¹ «Ta o tí nó, wò tí 'duù má pí 'bá, wò 'ví co gí to tacó bà ya gí bà kaa ndá ká'i mì lo 'do tà'i lá. 'Duù ta o tí nó má gbí njí, yí 'ví dele ndi wó gí 'bá lá. ³² Yo koọo muu yo gítí nawù Lótì! ³³ 'Duù mbe kù jè ta bà koọo có máa 'válá mì yì a i 'bí yì, bà gíri mịri wó gí; káa 'duù mbe sì mịri wó ji ku gí ká bà 'vala mịri wó. ³⁴ Ye kù 'dè có ji yo máa, ta bèbìlì tí nó, ndá 'duù má sósò'ò gbí gbèè kpà-sili, àa bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí to. ³⁵ Ndá nìi má sósò'ò kù no 'vuù toko gbaànjé, àa bà je 'bí gbaànjé gí, si ka wó mí

ro 'vuù. ³⁶ Ndâ 'dakò má sósò'ò gbí njí, àá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí gbí njí.»

³⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì 'vee yí máa, «Áá bà ɾuka ndâ 'duù ya tí gí kòtí 'di, Mbe tí ze?»

Káa yí giì 'visì có ji ndú máa, «Ndâ gálambá má yaà kere-kèrèè, gbí có tí nò éno máa, ku i kuu gbí to tí nò.»

18

'Bí nawù ku tí vò mbe kpácà

¹ Jézù giì lòkò'bò 'bí có ji ndâ mbe tala có mì wó tacó wàa ndú 'ví me ta kpìikì-kpìikì gítí bà 'deke tí ndú ji Mbíri lá, ² éno máa, «Ta 'bí o gbaànjé dígísèé, 'bí gba mbe cì gúku tí Mbíri lá, delè mbe si ndâ 'duù tí i lá kù 'vala gbí 'bí gbata. ³ Bìndi 'bí nawù ku ta o 'dáá gí kù ya ta ngbàngà mì wó gí kùro gba tí nò, máa, <'Dè yúco je gítí có tí nó gbí òkò tí ze ta 'duù tí nó mbe zi ye gí nó gi!> ⁴ Nii tí nò nò gí gbí ngbàngà kùro gba tí nò ta cèè kòndi o, káa gba tí nò biya bà waa có mì wó gí. Gbí ndòngbú ñinó gba tí nò giì koro có máa, <Ye ñò ni gí máa, gúku Mbíri tí ye wálá, delè nètè mì ye ta 'duù wálá, ⁵ káa kpácà gbí yí nù tí nó ngé ndii gí. À má éno, ye bà waa có mì wó ji yí. À má éno lá, yí bà gí kù pèè mbí ye ta o 'dáá gí.> »

⁶ Mbe tí ndoo giì 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di có tí nò náa gba tí nò jé mbe waa yúco lá nò 'dè nò gí? ⁷ À má éno, Mbíri bà waa yúco ji ndâ 'duù mì wó náa yí ɾuka ndú, mbe kù 'deke tí ndú ji yí ta síí gbí wálá nó wálá? Gbí diì wó bà me a jàmànakà gítí bà koni ndú? ⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, yí bà waa yúco ji ndú ta zítí tí wó. Kpètí ká éno, 'Viì-mì-'Dakò má gí wúnò, yí bà 'de ndâ 'duù mbe kù tee njembí mítí Mbíri muu to tí nó gí?»

Bà si tí 'duù tí mbe bàkà tó i kùro Mbíri

⁹ Jézù giì lòkò'bò có gítí ndâ 'duù ñinó mbe kù túbà tí ndú, máa, ndâ yí a ndâ mbe bàkà tó i, ta bà dù kù 'dè có ñónókó gítí sè ndâ 'bí 'duù nó, ¹⁰ máa, «Ta 'bí o gbaànjé ndâ 'bí 'dakò sósò'ò giì ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbíri. 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú gbaànjé a mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, bìndi ka wó tí nó náa ndú ta yí nó a Jùdèyà tí mbe kù kili i-míri mì ndâ Ròmánò. ¹¹ Ndú mâ giì yee 'bá-Mbíri gí, 'duù tí nó tí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà nó giì ɾò tìyò, bìndi yí giì 'deke tí wó ta kpéétí wó ji Mbíri, máa, <Ye 'dè ñikì maa ji wò tí Mbíri, tacó ye me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe gbolò njembí nó lá, ye me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe kù 'boo yúco mì 'duù nó lá, ye delè me go ndâ 'bí ña 'duù tí nó tí ndâ mbe kù zingbà ta ndâ nù mì ndâ 'duù nó lá. Co tí ndâ ña ñinò 'dáá gí, ye me go 'dakò tí nó tí mbe kù kili i-míri mì ndâ Ròmánò á seè tí ye nó lá. ¹² Ye kù kònò go ta sili só gbí òkò ndâ 'bí ɾi bà wotí ta ka wó ɾi bà wotí. I má dí 'bì ye, ye kù mò bà ñindi lo tí Mbíri ji wò go i gbí tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà.>

¹³ «Káa 'dakò tí nó tí mbe kili i-míri mì ndâ Ròmánò nó giì ɾò tìyò gàà gí ndii 'do tí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà. Bà te muu wó gí yaà giì kpò yí gí. Bìndi yí giì kunduu 'bì wó mí njembí kù 'deke ta tí wó ji Mbíri máa, <Áá Mbíri, ñò yé ɾo ye, tacó ye a mbe bàkà vò i.>

¹⁴ «Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nó tí mbe kili i-míri nó dele ndi wó gí 'bá bìndi bà 'deke tí wó ji Mbíri tí 'duù ñinó náa à gbí òkò tí ndú ta Mbíri a nambeè. Káa ka nó mì wó 'de tó i 'do mì Mbíri lá. Tacó 'duù ta o 'dáá gí má kù luguu tí wó ta 'véɾè, mbe si yí tí i wálá. Káa 'duù má si tí wó tí i lá, à ta o 'dáá gí kù te duù mítí wó.»

Ndâ 'duù kaa ndâ ví 'vii mí ndú ya tí jì Jézù

¹⁵ Ta o tí nò, ndâ 'bí 'duù gii kaa ndâ ví 'vii mí ndú, máa ndâ yí ya ta ndú jì Jézù, tacó wàa yí 'ví tee 'bì wó mítí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì wó gii mòkò ndâ 'duù tí nò ta ndâ 'vii mí ndú nò gí. ¹⁶ Káa Jézù gii tè'é tí ndâ 'duù tí nò ta ndâ 'vii mí ndú, bìndi yí gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndâ ví 'vii tí nò 'ví gí gí mí ye. Yo tii ndú lá, tacó à kù dù tí ndâ bòò-gba mì Mbíri a ndâ 'duù go ña ndú nò. ¹⁷ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, 'duù mbe ùnje gítí bà dù tí bòò-gba mì Mbíri go i mì làmbu 'vii lá, bà dù á 'bá mì Mbíri wálá.»

'Bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁸ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù gii 'vee Jézù máa, «Tó Mbe nìbà i, ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa, ye 'ví 'de ta ña 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁹ Káa Jézù gii 'visi có jì gbolò 'duù tí nò máa, «Wò nì tó 'duù mítí ye tacó yè? Tó 'duù wálá; tó 'duù káa Mbíri cuki. ²⁰ Wò 'di ndâ có tí nó máa, «Wò 'ví zingbà ta niì mì 'dakò lá.

Wò 'ví zi 'duù lá.

Wò 'ví zingbà i lá.

Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duù lá.

Wò 'ví tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo» nó gí.»

²¹ Káa gbolò 'duù tí nò gii 'visi có jì Jézù máa, «Ye 'bità bà kpolo tí ndâ có tí nò 'do gbí 'vii yee tí kpónó.»

²² Jézù mâ gii 'di có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò, yí gii 'visi có jì yí máa, «Sè 'bí i mbe gboo 'do mì lo gí kuu tí. Ya gí 'bá, wàa, wò 'ví si ndâ i mì lo 'dáa gí gí 'dè, wàa wò 'ví njèè ndâ i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó jì ndâ mbe yè má gí, gbolò i 'ví dù tacó tí lo gbíri; wàa wò 'ví gí gí bà dù tí 'duù mì ye.»

²³ 'Dakò tí nò mâ gii 'di có tí nò, njembí wó gii volo gí, tacó ndâ i mì wó ògbù ngé ndii gí. ²⁴ Jézù mâ gii ò bà volo njembí 'dakò tí nò, yí bà-i-nò gii zeke 'dakò tí nò, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Bà dù ndâ mbe kpo-kpò i tí ndâ bòò-gba mì Mbíri ká kpolo gí le! ²⁵ À peteke a bà ri 'bí gbolò nò go yége nó co gbí guù ngbàndú á cotí bà dù 'duù ñinó ta ndâ i mì wó ògbù ngé nó tí bòò-gba mì Mbíri.»

²⁶ Ndâ mbe 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò bà-i-nò gii 'vee yí máa, «À má ènò, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁷ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú máa, «Ndâ i ñinó ta wotí bà bàkà ndú tí ndâ 'duù ngé gí wálá nó, wotí bà bàkà ndú kuu tí Mbíri.»

²⁸ Káa Piyétòrò gii 'visi có gí tàkò có mì Jézù nò máa, «Ŋò káa ze jee ndâ 'bá mì ze mí to gí, kù ru ndi lo gí!»

²⁹ Káa Jézù gii 'visi có jì ndâ Piyétòrò máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'bí 'duù má jee 'bá mì wó, ta niì mì wó, ta ndâ ná 'vindi wó, ta ndâ bu wó, ta nawu wó, ta ndâ 'vii mí wó, mí to tacó bà dù tí bòò-gba mì Mbíri, ³⁰ àa bà ko mboo ndâ i tí nó ta bà me mbè jì yí kpónó si yí kù 'vala muu to tí nó, delè wúnò ta o 'válá ñinó mbe cee lá nó.»

Bà ta'ô bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

³¹ Jézù gii kaa ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ndoo kpónó kù ya gí Jèrùzàlémè, bìndi ndâ i bà bàkà tí gbaànjé-gbaànjé go ndâ có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí ndâ wàragà mì ndú gítí 'Vii-mi-'Dakò nò. ³² Àa bà je yí jì ndâ tende ña 'duù. Ndâ tende ña ndâ 'duù tí nò bà ñonoko yí, ndú bà bàkà ndâ i-nò ta bà cù cù mítí wó. ³³ Ndú bà gbì yí,

bìndi ndú bà zi yí gî. Káa bìndi sili ta'ô, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî.» ³⁴ Káa bà 'di gbí ndâ có tí nò náa Jézù 'dè nò gii kpò ndâ mbe tala có mì wó gî, tacó ndú nò 'dóó i tí nò náa yí kú 'dè có ji ndú gítí nò ni lá.

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jérìkò

³⁵ Jézù mâ gii dooko gítí gbata Jérìkò gî, yí gii 'de 'bí 'dakò tí mbe sú ọ kú ki tí wó to á seè kpokèjì kú yù i 'do tí ndâ 'duù. ³⁶ Mbe sú ọ tí nò mâ gii 'di kòcò ndâ 'duù me mbè kú ndii ta nò tí kpokèjì, yí gii 'vee nderè ndâ mbè 'duù tí nò. ³⁷ Káa ndâ 'duù gii 'visì có ji yí máa, «A Jézù tí nò mbe 'do Názàrètì nò ká kú ndii ta nò.»

³⁸ Mbe sú ọ tí nò mâ gii 'di rè Jézù, yí gii tè'é tí Jézù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'Viì mì Dàvídè, nò yê ọ ye!» ³⁹ Káa ndâ 'duù tí nò mbe kú tè kùro Jézù nò gii do ta yí, máa, yí dù ngbì. Káa mbe sú ọ tí nò gii biya bà 'di có mì ndâ 'duù tí nò gî. Yí gii tè'é tí Jézù ta kòcò wó gí yaà ndii kpédélé nìno gî, máa, «'Viì mì Dàvídè, nò yê ọ ye!»

⁴⁰ Jézù mâ gii 'di bà tè'é tí wó mì mbe sú ọ tí nò, yí gii ọ tíyò, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, ndú ja yí gí tí ji yì. À mâ gii ja yí ya tí ji Jézù go có tí nò náa yí 'dè nò gî, Jézù gii 'vee yí máa, ⁴¹ «Wò tè'é tí ye máa ye 'ví bàkà a ọa yè ji wò?»

Káa mbe sú ọ tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Njaanga ndâ ọ ye gî, kpo 'duù!»

⁴² Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji mbe sú ọ tí nò máa, «Zeke'o! Bà tee njembí lo mítí Mbíri 'vala wò gî.» ⁴³ À káa pòó bà 'dè có tí nò mì Jézù, ndâ ọ mbe sú ọ tí nò sósò'ô ngé gii njaanga tí gî. Bìndi yí gii ọ ndi Jézù ta bà ùlù Mbíri. Ndâ mbe nò bà njaanga ndâ ọ wó nò delè gii ùlù Mbíri tacó ọa i tí nò mbe bàkà tí nò.

19

Zèkàwù tí mbe kili i-míri

¹ Jézù mâ gii rì gí gbí gbata Jérìkò gî, ² 'bí 'dakò tí kùro ndâ mbe kili i-míri mì ndâ Rómánò, tí 'duù ta ndâ i mì wó me gbolò, ta rè wó a Zèkàwù, ³ gii bàkà wotí tacó bà nò Jézù ta ọ wó, káa à gii kpò yí gî, tacó yí me ndò, káa ndâ 'duù me mbè ngé ndii gî. ⁴ Tacó éno, yí gii ì ngèlè ya gí kùro, yí gii 'dò gí gbí mú tí kpokèjì tí nò náa Jézù kú ndii có tí nò, tacó bà cu ọ wó mítí Jézù. ⁵ Jézù mâ gii gí gbúú-gbuu 'vii ta bándò tí nò náa Zèkàwù 'dò gí gbí mú tí nò, yí gii zeke'o gí yaà, bìndi yí gii 'dè có ji Zèkàwù máa, «Zèkàwù, co gí to! Ngo've tí lo, tacó ye wúnó a wíri 'bá mì lo.»

⁶ Zèkàwù bà-i-nò gii co gí to 'do gbí mú 'viri-'viri, bìndi yí gii te wíri mítí Jézù ta líkí'o tí wó. ⁷ Ndâ mbe nò Jézù tí wíri 'bá mì Zèkàwù 'dáá gí gii 'dè kòlòwò máa, «Yí a wíri mì mbe bàkà vò i.»

⁸ Káa Zèkàwù gii ọ tíyò, bìndi yí gii 'dè có nìno gbí muu wó nò ji Mbe tí ndoo máa, «Ọ nò, Mbe tí ye, ye kèjì gí bà njèè gbí ndâ i mì ye sósò'ô 'vii ká 'vii. Ye 'ví je 'bí gbaànjé ji ndâ mbe yê. Sè nìno, ye táánò má zò 've i mì 'bí 'duù gî, ye bà sì có i mì 'duù tí nò ji yí 'do tí ta ba nà'ô.»

⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji Zèkàwù máa, «Ndâ 'duù 'bá tí nò wúnó 'vala gí, tacó 'dakò tí nò delè a 'viì mì Àbìráámò. ¹⁰ Káa 'Viì-mì-'Dakò gí a i tacó bà pà bà tí ndâ 'duù nìno mbe gíri gí nò wàa yí 'ví 'vala ndú.»

Jézù lòkò'bò có gítí bà 'de i gbí i

¹¹ Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ 'duù tí nò mbe kú sè tù ndú tí nje tí nò náa ndú 'dè ta Zèkàwù nò, si ndú dooko gí Jèrùzàlémè gî, káa ndâ 'duù gii kojo có máa, o bà túbà tí Mbíri tí gba muu to tí nò me jé'déé gî. ¹² Tacó

énò, Jézù gii lòkò'bò có ji ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò, tí 'viì mì gbolò 'duù, gii bàkà nó tacó bà ya gí gbí 'bí to, tacó wàa à 'ví bàkà yì tí gba kà, má kózò gî, yì 'ví gii dele ndi yì gí 'bá. ¹³ Káa o kùro bà nje nó mì wó 'do 'bá, yí gii tè'é tí ndâ bòò mì wó muu'bi, bìndi yí gii njèè gboko ña gbaànjé-gbaànjé ji ndú. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, <Yo ko ñi ña tí nó yee tí o bà dele ye.>

¹⁴ «Yí mâ gii ya gî, ndâ 'duù mì wó gii ñò ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú, bìndi ndú gii tuu ndú ya tí gí tàkò wó, máa, ndú ya gí bà 'dè có ji ndâ kpo 'duù tí nó mbe kù le bèrè ji yí nó, máa, <Go bà dù 'dakò tí nó tí gba mì ze tí ze wálá.> Ndâ 'duù mì wó bàkà éno tacó go bà dù yí tí gba mì ndú tí ndú wálá.

¹⁵ «'Dakò tí nó mâ gii dele gí 'bá bìndi bà le bèrè ji yí, yí gii tè'é tí ndâ bòò mì wó náa yí njèè ñi ña ji ndú nó tacó bà ñò máa, ndú bàkà a ña yè tí wè. ¹⁶ Yí mâ gii 'vee ndú, kpédélé 'duù gii 'dè có ji yí máa, <Ye 'de gbí gboko ña tí nó náa wò táánò je ji ye nó a ndâ gboko muu'bi, gba mì ye.>

¹⁷ «Gba tí nó bà-i-nò gii ùlù bòò mì wó nó máa, <Wò bàkà nèté ñìkì ma, tó bòò mì ye! Wò túbà tí lo tí 'duù mbe kù bàkà nèté ta njembí lo gbaànjé mítí làmbu gboko ña gî. À má éno, ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndâ gbata muu'bi.>

¹⁸ «'Bí bòò mì wó gii gí gí mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, <Ye yili 'do gbí gboko ña tí nó náa wò táánò je ji ye nó ù ta ndi lo a ndâ gboko vò, kpo 'duù.>

¹⁹ «Káa gba tí nó gii 'visì có ji bòò mì wó nó máa, <Ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndâ gbata vò.>

²⁰ «Bà ta'ò bòò mì gba tí nó gii gí gí mì wó, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, <Gboko ña mì lo tí nó táánò náa wò je ji ye nó kuu nô, kpo 'duù. Ye kpolo tí tacó wò a vò 'duù náa i kpétí má me i mì lo lá, wò je gî. Wò delè a 'bí ña 'duù náa wò kpétí má rò ñí lá, wò kù kili i 'do gbí ñí nô.>

²² «Káa gba tí nó gii 'visì có ji bòò mì wó nó máa, <Ndí lo vò bòò! Ye bà waa có mítí lo á 'do gbí po ngo nje lo! Wò ñò ye ñi tí vò 'duù mbe kù je i ñinó náa à me i mì ye lá, ye delè kù kili i ñinó náa ye rò lá nó 'do gbí ñí. ²³ Wò táánò má te gboko ña mì ye nó ji 'bí mbe ji ñí, ye kpónó dele nó gii 'de gboko tí nó jò 'bí ka wó gboko wálá gî?> ²⁴ Gba tí nó bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó jara-jàrà tíyò nó máa, <Yo te gboko ña tí nó 'do tí wó ji 'duù tí nó ta ndâ gboko ña mì wó muu'bi nô.>

²⁵ «Káa ndâ 'duù tí nó gii 'visì có ji gba tí nó máa, <Ndâ 'bí gboko muu'bi sàà kuu mì wó, kpo 'duù!>

²⁶ «Káa gba tí nó gii 'visì có ji ndú máa, <Ye kù 'dè có ji yo máa, i má kuu mì 'duù, à ta o 'dáá gî kù je i ji yí, káa 'dóó i 'duù má wálá, à kpétí mì wó káa yè wè, à kù je 'do tí wó gî. ²⁷ Káa à má gítí ndâ 'duù ñinó mbe kù sogo ye, ta go bà dù tí ndâ bòò-gba mì ye tí ndú wálá nó, yo gí ta ndú kpónó, wàa à 'ví waaka ndú mí kùro ye bà-i-nò.> »

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

²⁸ Jézù mâ gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó cee gî, yí gii njè nó kù ya gí Jèrùzàlémè. ²⁹ Yí mâ gii dooko ta ndâ gbata Bètífáji ta Bètáníyà dè ta 'bí gú náa à kù ñi mítí a Gú Mbâ gî, yí gii tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò gí kùro, ³⁰ máa, «Yo ya gítí to tí zó náa yo zeke zò. Yo má yee kà, yo bà 'de ngbú 'viì-kècè náa 'duù jé o yí lá á kuu gbí wú kà. Yo njaanga yí 'do gbí wú gí tí. ³¹ Káa 'duù má 'vee yo máa, yo kù njaanga yí tacó yè wè, yo 'ví 'visì có ji 'duù tí nó éno máa, <A Mbe tí ze ká tuu ze.> »

³² Ndâ tú mì Jézù giì ya 'de ngbú 'viì-kècè go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. ³³ Káa si ndú kú giì njaanga ngbú 'viì-kècè tí nò, mbe tí wó giì 'vee ndú máa, «Yo kú njaanga ngbú 'viì-kècè tí nó tacó yè?»

³⁴ Káa ndú giì 'visì có ji yí máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze, máa, ze ya tí ji yì.»

³⁵ Ndâ tú mì Jézù mâ giì yee ta ngbú 'viì-kècè tí nó náa yí tuu ndú, máa ndú ya jí bà ja giì tí ji yí nó gî, ndú giì ki ndâ bongo mí ndú mí pí tí wó, bìndi ndú giì ki Jézù mí pí ndâ bongo tí nò. ³⁶ Jézù mâ giì 'bì nó gî, ndâ 'duù giì gò ndâ bongo mì ndú mí to á tí kpokèjì kùro wó. ³⁷ Káa si yí kú giì yaaka jí tàgbà Gú Mbâ, ndâ mbe tala có mì wó 'dáá gî giì 'bità bà tò kú, ta bà cè cè, ta bà be ɾè Mbíri gbí ta kòcò ndú ngéé jí yaà ta líkí'o ndâ seɾè tí nó náa ndú ɾò Jézù bàkà nó, máa,

³⁸ «Mbíri 'ví si gbolò gba tí nó mbe gi ta ɾè wó tí Mbíri nò. Mbíri 'ví dù tí gba tí gbíri.

À ùlù Mbíri ngéé gbíri!»

³⁹ Ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mâ giì 'di ndâ có tí nó náa ndâ 'duù kú tò ta kú nó, ndú giì 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nìbà i, 'dè có ji ndâ mbe tala có mì lo máa, ndú dù ngbii.»

⁴⁰ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kú 'de có ji yo máa, ndú kpèti má dù ngbii gî, ndâ díi bà dù ngbii wálá.»

Jézù wa gbí ta yé ɾo ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè

⁴¹ Jézù mâ giì dooko ta Jèrùzàlémè gî, yí mâ giì ɾò muu gbata, yí giì 'dù ngo-ɾo wó gítí. ⁴² Bìndi yí giì 'deke tí wó máa, «ɾo lo kùtáá má go ɾo ɾi wáa wò 'ví ɾò ta ndâ i ɾinó mbe njaanga miɾi lo 'do gbí vò i! Káa, wotí bà ɾò ndú kpónó tí lo wálá! ⁴³ O bà gbo wò mì ndâ ku'di tí lo kèjì. Kpokèjì bà ndo wò 'do 'bì ndú ta o tí nó bà dù wálá, tacó ndú bà da kándà mí ndú jèlè wò gbóó gî. ⁴⁴ Ndú bà toɾo nje yo ta ndâ 'viì mì lo ta to. Ndú delè bà ki'viki ndâ 'bá mì lo lù'bù-lù'bù jí to. Ndú bà bàkà éno tacó Mbíri táánò gi jí mì lo gî káa wò ɾò yí ni lá!»

Jézù ɾi jí gbí ndùgù 'bá-Mbíri

⁴⁵ Jézù mâ giì ɾi jí gbí gbata Jèrùzàlémè gî, yí giì ya jí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bìndi yí giì 'bità bà mòkò ndâ mbe kú mà 'vèlè gbí ndùgù 'bá-Mbíri jí sè, ⁴⁶ ta bà 'dè có ji ndú máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mbíri máa, 'Bá mì ye bà dù tí 'bá bà 'deke tí.» Káa yo kpónó giì 'visì tí bàndò mì ndâ mbe ngbà!»

⁴⁷ Jézù giì dù kú nìbà i ji ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ɾi 'dáá gî. Káa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ mbe nìbà i mì ndú, giì toko có ta ndâ 'bí kpo-kpò 'duù mì ndú tacó bà zi yí. ⁴⁸ Káa bà zi yí giì kpò ndú gî, tacó ndâ 'duù 'dáá gî ta o tí nó kú 'di có mì wó.

20

Ndâ Jùdèyà 'vee ɾè mbe je wotí ji Jézù

¹ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kú nìbà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ mbe nìbà i mì ndú, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndú, giì jí mì wó. ² Bìndi ndú giì 'vee yí máa, «A 'di ká je wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa wò kú bàkà nó ji wò? Nì ɾè wó ji ze gi.»

³ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Ye delè bà 'vee yo ta 'vé gbaànjé, yo 'dè ji ye gi: ⁴ áá táánò a Mbíri ká je wotí bà caka tí ndâ 'duù ji Jòvànì, wèè, a 'duù ká je ji yí?»

⁵ Ndú mâ giì 'viiki gbí 'vé mì Jézù nò gbí òkò tí ndú, ndú giì 'dè có máa, «Ndoo má 'dè có éno máa, a Mbíri táánò ká je wotí tí nó ji Jòvànì, yí bà tè ndi tí wó gí bà 'vee ndoo káká'i máa, <Yo ùnje gítí wó lá tacó yè?> ⁶ Káa ndoo delè kpónó má 'visì có ji yí máa, a 'duù táánò ká je wotí tí nó ji yí, ndâ 'duù 'dáá gí bà 'vaka ndoo ta díí, tacó ndú 'dáá gí ùnje ta yúco gí, máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri.» ⁷ Tacó éno, ndú giì 'visì có ji Jézù máa, ndâ yì nò mbe je wotí bà caka tí ndâ 'duù ji Jòvànì ni lá.

⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «À má éno, ye delè bà nì rẹ mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó ji yo wálá.»

Jézù lòkò'bò có gítí ndâ 'bí vo-vò mbe bàkà nèté

⁹ Jézù bà-i-nò giì lòkò'bò có ji ndâ 'duù máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò giì ọo nji nèbitì mì wó, bìndi ndú giì 'vii có ta ndâ 'bí mbe bàkà nèté máa, ndú zeke'o tí, bìndi yí giì ya muu nó ta cèe gbolò o. ¹⁰ O bà kilì i 'do gbí nji mâ giì me tí gí, yí giì tuu 'bí bòò mì wó gbaànjé ji ndâ 'duù tí nó náa yí si ndú mí gbí nji mì wó nó tacó bà i nìndi wó. Bòò tí nó mâ giì yee ta có tí nó tí ndâ 'dakò tí nó, ndú giì gbì yí mòkò ya gí mì mbe tí wó ta kùnga 'bì wó.

¹¹ «Mbe nji tí nó káká'i giì tuu 'bí bòò mì wó ji ndú. Káa ndâ mbe nèté tí nó giì dele ndi ndú giì gbì bòò tí nó, ndú giì bàkà ndâ i-nò mítí wó, bìndi ndú giì tuu ndi wó ji mbe nji go bô gbí ndi kiyà. ¹² Mbe nji mâ giì tuu bà ta'ò bòò mì wó ji ndú, ndâ 'dakò tí nó giì gbì ká mítí bòò tí nó, ndú giì ni yí ta kùnga 'bì wó 'do gbí nji gí sè. ¹³ Mbe nji tí nó giì 'vee tí wó gbí nínó máa, <Ye kpónó 'ví bàkà a ọa yè? À má éno, ye bà tuu 'vii mì ye, tí wú-gbì-ré ye ji ndú. Ndâ-'bí-lá, ndú bà te duù mítí wó.> Yí bà-i-nò giì tuu 'vii mì wó nó ji ndú.

¹⁴ «Ndâ 'dakò tí nó mâ giì nò 'vii mì mbe nji kèjì gí mì ndú, ndú giì toko có mì ndú máa, <Nìzò a mbe mbèlè tí nó ká kèjì zò. Ndoo zi yí gí, wàa à 'ví dù tí nìndi ndoo.> ¹⁵ Tacó éno, 'vii tí nó mâ giì ye mì ndú, ndú giì ja yí 'do gbí nji gí sè, bìndi ndú giì zi yí gí.»

Jézù giì 'vee ndâ 'duù máa, «Yo koọo có máa, mbe nji tí nó kpónó bà bàkà ta ndâ mbe nèté tí nó a yè? ¹⁶ Yí bà ziki ndú 'dáá gí, bìndi yí giì pà ndâ 'bí gú mbe nèté.»

Ndâ 'duù mâ giì 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, ndú giì 'visì có ji yí máa, «Mbíri 'ví gí ta ọa nìno lá!»

¹⁷ Jézù bà-i-nò giì zeke ndâ 'duù tí nó ngbóó, bìndi yí giì 'vee ndú máa, «Gbí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <A 'dóó díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nó ká gí tí yú díí bà sè tà 'bá,> nó máa yè?

¹⁸ 'Duù má 'va tí wó pí díí tí nó, 'duù tí nó bà ki'viki njúkú-njúkú. Káa díí tí nó má 'va tí pí tí 'duù, yí bà 'ba'daka gbí 'duù tí nó gí.»

Bà gò i ji ngáangbá gba mì ndâ Rómánò

¹⁹ Ndâ mbe nìbà i, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà mâ giì 'di có tí nó, ndú giì jè ta bà pà kpokèjì tacó bà zèè Jézù ká mì to nó, tacó ndú nò ni gí máa yí kù lòkò'bò có tí nó a i gítí ndâ yì. Káa gúku ndâ 'duù giì kpò ndú á 'do tí bà zèè yí gí. ²⁰ Mbí ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà giì dù ká kácáá tí Jézù. Tacó éno, ndú giì tuu ndâ 'bí 'duù mì ndú mbe bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù tacó bà ya gí bà zèè mè Jézù, wàa ndâ yí 'ví kpi ta ngbàngà tí wó ji ngáangbá gba mì ndâ Rómánò. ²¹ Ndâ mbe ngìno mì ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò giì 'vee Jézù ta tirì máa, «Mbe nìbà i, ze nò ni gí máa, wò a mbe 'dè yúco, wò delè kù nìbà i ji ndâ 'duù ká jáá. Wò

njèè gbí òkò tí ndâ 'duù, máa, ònó éno, káa òjzó éno, nò lá. Wò kù nì káa bà kpokèjì yúco mì Mbírì jì ndâ 'duù. ²² Bà gò i jì ngáágbá gba mì ndâ Rómánò dú gbí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà? 'Dè ònó náa à gbí muu lo nó jì ze gí.»

²³ Káa Jézù gíì ònó nì gí máa, ndú kù lè jì yì a wú. ²⁴ Tacó éno, yí gíì 'vìsì có jì ndú máa, «Yò tù ònó gúrúsù mì yo jì ye gí.» Ndâ 'duù tí nò má gíì tù ònó gúrúsù tí nò tí ònó nì jì Jézù gí, yí gíì 'vee ndú máa, «Ìjìnó a muu 'dì náa à ka mí gbí nó?»

Káa ndú gíì 'vìsì có jì yí máa, «A muu ngáágbá gba mì ndâ Rómánò.»

Bìndì yí gíì 'vee ndú máa, «Káa à cu mí gbí nó a rẹ 'dì?»

Káa ndú gíì 'vìsì có jì yí máa, «A rẹ ngáágbá gba mì ndâ Rómánò.»

²⁵ Jézù bà-i-nò gíì 'dè có jì ndú máa, «À má éno, yo je ndâ i mì ngáágbá gba mì ndâ Rómánò jì ngáágbá gba mì ndâ Rómánò. Wàa yo 'vì je ndâ i mì Mbírì jì Mbírì.»

²⁶ Bà zèè ngo nje Jézù mí kùro ndâ 'duù gíì kpò ndâ 'dakò tí nò gí. Tacó éno, ndú gíì dù rẹkpe-rẹkpeè ta có bà 'dé-'dè mì ndú wálá.

Bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

²⁷ Ndâ 'bí ònó Jùdèyà mbe ònó gíì bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó gíì gí mì Jézù. Bìndì ndú gíì 'vee yí máa, ²⁸ «Mbe nìbà i, Mòze cu mí gbí wáràgà jì ze éno máa, 'duù má kò nì, káa ndú jò ta nì tí nò lá, bìndì yí gíì cì gí, ná'vìndí wó 'vì zèè 'bì nawù ku tí nò, tacó bà jò ndâ 'vìì mí gbí mòòkò bìndì wó. ²⁹ Káa ta 'bí o gbaànjé, kpo 'duù mì ndâ 'bí 'vìì-'dakò náa nawu ndú jò ndú vò-nje só gíì kò nì, káa ku gíì je yí si ndú jò ta nì tí nò lá. ³⁰ 'Vìì tàkò wó gíì zèè 'bì nawù ku tí nò. Ndú delè gíì jò ta nì tí nò lá, bìndì yí gíì cì gí. ³¹ Ndâ 'vìì-'dakò tí nò gbí yì nawu ndú 'dáá gí tẹ rì cìkìì nì tí nò gbaànjé-gbaànjé gí, káa à 'vaka gí tàkò ndú 'dáá káa dikhìwu. ³² Ku gíì je nì tí nò si ndú rì gùù 'dáá gí. ³³ À má éno, nì tí nò wúnò ta o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú bà dù a nawù 'dì gbí òkò tí ndú, sé náa ndú 'dáá vò-nje só kò yí gí nó?»

³⁴ Káa Jézù gíì 'vìsì có jì ndú máa, «Ndâ 'dakò ta ndâ nì kù kò tí ndú muu to tí nò. ³⁵ Káa ndâ 'duù ònó mbe 'vìì tí ndâ mbe 'vala ndi ndú bìndì ku gíì nó bà kò tí ndú bìndì bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú wálá. ³⁶ Ndú bà cì wálá, tacó ndú bà dù go ndâ basìlì mì Mbírì. Ndú delè bà dù tí ndâ 'vìì mì Mbírì, tacó ndú 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí. ³⁷ Káa, à má gíì có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, Mòze 'dè có gíì ònó gbí tà-ká-tà gíì bẹ'i tí nò mbe kù doo nó gí. Yí nì mítì Mbe tí ndoo a Mbírì mì Àbìráámò, Mbírì mì Ìzákò, tí Mbírì mì Jákóbè. ³⁸ Mbírì a Mbírì mì ndâ wu 'duù. Yí me Mbírì mì ndâ ku lá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí kùro Mbírì a ndâ wu 'duù.»

³⁹ Ndâ 'bí mbe nìbà tàkìì mì ndâ Jùdèyà máa gíì 'dì có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gíì ùlù yí, máa, «Có mì lo nò ká ngbàrángà'i, Mbe nìbà i.» ⁴⁰ Gúku bà 'vee yí gíì ndâ 'bí i gíì kpò ndâ 'duù gí.

Bìndì-Mbírì a 'vìì mì 'dì?

⁴¹ Jézù gíì 'vee ndâ 'duù máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có éno máa, Bìndì-Mbírì a 'vìì mì Dàvídè ta ònó kpokèjì ngàyi? ⁴² Tacó 'dóò kòcò Dàvídè náa à cu mì gbí wáràgà mì ndâ Muu Cè éno máa, Mbírì 'dè có jì Mbe tí ye máa,

«Kì tí lo gbí kù'bì mì ye,

⁴³ wàa ye 'vì bàkà ndâ ku'dì tí lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo.»

44 Dàvidè má kù nì mítí Bìndi-Mbírì a <Mbe tí ye>, à má éno, Bìndi-Mbírì bà dù tí 'viì mì Dàvidè ée?>

Jézù ci ndâ 'duù gítí ndâ mbe nibà i ji ndâ Jùdèyà

45 Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó si mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, 46 «Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ mbe nibà i mì ndâ Jùdèyà. À tí ndú a go bà yuu ndâ nja-njà bongo kù jèlè ta to, ta go bà cu ndò mì ndâ 'duù gí bà 'vee ndú ta ndi tí ndâ bándò 'véle, ta go bà ki tí ndú pí ndâ mbata kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì, delè ta go bà ki tí ndú tí ndâ bándò mì ndâ kpo-kpò 'duù á tí ndâ bándò bà zò i. 47 Ndú zò ndâ nawù ku karaka gí, ta bà bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'deke tí ndú ji Mbírì ta bà 'vanda njà có. Mbírì bà waa có mítí ndú ta wotí tí ndii ndâ 'duù 'dáá gí!»

21

'Bí nawù ku mbe gò i ji Mbírì

1 Jézù mâ gii zeke'o, yí gii nò ndâ mbe kpo-kpò i kù gò i á bándò bà kili i gítí 'bá-Mbírì. 2 Yí bà-i-nò gii nò 'bí nawù ku tí mbe yê kù gò ndâ nji gùrúsù tí fádà sósò'ò. 3 Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, nawù ku tí nò tí mbe yê nò gò i me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí. 4 Tacó ndâ mbe kpo-kpò gùrúsù gò a ndâ 'bí ña njemèlè gùrúsù ñinó náa ndú mò 'do tí ndâ kpo-kpò gùrúsù mì ndú gí ndii, ta nètè mì ndú tí wálá nò. Káa niì tí nó tí mbe yê nó gò a làmbu i tí nó 'dáá náa yí kù lli mítí nò.»

Jézù 'dè có gítí bà ki'viki 'bá-Mbírì

5 Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù gii ùlù banga tí ndâ díí tí nó náa à bì ta 'bá-Mbírì nó, ta ndâ i-banga tí nó náa ndâ 'duù gò ji Mbírì nò. Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, 6 «Ri bà ki'viki ndâ i tí nò lù'bù-lù'bù gí to ká gbaànjé. Áá kèjì gí bà voloko gbí ndâ i tí nò léé gí.»

7 Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí máa, «Ri tí nò bà co ta o ngayi, Mbe nibà i? Káa ze bà nò o bà có ri tí nò ni mítí yè?»

8 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Yo kpolo tí yo máa, 'bí 'duù 'ví ñonoko yo lá. Tacó ndâ 'duù me mbè bà kaa gí gí bà eendi yo ta rẹ ye. 'Duù ñinó bà o ká ta ñindi wó, máa, <Ye a yí tí Bìndi-Mbírì! O tí nò dooko jé'déé gí!> Káa yo 'ví tè gí tàkò ndâ có mì ndú nó lá. 9 Yo má 'di có ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ gbínje gbí òkò tí ndâ gba ta ndâ bòò mì ndú, njembí yo 'ví mù lá. Tacó ndâ i tí nò bà bàkà tí gí, káa ndòngbú o dooko lá. 10 Ndâ ña ndâ 'bí 'duù bà tè ndâ 'bí tende ña 'duù ta gó, ndâ gba delè bà tè ndâ 'bí ka ndú gba ta gó. 11 To bà tanga tí, tí ndâ bándò me mbè, làngàwiri ta ndâ i mbe pèè mbí ndâ 'duù bà ruku'bu ta ndâ 'duù cee to 'dáá gí. Ndâ serè, ta ndâ i mbe te gúku mítí ndâ 'duù, bà bàkà tí tàrì.

12 «Káa kùro o bà bàkà tí mì ndâ vò i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nò, ndâ 'duù bà zèè yo ta kpo 'bì, ta bà mèèkè'i tí yo. Ndú bà kaa yo ya tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ kpo-kpò 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì. Bìndi ndú bà nè yo mí gbí zàà. Ndú bà kaa yo ya tí gí kùro ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ kpo-kpò 'duù. Ndâ 'duù bà bàkà ndâ ña ndâ vò i tí nó 'dáá náa ye 'deke ndú nò mítí yo á muu ye. 13 Káa ñinò bà dù a tó o bà ma Banga-Ngú-Có mì yo ji ndâ 'duù ká nò. 14 À má éno, yo 'ví te mí gbí muu yo ká sàà éno máa, njembí yo 'ví mù máa, yo 'ví njaanga miri yo ta ña có yè wè, nò lá. 15 Tacó a ye ká bà wu ndâ có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo. Ye delè ká bà je 'bí ña muu ji yo náa wotí gítí bà rọ tìyò nje có

ta yo bà dù tí ndâ ku'dì tí yo wálá. Ndú delè bà 'de wotí gítí bà tò kponje ndâ có mì yo wálá. ¹⁶ Ndâ bu yo, ta ndâ nawu yo, ta ndâ ná'vindí yo, ta ndâ nambe yo, ta ndâ kómbe yo, ta o tí nò bà kpì ngbàngà tí yo, bìndi ndâ gba bà waa có ku mítí ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ¹⁷ Ndâ 'duù 'dáá gí bà sogo yo muu ye. ¹⁸ Káa yo bà co 'do gbí ndâ i tí nò go késí á ọ ngo. ¹⁹ À má éno, yo 'dò kò yo mí to gbàá, tacó ñìnò a kpokèjì 'válá mì yo ká nò.

Bà mèèkè Jèrùzàlémè

²⁰ «Yo má ñò ndâ àsikèrì se 'dee Jèrùzàlémè gí, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, kùro bà 'bu Jèrùzàlémè dooko gí. ²¹ Ta o tí nò, ndâ 'duù gbí to Jùdèyà 'ví fa ngèlè ya gí pí ndâ nja-njà gú. Ndâ 'duù gbí gbata 'ví nje 'do gbí gbata gí sè. Wàa ndâ 'duù ñìnó ta ndi 'do gbí gbata nó 'ví kaa ya gí gbí gbata lá. ²² Tacó ndâ sili tí nò bà dù a ndâ sili bà waa có mítí ndâ 'duù, tacó wàa ndâ có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí ndâ yúco. ²³ Káa àá bà volo a i ji ndâ mbe nakáyì, ta ndâ ni ñìnó náa ndâ 'viì mì ndú kù no kí nó, gbí ndâ sili tí nò! Tacó ndâ sili tí nò bà dù a ndâ sili bà bàkà ndâ i yè ọ, ta ndâ i kpo-tàkòcò mì Mbíri mítí ndâ 'duù. ²⁴ Áá bà ziki ndâ 'bí 'duù gbí ndâ sili tí nò ta sizo. Bìndi àá bà kaa ndâ 'bí 'duù tí ndâ zà-za gó ya cee 'bá mì ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'dáá gí. Ndâ tende ọ 'duù tí nò bà bàkà a ndi ndú mítí Jèrùzàlémè, yee tí o tí nó náa ndú bàkà bà 'bi ndú cee gí.

²⁵ «Ndâ i-serè bà bàkà tí á ọ ndâ ọ, ta pì, ta ndâ yii. Ndâ 'duù muu to tí nó bà kònò sé'i. Ndú bà dù ọkpe-ọkpe ta gúku wo bà ọngà mì bà gbàngà ngo gbí pù. ²⁶ Ndâ 'duù bà ne'venge ta gúku si ndú kù ù ndi ọ i tí nó kèjì gí bà 'bu to tí nó yùkúú nò. Tacó tàrì bà tanga tí. ²⁷ Bìndi ndâ 'duù bà giì ñò 'Viì-mì-'Dakò kù giì 'do tàrì ngbèzèè, ta bà da nó ta wotí co gbí kùlù mù. ²⁸ Yo má ñò ndâ i tí nò kù 'bità bà bàkà tí, yo 'ví kpòlo ọ yo, tacó kùro o bà 'vala yo dooko gí.»

²⁹ Jézù giì lòkò'bò có ji ndâ 'duù máa, ³⁰ «Yo má ñò ndâ mû-mbiigá kù 'bità bà tù dó kpâ, yo ñò ni gí máa, bembìli dooko gí. ³¹ À má éno, yo má ñò ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú ji yo nó kù bàkà tí, yo 'ví koọ muu yo máa, kùro o bà gi Mbíri gí bà dù tí gba gí muu to tí nó dooko gí.

³² «Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, ndâ i tí nò bà bàkà tí 'dáá kùro o bà miì ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ³³ Ndâ tàrì, ta to tí nó, bà cee gí. Káa ndâ có mì ye bà cee wálá.

³⁴ «Yo kpòlo tí yo, máa, yo 'ví tee njembí yo kpòlo ma a i mítí bà zò i, ta bà nju pe, ta bà dù ta líkí'o muu to tí nó, wàa yo 'ví ò-bà-mbí o tí nó gí nò, lá, tacó o tí nò bà gbaaka yo gbááká-gbaaka. ³⁵ O tí nò bà gundi ndâ mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gí. ³⁶ À má éno, yo dù tí zò'o, wàa, yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri ta o 'dáá gí, tacó wàa, yí 'ví je wotí bà 'vala 'do gbí ndâ i tí nò kèjì gí bà bàkà tí nò ji yo, tacó wàa, yo 'ví ọ tìyò kùro 'Viì-mì-'Dakò ta gúku tí yo wálá.»

³⁷ Jézù giì dù kù nìbà i ji ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ọ 'dáá gí. Káa à má ta bèbìli yí kù ya gí bà tèrì pí Gú Mbâ. ³⁸ Káa ndâ 'duù kù kaa ya gí bà 'di có mì wó ta firí dú'o á gbí ndùgù 'bá-Mbíri.

22

Júdà Ìsikàriyótè ùnje gítí bà cu gòmbò tí Jézù

¹ Sè sili gítí o bà ci 'Dè-kò, náa à delè kù ni mítí a o bà Ndi-ta-muu ndâ-Ìzìriyèlì-mì-Mbíri ta o tí nò me jé'déé gí. ² Tacó éno, ndâ Kùro ndâ

bu-Mbíri m̀i nd̄a Jùd̄éyà, ta nd̄a kpo-kpò mbe 'di gbí tàkìi m̀i ndú g̀i kili muu ndú tacó bà pà kpokèjì tacó bà zi Jézù, káa ndú kù cì gúku tí nd̄a 'duù.

³ Káa ta o tí nò, Gba-vò-i ya gí gbí muu Júdà Ìsikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí nd̄a tú m̀i Jézù muu 'bì-nje só nó gí. ⁴ Tacó éno, yí g̀i ya gí m̀i nd̄a Kùro nd̄a bu-Mbíri m̀i nd̄a Jùd̄éyà, bìndi ndú g̀i toko có ta nd̄a 'duù tí nó tí nd̄a kùro nd̄a mbe kpolo tí 'bá-Mbíri nó, tacó wàa, yí 'ví pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù jì ndú. ⁵ Nd̄a Kùro nd̄a bu-Mbíri bà-i-nò m̄a g̀i ùnje gítí có bà ko mboo nètè m̀i Júdà jì yí ta pètékè tàkòcò ndú gí, ⁶ Júdà g̀i njè nó ya gí bà pà tó kpokèjì bà zèè Jézù jì ndú.

Jézù tuu nd̄a 'bí tú m̀i wó gí bà 'viindi bàndò bà zò i ù ta ndi wó

⁷ Rì bà ci 'Dê-kò, tí rì bà waa mbelè 'vii rómbo tí tàkìi gítí o bà Ndi-ta-muu-nd̄a-Ìzìriyéli-m̀i-Mbíri m̄a g̀i co gí, ⁸ Jézù g̀i tuu nd̄a Piyétòrò ta Jòvànì m̄a, «Yo ya gí bà bàkà i-zó-zò gítí o bà bàkà tàkìi bà Ndi-ta-muu-nd̄a-Ìzìriyéli-m̀i-Mbíri jì ndoo.»

⁹ Káa Piyétòrò g̀i 'vee yí m̄a, «Có m̀i lo m̄a, ze 'ví bàkà mí kòtí 'di?»

¹⁰ Káa Jézù g̀i 'visì có jì ndú m̄a, «Yo sè t̀i yo! Ta o tí nó n̄a yo kù rì gí gbí gbata nó, yo bà 'de 'bí 'dakò kù te kàrà ngo. Yo 'ví ru ndi wó. Yo má yee ta ndú 'bá gí, ¹¹ yo 'ví 'dè có jì mbe 'bá tí nó éno m̄a, «Mbe nìbà i jì ze ká tuu ze jì wò. Kòcò wó éno m̄a, wò túbà tà'i tí nó n̄a nd̄a yí 'ví gí gí bà zò i-cí-ci m̀i o bà bàkà tàkìi bà Ndi-ta-muu-nd̄a-Ìzìriyéli-m̀i-Mbíri mítí ta nd̄a mbe tala có m̀i yí nó jì ze.» ¹² Bìndi yí bà túbà gbolò soṛo n̄a à 'viindi nd̄a i mí tà'i kà 'dáa gí jì yo, wàa yo 'ví bàkà i-zó-zò mí kà jì ndoo.»

¹³ Nd̄a Piyétòrò bà-i-nò m̄a g̀i ya gí gbí gbata, ndú g̀i 'de nd̄a i 'dáa gí jé ká go có tí nó n̄a Jézù 'dè jì ndú nò. Bìndi ndú g̀i 'viindi nd̄a i gítí o bà bàkà tàkìi bà Ndi-ta-muu-nd̄a-Ìzìriyéli-m̀i-Mbíri m̀i kà.

Kò njewu m̀i Mbe tí ndoo

¹⁴ O bà zò i-cí-ci m̄a g̀i me tí gí, Jézù g̀i zèè bàndò m̀i wó r̀egbà i-zó-zò, bìndi nd̄a mbe tala có m̀i wó g̀i se mí r̀egbà tí wó. ¹⁵ Bìndi yí g̀i 'dè có jì ndú m̄a, «Go bà zò ndòngbù i-cí-ci m̀i o bà Ndi-ta-muu-nd̄a-Ìzìriyéli-m̀i-Mbíri tí nó ta yo á kùro bà kònò sé'i m̀i ye bà zi ye gí. ¹⁶ Ye 'dè có tí nó jì yo tacó i-cí-ci m̀i o bà Ndi-ta-muu-nd̄a-Ìzìriyéli-m̀i-Mbíri n̄a ndoo kèjì gí bà zò ta ndoo bìndi n̄inó bà dù ngé káa yú n̄inó gbí ngbàngà m̀i Mbíri nò.»

¹⁷ Bìndi bà 'dè có tí nó, Jézù g̀i zèè 'visì mí 'bì wó, bìndi yí g̀i 'dè nìkì maa jì Mbíri, bìndi yí g̀i te jì nd̄a mbe tala có m̀i wó, ta bà 'dè có jì ndú gí tàkò éno m̄a, «Yo zèè 'visì tí nó, wàa yo 'ví njù cee nje yo 'dáa gí, ¹⁸ tacó ndoo bà njù pe ta ndoo bìndi n̄inó ká ngé gbí ngbàngà m̀i Mbíri.»

¹⁹ Bìndi yí g̀i je kù kò, yí g̀i 'dè nìkì ma jì Mbíri, bìndi yí g̀i ki'viki gbí, yí g̀i kaa jì nd̄a mbe tala có m̀i wó, ta bà 'dè có jì ndú gí tàkò éno m̄a, «N̄inó a dii ye tí nó n̄a áa kèjì gí bà je tacó bà sì muu yo nó ká nò; yo zò tacó wàa mbí yo 'ví dù tí tí ye.» ²⁰ Ndú m̄a g̀i zò i cee gí, Jézù káká'i g̀i zèè 'visì, bìndi yí g̀i 'dè có jì nd̄a mbe tala có m̀i wó m̄a, «N̄inó a 'visì mbelè ye tí nó n̄a Mbíri kèjì gí bà njù ta ngú mùkà ta nd̄a 'duù nó ká nò. Mbelè ye tí nó kèjì gí bà yee to tacó tí yo.

²¹ «Káa yo nò ze kpónó kù toko 'bì ze mí gbí gbèe ká'i i-zó-zò ta 'duù tí nó kèjì gí bà cu gòmbò tí ye nò. ²² Kpètí ká éno, kózò tí 'Vii-m̀i-'Dakò bà ya gí nje ku m̀i wó go có tí nó n̄a à cu mí gbí mbelè wó nó gí. Káa 'duù tí nó mbe cu gòmbò tí wó nó bà no ngbó.»

²³ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «A 'di 'do gbí òkò tí ndoo ká bà bàkà ña i tí nò?»

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

²⁴ Ta o tí nò, kponje gii tanga gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, à 'ví si a 'di tí gbolò 'duù mbe ndii ndâ ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ndâ yì wè?

²⁵ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ kpo-kpò gba mì ndâ ña ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó kù toṛo nje ndâ bòò mì ndú ta to. Káa ndâ kùṛo ndâ 'duù mì ndú kù nì mítí ndú ta kpéetí ndú máa, ndâ yì a ndâ kómbe ndâ 'duù. ²⁶ Káa yo bà dù tende. Tacó 'duù ñinó gbí òkò tí yo tí gbolò 'duù kùṛo yo 'dáá gí nó 'ví dù go sè 'viì gbí òkò tí yo, wàa 'duù ñinó tí kùṛo yo nó 'ví dù go bòò mì yo. ²⁷ Gbolò 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó mbe kù zò i ta 'duù ñinó mbe kù bàkà nèté wó si yí kù zò i nó a 'di? 'Duù tí nó mbe kù zò i nó a gbolò 'duù; a kponje ká nje yo gítí có mì ye nò? Káa ta ndâ ñinó 'dáá gí, ye kpónó gbí òkò tí yo go 'duù ñinó mbe kù bàkà nèté yo!

²⁸ «Káa yo a ndâ 'duù ñinó mbe dù ta ye gbí ndâ vò o 'dáá gí ta njembí yo gbaànjé. ²⁹ À má éno, ye bà le bèrè tí nó náa Bu ye táánò le ji ye nó a ji yo. ³⁰ Ndoò bà zò i, ndoo delè bà njù pe ta ndoo gbí ngbàngà mì ye. Yo delè bà ki tí yo pí ndâ jàlàmbà tí ndâ gba mì ndâ Ìzìriyèlì gbí ña ndú 'dáá gí.

³¹ «Káa wò tí Simónè! Simónè! 'Di có tí nó náa ye kù 'dè ji wò nò. Gba-vò-i kpónó 'de kpokèjì gítí bà bàkà ta yo 'dáá gí go có tí nó náa à gbí njembí wó nó gí. Yí kèjì gí bà taa gbí yo go bà taa gbí cù mì niì gbí wàkpèè. ³² Káa ye 'deke tí ye ji Mbírì tacó tí lo máa, yí 'ví si njembí lo 'ví dù ká kácaá tí wó nó gí, Simónè. Wò má kpónje Gba-vò-i gí, wò 'ví 'visì tí lo káká'i gí mì ye, wàa wò 'ví dù tí mbe je wotí ji ndâ ná'vindí lo.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye ùnje gítí bà ya ndà sósò'ò gí gbí zàà kpónó gí, Mbe nìbà i. Ye delè kpónó ùnje gítí bà ɾò ndà sósò'ò nje ku gí!»

³⁴ Jézù mâ gii 'di có tí nò, yí gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «Wò wúnó ta bèbìlì tí nó, kùṛo bà kò-kò mì nguù bà 'dè có ta nje lo 'vilì ta'ò máa, wò ñò ye ni lá, Piyétòrò.»

Gùrúsù, kúúkpá, sìzò

³⁵ Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó táánò náa ye tuu ta yo gí ndii ta gùrúsù mì yo wálá, ta kúúkpá mì yo wálá, delè ta tààmà tí kò yo wálá nó, 'bí i gboo 'do mì yo gí?»

Káa ndú gii 'visì có ji Jézù máa, «Ì gboo 'do mì ze lá.»

³⁶ Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa, «À má éno, gùrúsù kpónó má kuu mì 'duù, yí je ta yí, wàa kúúkpá má kuu mì 'duù, yí le kpónó, sìzò má mì 'duù wálá, yí 'ví mà bongo tí nó kpónó muu yì wó nó gí, wàa yí 'ví kaa i tí nó náa yí 'de gbí bongo tí nó nó, yí 'ví sì ta sìzò. ³⁷ Ye 'dè có tí nó ji yo tacó wàa có tí nó náa à cu ta ɾè ye mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Áá táánò 'deke yí mò gí mì ndâ vò 'duù nó,» 'ví dù tí yúco. Tacó àá táánò cu có tí nó a i gítí ye, káa à kpónó-kpónó kèjì gí bà dù tí tí yúco.»

³⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii 'di có tí nó náa yí 'dè ji ndú nò, ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Ìjò ndâ 'bí sìzò sósò'ò kuu nò, Mbe nìbà i!»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À tè gí.»

Jézù ya gí pí Gú Mbà

³⁹ Jézù bà-i-nò giì njè nó ya jí pí Gú Mbâ go ña i mì wó náa yí kú bàkà ta o 'dáá gí nô. Bindi ndâ mbe tala có mì wó giì kaa ya jí tàkò wó. ⁴⁰ Ndú mâ giì yee tí 'bí bàndò pí gú kà, yí giì 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'deke tí yo ji Mbíri, tacó wàa vò i 'ví tala yo lá.»

⁴¹ Jézù giì yèè ndi wó 'do tí ndâ mbe tala có mì wó bindi bà 'dè có tí nò jàngáá gí ndi. Bindi yí giì kucuku muungbó wó mí to, bindi yí giì 'deke tí wó ji Mbíri máa, ⁴² «À má nìkì tí lo gí, je 'visí tí nó 'do nje ye gí, Bu ye. Káa wò 'ví je a i 'do gbí 'dóó có mì lo, me 'do gbí có mì ye lá.» ⁴³ Jézù mâ giì zeke'o á bindi bà 'deke tí wó nò, yí giì nò basìlì gí 'do tàrì gí bà je wotí ji yí. ⁴⁴ Jézù giì 'deke tí wó ji Mbíri ta sé'i gbí njembí wó ndi ñinó kùro nó gí. Bindi wu'o giì dù kú cì 'do tí wó gí to go bà cì mbelè tí kà nô.

⁴⁵ Jézù mâ giì cee ta bà 'deke tí wó ji Mbíri gí, yí mâ giì ya jí mì ndâ mbe tala có mì wó, yí giì 'de ndú mì ta rì ta sé có gbí njembí ndú gí. ⁴⁶ Yí bà-i-nò giì gba ndú máa, «Yo kú tè rì tacó yè? Yo a jí yaà, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, tacó wàa, yo 'ví 'va tí yo gbí vò i lá.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kú 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, ndú mâ giì zeke'o, ndú giì nò ndâ 'duù náa Júdá tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó ká kú tè kùro ndú kèjì gití ndú. Ndú mâ giì yee gí, Júdá giì ya ndíri gí mì Jézù, bindi yí giì 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁸ Káa Jézù giì 'vee Júdá máa, «Wò kú ba ngbù 'Vii-mi-'Dakò ta bà òlò gbí tù wó wàa?»

⁴⁹ Ndâ 'duù mì Jézù mâ giì nò éno, ndú giì 'dè có ji yí máa, «Ze kpónó bà bàkà nètè ta ndú ta ndâ sizò, Mbe tí ze?» ⁵⁰ Káa si ndú 'di ta ña có ñinó náa Jézù bà 'visì ji ndú nó lá, 'bí mbe tala có mì Jézù giì da tù bòò mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà ñinó gbí kú'bi nó ta sizò waa jàngá gí. ⁵¹ Jézù mâ giì nò éno, yí giì do ta ndâ mbe tala có mì wó, máa, «[Ja i tí nò káká'i 'ví bàkà tí lá!】 Bindi yí giì je ndi tù 'dakò tí nò kpò mì bindi .

⁵² Bindi Jézù bà-i-nò giì 'vee ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kùro ndâ mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri, ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tí nó mbe kaa giì tacó bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe volo 'bá náa yo giì kaa tí ta ndâ nja-njà sizò, ta ndâ ndongbolo-ndongbòlò mù mí 'bi yo tacó bà giì gí bà zèè ta ye nò? ⁵³ Ye táánò kuu ta yo ta rì 'dáá gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa yo jé ta 'bí gbèè rì tee 'bi yo mítí ye lá. Káa à wúnó a rì bà bàkà bà 'bi yo. Rò rì wúnó 'di ta vò i gí.»

Piyétòrò 'boo Jézù

⁵⁴ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò giì zèè Jézù, bindi ndú giì ya ta yí gí 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà. Káa si ndú kú ya ta yí nò, Piyétòrò giì dù jàngá ndi kú ko tàkò ndú. ⁵⁵ Piyétòrò mâ giì yee 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà gí, yí giì kú tí wó to rẹgbà wu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kú u wu gbúú-gbuu gbí rùkàtìlì nó. ⁵⁶ 'Bí 'viní mbe kú bàkà nètè 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà mâ giì nò Piyétòrò gbí ngba wu, yí giì zeke yí ngbóó, bindi yí giì 'dè có ji ndâ 'duù tí nò rẹgbà wu nò máa, «'Dakò tí nò kuu nó táánò kú dù ta yí delè.»

⁵⁷ Káa Piyétòrò giì to kponje gí, máa, «Ye nò yí ni lá, ndí lo ni.»

⁵⁸ Ndú mâ giì dù gaa éno, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò á rẹgbà wu nò giì zeke Piyétòrò, bindi yí giì 'dè có ji yí máa, «Wò delè a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú!»

Káa Piyétòrò giì 'visì có ji 'duù tí nò máa, «Ye me 'duù 'do gbí òkò tí ndú lá, kómbe ye.»

⁵⁹ Ndú mâ giì dù ndì-ndì-ndì éno, 'bí 'dakò giì nanaka muu wó míí Piyétòrò, máa, «'Dakò tí nó kuu nó kú dù toko ta yí, ta kponje gítí wálá. Tacó yí a 'duù Gàliléyà.»

⁶⁰ Káa Piyétòrò giì 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «Ye 'di gbí ña có tí nó náa wò kú 'dè nó lá, kómbe ye!»

Káa si sè có tí nó ká gbí nje Piyétòrò, nguù giì kò-kò. ⁶¹ Mbe tí ndoo máa giì 'di gbí kò mì nguù, yí giì da ro wó gítí Piyétòrò. Mbí Piyétòrò giì 'va tí có tí nó náa Mbe tí ndoo 'dè ji yí éno máa, «Wò wúnó bà 'boo ye 'vìlì ta'ò a kùro bà kò-kò mì nguù,» nò. ⁶² Bindi Piyétòrò giì co 'do gbí òkò tí ndá 'duù gbí ndùgù jí sè, yí giì wa gbí ta wotí tí ta sé có tí nó.

Ndâ mbe kú ù rẹgbà tí Jézù ño yí

⁶³ Ta o tí nó, ndâ 'duù tí nó náa à kaa ndú máa ndú ù rẹgbà tí Jézù nó giì dù kú 'viya yí, ta bà gbì yí. ⁶⁴ Ndú giì ẹre ro wó ta bongo gí. Bindi ndú giì dù kú 'viya yí si yí gbí sù ro éno máa, «Wò dú má káa mbe 'dòkò có mì Mbíri, nì rẹ ndâ 'duù tí nó mbe kú gbì wò nó ji ze gi!» ⁶⁵ Ndú giì kili 'dáá gí kú go yí.

Jézù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà

⁶⁶ Yé mâ giì too gí, ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe nìbà tàkì mì ndâ Jùdéyà giì kili gí, bindi à giì ya ta Jézù jí gbí ngbàngà kùro ndú. ⁶⁷ Ndú bà-i-nò giì 'viiki gbí nje wó máa, «Wò má a 'duù tí nó tí Bindi-Mbíri nó, 'dè ji ze.»

Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kpónó má 'dè có ji yo máa, ye a Bindi-Mbíri, yo bà ùnje gítí có mì ye nó wálá. ⁶⁸ Ye delè kpónó má 'vee yo, yo bà 'visì có ji ye wálá. ⁶⁹ Káa 'do tí kpónó kú ya jí kùro, 'Viì-mì-'Dakò bà kì tí wó gbí kù'bì mì Mbíri tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí.»

⁷⁰ Ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà 'dáá gí bà-i-nò giì 'vee Jézù máa, «À má éno, wò a 'Viì-mì-Mbíri, éno gí?»

Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «A yo ká 'dè có éno máa, ye a 'Viì-mì-Mbíri.»

⁷¹ Ndâ kpo-kpò 'duù tí nó mâ giì 'di có tí nó náa Jézù 'visì jí ndú nó, ndú giì 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú máa, «Ndoo kpòò kú ù a ndi 'di, máa, yí 'ví gí jí bà 'dè có gítí wó ji ndoo, sé náa ndoo 'di nó a yí 'do gbí 'dóó nje wó gí nó?»

23

Jézù gbí ngbàngà kùro Pilátò

¹ Ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà mâ giì 'viiki gbí có mí Jézù cee gí, ndú giì 'daka yí, bindi ndú 'dáá gí giì kaa ta ndú ya jí kùro Pilátò tí gbolò 'duù mì ndâ Rómànò. ² Ndú mâ giì yee ta Jézù kùro Pilátò gí, ndú giì kpì ngbàngà tí wó jí Pilátò éno máa, «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí vò mbe kú ñonòkò muu ndâ 'duù, tacó wàa, 'bá mì ze 'ví 'bu gí. Yí kú volo muu ndâ 'duù mì ze, tacó wàa, ndú 'ví gò i jí ngáángbá gba mì ndâ Rómànò lá. Yí kú bàkà tí wó máa, yí lá a Bindi-Mbíri tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà.»

³ Pilátò mâ giì 'di ndâ có tí nó, yí giì 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdéyà?»

Káa Jézù giì 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè éno.»

⁴ Pilátò bà-i-nò giì 'dè có ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa gí tacó bà 'di ngbàngà mì Jézù nó éno máa, «Ye ñò nderè bà waa có mì ye míí 'dakò tí nó lá.»

⁵ Káa ndâ gba mi ndâ Jùdèyà gii nanaka cèe muu ndú tacó wàa có 'ví zèè Jézù, ta bà 'dè có ji Pilátò éno máa, «Yí kù te mà mí gbí muu ndâ 'duù ta bà nìbà i ji ndú cee gbí ndâ to Jùdèyà 'dáá gî, yí 'bità bà nìbà i tí mì wó 'do gbí ndâ to Gàliléyà, káa yí kpónó kù yèè tí gí Jèrùzàlémè bà-i-nò.»

⁶ Pilátò bà-i-nò gii 'vee ndú éno máa, «'Dakò tí nó a 'duù 'do gbí to ngàyi? 'Do gbí to Gàliléyà?» ⁷ Pilátò mà gii 'di éno máa, Jézù gí 'do gbí to Gàliléyà, yí gii tuu Jézù ya tí gí kùro Èródè tí gbolò gba mi ndâ 'duù Gàliléyà, tacó Èródè ta o tí nó kuu gbí gbata Jèrùzàlémè.

Jézù gbí ngbàngà kùro Èródè

⁸ Tàkòcò Èródè gii peteke gítí bà gí ta Jézù á gí kùro wó nó ngé ndii gí, tacó yí 'do sàà kù 'di káa rẹ Jézù ta cèe gbolò o, káa yí jé nò Jézù tí nó ta ro wó tí Èródè ta gbèè rì lá. Tàkòcò wó delè gii peteke, tacó yí ta o tí nó kù koro có éno máa, ndâ-'bí-lá Jézù bà bàkà ndâ 'bí serè ji yí, wàa yí 'ví nò ndú. ⁹ Tacó éno, yí gii 'vee gbí nje Jézù líkí-líkí éno. Káa Jézù gii biya bà njaa nje wó gí tàkò Èródè gbaanjé gí. ¹⁰ Mà gii zeke'o, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe nìbà tàkii mi ndâ Jùdèyà gii oloko gí yaà kù kpì ngbàngà tí Jézù ta wotí tí ji Èródè. ¹¹ Èródè mà gii 'di ndâ có tí nó, ndú gii gbo ta ndâ àsikèrì mi wó kù mèèkè'i tí Jézù, ta bà 'viya yí. Bìndi ndú gii yuu banga njà bongo wùrù-wùrù ji yí, bìndi ndú gii tuu ta yí káká'i ya tí ji Pilátò.

¹² Gbí òkò tí ndâ Èródè ta Pilátò sàà nìkì lá, káa ndú gii zèè kómbeè ta gbèè rì tí nó gí.

À dele ta Jézù gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i

¹³ À má gii dele ta Jézù 'do 'bá mi Èródè gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i gí, Pilátò gii kili ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò 'duù mi ndâ Jùdèyà, ta ndâ Jùdèyà 'dáá gí. ¹⁴ Bìndi yí gii 'vee ndú éno máa, «Yo gí ta 'dakò tí nó gí kùro ye tacó máa, yí a mbe nònòkò muu ndâ 'duù. Káa ye 'de 'bí có gbaanjé mbe zèè yí 'do gbí òkò ndâ có mi yo nó lá. ¹⁵ Èródè delè gii tuu ndi wó gí tí ji ndoo, tacó yí 'de vò i mi wó lá. Káa có ta 'vére tí wálá a nìno máa, 'dakò tí nó bàkà vò i tacó wàa à 'ví waa tí ta có ku mítí wó nó gbaanjé lá. ¹⁶ À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa à gbí yí gí, wàa ye 'ví dò 'bì tí wó gí.»

¹⁷ 'Bí ña i náa Pilátò kù bàkà ta ndoo 'dáá gí ta o gbolò o bà bàkà tàkii bà mèlè ndi o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyèlì-mi-Mbíri a bà njaanga 'duù gbaanjé 'do gbí zàà ji ndâ Jùdèyà. ¹⁸ Káa ndâ 'duù gbí ngbàngà 'dáá gí gii a ta kù dòmùù éno máa, «Zi yí gí! Njaanga Bàrábà ji ze!» ¹⁹ (À zèè 'dakò tí nó tí Bàrábà nó mí gbí zàà, tacó 'bí ña wo mbe bàkà tí gbí gbata ta o tí nó, delè tacó bà zi ku.)

²⁰ À gbí muu Pilátò ta o tí nó kpolo ma a có bà dò 'bì tí Jézù; tacó éno, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù káká'i. ²¹ Káa ndâ 'duù gii 'visì có ji Pilátò ta kù éno máa, «Gbí yí mítí njèèkpè mú! Gbí yí mítí njèèkpè mú!»

²² Bà ta'ò nìno, Pilátò gii 'vee ndâ 'duù éno máa, «Tacó yè? Yí volo a yè? Yo 'dè ji ye, tacó ye nò vò i mi wó wàa ye 'ví waa ta có ku mítí wó nó lá. À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa, à gbí yí, wàa ye 'ví dò 'bì ye 'do tí wó gí.»

²³ Ndâ 'duù mà gii 'di có tí nó náa Pilátò 'dè ji ndú nó, ndú gii mii ta kù goólá a 'bí ña gbolò có ku ká gí ji ndú 'do bà 'bí to, ta bà 'dè có ta 'bè ji Pilátò éno máa, yí gbí Jézù mítí njèèkpè mú. Wo mi ndâ 'duù mà gii co

muu Pilátò gî, ²⁴ yí gii waa có ku mítí Jézù go có mì ndú nò. ²⁵ Bìndi yí gii njaanga 'dakò tí nó tí Bàràbà, náa à zèè yí tacó bà pìi wo ta bà zi ku nó, 'do gbí zàà gí sè go có mì ndâ 'duù tí nò. Yí bà-i-nò gii je Jézù ji ndú éno máa, ndú bàkà ta yí go có mì ndú náa à gbí njembí ndú.

Bà ya ta Jézù gítí bàndò bà zi yí

²⁶ Káa si ndâ 'duù tí nò kú gii co ta Jézù 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya ta yí gítí bàndò bà zi yí, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta ɽè wó a Simónè, ta 'bá mì wó gbí gbata Sirínì, á kpokèjì kú gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Ndú bà-i-nò gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mù tàkò Jézù.

²⁷ Ndâ niì gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa mòsùù kú ko tàkò Jézù nó ta o tí nó kú tò kú ta bà wa gbí. ²⁸ Jézù gii 'visì tí wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ niì tí nó mbe kú wa gbí nò éno máa, «Ndâ jú Jèrùzàlémè, yo wa ye lá. Yo wa tí yo, wàa yo 'ví wa ndâ 'viì mì yo. ²⁹ Tacó ndâ 'bí o wúnò ká kèjì náa ndâ 'duù bà 'visì nje ndú éno máa, «Ndâ niì tí nó tí ndâ kázá, náa ndú jé tè nakáyì lá, náa 'viì delè jé no kí ndú lá nó, a ndâ mbe tó pá!»

³⁰ Ndâ 'duù gbí ndâ o tí nó bà 'deke tí ndú ji ndâ kpo-kpò gú éno máa, «Yo 'vaka tí yo mí muu ze!» Ndú delè bà 'deke tí ndú ji ndâ gú, máa, «Yo 'buku tí yo mí muu ze!» ³¹ Tacó cè bà bàkà i mì ndâ 'duù ta mù si mù tí nó gbí 've wó má ká éno, mù tí nó má aanga gî, ndú bà bàkà tí a ɽa ngayi?»

³² À ta o tí nó kaa ndâ 'bí vò 'duù sósò'ò 'do gbí gbata tacó bà ya ta ndú gí bà ziki ndú gbí gbèè nó bà ya ta Jézù tacó bà zi yí nò.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

³³ Ndâ àsikèrì mà gii yee ta ndâ Jézù ta ndâ vò 'duù tí nó tí 'bí bàndò náa à kú niì mítí a Kù-'bilì-muu-ku gî, ndú gii gbì Jézù mítí njèèkpè mù, bìndi ndú gii gbì 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nó sósò'ò nò mítí njèèkpè mù mò gí gbí kù'bì mì wó, bìndi ndú gii gbì 'bí mítí 'bí njèèkpè mù mò gí gbí gálì mì wó.

³⁴ Káa Jézù gii 'deke tí wó ji Mbìrì si yí tí njèèkpè mù tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe mèèkè'i tí wó nó éno máa, «Je à-cee-gî ji ndú, Bu ye! Tacó ndú ɽò i tí nó náa ndú kú bàkà nó ni lá.»

Ndâ 'duù tí nó mbe gbì Jézù mítí njèèkpè mù nò gii ki-mbìlì tacó bà njèè gbí ndâ bòngò bìndi wó.

³⁵ À mà gii gbì Jézù mítí njèèkpè mù gî, ndâ 'duù gii dù jé kú ù ndi bà ɽò ɽa i tí nó á kèjì gí bà bàkà tí nò. Káa ndâ kpo-kpò 'duù gii dù kú ɽo yí ɽó-ɽo éno máa, «Yí táánò kú 'vala ndâ 'bí ka wó, si yí 'ví 'vala tí wó, náa yí má a Bìndi-Mbìrì, tí 'duù tí nó náa Mbìrì ká cu 'bì mítí wó nò.»

³⁶ Ndâ àsikèrì delè gii dù kú ɽo yí si ndú kú je 'bí ɽa ngo i jàngà-jàngà éno ji yí. ³⁷ Ndú delè gii dù kú 'viya yí éno máa, «Wò dú má káa gbolò gba mì ndâ Jùdáyà, 'vala tí lo.» ³⁸ Ndú 'dè có tí nó tacó à cu mítí njèèkpè mù á còmuu Jézù éno máa, «Ijìnò a gbolò gba mì ndâ Jùdáyà.»

Tó mbe ngbà

³⁹ 'Bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nó sósò'ò náa à gbì ndú mítí njèèkpè mù nó gii lè Jézù éno máa, «Wò me Bìndi-Mbìrì lá? 'Vala tí lo, wàa wò 'ví 'vala ze delè.»

⁴⁰ Káa ka vò 'duù tí nó gii do ta yí éno máa, «Wò cì gúku tí Mbìrì lá tacó yè? À kpónò waa có mítí yo ta yí me 'viì ká 'viì lá? ⁴¹ À waa có mítí ndà ká dú. Ndâ kú cì nó muu vò i mì ndâ. Káa 'dakò tí nó kú cì a 've ku.» ⁴² 'Dakò tí nó mà gii do mítí ka wó mbe ngbà cee gî, yí gii 'deke tí wó ji Jézù éno máa, «Wò má yee 'bá gba mì lo gî, wò 'ví kọ̀o có tí ye, Jézù.»

⁴³ Káa Jézù giì 'visì có ji yí máa, «Ye kù ci nó a wò ta kponje gítí wálá éno máa, ndà wúnó bà dù ta ndà gbí dà.»

Bà cì Jézù

⁴⁴ Rì mà giì dooko gítí bà giì gbúru gí, ɾo ɾi giì 'di gí. 'Dí'di'o giì yiiga muu to 'dáá yùkúú gí, yee tí bà mò tí mì ɾi. ⁴⁵ Ta o tí nó si ɾo ɾi 'di tí gí nò, gbí kpá-bòngo tí nó náa à njèè ta gbí tà'i 'bá-Mbíri nó giì yaka gbí tí 'do yaà dí to. ⁴⁶ Bìndi Jézù giì tò kù ta kòcò wó ngé jí yaà éno máa, «Ye si tí ye ji wò gí, Bu ye!» Bìndi bà 'dè có tí nó, njembí Jézù giì kì gí.

⁴⁷ 'Bí kùro ndâ àsikèrì mà giì zeke ɾa i tí nó mbe kù bàkà tí nó, yí giì ùlù Mbíri, bìndi yí giì 'dè có éno máa, «'Dakò tí nó táánò dú káa yè sínò ta vò i mì wó ta ndâ 'duù kùro Mbíri wálá.»

⁴⁸ Ndâ mbè 'duù tí nó mbe tí bìnjì kù zeke ɾa i tí nó nó giì njè kù ya jí 'bá mì ndú 'dáá ta 'bì ndú tí njembí ndú kù nì nikalaká. ⁴⁹ Ndâ kómbe Jézù ta ndâ niì tí nó mbe ko tàkò wó 'do Gàliléyà nó giì ɾò tíyò janga-jàngáá jí ndiì kù zeke ndâ ɾa i tí nó náa a kù me ta yí nó.

Bà duu ku Jézù

⁵⁰ Jézù mà giì cì gí, 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jùzépè, mbe giì 'do gbí gbata Àrimàtíyà tí 'bí gbata mì ndâ Jùdéyà, tí tó kpo 'duù, ta ndâ có mì wó ká jáá gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, ⁵¹ mbe yuu nje wó mí gbí ndâ có tí nó náa ndâ ka wó kù toko gítí Jézù nò lá, delè 'bì wó yuu tí mí gbí ndâ i tí nó náa ndú kù bàkà nò lá, tí 'duù mbe kù ùndi bà ɾò o bà giì Mbíri jí bà dù tí gba muu to tí nó, ⁵² giì ya jí bà 'deke tí wó ji Pilátò, tacó wàa yí 'ví si yí 'ví te ku Jézù. ⁵³ Pilátò mà giì ùnje ji yí gí, Jùzépè giì dele ndi wó ya jí bà ja ku Jézù 'do tí njèèkpè mú jí to. Yí mà giì yili yí ta bòngò gí, yí giì te yí ya tí jí gbí 'bí ngú gbolò guù náa yí duu mí gbí díí, náa à jé duu ku mí gbí kùro lá. ⁵⁴ I tí nó bàkà tí si ndâ 'duù kù 'viindi tí ndú gítí ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà.

⁵⁵ Káa si à kù te ku Jézù ya tí jí gbí guù, ndâ niì tí nó náa ndú gí ta ndú 'do Gàliléyà nó kù ko tàkò ndâ mbe te ku, tacó bà ɾò bàndò bà duu yí.

⁵⁶ Ndú mà giì ɾò bàndò tí nó gí, ndú giì kaa ya jí bà 'viindi ndâ yeè ta bà bàkà ndâ pó bàà; bìndi ndú giì tè wo ndú ta ɾi bà wotí go i gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà.

24

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kù giì me ngbòò á bìndi ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà, ndâ niì tí nó mbe ɾò bà bàndò bà duu Jézù gí nó giì gbo'o ta ndâ yeè, ta ndâ pó bàà tí nó náa ndú bàkà ta 'dè'o kùro ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà nó, ya jí muu'dú Jézù. ² Ndú mà giì yee kà, ndú giì 'de à mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekekè 'bá muu'dú nó 'do njekekè gí. ³ Ndú mà giì ɾi jí tà'i kà, ndú giì 'de ku Mbe tí ndoo Jézù gbí guù lá. ⁴ Ndú giì ɾò tíyò tà 'bá muu'dú kà ta có náa ndú bà 'dè gbí nje ndú wálá. À giì zi ndi ndú ta gúku ngé gí a ɾinó náa ndú giì gu káa ndi ta ndâ 'bí 'dakò sósò'ò mbe yuu ndâ bòngò mbe kù tòngbaà go bà i mù nó, kù ɾò tíyò á ɾègbà tí ndú.

⁵ Gúku bà ɾò ndâ 'dakò tí nó giì zèè ndâ niì tí nó tí ɾa ɾinó náa ndú giì mò muu ndú kù zeke'o ká jí to. Káa ndâ 'dakò tí nó giì 'vee ndú máa, «Yo kù pà bà tí wu 'duù gbí òkò tí ndâ ku tacó yè? ⁶ 'Dakò tí nó náa yo kù pà bà tí wó nó bà-i-nó wálá. Yí a jí yaà gí. Yo koɾo muu yo gítí có tí nó náa yí táánò 'dè ji yo si yí Gàliléyà ⁷ éno máa, «À wúnò bà je 'Viì-mì-'Dakò mí

'bì ndâ 'duù tí nó mbe bàkà vò i ndii muu ndú gî nô. Ndâ 'duù tí nó bà zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mú, káa bìndi sili ta'ô, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî, > nô.»

⁸ Ndâ niì tí nó mâ giì 'di có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè ji ndú nó, mbí ndú giì 'va tí ndâ có mì Jézù nó gî.

Ndâ tú mì Jézù biya bà ùnje gítí có mì ndâ niì tí nó gî

⁹ Ndâ niì tí nó mbe ya gí bà gala muu'dú Jézù nó giì dele ndi ndú 'do muu'dú ya gí bà 'vanda ndi i tí nó mbe 'de ndú nó jì sè ndâ tú mì Jézù muu'bì-nje gbaànjé nó, ta ndâ sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù 'dáá gî.

¹⁰ Ndâ niì tí nó mbe 'vanda ndi ndâ có tí nó jì ndâ tú mì Jézù a ndâ Màriyà Màdèlénà, ta 'bí niì ta rẹ wó a Jòwánà, giì je Màriyà tí nó tí nawu Jákòmò nô. Ndâ 'bí ka ndú niì náa ndú gbo'o ya gí bà gala muu'dú Jézù ta ndú nó delè giì 'vanda káa gbèe kòcò ndú nó. ¹¹ Káa ndâ có mì ndú 'dáá gî giì dù gbí tú ndâ tú mì Jézù 'dáá gî ká go cèe mòngò gbí tú bô. ¹² A Piyétòrò ká giì co ta ngèlè ya gí muu'dú tacó bà 'di gbí 'vére mì ndâ niì tí nó. Yí mâ giì yee ká, yí giì mò tí wó gí to, bìndi yí giì zeke'o gí tà 'bá muu'dú, yí giì ò káa bongo tí nó náa à duu ta Jézù nó gbí guù ta 'duù gbí wálá. Yí bà-i-nò giì dele ndi wó ya gí 'bá ta có bà 'dé-'dè nje wó wálá.

Ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù tí kpokèjì Èmáwùsù

¹³ Ta gbèe ri bà 'de kùnga guù bìndi Jézù nó, ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù sósò'ô giì njè nó 'do Jèrùzàlémè kú ya gí Èmáwùsù, tí 'bí to mbe mò gí bà co ri á dé ta Jèrùzàlémè. ¹⁴ Káa si ndú kuu muu nó, ndú kú giì 'dè nje gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí Jèrùzàlémè nô. ¹⁵ Káa si ndú kú 'dè nje, ta bà 'viiki gbí ndâ i tí nó, Jézù giì co kú gbo kpokèjì ta ndú. ¹⁶ Káa 'bí i giì dù káa yoo ro ndú 'do tí bà ò yí mì ndú ni gî. ¹⁷ Njìnò káa bà giì dù Jézù bà-i-nò giì 'vee ndú éno máa, «Yo kú nó ta bà 'viiki a gbí có gítí ña yè?»

Ndâ 'dakò tí nó mâ giì 'di ña 'vé tí nó náa Jézù 'vee ta ndú nó, ndú giì rò tíyò ngbi-ngbì, ta zúú-zuu gbí ro ndú. ¹⁸ Bìndi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó ta rẹ wó a Kìliyópà giì 'visì có jì Jézù éno máa, «Ye koro có éno máa, gbèe 'duù á Jèrùzàlémè mbe 'di có gítí ndâ i tí nó mbe kú bàkà tí gbí ndâ sili tí nó lá bà dù káa wò.»

¹⁹ Jézù bà-i-nò giì 'vee Kìliyópà máa, «A ndâ yè ká bàkà tí?»

Káa ndâ Kìliyópà giì 'visì có jì yí máa, «Ndâ i tí nó 'dáá mbe bàkà tí mítí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nô. Yí táánò túbà tí wó tí gbolò mbe 'dòkò có mì Mbìrì ta bà 'dè có, delè ta bà bàkà ndâ i go i mì 'dakò mí kùro Mbìrì, delè mí kùro ndâ 'duù 'dáá gî. ²⁰ Wò 'di có bà kpì ngbàngà tí wó mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbìrì, ta ndâ kpo-kpò 'duù mì ndoo éno máa, à waa có ku mítí wó, bìndi a giì zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mú gî, nó lá? ²¹ Ze táánò kú koro có lli ká mítí 'dakò tí nó éno máa, a yí ká bà njaanga wú 'do tí miñi ndâ Ìzìriyélì. Káa có kpónó cuki me káa ñinò lá. Ngú có mbe kpò nje ze gí kpónó a ñinó máa, à wúnó a sili ta'ô á bìndi bà bàkà tí mì i tí nó, ²² káa ndâ 'bí niì gbí òkò tí ze kùtàá mâ giì gbo'o ya gí bà gala muu'dú wó ta dú'o nó, ²³ ndú giì dele ndi ndú gí gí bà 'dè có jì ze éno máa, ndâ yì 'de ku wó gbí guù lá. Káa à lá ndii a ndâ basìlì mì Mbìrì ká giì co mítí ndâ yì, bìndi ndú giì 'dè có jì ndâ yì éno máa, yí a wuù! ²⁴ Ndâ 'bí kómbe ze giì kaa ya gí bà ò muu'dú, tacó bà 'di gbí 'vére mì ndâ niì tí nó, káa ndú giì da a kùnga to á go có mì ndâ niì tí nó.»

²⁵ Káa Jézù giì 'visì có jì ndâ Kìliyópà éno máa, «Ákoo ndâ ñónókó! Yo me duù gítí bà ùnje gítí ndâ có tí nó 'dáá náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbìrì 'dè nó tacó yè? ²⁶ Kòcò ndâ mbe 'dòkò có mì Mbìrì jì yo me éno máa, kózò

tí Bindi-Mbíri bà kònò a sé'i má kózò gî, yí bà gii ki tí wó pí jàlambà lá?»
²⁷ Jézù bà-i-nò gii 'bità bà 'dè gbí ndâ có tí nó 'dáá náa à cu gítí wó tí Jézù mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'do tí ndâ có mì Mòze, gii co tí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dáá gî ji ndú.

²⁸ Ndâ Jézù mâ gii dooko ta 'bá mì ndâ Kiliyópà gî, Jézù gii bàkà tí wó go 'duù ñinó mbe kù ndii ya gí kùro nô. ²⁹ Káa ndâ Kiliyópà gii 'dè có ji yí máa, «Ndoo ne gí 'bá mì ze, tacó o dooko gítí bà bèè gî.» Jézù mâ gii ùnje gî, ndú gii ne ta ndâ Kiliyópà gí 'bá mì ndú. ³⁰ Káa si ndú kù gii 'bità bà zò i, Jézù gii zèè kù kô mí 'bì wó, yí mâ gii 'deke tí wó ji Mbíri gî, yí gii ki'viki gbí kù kô tí nó, bindi yí gii kaa ji ndâ Kiliyópà. ³¹ Ọ ndâ Kiliyópà gii da gítí bà ọ Jézù ni si ndú ta ndú rẹgbà i-zó-zò nó gî. Káa yí gii dù ká to nó giri 'do ọ ndú gî. ³² Ndâ Kiliyópà bà-i-nò gii 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú si Jézù giri 'do ọ ndú gî nó éno máa, «Njembí ndà wálá kùtáa kù mù si yí kù 'dè gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíri ji ndà á si ndoo ta ndú kpokèji nó?»

³³ Ndâ Kiliyópà ngé bà-i-nò gii zèè kpokèji kù dele gí mì sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaanjé nó, ta sè ndâ 'bí kómbe ndú Jèrùzàlémè. Ndú mâ gii yee kà, ndú gii 'de ndú kili 'dáá mí bà gbèe to. ³⁴ Bindi ndâ 'duù tí nó gii 'dè có ji ndâ Kiliyópà, máa, «A yúco máa Mbe tí ndoo 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî! Yí delè gii túbà tí wó ji Simónè gî.» ³⁵ Bindi ndâ Kiliyópà gii dità ndâ i tí nó mbe bàkà tí mì ndú si ndú kpokèji kù ya gí 'bá mì ndú Èmáwùsù nó, ta bà ọ Jézù ni mì ndú si ndú kù zò i nó ji ndâ ka ndú.

Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có mì wó

³⁶ Káa si ndâ Kiliyópà kù 'vanda có ji ndâ ka ndú mbe tala có mì Jézù, ndú mâ gii zeke'o, ñinó a 'di ká nó? Jézù jée kù ọ tìyò gbí òkò tí ndú! Bindi Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo dù níki maa!» ³⁷ Lili ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii oloko 'do tí ndú ta gúku gî. Ndú gii kojo có máa a vuuvuu ká co mítí ndâ yì. ³⁸ Káa Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo kù kojo có sàkàmàà tacó yè? ³⁹ Yo zeke ndâ kpázà 'bì ye, ta ndâ kpázà kò ye, tacó wàa yo 'ví ọ tí ni éno máa, ñinó a ye ká nó. Yo tee 'bì yo mítí ye, tacó wàa yo 'ví ọ tí ni éno máa, ñinó a ye, tacó dè tí vuuvuu wálá, delè 'bilì vuuvuu á go ñinó náa yo kù ọ tí ye nó wálá.»

⁴⁰ Jézù 'dè ndâ có tí nó ji ndâ mbe tala có mì wó nó ta bà tù ndâ kpázà 'bì wó, ta ndâ kpázà kò wó ji ndú. ⁴¹ Líkí'o bà ọ ni éno máa, ñinó a Jézù, gii bàkà ndú tí ọ ñinó náa bà ùnje éno máa, ñinó a Jézù, gii kpò ndú gî. Ndú gii ọ tìyò juku-jùkùù, ta có ñinó náa ndú bà 'dè gbí nje ndú nó wálá. Jézù bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «'Bì i-zó-zò mì yo bà-i-nó wálá?» ⁴² Ndú bà-i-nò gii je yú sè ji yí, ⁴³ bindi yí gii zò mí kùro ndú.

Jézù 'dè ndòngbú có ji ndâ tú mì wó

⁴⁴ Jézù gii 'dè ndòngbú có ji ndâ tu mì wó éno máa, «Ọjìnó a gbí ndâ có mì ye náa ye táánò 'dè ji yo si mì ndoo ta ndoo éno máa, kózò tí ndâ có tí nó 'dáá náa ndâ Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, ta ndâ Muu-cè, cu mí gbí ndâ wáràgà mì ndú, bà bàkà tí nó ká nó.» ⁴⁵ Yí bà-i-nò gii njaanga muu ndú gítí bà 'di gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíri.

⁴⁶ Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Nògí, a có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, kózò tí Bindi-Mbíri bà kònò sé'i, káa bindi sili ta'ò yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî, ⁴⁷ tacó wàa à 'ví ma ndâ có gítí bà 'visì muu ndâ 'duù 'do tí ndâ vo-vò kpokèji kèji mì ndú, ta có gítí bà je à-cee-gî mì Mbíri gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù, ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá ta rẹ wó. Nèté bà ma ndâ có tí nó 'ví 'bità tí 'do Jèrùzàlémè. ⁴⁸ Yo bà dù tí

ndâ mbe ma ndâ có tí nò. ⁴⁹ Ye bà tuu i tí nó náa Bu ye táánò ci yo gítí nó ji yo. Káa yo 'ví dù gbí gbata Jèrùzàlémè yee tí o tí nó náa à má je wotí ji yo 'do gbíri má kózò gî.»

Bà ya Jézù gí gbíri

⁵⁰ Jézù gii kaa ndâ tú mì wó 'do Jèrùzàlémè, ndú gii ya ta ndú ngé gí sè 'do gbí gbata Bètáníyà. Yí mâ gii yee ta ndú tí bándò tí nò gbí muu wó nò gî, yí gii kaa 'bì wó gí yaà ji Mbíri, bìndi yí gii cù 'dê ngo cù wó mítí ndú. ⁵¹ Yí mâ gii cù 'dê ngo cù wó mítí ndú gî, gbí òkò tí ndú gii njèè ta ndú ta bà te yí ya tí gí gbíri gî. ⁵² Ndâ tú mì wó gii ùlù yí, bìndi ndú gii dele ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta líkí'o tí ndú ngé ndii gî. ⁵³ Ndú gii dù kú ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri tacó bà ùlù Mbíri ta o 'dáá gî.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì go có mì JÒVÁNÌ

Jézù tí Có mì Mbí̀rì gí tí 'duù gí

- 1 Có táánò sàà kuu tí á kùro o bà suu to tí nò;
có táánò kù dù a i mì ndú ta Mbí̀rì.
Có 'do sàà táánò káa Mbí̀rì.
- 2 Ndâ Có táánò ta Mbí̀rì ta o bà 'bìtá bà suu ndâ i.
- 3 Wotí bà suu ndâ i táánò 'dáá gí a i 'bì Có;
'bí i gbaànjé táánò mbe bàkà tí muu to tí nó á kapí ro Có nò wálá.
- 4 Có táánò a r̀ngbó 'válá;
'válá tí nò mì Có nò táánò a ngba'o jì ndâ 'duù 'dáá gí,
5 tí ngba'o ñinó mbe t̀ngbaà gbí 'dí'di'o,
tí ngba'o ñinó náa 'dí'di'o kpò yí lá.
- 6 Mbí̀rì táánò gii tuu 'bí 'dakò ta r̀ wó a Jòvání,
7 tí mbe 'dè yúco jì ndâ 'duù.
Mbí̀rì táánò tuu yí gí bà 'dè yúco gítí Ngba'o,
tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví ù ta nje gítí Ngba'o á 'do gbí có mì wó.
- 8 Jòvání táánò me Ngba'o lá;
yí táánò a 'duù sínò,
tí mbe 'dè yúco gítí Ngba'o.
- 9 Có táánò, tí cèe Ngba'o mbe njaanga muu ndâ 'duù 'dáá gí nó kpokèjì.
- 10 Yí táánò kuu muu to tí nò,
to tí nó náa Mbí̀rì táánò je wotí jì yí bìndi yí gii suu nò,
káa ndâ 'duù muu to tí nó táánò 'dáá gí nò yí ni lá.
- 11 Yí táánò gí gí 'dóó 'bá mì ndú,
káa ndâ 'dóó-'dòò nambe wó si yí tí i lá.
- 12 Kpétí ká éno, yí gii je wotí bà gí tí ndâ 'vii mì Mbí̀rì jì ndâ mbe si yí tí i,
mbe tee njembí ndú mítí wó nó gí.
- 13 R̀ngbó bà dù ndú tí ndâ 'vii mì Mbí̀rì nò me 'do muu to tí nó lá,
à 'do me gbí bà toko bà sili mì ndâ 'dakò ta ni lá,
à delè gii dù me 'do gbí go bà jò r̀ ndâ 'duù lá,
à káa Mbí̀rì ká bàkà ndú tí ndâ 'vii mì wó.
- 14 Có táánò gí tí 'duù go ndoo,
bìndi yí gii 'vala gbí òkò tí ndoo muu to tí nó,
tí gbolò mbe nambeè,
delè tí gbolò mbe 'dè yúco.
Ze táánò nò ña bà t̀ngbaà mì wó,
tí ngba gbèe 'Vii-mì-Mbí̀rì ta 'bí ña 'vii go yí mì Bu wó wálá gí.
- 15 Jòvání táánò gí kù kò-kò ta r̀ Có jì ndâ 'duù, máa,
« ñinó a 'duù tí nó náa ye táánò kù 'dè có ta r̀ wó jì yo máa,
< 'Duù tí nó kèjì gí tàkò ye nó a gbolò 'duù ndii ye gí,
tacó yí táánò kù 'vala kùro o bà jò ye. »
- 16 Yí kù bàkà nambeè jì ndoo 'dáá gí,
tacó nambeè gbí yí wó me gbolò ngé ndii gí.
- 17 Mbí̀rì táánò tuu a Mòze ta ndâ có mì wó jì ndâ 'duù,
bìndi yí gii tuu a Có tí Jézù,
tí Bìndi wó tí Mbí̀rì gí bà bàkà nambeè jì ndâ 'duù,

delè gí bà 'dè yúcó ji ndâ 'duù 'dáá gî.
 18 'Bí 'duù jé mbe ò Mbíri ta ɾo wó ta gbèè ɾi muu to tí nó wálá,
 à káa gbèè 'Viì-mì-Mbíri ta ɱa wó wálá,
 tí wú-gbì-ɾé Bu wó,
 ká tubà tí Mbíri ji ndoo.

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù 'dè yúcó mì wó

19 Ta 'bí o gbaànjé, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà giì tuu ndâ 'bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí mbe kù koni ndâ bu-Mbíri ta nèté, 'do Jèrùzàlémè, máa, ndú ya gí bà 'vee Jòvànì máa, yí a 'di wè? Wàa ndú 'ví gí ta ndi kòcò wó ji ndâ yì. 20 Ndâ bu-Mbíri tí nò mà giì ya gí bà 'vee Jòvànì go có tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndú tuu ta ndú nò, Jòvànì giì 'dè 'vèrè ji ndú lá, yí giì 'dè có ji ndú ngbárángà'i éno máa, «Ye me Bìndi-Mbíri lá.»

21 Káa ndâ bu-Mbíri tí nò giì 'vee yí káká'i máa, «Má éno, wò a Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nó wàa?»

Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ye me Èlìjà tí nó delè lá.»

Bà ta'ô ñinó, ndâ bu-Mbíri tí nò giì 'vee Jòvànì máa, «Wò 'ví dù a gbolò mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó náa Mòze dígísèé ci ndâ ká gù ndoo máa Mbíri bà tuu yí ji ndú nó wàa?»

Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ngé lá! Ye me yí lá.»

22 Ndâ bu-Mbíri tí nò giì 'vee Jòvànì máa, «À má éno, wò a 'di? Tacó ze má dele ta ndi ze ya gí 'bá, wàa ze 'ví 'dè ta ndi kòcò lo ji ndâ 'duù tí nó mbe tuu ze nò, ze dele ndi ze ya gí bà 'dè có ji ndú éno máa, wò a 'di?»

23 Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ye a 'duù tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri dígísèé 'dè kòcò ta wotí mì Mbíri gítí wó máa, <Kòcò 'duù kù kò-kò gbí kángáá nga ngoò, máa, yo bàkà kpokèjì mì Mbe tí yo jáá nò.> »

24 À ta o tí nó tuu ndâ bu-Mbíri tí nó ya tí ji Jòvànì a ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà. 25 Tacó éno, ndú giì 'vee Jòvànì máa, «Wò me Bìndi-Mbíri lá, wò me Èlìjà lá, wò delè me mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó mì Mòze náa yí 'dè có gítí wó nó ká lá. À má éno, wò kù caka tí ndâ 'duù tacó yè?»

26 Káa Jòvànì giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kù caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa, 'bí 'duù kpónó kù ɾò tíyò kuu gbí òkò tí yo nò káa yo ñò yí ni lá, 27 ká bà giì gí gí tàkò ye. Yí a 'duù mbe me gbolò ndii ye tí ɱa ñinó náa à kpètí káa bà dù tí vòò mbe kù njaanga tàrà 'do tí kò wó sínò, ye bà 'de wotí tí ye gítí wálá.»

28 Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tuu ndâ bu-Mbíri mì ndú nó ji Jòvànì si yí gbí gbata Bètánìyà a tito Jòròdànìyà kù caka tí ndâ 'duù.

29 Jòvànì mà giì zeke'o ta 'bí yé á bìndi bà 'dè nje mì ndú ta ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà nò, yí giì ñò Jézù kèjì gí mì wó. Bìndi yí giì tubà tí Jézù ji ndâ 'duù máa, «Yo ñò 'Viì-rómbo-mì-Mbíri, tí mbe toɾo ndâ vò i 'do muu to tí nó, zò! 30 Ñìzò a yí tí 'duù tí nó náa ye kù 'dè có gítí wó máa, <'Bí 'duù, tí gbolò 'duù mbe ndii ye gí, á kèjì tàkò ye> nó ká zò. Yí me gbolò ndii ye gí, tacó yí sàà kù 'vala kùro o bà jò ye. 31 Ye táánò sàà ñò yí ni tí 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí nó lá, káa à giì tuu ye, máa, ye dù tí mbe caka tí ndâ 'duù, tacó wàa, ye 'ví tù ta bà tí wó ji ndâ Ìzìrìyèlì.

32 «Ye táánò ñò Bèri-mì-Mbíri kù giì 'do gbìri go kùlè nò, kù giì gí bà o mí muu wó. 33 Ye táánò ta o tí nó ñò yí ni lá. Káa a 'duù tí nó mbe tuu ye, máa, ye caka tí ndâ 'duù ta ngo nó, ká giì tubà tí wó ji ye máa, <'Duù tí nó náa wò bà ñò Bèri-mì-Mbíri kù giì 'do gbìri ndírí gí muu wó nó, a 'duù tí nó ká bà gí gí bà caka tí ndâ 'duù ta Bèri-mì-Mbíri nó ká nò.> 34 Káa ye giì

ṅò Bèrì-mì-Mbírì gí 'do gbírì gí muu 'dakò tí zó gí. À má éno, ye kpónó kù yù nó a gbí wó jì yo máa, yí a 'Viì-mì-Mbírì.»

Ndâ mbe dù tí ndâ kpédélé mbe tala có mì Jézù

³⁵ Ta 'bí yé, si ndâ Jòvànì kù rò tíyò ta ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò ta 'dè'o, ³⁶ Jòvànì gii ṅò Jézù kù ndii ta nó. Yí gii zeke Jézù ngbóó, bìndi yí gii túbà tí wó jì ndâ mbe tala có mì wó tí nó náa ndú kù rò tíyò ta ndú nó, máa, «Yo ṅò 'Viì-rómbo-mì-Mbírì ta nó zô.»

³⁷ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì nò mâ gii 'di có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò, ndú só gii njè nó ya gí bà ru ndi Jézù. ³⁸ Jézù mâ gii 'visì tí wó, yí mâ gii ṅò ndú, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kù pà a yè?»

Káa ndú gii 'visì có jì Jézù máa, «Rábi» (gbí máa, Mbe nìbà i), «Wò kù dù ṅò?»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo gí gí bà ṅò .» Ndú bà-i-nò gii ya ta sè ri-'dè'o tí nó gí bà ṅò bándò mì Jézù.

⁴⁰ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jòvànì mbe ya gí bà ṅò bándò bà dù Jézù nò a Àndèréyà, tí ná'vindí Simónè Piyétòrò.

⁴¹ Àndèréyà mâ gii ṅò bándò bà dù Jézù gí, yí gii dele ndi wó ya gí bà pà bà tí ná'vindí wó Simónè, yí mâ gii 'de yí gí, yí gii 'dè có jì yí máa, «Ze 'de Bìndi-Mbírì gí!» ⁴² Bìndi yí gii 'daka Simónè ya tí jì Jézù.

Jézù mâ gii ṅò Simónè, Jézù gii zeke Simónè ngbóó, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Wò a Simónè tí 'viì mì Jòvànì, káa ṅú rẹ lo kpónó bà dù a Kéfà,» (gbí máa, Piyétòrò, gbí máa, Duù).

⁴³ Ta yé bìndi bà 'de tí ndâ Jézù ta Simónè Piyétòrò, Jézù gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Filípò, si Jézù bàkà có gítí bà njè nó 'do tàbè'dè Jòròdáníyà tacó bà ya gí Gáliléyà cee gí. Jézù gii tè'é tí Filípò máa, yí gí gí bà ru ndi yí.

⁴⁴ Filípò delè káa 'duù Bètìsàyìdà go ndâ Àndèréyà ta Piyétòrò.

⁴⁵ Filípò mâ gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Nàtànìyélè, yí gii 'dè có jì Nàtànìyélè máa, «Ze 'de 'duù tí nó náa Mòze táánò cu có gítí wó mí gbí wàràgà mì wó nó gí, 'duù tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò cu có gítí wó mí gbí wàràgà mì ndú nò. Rẹ wó a Jézù, tí 'viì mì Jùzépè mbe gí 'do Názàrètì.»

⁴⁶ Káa Nàtànìyélè gii 'vee Filípò máa, «A ṅa tó i yè jé ká gí 'do Názàrètì?» Káa Filípò gii 'visì có jì Nàtànìyélè máa, «Gí gí bà ṅò yí ta ro lo.»

⁴⁷ Ndâ Filípò ta Nàtànìyélè bà-i-nò gii njè nó kù ya gí mì Jézù. Jézù mâ gii ṅò Nàtànìyélè kèjì gí mì wó, yí gii 'dè có jì yí máa, «À gbúú-gbuu zó a Ìzìrìyèlì gbí dù Ìzìrìyèlì ta tìrì gbí yì wó wálá ká kèjì zô.»

⁴⁸ Nàtànìyélè mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò ṅò ye ni ta yè?»

Káa Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Ye kùtáá ṅò wò kù ki tí lo to tà mù-mbiìgá á kùro o bà ya Filípò gí bà tè'é tí lo.»

⁴⁹ Nàtànìyélè bà-i-nò gii 'visì có jì Jézù máa, «Mbe nìbà i, wò a 'Viì-mì-Mbírì! Wò a gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyèlì!»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì Nàtànìyélè máa, «Wò ùnje éno máa, ye a 'Viì-mì-Mbírì, tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyèlì, ká tacó náa ye 'dè có jì wò máa, ye kùtáá ṅò wò kù ki tí lo to á tà mù-mbiìgá gí nò. Káa wò bà gii ṅò ndâ 'bí i mbe me kpo-kpò ndii ṅìnò gí. ⁵¹ Ye kù 'dè có jì wò ta yúcó máa, wò kèjì gí bà ṅò njekejì gbírì njaanga tí gí, bìndi ndâ basìlì mì Mbírì kù wùkù to ya gí yaà, gí gí to, ya gí yaà, gí gí to, muu 'Viì-mì-'Dakò.»

2

Jézù ya gí bàndò bà kò niì gbí gbata Kánà

¹ À bàkà bìndi bà tè'é tí ndâ Filípò ta Nàtànìyélè mì Jézù káa sili ta'ò, bìndi 'bí 'dakò gbí gbata Kánà, gbí to Gàliléyà, gii ko niì mì wó gí 'bá. Màríyà tí nawu Jézù ta o tí nò kuu bàndò bà ko niì tí nò. ² À delè gii tè'é tí ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gí bà ko niì tí nò gí.

³ Pe nèbítì mà gii cee 'do mì ndâ mbe kò niì gí, nawu Jézù gii 'dè có ji yí máa, «Pe mì ndú wálá.»

⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji nawu wó máa, «Káa wò 'dè ji ye máa ye 'ví bàkà tí a yè, ndi lo niì? O mì ye gí kálásè.»

⁵ Nawu Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà nètè bàndò bà ko niì nó máa, «Yí má 'dè có ji yo, yo 'ví ndii muu có mì wó nò lá.»

⁶ Ta o tí nò ndâ 'bí kpo-kpò ká'i-ngo vô-nje gbaànjé 'do tí díí, náa gbèe kù te go jú-kàrà-ngo vô ta nje tí, kuu mì ndâ 'duù tí nò á bàndò bà ko niì nò. Nètè mì ña ndâ kpo-kpò ká'i-ngo tí nò gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà a bà cu ngo mí gbí ndú tacó bà caka bèjò.

⁷ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà nètè bàndò bà ko niì nó máa, «Yo cu ngo yeke ndâ kpo-kpò ká'i tí nò gí.»

Ndâ 'duù tí nò mà gii bàkà go có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò gí, ⁸ Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo cu 'bí ngo tí nò náa yo yee mí gbí ndâ kàrà nò ji 'duù tí nó mbe kù njèè i-zó-zò nò.»

⁹ Ndâ 'dakò tí nò gii cu ngo tí nò náa ndú yee mí gbí kàrà nò ya tí ji 'duù tí nó mbe kù njèè i-zó-zò nó go có mì Jézù nò. Yí mà gii tee mítí nje wó, ñinó a pe ká nò! Káa yí nò 'dóó kpokèjì tí nó náa pe tí nò gí 'do tí nó lá. À káa ndâ 'duù tí nó mbe yòò ngo mí gbí ndâ kpo-kpò kàrà-ngo tí nó ká 'di gbí có tí nò.

Mbe njèè i-zó-zò bà-i-nò gii tè'é tí 'dakò tí nó náa à kù ko niì mì wó gí 'bá nò. ¹⁰ Bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Ndâ 'duù ta o i 'dáá gí kù njèè kùro a pe ñinó mbe me gó ngé waa gí nò. Yí ndâ wiri má ye gí, ndú gii njèè pe ñinó mbe me gó dúú-dúú lá nó 'do ndii. Káa wò gii kpolo tí pe ñinó mbe me gó ngé waa gí nó yee tí kpónó.»

¹¹ Jézù bàkà kpédélé seřè mì wó nò mí gbí gbata Kánà á Gàliléyà, tacó wàa ndâ 'duù 'ví ñò ta wotí mì yì. Ndâ mbe tala có mì wó gii ùnje gítí wó dú ta yúcó gí.

Jézù mòkò ndâ mbe mà 'véle 'do gbí ndùgù 'bá-Mbířì gí sè

¹² Ndâ Jézù ta nawu wó, ta ndâ ná'vindí wó, gii njè nò 'do bàndò bà ko niì ya gí bà bàkà làmbu sili mí gbí gbata Kàpàrànáwùmù.

¹³ Jézù mà gii ñò kùro o bà bàkà tàkii mì o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyéli-mì-Mbířì dooko gí, ndú gii njè nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do gbí gbata Kàpàrànáwùmù, tacó bà ya gí bà bàkà gbolò o tí nò mí Jèrùzàlémè. ¹⁴ Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'de ndâ 'duù 'visì gbí ndùgù 'bá-Mbířì tí 'dóó i mì ndú gí. Ndú 'de ndâ mbe kù mà ndâ mò'dú, ta ndâ rómbo, ta ndâ kùlè, ta ndâ mbe kù 'visì gùrúsù, 'vìrímó-'vìrimo gbí nètè.

¹⁵ Jézù mà gii ñò éno, yí gii je nji wú, bìndi yí gii gbì ta ndâ 'duù tí nò, ta ndâ nò mì ndú, mòkò 'do gbí ndùgù 'bá-Mbířì á gí sè. Yí gii 'buku ndâ tàràbèzà mì ndâ mbe kù 'visì gùrúsù mí to, ta bà vaka ndâ gùrúsù mì ndú vóro-voro, vóro-voro, ta to. ¹⁶ Bìndi yí gii do mítí ndâ mbe kù mà ndâ kùlè máa, «Yo kaa ndâ kùlè mì yo nò 'do bà-i-nó gí! Yo káká'i 'ví bàkà ñukàtìlì mì Bu ye tí bàndò bà mà 'véle mì yo lá!»

- káa wò bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
 máa, <Nò! Pípiri kù pì 'do nò!> nò wálá.
 Wó delè bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
 máa, <Pípiri kù pì gítí nò!> nò wálá.»
- ⁹ Káa Nìkòdémò gii 'vee Jézù máa, «Gbí có mì lo nò máa yè?»
- ¹⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Wò tí gbolò mbe nìbà i mì ndá Ìzìriyéli delè nò ndá i tí nò ni lá?
- ¹¹ Ye kù 'dè có jì wò ta yúco máa,
 ze kù 'dè có ká gítí ndá i ònó náa ze nò ndú ni gí nò.
 Ze delè kù 'dè có ká gítí ndá i ònó náa ze nò ndú ta ọo ze gí nò.
 Kpétí ká éno, ndá 'duù mì yo biya bà 'di ndá có tí nó náa ze 'dè jì yo gítí ndá i ònó náa ze nò ta ọo ze nó gí.
- ¹² Yo má biya bà 'di có tí nó náa ye 'dè jì yo gítí ndá i muu to tí nó nó gí,
 yo bà ùnje gítí có ònó náa ye bà 'dè jì yo gítí ndá i ònó gbíri nó ta ọa kpokèjì ngayi?
- ¹³ 'Bí 'duù muu to tí nó gbaànjé jé mbe 'dò kò wó mí gbíri wálá;
 à káa 'Viì-mì-'Dakò, tí mbe gí 'do gbíri.
- ¹⁴ Mbíri bà te 'Viì-mì-'Dakò gí yaà mí kùro ndá 'duù go bà te cè tí kpoo tí nó náa à du 'do tí lii nó mì Mòze gí yaà mí kùro ndá 'duù gbí kángáá nga ngoò,
¹⁵ tacó wàa ndá mbe ùnje gítí wó 'dáá gí 'ví 'de ta 'válá ònó mbe cee lá nò.
- ¹⁶ Tacó Mbíri zè ndá 'duù muu to tí nó nìkì ngé ma.
 Tacó éno, yí gii je gbèe 'Viì mì wó jì ndú.
 Mbíri je gbèe 'Viì mì wó jì ndá 'duù,
 tacó wàa, ndá 'duù ònó mbe ùnje gítí wó nó 'ví gíri'o lá.
 Ndú delè 'ví 'de ta 'válá ònó mbe cee lá nò.
- ¹⁷ Mbíri tuu 'Viì mì wó gí muu to tí nó me tacó bà waa có mítí ndá 'duù lá.
 Yí tuu yí a i tacó bà 'vala ndá 'duù.
- ¹⁸ Mbíri bà waa có mítí ndá 'duù ònó mbe ùnje gítí 'Viì-mì-'Dakò gí nó wálá.
 Káa 'duù ònó mbe biya bà ùnje gítí gbèe 'Viì-mì-Mbíri ta 'bí 'viì go yí mì Bu wó wálá nó gí nó 'va tí to sàà gí.
- ¹⁹ Mbíri bà waa có mítí ndá mbe ngbútù ta nderè éno máa,
 ngba'o gí gí muu to tí nó gí,
 káa à gii nìkì tí ndá 'duù a bà kpoko tí ndú ta ndi gbí 'dí'di'o.
 Ndú biya bà dù gbí ngba'o gí,
 tacó ndú ta o 'dáá gí kù bàkà káa ndá vò i.
- ²⁰ À dú káa yúco máa,
 ndá mbe bàkà vò i 'dáá gí kù sogo ngba'o,
 tacó à tí ndú a gúku, máa,
 ndá 'duù bà nò ọa ndá vò i tí nó náa ndá yì kù bàkà nò.
- ²¹ Káa a ndá mbe 'vala ta yúco ká kù co gí gbí ngba'o,
 tacó wàa, ndá 'duù 'ví nò ta ndá i tí nó náa ndá yì bàkà ta ọè mì Mbíri nó ngbárángà'i.»

Ndá Jézù ta Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù

²² Ta o tí nò ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gii 'bità bà nò ta ndi gbí ndá to á sè 'do gbí ndá gbata gbí to Jùdéyà. Ndú dù gbí ndá nó tí nò ta làmbu kòndi o, kù caka tí ndá 'duù. ²³ Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù nìndi wó ta gbèe o tí nò kù dù tí 'bí bàndò ta ngo gèjèè kuu tí , náa à kù nì mítí

a Àyìnónì, á dè ta gbata Sàlímì, kù caka tí ndâ 'duù delè, ²⁴ á kùro bà zèè yí tí Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà.

²⁵ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ 'bí mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù giù tò kponje ta 'bí Jùdéyà gítí có bà bàkà i tí ngbárángà i. ²⁶ Bìndi ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù giù ya gí mì wó, bìndi ndú giù 'dè có ji yí máa, «Mbe nìbà i, ze 'di có éno máa, 'dakò tí nó táánò náa yo ta yí ngéé tito Jòròdàniyà nó, 'dakò tí nó náa wò táánò túbà tí wó ji ndâ 'duù máa, yí a 'Viì-rómbo-mì-Mbíri nó, kpónó kù caka tí ndâ 'duù, káa ndâ 'duù 'dáá gí kù kaa ya gí mì wó.»

²⁷ Káa Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù giù 'visì có ji ndâ mbe tala có mì wó máa,

«À má me Mbíri ká wu i ji 'duù lá,
yí gí bà dù tí mbe i tí nò wálá.

²⁸ Yo 'di có tí nó náa ye táánò 'dè ji yo éno máa,
<Ye me Bìndi-Mbíri lá,
ye a 'duù tí nó náa à tuu yí túú-tuu gí kùro wó> nó ta tù yo gí.

²⁹ Ngú niì ta o 'dáá gí ká ta ọ̀ ngú 'dakò mì wó mbe kù kò yí nò.
Kpétí ká éno,

tàkòcò kómbe 'dakò tí nó mbe kù kò ngú niì nó ta o 'dáá gí ká pétékè'i
gítí bà 'di kòcò ndâ kómbe wó kù 'dè nje ta ngú niì mì wó ta líkí'o
tí ndú.

Na líkí'o tí nò kpónó kuu tí ye.
Tàkòcò ye kpónó peteke ngé tè gí.

³⁰ Wotí mì wó má kù ya gí yaà,
wotí mì ye kù dele gí to.

³¹ 'Duù tí nó mbe gí 'do yaà nó me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí.
Káa 'duù ñinó náa à jò yí mí muu to tí nó nó a 'duù mì to tí nò.
Yí delè kù 'dè có ká gítí ndâ i muu tó tí nò.

³² Bìndi 'duù tí nó mbe gí 'do gbíri nó
kù 'dè có ká gítí ndâ i ñinó náa yí ñò ndú gbíri nò.
Yí delè kù 'dè káa ndâ có ñinó náa yí 'di 'do gbíri nò.
Ndâ 'duù kpétí má ùnje gítí có mì wó lá,

³³ 'duù ñinó mbe ùnje gítí có mì wó gí nó ùnje gí máa,
ndâ có mì Mbíri a yúco.

³⁴ Tacó 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí nó kù 'dè a ndâ có mì Mbíri.
Tacó Mbíri je Bèri mì wó tí Mbíri ji 'duù tí nó náa yí tuu yí nò tókà'i.

³⁵ Bu 'Viì zè 'Viì nìkì ma.
Yí giù kaa ndâ i 'dáá mí 'bì 'Viì gí.

³⁶ 'Duù mbe 'di có mì 'Viì gí
bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nò.

Káa, 'duù ñinó mbe biya bà 'di có mì 'Viì gí nó
jé gí bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó wálá,
tacó yí kù 'vala gbí kpo-tàkòcò mì Mbíri.»

4

Ndâ Jézù 'de tí ndú ta 'bí niì Sàmáriyà muu giù ngo

¹ Jézù giù 'di gí máa, ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdéyà ñò ni gí máa, muu ndâ mbe tala có mì yí me mbè ndii muu ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gí, káa yí delè kpòò kù caka tí ndâ ngú 'bí, ² à má ta bà 'dè ta yúco, Jézù táánò caka tí ndâ 'duù lá, a ndâ mbe tala có mì wó ka kù caka tí ndâ 'duù.

³ Yí nǹè nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Jùdèyà tacó bà ya gí Gàliléyà, ⁴ có tí kpokèjì tí nó mbe có gbí to Sàmáryà nò. ⁵ Ndú mâ gii yee gbí njí tí nó náa Jàkóbè dígísèè je tí mbèlè jì 'vii mì wó Jùzépè, á dè ta gbata Sikàrà gbí to Sàmáryà nó, ⁶ Jézù gii ki tí wó to ta sé nó á muu 'bí guù ngo, náa à kù nì mítí a Gùù ngo mì Jàkóbè, á gbí njí tí nó, si ɾi dè gítí bà gí gbúru.

⁷⁻⁸ Jézù mâ gii zeke'o, yí gii nò 'bí nì tí jù Sàmáryà mbe gí tacó bà ja ngo, si ndâ mbe tala có mì Jézù kaa 'dáa ya gí bà sè i-zó-zó gbí gbata gí. Bindi Jézù gii yù ngo 'do tí nì tí nó, máa, «Cu 'bí ngo mì lo nó je, wàa ye 'ví njù gi.»

⁹ Káa nì tí nó gii 'vee Jézù máa, «Jìnò a wò tí Jùdèyà ká kù yù ngo 'do tí ye tí jù Sàmáryà?» Nì tí nó 'vee ɾa 'vé tí nó mítí Jézù tacó ndâ Jùdèyà gbí ndâ o tí nó si ndâ 'duù Sàmáryà tí i ngé gí lá.

¹⁰ Káa Jézù gii 'visi có jì nì tí nó máa, «Wò kùtáa má nò i-nambeè tí nó náa Mbíri kù je jì ndâ 'duù tí nó ní-ni, wò delè kùtáa má nò 'duù tí nó mbe kù yù ngo njù-njù 'do tí lo nó ní-ni, a wò kùtáa ká bà yù ngo 'do tí wó, bindi yí kùtáa bà je ngo tí nó mbe kù 'vala ndâ 'duù nó jì wò gí.»

¹¹ Nì tí nó bà-i-nò gii 'visi có jì Jézù máa, «I bà ja ngo mì lo wálá, kpo 'duù, káa tà guu ngo tí nó me 'dú ngé. Wò bà 'de ngo tí nó mbe kù 'vala ndâ 'duù náa wò bà je jì ye nò 'do kòtí 'di? ¹² Gbí ɾa có mì lo nó máa, wò a gbolò 'duù ndii gu ze tí nó tí Jàkóbè nó gí? Jàkóbè tí nó táánò tí mbe duu guù ngo tí nó náa ndú ta ndâ 'vii mì wó, ta ndâ i-kó-ko mì ndú, njù kpòò, bindi ndú gii jee jì ze nò?»

¹³ Káa Jézù gii 'visi có jì nì tí nó máa, «'Duù má njù ngo 'do gbí guù ngo tí nó, go ngo bà bàkà yí káká'i gí.

¹⁴ Káa go ngo bà bàkà 'duù mbe njù ngo gbí 'bì ye káká'i wálá. Ngo tí nó bà dù gbí yì wó go ngo mbe kù 'va gbí pù co gbí ndoò. Ngo tí nó bà 'vala yí dúú bà ya tí .»

¹⁵ Nì tí nó mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè jì yí nó, yí gii 'visi có jì Jézù máa, «Cu 'bí ɾa ngo tí nó náa wò kù 'dè có gítí nò jì ye, tacó wàa go ngo 'ví bàkà ye káká'i lá. Delè tacó wàa, ye 'ví gí gí bà ja guù ngo tí nó káká'i lá, bu ye.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visi có jì nì tí nó máa, «Ya gí bà tè'é tí 'dakò mì lo, wàa yo 'ví gí ta yí gí bà-i-nò.»

¹⁷ Káa nì tí nó gii 'visi có jì Jézù máa, «'Dakò mì ye wálá.»

Jézù bà-i-nò gii 'visi có jì yí máa, «Wò 'dè a yúco máa, 'dakò mì lo wálá.

¹⁸ Tacó wò táánò kò ndâ 'dakò vô, káa 'dakò tí nó kpónó náa yo kuu 'bá ta yí nó me 'dóó 'dakò mì lo lá. Có mì lo me 'vére lá.»

¹⁹ Nì tí nó mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè jì yí nó, yí gii 'visi có jì yí máa, «Ye kpónó nò ni gí máa, wò a mbe 'dòkò có mì Mbíri, bu ye. ²⁰ Káa ndâ ká gù ze tí ndâ Sàmáryà dígísèè kù bàkà i-Mbíri mí pí gú tí nó mì ze nò. Káa yo tí ndâ Jùdèyà máa, gbèè bàndò bà bàkà i-Mbíri 'ví dù ká gbí gbata Jèrùzàlémè cuki. Yúco bàndò kpónó 'ví dù a nìndi ndâ 'di?»

²¹ Jézù bà-i-nò gii 'visi có jì nì tí nó máa,

«Ùnje gítí có tí nó náa ye kù 'dè jì wò nò, nì.

'Bí o wúnò ká kèjì náa yo bà bàkà i jì Bu ye mí pí gú mì yo nó wálá; yo delè bà bàkà i mí Jèrùzàlémè wálá.

²² Yo tí ndâ 'duù Sàmáryà nò Mbíri tí nó náa yo kù bàkà i jì yí nó ni lá. Káa ze tí ndâ Jùdèyà nò Mbíri tí nó náa ze kù bàkà i jì yí nó ni gí.

Tacó 'duù tí nó tí mbe 'vala ndâ 'duù nó gí a i 'do mì ze tí ndâ Jùdèyà.

²³ Káa o tí nó ká kèjì, à má ta bà 'dè ta yúcó, o tí nó gí sàà gí,
náa ndâ cèe mbe bàkà i-Mbířì bà gù bàkà i ji Bu ye ta njembí ndú,
ndú delè bà bàkà i ji yí ta yúcó.

Tacó ñìnò a ña ndâ 'duù tí nó náa Mbířì tí Bu ye kù dù ta go ndú máa ndú
'ví dù tí ndâ mbe bàkà i ji yì nò.

²⁴ Mbířì a Bèřì;

à má éno, ndâ mbe bàkà i-Mbířì 'ví bàkà ta wotí mì Bèřì mì wó tí
Mbířì,
ndú delè 'ví bàkà ta yúcó.»

²⁵ Káa nì tí nó gí 'visì có ji Jézù máa, «Ye ñò nì gí máa, Màsìyà (gbí máa, Bìndi-Mbířì) kpónó kèjì, yí má gí gí, yí bà 'dè gbí ndâ có 'dáá gí ji ndâ 'duù.»

²⁶ Káa Jézù bà-i-nò gí 'visì có ji nì tí nó máa, «Ye tí mbe kù 'dè có ta wò nó a 'duù tí nó, tí Bìndi-Mbířì nò.»

²⁷ 'Do bà-i-nò ndâ mbe tala có mì Jézù gí dele ndi ndú 'do bà sì i-zó-zò gí. Ndú má gí 'de ndâ Jézù kù 'dè nje ta nì tí nó, nje ndú 'dáá gí gí 'dèè gí. Káa gbèe 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe 'vee Jézù máa, «Yo kù 'dè a cèe nje yè ta jú Sàmàriyà tí nó?» nò wálá.

²⁸ Nì tí nó má gí ñò ndâ mbe tala có mì Jézù gí gí, yí gí goonó mbálá-mbala ya gí gbí gbata, si kàrà ngo mì wó mí muu gù ngo, bìndi yí gí ma ndâ 'duù máa, ²⁹ «Yo gí gí bà ñò ña 'bí 'dakò tí nó gí! Yí yù gbí ndâ i tí nó náa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó 'dáá gí gí sè gí. À 'ví dù nò a 'dakò tí nó tí Bìndi-Mbířì nó?» ³⁰ Káa ndâ 'duù gbí gbata má gí 'di ndâ có tí nó náa nì tí nó 'vanda ji ndú nó, ndú gí kaa ya gí mì Jézù.

³¹ Káa si nì tí nó kù ya gí bà kili ndâ 'duù gbí gbata tacó bà ya gí mì Jézù nò, ndâ mbe tala có mì Jézù kù yòòngò yí gítí i-zó-zò, máa, «Zò 'bí làmbu i, wàa wò 'ví nju ta ngo, mbe nìbà i.»

³² Káa Jézù gí 'visì có ji ndú máa, «I-zó-zò mì ye kuu bà ọo ye, káa yo ñò ni lá.»

³³ Ndâ mbe tala có mì Jézù gí 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À 'ví dù a 'bí 'duù ká 'ví gí ta i-zó-zò ji yí?»

³⁴ Káa Jézù gí 'visì có ji ndú máa,
«I-zó-zò mì ye a bà bàkà go có mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.
I-zó-zò mì ye a bà cee nètè mì wó.

³⁵ À tà káa yo ká kù 'dè có éno máa,
ndâ 'duù kù kili i 'do gbí nì á bìndi pì nà'ò bìndi bà yee nì ña mí gbí gù le?

Yo zeke'o gbí nì lè éno gí.

Ndâ i gbí nì yù sàà gí.

Ndú kù ù káa ndi o bà kili ndú.

³⁶ À kpónó kù ko mboo nètè mì mbe kù kili i 'do gbí nì ji yí.

Yí kù kili i tacó 'vala ñìnó mbe cee lá nò.

Tàkòcò ndâ mbe kili i 'do gbí nì ta mbe nì só bà peteke ká peteke.

³⁷ Tacó có tí nó máa, «À ọò nì a 'bí 'duù,
káa à gí kili i 'do gbí nì a 'bí 'duù nó» a yúcó.

³⁸ Ye bà tuu yo máa, yo ya gí bà kili i 'do gbí nì.

Áá táánò me yo ká ọò nì tí nó lá.

A ndâ 'bí 'duù tende ká mbu gítí .

Káa a yo ká bà gí là bàà gbí wu'o mì ndú.»

³⁹ Mbè ndâ 'duù Sàmáriyà tí nó mbe kaa gí gí mì Jézù 'do gbí gbata tí nó náa nií tí nó kú 'vala gbí 'nò gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú 'do gbí có tí nó náa nií tí nó 'dè jì ndú ta ẹ̀ Jézù máa, «Yí 'dè gbí ndâ i tí nó 'dáá náa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó jì ye gí,» nò. ⁴⁰ Tacó éno, ndú má gii yee mì Jézù, ndú gii 'deke tí ndú jì yí, máa, yí dù á mì ndâ yì ta ndú gàà má kózò gí, wàa yí 'ví gii ndii . Bìndi Jézù gii ùnje gítí bà bàkà sili sósò'ò mí mì ndú.

⁴¹ Ndâ mbe 'di ndâ có mì wó gbí ndâ sili tí nó sósò'ò náa yí bàkà mí mì ndú nó me mbè gii ùnje gítí wó ta njembí ndú. ⁴² Ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí Jézù nó gii 'dè có jì nájú ndú tí nó mbe ya gí bà ma có tí Jézù jì ndú nó máa, «Ze kpónó ùnje gítí wó ta njembí ze dú, me ká gí tàkò có mì lo náa wò 'dè jì ze nó cuki lá. Ze ùnje gítí wó tacó ze 'di ndâ có 'do gbí nje wó ta tù ze gí. Ze delè gii ọ̀ ni gí máa, yí dú a mbe 'vala ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

Jézù 'vala 'viì mì 'bí gbolò 'duù

⁴³ Jézù má gii sì ndâ sili tí nó sósò'ò nó gí, yí gii 'bì ndi nó kú ya gí Gàliléyà. ⁴⁴ Yí 'dè ta nje wó sàà gí máa, «À te duù mítí mbe 'dòkò có mì Mbíri lá ká 'dóó 'bá mì ndú.» ⁴⁵ Káa, ndú má gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó á 'dóó 'bá mì ndú Gàliléyà, ndú gii 'de ndâ i tende. Ndâ 'duù kà gii te wiři mítí wó ta banga tí . Tacó ndú ọ̀ ẹ̀ ndâ i tí nó náa yí bàkà á Jèrùzàlémè si ndú kà ta o gbolò o nó gí.

⁴⁶ Gbí ndâ sili tí nó náa Jézù kuu tí gbí to Gàliléyà nó, yí gii co wiři ya gí gbí gbata Kánà, tí gbata tí nó náa yí 'visì ngo tí pe gbí ta o bà kò nií nò. 'Bí gbolò 'duù ta 'viì mì wó ta nò'o tí wó gbí gbata Kàpàrànáwùmù, á tí nó gbèe ri 'do Kánà, ⁴⁷ má gii 'di có éno máa, Jézù kuu gbí gbata Kánà, yí gii njè nó ya gí mì Jézù, bìndi yí gii 'deke tí wó jì yí máa, yí ya gí bà 'vala 'viì mì yí 'do gbí ku, tacó sè mì 'viì tí nó káa njembí wó.

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «'Bí 'duù jé mbe ùnje gítí ye gbí òkò tí yo wálá; yo kú gí gí mì ye ká tacó wàa ye 'ví bàkà ndâ kpo-kpò seřè jì yo.»

⁴⁹ Káa gbolò 'duù tí nó gii 'deke tí wó jì Jézù máa, «Ngo've tí lo a kùro bà ki njembí 'viì mì ye, kpo 'duù.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì yí máa, «Ya gí 'bá; 'viì mì lo bà 'vala gí.»

⁵¹ Gbolò 'duù tí nó bà-i-nò gii ùnje gítí có mì Jézù gí. Bìndi yí gii njè nó kú ya gí 'bá. Má gii zeke'o, yí gii 'de ndâ 'bí bòò mì wó kpokèjì kú ya gí tàkò wó ta banga ngú có jì yí máa, 'viì mì wó 'vala gí. ⁵² Gbolò 'duù tí nó má gii 'vee ndâ bòò mì wó nó máa, «Gbí diì 'viì tí nó 'bità bà nikì ta o ngàyi?»

Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «Mbořo tí nó 'bità bà cee 'do tí wó yáánó si ri mò tí ká njí'dí éno.» ⁵³ Gbolò 'duù tí nó gii ọ̀ ngé ni gí máa, ndâ 'duù tí nó ni jì yì nò gbúú-gbuu a o tí nó náa Jézù 'dè ta có jì yí máa, «'Viì mì lo bà 'vala gí,» nò. Tacó éno, ndú ta ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gí gii 'bità bà ùnje gítí Jézù.

⁵⁴ Nìno a bà só bà bàkà seřè mì Jézù mí Gàliléyà. Yí delè bàkà seřè tí nó ká bìndi bà gí yí 'do Jùdèyà.

5

Jézù 'vala 'bí mbe nò'o á Jèrùzàlémè

¹ Jézù gii njè nó 'do Gàliléyà ya gí bà 'bí gbolò o gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà á Jèrùzàlémè.

18 Cò tí nò náa Jézù 'visì gí tàkò cò mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà nò gii mìllisé tí ndú go sé kà wu. Bìndi ndòngbú cò mì ndú náa ndú gii koro gítí wó a ònó máa, ndâ yí má zi yí lá, ndâ yí káká'i bà zi 'bí 'duù wálá. Ndú koro ònó cò tí nò me ká tacó náa Jézù gbètèkè ɾi bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gí nò lá; tàkòcò ndú kpolo ngé ma a i gítí cò bà 'vii tí Jézù ta Mbíɾi éno máa, Mbíɾi a 'dóó Bu yì.

Jézù 'dè cò gítí wotí mì wó

- 19 Káa Jézù gii 'visì cò ji ndú gí tàkò bà waaka cò mì ndú nò máa,
«Ye kù 'dè cò ji yo ta yúco máa,
'Viì kù bàkà i me ta muu wó lá;
yí kù bàkà káa i ònó náa yí ònó Bu wó kù bàkà nó cuki.
- 20 Tacó Bu 'Viì zè 'Viì mì wó nìkì ma,
tacó éno, yí gii túbà ndâ i ònó 'dáá gí náa yí kù bàkà nó ji 'Viì mì wó.
Bu 'Viì bà gii túbà bà bàkà ndâ 'bí nèté mbe ndii ndâ ònó gí ji 'Viì mì wó.
Yí bà gii túbà bà bàkà ndâ i ònó náa bà 'dè cò gítí ndú bà kpo nje yo gí
nó ji 'Viì mì wó.
- 21 Bu 'Viì a mbe kù je woò ji ndâ ku;
à má éno, 'Viì delè kù je woò ji ndâ 'duù ònó mbe nìkì tí wó nó go i
mì Bu wó.
- 22 Bu 'Viì me mbe waa cò mítí 'duù lá,
tacó yí je wotí bà waa cò mítí ndá 'duù 'dáá gí ji 'Viì mì wó gí,
23 tacó wàa, ndâ 'duù 'ví te ta duù mítí 'Viì mì wó,
á go ònó náa ndú kù te ta duù mítí wó tí Bu 'Viì nò.
'Duù mbe biya bà te duù mítí 'Viì gí,
yí biya nò a bà te duù mítí Bu 'Viì tí mbe tuu 'Viì gí.
- 24 Ye kù 'dè cò ji yo ta yúco máa, 'duù mbe 'di cò mì ye,
wàa yí 'ví ùnje gítí mbe tuu ye, bà 'vala ká dúú bà ya tí .
Gbí nderè bà 'viiki gbí nje wó bìndi ku mì wó bà dù wálá.
Yí bà ya ká ngé ndírí gí gbí 'válá ònó mbe cee lá nó bìndi ku mì wó.
- 25 Ye kù 'dè cò ji yo ta yúco máa, o tí nò ká kèjì,
à má ta bà 'dè ta yúco, à kpónó nó a o tí nò,
náa ndâ ku bà gii 'di kòcò 'Viì mì Mbíɾi,
bìndi ndâ mbe 'di kòcò wó 'dáá gí bà 'vala gí.
- 26 Tacó Bu 'Viì, tí ɾèngbó 'válá,
bàkà 'Viì mì wó tí ɾèngbó 'válá gí.
- 27 Yí delè gii je wotí bà waa cò ji yí ndii ndâ 'bí mbe waa cò muu to tí nó
'dáá gí,
sé náa yí a 'Viì-mì-'Dakò nò.
- 28 Nje yo 'ví 'dèè gítí cò tí nò lá,
tacó o tí nò ká kèjì náa ndâ ku gbí gùù bà gii 'di gbí kòcò wó,
29 bìndi ndâ ku ònó mbe bàkà tó i táánò si ndú kù 'vala muu to tí nó
nó bà gii 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú,
gí gbí 'válá ònó mbe cee lá nò;
bìndi ndâ ku ònó táánò mbe bàkà tó i si ndú kù 'vala muu to tí nó lá nó
bà 'vala dó gbí muu'dú ndú gí bà ònó vò i mì ndú.
- 30 Ye bàkà i ta muu ye lá.
Ye kù waa cò ká go ònó náa à 'dè ji ye gí.
Ye delè kù waa cò ká jáá,
tacó à gbí muu ye me cò bà bàkà go 'dóó cò mì ye lá.
À gbí muu ye a cò bà bàkà go cò mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.

- 31 Ye táánò má kù koṛo có a i gítí miṛi ye,
máa, ye éno, wàa ye éno, wàa ye éno,
mbe ùnje gítí ndâ có mì ye máa,
ye kù 'dè a yúco nò, bà dù wálá.
- 32 Káa ye ñò ni gí máa,
'bí 'duù tí mbe 'dè yúco mbe kù 'dè có muu ye kuu tí .
- 33 Yo táánò tuu ndâ 'duù mì yo ji Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù,
bìndi yí giì 'dè yúco muu ye ji ndú gi tí ji yo gí.
- 34 Ye 'dè có tí nò ji yo tacó bà 'vala yo.
Ye 'dè ji yo me tacó máa,
ye kù tee njembí ye kpolo ma a i mítí 'bí 'duù muu to tí nó máa yí 'ví
'dè có muu ye nò lá.
- 35 Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò a wu mbe kù zì á nje kùpò.
Tàkòcò yo delè táánò peteke ta líkí'o bà dù gbí ngba wó tè gí.
- 36 Káa 'dóo có mì ye náa ye bà 'dè gítí miṛi ye mbe ndii yúco mì Jòvànì tí
mbe caka tí ndâ 'duù náa yí 'dè gítí ye nò kuu tí .
Có mì ye nò a ndâ nèté tí nó náa Bu ye tuu ta ye, máa, ye bàkà nò.
À delè a ndâ nèté tí nó ká kù túbà éno máa, a Bu ye ká tuu ye.
- 37 'Bí mbe 'dè có muu ye á bìndi ndâ nèté mì ye a Bu ye tí nó mbe tuu ye
nò.
Yo jé 'di kòcò wó ta tù yo lá.
Yo delè jé ñò yí ta ṛo yo lá.
- 38 Có mì wó delè dù gbí njembí yo lá,
tacó yo ùnje gítí 'duù tí nó náa a yí ká tuu yí nó lá.
- 39 Yo kù jè ta bà 'di gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíri,
tacó yo koṛo có máa,
à gbí wáràgà mì Mbíri a ndâ có mbe kù je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji
yo.
Káa à gbí wáràgà tí nó mì Mbíri nò a ndâ có gítí ye.
- 40 Káa, ta ndâ ña ñinò 'dáa gí, yo biya bà gi gí mì ye,
tacó bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó gí.
- 41 Ye kù 'dè có tí nò ji yo me tacó máa,
ye kù pà a bà ùlù ye mì ndâ 'duù nò lá.
- 42 Káa ye ñò yo ni ngbàrángà'i gí.
Ye ñò ni gí máa, yo zè Mbíri nìkì gbaànjé lá.
- 43 A Bu ye ká tuu ye ji yo,
káa yo giì bè ye gí.
Káa 'bí 'duù kpónó má gi ta 'dóo nó wiṛi mì wó gí mì yo,
yo bà te wiṛi mítí wó gí.
- 44 Gbèe 'bí có gítí bà pà kpokèjì gítí bà ùlù yo mì Mbíri gbí muu yo gbaànjé
wálá.
À kpolo mì yo cuki káa có gítí bà ùlù tí yo gbí òkò tí yo.
À má éno, a ña yè muu to tí nó ká bà si yo 'ví ùnje ta njembí yo gbaànjé
gítí ye?
- 45 Yo kpónó kù koṛo có máa,
a ye ká bà kpì ngbàngà tí yo ji Bu ye,
káa, à me éno lá.
A Mòze, tí 'duù tí nó náa yo kù tee njembí yo kpolo ma á mítí wó nó,
ká bà kpì ngbàngà tí yo.
- 46 Yo táánò má ùnje gítí Mòze ta njembí yo dú,

yo kùtáá bà ùnje gítí ye ta njembí yo gbaànjé gí,
tacó Mòze táánò kù cu có gítí ye mì gbí wáràgà mì wó.

- 47 Káa yo má biya bà ùnje gítí ndâ có tí nó náa Mòze táánò cu mì gbí wáràgà nó gí,
a ña yè ká bà si yo 'ví ùnje gítí ndâ có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó?'

6

Jézù je i-zó-zò ji ndâ 'duù álifí vò

¹ Ta 'bí o gbaànjé bìndi bà dele ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Jùdèyà gí Gàliléyà, ndú gii di ngo gí tító kápá Gàliléyà, náa à kù nì mítí a kápá Tìbèrìyà delè. ² Ndâ 'duù me mbè bà-i-nò gii kaa ya gí tàkò ndú, tacó ndú ño ña ndâ serè bà 'vala ndâ mbe nò'o tí nó náa Jézù bàkà ta ndi to nó gí. ³ Jézù bà-i-nò gii kaa ndâ mbe tala có mì wó, bìndi ndú gii ya gí bà ki tí ndú to á pí gú.

⁴ Ndú ya ta nó tí nò si o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbírì dooko gí.

⁵ Jézù mà gii 'va ɾo wó 'do pí gú kà gí tàgbà gú, yí gii ñò ndâ 'duù mósú-mosu-mòsù á kèjì gí tàkò ndú ta ndâ mbe tala có mì wó pí gú kà. Jézù bà-i-nò gii 'vee 'bí mbe tala có mì wó ta ɾè wó a Filípò máa, «Ndoo wúnó bà sè i-zó-zò 'do kòtí 'di tacó bà je ji ndâ ña ndâ 'duù tí zó kèjì zó?» ⁶ Jézù 'vee 'vé tí nò ká tacó bà 'di có 'do gbí yì Filípò, tacó yí tí Jézù ñò i bà bàkà ji ndâ 'duù tí nò ni sàà gí.

⁷ Káa Filípò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ndoo kpèti má 'dè có máa, ndoo pà ji ndú káa làmbu i tacó bà ñjù ta ngo, gbí go éno máa, ndoo bà sè i-zó-zò ta i me gbolò, ndâ-'bì-lá go ñjì fádà 200.»

⁸ 'Bí mbe tala có mì Jézù ta ɾè wó a Àndèréyà, tí ná'vindí Simónè Piyétòrò, gii 'visì có ji Jézù gí tàkò có tí nó náa ndú kù 'dè ta Filípò nò, máa, ⁹ «Ye kùtáá ñò ndâ 'bí cèe kù kò tí nó mì ndoo nó vò, ta ndâ ñjì sè sósò'ò, á mì 'bí 'vii-'dakò, káa, ye ñò ni gí máa, à nò me i gítí ña mbè tí nó á kèjì nò lá.»

¹⁰ Ndâ 'duù tí nò mà gii yee pí gú tàkò ndâ Jézù gí, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndâ 'duù tí nò 'ví ki tí ndú to.» Mbílì ta o tí nò mà'baà kuu ta to tí bàndò tí nò. Tacó éno, ndâ 'duù gii ki tí ndú to ta ndi gbí mbílì tí nò. Muu ndâ 'dakò ta o tí nò 'dáá gí álifí vò.

¹¹ Ndâ 'duù tí nò mà gii ki tí ndú to gí, Jézù gii kaa ndâ kù kò tí nó vò náa Àndèréyà 'dè có gítí ndú ji yí mì 'bí 'vii nó, yí gii 'dè ñikì maa ji Mbírì, má kózò gí, yí gii kaa ji ndâ 'duù. Yí gii dele ndi wó gii kaa ndâ ñjì sè tí nó sósò'ò mì gbèe 'vii tí nó nó, yí káká'i gii 'dè ñikì maa ji Mbírì, bìndi yí gii kaa ndú gí tàkò ndâ kù kò tí nó vò nó ji ndâ 'duù.

¹² Ndâ 'duù mà gii zò i yè yì ndú 'dáá gí gí, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kili ndâ sè i-zó-zò ñinó ta to bìndi ndú nó 'dáá gí. Yo si 'bí làmbu i 'ví volo mí to lá.» ¹³ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii kili sè i-zó-zò bìndi ndâ 'duù tí nò yeke ndâ kèe muu'bì-nje só.

¹⁴ Ndâ 'duù mà gii ñò ña serè tí nó náa Jézù bàkà nó, ndú gii 'dè có máa, «Ñinó dú káa mbe 'dòkò có mì Mbírì tí nó náa Mòze táánò 'dè có ji ndâ 'duù gítí wó máa, yí bà gí gí muu to tí nó nó ká nò.» ¹⁵ Jézù mà gii 'di có tí nó, yí gii ñò ni gí máa, a gbí muu ndâ 'duù tí nò a có bà zèe yì, wàa ndú 'ví bàkà yì tí gba mì ndú ta wotí. Tacó éno, yí gii ndo ta kpéeti wó 'do gbí òkò tí ndú ya gí gbí òkò ndâ gú.

Jézù nò nó có ɾo ngo

16 'Dè'o mà giì bàkà tí gí, ndâ mbe tala có mì Jézù giì kaa 'do pí gú ya gítí kápá, 17 tacó bà di ngo ya gí gbí gbata Kàpàránáwùmù, si Jézù ta kpéetí wó mí gbí òkò ndâ gú, si o kú me pìtì-pìtì éno. 18 Káa si ndú ta gbâ ɾo ngo, ngo giì 'bità bà gbàngà tí gbí pù ta pípiri ngé ndii gí. 19 Ndâ mbe tala có mì Jézù mà giì ya ta gbâ ta kpéetí ndú kpòrò gí gbí u ngo gí, ndú giì nò 'duù kú nò nó có ɾo ngo kèjì gí tàkò ndú. Káa ndú nò ni éno máa 'duù tí nó a Jézù nó lá. Yí mà giì dooko ta ndú gí, gúku giì zèè ndú tí vò ña ñinò.

20 Káa Jézù giì 'dè có ji ndú máa, «Yo cì gúku lá; a ye!» 21 À giì dù gbí muu ndâ mbe tala có mì Jézù bìndi bà túbà tí wó ji ndú nó a có bà te yí mí gbí gbâ, wàa ndâ yì 'ví ya ta ndú gí tito, káa ndú mà giì kì ɾo ndú, ndú giì 'de tí ndú ta ndâ Jézù ngé tì ngo tí bàndò tí nó náa ndú kú kòrò có bà ya gítí nó.

Ndâ 'duù pà bà tí Jézù

22 Ndâ mbè 'duù tí nó mbe tè ɾi gbí kùdù kò nó mà giì ya gí tàbè'dè kápá ta dú'o ta yé bìndi bà je i-zó-zò ji ndú mì Jézù, ndú giì 'de gbèè gbâ ɾo ngo lá, káa ndú nò Jézù o gí gbí gbâ ta o bà di ngo mì ndâ mbe tala có mì wó lá. 23 Ndâ 'bí gbâ mbe giì 'do gbí gbata Tibériyà mà giì ɾò tìyò dè 'vii ta bàndò tí nó náa ndâ 'duù zò i tí nó, 24 ndâ mbè 'duù tí nó mbe kú pà bà tí Jézù nó giì oloko mí gbí ndú, tacó ndú 'de Jézù lá. Ndú delè 'de vòò ndâ mbe tala có mì wó lá. Ndú bà-i-nò giì di ngo gí gbí gbata Kàpàránáwùmù, tacó bà pà bà tí Jézù. 25 Ndú mà giì 'de yí gí, ndú giì 'vee yí máa, «Wò di ngo gí tito káa ta o ngayi, mbe nìbà i?»

26 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
«Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa,
yo kú pà bà tí ye me tacó máa,
yo nò ndâ seɾè tí nó náa ye bàkà ndú nó gí, nó lá.
Yo kú pà bà tí ye,
tacó yo zò i yè yì yo gí.

Jézù a cèè i-zó-zò

27 Yo si bà yeeke tí yo ká tacó ña i-zó-zò ñinó mbe dù gbí yì yo tí ká lá nó cuki mí to.
Yo bàkà nètè a i tacó ña i-zó-zò ñinó mbe je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji yo nó.

Ñinò a ña i-zó-zò náa 'Vii-mi-'Dakò kú je ji yo,
tacó Bu ye tí Mbíri bàkà 'dóó ndi 'bí wó mítí 'Vii-mi-'Dakò gí.»

28 Káa ndâ 'duù tí nó giì 'vee Jézù máa, «Ze 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa ze 'ví bàkà ta ndâ i ñinó mbe nìkì tí Mbíri nó?»

29 Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji ndú máa, «Nètè ñinó ta go tí Mbíri máa yo 'ví bàkà nó a bà ùnje ta njembí yo gbaànjé gítí 'duù tí nó náa yí tí Mbíri tuu yí nó.»

30 Káa ndâ 'duù tí nó giì 'vee Jézù máa, «Ze 'ví nò ni ta yè máa, a Mbíri ká tuu wò? Wò bà bàkà ji ze a ña yè, wàa ze 'ví nò ta wò ni tí tú mì Mbíri?»

31 Ze 'vee wò éno tacó Mòze dígísèè je mánà tí i-zó-zò ji ndâ ká gù ze si ndú gbí kángáá nga ngoò, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Yí táánò je i-zó-zò ji ndú 'do gbíri» nó.»

32 Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
«Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa,
à dígísèè me Mòze ká je i-zó-zò 'do gbíri ji ndâ ká gù yo lá.

À Bu ye táánò ká je i-zó-zò ji ndú á 'do gbíri.

À kpónó delè káa Bu ye ká kú je i-zó-zò ji yo 'do gbíri, tí cèè i-zó-zò,

³³ tacó i-zó-zò mì Mbírì a ònó mbe kù gí 'do gbírì.
I-zó-zò mì Mbírì a ònó mbe kù 'vala ndâ 'duù muu to tí nò.»

³⁴ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gii 'deke tí ndú ji Jézù máa, «Je òa i-zó-zò tí nò ta o 'dáá gí ji ze.»

³⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ye a i-zó-zò ònó mbe kù je 'válá ji ndâ 'duù nò.
'Duù má gí gí mì ye gí,
go bà bàkà yí káká'i wálá.
'Duù má ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí ye gí,
go ngo bà bàkà yí káká'i wálá.

³⁶ Ye 'dè có ji yo sàà gí máa,
yo òò ye gí,
káa ta ndâ ònò 'dáá gí,
yo ùnje gítí ye lá.

³⁷ Ndâ 'duù ònò 'dáá náa Bu ye je ndú ji ye nó bà gí gí mì ye.
Káa 'duù má gí gí mì ye gí,
ye bà bè yí wálá.

³⁸ Tacó ye gí 'do gbírì me tacó bà bàkà go 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.
Ye gí a i tacó bà bàkà go có mì mbe tuu ye.

³⁹ Káa có mì mbe tuu ye éno máa,
ye 'ví si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa yì kaa ndú
ji ye nó 'ví gíri lá.

Có mì wó máa,
ye 'ví 'vala ndi ndâ 'duù tí nó náa yì kaa ndú ji ye nó 'do gbí muu'dú
ndú 'dáá gí ta ndòngbú o.

⁴⁰ Có mì Bu ye éno máa,
'duù mbe òò 'Viì mì yì ni gí,
bìndi yí gii ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí wó gí nó,
bà 'de 'válá ònó mbe cee lá nò;

à má éno, ye bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o.»

⁴¹ Ndâ Jùdèyà mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà fiini có
gbí òkò tí ndú gítí Jézù, tacó có tí nó náa yí 'dè éno máa, yì a i-zó-zò mbe
gí 'do gbírì nò. ⁴² Máa, «À kù gbúú-gbuu nó a Jézù tí nó tí 'viì mì Jùzépè
nó ká kuu kùro ndoo nò. Ndoò òò ndâ bu wó ta nawu wó ni ngbàrángà'i
gí. Káa yí gii dù ndii ònó kù 'dè có máa, yì gí 'do gbírì nó, ta òa kpokèjì
ngayi?»

⁴³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Yo si bà fiini có gbí òkò tí yo mí to.

⁴⁴ Tacó 'bí 'duù gbaànjé bà gí gí mì ye ta muu wó wálá,
sè káa ònó máa,
a Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká gbà tàmuu wó gí tí ji ye.
Káa ye bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o gí.

⁴⁵ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì éno máa,
<Mbírì bà nìbà i ji ndâ 'duù 'dáá gí.>

Káa bà gí gí mì ye a bà sè tù tí bà nìbà i mì Bu ye,
ta bà mèlè bà bàkà go có tí nó náa wò 'di nò.

⁴⁶ Gbí có tí nò me éno máa,
ndâ 'duù 'dáá gí òò Bu ye ta ro ndú gí nò lá.

À káa 'duù tí nó gbaànjé mbe gí 'do mì Mbírì nó ká òò Bu ye ta ro wó.

⁴⁷ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,

- 'duù ònó mbe ùnje gítí ye gí nó bà 'vala ká dúú bà ya tí .
- ⁴⁸ Ye a i-zó-zò mbe 'vala ndâ 'duù.
- ⁴⁹ Ndâ ká gù yo dígísèé zò mánà gbí kángáá nga ngoò,
káa ndú gii mii 'dáá gí.
- ⁵⁰ Káa ye a i-zó-zò ònó mbe gí 'do gbíri,
tacó wáa, 'duù má zò ye gí,
yí 'ví cì lá nò.
- ⁵¹ Ye a i-zó-zò ònó mbe gí 'do gbíri,
mbe kú 'vala ndâ 'duù nò.
'Duù ònó mbe zò i-zó-zò tí nò gí bà 'vala ká dúú bà ya tí .
Káa i-zó-zò tí nò náa ye bà je jì ndâ 'duù nò a dii ye,
tacó bà 'vala ndâ 'duù á muu to tí nò.»
- ⁵² Ndâ Jùdéyà bà-i-nò gii 'bìtá bà 'viiki gbí có tí nò náa Jézù 'dè nò ta
wotí tí ta kpéetí ndú máa, «'Dakò tí nò bà waa dii wó jì ndoo wáa ndoo
'ví zò ta òta kpokèjì ngayi?»
- ⁵³ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú máa,
«Ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa,
yo má zò dii 'Vii-mi-'Dakò lá,
yo delè má njù mbelè wò lá,
yo bà 'de 'vala ònó mbe cee lá nó wálá.
- ⁵⁴ 'Duù mbe zò dii ye gí,
bìndi yí gii njù mbelè ye gí,
bà 'vala ká dúú bá ya tí .
Ye delè bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o.
- ⁵⁵ Tacó dii ye a cèe i-zó-zò,
bìndi mbelè ye a cèe ngo.
- ⁵⁶ 'Duù mbe zò dii ye gí,
bìndi yí gii njù mbelè ye gí,
'duù tí nò á 'dóó dii ye,
ye delè a 'dóó dii wó.
- ⁵⁷ 'Duù tí nò bà 'de 'válá 'do mi ye,
go ònó náa ye kú 'de ta 'válá 'do mi Bu ye tí rẹngbó 'válá, tí mbe tuu
ye nò.
- ⁵⁸ Dii ye a i-zó-zò mbe gí 'do gbíri.
'Duù mbe zò i-zó-zò tí nò bà 'vala ká dúú bà ya tí .
Dii ye a tende òta i-zó-zò,
a me òta i-zó-zò tí nó náa ndâ ká gù yo zò dígísèé,
káa ndú gii mii gí nó, lá.»
- ⁵⁹ Jézù 'dè ndâ có mi wó nò jì ndâ 'duù á mí bándò bà kili ndú gí bà ùlù
Mbíri gbí gbata Kàpàrànáwùmù. ⁶⁰ Jézù má gii nìbà i jì ndâ 'duù cee gí,
ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mi wó gii 'dè có gbí òkò tí
ndú máa, «Wotí tí bà nìbà i mi wó ngé ndii gí. A 'di ká bà 'di gbí ndâ òta
ndâ kpo-kpò có mi wó nò?»
- ⁶¹ Jézù má gii òta ni gí máa, ndâ mbe tala có mi yì kú 'dè kòlòwò gítí
ndâ có tí nó náa yí 'dè jì ndâ 'duù nó, yí gii 'vee ndú máa, «Tàkòcò yo kú
kpóló-kpolo gítí ndâ có tí nó náa ye 'dè nò? ⁶² Káa yo kùtáá má òta éno a
bà ya 'Vii-mi-'Dakò á gí gbíri, yo bà me ta tí yo ée?
- ⁶³ A Bèri-mi-Mbíri ká kú je 'válá jì 'duù.
'Duù 'vala 'duù lá.
Ndâ có tí nó náa ye 'dè nò a Bèri-mi-Mbíri tí mbe je 'válá jì yo.
Ndâ có tí nó delè a 'válá.
- ⁶⁴ Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ùnje gítí ndâ có mi ye nò lá.»

Jézù 'dè có tí nò tacó yí nò ndâ mbe ùnje gítí có mì wó lá, ta dè 'duù mì wó nó kpokèjì gí bà dù tí mbe ba ngbù wó nó ni sàà gí.

⁶⁵ Tacó éno, Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Ŋìnò a nderè có tí nò náa ye kùtáá 'dè ta có ji yo máa, 'duù bà 'de wotí gítí bà gí gí mì ye ta kpéetí wó wálá, sè káa ñinó a Bu ye ká ùnje ji yí nò ká nò.»

⁶⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù me mbè gii jee bà ru ndi wó mí to á bìn̄di có tí nò náa yí 'dè nò gí. ⁶⁷ Jézù mâ gii ñò bà biya bà ru ndi wó mì ndâ 'bí mbe tala có mì wó, yí bà-i-nò gii 'vee ndâ ñinó muu'bi-nje só náa yí ruka ndú nó, máa, «Káa yo ñindi yo, go bà ya ta ndâ ka yo tí yo wálá?»

⁶⁸ Káa Simónè Piyétòrò gii 'visì có ji yí máa, «Ze 'ví ya gí mì 'di, Mbe tí ze? A wò ká kù 'dè ndâ có ñinó mbe kù 'vala ndâ 'duù nò. ⁶⁹ Ze ùnje gí, ze delè gii ñò ni ngbárángà'i gí, máa, wò a 'duù ñinó náa Mbírì kaa wò mò gí mì wó gí.»

⁷⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ Simónè Piyétòrò máa, «À wálá a ye táánò ká cu 'bí ye mítí yo ta bà muu yo muu'bi-nje só nó? Káa 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí yo jì'vì kàzà mítí ye gí.» ⁷¹ Jézù ta o tí nò kù gbì tì kpò a i gítí Júdà, tí 'vii mì Simónè Ìsikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só náa yí ruka ndú nò. Tacó a Júdà ká bà gii ba ngbù wó tí Jézù.

7

Jézù ya gí bà o bà bàkà tàkù bà tò ndùúrù gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà

¹ Jézù gii dù kù nò nó ká ta ndi gbí ndâ to Gálilèyà. Go bà ya gí gbí to Jùdèyà gii dù tí wó lá, tacó ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ká kù pà kpokèjì gítí wó tacó bà zi yí. ² Kùro o bà bàkà tàkù bà tò ndùúrù gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà mâ gii dooko gí, ³ ndâ ná'vindí Jézù á Gálilèyà gii 'dè có ji yí máa, «Ya gí Jùdèyà, tacó wáa ndâ mbe tala có mì lo 'ví ñò ta ngba lo ta ndâ nètè mì lo náa wò kù bàkà nó á kà. ⁴ Tacó 'duù ñinó ta go bà dù tí gbolò 'duù á kùro ndâ 'duù tí wó nó bàkà i gbí kóó lá. Káa wò lé má kù bàkà ndâ i tí nò, bàkà ndú mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí.» ⁵ Ndâ ná'vindí Jézù 'dè ña có tí nò ji yí tacó à kpétí káa ndú, ndú ùnje gítí ndâ i tí nò náa Jézù kù bàkà nò lá.

⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «O bà ya ye gí Jùdèyà gí kálásê. Káa à má gítí yo, o 'dáá gí káa o bà ya yo gí Jùdèyà. ⁷ Ndâ 'duù muu to tí nó sogo yo lá. Káa ndú kù sogo ye. Ndú kù sogo ye tacó ye ta o 'dáá gí kù 'dè có ji ndú máa, ndâ kpokèjì mì ndú a ndâ vò kpokèjì. ⁸ À má éno, yo ya gí bà tì o bà tò ndùúrù gbí tàkù mì ndoo. Ye bà ya gí bà o tí nò wálá, tacó o bà ya ye gí kálásê.» ⁹ Ndâ ná'vindí Jézù gii kaa ya gí Jùdèyà si yí mí Gálilèyà á bìn̄di có tí nò.

¹⁰ Ndâ ná'vindí Jézù mâ gii kaa ya gí bà tì o bà tò ndùúrù gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà gí, Jézù gii ñè nó ya gí tàkò ndú ta 'dóó o mì wó náa à gbí muu wó ta kpéetí wó. Yí mâ gii yee ká, yí gii dù ká gbí kóó. ¹¹ Káa ro ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ta gbolò o tí nò 'dáá gí ká gí kpokèjì tí wó. Ndú mâ gii ñò yí lá, ndú gii dù kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí ngò? Yí kòtí 'di? 'Dakò tí nò ngò?»

¹² Káa ndâ sè mbè 'duù ñindi ndú kù gii 'dè a ngúcó ta rẹ wó. Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú máa, «Yí a tó 'duù!» Ndâ 'bí 'duù máa, «Yí a vò mbe ñònòkò muu ndâ 'duù!» ¹³ Gbèè 'duù mbe 'dè có ta rẹ wó gí yaà wálá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nò kù cì gúku tí ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà.

¹⁴ Ndâ 'duù mâ gii yee gbí jí'gí'dí-jìgì'dì sili mì o bà bàkà tàkù bà tò ndùúrù gí, Jézù gii rì gí gbí ndugù 'bá-Mbírì, bìn̄di yí gii 'bità bà nìbà i ji

ndâ 'duù. ¹⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mà giì nò yí kù nìbà i, nje ndú giì 'dèè gí. Bìndi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Dakò tí nò 'de ña muu tí nò 'do kòtí 'di, káa yí jé ta 'bí gbèè ɾi ki tí wó kùro 'bí mbe nìbà tàkìì mì ndâ Jùdèyà lá.»

¹⁶ Káa Jézù mà giì nò ña bà koɾo có mì ndú nò, yí giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kù nìbà me 'dóó có mì ye gbí muu ye lá. Ye kù nì a bà có mì mbe tuu ye.

¹⁷ Go bà bàkà go có mì Mbíɾì má kuu tí 'duù, yí bà nò nì gí máa, ye kù nì a bà có mì Mbíɾì.

Káa ye má kù nì a bà 'dóó có mì ye, 'duù tí nò delè bà nò nì gí.

¹⁸ Tacó 'duù má kù nìbà a 'dóó có mì wó, à gbí muu wó a có máa, ndâ 'duù 'ví te duù mítí yì.

Káa 'duù ñinó mbe kù bàkà nèté tacó wàa ndâ 'duù 'ví te ta duù mítí mbe tuu yì nó a 'duù jáá, yí delè me mbe 'viya lá.

¹⁹ Mòze dígísèé 'dè có ji yo lá?

Káa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo mbe kù kpolo tí có mì Mòze kpónó kuu tí ?

À má éno, yo kù paa ta bà zi ye tacó yè?»

²⁰ Káa ndâ 'duù tí nò giì 'visì có ji Jézù máa, «À tí lo a mâ! A 'di ká kù jè ta bà zi wò?»

²¹ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Ye bàkà káa i gbaànjé, káa nje yo 'dáá gí kpónó 'dèè gítí gí. ²² Mòze dígísèé 'dè có ji yo máa, yo ya ta ndâ 'viì-'dakò gí gbí gázâ ta sili vô-nje ta'ô bìndi bà jò ndú. (Gbí có tí nò me éno máa, a Mòze dígísèé ká 'bità bà ya gí gbí gázâ ji ndâ Jùdèyà nò lá; gázâ a cèe ká i mbe 'bità tí gbí o mì ndâ ká gù yo, tí ndâ mbe 'bità bà jò ña yo tí ndâ Jùdèyà mí muu to tí nô.) Yo kpónó kù waa ndâ 'viì mì yo ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì yo tí ndâ Jùdèyà náa sili tí nò vô-nje ta'ô náa Mòze 'deke ji yo nò má tè 'viì ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì yo nò. Káa vò i tí wálá, ²³ tacó ñinó a sili tí nó náa Mòze 'deke ji yo, tí sili bà waa ndâ 'viì gbí tàkìì mì yo nó ká nò. À má éno, tàkòcò yo kpónó kù kpolo gítí có bà 'vala kùùkpò 'duù mì ye ta ɾi bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà tacó yè? ²⁴ Yo si bà zeke káa 'duù wàa yo 'ví waa có mítí wó nò mí to. Yo waa có ta yúcó.»

Muu ndâ 'duù ñonòkò tí gítí dúú bàndò bà gí Bìndi-Mbíɾì gí

²⁵ Ndâ 'bí 'duù Jèrùzàlémè bà-i-nò giì 'bità bà 'vee 'vé máa, «À nó me 'dakò tí nó náa ndâ kpó 'duù mì ndâ Jùdèyà kù pà bà tí wó tacó bà zi yí nó ká nó lá? ²⁶ Yo nò yí kuu nô, kù 'dè có kùro ndâ 'duù 'dáá gí ta gúku tí wó wálá! À 'ví dù a yúcó máa, ndâ kpo 'duù ùnje gí máa, yí a Bìndi-Mbíɾì?

²⁷ Ndú má 'dè éno, káa ndoo 'dáá gí nò to tí nó náa yí gí 'do tí nó ni gí nó! Káa 'bí 'duù wúnò bà nò to tí nó náa Bìndi-Mbíɾì bà gí 'do tí nó ni wálá.»

²⁸ Jézù mà giì 'di ndâ có tí nò náa ndâ 'duù tí nò kù 'dè gítí wó si yí kù nìbà i ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíɾì nò, yí giì 'visì có ji ndú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa,

«A yúcó máa, yo nò ye ni gí.

À delè a yúcó máa, yo nò bàndò bà jò ye ni gí.

À kpétí ká éno,

ye gí me 'do gbí 'dóó có mì ye lá.

A 'duù ká tuu ye.

'Dóó 'duù tí nò mbe tuu ye nò kuu tí ,
káa yo nò yí ni lá.

²⁹ Káa ye nò yí ni gí,
tacó a ye ká gí 'do mì wó.

À delè a yí ká tuu ye.»

³⁰ À gbí muu ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà ta o tí nò a có bà zèè Jézù, káa gbèè 'duù gbí òkò tí ndú mbe gàà 'bì tí wó wálá, tacó o mì wó tè lá.

Jézù 'dè có gítí o bà nje nó mì wó wúnò ('do muu to tí nô)

³¹ Ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Jézù gí nó ta o tí nò me mbè kuu gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Bìndi-Mbíri má gí wúnò, yí bà bàkà a ndâ 'bí ña kpo-kpò serè mbe ndii ndâ ñinó kpónó náa 'dakò tí nó kù bàkà nó gí?»

³² Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà má gii 'di ña 'vé tí nò náa ndâ mbe ùnje gítí Jézù kù 'vee gbí ngúcó nò kù gii 'vèè cee nje ndâ 'duù me a mbè, ndú gii toko có ta Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndú, bìndi ndú gii tuu ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ àsikèri mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri gí bà zèè Jézù.

³³ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa,
«Ye bà dù ta yo ká ta làmbu o,
bìndi ye bà gii dele ndi ye ya gí mì 'duù tí nó mbe tuu ye nô.

³⁴ Yo bà gii pà bà tí ye,
káa yo bà 'de ye wálá.

Tacó wotí bà yee tí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó tí yo wálá.»

³⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí tà kù ya gí kòtí 'di, wàa bà 'de ta yí 'ví kpò tí ta ndoo? Yí kù ya a i gí tàkò ndâ 'bí Jùdéyà ñinó mbe 'vaaka ta ndi 'bá mì ndâ Ìgìrìgì nó, tacó bà ñibà i ji ndú? ³⁶ Gbí ña có mì wó náa yí 'dè éno máa, «Yo bà gii pà bà tí ye, káa yo bà 'de ye wálá, tacó wotí bà yee tí bàndò tí nó náa ye kù gii ya gítí nó tí yo wálá» nó máa yè?»

Pù njáá ta ngo mbe kù 'vala ndâ 'duù kù 'va 'do gbí

³⁷ Ta ndòngbú sili, tí kpóló-kpolo ɾi mì o bà tò ndùúrù gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà, Jézù gii ɾò tìyò á kùro ndâ 'duù 'dáá gí, bìndi yí gii kò-kò ji ndú, máa,

«'Duù ñinó ta go ngo tí wó nó,
sì yí 'ví gí gí mì ye,
wàa yí 'ví njù ngo.

³⁸ 'Duù má ùnje gítí ye gí,
ngo mbe 'vala 'duù bà 'va 'do gbí njembí wó dúú bà ya tí ,
a go có tí nó náa a kuu gbí wáràgà mì Mbíri nô.»

³⁹ Jézù lòkò'bò có tí nò a i gítí Bèri-mì-Mbíri tí nó bà gii gí gí muu ndâ mbe ùnje gítí có mì wó nô. Bèri-mì-Mbíri ta o tí nò gí gí muu ndú kálásê, tacó Mbíri ta o tí nò te Jézù ya tí gí pí jàlàmbà á gbíri kálásê.

Ndâ 'duù fùumà có gítí Jézù

⁴⁰ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe 'di ndâ có mì Jézù náa yí 'dè gbí ndâ sili tí nó náa yí bàkà mí Jèrùzàlémè nò gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó dú káa mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó mì Mòze nô!» ⁴¹ Ndâ 'bí 'duù gii 'dè có máa, «Yí a Bìndi-Mbíri.»

Bìndi ndâ 'bí 'duù ñinó ndú gii 'vee a 'vé máa, «Bìndi-Mbíri bà gí 'do Gàliléyà ta ña kpokèjì ngayi? ⁴² À wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno

máa, Bìndi-Mbířì bà dù a 'vii-gù mì Dàvídè tí nó tí gbolò gba mì ndoo tí ndâ Jùdèyà dígísèé nó? À delè giì cu mí gbí wáràgà mì Mbířì éno máa, àa bà jò yí a i mí gbí mòòkò bìndi Dàvídè á Bètèlèmè?» ⁴³ Cò mì ndâ 'duù ta o tí nò giì me a fúú-fu-fù gítí Jézù. ⁴⁴ Ndâ 'bí 'duù giì dù ká to nò máa, à zèè yí gí. Káa gbèè mbe gàà 'bì tí wó giì dù lá.

⁴⁵ Bà zèè Jézù giì dù káa kpò ndâ 'duù tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tuu ndú gí bà zèè yí nó gí. Ndú bà-i-nò giì dele ndi ndú ya gí mì ndâ mbe tuu ndú, si yí mí to. Ndâ kpo 'duù tí nò mbe tuu ndú nò mà giì 'vee ndú máa, «Yo gí ta yí lá tacó yè?» ⁴⁶ Ndâ àsìkèrì tí nò giì 'visì có ji ndâ kpo 'duù tí nò máa, «'Bí 'duù jé mbe 'dè có di tàkò 'dakò tí nò wálá.»

⁴⁷ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò giì 'vee ndâ tú mì ndú nò ta sé có máa, «Yí ñònòkò muu yo delè gí? ⁴⁸ Yo nì rẹ 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze tí ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà ta ndâ kpo 'duù jé mbe ùnje gítí ndâ có mì wó ji ze, wàa ze 'ví 'di ta tù ze gi! ⁴⁹ Ndâ mbè 'duù tí nò 'di gbí 'bí i gbaànjé 'do tí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà lá. Káa sè ñìnò a ñìndi ndú ta Mbířì!»

⁵⁰ Káa, 'bí 'dakò gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ta rẹ wó a Nìkòdémò, tí 'duù mbe ya gí bà 'dè nje ta Jézù á tàbèngìì sàà kùřo gí, giì 'dè có ji sè ndâ ka wó kpo 'duù máa, ⁵¹ «À gbí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà waa có mítí 'duù si có mì wó mí gbí yì wó lá. À mà éno, ndoo kùtàá bà 'di a kòcò wó má kózò gi.»

⁵² Ndâ ka Nìkòdémò tí ndâ kpo 'duù mà giì 'di có tí nò náa yí 'dè nó, ndú giì 'vee yí máa, «Wò delè gí 'do Gàlilèyà? Má éno, ya gí bà pà gbí wáràgà gítí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà, bìndi wò bà 'de éno máa, 'bí mbe 'dòkò có mì Mbířì jé mbe gí 'do Gàlilèyà nò wálá.»

⁵³ Ndâ 'duù bà-i-nò giì 'vaaka 'do bàndò tí nò ya gí 'bá mì ndú gí.

8

¹ Jézù giì ta'va ñìndi wó ya a i gí pí Gú Mbâ. ² Bìndi yí giì gbo'o ta 'bí yé 'do kà ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbířì. Ndâ 'duù mà giì kili me mbè gí, yí giì kì tí wó to, bìndi yí giì ñìbà i ji ndú.

'Bí nìi náa a zèè yí ta 'dakò

³ Mà giì zeke'o, ndâ 'bí mbe 'di gbí-o, ta ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdèyà, giì yee ta nìi mì 'bí 'dakò náa à zèè yí ta 'dakò-ngbà gí. Ndú giì rọ nìi tí nò mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. ⁴ Bìndi ndú giì 'vee Jézù máa, «Mbe ñìbà i, à zèè nìi tí nó kpátá-kpàtà ta 'dakò. ⁵ Káa Mòze 'dè có ji ndoo gbí tàkìì mì ndoo éno máa, ndoo 'ví zi nìi mbe bàkà ña i tí nò kpónó náa nìi tí nò bàkà nó ta bà 'vaka yí ta díí. Nògí, có mì lo ñìndi lo máa yè?»

⁶ Ndâ 'duù tí nò 'vee ña 'vé tí nò ká tacó bà pà nje Jézù, máa nje wó má yaaka kpéré've gí, wàa ndâ yì 'ví 'de ta kpokèjì gítí wó.

Káa Jézù giì biya bà 'visì có ji ndú gí tàkò 'vé tìřì mì ndú nò gí. Yí giì mò káa muu wó gí to, bìndi yí giì 'bità bà ka i mítí to ta sìlì 'bì wó. ⁷ Káa ndâ 'duù tí nò giì aanga muu ndú ká mítí gbèè 'vé mì ndú nò. Go bà 'visì có ji ndú mà giì gí gítí Jézù gí, yí giì te muu wó gí yaà, bìndi yí giì 'visì có ji ndú máa, «'Bí 'duù gbí òkò tí yo jé mbe bàkà vò i lá má kuu tí, si yí 'ví co gí kùřo, wàa yí 'ví 'va kpédélé díí mítí nìi tí nò.» ⁸ Jézù 'dè káa có tí nò ji ndú gí, yí káká'i giì mò muu wó gí to, kù cu i mítí to.

⁹ Ndâ 'duù tí nò mbe gí ta nìi tí nò gí kùro Jézù nò mà giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò, ndú giì 'bità bà 'vaaka 'do bà-i-nò gbaànjé-gbaànjé, kpòò yee tí o tí nó náa á káa nìi tí nó náa ndú gí ta yí gí gbí ngbàngà kùřo

Jézù nó ká gii dù ta kpéetí wó kùro Jézù. A ndâ kpo 'duù ká co gí sè 'dáá kùro má kózò gî, bìnđi ndâ 'viì gii co gí tàkò ndú.

¹⁰ Jézù mâ gii te muu wó gí yaà, yí gii ñò káa niì tí nò kù rò tíyò ta kpéetí wó. Bìnđi yí gii 'vee niì tí nò máa, «Ndâ mbe kpì ngbàngà tí lo káa ya gí kòtí 'di, niì? 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí lo wálá?»

¹¹ Káa niì tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Gbèè 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí ye wálá, kpo 'duù.»

Káa Jézù gii 'visì có ji niì tí nò máa, «À ñikì ma. À má éno, ye delè bà waa có mítí lo wálá. Nògí, ya gî, wàa wò 'ví bàkà wò i káká'i lá.»

Jézù a ngba'o mì ndâ 'duù

¹² Ta o tí nò Jézù gii 'dè 'bí có ji ndâ 'duù káká'i máa, «Ye a ngba'o mì ndâ 'duù.

'Duù mbe kù ru ndi ye bà nò gbí 'dí'di'o ngé gí wálá. Yí bà dù gbí ngba'o ñinó mbe 'vala yí nò.»

¹³ Ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà mâ gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'visì có ji yí máa, «À káa wò ká kù wu gbí tí lo ta kpéetí lo. À má éno, có mì lo nò bà dù me yúcó lá!»

¹⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo 'dè a yúcó máa, ye kù wu gbí tí ye ta kpéetí ye, káa kpétí ká éno, ye kù 'dè a yúcó, tacó ye ñò bàndò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni gî. Ye delè gii ñò bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó ni gî. Káa yo ñò bàndò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni lá. Yo delè ñò bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó ni lá.

¹⁵ Yo kù waa có me ta yúcó lá. Káa ye me mbe waa có mítí 'duù gbaànjé lá.

¹⁶ Káa, ye má waa có mítí 'duù, ye bà waa có ta yúcó. Tacó ye kù waa có me ta kpéetí ye lá. Ze kù waa có a i ta Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nò.

¹⁷ À cu mí gbí wáràgà gítí tàkìì mì ndoo tí ndâ Jùdéyà éno máa, «Ndâ 'duù só má ùnje gítí gbèè có gî, gbí éno máa, có tí nò a yúcó.»

¹⁸ Ye kù 'dè có gítí miři ye, káa Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó kuu tàkò ye.»

¹⁹ Káa ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gii 'vee Jézù máa, «Bu lo tí nò kòtí 'di?»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa, «Yo ñò ye ni lá. À má éno, yo delè bà ñò Bu ye ni wálá.

Yo kùtàá má ñò ye ni gî, yo bà ñò Bu ye delè ni gî.»

²⁰ Jézù 'dè ndâ có tí nò ji ndâ 'duù mí bàndò bà kili i-Mbíri. Káa gbèè 'duù mbe zèè yí ta o tí nò wálá, tacó o mì wó tè kálásê.

Bà 'di gbí có gítí Jézù kpò nje ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gí

²¹ Jézù gii 'dè 'bí có ji ndâ 'duù tí nò máa, «Ye bà gii ya gî.

Yo bà gii pà bà tí ye si bà volo ji yo gî, káa yo bà 'de ye wálá,

tacó wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa ye kù gii ya gítí nó tí yo wálá.

À má éno, yo bà cì mí gbí ndâ vò i mì yo.»

²² Ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdéyà gii 'bìtâ bà koro gbí có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, ndú bà 'de wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa yì kù ya gítí wálá nò, máa, «Yí bà zì tí wó zì-zì? À 'ví dù nò a gbí có tí nó náa yì kù 'dè éno máa, ndoo bà 'de wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa yì kù gii ya gítí nó wálá nò ká nò?»

²³ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«'Bè gbí òkò tí ndoo ta ndoo a ñìnô:
'bá mì yo a i muu to tí nò,
káa 'bá mì ye a i gbíri.
Rèngbó yo a i muu to tí nò,
káa rèngbó ye me i muu to tí nò lá.

²⁴ Yo bà cì mí gbí ndâ vò i mì yo.

Yo má ùnje éno máa,
Ye a Ye tí nó tí Ye nó, lá,
yo bà cì mí gbí ndâ vò i mì yo.»

²⁵ Káa ndâ kpo 'duù mí ndâ Jùdéyà gii 'vee Jézù máa, «Wò a Wò tí 'di?»
Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«Ye 'dè jì yo sàa kùro gí.

²⁶ Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè jì yo go mbíli gbí cìkaà.
Ndâ i ñìnó náa ye biya 'do mì yo gí nó delè me ndâ i bà 'deke cee lá.
Káa 'duù tí nó tí mbe tuu ye nó a 'duù ñìnó tí mbe 'dè yúco;
tacó éno, ye kù 'dè jì yo muu to tí nó káa ndâ có ñìnó náa ye 'di 'do
mì wó nò.»

²⁷ Bà 'di gbí éno máa Jézù kù 'dè có jì ndâ yì a i gítí Mbíri nò gii kpò ndâ
'duù tí nó gí. ²⁸ Tacó éno, Jézù gii 'dè có jì ndú máa,
«Yo kpónó nò ye ni lá.

Yo má te 'Viì-mì-'Dakò gí yaà kózò gí,
yo bà gii nò ni éno máa, Ye a Yí.
À delè nò bà gii dù a o bà nò mì yo ni éno máa,
ye kù bàkà i me ta muu ye lá;
ye kù nì káa bà có ñìnó náa ye 'di 'do mì Bu ye.

²⁹ Delè 'duù tí nó mbe tuu ye nó kuu ta ye;
yí si ye ta kpéetí ye lá,
tacó ye ta o 'dáá gí kù bàkà káa i ñìnó mbe kù peteke tàkòcò wó nò.»

Cè bà bàkà i mì ndâ 'viì mì Abiràámò

³⁰ Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ mbe 'di có mì Jézù nò gii ùnje gítí
ndâ có mì wó gí.

³¹ Jézù bà-i-nò gii 'dè có jì ndâ Jùdéyà ñìnó mbe ùnje gítí có mì wó gí nó
máa,

«Yo kpolo tí ndâ có mì ye kácá-kácá,
tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndâ cèe mbe tala có mì ye dúú bà ya tí .

³² Yo bà dù tí ndâ mbe nò yúco ni gí.
Bìndi yúco bà gii njaanga wú 'do tí miři yo gí.»

³³ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ Jùdéyà tí nó gii waa gbí có mì Jézù
nò ta bà 'vee yí máa, «Ze a ndâ 'viì-gù Abiràámò. Ze jé dù tí ndâ bòò mì
ndâ 'bí 'duù sàa kùro lá. À má éno, gbí có mì lo náa wò 'dè éno máa, «Àà
bà njaanga wú 'do tí miři yo» nò máa yè?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«Ye kù 'dè jì yo a cèe yúco máa,
'duù mbe bàkà vò i gí, gbí éno máa,

- vò i ga wú mítí miṛi wó gî.
- 35 Káa bòò dù tí 'bá ngbé lá.
A 'viì-'bá ká kù dù tí 'bá ngbé.
- 36 Káa 'viì mì mbe 'bá má njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi lo gî,
wò bà dù tí bòò mí vò i káká'i wálá.
- 37 Ye ñò ni gî máa,
yo a ndâ 'viì-gù mì Àbìráámò,
káa ta ndâ ña ñìnò 'dáá gî,
go bà zi ye kuu tí yo,
tacó ndâ có tí nó 'dáá náa ye kù 'dè nó ya gí gbí muu yo gbaànjé lá.
- 38 À má gítí bà miṛi ye,
ye kù 'dè có ká gítí ndâ i ñìnó náa ye ñò 'do mì Bu ye nô.
Káa yo, yo kù bàkà káa ndâ i ñìnó náa yo ñò 'do mì bu yo nó delè.»
- 39 Ndâ 'duù tí nó bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Bu ze a Àbìráámò.»
Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Yo kù bàkà tí yo máa,
yo a ndâ 'viì mì Àbìráámò,
káa, yo kùtàá dú má káa ndâ 'viì mì Àbìráámò go có tí nó gbí nje yo
nò,
yo bà mèlè ndi Àbìráámò gî.
- 40-41 Káa, yo kpónó kù pà kpokèjì tacó bà zi ye tí mbe kù 'dè yúcó tí nó náa
ye 'di 'do mì Mbíri nó ji yo.
Yo je nó a ña i bìndi 'bí ña bu yo,
tacó Àbìráámò dígísèé me mbe me ña ndâ vò i tí nó kpónó náa yo kù
me nó lá.»
Ndâ 'duù tí nó gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze me ndâ 'viì-ngbà lá. Bu ze ká
gbaànjé, tí Mbíri.»
- 42 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Mbíri kùtàá má dú káa bu yo,
yo bà zè ye ñikì gî,
tacó ye gî 'do mì Mbíri.
Ye gî dú 'do mì Mbíri.
Ñìnó a ye ká nô.
Ye gî me ta muu ye lá.
À tuu ye túú-tuu.
A Mbíri ká tuu ye.
- 43 Yo 'di gbí có tí nó náa ye 'dè nó lá tacó yè?
Yo 'di gbí có tí nó lá,
tacó kòcò ye gbí tù yo go mòngò gbí tù bô.
- 44 Bu yo a Gba-vò-i.
Tacó ènò, à ñikì tí yo a bà bàkà i ñìnó ta gó tí bu yo nô.
Nèté mì wó a bà zi ku 'do sàà.
Nèté mì wó jé táánò ta yúcó wálá.
Tacó yúcó mì wó jé wálá.
Yí má kù 'dè 'vére,
yí kù bàkà nó a i gbí kù wó,
tacó yí a mbe 'vére, tí bu 'vére.
- 45 Káa à má gítí ye,
ye a mbe 'dè yúcó.
Ñìnó a nderè có tí nó náa
yo ù ta nje gítí ye lá nó ká nó.

46 A 'di 'do gbí òkò tí yo ká bà tù 'bì wó gí yaà, máa,
yì jé zèè ye ta vò i gî?

Káa ye má kù 'dè a yúcó,
yo ùnje gítí ye lá tacó yè?

47 'Duù má a 'viì mì Mbírì,
yí kù 'di káa có mì Mbírì,
káa yo má biya bà 'di có mì Mbírì gî, à ká dú,
tacó yo me ndâ 'viì mì Mbírì lá.»

Ndâ Jùdéyà 'dè vò có gítí Jézù

48 Ndâ Jùdéyà bà-i-nò gii 'dè có ji Jézù máa, «Cè bà i mì lo go cè bà i mì ndâ 'duù Sàmàriyà nô! A mâ ká gbí muu lo. A kponje ká nje lo gítí có tí nò náa ze 'dè nò?»

49 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ye me mbe mâ lá,
ye kù tègàrà a Bu ye.

Káa à tí yo a go bà volo rè ye.

50 Ye kù pà me bà wu gbí ye lá.

Có gítí bà wu gbí ye nò a nèté mì 'bí 'duù tí cèè mbe waa có.

51 Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
'duù mbe kpolo tí ndâ có mì ye bà cì wálá.»

52 Ndâ Jùdéyà gbí ònò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze kpónó òò ni nngbàrángà'i gî máa, a gbí muu lo a i. Àbìráámò cì gî. Ku delè zi ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì léé gî. Káa àá gii dù nó a wò ká gii 'dè có máa, 'duù mbe 'di có mì lo bà 'di pò ku wálá. 53 Wò me gbolò ndii bu ze tí Àbìráámò mbe cì gî nó gî? Ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì delè 'dáá gî zò to gî. Wò kù bàkà tí lo tí 'di kpónó?»

54 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ye kùtáá má kù wu a gbí tí ye ta kpéétí ye,
gbí bà wu gbí tí ye bà dù wálá.

Káa a Bu ye tí nó náa yo kù 'dè có máa,
yí a Mbírì mì yo nó,
ká kù wu gbí ye.

55 Yo òò yí ni lá,
káa ye òò yí ni gî.

Ye má 'dè có máa, ye òò yí ni lá,
ye bà dù tí mbe 'véřè a go yo mbe kù 'dè có máa,
yo òò yí ni gî,
káa yo òò yí ni lá.

Ye òò yí ni gî.

Ye delè kù kpolo tí có mì wó.

56 Bu yo Àbìráámò dígísèé kù dù ta líkí'o tí wó máa,
yì bà òò o bà gí ye.

Yí gii òò ye gî,
bìndi tàkòcò wó gii peteke gî.»

57 Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ndoò tí lo yee gbí zi 'duù-só-nje muu 'bì lá. Wò delè jé òò Àbìráámò lá.»

58 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ye kù 'dè ji yo a cèè yúcó máa,
kùro o bà jò Àbìráámò táánò,
ye kuu tí .»

⁵⁹ Ndâ 'duù tí nò mâ gii 'di ña có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò, ndú gii tuṛu díí tacó bà 'vaka ta yí. Káa Jézù gii ñònòkò tí wó 'do tí ndú mí gbí òkò tí ndâ 'duù, yee tí o tí nó náa yí gii ndo 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí.

9

Jézù njaanga ɾo 'bí 'dakò ta ɾi bà wotí gbí tàkù mí ndâ Jùdèyà

¹ Si Jézù kú gii ndii ta nó, yí gii ñò 'bí 'dakò náa à jò yí ta sú ɾo 'do gbí yí. ² Ndâ mbe tala có mí Jézù bà-i-nò gii 'vee yí máa, «Ndeṛè bà jò 'dakò tí nò ta sú ɾo kpónó 'ví dù 'do tí 'di, Mbe ñbà i? À 'ví dù 'do gbí 'dóó vò i mí wó wèè, 'do gbí vò i mí ndâ bu wó ta nawu wó?»

³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ mbe tala có mí wó máa, «À me 'do gbí có mí wó lá. À delè gii dù me 'do gbí có mí ndâ mbe jò yí lá. À jò yí éno tacó wàa ndâ 'duù 'ví ñò ta Mbíri ni tí mbe wotí.

⁴ Ndoò bà bàkà ndâ nètè mí 'duù tí nó mbe tuu ye nò ká kpónó si o bèè lá nò,
tacó 'dí'di'o kèjì,
káa 'duù mbe bàkà nètè gbaànjé gbí 'dí'di'o wálá.

⁵ Ye a ngba'o mí ndâ 'duù ta o tí nó
náa ye kpónó kuu muu to tí nó nò.»

⁶ Bìndi bà 'dè có tí nò mí Jézù ji ndâ mbe tala có mí wó, Jézù gii cù ngo cù mí tí to, bìndi yí gii merèke ta tú, bìndi yí gii toṛo mí tí ndâ ɾo mbe sú ɾo tí nò sósò'ò gí. ⁷ Bìndi yí gii 'dè có ji mbe sú ɾo tí nò máa, «Ya gí bà caka gbí ɾo lo ta ngo gbí Dùúgú Silòwámù.» (Gbí ɾè tí nò tí Silòwámù nò máa, à tuu yí túú-tuu.)

Mbe sú ɾo tí nò mâ gii bàkà go có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, yí gii dele 'do bàndò bà caka gbí ɾo wó tí cèè 'duù ta ndâ ɾo wó sósò'ò kú zeke'o ngbàrángà'i.

⁸ Ndâ 'duù ñinó ta ndâ 'bá mí ndú dè-dè ta ndú nó, ta ndâ 'bí 'duù ñinó mbe ñò yí sàà kú yù i gbí sú ɾo gí nó mâ gii ñò yí, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé, máa, «À nó go 'dakò tí nó táánò tí mbe sú ɾo mbe kú yù i á to kàzò nó le! Káa a yè ká gii njaanga ɾo wó ñinó?» ⁹ Ndú bà-i-nò gii 'deeke kponje á gbí òkò tí ndú á ta kpéétí ndú gí. Ndâ 'bí 'duù máa, «A yí!» Ndâ 'bí ka ndú máa, «À me yí lá! A 'bí 'duù mbe je cè kózò tí wó.» Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndú máa, «Ìjìnó a ye tí 'dakò tí nò.»

¹⁰ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gii 'vee yí máa, «A yè ká njaanga ɾo lo?»

¹¹ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndú máa, «A 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jézù ká ñònòkò tú, bìndi yí gii toṛo mí tí ndâ ɾo ye sósò'ò gí. Bìndi yí gii 'dè có ji ye máa, ye ya gí bà caka gbí ɾo ye ta ngo tí Dùúgú Silòwámù. Ye mâ gii bàkà go có mí wó nò, ndâ ɾo ye gii njaanga tí gí.»

¹² Ndâ 'duù tí nò gii 'vee 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ɾo wó nó máa, «'Dakò tí nò mbe njaanga ɾo lo nò kpónó ngò?»

Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndú máa, «Ye ñò bà tí wó lá.»

Ndâ mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà 'viiki gbí kpokèjì bà njaanga ɾo 'dakò tí nò mí Jézù

¹³ Ndâ 'duù gii je 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ɾo wó nó ya tí gí kùṛo ndâ mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà. ¹⁴ ɾi tí nò náa Jézù merèke ta tú, bìndi yí gii njaanga ta ɾo 'dakò tí nò nò a ɾi bà wotí gbí tàkù mí ndâ Jùdèyà.

¹⁵ Tacó éno, ndâ mbe kpolo tí tàkù mí ndâ Jùdèyà gii 'vee ndi gbí nje 'dakò tí nò káká'i a gítí ña kpokèjì bà njaanga ɾo wó mí Jézù. Káa 'dakò tí nò gii

'visì có jì ndú máa, «Yí ɔɔ káa tú mítí ndâ ɔɔ ye sósò'ò gí. Ye mâ gii caka tú tí nò, ndâ ɔɔ ye gii njaanga tí gí.»

¹⁶ Có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè jì ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà nò gii nònòkò muu ndú gí. Tacó ènò, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'visì có jì yí máa, «'Dakò tí nò mbe bàkà ɔɔ i tí nò bà dù me 'duù ñinó mbe gí 'do mì Mbíri nó lá, tacó yí kù gbètèkè ɔɔ bà wotí gbí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdèyà.» Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii loko kù 'vee ndâ 'bí ka ndú ñinó mbe 'dè có éno máa 'duù tí nò a mbe bàkà vò i nó, máa, «Mbe bàkà vò i bà bàkà ndâ kpo-kpò seɔɔ go ɔɔ ñinó kpónó nó ta ɔɔ kpokèjì ngàyi?» ¹⁷ Tacó ènò, ndú gii tè ndi tí ndú gii 'vee yí káká'i máa, «Yí 'vala wò 'do gbí sù ɔɔ gí. À má ènò, 'dóó có mì lo gítí wó máa yè?»

Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «Ye ɔɔ có máa, 'dakò tí nò a mbe 'dòkò có mì Mbíri.»

¹⁸ Ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii me a kpìkì-kpìkì gítí bà ùnje máa, 'dakò tí nò náa Jézù njaanga ndâ ɔɔ wó nò táánò dú káa yúco mbe sù ɔɔ. Tacó ènò, ndú gii tuu tú gí tàkò ndâ bu wó ta nawu wó. ¹⁹ Ndâ bu 'dakò tí nò ta nawu wó mâ gii gí gí, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii 'vee ndú máa, «À dú nó káa 'viì mì yo ká nó? Yò máa, àá táánò jò yí ta sù ɔɔ 'do gbí yì, káa yí kpónó kù zeke'o ée?»

²⁰ Káa ndâ bu 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà máa, «Ze ñò ni gí, máa, yí a 'viì mì ze. Ze delè gii ñò ni gí, máa, yí táánò tè ta sù ɔɔ 'do gbí yì nawu wó. ²¹ Káa ze ñò ɔɔ i tí nó mbe njaanga ɔɔ wó nó ni lá. Ze delè ñò 'duù tí nó mbe je yeè jì yí nó ni ká lá. Nje wó kuu tí wó. Yí me dó 'viì lá. À má ènò, yo tè'é tí wó, wàa yo 'ví 'vee yí, wàa yí 'ví tùbà dúú kpokèjì ɔɔ i tí nó mbe 'de yí nó jì yo.»

²² Ndâ bu 'dakò tí nò náa Jézù njaanga ɔɔ wó nò 'dè ɔɔ có tí nò jì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tacó à tí ndú a gúku. Tacó ndú ñò ni gí máa, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà ɔɔ nje có mì ndú sàa gí máa, 'duù má ùnje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri gí, 'duù tí nò 'ví 'dò kò wó mí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri káká'i lá. ²³ Ñìnò a gbí nderè có tí nò náa ndâ bu 'dakò tí nò gii tooko ta có tí nò 'do muu ndú gí muu wó máa, «Yí me dó 'viì lá. Yo 'vee yí,» nò ká nò.

²⁴ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà mâ gii 'di kòcò ndâ bu 'dakò tí nó náa Jézù 'vala yí 'do gbí sù ɔɔ nó cee gí, ndú gii tuu tú gí tàkò 'dakò tí nó káká'i. Yí mâ gii gí gí, ndú gii 'dè có jì yí máa, «'Dè yúco mì lo kùro Mbíri. Tacó à má gítí ze, ze ñò ni gí máa, 'dakò tí nò náa wò 'dè có máa, a yí ká njaanga ɔɔ lo nò, a mbe bèè ɔɔ Mbíri.»

²⁵ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «Yí má a mbe bèè ɔɔ Mbíri, ye ñò bà ñìnò lá. I ñinó náa ye ñò ni gí cuki nó káa ñinó máa, ye táánò a mbe sù ɔɔ, káa ye kpónó kù zeke'o.»

²⁶ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii 'vee yí máa, «Yí táánò bàkà mítí ndâ ɔɔ lo nò a ɔɔ yeè yè, náa ndú gii njaanga ta tí nò?»

²⁷ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà máa, «Ye 'dè có tí nò jì yo á kùtáa sàa gí, káa yo sè tù yo lá. Nògí, yo kpónó kù 'vee ndi gbí nje ye máa, ye 'ví 'dè jì yo a ɔɔ có yè káká'i? À tí yo a go bà dù tí ndâ mbe tala có mì wó delè?»

²⁸ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'bità bà no nje ndú gítí 'dakò tí nò ta ɔɔ có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò. Bìndi ndú gii 'visì có jì yí máa, «Go bà dù tí 'duù mì wó má tí lo, mbe tii wò wálá. Káa à má gítí ze, ze a ndâ 'duù mì Mòze. ²⁹ Ze ñò ni gí máa, Mbíri dígísèè 'dè có a i jì Mòze.

Káa à má gítí 'dakò tí nò á mì lo nò, ze ònò bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá.»

³⁰ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có ji ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà máa, «A có serè! Yí njaanga ɾo ye gí, káa yo ònò bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá!

³¹ Ndoò ònò ni gí máa, Mbíri sè tù wó gítí ndâ có mì ndâ mbe bàkà vò i lá, yí kù sè tù wó a i gítí ndâ có mì ndâ 'duù ònò mbe kù bàkà i ji yí, tí ndâ mbe bàkà go có mì wó tí Mbíri nò. ³² 'Do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'bí 'duù mbe 'di có jé éno máa, 'bí 'duù njaanga ɾo 'bí 'duù ònò náa à jò yí ta sú ɾo 'do gbí yí gí nò wálá. ³³ Káa 'dakò tí nó mbe njaanga ɾo ye nò má gí me 'do mì Mbíri lá, yí kùtáa bà 'de wotí bà bàkà i gbaànjé wálá.»

³⁴ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà má gii 'di có tí nó náa 'dakò tí nó 'dè ji ndú nò, ndú gii mòkò yí 'do kùro ndú, ta bà ònoko yí máa, «À jò wò cùmúú mí gbí vò i, káa wò kù gii bàkà tí lo tí mbe nìbà có mì Mbíri ji ze?»

Bà dù tí mbe sú ɾo á kùro Mbíri

³⁵ Jézù má gii 'de 'dakò tí nó náa yí njaanga ɾo wó nò bìndi bà 'di có bà mòkò yí mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà 'do kùro ndú, Jézù gii 'vee yí máa, «Wò ùnje gítí 'Vii-mi-'Dakò ta njembí lo gbaànjé gí?»

³⁶ Káa 'dakò tí nò gii 'vee Jézù máa, «'Duù tí nó ta ɾè wó a 'Vii-mi-'Dakò nò a 'di? Tùbà tí wó ji ye kùro, má kózò gi, ye 'ví ù ta nje gítí wó, kpo 'duù.»

³⁷ Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji 'dakò tí nó máa, «Wò kù zeke 'duù tí nó ta ɾè wó a 'Vii-mi-'Dakò nò ta ɾo lo. À delè kpónó a yí ká kù 'dè có ji wò nò.»

³⁸ 'Dakò tí nó má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nò, yí gii ìri ta muungbó wó ya gí bà kaa to á kùro Jézù ta 'bì wó, bìndi yí gii 'dè có ji Jézù máa, «Ye ùnje gí, Mbe tí ye.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji 'dakò tí nó, náa yí njaanga ɾo wó nò, máa, «Ye gí gí muu to tí nó tacó wàa ndâ mbe sú ɾo 'ví zeke'o, wàa ɾo ndâ mbe ɾo 'ví yoo gí.»

⁴⁰ Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà ònò mbe dù 'dè á ɾègbà tí Jézù ta o tí nó má gii 'di có tí nó náa yí 'dè nò, ndú gii 'vee yí máa, «Ze delè ngbá káa ndâ mbe sú ɾo?»

⁴¹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kùtáa má a ndâ mbe sú ɾo, vò i mì yo bà dù wálá.

Káa yo kù bàkà tí yo tí ndâ mbe ɾo, à má éno, yo ɾò tíyò nje ndâ vò i mì yo.»

10

Jézù lòkò'bò có gítí ña 'duù ònò mbe 'vii tí mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko

¹ Jézù gii lòkò'bò có ji ndâ 'duù máa, «Mbe 'vii ndùgù tacó bà ɾi gí tà'i mì ndâ i-kó-ko a mbe ngbà tí mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. ² Káa, mbe ɾi gí tà'i co tí njekekè ndùgù a cèe mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko. ³ Mbe kpolo tí njekekè ndùgù mì ndâ i-kó-ko kù njaanga njekekè ji yí. Ndâ i-kó-ko delè 'di kòcò wó ni gí. Yí kù tè'é tí ndâ 'dóo i-kó-ko mì wó 'do gbí òkò tí ndâ ònò ndâ 'bí 'duù ta ɾè ndú, tacó bà gbà ndú gí sè. ⁴ Yí má njaanga ndâ i-kó-ko 'do gbí ndùgù gí, yí kù tè kùro ndú, bìndi ndú kù ɾu ndi wó, tacó ndú 'di kòcò wó ni gí. ⁵ Káa ndâ i-kó-ko bà 'vaaka 'do tí vò 'duù ònò náa ndú ònò yí ni lá nó gí. Ndú jé gítí bà ɾu ndi wó wálá, tacó ndú ònò yí ni lá, ndú delè 'di kòcò wó ni ká lá.»

⁶ Jézù lòkò'bò có tí nó ji ndâ 'duù, káa, 'bí 'duù gbaànjé mbe 'di gbí wálá.

⁷ Tacó éno, Jézù gii 'dè có ji ndú ngbàrángà'i éno máa,

- «Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
 ye a njekèjì ndùgù mì ndâ i-kó-ko.
- 8 Ndâ 'bí 'duù ñinó 'dáá gí táánò mbe gí gí mì yo kùro bà gí ye nó a ndâ
 mbe ngbà,
 tí ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù;
 tacó éno, ndâ i-kó-ko sè tù tí ndú lá.
- 9 Káa, ye a njekèjì ndùgù.
 I-kó-ko má ñi gí tà'i có a i mì ye,
 i-kó-ko tí nò 'vala gí.
 Yí bà ñi gí tà'i ta gbí dii wó ngbárángà'i,
 yí bà co gí sè ta dii wó ngbárángà'i,
 yí delè bà 'de i-zó-zò gí.
- 10 Mbe ngbà gí ñindi wó cuki ká gítí nèté bà ngbà i,
 ta bà ziki ndâ i-kó-ko,
 ta bà mèèkè'i tí ndú.
 Káa ye gí a i tacó wàa ndú 'ví 'de ta 'válá,
 wàa ndú 'ví 'vala pètèkèè go dó kpâ ta bembíli.
- 11 Ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.
 Tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko a ña mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko ñinó mbe kù cì
 á muu ndâ i-kó-ko mì wó nô.
- 12 'Duù ñinó mbe kù kpolo tí ndâ i-kó-ko mì 'bí ka wó ká tacó bà pà yé tí
 wó cuki nó ká kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko ji kàzà.
 Yí má ñò síli tí kàzà ngé gí,
 yí kù ì ngèlè si tàmuu ndâ i-kó-ko ji kàzà kù zèè ndú,
 delè kù ñjè gbí ndú jááká-jaaka ta gbí jìli.
- 13 Yí kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko ji kàzà tacó yí kù gbà ndú ká tacó bà pà yé
 tí wó cuki,
 nèté mì wó ta ndú wálá.
- 14 Káa ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.
 Ye ñò ndâ i-kó-ko mì ye ni gí,
 ndâ i-kó-ko mì ye delè ñò ye ni gí.
- 15 Ze ñò tí ze ni ta ndâ i-kó-ko mì ye,
 ká go bà ñò tí ze ni ta Bu ye.
 Ye delè gbí gbí njembí ye gítí ku muu ndú gí.
- 16 Ndâ 'bí i-kó-ko mì ye kuu tí,
 náa ndú kpónó kù dù me ta ndâ ñinó ta 'bá muu ndú nó lá.
 Káa kózò tí ye bà gí ta ndú gítí ndâ 'bí ka ndú,
 ndú delè 'ví 'di kòcò ye,
 wàa ndú 'ví dù 'dáá bà gbèe to,
 tacó wàa ye tí mbe kpolo tí ndú 'ví dù káa gbèe 'duù.
- 17 Bu ye kù dù ta go ye tí wó,
 tacó ye ùnje gítí bà cì ye,
 wàa ye 'ví 'vala ndi ye káká'i nò gí.
- 18 À me 'duù ká kù zi ye lá.
 À káa ye ká ùnje gítí bà cì ye 'do gbí 'dóó có mì ye gbí muu ye.
 Bu ye je wotí bà cì ye go có mì ye gbí muu ye nò ji ye gí.
 Yí delè gii je wotí bà 'vala ndi ye á 'do gbí ku ji ye gí.»
- 19 Có tí nò náa Jézù 'dè nò gii bàkà a 'bè mí gbí òkò tí ndâ Jùdéyà. 20 Ndâ
 'duù me mbè gbí òkò tí ndú gii 'dè có ji ndâ 'bí ka ndú máa, «Gbí nderè bà
 sè tù ndâ 'duù tí ndâ có mì wó wálá. A i ká gbí muu wó! Yì a mbe mâ!»
- 21 Káa, ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gii 'visì có gí tàkò có mì ndâ ka ndú nò máa,

«Ndâ có mì wó me go ndâ có mì 'duù ñìnó ta i ká gbí muu wó nó lá. 'Duù ñìnó ta i ká gbí muu wó nó bà njaanga ọ mbe sú ọ ta ọ kpokèjì ngàyi?»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bẹ Jézù gí

²² À ta o tí nò Jèrùzàlémè a o bà kùyà dèrè mítí 'bá-Mbíri. O tí nò gí gbí pì mì cò'o, ²³ tacó éno, Jézù gí dù kù wùkù to á tà 'bí i náa à bì yà 'bàà éno mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, náa ndâ 'duù kù nì mítí a Tàzo-mì-Sólómòni tí gbolò gbà mì ndâ Jùdèyà. ²⁴ Ndâ Jùdèyà mà gí nò yí, ndú gí tí yí jèlè 'dee gí. Bìndi ndú gí 'vee yí máa, «Wò bà si ze kù ko ọ có sàkàmàà éno yee tí ọ o ngàyi? Wò má a Bìndi-Mbíri, 'dè ji ze ngbàrángà'!»

²⁵ Káa Jézù gí 'visì có ji ndú máa,

«Ye 'dè có tí nò ji yo sàà gí,

káa a yo ká biya bà 'dì gí.

Ndâ serè tí nó náa ye kù bàkà ta wotí mì Bu ye nó kù túbà ji yo máa, ndâ có mì ye a ndâ yúco;

²⁶ káa, yo biya bà ùnje gítí ye gí,

tacó yo me ndâ i-kó-ko mì ye lá.

²⁷ Ndâ i-kó-ko mì ye 'dì kòcò ye ni gí.

Tacó éno, ndú kù ọ ndi ye.

Ze nò tí ze ta ndú ni gí.

²⁸ Gbèe i-kó-ko mì ye bà gíri wálá,

tacó ye je yeè-'válá ñìnó mbe cee lá nó ji ndú gí.

Mbe kaa ndú 'do tí ye ta wotí wálá,

²⁹ tacó 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe 'vii ta Bu ye tí nó tí mbe kaa ndú ji ye nó wálá.

À má éno, 'bí 'duù mbe ọ ndú tí ríngbá 'do 'bì Bu ye wálá.

³⁰ Ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.»

³¹ Ndâ Jùdèyà mà gí 'dì có tí nò náa Jézù 'dè éno máa, «Ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù» nò, ndú gí tu ọ dí tacó bà 'vaka ta yí.

³² Káa Jézù gí 'vee ndú máa, «Ye túbà ndâ tó i mbe gí 'do mì Bu ye ji yo me mbè. À má éno, yo kpónó kaa dí tacó bà 'vaka ta ye nò a i tacó ngàyi á 'do gbí òkò tí ndú?»

³³ Káa ndâ Jùdèyà gí 'visì có ji yí máa, «Ze kù tu ọ dí tacó bà 'vaka ta wò me tacó bà bàkà ndâ tó i mì lo a go có tí nò gbí nje lo nó lá. Ze bà 'vaka wò a i tacó bà 'dè zu có gítí Mbíri. Wò a 'duù, ta ndâ sili 'bì lo vô ká go ndâ ñindi ze, káa wò kù bàkà tí lo tí Mbíri ta wotí!»

³⁴ Káa Jézù gí 'visì có ji ndú máa,

«'Bí có kuu gbí wàràgà mì Mbíri éno máa,

Mbíri máa, <Yo a ndâ mbíri.>

³⁵ Káa 'vére jé gbí wàràgà mì Mbíri wálá.

Nògí, Mbíri nì <mbíri> mítí ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbíri 'dè có mì wó ji ndú nó gí.

³⁶ Káa, à má gítí bà mii ye,

a Bu ye ká cu 'bì wó mítí ye tí 'dóo ñìnó mì wó,

bìndi yí gí tuu ye gí muu to tí nò.

À má éno, bà 'dè có mì ye éno máa,

ye a 'Vii-mì-Mbíri,

gí 'visì tí gbí tu yo tí bà go Mbíri ta ọ kpokèjì ngàyi?

³⁷ Ye má kù bàkà me ndâ nètè mì Bu ye lá,

gbí nderè bà ùnje mì yo gítí ye wálá.

³⁸ Ye kù bàkà a ndâ nètè mì Bu ye,

káa go bà ùnje gítí ye kpêtí má sàà tí yo wálá,
yo kùtàá bà ù vòò nje gítí ndâ nèté tí nò náa ye kù bàkà ndú nò,
bìndi yo bà òò ni gí máa,
ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.»

³⁹ À gbí muu ndâ Jùdèyà ta o tí nò a có bà zèè Jézù, káa yí gii fa 'do tí ndú gí.

Ndâ mbe kaa ya gí mì Jézù á yì Jòròdáníyà ùnje gítí wó

⁴⁰ Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí tìto Jòròdáníyà, á gítí wúngbó to tí nó náa Jòvànì táánò sàà dù tí kù caka tí ndâ 'duù nò. ⁴¹ Ndâ 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó kà. Ndâ mbe kaa ya gí mì wó nò gii ùlù yí máa, «Jòvànì táánò jé bàkà ndâ seṛè lá, káa ndâ có mì wó táánò náa yí 'dè gítí 'dakò tí nó 'dáá káa yúcó.» ⁴² Tacó éno, ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndú me mbè gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gí.

11

Bà cì Lázàrò

¹ Ta o tí nò si Jézù kuu tìto Jòròdáníyà nò, nò'o gii bàkà 'bí 'dakò tí tó kómbe Jézù ta ṛè wó a Lázàrò, tí námì ndâ Máraṛà ta Màríyà, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètáníyà. (² Nìno a Màríyà tí nó táánò mbe gii yee pó bàà mítí kò Mbe tí ndoo, bìndi yí gii gbètèkè cee tí ta se muu wó nò.) ³ Ndâ námì Lázàrò bà-i-nò gii tuu 'duù ta có nò'o tí wó ya tí ji Jézù máa, «Kpóló-kpolo tó 'duù mì lo káá ta nò'o tí wó, Mbe tí ze.»

⁴ Jézù má gii 'di có tí nò, yí gii 'visì có máa, «Nò'o tí nò bà zi yí wálá. Nò'o tí nò tí wó nò bà dù tí i mbe si ndâ 'duù 'ví ùlù Mbírì. Nò'o tí nò delè ká bà si ndâ 'duù 'ví wu gbí 'Vii-mi-'Dakò.»

⁵ Ndâ Máraṛà ta Màríyà gii je námì ndú Lázàrò a ndâ tó 'duù mì Jézù. ⁶ Káa ta ndâ ṛa ṛinó 'dáá gí, Jézù gii bàkà a sili só á bìndi bà 'di có nò'o tí Lázàrò mì wó má kózò gí, ⁷ yí bà gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ndoò dele ndi ndoo ya gí Jùdèyà.»

⁸ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí máa, «Mbe nìbà i, ndâ 'duù Jùdèyà bàkà có bà 'vaka wò ta díí á dè kuu yáánò nò, káa wò káká'i kpónò máa, wò kù dele ndi lo wúnó ya gí 'bá Jùdèyà?»

⁹ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ṛi kù co ta dú'o,
bìndi yí gii ta ta 'dè'o.

À me éno lá?

'Duù má nò nó si ṛi kuu yaà yí tò kò wó lá,
tacó ngba'o kuu tí .

¹⁰ A mbe kù nò nó ta bèbìlì ká kù tò kò wó,
tacó ngba'o tacó bà ṛò ta to mì wó wálá.»

¹¹ Jézù má gii lòkò'bò có tí nò ji ndâ mbe tala có mì wó gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Kómbe ndoo tí nó tí Lázàrò nó kù tètì. À má éno, ye kù ya gí bà gbà yí 'do tí ṛi gí yaà.»

¹² Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Yí má tètì gí, gbí dè wó bà da gí, Mbe tí ze.»

¹³ Gbí lòkò'bò tí nò náa Jézù 'dè éno máa, «Lázàrò kù tètì» nò éno máa, «Lázàrò cì gí.» Káa ndâ mbe tala có mì Jézù ṛinḍi ndú 'di gbí ni lá. ¹⁴ Tacó éno, Jézù gii 'dè gbí ji ndú ngbárángà'i éno máa, «Lázàrò cì gí. ¹⁵ Káa tàkòcò ye peteke tacó tí yo ma, tacó ye táánò me kà ta o bà cì yí nò lá. À

má éno, yo kpónó bà gii ùnje gítí ye ta njembí yo gí. Nògí, ndoo ya gí bà ku wó.»

¹⁶ Káa Tòmázò tí nó náa à kù nì mítí wó a Njemí nó, gii 'dè có ji sè ndâ 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù máa, «Ndooye gí Jùdéyà ta ndâ mbe nìbà i ji ndoo, wàa à má a ku, ndoo 'ví cì ta ndú 'dáá gí.»

Jézù a 'válá tí mbe kù 'vala ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú

¹⁷ Jézù yee Bètánìyà si Lázàrò bàkà sili nà'ò mí tà to gí. ¹⁸ ('Bá mì ndâ Lázàrò, Bètánìyà, ká dè ta Jèrùzàlémè.) ¹⁹ Jézù gii yee kà si ndâ Jùdéyà tí nó mbe kaa 'do Jèrùzàlémè ya gí bà wa ku ta ndâ Máraàta ta Màríyà nó ká gbí-gbì kuu bà ku.

²⁰ Máraàta mà gii 'di có éno máa, Jézù kèjì, yí gii nje nó ya gí bà ù kùro Jézù mí kpokèjì, si Màríyà mí 'bá. ²¹ Ndú mà gii 'de tí ndú gí, Máraàta gii 'deke tí wó ji Jézù máa, «Wò táánò má kuu to nó, námì ye bà cì wálá, Mbe tí ye. ²² Káa ye nò ni gí máa, wò kpèti kpónó má yù káa ña yè wè 'do mì Mbíri, yí bà je ji wò gí.»

²³ Káa Jézù gii 'visì có ji Máraàta máa, «Námì lo bà a ndi wó gí yaà gí.»

²⁴ Káa Máraàta bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye 'di gbí có mì lo nò gí. Ye nò ni gí máa, yí bà a gí yaà ta o bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o wúnò gí.»

²⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji Máraàta máa,
«Ye a mbe 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú.
Ye delè a 'válá.

'Duù má ùnje gítí ye ta njembí wó gí,
yí kpèti má cì ká cì,
yí bà 'vala ndi wó gí.

²⁶ Káa wu 'duù ñinó kpónó mbe kù ùnje gítí ye nó jé gí bà cì wálá.

Wò ùnje gítí có tí nò gí?»

²⁷ Máraàta bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye ùnje gí, Mbe tí ye. Ye ùnje gí máa, wò a Bìndi-Mbíri, tí 'Vii-mi-Mbíri, tí 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí gí muu to tí nó nò.»

Jézù wa gbí

²⁸ Ndâ Máraàta mà gii 'dè nje ta Jézù cee gí, Máraàta gii dele ndi wó ya gí 'bá, bìndi yí gii tè'é tí ná'vindi wó Màríyà 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndi yí gii 'dè có ji yí ta ngùcò, máa, «Mbe nìbà i gí gí. Káa go bà nò wò kuu tí wó.» ²⁹ Màríyà mà gii 'di có tí nò, yí gii goonó ya gí mì Jézù ³⁰ á kpokèjì, tí gbèe bàndò tí nó náa ndâ Jézù 'de tí ndú ta Máraàta tí nò, si yí yee 'bá lá. ³¹ Ndâ Jùdéyà tí nó mbe gí gí bà ku nó mà gii nò bà goonó mì Màríyà kù ya gí ta é mì Jézù tí kpokèjì, ndú gii kaa ya gí tàkò wó, tacó ndú koṛo có máa, yí kù ya a i gí bà wa gbí á muu'dú.

³² Màríyà mà gii cu ṛo wó mítí Jézù, yí gii 'va tí wó mí kùro Jézù, bìndi yí gii zèè kò Jézù kù wa ta gbí, ta bà 'deke tí wó máa, «Wò táánò má kuu bà-i-nò, námì ye bà cì wálá, Mbe tí ye!»

³³ Jézù mà gii nò ndâ Màríyà ta ndâ 'duù tí nó mbe kaa gí gí tàkò wó nó kù wa gbí, ṛé wó gii doo ñùyì ta sé có. Bìndi yí gii wo gù woò, má kózò gí, ³⁴ yí gii 'vee ndâ 'duù tí nó máa, «Yo bàkà bàndò mì wó mí ngò?»

Káa ndâ 'duù tí nó gii 'visì có ji yí máa, «Gí gí bà nò, Mbe tí ze.» ³⁵ Ngo-ṛo Jézù bà-i-nò gii 'dù ta bà nò yé ṛo ndâ 'duù tí nó mbe kilì mí bà ku nò.

³⁶ Ndâ 'bí Jùdéyà mà gii nò bà 'dù ngo-ṛo Jézù nò, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yí zè 'dakò tí nó nìkì ngé ndii gí!» ³⁷ Káa ndâ 'bí 'duù gii dù kù 'vee a 'vé máa, «'Dakò tí nó táánò njaanga ṛo mbe sú ṛo gí. Yí táánò má bà-i-nò, bà 'vala Lázàrò bà kpò yí gí?»

Jézù 'vala ndi Lázàrò 'do gbí muu'dú wó

³⁸⁻³⁹ Jézù mà gii yee ta ndâ 'duù tí muu'dú gî, Jézù gii wo ndi gù woò káká'i. Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò máa, ndú te gbolò díí tí nó náa à nè ta nje gùù nó gî. Káa Máraàtá gii 'visì có ji Jézù máa, «'Duù tí nò kpónó volo gî, Mbe tí ye. Tacó à wúnó tí wó tà to a sili nà'ò.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'vee Máraàtá máa, «Ye kùtàá 'dè có ji wò éno máa, wò má ùnje gítí ye gî, wò bà nò wotí mì Mbírì gî nò lá?»

⁴¹ Ndâ 'duù tí nò mà gii yèè díí 'do nje gùù gî, Jézù gii zeke'o gí gbírì. Bìndi yí gii 'deke tí wó ta bà 'dè nìkì maa ji Mbírì máa, «Ye 'dè nìkì maa ji wò tacó bà nò bà 'deke tí ye ji wò, Bu ye.

⁴² Ye nò ni gî máa, wò ta o 'dáá gî kù 'di có mì ye.

Káa ye kpónó kù 'dè có ji wò gbí ñìnó ká tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe tí ye 'dee gî nò,
tacó wàa ndú 'ví ù ta nje éno máa,
a wò táánò ká tuu ye.»

⁴³ Jézù mà gii 'deke tí wó ji Mbírì cee gî, yí gii tè'é tí Lázàrò ta kòcò wó ngará gí yaà máa, «Lázàrò! Co gí sè!» ⁴⁴ Lázàrò bà-i-nò gii co gí sè ta kábà bà so yí náa à te ta yí mí gbí gùù nò. Bìndi Jézù gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Yo njaanga ndâ i tí nò á 'do tí wó gî, wàa yo 'ví si yí 'ví ya .»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà toko có gítí bà zi Jézù

⁴⁵ Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ Jùdéyà tí nó mbe gí gí bà tí ku muu ndâ námì Lázàrò ta o tí nò mbe nò i tí nò náa Jézù bàkà nò gî, gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gî. ⁴⁶ Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii ya gí bà 'dè ndi ña i tí nò náa ndú nò nò ji ndâ mbe kpolo tí tàkìì mì ndú tí ndâ Jùdéyà á gbí gbata Jèrùzàlémè.

⁴⁷ Ndâ mbe kpolo tí tàkìì, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà mà gii 'di ña có tí nò, ndú gii kili ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà 'dáá gî. Bìndi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Ndoo kù tèrì, káa 'dakò tí nò kaa ndâ 'duù mì 'do tí ndoo gî ta bà bàkà ndâ kpo-kpò nèté. ⁴⁸ Ndoo má 'dè có éno máa, ndoo si yí ká mí nje ña nèté tí nò mì wó nò, ndâ 'duù 'dáá gí bà gii ùnje ká gítí wó. Káa ña có tí nò má di gbí tù ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ 'duù Rómà, ndú bà gii nje gbí ngbàngà tí nó mì ndoo nó gî. Ndú delè bà gii volo 'bá mì ndoo gî. Tacó ndú bà koṛo có máa a ndoo ká le bèrè ji 'dóó 'duù mì ndoo ta muu ndoo.»

⁴⁹ Káa 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú, tí Kùro ndâ bu Mbírì ta ndoò tí nò, ta ṛè wó a Kàyífà, gii 'visì có ji ndú máa, «Ye nò goòlá yo nò 'dóó ña i tí nó náa yo 'ví bàkà nó ni lá nò. ⁵⁰ Yo nò ni lá máa, à nìkì à bà cì gbèè 'duù muu sè mbè ndâ 'duù á co tí bà 'bu 'bá?»

⁵¹ Kàyífà 'dè có tí nò me 'do gbí muu wó lá. A Mbírì ká wu ji yí, tacó yí a Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà, máa, yí 'dè có ji ndú éno máa, Jézù kèjì gí bà cì á muu 'bá mì ndú tí ndâ Jùdéyà. ⁵² Káa yí delè bà cì me ká muu 'bá mì ndâ Jùdéyà cuki lá. Yí bà cì tacó bà kili ndâ 'viì mì Mbírì mbe 'vaaka gî nó, wàa ndú 'ví co tí gbèè kpokèjì.

⁵³ 'Do gbí ṛi tí nò, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii toṛo 'bì ndú mítí to máa, ndâ yí má zi Jézù lá, ndâ yí káká'i bà zi 'bí 'duù muu to tí nó wálá. ⁵⁴ Tacó éno, Jézù káká'i gii nò ta ndi gbí òkò tí ndâ Jùdéyà gbí ngbàà ṛi lá, ndú gii ya ta ndâ mbe tala có mì wó gí gbí gbata Éfiràmù á nje kángáá nga ngoò.

Ndòngbù bà ya Jézù gí bà o bà bàkà tàkìì bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbírì

⁵⁵ O bà bàkà tàkìi bà 'va mbí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbíri mà giì dooko gí, mbè ndâ Jùdéyà tí nò mbe kaa 'do ndii ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè tacó bà pà làyì gítí ndâ vò i mì ndú kùro bà zò i-cí-ci ta o tí nò nò ⁵⁶ mà giì nò Jézù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó lá, ndú giì 'bità bà 'vee ndâ 'bí ka ndú máa, «Yo kù koṛo có máa yè? Yí tóó kèjì gí bà líkí'o tí nó wálá?» ⁵⁷ Ndâ Jùdéyà dù kù 'vee ṛa 'vé tí nò tacó ndâ kpo 'duù, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndú tí ndâ Jùdéyà, 'dè có ji ndú sàà gí máa, mbe nò bà tí Jézù gí 'ví 'dè gí sè, tacó wàa ndâ yì 'ví zèè yí.

12

Màriyà tí nàmì Lázàrò toṛo bàà ji Jézù

¹ Jézù giì dele ndi wó 'do gbí to Éfiràmù ya gí 'bá mì ndâ Lázàrò tí nó nàa yí tí Jézù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó gbí gbata Bètánìyà, si sè sili gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbíri ká vò-nje gbaànjé cuki. ² Yí mà giì yee kà, ndâ 'duù kà giì te wiṛi mítí wó. A Mára-tà tí nàmì Lázàrò ta 'dè'o tí nò ká kù njèè i-zó-zò ji ndâ Lázàrò ta ndâ wiṛi tí nó mbe kili kù zò i ta ndâ Jézù nò.

³ Káa si ndâ 'duù kuu bàndò bà zò i, Màriyà tí 'bí nàmì Lázàrò, giì te 'bí ṛa banga pò bàà nàa à nònòkò ta cèe dì, nàa yí sè ta mboo me gbolò, á gbí ká'i nìkì maa éno. Yí giì gbì 'bè'dè-'bè'dè éno mítí kò Jézù. Bìndi yí giì toṛo gbí ndí ta tí kò Jézù ta se muu wó. Banga pò bàà tí nò giì yè tà'i ngbúú-ngbu-ngbù gí.

⁴ Káa Júdà Ìsìkàriyòtè, tí 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, tí 'duù tí nó mbe giì ba ngbù Jézù nó, giì 'vee 'vé ta kpo tàkòcò máa, ⁵ «Áá kùtáá má sè banga pò bàà tí nó gí 'dè ta gbolò i, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yè, káa yè?» ⁶ Júdà 'dè có tí nó me tacó máa, có tí ndâ mbe yè kpolo mì wó ma nó lá. Yí 'dè éno, tacó yí a mbe kù kpolo tí ndâ i ṛinó nàa à kuu tí nó tacó tí ndú tí ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí nò. Káa à gbí muu wó éno máa, má wálá wàa Màriyà ta o tí nó 'ví sè pò bàà tí nó gí 'dè ta gbolò i, wàa yí 'ví kaa gí tí a i ji yí tí mbe kpolo tí gálá, tacó wàa, yí 'ví po ta tí á gítí miṛi yí, tacó yí a mbe ngbà.

⁷ Káa Jézù giì 'visì có ji Júdà máa, «Pà nje niì tí nó lá. Yí kpolo nó a tí bàà tí nó mítí kútí ye, tacó wàa à 'ví giì duu ta ye. ⁸ Ndâ mbe yè bà dù ta o 'dáá gí kuu gbí òkò tí yo, káa yo bà 'de ye ta o 'dáá gí wálá.»

⁹ Ndâ Jùdéyà me mbè mà giì 'di có éno máa, Jézù kuu gbí gbata Bètánìyà, ndú giì kaa ya gí bà nò yí. Á gbí muu ndú ta o tí nó me káa có bà ya gí bà nò Jézù cuki lá. Ndú ya kpolo ma a i tacó bà nò Lázàrò, tí 'dakò tí nó nàa Jézù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁰ Tacó éno, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà giì toko có mì ndú éno máa, à 'ví zi Lázàrò delè gí. ¹¹ Tacó nderè bà ùnje mì ndâ Jùdéyà gítí Jézù si ndâ yí mí to 'dáá 'do ká gbí có bà 'vala yí.

Bà ṛi Bìndi-Mbíri gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹² Jézù giì 'bì nó ta 'bí yé bìndi bà te wiṛi mítí wó mì ndâ 'duù Bètánìyà kù ya gí Jèrùzàlémè. Ndâ mbè ndâ Jùdéyà tí nó mbe tì mí bà o bà waa mbelè a Jèrùzàlémè nó mà giì 'di có éno máa, Jézù tí kpokèjì kèjì 'do Bètánìyà gí Jèrùzàlémè, ¹³ ndú giì saaka ndâ kpá-lígì, bìndi ndú giì zèè ta ndi 'bì ndú kù ya tí gí bà ù ta kùro Jézù. Jézù mà giì yee gí, ndú giì 'bità bà tò kù ta líkí'o máa, «Òsánà!» (Gbí éno máa, «'vala ze!»)

«Mbírì 'ví si gbolò gba mì ndoo tí ndâ Jùdéyà,
tí mbe gí ta rẹ wó tí Mbírì.»

¹⁴ Jézù ta o tí nò kù o a ngbú 'viì-kècè, a go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

¹⁵ «Ndâ mbe sì 'bá pí gú Ziyónì á Jèrùzàlémè,
yo cì gúku lá!

Yo nò gbolò gba mì yo kpokèjì pí ngbú 'viì-kècè zò,» nô!

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù 'di gbí ndâ i tí nò ta o tí nò gbaànjé lá, káa à má gii te Jézù mí pí jàlambà mì Mbírì lê gí, mbí ndú bà gii 'va tí éno máa, à cu có gítí ndâ i tí nò á mí gbí wáràgà mì Mbírì gí.

¹⁷⁻¹⁸ Ndâ 'duù me mbè kaa ta o tí nò ya gí bà ù kùro Jézù, tacó ndâ 'duù tí nó náa Jézù táánò tè'é tí Lázàrò 'do gbí muu'dú wó bìndi yí gii 'vala yí si mítí ndú nó, ká dítà ndâ có ònó náa ndú 'di ta tù ndú nó, ta ndâ i ònó náa ndú nò ta ro ndú nó, ji ndâ 'duù. ¹⁹ Ndâ mbe kpolo tí tàkì mì ndâ Jùdéyà má gii nò éno, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yo wálá nò ndi yo nò gí? Ndoò bà je bà i tí wó káká'i wálá! Yo nò ndâ 'duù kpónó tè 'dáá gí tàkò có mì wó gí!»

Ndâ 'bí Ìgírìgì pà bà tí Jézù

²⁰ Ndâ 'bí Ìgírìgì mbe gí gí Jèrùzàlémè tacó bà bàkà i-Mbírì ta o bà bàkà tàkì bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyélì-mì-Mbírì nò, ²¹ gii ya gí mì Filípò tí 'bí mbe tala có mì Jézù, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètisàyídà á gbí to Gàliléyà. Bìndi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Go bà 'dè có ta Jézù kuu tí ze, kpo 'duù.»

²² Filípò bà-i-nò gii 'dòkò ndi có mì ndâ Ìgírìgì tí nò ji Àndèréyà, tí 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù. Bìndi ndú gii ya ta yí gí bà 'dè có ji Jézù.

²³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«O bà te 'Viì-mì-'Dakò gí pí jàlambà kpónó gí gí.

²⁴ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
à má 'va nji cù mí tà to wàa yí 'ví kù ndi wó lá,
nji cù tí nò bà dù ká tí gbèe nji cù dúú bà ya tí .

Káa gbèe nji cù tí nò má ku gí,
àá bà waa 'do bà-i-nò a muu cù ta nji cù tí jùrù'bùù.

²⁵ 'Duù ònó ta líkí bà 'vala muu to nó tí wó nó kù gíri a miři wó.

Káa 'duù ònó mbe kù kì nje mbírì wó gítí bà 'vala muu to tí nó tacó tí ye
nó
ká kù kpolo tí miři wó gítí 'válá ònó mbe cee lá nô.

²⁶ Go bà dù tí bòò mì ye má kuu tí 'duù,
yí 'ví gí gí bà ru ndi ye.

Tacó wàa ze 'ví dù ta bòò mì ye tí gbèe bàndò.

'Duù má dù tí bòò mì ye,
Bu ye bà tègàrà 'duù tí nò gí.

Jézù 'dè có gítí ku mì wó

²⁷ Káa ye kpónó nò 'dóó có tí nó náa ye 'ví 'de ji yo nó lá,
tacó njembí ye kù mú-mù.

Ye 'ví 'deke a tí ye ji Bu ye máa,
yí 'vala ye 'do kùro vò o tí nó kèjì nô?

Káa dú nderè bà gí ye gí muu to tí nó táánò
a i tacó bà dù á nje vò o tí nó nó!

²⁸ Àá Bu ye,
tùbà wotí mì lo ji ndâ 'duù!
Tùbà tí lo tí cèe 'duù ji ndú!»

Jézù mà gii 'dè có tí nò yee to gî, ndâ 'duù gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbìrì máa, «Ye táánò túbà wotí mì ye ji ndú gî, káa ye kèjì jí bà túbà ji ndú káká'i.»

²⁹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbè kù rò tíyò ta rẹgbà tí Jézù nó gii 'dè gítí kòcò 'duù tí nò náa ndú 'di kù 'dè có 'do gbìrì nó máa, «A ngbàngbàrì ká kù baraka i!» Káa ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú gii 'dè có máa, «A basilì mì Mbìrì ká kù 'dè có ji Jézù.»

³⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndâ 'duù tí nò máa, «Kòcò 'duù tí nò kù 'dè có me tacó tí ye lá. Yí kù 'dè có a i tacó tí yo.

³¹ O bà ñò 'bè gbí òkò tí ndâ yúcó ta 'verè mí ndâ 'duù yee kpónó gî.

À kpónó nó a o bà tòò Gba-to-tí-nó 'do pí jàlàmbà gî.

³² Káa ye, à má gbì ye mítí njèèkpè mù gî,
ndâ 'duù muu to tí nó bà kili 'dáá gî gí mì ye.»

³³ Jézù 'dè có tí nò tacó bà túbà ña ku tí nó á kèjì jí bà zi yí nó ji ndâ 'duù.

³⁴ Káa ndâ 'duù gii 'vee yí máa, «À ñìbà ji ze tí ndâ Jùdéyà 'do gbí wáràgà mì Mòze éno máa, Bìndi-Mbìrì bà dù ká dúú bà ya tí . Káa wò kù 'dè ji ze ñìnó ndí a ña có ngàyi? Máa, áà bà gii gbì 'Viì-mì-'Dakò mítí njèèkpè mù nó! 'Viì-mì-'Dakò tí nò mì lo nò a 'dí?»

³⁵ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Sè bà dù Ngba'o ta yo kpónó ká njí'dí.
Nògí, yo nò nó si Ngba'o kuu tí nò,
tacó 'dí'di'o kpokèjì jí bà gbo yo,
káa mbe kù nò nó gbí 'dí'di'o
ñò to tí nó náa yí ya gítí nó ni lá.

³⁶ Yo ùnje ta njembí yo gítí Ngba'o kpónó si Ngba'o ká kuu tí nò,
tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndâ 'viì mì Ngba'o.»

Jézù mà gii yee nje có mì wó gî, yí gii fa ya jí bà ngùù tí wó 'do tí ndâ 'duù gî.

Ndâ Jùdéyà biya bà ùnje gítí Jézù gî

³⁷ Ndâ Jùdéyà ñò ña ndâ tende seṛè tí nó náa Jézù bàkà cúú-cu-cù gbí ndâ o tí nò nó ta ɾo ndú ngbàrángà'i gî, káa, ta ndâ ña ñìnò 'dáá gî, ndú gii biya bà ùnje gítí Jézù gî. ³⁸ Go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbìrì 'dè sàà éno, máa,

«A 'di ká 'di ndâ có mì lo náa ze kù 'dòkò nó, Mbe tí ye?

A 'di ká ùnje gítí ndâ seṛè tí nó náa wò tí Mbìrì,
tí Mbe tí ye kù bàkà mí kùro ndâ 'duù nó?» nò.

³⁹ Bà ùnje gítí ndâ có mì Mbìrì ta ndâ nèté mì Mbìrì gbí ndâ o tí nò dú kpò ndâ 'duù gî, a go 'bí có tí nó náa Ìzáyà 'dè káká'i éno máa,

⁴⁰ «Mbìrì yoo ɾo ndâ 'duù gî.

Yí delè gii biya bà je muu ji ndú gî.

Yí bàkà éno tacó yí ñò ni gî máa,

yí kpétí má kpoko ndâ ɾo bà ñò i mítí muu ndú,

yí delè kpétí má je muu bà koṛo có ji ndú,

ndú bà 'visì tí ndú gí mì yí wàa yí 'ví 'vala ndú nò wálá.»

⁴¹ Mbìrì 'dè có tí nò ji Ìzáyà gítí ngbútù mì ndâ 'duù, tacó Mbìrì wu bà ñò ngba Jézù ji yí tí Ìzáyà gî, káa yí kù 'dè có gítí .

⁴² Kpétí ká éno, ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii ùnje gítí Jézù gî. Káa, ndú túbà tí ndú gí sè lá, ta gúku máa, ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdéyà bà mò ndâ yí 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdéyà jí bà ùlù Mbìrì gî. ⁴³ Ndú bàkà éno,

tacó go bà ùlù ndú mì ndâ 'duù tí ndú ndii go bà ùlù ndú mì Mbírì tí ndú gî.

⁴⁴ Jézù gii kò-kò ta ndâ có mì wó ji ndâ 'duù 'dáá gî ngbárángà'i éno máa,

«'Duù má ùnje gítí ye gî,
yí kù ùnje tí nò me ká gítí ye cuki lá.

Yí kù ùnje a i gítí mbe tuu ye.

⁴⁵ 'Duù mbe nò ye ta ɾo wó gî,
yí delè nò nò a mbe tuu ye ta ɾo wó gî.

⁴⁶ Ye, tí Ngba'o, gí gí muu to tí nó,
tacó wáa 'duù mbe ùnje gítí ye gî 'ví dù gbí 'dí'di'o káká'i lá.

⁴⁷ 'Duù má 'di ndâ có mì ye,
káa yí má kpolo tí ndú ta njembí wó gbaànjé lá,
à me ye wúnò ká bà waa có mítí wó lá,
tacó ye gí me tacó bà waa có mítí ndâ 'duù lá;
ye gí a i tacó bà 'vala ndú.

⁴⁸ Gba mbe waa có mítí 'duù ñinó mbe biya ye ta ndâ có mì ye 'dáá gî nó
ta ndòngbú o wúnò kuu tí .

Gba tí nò a ndâ có tí nó náa ye ma nô.

⁴⁹ Áá bà dù éno,
tacó ye kù 'dè có me ta muu ye lá.

Ye kù 'dè a kòcò Bu ye, tí mbe tuu ye.

⁵⁰ Ye delè nò ni gí máa,
ndâ có mì Bu ye a ndâ có mbe je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji ndâ 'duù.
À má éno, ye kù 'dè káa ndi ndâ có tí nó náa a Bu ye ká 'dè ji ye nô.»

13

Jézù càkà kò ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù ta o tí nó nò ni gí, máa, o bà ya yí gí mì Bu yí 'do muu to tí nó gí gí, tacó sè ta o tí nó káa làmbu o gítí o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbírì. Yí jé waa 'do tí bà zè ndâ 'dóó 'duù mì wó nìkì maa sàa kùro lá. Káa gbí ndòngbú o tí nó, yí gii túbà ji ndú éno máa, yí zè ndú nìkì ta njembí yí gbaànjé.

² Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó ta 'dè'o tí nó kù zò i, si vò i ñonòkò muu Júda Ìsìkàrìyótè tí 'vii mì Sìmónè sàa gí máa yí ba ngbù Jézù. ³ Káa Jézù nò ni gí, máa, Bu yí je wotí bà bàkà ndâ i 'dáá gí ji yí gí. Yí delè gii nò ni gí, máa, yí táánò gí 'do mì Mbírì, káa yí kù gii dele ndí yí ya gí mì Mbírì.

⁴ Tacó éno, yí bà-i-nò gii a gí yaà 'do tí i-zó-zò, bìndi yí gii ja wòkò bongo tí nó náa à tí wó nó gí, yí gii paɾa bongo bà toɾo ngo 'do tí i mí ɾè'dè wó.

⁵ Bìndi yí gii yee ngo mí gbí 'bí kpàlàkà ká'i. Bìndi yí gii 'bità bà caka kò ndâ mbe tala có mì wó. Yí má caka kò 'duù ñinò gí, yí toɾo ngo 'do tí ta bongo bà toɾo ngo tí nó náa yí paɾa mí ɾè'dè wó nó má kózò gí, yí bà gii 'dòkò gítí kò 'bí 'duù.

⁶ Jézù mâ gii caka kò ndâ mbe tala có mì wó kpòò, yí mâ gii yee tí Piyétòrò, Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Wò kèjì gí bà caka kò ye delè, Mbe tí ye?»

⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «Wò kpónó bà nò i tí nó náa ye kù bàkà nó ni wálá. Wò bà nò ni a i bìndi .»

⁸ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Jézù máa, «Jéé lá! Wò jé gítí bà caka kò ye wálá.»

Káa Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò máa, «Ye má caka kò lo lá, gbí éno máa, 'bí i mbe toko ndà káká'i wálá.»

⁹ Piyétòrò má gii 'di có tí nò náa Jézù 'visì jì yí nò, yí gii 'deke tí wó jì Jézù máa, «À má éno, caka me káa ndâ kò ye cuki lá, Mbe tí ye. Caka ndâ 'bí ye ta muu ye delè gí.»

¹⁰ Káa Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò máa, «'Duù má caka tí wó gí, gbí nderè bà caka ndâ bà to tí nó náa wò kù 'deke nò wálá, tacó kútí wó 'dáá gí ká ngbàrángà'i. Bèti ká tí ndâ kò wó cuki. Kútí yo 'dáá gí ká ngbàrángà'i. Yo 'dáá gí. À bè gbí káa 'duù gbaànjé.» ¹¹ Jézù nò 'duù tí nó bà gii ba ngbù wó nó ni gí. Nìno a gbí nderè có tí nò náa yí 'dè ta có jì Piyétòrò éno máa, «À bè gbí káa 'duù gbaànjé» nò.

¹² Jézù má gii caka kò ndâ mbe tala có mì wó cee gí, yí gii yuu ndi wòòkò bongo mì wó náa yí ja gí to nó mítí wó káká'i. Bìndi yí gii dele ndi wó gítí i-zó-zò, bìndi yí gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yò 'di gbí i tí nò náa ye bàkà jì yo nò gí? ¹³ Ndâ rẹ̀ mì yo náa yo gbì mí muu ye a ndâ rẹ̀ sósò'ò. 'Bí a <Mbe nìbà i,> bìndi 'bí a <Mbe tí ze.> Ndâ rẹ̀ mì yo sósò'ò nò gí, lè lá. À dú nò a ye. ¹⁴ Káa ye tí Mbe nìbà i jì yo, delè tí Mbe tí yo, má caka kò yo gí, gbí go éno máa, yo delè 'ví caka kò yo gbí òkò tí yo. ¹⁵ Ye bàkà éno tacó wàa yo 'ví mèlè ndí. ¹⁶ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa: 'bí bòò jé mbe me gbolò ndii mbe tí wó gí nò wálá,

delè 'bí 'viì-tú jé mbe me gbolò ndii mbe tuu yí gí nò wálá.

¹⁷ À má éno, yo má 'di gbí ndâ có mì ye nò gí, bìndi yo 'ví mèlè bà bàkà ndâ i tí nò náa ye 'deke ndú jì yo nò, tàkòcò yo bà peteke ngé ndii gí.

¹⁸ «Ye kù 'dè có mì ye nò me jì yo 'dáá gí lá. Ye nò ndâ 'duù nìno náa ye ruka ndú nó ni gí. Káa kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa, <'Duù tí nó náa ze zò i gbí ká'i ta yí nó bà 'visì muu wó gítí ye> nó 'ví dù tí tí yúco. ¹⁹ Ye kù ci nò a yo, tacó wàa i tí nò má gii bàkà tí, yo 'ví nò tí ni go éno máa, ye a yí tí Bìndi-Mbíri. ²⁰ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa:

'Duù má te wiři mítí 'duù nìno náa a ye ká tuu yí nó,

'duù tí nò te wiři a i mítí ye.

Káa 'duù má te wiři mítí ye,

yí te nò a wiři mítí mbe tuu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gii ba ngbù wó mì 'bí mbe tala có mì wó

²¹ Má gii zeke'o, njembí Jézù gii 'bità bà dómò tí bìndi có tí nò náa yí 'dè jì ndâ mbe tala có mì wó nò tí vò ña nìno. Bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ye kù 'dè jì yo a cèe yúco máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà gii ba ngbù ye.»

²² Ndâ mbe tala có mì Jézù má gii 'di có tí nò, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà zeke gbí njìro ndú gbí òkò tí ndú tacó bà nò 'duù tí nó gbí òkò tí ndú náa Jézù 'dè có tí nò gítí wó nò. ²³ Ta o tí nò, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù náa Jézù zè yí nìkì kpolo ma kù ki tí wó a dè rẹ̀gbà tí Jézù. ²⁴ Má gii zeke'o, Piyétòrò gii kì ọ̀ wó jì ka ndú tí nò, máa, yí 'vee rẹ̀ 'duù tí nó náa Mbe tí ndâ yì kù gbì tì kpò gítí wó nò. ²⁵ Ka ndâ Piyétòrò nò bà-i-nò gii tì tí wó mí gbí njembí Jézù, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò kù nì a 'di, Mbe tí ze?»

²⁶ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò 'vé mì mbe tala có mì wó nò, máa, «A 'duù tí nó náa ye kpónó bà too yá ta kò, bìndi ye 'ví je jì yí nò.» Jézù ngé bà-i-nò gii kùtù kò, bìndi yí gii too ta yá, bìndi yí gii je jì Júda tí 'viì mì Simónè Ìsikàriyótè. ²⁷ À káa pòó bà je kò tí nò mì Júda 'do 'bí Jézù, Gba-vò-i gii

gèè bè wó mí muu Júdá gî. Bìndi Jézù gii 'dè có ji Júdá máa, «Ngo've tí lo! Bàkà i tí nò ta go bà bàkà tí lo nò gálá.»

²⁸ Káa ta o tí nó, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù mbe 'di gbí nderè có tí nó náa yí 'dè ji Júdá nò wálá. ²⁹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'bità bà koṛo có máa, Jézù kù 'dè a có ji Júdá máa, yí ya gí bà sì ndâ i ji ndâ yí gítí gbolò o, káa à má me éno lá, yí kù tuu a yí, máa, yí ya gí bà sì ndâ i tacó tí ndâ mbe yê. Ndú koṛo ṛa có tí nó tacó Júdá a mbe kpolo tí ndâ i mì ndú 'dáá gî.

³⁰ Júdá zèè káa kô tí nó náa Jézù too ta yâ ji yí nó 'do 'bì Jézù gî, bìndi yí ngé gii co gí sè ta bèbilì tí nó.

Jézù 'dè có gítí bà 'boo yí mì Piyétòrò

³¹ Júdá mâ gii njè nó gî, Jézù gii 'dè có ji sè ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ŋìnó kpónó a o bà gii ùlù 'Viì-mì-'Dakò ká nò; ñìnó kpónó delè a o bà ùlù Mbírì mì 'Viì-mì-'Dakò ká nò.

³² 'Viì-mì-'Dakò má gii ùlù Mbírì gî,

Mbírì delè bà gii ùlù 'Viì-mì-'Dakò ta njembí wó gbaànjé;
Mbírì kpónó-kpónó kèjì gí bà ùlù 'Viì-mì-'Dakò.

³³ Sè o bà dù ye ta yo me njí'dí gî, ndâ 'viì mì ye.

Yo bà gii pà bà tí ye,

káa wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó bà dù tí yo ta
kpéetí yo wálá,

ká go có tí nó táánò sàà náa ye 'dè ji ndâ Jùdéyà nò.

³⁴ Ye kù 'dè ngú có ji yo, máa,
yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
tacó ye zè yo nìkì ma.

Má éno, yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
á go bà zè yo mì ye nìkì maa nò.

³⁵ Ndâ 'duù bà ṛò yo ni tí ndâ mbe tala có mì ye
á 'do tí bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa.»

³⁶ Mâ gii zeke'o, Sìmónè Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò kù ya gí kòtí 'di, Mbe tí ye?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «Wotí bà ṛu ndi ye gítí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó kpónó tí lo wálá. Wò bà ṛu ndi ye a i bìndi .»

³⁷ Káa Piyétòrò káká'i gii 'vee Jézù máa, «Wotí bà ṛu ndi lo tí ye kpónó wálá tacó yè? Ye bà sì mīri ye ji ku á tacó tí lo.»

³⁸ Jézù bà-i-nò gii 'vee Piyétòrò máa, «Wò bà sì mīri lo ji ku á muu ye? Ye kù 'dè ji wò a cèe yúco mì ye máa, wò wúnó bà 'boo bà ṛò ye ni mì lo ta bà ta'ô á kùṛo kpédélé kò ngù.»

14

Jézù yì ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù gii tò lambu 'dè ngo mí njembí ndâ mbe tala có mì wó á bìndi bà kàra ṛé ndú mì wó ta ṛè bà ya yí 'do tí ndú gî nó, ta bà yì ndú máa, «Njembí yo 'ví mù gítí có bà ya ye nò lá.

Yo tee njembí yo mítí ze ta Mbírì.

² Tacó yè bàndò bà dù ndâ 'duù tí á 'bá mì Bu ye wálá.

Yè bàndò kùtàá má kuu 'bá mì Bu ye,
ye bà ci yo éno máa,

ye kù ya gí bà 'viindi bàndò ù ta ndi yo nò, wálá.

³ Ye má cee ta nètè bà 'viindi bàndò ù ta ndi yo gî,

ye bà dele ndi ye gí tacó bà kaa yo ya tí gítí .
Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndoo á tí gbèè bàndò.

⁴ Yo nò kpokèjì bà ya gítí to tí nò náa ye kú ya gítí nò ni gí.»

⁵ Káa Tòmázò, tí 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, gii 'vee yí máa, «Ze nò ni lá nó káa bàndò tí nò náa wò kú ya gítí nò nó, ze bà gii nò jé káa kpokèjì bà ya gítí , Mbe tí ze?»

⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa,
«Ye a mbe túbà kpokèjì mì Mbíri ji ndâ 'duù;
ye a mbe 'dè yúcó ji ndâ 'duù;
ye a rëngbó 'válá nìnó mbe cee lá nô.
'Duù má waa to co tí 'bí tende kpokèjì,
yí bà di mì Bu ye wálá.

⁷ Yo kùtàá má nò ye ni gí,
yo delè bà nò Bu ye ni gí.
Káa yo bà nò yí ni 'do tí kpónó gí.
Yo delè nò yí ta ọ yo gí.»

⁸ Filípò bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Túbà tí Bu lo ji ze, wàa có mì ze 'ví cee gí.»

⁹ Káa Jézù gii 'vee Filípò máa, «Cèè kòndi bà dù ndà ta ndà nó, wò jé nô nò ye ni lá, Filípò?
'Duù má nò ye ni gí,
'duù tí nò nò nò a Bu ye ni gí.

Káa wò gii 'deke tí lo nìnó ji ye máa,
ye túbà tí Bu ye ji wò, tacó yè?

¹⁰ Wò ùnje lá, máa,
ze ta Bu ye a ndâ gbèè 'duù?
Ndâ có tí nó náa ye kú 'dè ji yo nó me ndâ 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.
A Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká kú 'dè có.
A yí tí Bu ye tí nó náa ze ta yí nje bá gbaànjé nó

ká kú bàkà ndâ nèté mì wó.
¹¹ Yo ùnje gítí có tí nó náa ye 'dè ji yo máa,
'bè gbí òkò tí ze ta Bu ye wálá nô.

Káa ndâ có mì ye má kú cà gbí tù yo cá-cà,
yo 'ví ùnje ta vòó rẹ mì ndâ seřè tí nó náa ye kú bàkà nô.

¹² 'Duù mbe tee njembí wó mítí ye ta o 'dáá gí gí,
bà bàkà ndâ kpo-kpò seřè go ndâ nìnó náa ye kú bàkà nó gí,
yí delè bà bàkà a ndâ kpo-kpò i mbe ndii ndâ nìnó náa ye kú bàkà nó
gí,
tacó ye kú ya gí mì Bu ye;

¹³ tacó éno, yo má yù 'bí ọ a ta ẹ ye 'do mì Bu ye,
ye bà je i tí nò ji yo gí.

Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù ta Bu ye 'do gbí có mì ye tí 'Viì mì wó.

¹⁴ Yo má yù i ta ẹ ye,
ye bà je i tí nò ji yo gí.

¹⁵ Yo má zè ye nìkì maa,
yo bà kpolo tí ndâ có mì ye gí.

¹⁶ Ye bà 'deke tí ye ji Bu ye,
wàa yí 'ví tuu 'bí 'duù ji yo tí mbe kpo-gbí-tà-tù yo,
náa yí bà dù ta yo dúú bà ya tí gí.

¹⁷ 'Duù tí nò náa Bu ye bà tuu yí ji yo tí mbe konì yo nò a Bèri-mì-Mbíri,
tí mbe 'dè yúcó.

Ndâ 'duù muu to tí nó bà ùnje gítí wó wálá,
 tacó ndú jé jí bà ò yí nì wálá,
 ndú delè je jí bà ò yí ta ɾo ndú wálá.

Káa yo bà ò yí nì gî,
 tacó yí kèjì jí bà dù ta yo gbí njembí yo.

¹⁸ Ye bà si yo 'ví jì'vì njò wálá.

Ye bà dele ndi ye gí mí yo gî.

¹⁹ Sè ká nji'dí,
 bìndi ndâ 'duù bà gii ò ye wálá.

Káa yo bà ò ye gî,
 tacó ku me ndòngbú i ji ye lá.

À má éno, ku delè bà dù me ndòngbú i ji yo lá.

²⁰ Yo ta ɾi tí ò bà ò nì gî máa,
 ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.

Káa ndoo ta ndoo delè a ndâ gbèe 'duù.

²¹ 'Duù mbe 'di ndâ có mì ye,
 bìndi yí gii kpolo tí ndú gî,
 a mbe zè ye nìkì maa.

Káa 'duù mbe zè ye nìkì maa,
 Bu ye bà zè yí nìkì maa.

Ye delè bà zè yí nìkì maa.

Ye delè bà 'dè gbí tí ye ji yí.»

²² Mâ gii zeke'o, 'bí mbe tala có mì Jézù ta ɾè wó a Júdà, me Júdà nìno tí Júdà Ìsikàriyòtè ò lá, gii 'vee Jézù máa, «Wò bà túbà tí lo ji ze ta bà muu ze nó, si sè ndâ 'bí 'duù mí to, ta ɱa kpokèjì ngàyi, Mbe tí ze?»

²³ Káa Jézù gii 'visì có ji Júdà tí ò máa,
 «'Duù má zè ye nìkì maa,

yí bà kpolo tí ndâ có mì ye gî.

Káa 'duù má kpolo tí ndâ có mì ye gî,
 Bu ye bà zè yí nìkì maa.

Ze ta Bu ye bà gí jí bà sè 'bá ngbé mí mì ze ta ndú.

²⁴ Ndâ mbe zè ye nìkì lá, kpolo tí ndâ có mì ye lá.

Káa ndâ có tí ò náa ye kú 'dè ò me ndâ có mì ye lá.

Ndú a ndâ có mì Bu ye, tí mbe tuu ye.

²⁵ Ye kú 'dè ndâ có tí ò ji yo kpónó si ndoo a kuu ta ndoo ò.

²⁶ Káa a Bèri tí nó náa Bu ye ba gii tuu yí ji yo,
 tí mbe kpo-gbí-tà-tù yo ta ɾè ye nó
 ká bà gí jí bà nìbà ndâ i 'dáá gí ji yo.

A yí delè ká bà gí jí bà 'va mbí yo gítí ndâ có nìno náa ye 'dè ji yo 'dáá gí ò.

²⁷ Yo dù ta 'dè njembí yo.

Ye bà je ɱa 'dè njembí tí nó mì ye nó ji yo.

Ye kú je ji yo me go bà je i ji yo mì ndâ 'duù lá.

À má éno, yo 'ví si njembí yo 'ví mù lá.

²⁸ Yo 'di 'do gbí nje ye ta tù yo éno máa,
 ye kú gii ya gî,
 wàa ye 'ví gii dele ndi ye ò gî.

À má éno, yo kùtáá má a ndâ 'duù mbe zè ye nìkì maa,
 líkí'o bà 'di éno máa, ye kú ya gí mí Bu ye ò, bà bàkà yo ngé.

Tacó Bu ye a gbolò 'duù ndii ye gî.

²⁹ Ye kú ci nó a yo kùro bà bàkà tí mì i tí ò.

Tacó wàa à má gii bàkà tí,
yo 'ví ù ta nje gítí .

³⁰ O mì ye tacó bà dù kù 'dè có kpòò ji yo wálá,
tacó Gba-to-tí-nó kèjì.

À kpétí ká éno, wotí mì wó gítí ye wálá.

³¹ Káa ye kù bàkà go có tí nó náa Bu ye 'dè ji ye nô.

Tacó wàa ndâ 'duù 'ví nò tí ni éno máa,
ye zè Bu ye nìkì maa.

Tacó ye delè kù bàkà ndírí ká go có tí nó náa yí 'dè ji ye nô.

«Nògí, yo a gí yaà wàa ndoo 'ví nje nó 'do bà-i-nó gí!

15

Jézù a cèe bè nèbítì

¹ «Ye a cèe bè nèbítì,

káa Bu ye a cèe mbe ọ̀nó nìjì nèbítì.

² Yí kù saaka ndâ nè'bì ye ọ̀nó mbe ọ̀nó lá nó 'dáá gí gí 'dè,

bìndi yí gii waaka gàna tí ndâ bè'i á 'do tí ndâ ọ̀nó mbe ọ̀nó gí nó gí,

si ndú ngbárángà'i,

tacó wàa ndú 'ví ọ̀nó tókà'i.

³ Yo kpónó a ndâ ngbárángà 'duù;

ndâ có mì ye náa ye 'dè ji yo nó

bàkà yo tí ndâ ngbárángà 'duù sàà gí.

⁴ Yo zèè ye tí kpoò,

wàa ye delè 'ví zèè ta yo tí kpoò.

Yo ọ̀nó ni gí máa,

nè'bì mù ọ̀nó mbe yaka 'do tí kpo ọ̀nó mù gí nó

jé ọ̀nó mí to kà ta kpéétí wó lá,

sè káa ọ̀nó yí má ká kuu tí kpo ọ̀nó mù.

Yo delè ká éno,

yo má ta kpéétí yo,

gbí có mì yo bà dù wálá,

sè káa ọ̀nó yo má zèè ye tí kpoò.

⁵ Ye a 'dóó kpo ọ̀nó bè nèbítì,

káa yo a ndâ nè'bì bè nèbítì tí nó.

À má éno, 'bí 'duù gbí ọ̀nó tí yo má zèè ye tí kpoò,

wàa ye 'ví zèè yí tí kpoò,

a 'duù tí nó ká bà bàkà tó i tókà'i,

tacó yo má mò tí yo 'do tí ye gí,

yo gí bà bàkà i gbaànjé wálá.

⁶ 'Duù ọ̀nó mbe zèè ye tí kpoò lá nó,

go nè'bì mù ọ̀nó náa à da 'do tí kpo ọ̀nó mù gí 'dè gí nó.

Ndâ ọ̀nó ndâ nè'bì mù tí nó

náa à kù saaka ndú 'do tí kpo ọ̀nó mù gí nó má aanga gí,

à kù kili ndú, bìndi à gii doo ndú ta wu.

⁷ Yo má zèè ye tí kpoò,

wàa ndâ có mì ye 'ví dù gbí njembí yo,

yo má yù i ọ̀nó ta go tí yo nó 'do mì Mbíri,

Mbíri bà je ji yo gí.

⁸ Ndâ 'duù kù ùlù ọ̀nó Bu ye ta o tí nó náa yo má kù bàkà tó i,

tacó bà túbà tí yo máa,

yo a ndâ mbe tala có mì ye nó.

- 9 Ye kù zè yo nìkì ká go bà zè ye nìkì mì Bu ye.
 À má éno, yo 'ví ne 'do tí ye lá.
- 10 Yo má 'di ndâ có mì ye gî,
 ye bà zè yo nìkì maa,
 á go ñinó náa ye kù 'di có mì Bu ye,
 káa yí kù zè ye nìkì maa nô.
- 11 Ye 'dè ndâ có tí nò jì yo,
 tacó wàa ña líkí'o tí nó á tí ye nó 'ví dù tí yo,
 delè tacó wàa ña líkí'o tí nò 'ví dù tí yo ta ña wálá.
- 12 Có mì ye jì yo éno máa,
 yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
 á go ñinó náa ye kù zè ta yo nìkì maa nô.
- 13 'Duù má ùnje gítí bà cì á muu ndâ kómbe wó,
 gbí éno máa,
 yí zè ndâ kómbe wó tí nò nìkì ta ña wálá.
- 14 Yo má bàkà go ndâ có mì ye nò gî,
 yo bà dù tí ndâ kómbe ye.
- 15 Ye káká'i bà nì bòò mítí yo wálá,
 tacó 'duù 'dè ndâ có kóó mì wó jì bòò mì wó lá.
 Rè yo a ndâ kómbe ye,
 tacó ye 'dè gbí ndâ có ñinó náa ye 'di 'do mì Bu ye nó 'dáá gî jì yo gî.
- 16 À me yo táánò ká gí gí mì ye ta muu yo lá.
 A ye táánò ká ruka yo máa,
 yo dù tí ndâ kómbe ye,
 bìndi ye gù bàkà yo tí ndâ 'duù mbe bàkà ndâ i ñinó ta i ká gbí ndú,
 tí ña ndâ i ñinó mbe dù tí ká nó,
 tacó wàa, Bu ye 'ví je ta ndâ i ñinó náa yo yù 'do tí wó ta rè ye nó 'dáá
 gî jì yo.
- 17 Ye 'dè ndâ có tí nò jì yo tacó wàa,
 yo 'ví zè ta tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa.
- Ndâ 'duù bà sogo ndâ mbe tala có mì Jézù*
- 18 «Ndâ 'duù má kù sogo yo,
 yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, a ngú i nò lá.
 Ndú táánò sogo ye kùro bà sogo yo mì ndú gî.
- 19 Yo kùtáá má a ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó,
 ndú kùtáá bà zè yo nìkì maa,
 tacó yo a ndâ 'dóó ndâ ñinó mì ndú.
 Káa yo me ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó lá,
 tacó ye ruka yo tí ndâ 'duù mì ye gî.
 Tacó éno, ndâ 'duù kù sogo yo.
- 20 Nògí, yo je mbí yo mítí ndâ có tí nó táánò náa ye 'dè jì yo éno máa,
 bòò me gbolò ndii mbe tí wó lá nô.
 Ndú táánò má mèèkè'i tí ye gî,
 ndú delè bà mèèkè'i tí yo gî.
 Ndú táánò má 'di có mì ye gî,
 ndú delè bà 'di có mì yo gî.
- 21 Káa ndú bà mèèkè'i tí yo á muu ye,
 tacó ndú òò mbe tuu ye ni lá.
- 22 Ye táánò má gí lá,
 ye táánò delè má 'dè có jì ndú lá,
 Mbíri bà tù 'bì wó gí tà ro ndú máa,

- ndú a mbe bàkà vò i nò, wálá.
 Káa kpokèjì bà kùì' bà mì ndú kpónó nè gí,
 tacó ye gí gí,
 tacó ye delè 'dè có ji ndú gí.
- 23 'Duù má kù sogo ye,
 yí kù sogo nò a Bu ye.
- 24 Ye táánò má bàkà ña ndâ kpo-kpò seřè tí nó
 náa 'bí 'duù jé bàkà sàà kùro lá nó
 mí gbí òkò tí ndú lá,
 Mbířì bà 'dè có gítí ndú wálá.
- Káa ndú ñò ndâ i tí nó táánò náa ye bàkà nó gí,
 káa ndú kpòò kù sogo ye,
 ndú delè kù sogo Bu ye.
- 25 Si ndú 'ví bàkà éno,
 tacó wàa có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì ndâ muu-cè máa,
 <Ndú táánò sogo ye ta nderè tí wálá,> nó
 'ví dù tí tí yúco.
- 26 Ta o tí nó náa mbe kpo-gbí-tà-tù yo tí nó
 náa ye bà tuu yí 'do mì Bu ye,
 tí Bèri mbe kù co tí kpokèjì mì yúco,
 náa řengbó wó 'do tí Bu ye nó, bà gí nó,
 yí bà dù tí mbe ma có tí ye.
- 27 Yo delè bà dù tí ndâ mbe ma có tí ye,
 tacó yo dù ta ye 'do tí bà 'bità nèté mì ye yee tí kpónó.

16

- 1 «Ye 'dè ndâ có tí nó 'dáá gí ji yo tacó wàa, njembí yo wúnò 'ví mù tí gítí
 ndâ i yé ro tí nó
 náa ndâ 'duù kèjì gí bà bàkà mítí yo nó lá.
- 2 Ndâ 'duù bà gii mòkò yo 'do gbí òkò tí ndâ 'duù
 ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbířì gí.
 Káa yo 'ví te mí gbí muu yo me káa ñinò cuki lá.
 Yo te mí gbí muu yo delè éno máa,
 'bí o wúnò ká kèjì náa ndâ mbe kù ziki yo ta o tí nó bà kořo có éno
 máa,
 ndâ yí kù bàkà a nèté mì ndâ yí kùro Mbířì.
- 3 Ndú bà bàkà ña i tí nó,
 tacó ndú jé ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze ta Bu ye ni lá.
- 4 À má éno, ye kpónó kù kpo nó a gbí-tà-tù yo,
 tacó wàa, o bà mèèkè'i tí yo nó má gí wúnò,
 mbí yo 'ví 'va tí éno máa,
 ye táánò ci yo gítí sàà kùro gí.

O bà gí Bèri-mì-Mbířì wúnò

- «Ye táánò 'dè ndâ có tí nó ji yo sàà lá,
 tacó ndoo kù dù ta ndoo bà gbèe to.
- 5 Káa ye kpónó kù gii ya gí mì 'duù tí nó táánò mbe tuu ye nô.
 Ta ndâ ña ñinò 'dáá gí,
 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo mbe 'vee ye kpónó éno máa,
 <Wò kù ya gí kòtí 'di wè?> nó wálá.
- 6 Káa njembí yo kpónó wálá ta sé có tí nó náa ye 'dè ji yo nó.
- 7 Káa ye bà ngùù yúco 'do tí yo wálá:

ye kù ya nó tí nò kpolo ma a i tacó tí yo,
 tacó ye má ya lá,
 mbe kpo-gbì-tà-tù yo tí nò bà gí wálá.

Káa ye má ya gí,
 ye bà tuu yí gí tí ji yo.

⁸ Yí má gí gí,
 a yí ká bà 'dè có ònó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
 gítí ndá vò i,
 ta 'duù ònó mbe ya jáá nó,
 ta bà waa có mì Mbírì.

⁹ Yí kèjì gí bà 'dè có ònó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù gítí vò i,
 máa, bà biya bà ùnje gítí ye mì ndú a vò i.

¹⁰ Yí kèjì gí bà 'dè có ònó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
 gítí 'duù ònó mbe ya jáá nó delè
 a i mítí bà ya ye gí mì Bu ye,
 bìndi yo bà òndi ye wálá.

¹¹ Yí kèjì gí bà 'dè có ònó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
 gítí bà waa có mì Mbírì,
 tacó Mbírì waa có mítí Gba-to-tí-nó.

¹² Ndá có gbí muu ye tacó bà 'dè ji yo tanga tí lá,
 káa wotí tí yo bà dù gítí bà 'di gbí ndú kpónó wálá.

¹³ À má éno, Bèrì-mì-Mbírì,
 tí mbe kù co tí kpokèjì mì yúco má gí gí,
 a yí ká bà tè kùro yo co tí kpokèjì mì yúco.

Tacó yí bà gí gí bà 'dè me 'dóo có mì wó gbí muu wó lá.

Yí bà gí gí bà 'dè ji yo káa ndá có ònó náa yí 'di nó.

Yí bà gí gí bà ma có ndá i ònó kèjì nó.

¹⁴ Yí kèjì gí bà wu gbí ye ji yo,
 tacó yí bà gí gí bà 'dè ji yo 'dáa káa ndá có ònó
 náa yí 'di 'do mì ye nó.

¹⁵ Ndá có gbí muu Bu ye 'dáa gí káa ndá có tí nò gbí muu ye nó.
 Ònó a gbí nderè có tí nò náa ye 'dè tí ta có ji yo éno máa,
 yí bà gí gí bà 'dè ji yo 'dáa káa ndá có mì ye nó ká nó.

¹⁶ Tacó yo gàa éno kèjì gí bà òndi ye wálá,
 yo má gíi dù á bìndi bà ya ye 'do tí yo nò ndi-ndi-ndi éno,
 yo bà gíi òndi ye káká'i.»

¹⁷ Ndá 'bí mbe tala có mì Jézù má gíi 'di có tí nò náa yí 'dè ji ndú nó, ndú
 gíi 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Gbí òndi có mì wó náa yí 'dè éno
 máa, ndoo gàa éno kèjì gí bà òndi ye wálá, má nji'dí kózò gí, ndoo bà gíi òndi
 ndi yí nó, máa yè? Gbí có tí nò mì wó, máa, yí kù ya gí mì Bu yí nó, máa
 yè? ¹⁸ O tí nò mì wó <gàa> nó a o yè? Ndoò 'di gbí o tí nò mì wó <gàa> nó
 lá.»

¹⁹ Káa Jézù gíi òndi ni gí máa, à tí ndú a go bà 'vee yí, tacó éno, yí gíi cu
 kùro bà 'vee yí mì ndú ta bà 'vee ndú máa, «Yo kù 'vee 'vé gbí òkò tí yo
 nó a i gítí gbí có tí nó náa ye 'dè éno máa, <Yo gàa éno bà gíi òndi ye wálá,
 yo má gíi dù ndi-ndi-ndi éno gí, yo bà gíi òndi ye káká'i nó?»

²⁰ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
 yo bà gíi wa ku ta ngo-ro yo,
 káa ndá 'bí 'duù ta líkí'o tí ndú.

Nje yo bà gíi zuu,
 káa bà zuu nje yo nó bá 'visì tí tí líkí'o.

²¹ Nii kù tu nje wó ta o bà mì 'viì,

tacó yí gbí sé'i,
 káa 'viì mâ giì tè gî,
 bà mbí niì tí nò giì ò tí sé gó-káyì gî ta líkí'o máa,
 yì jò 'duù mí muu to gî.

²² Nògí, yo kpónó kú zuu nje yo á go bà zuu nje mbe gó-káyì.

Káa tàkòcò yo bà giì peteke gî,
 tacó ndoo bà 'de tí ndoo ta ndoo káká'i gî.

'Bí 'duù mbe volo gbí líkí'o tí nò náa ye bà je ji yo nò, bà dù wálá.

²³ O tí nò má gî gî,
 yo bà 'vee ye gítí 'bí i gbaànjé wálá.

Ye kú 'dè có ji yo ta yúcó máa,
 Bu ye ta o tí nò bà je ña i ñinó
 náa yo bà yù 'do tí wó ta rẹ ye nó ji yo gî.

²⁴ Yo yee tí kpónó jé yù i 'do mì Bu ye ta rẹ ye lá.

Má éno, yo 'bità bà yù i ta rẹ ye á 'do tí kpónó,
 wàa yí bà je ji yo gî.

Tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta 'bí i mbe gboo 'do mì yo wálá.

²⁵ Ye yee tí kpónó kú 'dè có tí nò ji yo ká ta ndâ kpùrù có.

Káa o tí nò náa ye káká'i bà 'dè ndâ kpùrù có ji yo wálá nò, ká kèjì.

Ye ta o tí nò bà 'dè có gítí Bu ye ngbàrángà'i éno ji yo.

²⁶ Ta o tí nò, yo bà giì yù ndâ i 'do mì Bu ye ta rẹ ye.

À káká'i me ye ká bà 'deke tí ye ji Bu ye tacó tí yo lá,

²⁷ tacó Bu ye zè yo ñikì ta rẹ ye ma.

Bu ye zè yo ñikì maa nò,
 tacó yo zè ye ñikì maa.

Yo delè giì ùnje gî máa,
 ye táánò gî 'do mì wó tí Bu ye.

²⁸ Ye táánò gî gí muu to tí nó 'do mì Bu ye.

Káa ye kpónó kú dele ndi ye ya gí mì Bu ye.»

²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí máa, «Ìyo le! Wò kpónó kú 'dè gbí có ji ze ngbàrángà'i. Wò kú 'dè me kpùrù có lá. ³⁰ Ze kpónó ñò ni ngbàrángà'i gî, máa, wò ñò ndâ i 'dáa gî ni gî. À má éno, gbí nderè bà 'vee wò mì 'bí 'duù gbí òkò tí ze máa, wò gî 'do kòtí 'di wè nò wálá. Tacó ze kpónó ùnje ta njembí ze gî, máa, wò gî 'do mì Mbíri.»

³¹ Káa Jézù giì 'vee ndú máa,
 «Yo ùnje ta njembí yo gítí ye gî?

³² Yo 'di có tí nó náa ye kú 'dè ji yo nô:

O bà nje gbí yo vóro-voro gî ká kèjì.

O bà 'vaaka yo 'do tí ye gbaànjé-gbaànjé
 ya gítí ndâ 'dóó bàndò mì yo si ye ta kpéetí ye, gî sàa gî.

Káa à kpéetí ká éno,
 ye bà dù me ta kpéetí ye lá.

Ze bà dù ta Bu ye.

³³ Ye 'dè ndâ có tí nò ji yo
 tacó wàa, yo 'ví dù ñikì maa ta rẹ ye.

Ndâ vò i bà 'de yo muu to tí nó me gbolò,

káa yo 'ví zè njembí yo,
 tacó ye kpò muu ndâ vò i muu to tí nó gî.»

17

Jézù 'deke tí wó jì Mbírì tacó tí ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù mà gii cee ta bà 'dè ndâ có tí nò jì ndâ mbe tala có mì wó gî, yí gii zeke'o gí gbírì, bìndi yí gii 'deke tí wó jì Mbírì, máa,

«O tí nò gí gî, Bu ye.

À má éno, túbà tí 'Viì mì lo tí mbe wotí jì ndâ 'duù,
tacó wàa, 'Viì mì lo 'ví tù ta bà tí lo tí mbe wotí jì ndâ 'duù.

² Wò kaa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî mí 'bì wó gî.

À má éno, si yí 'ví je 'válá ñìnó mbe cee lá nó
jì ndâ 'duù tí nò náa wò kaa ndú mí 'bì wó nó.

³ Káa rẹ̀ i mbe je 'válá tí nò mbe cee lá nó
a bà ñò wò ni tí gbèe Mbírì dú,
gii je bà ñò Jézù tí Bìndi lo tí Mbírì náa wò tuu yí nó ni .

⁴ Ye túbà wotí mì lo jì ndâ 'duù muu to tí nó
ta bà bàkà nèté tí nó náa wò táánò je jì ye nó, cee gî.

⁵ Nògí, te duù Mítí ye kpónó, Bu ye.

Te duù mítí ye ta bà si ye 'ví kí tí ye dèngècè rẹ̀gbà tí lo
á go ñìnó táánò mì ndâ á kùro o bà suu to tí nó nó.

⁶ Ye túbà tí lo á jì ndâ 'duù tí nó náa wò ruka ndú jì ye
á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù á muu to tí nó nó gî.

Ndú táánò a ndâ 'duù mì lo,
bìndi wò gii kaa ndú jì ye,
káa ndú gii 'dì có mì lo gî.

⁷ Ndú kpónó ñò ni gî máa,
ndâ có tí nó 'dáá náa wò 'dè jì ye nó a ndâ có mì lo.

⁸ Tacó ye 'dè ndi ndâ có tí nó náa
wò táánò 'dè jì ye nó jì ndú gî.

Ndú delè gii ùnje gî, máa,
à dú nó a ndâ có mbe co 'do gbí nje lo.

Ndú delè gii ùnje gî, máa,
ye táánò gí dú 'do ká mì lo.

Ndú delè káká'i gii ùnje gî, máa,
à dú káa wò táánò ká tuu ye.

⁹ Ye kpónó kù 'deke tí ye jì wò nó a i tacó tí ndú.

Ye kù 'deke tí ye jì wò me tacó tí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî lá.

Ye kù 'deke tí ye jì wò a i tacó tí ndâ 'duù tí nó

náa wò táánò kaa ndú jì ye nó.

Tacó ndú a ndâ 'duù mì lo.

¹⁰ Ndâ 'duù mì ye 'dáá gî a ndâ 'duù mì lo.

Ndâ 'duù mì lo 'dáá gî delè a ndâ 'duù mì ye.

Ye kù túbà tí ye jì ndú a i ta rẹ̀ lo.

¹¹ Tacó a ndú ká bà dù á muu to tí nó.

Ye kpónó kẹ̀jì gí mì lo.

Ye kpòò me 'duù ta rẹ̀ muu to tí nó lá.

À má éno, kpolo tí ndâ 'duù mì lo
náa wò ruka ndú jì ye nó, ta rẹ̀ mì lo,
tacó wàa, có mì ndú gbí òkò tí ndú 'ví dù ká gbaànjé,
á go có mì ndâ gbí òkò tí ndâ, tó Bu ye.

¹² Ye táánò kpolo tí ndú si ze ta ndú bà gbèe to nó a i ta rẹ̀ lo,
tí 'dóó rẹ̀ lo tí nó náa wò táánò gbì mí muu ye nó.

Ye táánò kpolo tí ndú 'dáá gî tí kpòò.

- 'Duù tí nó gbaànjé gbí òkò tí ndú mbe gírì'o 'do tí kẹ̀jì mì lo nó
 gírì'o 'do ká gbí 'dóó wò muu mì wó,
 á go có tí nó gbí wáràgà mì lo tí Mbírì nò.
- 13 Ye kpónó kẹ̀jì gí mì lo,
 à má ènò, ye kù 'dè ndâ có tí nò jì ndâ 'duù tí nó
 náa wò táánò ɾuka ndú jì ye muu to tí nó nó,
 tacó wàa ɱa líkí'o tí nó tí ye nó 'ví dù tí ndú delè.
- 14 Ye 'dòkò có mì lo táánò náa wò 'dè jì ye nó jì ndú gí.
 Tacó ènò, ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù sogo ndú,
 tacó ze ta ndú me ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.
- 15 Ye kù 'deke tí ye jì wò me ènó máa,
 wò 'ví kaa ndú 'do muu to tí nó gí nò lá.
 Gbí nderè bà 'deke tí ye jì wò ènó máa,
 wò 'ví kpolo tí ndú 'do tí Vò-'duù-tí-nò
 tí mbe kù eendi ndâ 'duù gítí wò i nò.
- 16 Tacó ze kpónó ta ndú káká'i me ndâ 'duù
 mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.
- 17 Kaa ndú mò gítí kpokẹ̀jì mì yúcó,
 tacó có mì lo a yúcó.
- 18 Ye kù tuu ndú ta ndi muu to,
 á go bà tuu ye mì lo á gí muu to tí nò.
- 19 Ye kaa tí ye jì wò á tacó tí ndú,
 tacó wàa ndú delè 'ví kaa ta tí ndú jì wò
 ta bà co tí kpokẹ̀jì mì yúcó.
- 20 Káa ye kù 'deke tí ye me ká tacó tí ndú cuki lá.
 Ye kù 'deke tí ye delè tacó tí ndâ 'duù ɱinó
 bà gii kaa tí ndú jì ye 'do gbí có mì ndú nò.
- 21 Ye kù 'deke tí ye, máa,
 có mì ndú 'ví dù ka gbaànjé
 á go có mì ndà, Bu ye;
 có gbí njembí lo ká go có gbí njembí ye,
 bìndi có gbí njembí ye ká go có gbí njembí lo.
 Si có mì ndú 'ví dù ká gbaànjé,
 tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'ví ɱò tí ni ènó máa,
 a wò táánò ká tuu ye.
- 22 Ye le bèrè tí nó náa wò le jì ye nó jì ndú gí,
 Ye le jì ndú tacó wàa,
 njembí ndú 'ví dù ká gbaànjé.
- 23 Ye le jì ndú tacó wàa,
 njembí ndoo 'ví dù ká gbaànjé ta ndú.
 Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ɱò tí ni ènó máa,
 a wò táánò ká tuu ye;
 ndâ 'duù delè 'ví ɱò tí ni ènó máa,
 wò zè ndú ɱìkì ká go bà zè ye ɱìkì mì lo.
- 24 Có gbí njembí ye ènó máa,
 wò 'ví je bàndò jì ndâ 'duù tí nó náa wò ɾuka ndú jì ye nó
 á mí ɾègbà tí ye,
 tacó wàa, ndú 'ví ɱò ta bà te duù tí ye mì lo,
 tacó wò 'bìtá bà zè ye ɱìkì maa si ndà suu to tí nó kálásê, Bu ye.
- 25 Wò a 'duù jáá, Bu ye!
 Sè ndâ 'duù muu to tí nó ɱò wò ni lá,
 káa ye ɱò wò ni gí.

Ndâ 'duù tí nó náa wò kaa ndú ji ye nó delè ò ni gî máa,
a wò táánò ká tuu ye.

²⁶ Ye tubà tí lo ngbárángà'i éno ji ndú gî, Bu ye!
Ye delè kpónó kpòò kù tubà tí lo ngbárángà'i éno ji ndú,
tacó wàa, ndú 'ví zè tí ndú gbí òkò tí ndú nìkì maa,
á go bà zè ye mì lo nìkì maa;
delè tacó wàa có tí ye 'ví dù gbí njembí ndú.»

18

Bà zèè Jézù

¹ Jézù má gii 'deke tí wó ji Mbíri cee gî, yí gii kaa sè ndâ mbe tala có mì wó ya tí gí gbí 'bí wúngbó jìlì mbâ náa à rò mí tito 'bí pù njáá náa à kù nì tí a Njáá Kìdòronì, á bìndi bà njè nó mì Júda. ² Káa Júda tí mbe ba ngbù Jézù ò bándò tí nó sàa gî, tacó a bándò náa ndú ya gítí ta ndâ Jézù 'vìlì-'vìlì. ³ Tacó éno, yí gii ja ndâ àsikèrì, ta ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà kaa ndú ji yí, máa, yí ya ta ndú gí bà zèè Jézù nó, ta ndâ zì'i, ta wu nje kùpò 'bì ndú, ká ndírì gítí bándò tí nó. ⁴ Jézù má gii ò ndú kèjì, yí gii co 'do mì ndâ mbe tala có mì wó ya gí kùro ndú, tacó yí ò ò i tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà ta yí nó ni gí. Ndú má gii yee tí Jézù gî, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kù pà a bà tí 'di?»

⁵ Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Ze kù pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò.»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, si Júda tí mbe ba ngbù wó kù rò tíyò gbí òkò tí ndú, máa, «Ye a yí.» ⁶ Káa ta o tí nó náa Jézù 'visì ta có ji ndâ 'duù tí nó máa, «Ye a yí» nó, ndú gii yèè ndi ndú 'do tí Jézù gí ndiì, bìndi ndú gii 'vaka tí to. ⁷ Káa Jézù gii 'vee ndú káká'i máa, «Yo kù pà a bà tí 'di?»

Ndú káká'i gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze kù pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò.»

⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kùtáá 'dè ji yo gî, máa, ye a yí. Yo má kù pà a ye, yo zèè ye, wàa yo 'ví si sè ndâ 'bí 'duù tí nó 'ví ya .» ⁹ Jézù 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe gí tacó bà zèè yí nó, máa, ndú si ndâ mbe tala có mì yí 'ví ya , tacó wàa có tí nó náa yí 'dè sàa ji Mbíri éno máa, «Ye bà si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa wò kaa ji ye nó 'ví gíri lá, Bu ye,» nó 'ví dù tí tí yúco.

¹⁰ Piyétòrò má gii ò ndâ 'duù tí nó kù nò ta Jézù nìkì lá, yí bà-i-nò gii ja sizo mì wó 'do gbí foko, bìndi yí gii da ta tù 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú ta rò wó a Málíkù, tí bòò mì Kùro ndâ bu-Mbíri, waa gî. ¹¹ Káa Jézù gii do mítí Piyétòrò máa, «Dele ndi sizo mì lo nó gí gbí foko! Wò kojo có éno máa, ye 'ví kònò sé'i go có mì Bu ye lá?»

Bà ya ta Jézù gí kùro Ánà

¹² Ndâ 'duù tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tuu ndú ta ndâ Júda gí tàkò Jézù nó gii zèè yí. Ndú má gii ẹre yí gí, ¹³ ndú gii ja yí kpédélé'i ya tí a i gí kùro Ánà tí ká Kùro ndâ bu-Mbíri náa ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò mò yí 'do gbí nètè gí, ¹⁴ bìndi yí tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò gii te gè Ánà, tí Kàyífà tí nó tí mbe kpo-gbì-tà-tù ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà éno máa, «À nìkì a bà cì 'duù gbaànjé á tacó tí mbè ndâ 'duù» nó, mí bìndi Ánà.

Kpédélé bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

15 Ndâ Simónè Piyétòrò, ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù, gii ɾu ndi Jézù yee 'bá mì Ánà. Ndú mâ gii yee kà, ka Piyétòrò nò gii ɾi ká ngé gí gbí ndùgù, tacó ndú ñò tí ndú ta Ánà ni ngbàrángà'i sàà kùro gí. 16 Bìndi yí gii 'dè có ji niì tí nó mbe kù kpolo tí njekèjì ndùgù nó, máa, yí si Piyétòrò 'ví ɾi gí gbí ndùgù, tacó Piyétòrò gboo ñìndi wó ká mí sè. 17 Ta o tí nó si Piyétòrò kù gii ɾi gí gbí ndùgù nó, niì tí nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'dakò tí nó lá?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có ji niì tí nó máa, «Jéé lá! Ye me mbe tala có mì wó lá.»

18 Ta o tí nó, ndâ mbe bàkà nètè 'bá mì Kùro ndâ bu-Mbíri kù u wu á njewu gbí ndùgù. Tacó éno, Piyétòrò mâ gii ɾi gí gbí ndùgù gí, yí gii ya kù ɾò tíyò á ɾègbà wu á mì ndú ta ndú, tacó o tí nó a o cò'o.

Ánà 'vee gbí nje Jézù

19 Ndâ mbe zèè Jézù mâ gii yee ta yí kùro Ánà, Ánà gii 'vee gbí nje Jézù gítí ndâ mbe tala có mì wó, ta ndâ bà ñìbà i mì wó. 20 Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Ye táánò ta o 'dáá gí kù 'dè có ngbàrángà'i mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Ye delè táánò kù ñìbà i ji ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, delè ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri. À sósò'ò nò a ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà 'dáá gí. Ye jé 'dè có mí tà bèngì lá. 21 À má éno, 'vee gbí nje ye lá. 'Vee ndâ 'duù ñìnó táánò mbe 'di ndâ có mì ye gí nó, wàa ndú 'ví 'vanda ndi ndâ có tí nó ji wò.»

22 'Bí kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù kpolo tí 'bá-Mbíri nó mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'visì ji Ánà nò, yí gii ja 'bì wó mí gbí tù Jézù ta kpo tàkòcò. Bìndi yí gii 'vee Jézù máa, «Ìjìnò a cè ña bà 'visì có mì lo ji Kùro ndâ bu-Mbíri ká nó?»

23 Káa Jézù gii 'visì có ji kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe gbí gbí tù wó nó máa, «Có tí nó náa ye 'dè nó má lè gí, 'dè có ji ndâ 'duù máa, ye 'dè a 'verè. Káa ye má 'dè a yúco, gbí nderè bà gbí ye mì lo a yè?»

24 Ánà mâ gii cee ta bà 'vee gbí nje Jézù gí, yí gii tuu yí gbí wú ya tí ji Kàyífà.

Bà só, ta bà ta'ò bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

25 Káa si ndâ àsikèrì kù gii ya ta Jézù 'do kùro Ánà gí kùro Kàyífà, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù u wu ta ndâ Piyétòrò nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'duù tí nó gbaànjé lá?»

Káa Piyétòrò gii tò kponje gí, máa, «Ye me mbe tala có mì wó lá.»

26 Bìndi ñìnò, 'bí bòò mì kùro mì ndâ bu-Mbíri, tí nambe 'dakò tí nó náa Piyétòrò da tù wò waa ta sizo nó, gii 'vee Piyétòrò máa, «Ye kùtáá ñò me yo ta yí gbí jìlì mbà lá?»

27 Káa Piyétòrò gii tò kponje gbí ñìnò ká jé 'vii ta bà kò-kò mì ngùù.

Jézù kùro Pilátò

28 Kàyífà mâ gii 'viiki gbí có mì Jézù cee gí, yí gii je yí ta fíri dú'o ji ndâ àsikèrì, máa, ndú ya ta yí ji Pilátò, tí gbolò 'duù mì ndâ Rómànò ta wotí bà waa có ku mítí ndâ 'duù tí nó. Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe ko tàkò Jézù ya tí gí 'bá mì Pilátò nó mâ gii yee kà, ndú gii ɾò ká sè. Tacó tàkù mì ndâ Pilátò tende, káa ndâ Jùdèyà ta o tí nó kù gee tí ndú bà ya gí tí ndâ bàndò sàkàmàà á kùro bà zò i-cí-ci ta o gbolò o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyèlì-mì-Mbíri. 29 Pilátò mâ gii ñò éno, yí gii co 'do tà'i gí mì ndú sè. Bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Yo kpì ngbàngà tí 'dakò tí nó, máa, yí bàkà a yè?»

³⁰ Káa ndú gii 'visì có ji Pilátò máa, «Vò i mì wó má wálá, ze kùtàà bà gí ta yí gí kùro lo bà-i-nó wálá.»

³¹ Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «À má éno, yo ya gí bà 'dè ngbàngà mì wó nò gbí 'dóo ña kpokèjì bà 'dè có gbí tàkìì mì yo.»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'visì có ji Pilátò máa, «Ngáángbá gba mì ndâ Rómànò je wotí bà waa có ku mítí 'duù ji ze gbí tàkìì mì ze lá.» ³² (Kponje tí nò bàkà tí gbí òkò tí ndâ Pilátò ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà tacó wàa có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, àa bà zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpe mù nó, 'ví dù tí tí yúco.)

³³ Pilátò má gii 'di bà có mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà cee gí, yí gii bala Jézù ya tí gí tà'i mì wó. Bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò, máa, «Wò kù 'vee nò a 'dóo 'vé mì lo wèè, wò kù 'vee a 'vé bìndi 'bí 'duù?»

³⁵ Pilátò gii 'vee Jézù káká'i máa, «Wò ò ye a Jùdèyà? A ndâ 'dóo nambe lo tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ bu-Mbíri mì yo, ká kpì ngbàngà tí lo ji ye. Wò tà bàkà ta ndú a ña yè?»

³⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «Ye kùtàà máa gba mì ndâ 'duù á muu to tí nó, ndâ bòò mì ye bà gò ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'do tí bà zèè ye gí tí ji wò gí. Káa ye me gba mì ndâ 'duù á muu to tí nó lá.»

³⁷ Pilátò gii 'vee Jézù máa, «À má éno, wò a gbolò gba, éno gí?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè ta nje lo éno máa, ye a gbolò gba. Káa kpèti ká éno, ye kì me kí-kí lá. Njìno táánò a nderè bà jò ye. Njìno táánò delè a nderè bà gí ye gí muu to tí nó ká nò. Ye gí gí muu to tí nó tacó bà 'dè yúco ji ndâ 'duù. Ndâ 'duù njìno mbe ùnje gítí yúco gí nó 'dáá gí kù 'di có mì ye.»

³⁸ Pilátò gii 'vee Jézù tí i-'viya máa, «Yúco mì lo a yè?» Bìndi yí gii co ndi wó káká'i 'do tà'i gí sè mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye ò nderè bà waa có mì ye mítí 'dakò tí nó lá. ³⁹ Káa ña i mì yo mbe tè mítí yo gí a njìno máa, ye ta o gbolò o bà bàkà tàkìì bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyèlì-mì-Mbíri cóo-cóo kù njaanga 'bí 'duù njìno mbe nìkì tí yo nó 'do gbí zàà ji yo. À má éno, có mì yo kpónó máa, ye njaanga gbolò gba mì yo tí ndâ Jùdèyà ji yo?»

⁴⁰ Ndâ Jùdèyà má gii 'di có tí nó náa Pilátò 'dè ji ndú nò, ndú 'dáá gí gii 'visì có ji yí ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa, «Njaanga ji ze me 'dakò tí nó lá! À tí ze a go bà njaanga Bàràbà ji ze!» Bàràbà tí nó táánò a vò mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù.

19

¹ Pilátò má gii dele ndi wó gí tà'i á bìndi ba 'dè có mì ndú ta ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gí, yí gii je Jézù ji ndâ àsikèrì mì wó, máa, ndú ya ta yí, wàa ndú 'ví gbì yí. ² Ndâ àsikèrì má gii yèè ta Jézù 'do kùro Pilátò gí ndii gí, ndú gii para kperè go ké'bí nò, bìndi ndú gii te zékéré-zékéré mítí muu wó, máa, njìno a tàgíyà-gba mì wó, bìndi ndú gii yuu bí-bi bongo mì ndâ gba mítí wó. ³ Bìndi ndú gii 'bità bà gbì yí, ta bà 'viya yí máa, «Mbìri 'ví si wò, gba mì ndâ Jùdèyà!»

⁴ Pilátò bà-i-nò gii co ndi wó gí mì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà, si ndâ àsikèrì mì wó kù mèkè'i tí Jézù, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ò nò, ye kpónó kù ya gí bà gí ta 'duù mì yo nò ji yo, tacó ye ò nderè bà waa có mì ye mítí wó lá.» ⁵ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà má gii zeke'o, ndú gii

nò ndâ àsikèrì mì Pilátò yee ta Jézù, ta bí-bi bongo gba tí wó wúrú-wuru-wùrù, ta tàgíyà-gba náa à paṛaka 'do tí kperè tí muu wó, yee tí ndú gí. Bìndi Pilátò gii 'dè có ji ndú máa, «'Duù mì yo nò.»

⁶ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà má gii nò Jézù, ndú gii 'bità bà pìi kú máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù! Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

Káa Pilátò gii 'visì có ji ndú máa, «Yo ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù, tacó ye nò 'doó nderè bà gbì yí mítí njèèkpè mù nìndi ye lá.»

⁷ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii 'visì có ji Pilátò máa, «'Dakò tí nò kú 'dè có máa, yí a 'Viì-mì-Mbìrì, káa à má gbí tàkìi mì ze tí ndâ Jùdèyà, yeè gítí 'duù mbe kú 'dè ña có tí nò káa ku.»

⁸ Pilátò má gii 'di có tí nò náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'dè ji yí nò, gúku gii bàkà yì ndii nìno sàa kùro nó gí. ⁹ Yí má gii dele 'do bà-i-nò ya gí tà'i mì wó, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò gí 'do kòtí 'di?» Káa Jézù gii rání Pilátò gí. ¹⁰ Káa Pilátò gii 'vee Jézù káká'i máa, «Wò wálá biya bà njaa nje lo gí tàkò ye gí? Koṛo muu lo máa, wotí bà njaanga miṛi lo 'do gbí vò i, ta wotí bà gbì wò mítí njèèkpè mù, 'dáa a i kpátù 'bì ye.»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «Áá táánò má me Mbìrì ká je wotí tí nò ji wò lá, wò kùtáa bà 'de wotí gítí bà zèè ye wálá. Nìno a nderè có tí nò náa, vò i mì mbe gí ta ye ji wò me tí ta gbolò ndii vò i mì lo gí nò ká nò.»

Bà waa có ku mítí Jézù

¹² Pilátò gii bàkà cèe wotí mì wó tacó bà njaanga Jézù á bìndi có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò. Káa ndâ Jùdèyà gii kpò tí ta bà pìi wo 'várà-'várà gí. Ndú gii 'dè có ji Pilátò máa, «Wò má dò 'bì lo tí 'dakò tí nò gí, wò káká'i me kómbe ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò lá, tacó 'duù mbe kú bàkà tí wó tí gbolò gba kú jòò a gbí gba ta ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò.»

¹³ Pilátò má gii 'di ña có tí nò náa ndâ Jùdèyà 'dè ji yí nò, yí gii nje nó ya gí bà kí tí wó pí jàlambà mì wó náa à te mí pí tìndàa díí gbí ngbàngà mì wó, náa ndâ 'duù kú nì mítí a Díí-bà-waa-có, káa ndâ Jùdèyà kú nì mítí gbí nje có mì ndú a «Gábàtà.» Bìndi yí gii 'dè có ji ndâ àsikèrì máa, ndú gí ta Jézù gí kùro yì. Ndâ àsikèrì má gii bàkà go có mì wó nò gí, ¹⁴ Pilátò gii túbà tí Jézù jì ndâ Jùdèyà máa, «Gbolò gba mì yo kuu nò!»

I tí nò bàkà tí ta ṛi dè gítí bà gí gbúró, si ndâ 'duù kú 'viindi tí ndú tacó sè sili gítí gbolò o bà bàkà tàkìi bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbìrì ká gbaànjé.

¹⁵ Bà túbà tí Jézù mì Pilátò jì ndâ Jùdèyà máa, yí a gbolò gba mì ndú nò, gii te mí gbí muu ndú a 'bí ña i go má. Tacó éno, ndú gii tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà jì Pilátò máa, «Cee o mì 'duù tí nò gí! Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

Pilátò bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «Có mì yo éno máa, ye gbì gbolò gba mì yo mítí njèèkpè mù, wàà?»

Káa ndâ Kùro ndâ bu-Mbìrì gii 'visì có ji Pilátò máa, «'Bí gbolò gba mì ze á bìndi ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò wálá!»

¹⁶ Pilátò má gii 'di có tí nò, yí gii je Jézù jì ndú, máa ndú ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

¹⁷ Ndâ àsikèrì bà-i-nò gii te njèèkpè mù tí nó náa ndú kú ya gí bà gbì Jézù mítí nó jì yí. Bìndi ndú gii co ta yí 'do gbí gbata gí sè, gítí 'bí bàndò náa à kú nì mítí a Kù-'bìlì-muu-ku. Káa à gbí có mì ndâ Jùdèyà kú nì mítí a «Gòlìgàtà.» ¹⁸ Bìndi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mù. Ndú ta gbèe o tí nò gii gbì ndâ 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndâ njèèkpè mù delè. Ndú gii sè

njèèkpè mû mì 'bí mbe ngbà gbaànjé mí gbí kù'bì, bìndi 'bí gbí gálì mì Jézù.

¹⁹ Pilátò gù cu có, bìndi à gù kpò mítí njèèkpè mû mì Jézù éno máa, «Ŋinó a Jézù tí nó tí 'duù Názàrètì, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà nó ká nò.»

²⁰ Ndâ Jùdèyà me mbè gù 'deke i tí nò náa Pilátò cu nò, tacó bàndò tí nó náa à gbì Jézù mítí njèèkpè mû mítí nó me 'dú 'do tí gbata lá, delè tacó Pilátò cu có tí nò gbí ndâ nje có ta'ô: có Jùdèyà, ta có Làtínì, gù je có Ìgìrìgì.

²¹ Káa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri gù 'dè có ji Pilátò máa, «Wò kùtáa bà cu me éno máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà nò, lá. Cu éno máa, <'Dakò tí nó 'dè có táánò máa, yí a gbolò gba mì ndâ Jùdèyà.> »

²² Káa Pilátò gù 'visì có ji ndú máa, «I ñinó náa ye cu gí nò, ye cu gí.»

²³ Ndâ àsikèrì mà gù cee ta nètè bà gbì Jézù mítí njèèkpè mû gí, ndú gù njèè gbí ndâ bòngò bìndi wó nà'ò 'vii ta muu ndú. Káa kpokèjì bà njèè gbí 'bí bòngò bìndi wó gbaànjé mbe gboo mí to, náa à gò ta banga tí kpáká'dà'i éno, gù kpò ndú gí. ²⁴ Tacó éno, ndú gù 'vii có gbí òkò tí ndú máa, à nìkì máa ndâ yí ki a mbìlì tacó bà nò 'duù ñinó náa àa bà 'va tí tí wó nò, cotí bà yaka gbí. Có tí nò bàkà tí jé ká go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Ndú njèè gbí ndâ bòngò mì ye gbí òkò tí ndú.

Ndú ki-mbìlì tacó ndâ bòngò mì ye» nò.

²⁵ À kù rò tíyò rẹgbà njèèkpè mû mì Jézù ta o tí nò a ndâ Màríyà tí nawu wó tí Jézù, ta ná'vindí nawu wó tí Jézù, ta 'bí Màríyà tí niì mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Kòlópà, ta 'bí niì delè ta rẹ wó káa Màríyà náa à kù niì mítí wó a Màríyà Màdèlénà tacó 'bá mì ndú gbí gbata Màdálà, ²⁶ ta 'bí mbe tala có mì Jézù náa Jézù zè yí nìkì ngé ndii gí. Jézù mà gù nò ndâ nawu wó, ta mbe tala có mì wó náa yí zè yí nìkì kpòlo ma nó, yí gù je nje mítí nawu wó máa, «Ŋinó a 'vii mì lo, niì.» ²⁷ Bìndi yí gù je nje mítí mbe tala có mì wó náa yí zè yí nìkì kpòlo ma nó máa, «Ŋinó a nawu lo ká nò.» Mbe tala có mì Jézù nò gù 'bità bà kpòlo tí Màríyà ká go bà kpòlo tí 'doó nawu wó ngé 'do ká bà-i-nò.

²⁸ Jézù mà gù nò ni éno máa, yí cee ta nètè tí nó náa Mbíri tuu yí máa, yí gí gí bà bàkà nó gí, yí gù yù ngo máa, «À tí ye a go ngo,» go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri nò. ²⁹ Ta o tí nò náa Jézù yù ta ngo nò, zùu-zùu ngo nèbítì ta kàrà díi kuu bà-i-nò. Mà gù zeke'o, 'bí 'duù gù yuu 'bí kàfòlò i mbe kù njù ngo go kàfò nó mí gbí zùu-zùu ngo nèbítì tí nó, yí gù sè mí nje 'bí kùngbó i, bìndi yí gù ya tee mí nje Jézù. ³⁰ Jézù mà gù no-no zùu-zùu ngo nèbítì tí nó gbí i tí nó gí, yí gù 'dè có máa, «À cee gí.» Bìndi yí gù mò muu wó gí to, bìndi njembí wó gù ki gí.

³¹ Sè bà ta ri gítì bà 'bità o bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà ta o tí nó ká njí'dí; káa gbèe o bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà tí nó a gbolò o ndii sè ndâ 'bí ñinó sàà nó 'dáá gí. Tacó éno, ndâ kpo 'duù mì ndú gù ya gí mì Pilátò, bìndi ndú gù 'vee yí máa, yí si à 'ví cee o mì ndâ 'duù tí nó tí ndâ njèèkpè mû nò ta bà gbì gbí ndâ sáá kò ndú ki'viki gí, tacó wàa ndâ nambe ndú 'ví jaka ku ndú 'do yaà gí to. Tacó bà si ku ndú mí yaà ta ña gbolò o tí nó á kèjì nò nìkì lá. ³² Pilátò mà gù ùnje ji ndú gí, ndâ àsikèrì gù ya gí bà gbì ki'viki kùro a gbí kò ndâ 'dakò tí nó sósò'ò náa a gbì ndú mítí ndâ njèèkpè mû sè tí Jézù nò. ³³ Ndú mà gù ya gítì Jézù, ndú gù 'de yí cì sàà gí. Tacó éno, ndú gù gbì gbí ndâ sáá kò wó ki'viki lá. ³⁴ À káa 'bí àsikèrì ká gù cu Jézù ta 'doò kpíri gí tà kí wó nò. Bìndi mbelè ñònòkò ta ngo gù cì 'do gbí ká tí nó, tacó yí cì sàà gí.

³⁵ Mbe nò ndâ i tí nò ta ɾo wó dítà có tí nó jì ndoo, tacó wàa, ndoo delè 'ví ù ta nje gítí i tí nó nàa yí nò ta ɾo yí gí nò. Có mì wó nàa yí 'dè nò a yúcó. Yí delè nò ta kpéétí wó ni gí, máa, yí 'dè a yúcó.

³⁶ Ndú ki gbèe 'bilì Jézù lá, go có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì éno máa, «Gbèe 'bilì wó ki lá,» nò. ³⁷ 'Bí có delè kuu gbí wáràgà mì Mbířì gítí có bà cu Jézù ta 'doò nò éno máa, «Ndâ Jùdèyà wúnò bà ni <Ze táánò má ni sàa,> tacó tí 'duù tí nó nàa ndú cu yí ta 'doò nò.»

³⁸ Jézù mà gii cì gí, 'bí 'dakò mbe kù tala có mì Jézù gbí kóó ta gúku ndâ Jùdèyà, ta ɾè wó a Jùzépè, mbe gí 'do gbí gbata Àrìmàtíyà, gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yí si yí 'ví duu ku Jézù. Pilátò mà gii ùnje gí, ndâ Jùzépè gii ya gí bà te ku Jézù ³⁹ ta Nikòdémò, tí 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà mbe ya gí bà 'dè nje ta Jézù ta 'bí bèbilì gbaànjé sàa gí. Nikòdémò te ta yí ta o tí nò a bàà me gbolò nàa à nònòkò ta yeè tacó bà toɾo mítí ku Jézù, tacó wàa yí 'ví volo lá. ⁴⁰ Ndâ Jùzépè ta Nikòdémò mà gii te ku Jézù gí, ndú gii toɾo bàà tí nó nàa à nònòkò ta yeè nó mítí wó. Ndú mà gii so yí ta bongo go i gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà gí, ⁴¹ ndú gii te yí ya gí bà sii mí gbí ngú gùù nàa à duu mí gbí 'bí wúngbó gbo jìlì mù, ⁴² nàa à ɾò á dè ta bàndò tí nò nàa à gbì yí mítí njèèkpè mù tí nò, si ndâ Jùdèyà kù 'viindi tí ndú gítí o bà wotí gbí tàkii mì ndú.

20

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Ta yé bìndi řì bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà, Màrìyà Màdèlénà gii gbo'o si yé kù da'o, tacó bà ya gí bà nò muu'dú Jézù. Yí mà gii yee kà, yí gii 'de à mèrèkè díí 'do njekèjì 'bá muu'dú gí. ² Yí bà-i-nò gii dele ndi wó ta ngèlè ya gí bà 'dè có jì ndâ Sìmonè Piyétòrò, ta mbe tala có mì Jézù tí nó nàa Jézù zè yí nìkì kpolo ma nó, máa, «Ndú te Mbe tí ndoo 'do gbí gùù gí! Káa ze nò bàndò tí nó nàa ndú 'dòkò yí ya tí gítí nó lá.»

³ Ndâ Piyétòrò ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù nò mà gii 'di có tí nó nàa Màrìyà Màdèlénà 'dè jì ndú nò, ndú gii njè ta ngèlè tacó bà ya gí bà nò muu'dú Jézù. ⁴ Ndú 'bí ngèlè gbaànjé, káa ka Piyétòrò gii kpò yí ta ngèlè gí. Yí mà gii yee kùro kà, ⁵ yí gii mò tí wó gí to. Yí mà gii zeke'o gí tà 'bá muu'dú 'do sè, yí gii nò káa ndâ bongo tí nó nàa à so ta ku Jézù nó kuu to tà'i. ⁶ Sìmonè Piyétòrò mà gii gí 'do ndii, yí gii řì ká ngé gí tà 'bá muu'dú, bìndi yí gii nò kpâ-bongo tí nó nàa à so ta ku Jézù nó kuu to. ⁷ Bìndi à gii pařaka kpâ-bongo tí nó nàa à eře ta muu wó nó te tende.

⁸ Ka Piyétòrò nàa ndú gí ta yí nó mà gii řì gí tàkò wó tà 'bá muu'dú, yí mà gii zeke'o, yí gii nò ku Jézù lá. À ngbí nò a o bà gii ùnje mì wó máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, ká nò. ⁹ Tacó ndú jé sàa kùro ùnje gítí có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì éno máa, Jézù bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó, lá. ¹⁰ Bìndi ndú gii dele ya gí 'bá mì ndú.

Jézù túbà tí wó jì Màrìyà Màdèlénà

¹¹ Káa si ndâ mbe tala có mì Jézù kù gii njè nó, Màrìyà Màdèlénà gii ɾò tíyò dè ɾègbà 'bá muu'dú kù wa gbí. Yí mà gii mò tí wó gí to kù zeke'o gí tà'i, ¹² yí gii nò ndâ basìlì mì Mbířì sósò'ò ta cé-ce bongo tí ndú, kù ki tí ndú to á bàndò tí nó nàa à te ku Jézù 'do tí gí nò. 'Bí basìlì dù mò gí bà muu wó, bìndi 'bí gii dù mò gí tàngbó wó. ¹³ Bìndi ndâ basìlì tí nó gii 'vee yí máa, «Wò kù wa a yè, nì?»

Káa Màríyà Màdèlénà gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù wa a Mbe tí ye, tacó ndâ 'bí 'duù ja ku wó 'do gbí gùù gí. Káa ye ò bándò tí nó náa ndú te yí mítí nó lá.»

¹⁴ Màríyà Màdèlénà mâ gii 'visì tí wó á bìn̄di bà 'dè có tí nò, yí gii ò Jézù, káa yí gii ò Jézù gíri gí. ¹⁵ Bìn̄di Jézù gii 'vee yí máa, «Wò kù wa a yè, n̄i? Wò kù pà a bà tí 'dì?»

Káa Màríyà Màdèlénà gii 'visì có ji Jézù máa, «À má a wò ká te yí, túbà to tí nò náa wò te yí mítí nò je, tacó wàa ye 'ví ya gí bà te yí 'do kà gí, bu ye.» Màríyà Màdèlénà 'dè có tí nò tacó yí ta o tí nò kù koṛo có éno máa, Jézù a mbe n̄jì tí nò náa a duu ku Jézù mí gbí nò.

¹⁶ Káa Jézù gii tè'é tí Màríyà Màdèlénà máa, «Màríyà!»

Màríyà Màdèlénà mâ gii 'dì bà tè'é tí wó m̄i Jézù nò, yí gii 'visì tí wó gí m̄i Jézù, bìn̄di yí gii ùnje ji yí gbí có Jùdèyà máa, «Ràbónì!» Gbí éno máa, Mbe n̄bà i.

¹⁷ Bìn̄di Jézù gii 'visì có ji Màríyà Màdèlénà máa, «Gàa tí ye lá, tacó ye dele ndi ye ya gí m̄i Bu ye á gb̄r̄i kálásê. Ya a i gí bà 'dè có ji ndâ ná'v̄indí ye máa, ye kù ya gí gb̄r̄i gí m̄i Bu ye tí nó tí Bu ndú nò. Wò 'ví 'dè ji ndú delè éno máa, ye kù ya gí gb̄r̄i, gí m̄i Mb̄r̄i tí nó m̄i ye, á tí Mb̄r̄i m̄i ndú nò.»

¹⁸ Màríyà Màdèlénà bà-i-nò gii ya gí m̄i ndâ mbe tala có m̄i Jézù, bìn̄di yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye ò Mbe tí ndoo!» Bìn̄di yí gii 'vanda ndi ndâ có tí nó náa Jézù tuu ta yí nó ji ndú.

Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có m̄i wó

¹⁹ Ta bèb̄l̄i m̄i kpédélé ɾi nèté bìn̄di ɾi bà wotí gbí tàk̄i m̄i ndâ Jùdèyà tí nò, ndâ mbe tala có m̄i Jézù gii kili ta bà muu ndú, bìn̄di ndú gii nè tí ndú mí tà'i ta gúku ndâ kpo 'duù m̄i ndâ Jùdèyà. Mâ gii zeke'o, ndú bà-i-nò gii 'dì kòcò 'duù kù 'dè có ji ndú máa, «Yo dù ta 'dê njembí yo!» ²⁰ Ndú mâ gii zeke'o, ñinó a Jézù ká kù ɾò tíyò gbí òkò tí ndú nò. Bìn̄di yí gii túbà ndâ kà tí nó kpátù 'bì wó, ta ñinó tà kí wó nó ji ndú. Ndâ mbe tala có m̄i Jézù mâ gii ò yí, tàkòcò ndú gii peteke gítí bà ò Mbe tí ndú gé ndii gí.

²¹ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndú káká'i máa, «Yo dù ñik̄i maa. Ye bà tuu yo go ñinó náa Bu ye tuu ta ye nò.» ²² Yí mâ gii 'dè có tí nò ji ndú gí, yí gii òlò woò ta nje wó mítí ndú. Bìn̄di yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo si Bèr̄i-m̄i-Mb̄r̄i 'ví dù ta yo. ²³ Yo má je à-cee-gí gítí ndâ vò i m̄i 'duù, gbí éno máa, Mb̄r̄i je à-cee-gí gítí ndâ vò i m̄i 'duù tí nò gí. Káa yo má biya bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i m̄i 'duù gí, gbí éno máa, Mb̄r̄i biya bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i m̄i 'duù tí nò gí.»

Ndâ Jézù ta Tòmázò

²⁴ Ta bèb̄l̄i tí nò náa Jézù túbà tí wó ji ndâ mbe tala có m̄i wó nò, 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có m̄i wó, ta ɾè wó a Tòmázò, náa ndâ 'duù kù n̄i mítí wó a Njemí nó, wálá. ²⁵ Yí mâ gii gí si Jézù ya gí, ndâ ká wó gii 'dè có ji yí máa, «Mbe tí ndoo kùtàá túbà tí wó ji ze bìn̄di lo á tà'i bà-i-nò!»

Káa Tòmázò gii tò kponje có m̄i ndâ ká wó nò gí. Bìn̄di yí gii 'visì có ji ndú máa, «Ye má ò ndâ kà bà gb̄i yí mítí njèèkpè m̄u, ta kà 'doò tí nó tà kí wó nó, bìn̄di ye 'ví tee 'bì ye mí gbí ndú lá, ye jé gítí bà ùnje gítí có m̄i yo nò gbaànjé wálá.»

²⁶ Ta sili vò-nje só bìn̄di ñinò, Jézù gii túbà tí wó káká'i ji ndâ mbe tala có m̄i wó si ndú kuu tà gbèe tà'i tí nó náa yí kpédélé'i túbà tí wó ji ndú tí nó, si Tòmázò gbí ñinò kuu tí. Ndâ mbe tala có m̄i Jézù 'dì káa kòcò 'duù kù 'vee ndú máa, «Yo dù ta 'dê njembí yo!» Ndú mâ gii zeke'o, ndú

giì nò Jézù kù rò tíyò gbí òkò tí ndú. Káa ndâ njekèjì 'dáá gî nè tí ndú ká ngbí-ngbíí á bándò mì ndú. ²⁷ Jézù bà-i-nò giì tè'é tí Tòmázò, Tòmázò mà giì gí mí wó gî, yí giì túbà ndâ kà bà gbì yí mítí njèèkpè mù tí nó á tí ndâ kpátù 'bì wó nó jì yí, máa, «Zeke ndâ kà tí nó á tí ndâ kpátù 'bì ye nò, wàa wò 'ví cu sili 'bì lo mí gbí ndú.» Yí káká'i giì túbà kà 'doò tí nó náa à cu ta yí gbí njè've wó nó jì yí, máa, «Tee 'bì lo mí gbí .» Bìndi yí giì 'dè có jì Tòmázò máa, «Me kpìkì-kpìkì lá, ùnje! À me ye ká nó lá?»

²⁸ Káa Tòmázò giì 'visì có jì yí máa, «Wò a Mbe tí ye! Wò a Mbìrì mì ye!»

²⁹ Káa Jézù bà-i-nò giì 'visì có jì Tòmázò máa, «Wò wálá ùnje tacó náa wò nò ye ta ọ lo gí nò? Káa ndâ 'duù nìnó mbe nò ye lá, káa ndú ùnje gítí ye gí nó nìkì cotí ndâ mbe nò ye ta ọ ndú gí.»

Nderè bà cu wáràgà tí nò

³⁰ Jézù bàkà ndâ 'bí seṛè me mbè jì ndâ mbe tala có mì wó náa à cu có gítí ndú mí gbí wáràgà tí nó lá. ³¹ Káa ndâ nìnó náa à cu có gítí ndâ nó a i tacó wàa ndâ 'duù 'ví ù ta nje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbìrì, tí 'Viì-mì-Mbìrì. Delè tacó wàa Mbìrì 'ví 'vala ta ndâ 'duù nìnó mbe ùnje gítí wó nó ta rẹ wó tí Jézù tí Bìndi Mbìrì.

21

Jézù túbà tí wó jì ndâ 'bí mbe tala có mì wó vò-nje só si ndú tàbè'dè kàpá Tìbèrìyà

¹ Jézù giì túbà tí wó jì ndâ 'bí mbe tala có mì wó vò-nje só á bìndi bà túbà ndâ 'bèè kà bà gbì yí mítí njèèkpè mù jì Tòmázò nó á bìndi làmbu sili, si ndú kù gò ngo tí kàpá Tìbèrìyà. ² Ndâ mbe tala có mì Jézù vò-nje só náa yí túbà tí wó jì ndú tàbè'dè nò a ndâ Sìmonè Piyétòrò, ta Tòmázò tí nó ta 'bí rẹ wó a Njemí nò, ta Nàtàniyélè tí nó mbe gí 'do gbí gbata Kánà á Gàlilèyà nò, giì je ndâ Jákòmò, ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndâ 'viì mì Zèbidéyò, giì toko mítí ndâ 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò. ³ A Sìmonè Piyétòrò ta bèbìlì tí nó ká 'dè có jì ndâ ka wó máa, yí kù ya gí bà gò ngo. Káa ndâ ka Piyétòrò nò giì 'visì có jì yí máa, ndâ yí bà ya ta ndú. Ndú giì ya gí bà gò ngo ta bèbìlì tí nó kpòò, káa ndú zèè gbèè sè lá.

⁴ Yé má bà giì 'bità bà da o mbòò, ndú giì dù gbí gbâ mì ndú kù nò 'duù kù rò tíyò a tí gángá ngo. Káa ndú nò 'duù tí nó ni lá. ⁵ Káa 'duù tí nó giì yuu nje wó jì ndú gí ọ ngo kà máa, «Jìlì ngo bàkà ta yo kà ée wèè, ndâ kómbe ye?»

Káa ndú bà-i-nò giì 'visì có jì 'duù tí nó máa, «Tó i mì ze kàá gbaànjé wálá yòò!»

⁶ Káa 'duù tí nó giì 'visì có jì ndú máa, «Yo má ja mbu mì yo nó mí tà ngo mò gí gbí kù'bì mì yo gí kùro gbâ, yo bà zèè sè gí.»

Ndâ mbe tala có mì Jézù mà giì ja mbu go có tí nó náa 'duù tí nó 'dè jì ndú nò, bà ja mbu 'do tà ngo gí gbí gbâ giì kpò ndú gí ta du sè. ⁷ Mbe tala có mì Jézù náa yí zè yí nìkì kpolo ma nó mà giì nò ọ a tí nó, yí ngé giì nò ni gí máa, 'duù tí nó mbe kù rò tíyò á tí gángá ngo nò a Jézù. Bìndi yí giì 'dè có jì Piyétòrò máa, «À kù rò tíyò ngéé zó a Mbe tí ndoo!»

Piyétòrò mà giì 'di éno máa nìnò a Mbe tí ndâ yí ká kù rò tíyò á tí gángá ngo nò, yí giì kaa ndâ kù bòngò mì wó, yí giì paṛaka mí pí ndò bòngò tí nó tí wó náa yí kù 'va ta mbu nò. Bìndi yí giì o 'do gbí gbâ gí tà ngo, bìndi yí giì ya gí mí Jézù, si ndâ ka wó mí gbí gbâ. ⁸ Ndâ ka Piyétòrò giì mēreke ndâ sè ta mbu, ndú giì yèè ta gbâ ta ndâ sè gbí mbu jú'bu-ju'bu-jù'bù gí tí ngo, tacó ndú ta o tí nó ya ta gbâ 'do tí ngo me 'dú lá.

⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ giì oloko 'do gbí gbâ gí tì gú, ndú giì nò 'bí sè náa à kù 'bee ta njiìkì wu, ta ndâ kpakuta á tà wu. ¹⁰ Mâ giì zeke'o, Jézù giì 'dè có ji ndú máa, «Yo gí ta ndâ 'bí sè tí nó náa yo zèè kpónó-kpónó nò.» ¹¹ Simónè Piyétòrò mâ giì 'di có mì Jézù nò, yí giì ya gí gbí gbâ, bìndi yí giì woo ndâ kpo-kpò sè ta mbu jú'bu'ju'bu-jù'bù gí tì gú, ta gbèe kà gbí mbu wálá.

¹² Bìndi Jézù giì tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo gí gítí i-zó-zò.» Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì nò ni gí máa, à kù 'dè có ta ndâ yì nò a Mbe tí ndâ yì, tacó ènò, nje ndú 'dáá gí giì 'dèè 'do tí bà 'vee yí éno máa, «Wò a 'di wè?» nò gí. ¹³ Jézù bà-i-nò giì ya gí bà aaka kpakuta 'do tà wu, bìndi yí giì je ji ndú. Bìndi yí giì dele ndi wó ya gí bà gí ta sè ji ndú 'do gbí njiìkì wu gítí kpakuta tí nò.

¹⁴ Nìnò a bà ta'ò bà túbà tí Jézù ji ndâ mbe tala có mì wó á bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó.

Jézù 'dè có ji Piyétòrò gítí bà kpolo tí ndâ rómbo mì wó

¹⁵ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ giì zò i cee gí, Jézù giì 'vee Simónè Piyétòrò máa, «Simónè, 'viì mì Jòvání, wò zè ye nìkì kpò ndâ 'bí ka lo nó gí?»

Káa Piyétòrò giì 'visì có ji yí máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò nò ni gí máa, ye zè wò nìkì ma.»

Bìndi Jézù giì 'visì có ji Piyétòrò máa, «À má ènò, kpolo tí ndâ 'viì-rómbo mì ye.»

¹⁶ Jézù káká'i giì tè'é tí Piyétòrò, Piyétòrò mâ giì ùnje ji yí gí, Jézù káká'i giì 'vee yí máa, «Simónè, 'viì mì Jòvání, wò zè ye nìkì ma?»

Káa Piyétòrò giì 'visì có ji yí ká go kpédélé nìnò, máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò nò ni gí máa ye zè wò nìkì ma.»

Bìndi Jézù giì 'dè có ji Piyétòrò máa, «Kpolo tí ndâ rómbo mì ye.»

¹⁷ Bà ta'ò nìnò Jézù káká'i giì 'vee Piyétòrò máa, «Simónè, 'viì mì Jòvání, wò zè ye nìkì ma?»

Bà ta'ò nìnò, ña gbèe 'vé tí nó giì zèè tí Piyétòrò gí. Bìndi yí giì 'visì có ji Jézù máa, «Wò nò ndâ i 'dáá ni gí, Mbe tí ye. Wò nò ni gí máa, ye zè wò nìkì ma.»

Bìndi Jézù giì 'dè ji Piyétòrò káa gbèe có tí nó náa yí 'bità bà 'dè ji yí máa, «Kpolo tí ndâ rómbo mì ye, nò. ¹⁸ Ye kù 'dè có ji wò ta yúco máa, wò táánò gbí 'viì-'dakò lo má zaa gí, wò kù ya gí bà nò ndò go có mì lo náa à gbí muu lo. Káa si ká kuu gi. Ta o tí nó náa wò bà giì me kpo 'dakò nó, wò bà giì ya'va gbí 'bì lo ji 'bí 'duù, bìndi yí bà giì ẹre wò gí, bìndi yí giì ja wò ya tí gítí bándò nìnò náa a gbí muu lo wálá nò.»

¹⁹ Jézù 'dè có tí nó tacó bà túbà ji Piyétòrò máa, yí bà cì a ña ku nìnò mbe si rẹ Mbírì 'ví wu nò.

²⁰ Bìndi Jézù giì tè'é tí Piyétòrò máa, «Gí gí bà ọ ndi ye.» Piyétòrò mâ giì 'visì tí wó, yí giì nò mbe tala có mì Jézù tí nó náa Jézù zè yí nìkì kpolo ma, mbe ki tí wó dè ẹgbà tí Jézù ta o bà zò i mì ndú ta 'dè'o kùro bà zi Jézù, mbe 'vee Jézù éno máa, «A 'di ká kẹjì gí bà ba ngbù lo, Mbe tí ye?» nó, kẹjì gí tàkò ndú. ²¹ Bìndi Piyétòrò giì 'vee Jézù máa, «Káa a yè ká tí 'dakò tí nó, Mbe tí ye?»

²² Káa Jézù giì 'visì có ji Piyétòrò máa, «Gí gí bà ọ ndi ye. Ye kpétí má 'dè có ji yí máa, yí dù yee tí o bà gí ye, nèté mì lo gbí a yè?»

²³ Có tí nó náa Jézù 'dè ji Piyétòrò éno máa, «Ye kpétí má 'dè éno máa, yí dù nò yee tí o bà gí ye, nìndi lo gbí a yè wè?» nò giì 'vèè cee gbí tù ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí éno máa, à 'dè éno a Jézù máa, mbe tala có mì

yì nò bà cì wálá. Káa Jézù ta o tí nò 'dè có jì Piyétòrò me éno máa tú mì yì bà cì wálá nò lá; yí 'dè a i éno máa, yì kpétí má 'dè có jì tú mì yì nò éno máa, yí dù yee tí o bà dele ndi yì, nèté mì wó tí Piyétòrò gbí a yè wè?

²⁴ A yí tí mbe tala có mì Jézù tí nó náa ndâ 'bí ka wó fùumà có tí nò ta rẹ wó máa, à 'dè có éno a Jézù, máa, yí bà cì wálá yee tí o bà gí yì tí Jézù nó, ká dìtá có tí nò. À delè a yí ká cu mí gbí wáràgà tí nò. Ndoò delè nò ni gí máa, ndâ có mì wó 'dáá káa yúco.

²⁵ Ndâ 'bí i me mbè náa Jézù bàkà ndú kuu tí , náa à cu mí gbí wáràgà lá. Tacó àá táánò má 'dè có éno máa, à cu ndú 'dáá gí mí gbí wáràgà, bàndò gítí ndâ wáràgà tí nò bà dù me njí'dí muu to tí nò.

NDÂ NÈTÉ mì ndâ tú mì Jézù

Lúkà 'va mbí Tèyófilò gítí kpédélé wáràgà mì wó

¹ Ákoo, Tèyófilò, ye táánò gbí kpédélé wáràgà mì ye cu có gítí ndâ, ye i tí nó 'dáá gí náa Jézù táánò bàkà ndú nó, ta ndâ i tí nó náa yí nìbà ndú nó 'dáá gí, ji wò gí. Ye 'bità bà 'deke ndâ i tí nó náa yí táánò bàkà ndú nó, ta ndâ i tí nó náa yí nìbà ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'do ká ngé rëngbó ndú, ² yee tí o bà te yí ya tí gí gbíri á bìnidi bà 'dè có mì wó ji ndâ tú mì wó náa yí táánò tuu Bèri-mì-Mbíri gí bà ruka ndú ji yí nò. ³ Gbí ndâ sili tí nò zi'duù-só mbe 'bità 'do tí o bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, yee tí o bà ya yí gí gbíri nò, yí dù kù tubà tí wó ji ndâ tú mì wó gbí ndâ ña kpokèji me mbè ta kponje gítí ndú wálá, máa, yí kuu tí tí wu yí kálásê. Yí delé gbí ndâ o bà tubà tí wó ji ndú nò kù 'dè có ji ndú gítí bà dù Mbíri tí gba.

⁴ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù zò i ta ndâ tú mì wó, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú éno máa, «Yo 'ví njè nó 'do Jèrùzàlémè lá, yo dù ká Jèrùzàlémè, wàa yo 'ví ùndi cí tí nó náa Bu ye táánò ci ta yo, náa ye táánò 'dè có ji yo gítí nò. ⁵ Tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò kù caka tí ndâ 'duù a i ta ngo, káa àà kèji gí bà caka tí yo ta Bèri-mì-Mbíri á bìnidi làmbu sili.»

Bà te Jézù ya tí gí gbíri

⁶ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jézù mà gii kili ta bà muu ndú ta ndâ tú mì wó káká'i gí, ndâ tú mì wó gii 'vee yí, máa, «O tí nò gí gí, Mbe tí ze? Àá bà dù nò a o bà le ndi bèrè mì ndâ kòtí Ìzìriyèlì ji ndú ká nò?»

⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú éno máa, «Bà ñò o bà gí o tí nò, ta bà 'deke sè sili gítí bà co ri tí nó náa a Bu ye táánò ká 'deke ta 'dóó wotí mì wó nò me nèté mì yo lá. ⁸ Káa ta o tí nò, Bèri-mì-Mbíri má gí gí, a yí ká bà je wotí ji yo tacó bà 'dè có gítí ndâ i ñinó náa yo táánò ñò ye kù bàkà nó, ta wotí bà 'vanda ndi ndâ có ñinó náa yo táánò 'di 'do gbí nje ye nó, ji ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè, ta ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

⁹ Ndâ tú mì Jézù mà gii zeke'o bìnidi bà 'dè có tí nò mì wó ji ndú, ndú gii ñò Jézù kù ya zùù gí gbíri. Ndú mà gii zeke'o, ndú gii ñò kùlù mù yiiga bà tí wó 'do tí ndú gí. ¹⁰ Káa si ndú gbí-gbí kù yee ro ndú gí tàkò Jézù gbíri, ndâ 'bí 'dakò sósò'ò mbe yuu cé-ce bongo gii rò tíyò dè rëgbà tí ndú, ¹¹ bìnidi ndâ 'dakò tí nò gii 'vee ndú, máa, «Yo rò tíyò bà-i-nó kù zeke a o yè gí gbíri, ndi yo ndâ 'duù Gàliléyà? Gbèè Jézù tí nò náa à kpónó te yí 'do tí yo ya tí gí gbíri nò, bà dele ndi wó gí ká gbí ña gbèè kpokèji tí nó náa yo ñò yí kù ya tí gí yaà nò.»

Ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè

¹² Jézù mà gii ya gí gbíri gí, ndâ tú mì wó gii dele ndi ndú 'do pí Gú Mbà ya gí Jèrùzàlémè, tí òkò to náa 'duù má nò ta ri bà wotí gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà káa có gítí wó wálá. ¹³ Ndú mà gii yee Jèrùzàlémè, ndú gii kaa ya gí gbí soṛo, tí 'bá tí nó náa ndú ta o tí nò kù dù tí nò. À kuu tí ta o tí nò a Piyétòrò, gii je Jòvànì, gii je Jákòmò, gii je Àndèréyà, gii je Filípò, gii je Tòmázò, gii je Bàràtòlòmèyò, gii je Mátéyò, gii je Jákòmò tí 'viì mì Àlífèyò, gii je Sìmónè tí tó 'viì-'bá, gii je Jùdà tí nó tí 'viì mì Jákòmò nò. ¹⁴ Ndú kili

bà muu ndú ta ndâ niì me mbè, giì je Màriyà tí nawu Jézù, ta ndâ ná'vindí Jézù, kù 'deke tí ndú ji Mbíri.

Bà bàkà Màriyà tí tú mì Jézù

¹⁵ Ta o tí nò, Piyétòrò giì rò tíyò kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mbe kili ta bà muu ndú go ndâ 'duù dè gítí zi'duù-vô ta zi'duù-gbaànjé pí (120).

¹⁶ Bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Ndâ ná'vindí ye, kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó bà bàkà tí, có tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Jùdéya 'dè sàà táánò ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri gítí i tí nó mbe giì bàkà tí mítí Jùdà tí nó táánò tí mbe tè kùro ndâ 'duù ya tí gí bà zèè Jézù nò. ¹⁷ Jùdà tí nó táánò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo, náa ndoo táánò kù bàkà nètè tí nó náa ndoo kpónó kù bàkà nó ta ndú. ¹⁸ Káa go ñinó náa yo ñò ni gí nó, yí táánò giì sì nji ta mboo náa yí táánò 'dè 'do gbí zu nètè tí nó mì wó nò. Yí táánò giì 'va nji wó yee wélé-wele mí to mí gbí u nji tí nò, ¹⁹ náa ndâ 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gí táánò 'di có tí nó gí. Bìndi rẹ nji tí nó giì dù a Njí-mbelè, káa à má gbí có mì ndâ Jùdéya, à kù ni mítí a <Àkèlèdámà.> ²⁰ À kpónó cu mí gbí wáràgà mì ndâ Muu-cè éno máa, <'Bá bìndi wó 'ví 'bu kpú.

À 'ví o gbí mòòkò bìndi wó káa kùlè.>

À giì cu 'bí káká'i éno máa,

<'Bí 'duù 'ví zèè nètè bìndi wó.>

²¹ «À má éno, kózò tí ndoo kpónó bà ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù dù ta ndoo gbí ndâ o tí nó 'dáá gí náa Mbe tí ndoo Jézù táánò kù mèrèkè to ta ndoo nó, ²² tí 'duù ñinó mbe 'bità bà dù ta ndoo 'do tí o tí nó táánò náa Jòvànì kù caka tí ndâ 'duù nó, yee tí o tí nó náa à giì te ta Mbe tí ndoo ya tí gí gbíri gí nò. Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndú tí ndâ mbe 'dè yúco gítí bà 'vala ndi Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó.»

²³ Piyétòrò mâ giì 'dè có tí nó cee gí, ndú giì cu 'bì ndú mítí ndâ 'dakò sósò'ò, ndâ Jùzépè náa à kù ni mítí wó a Bàràsábà ta kpo rẹ wó a Júsitò, ta 'bí 'dakò ta rẹ wó a Màriyà, máa, à ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú, wàa yí 'ví zèè nètè bìndi Jùdà. ²⁴ Bìndi ndú bà-i-nò giì 'deke tí ndú ji Mbíri éno máa, «Ákoo, Mbe tí ze! Wò ñò có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí gbaànjé-gbaànjé ni gí. À má éno, túbà tí 'duù ñinó náa wò cu 'bì lo mítí wó 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó sósò'ò nó ji ze, ²⁵ tacó wàa, yí 'ví zèè nètè bà nò tú tí nó náa Jùdà jee mí to, yí giì ya gítí 'dóó bàndò mì wó gí nò.»

²⁶ Ndú mâ giì ki-mbíli, à giì rò a i mítí Màriyà. Bìndi ndú giì 'deke yí toko ta sè ndâ tú mì Jézù muu'bì-nje gbaànjé, bàkà muu'bì-nje só.

2

Sili zi'duù-só-nje muu'bì

¹ Ta sili zi'duù-só-nje muu'bì bìndi o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyèli-mì-Mbíri, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù giì kili mí tà gbèe tà'i. ² Ndú bà-i-nò giì gu káa ndi ta wo i go wo gbolò pípiri nò kù gi 'do tàri. Wo i tí nó giì yè tà'i tí ndú gí. ³ Bìndi ndú giì ñò 'bí i go meme wu nó njèè cee muu ndú 'dáá gí. ⁴ Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò giì je wotí ji ndú 'dáá gí me gbolò, bìndi ndú giì 'bità bà 'dè có gbí ndâ 'bí ña tende nje có ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri.

⁵ Ta o tí nò, ndâ Jùdéya ñinó mbe zèè có gítí tàkìi mì ndú kácá-kácá nó kili 'do muu to tí nó 'dáá gí mí Jèrùzàlémè. ⁶ Ndú mâ giì 'di ña wo i tí nó, ndú giì kili 'dáá gí mí bà gbèe to ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. Káa nje ndú 'dáá gí giì 'dèè gí, tacó ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí giì dù kù 'di kòcò

ndâ tú mì Jézù kù 'dè có gbí ndâ nje có mì ndú. ⁷ Bà 'dè có gii dù káa kpò ndú 'dáá gí gí. Ndú gii si káa nje ndú nga-ngàa kù zeke ta ndâ tú mì Jézù.

Bìndi ndú gii 'bìtá bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À kù 'dè có tí nó kuu nó me ndâ 'duù tí nó mbe gí 'do gbí to Gàliléyà nó lá? ⁸ Káa à gii bàkà ée, káa ndoo kù 'di gbí ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè nó gbí ndâ 'dóó nje có mì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí? ⁹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndoo gí 'do Pàrásiyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Mídì, ndâ 'bí 'duù gí 'do Èlámì, ndâ 'bí 'duù gí 'do Mèsòpòtámiyà, ndâ 'bí 'duù gí ká 'do gbí ndâ to Jùdéyà to nô, ndâ 'bí 'duù gí 'do Kàpàdósìyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Póndùsù, ndâ 'bí 'duù gí 'do Ásiyà, ¹⁰ ndâ 'bí 'duù gí 'do Firíjiyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Pàfíliyà, ndâ 'bí 'duù gí 'do Másiřì, ta ndâ to Líbiyà á dè-dè ta Sirinì, ndâ 'bí 'duù a ndâ wiri tí ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí tende ña 'duù mbe kaa tí ndú gí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà gí mbe gí 'do Rómà, ¹¹ ndâ 'bí 'duù gí 'do Kèrètì, ndâ 'bí 'duù gí 'do Àrábìyà. Káa ndoo 'dáá gí kù 'di gbí ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè gítí ndâ kpo-kpò i tí nó náa Mbířì bàkà nó gbí ndâ 'dóó nje có mì ndoo.»

¹² Nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí. Bà 'dè có gítí i tí nó mbe bàkà tí nó gii dù káa kpò ndú maa gí. Bìndi ndú gii dù kù 'vee gbí ña i tí nó gbí òkò tí ndú. ¹³ Káa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii dù kù lòkó'bò có gítí éno máa, «Rú'bù nú cù ndii muu ndâ ka yo gí.»

Piyétòrò 'dè có ji ndâ mbè 'duù

¹⁴ Káa Piyétòrò bà-i-nò gii a gí yaà, bìndi sè ndâ 'bí ka wó tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé 'dáá gí gii a gí tàkò wó. Bìndi Piyétòrò gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nó binjii nó ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Yo tí ndâ 'duù Jùdéyà, ta yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù 'vala gbí gbata Jerùzàlémè nó, yo si bà giři'o gítí i tí nó mbe bàkà tí nó mí to. Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè ji yo nó ñikì maa. ¹⁵ À tí ndâ 'dakò tí nó me pe go có tí nó náa yo kù kořo nó lá. Tacó ři kpónó káa ři dú'o. ¹⁶ Nìnò a i tí nó náa Jówèlì, tí mbe 'dòkò có mì Mbířì dígísèé, 'dè có gítí éno máa, Mbířì máa,

¹⁷ <Ye bà si Bèřì mì ye 'ví gí gí gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí gbí ndâ ndòngbú sili tí ò kèjì nô.

Ndâ 'viì mì yo ta ndâ nájú yo bà gii 'dè-kòcò,
ndâ 'viì-'dakò mì yo bà gii ñò ndâ i go ndâ i gbí řii,
ndâ kpo 'duù mì yo bà gii ři ndâ řii.

¹⁸ Ye bà si Bèřì mì ye 'ví gí gí gbí njembí mí muu ndâ bòò mì ye ta ndâ jú i-gbí-keci mì ye,
gbí ndâ sili tí nó,
bìndi ndú bà gii 'dè-kòcò.

¹⁹ Ye bà gii tubà ndâ seřè mì ye mí tàřì yaà,
bìndi ye bà gii bàkà ndâ ndi 'bi ye mí muu to tí nó.

²⁰ Rò ři bà gii 'di gí,
bìndi rò pì bà gii 'visì tí tí mbelè,
á kùro o bà too gbolò yé tí nó mì Mbe tí ndoo nó.

²¹ Ndâ 'duù ñinó mbe kù nì «Ákoo» ji Mbe tí ndoo nó 'dáá gí bà 'de 'válá gí.>

²² «Ndâ kòtí Ìzìriyèlì, yo sè tù yo gítí có tí nó náa ye kpónó kèjì gí bà 'dè nô. Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nó táánò a 'dakò náa a Mbířì ká wu yí ji yo. Táánò si yí kuu gbí òkò tí yo nó, Mbířì je a yí tí mbe bàkà ndâ kpo-kpò i, ta ndâ seřè, ta ndâ i ñinó mbe tubà wotí mì wó tí Mbířì, á go ñinó náa yo 'dáá gí ñò ni gí nô. ²³ Mbířì táánò je 'dakò tí nó mí 'bi yo 'do ká gbí 'dóó

có mì wó gbí njembí wó tí Mbírì náa yí ò ni sàa kùro gí. Yo táánò gii kpì ngbàngà tí wó jì ndâ 'duù ònó ta ò ndú me ndâ Jùdèyà lá nò, bìndi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mù ta 've nderè. ²⁴ Yo táánò zi yí gí, káa Mbírì gii te yí gí yaà 'do gbí ku gí. Mbírì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tacó wotí mì ku gítí bà zèè yí mí gbí zàa mì wó tí ku ngé gí wálá. ²⁵ Tacó Dàvidè tí gbolò gba mì yo tí ndâ Jùdèyà táánò 'dè có gítí wó éno máa,
<Ye kù ò Mbe tí ye kùro ye ta o 'dáá gí.

Yí kù dù gbí kù'bì mì ye,
tacó wàa njembí ye 'ví mù lá.

²⁶ Tacó éno, tàkòcò ye ta o 'dáá gí ká pétékè'i.

Ye delè kù 'dè káa líkí nje.

Ye delè kpónó kù tè káa wo ye kù ù ta ndi wúnò.

²⁷ Tacó wò bà jee lilí ye mí 'bá mì ndâ ku wálá,
wò delè bà si dii ye, tí bòò mì lo, náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nó,
'ví jì'vì to wálá.

²⁸ Wò tubà ndâ kpokèjì mì 'válá jì ye gí,
wò bà si tàkòcò ye 'ví peteke ta bà dù ye mì ndà.>

²⁹ «Ndâ ná'vindí ye, ye kpónó kù 'dè có jì yo ngbárángà'i éno máa, Dàvidè tí rèngbó ndâ mbe jò ndoo cì gí. À gii duu yí ta muu'dú wó yee gbí rì tí nó wúnó nó kuu gbí òkò tí ndoo. ³⁰ Yí táánò a mbe 'dòkò có mì Mbírì, tacó éno, yí táánò ò ni gí máa, Mbírì táánò see tí wó jì yí éno, máa, yí tí Mbírì bà kì 'bí 'vii-gù yí tí Dàvidè mí pí jàlàmbà bìndi yí.

³¹ «I tí nó náa Dàvidè táánò ò , bìndi yí gii 'dè có gítí si à bàkà tí kálásè nò, a bà 'vala ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó. Bìndi-Mbírì a 'duù tí nó náa Mbírì jee yí mí 'bá mì ndâ ku lá, dii wó delè táánò volo lá. ³² Mbírì táánò te 'dakò tí nó tí Jézù nò gí yaà 'do gbí ku gí, náa ze 'dáá gí mbe kù rò tíyò kùro yo nó ò yí ta ro ze á bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò gí. Ze delè kù 'dè yúcó gítí jì ndâ 'duù. ³³ À kpónó te yí ngéé gí yaà gbírì gí gbí kù'bì mì Mbírì, bìndi Bu wó gii je Bèri-mì-Mbírì jì yí, á go cí tí nó táánò náa yí ci ta yí nó gí. À má éno, ndâ i tí nó náa yo kù ò kpónó nó, ta có tí nó náa yo kù 'di kpónó nó, a ndâ i-nambee náa Bèri-mì-Mbírì ká bàkà jì ndoo. ³⁴ Tacó Dàvidè táánò jé ya gí yaà gbírì lá, káa ònó a ndâ có náa a yí táánò ká 'dè éno máa,
<Mbírì 'dè có jì Mbe tí ye éno máa,

Kì tí lo mò gí gbí kù'bì mì ye,

³⁵ yee tí o tí nó náa ye bà bàkà ndâ ku'di mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo.>

³⁶ «Tacó éno, yo tí ndâ kòtí Ìzìriyèlì 'dáá gí 'ví ò ni ngbárángà'i éno máa, Mbírì bàkà Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí njèèkpè mù nó tí Mbe tí ndoo, delè tí Bìndi wó tí Mbírì gí.»

³⁷ Ndâ 'duù mà gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'dè nò, ndú gii 'vee ndâ Piyétòrò ta ndâ ka wó tú mì Jézù, máa, «Ze 'ví bàkà a ò ya yè, ndâ ná'vindí ze?»

³⁸ Káa Piyétòrò gii 'visì có jì ndú máa, «Yo 'visì kózò tí muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, wàa à 'ví caka tí yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí ta rè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì. Tacó wàa Mbírì 'ví je ta à-cee-gí jì yo gítí ndâ vò i mì yo, wàa Mbírì 'ví je ta i-nambee mì wó tí nó tí Bèri mì wó tí Mbírì nó jì yo.

³⁹ Tacó cí tí nó náa Mbírì táánò ci nó a i jì yo, ta ndâ 'vii mì yo, ta ndâ 'duù ònó 'dáá gí mbe me 'dú nó, gii je ndâ 'duù ònó 'dáá gí náa Mbe tí ndoo tí Mbírì bà gii tè'é tí ndú gí mì wó nò.»

⁴⁰ Piyétòrò gii dù kù kili nje ndâ 'duù tí nó gítí kpokèjì mì Mbírì go bà kili nje gbi nó ta cèè kòndi , ta bà yì ndú éno máa, «Yo 'vala miyi yo 'do tí

ndâ vóló-volo 'duù tí nó náa yo kpónó kù 'vala ta ndú nô!»⁴¹ Ndâ có mì Piyétòrò náa yí 'dè jì ndâ 'duù tí nó nó gii ya gí gbí muu ndú gí. Bìndi à gii caka tí ndâ mbe ùnje gítí ndâ có mì wó nó gí. Muu ndâ ngú 'duù mbe ùnje gítí có mì Jézù ta ɾi tí nó 'dáá gí go ndâ 'duù álifi ta'ò.

Kpédélé bà muu ndâ mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbíri

⁴² Ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbíri 'dáá gí gii tee njembí ndú kpolo ngé ma mítí bà nibà i mì ndâ tú mì Jézù, ta bà dù tí ndâ ná'vindí gbaànjé, ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé, ta bà 'deke tí ndú jì Mbíri toko gbaànjé. ⁴³ Ndâ seɾè, ta ndâ ndi 'bì ndâ tú mì Jézù náa ndú kù bàkà gbí ndâ o tí nó gii te gúku mítí ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí.

⁴⁴ Ndâ mbe tee njembí ndú mítí có mì Jézù 'dáá gí gii 'vala toko gbaànjé ta gbèe njembí ndú ta ɾè 'duù muu ndâ i mì ndú 'dáá gí wálá. ⁴⁵ Ndú 'dáá gí gii sù ndâ i ñinó náa à sàà kuu mì ndú kùro bà ùnje mì ndú gítí có mì Bìndi-Mbíri nó 'dáá gí gí 'dè, bìndi ndú gii njèè gbí mboo tàkò ndâ i tí nó gbí 'bí ɱa kèjì náa à 'boo 'duù lá. ⁴⁶ Ndú gii dù kù kili ta bà muu ndú ta ɾi 'dáá gí mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndú delè gii dù kù nó ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé ta ndi tí ndâ 'bá mì ndú ta pètékè tàkòcò ndú, ta 'bí ɱa tende ɱa có gbí njembí 'bí 'duù gítí 'bí ka wó wálá. ⁴⁷ Ndú gii dù kù ùlù Mbíri, bìndi ndâ 'duù 'dáá gí kù zeke ndú ta pètékè tàkòcò. Bìndi Mbíri kù kaa ndâ 'duù ñinò náa yí 'vala ndú gí nó ta ɾi 'dáá gí toko mítí ndú.

3

Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'vala 'bí mbe nò'o

¹ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Piyétòrò ta Jòvànì kù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ɾi-'dè'o, si ɾi gí tí ɾi bà 'deke tí ndâ 'duù jì Mbíri gí, ² ndú gii ñò ndâ 'duù kù làngà 'bí 'dakò ndii ta tí ndú. 'Dakò tí nó náa ndâ 'duù tí nó kù làngà yí nó a 'duù ñinó náa à jò yí tí mbe ósú, náa ndâ kò wó gbele've 'do ká gbí yí nawu wó. Káa ndâ 'duù kù làngà yí ya tí gítí 'bí njekejì ndùgù 'bá-Mbíri gbaànjé náa à kù nì mítí a Banga-Njekejì-Ndùgù, tacó wàa, yí 'ví kù yù i 'do tí ndâ mbe kù ɾi gí gbí ndùgù ta ɾi 'dáá gí.

³ 'Dakò tí nó mà gii ñò ndâ Piyétòrò ta Jòvànì kù ɾi gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, yí gii yù i 'do tí ndú. ⁴ Káa, ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gii zeke yí ngbóó, bìndi ndú gii 'dè có jì yí máa, «Zeke ze!»

⁵ Yí mà gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'dè jì yí nó, yí gii 'visì tí wó ta bà zeke'o go'i gítí ndú, máa, ndú kèjì gí bà je i jì yì. ⁶ Káa Piyétòrò gii 'dè có jì yí máa, «Ndâ ñjì gùrúsù fádà ta dâ'bì mì ye tacó bà je jì wò wálá. Káa ye bà je jì wò a i ñinó náa à kuu mì ye nô. Ye kù 'dè có jì wò ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, mbe gí 'do Názàrètì éno máa, wò a gí yaà, wàa wò 'ví nó nó!»

⁷ Piyétòrò bà-i-nò gii yuu 'bì wó ya tí gí bà zèè ta 'bì 'dakò tí nó, bìndi yí gii konì ta yí gí bà ɾò tíyò. Káa à káa póó bà ja 'dakò tí nó mì Piyétòrò gí yaà, wu gii gí gí gbí ndâ kpátù kò wó ta ngii-ngí kò wó gí. ⁸ Yí gii o gí yaà, bìndi ndú gii 'bità bà nó ta ndâ Piyétòrò 'do njekejì ndùgù kù ya gí ɾùkàtiì 'bá-Mbíri. Yí gii nó, ta bà o gí yaà, ta bà ùlù Mbíri. ⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe tì bìnjì mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó mà gii ñò yí kù nó nó ta bà ùlù Mbíri, ¹⁰ ndú gii ñò yí nì tí 'dakò tí nó mbe kù kì tí wó tí Banga-Njekejì-Ndùgù 'bá-Mbíri kù yù i 'do tí ndâ 'duù nó gí. Bìndi nje ndú gii 'dèè gítí bà 'dè có gítí ɱa i tí nó mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nó nó gí.

Piyétòrò 'dè có jì ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri

¹¹ Ndâ 'duù mâ giì ò bà nanaka 'dakò tí nò mí rẹ̀gbà tí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì, nje ndú giì 'dèè gî, bìndi ndú giì ki ta ngèlè kpùkú ya gí mì ndú tí bàndò tí nó náa à kù nì mítí a Tàzo-mì-Sólómònì nò. ¹² Piyétòrò mâ giì ò bà kaa ndâ 'duù tí nò gí gítí ndú, yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo kù si nje yo tí nga gítí i tí nó mbe bàkà tí nó tacó yè, ndâ Ìzìrìyéli? Yo kù dongbo ọ̀ yo gítí ze tacó yè? Yo kọ̀ro có máa, 'dakò tí nò kù nò nó 'do gbí 'dóo wotí mì ze? Yí kù nò nó 'do gbí 'dóo bà nìkì ze? ¹³ A Mbířì mì Àbìráámò, tí Mbířì mì Ìzákò, tí Mbířì mì Jákóbè, tí Mbířì mì ndâ ká gù yo, ká bàkà i tí nò, tacó bà te duù mítí Bòò mì wó Jézù, tí gbèe Jézù tí nó náa yo táánò kpì ngbàngà tí wó, máa, à 'ví zi yí gî nò, Jézù tí nó náa yo táánò bè yí mì kùro Pilátò nò, Jézù tí nó náa Pilátò táánò 'dè có ji yo máa, yì bà njaanga yí 'do gbí zàà gî, káa yo giì biya có mì Pilátò gî. ¹⁴ Yo giì biya 'duù tí nó ta ndi vò i tí wó wálá, tí 'duù ònó jáá nó gî. Yo giì yòngò Pilátò máa, yí njaanga a mbe zi ku 'do gbí zàà, ¹⁵ bìndi yo giì zi mbe je 'válá ji ndâ 'duù gî. Káa Mbířì giì 'vala yí 'do gbí ku gî. Ze a ndâ mbe 'dè yúco gítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁶ Káa à kpónó káa gbèe Jézù tí nó náa yo táánò bè yí ji ku nó ká 'vala 'dakò tí nó á kuu kùro yo, náa yo ò yí nì ngbàrángà'i gî nó, á 'do gbí có bà tee njembí ze á mítí wó tí Jézù. A bà tee njembí ze á mítí Jézù nò ká je wotí ji 'dakò tí nó náa yo kpónó kù ò yí nò.

¹⁷ «Káa ye kpónó ò nì gî, ndâ ná'vindí ye, máa, yo ta ndâ gba mì yo táánò ò i tí nó náa yo kù bàkà nò nì lá. ¹⁸ Káa ònò táánò a 'bí ọ̀a i náa a Mbířì ká bàkà éno, tacó wàa ndâ có tí nó náa yí tí Mbířì táánò tuu ta ndâ mbe 'dòkò có mì yí éno máa, Bìndi-Mbířì bà kònò sé'i nó, 'ví dù tí tí yúco. ¹⁹ À má éno, yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò kpokèjì mì yo gî. Yo 'visì tí yo gí mì Mbířì, tacó wàa yí 'ví toro ndâ vò i mì yo gî. Delè tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta làmbu gúlúsù pípìrì 'do mì Mbe tí ndoo tacó bà 'dèè njembí ndoo, ²⁰ wàa yí 'ví tuu ta Jézù tí nó tí Bìndi wó tí Mbířì náa yí cu 'bì wó mítí wó tacó tí yo sàà gî nó ji yo. ²¹ Yí tí Jézù bà dù ká gbířì yee tí o bà gí ndâ i muu to tí nó 'dáa gî tí ndâ ngú i, go có tí nó náa Mbířì dígísèé tuu ta ndâ tó mbe 'dòkò có mì wó gí gí kò ta kò gbí o mì ndâ ká gù yo nò. ²² Tacó kòcò Mòze náa yí 'dè dígísèé éno máa,

<Mbe tí ndoo tí Mbířì bà bàkà 'bí 'duù tí mbe 'dòkò có mì wó go ye nó ji yo.

'Duù tí nò bà dù a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'dóo ná'vindí yo.

Yo 'ví 'di ndâ có ònó náa yí kèjì gí bà 'dè ji yo nó 'dáa gî.

²³ Áa bà mò 'duù ònó mbe 'di có mì mbe 'dòkò có mì Mbířì tí nó lá nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbířì gî.>

²⁴ «À má ta bà 'dè có ta yúco, Sàmùwélè tí mbe 'dòkò có mì Mbířì, giì je ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbířì 'dáa gî mbe gí gí tàkò wó nó dígísèé 'dáa gî, kù 'dè có tù ta 'bì ndú ká gítí o bà co ndâ řì tí nò. ²⁵ Yo a ndâ mbe zèè mbèlè bìndi ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì. Yo a ndâ 'viì gbí mbelè tí nó náa Mbířì dígísèé njù ta gù ndoo tí Àbìráámò ta o tí nó náa yí 'dè ta có ji Àbìráámò éno máa,

<Ye tí Mbířì bà cù 'dè ngo cù ye mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáa gî ta řè mì ndâ 'viì-gù mì lo,> nò.

²⁶ Mbířì táánò cu 'bì wó mítí Bòò mì wó, bìndi yí giì tuu yí kpédélé'i gí bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo, ta bà 'visì muu yo gbaànjé-gbaànjé 'dáa gî 'do tí ndâ vò i mì yo.»

4

Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà

¹ Káa si ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gbí-gbí kú 'dè có ji ndâ 'duù, ndú mà gii zeke'o, ndú gii nò ndâ 'bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta kùro ndâ mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri, gii je ndâ Sàdùkáyò, tí ndâ 'bí ña 'duù gbí òkò tí ndâ Jùdèyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá, gbo ndú gbíri gí. ² Có tí nó mbe kpolo tàkòcò ndâ kpo-kpò 'duù tí nó náa ndú gii ya tí gítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì nò a có bà ñibà i mì ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ji ndâ 'duù gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, náa ndú kú kò ta kò ji ndâ 'duù éno máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nò. ³ Ndú bà-i-nò gii kaa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ya tí gí gbí zàà, wàa à 'ví gii 'viiki gbí có mì ndú ta 'bí yé, tacó ri ta o tí nó ta gí. ⁴ Káa ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe 'di ndâ có tí nó náa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'dè ta 'dè'o tí nó nò gii ùnje gítí có mì Jézù gí. Muu ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáa gí toko mítí ndâ ká ñinó ta o tí nó gii dù dè gítí ndâ 'dakò álifi vô.

⁵ Yé mà gii too gí, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ mbe ñibà tàkii mì ndâ Jùdèyà, gii kili mí Jèrùzàlémè, ⁶ ta ndâ Ánà (tí 'bí ká Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndú náa ngáangbá gba mì ndô Rómánò mò yí 'do gbí nètè gí), gii je Kàyífa, gii je ndâ Jòvànì ta Àlèsándòrò, ta ndâ 'bí 'duù náa rëngbó bà jò ndú 'do a i tí ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri. ⁷ Ndú gii tuu tú gí tàkò ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'do gbí zàà. À mà gii kaa ndú gí tí gí kùro ndú gí, ndú gii kaa ndú mí gbí uù, bindi ndú gii 'bità bà 'vee gbí nje ndú máa, «Yo bàkà i tí nó ta ña kpokèji ngayi? Yo bàkà i tí nó ta ña wotí mì yè? Rè 'duù tí nó mbe je wotí tí nó ji yo nò a 'dí?»

⁸ Káa Bèri-mì-Mbíri gii je wotí ji Piyétòrò me gbolò, bindi yí gii 'visi có ji ndú máa, «Yo tí ndâ gba mì ndâ 'duù, gii je yo tí ndâ kpo 'duù, ⁹ yo wúnó má kú 'vee gbí nje ze a i gítí có nambeè tí nó náa ze bàkà ji 'dakò tí nó táánò mbe kú ìri ta to nó, yo má kú 'vee a kpokèji bà 'vala yí mì ze, ¹⁰ tàkòcò ye peteke gítí bà 'visi có ji yo tí ndâ gba, ta ndâ kpo 'duù, ta yo tí ndâ kòtí Ìzìriyèlì 'dáa gí, ngé ma, máa, ze 'vala 'dakò tí nó ta rè mì Jézù tí nó tí Bindi-Mbíri mbe gí 'do Názàrètì nò, Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí njèèkpè mù, káa Mbíri gii 'vala yí 'do gbí ku gí nò. 'Dakò tí nó wúnó kú rò tíyò kùro yo ta sé'i cee mbéé 'do tí wó gí nó a i ta rè mì wó tí Jézù, ¹¹ tí díí tí nó náa à cu có gítí mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, <Díí tí nó náa yo tí ndâ mbe bì 'bá bè gí nó,

ká gí tí yú díí bà sè tà 'bá.>

¹² Tacó à nì rè 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó ji ndâ 'duù máa, yí a mbe 'vala ndoo, á bindi rè wó nó lá.»

¹³ Nje ndâ gba ta ndâ kpo 'duù gii 'dèè gítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gí. Ndú mà gii 'viiki rëngbó ndú gbí òkò tí ndú, ndú gii nò ndú ni ká tí ndâ 'duù sínò jé mbe ki tí ndú njewu ta ndâ kpo-kpò mbe ñibà tàkii mì ndâ Jùdèyà lá ni gí. Ndú delè gii nò ni gí máa, ndú táánò kú dù a i ta Jézù. ¹⁴ Káa ndú mà gii nò 'dakò tí nó náa ndú 'vala yí nó kú rò tíyò rëgbà tí ndú, bà 'dè có gii dù káa kpò ndú gí. ¹⁵ Tacó éno, ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Yo yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii tacó wàa ndâ gba 'ví waa ta có.»

¹⁶ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii gí, ndâ gba gii 'bità bà 'viiki gbí có mì ndú, máa, «Ndoo kpónó 'ví bàkà a ña yè ta ndâ 'dakò tí nó? Tacó ndâ 'duù Jèrùzàlémè 'dáa gí nò ña tende serè tí nó náa ndú bàkà nó gí. Káa ñinó a i ñinó mbe je kponje 'do nje ndoo gí nó ká nò.

¹⁷ I ñìnó náa ndoo kpónó bà ni bà bàkà gí nó káa bà rò bà 'vèè có serè tí nó gí kùro, ta bà ci ndú máa, ndú káká'i 'ví nì rè Jézù tí nò ji 'bí 'duù lá.»

¹⁸ Ndâ gba mâ gii 'viiki gbí có mì ndâ Piyétòrò ta Jòvànì cee gí, ndú gii tè'é tí ndú, bindi ndú gii ci ndú, máa, «Ndòngbú tí yo bà ñibà i ji ndâ 'duù ta rè Jézù 'ví dù káa yí nò.»

¹⁹ Káa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo koṛo muu yo, yúco kùro Mbíri má a bà 'di có mì yo mì ze á co tí bà 'di có mì wó tí Mbíri, wàa ze 'ví 'di ndòngbú có ñìnó náa yo bà 'dè ji ze nò. ²⁰ Tacó ze bà rò tiyò 'do tí bà ma có i tí nó náa ze ñò ta ro ze gí nó wálá. Ze delè gítí bà nè nje ze a 'do tí bà ma có tí nó náa ze 'di ta tù ze gí nò wálá.»

²¹ Káa ndâ gba gii ci ndâ Piyétòrò ta Jòvànì káká'i, máa, «Ndòngbú tí yo.» Ndú 'de kpokèjì bà waa có mítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ta o tí nò lá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nò kù ùlù Mbíri tacó i tí nó mbe bàkà tí nò.

²² 'Dakò tí nó náa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì bàkà serè tí nó mítí wó nò a 'duù ta ndoò tí wó ndii zi'duù-só gí.

Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'deke tí ndú ji Mbíri

²³ À mâ gii njaanga ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'do gbí zàà gí, ndú gii ya gí 'bá, bindi ndú gii 'vanda ndi ndâ có tí nó náa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, 'dè ji ndú nó ji ndâ 'bí ka ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù.

²⁴ Ndâ ka ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mâ gii 'di ndi ndâ có tí nò, ndú gii 'deke tí ndú ta njembí ndú gbaànjé ji Mbíri éno máa,

«Áá Mbe tí ze, tí mbe suu tàrì, ta to tí nó, ta ndâ kpo-kpò ngo. A wò ká suu ndâ i gbíri, ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ndâ kpo-kpò ngo 'dáá gí!

²⁵ A wò dígísèé ká tuu Bèri mì lo tí Mbíri gí bà wu có mí gbí nje gù ze tí Dàvidè, tí bòò mì lo, bindi yí gii 'dè có éno máa,

«Ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó kù luguu tí ndú ta gbínje tacó yè?

Ndâ 'duù kù koṛo có gítí ndâ i ñìnó ta gbí ndú wálá nó tacó yè?

²⁶ Ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó kù ja gó,

bindi ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndâ 'duù kù toko có gítí Mbe tí ndoo.

Ndú delè kù toko có gítí 'Duù mì Mbíri á tí Bindi-Mbíri nò.»

²⁷ «Có tí nó náa Dàvidè 'dè nò dú gii bàkà tí gí. Tacó ndâ Èródè ta Pónísiyò Pilátò táánò gii toko có ta ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, ta ndâ Ìzìriyéli mí gbí gbata tí nó, gítí Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí, náa wò je yí tí Bindi lo tí Mbíri nò. ²⁸ Ndú dígísèé toko có tí nó ká tacó bà bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí náa wò ta wotí mì lo tí Mbíri koṛo có gítí ndú cee sàà gí, máa, ndú kèjì gí bà bàkà tí nò. ²⁹ Nògí, koṛo muu lo gítí ndâ cí tí nó náa ndú ci ta ze nò, Mbe tí ze. Konì ndâ bòò mì lo, tacó wàa, ndú 'ví ma có mì lo ta yú njembí ndú. ³⁰ Ya'va 'bì lo, wàa wò 'ví 'vala ndâ mbe nò'o. Wàa, wò delè 'ví bàkà ndâ serè, ta ndâ i ñìnó mbe 'dèè nje ndâ 'duù gí nó, ta rè mì Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nò.»

³¹ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mâ gii 'deke tí ndú ji Mbíri cee gí, to gii tanga tí tí bàndò tí nó náa ndú kili mítí nò. Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò gii je wotí ji ndú me gbolò, bindi ndú gii 'bità bà ma có mì Mbíri ta gúku tí ndú wálá.

Cè ña bà 'vala ndò mì ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù

³² Ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí ta o tí nó gii ere gba có mì ndú ká gbaànjé, ta wò njembí gbí òkò tí ndú wálá. 'Bí 'duù delè mbe nì, «I mì ye,» gítí 'dóó i mì wó ta o tí nó gbí òkò tí ndú wálá. Ndâ i ñìnó náa

ndú kili nó 'dáá gî tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî. ³³ Ta o tí nò, ndâ tú mì Jézù gii dù kú ma có bà 'vala ndi Mbe tí ndoo tí Jézù 'do gbí muu'dú wó ta wotí ká tí. Mbíri delè gii cù 'dè ngo cù wó me gbolò mítí ndú 'dáá gî. ³⁴ 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe wa i ta o tí nò wálá, tacó ndâ 'duù ñinó gbí òkò tí ndú ta to nji kuu mì ndú, ta ndâ 'duù ñinó ta 'bá kuu mì ndú nó, gii sè ndâ i tí nò gí 'dè, ³⁵ bindi ndú gii kaa mboo tàkò ndâ i tí nò ji ndâ tú mì Jézù. Ndâ tú mì Jézù gii njèè ji ndâ 'duù ñinó tí ndâ mbe yê gbí òkò tí ndú náa à 'ví je ji ndú nò.

³⁶⁻³⁷ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí 'viì kòtí Lévi náa a jò yí mí Kípùrù, ta rẹ wó a Jùzépè, náa ndâ tú mì Jézù kú ni mítí wó a Bàránábà (gbí rẹ tí nò máa, «Mbe je wotí gítí i»), gii sè nji mì wó gí 'dè, bindi yí gii kaa i gbí ji ndâ tú mì Jézù tacó bà njèè ji ndâ 'duù.

5

Ndâ Ànànyà ta Sàfírà

¹ Ta 'bí o gbaànjé, ndâ 'bí 'dakò ta rẹ wó a Ànànyà, ta nawù wó ta rẹ wó a Sàfírà, gii toko có mì ndú, bindi ndú gii sè to nji mì ndú gí 'dè. ² Bindi Ànànyà gii je káa tí mboo tàkò nji mì ndú náa ndú sè gí 'dè nó ya tí ji ndâ tú mì Jézù, káa nawù wó 'di gbí i tí nò náa yí bàkà nò ngbàrángà'i gí.

³ Ànànyà mâ gii di ta i tí nò tí ndâ tú mì Jézù, Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ànànyà, Gba-wàtà jèjèkè tí wó mí gbí njembí lo tí ña ñinó náa wò gii ngùù tí mboo tàkò nji mì lo gí, bindi wò gii 'dè 'vére ji Bèri-mi-Mbíri tacó yè? ⁴ Táánò kùro bà sè nji tí nò mì lo gí 'dè, à me 'dóó nji mì lo lá? Káa, wò tà kpèti mâ gii sè gí 'dè gí, mboo tàkò me i mì lo tacó wàa wò 'ví bàkà tí go có mì lo gbí njembí lo lá? A yè ká a tàmuu lo gítí bà bàkà ña i tí nò? Wò 'dè 'vére tí nò me ji ndâ 'duù lá, wò 'dè a i ji Mbíri.»

⁵ Ànànyà mâ gii 'di có tí nò náa Piyétòrò 'dè ji yí nò, yí gii 'va tí wó to tí yú ku. Bindi gúku gii zèè ndâ 'duù tí nó mbe 'di có i tí nò mbe bàkà tí nó nó 'dáá gí. ⁶ Ndâ 'viì-'dakò bà-i-nò gii oloko gí yaà, bindi ndú gii yili yí gí. Ndú gii te yí gí sè, bindi ndú gii duu yí gí.

⁷ Ndâ 'duù mâ gii dù á bindi bà te ku Ànànyà gí sè nò ndi-ndi-ndi éno, ndú gii ñò Sàfírà ri gí tàkò ndú tà'i gí. Káa yí ñò i tí nó mbe bàkà tí á kùro wó kà nó ni lá. ⁸ Káa Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ñinó wálá a kábà mboo tàkò nji mì yo náa yo sè gí 'dè nó ká nó, Sàfírà? 'Dè yúco mì lo je wàa ye 'ví 'di gi!»

Káa Sàfírà gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Ìyoo, à 'dáá gí nò a yí .»

⁹ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Sàfírà máa, «Yo ta kù lo toko có gítí bà tala Bèri-mi-Mbíri gí! A yè ká a tàmuu yo gítí bà bàkà ña i tí nò? Wò 'di wo tí ndâ 'duù tí nó kèjì nò gí? Ndú kpónó kú gí nò 'do bà duu ku kù lo. Ndú kpónó bà te wò gí sè delè!»

¹⁰ À káa póó bà cee có tí nò gbí nje Piyétòrò, Sàfírà ngé gii 'va tí wó gbàràsà to kùro wó tí yú ku. Ndâ 'viì-'dakò tí nó mbe gí 'do bà duu ku Ànànyà nó mâ gii ri gí tà'i, ndú gii 'de Sàfírà cì delè gí. Ndú bà-i-nò gii te yí gí sè, bindi ndú gii duu yí mí rẹgbà tí 'dakò mì wó. ¹¹ I tí nò gii te gúku mítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta ndâ 'duù ñinó mbe 'di tà wo nó 'dáá gí ngé ndii gí.

Ndâ serè

¹² Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù má gii ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbíri gbí ndâ o tí nò, ndú kú gii kili ká ta bà muu ndú mítí 'bí bàndò gbí ndugù

'bá-Mbíri náa à kú nì mítí a Tàzo-mì-Sólómònì. Ndâ tú mì Jézù giì dù kú bàkà ndâ serè, ta ndâ kpo-kpò i mbe kú túbà wotí mì Mbíri ji ndâ 'duù. ¹³ Tacó éno, gúku giì kpò ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù lá nó 'do tí bà yuu tí ndú gí gbí òkò tí ndú gí. Kpétí ká éno, ndâ 'duù giì wu gbí ndú ngé ndii gí. ¹⁴ Káa, muu ndâ 'dakò ta ndâ niì mbe ùnje gítí có mì Jézù giì àdì me gbolò.

¹⁵ Ndâ 'duù Jèrùzàlémè mà giì òò ndâ serè tí nó náa ndâ tú mì Jézù kú bàkà nó, ndú giì tuu ndâ mbe nò'o mì ndú, ndú giì sii ndú kpìrì'vii ta seè kpokèji, tacó wàa, Piyétòrò má kú ndii ta nó, wàa vòó tazo wó 'ví có muu ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù delè giì tuu ndâ mbe nò'o mì ndú, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó me mbè 'do gbí ndâ gbata ñinó dè-dè ta seè Jèrùzàlémè nó, gí tí ji ndâ tú mì Jézù, bìndi ndú giì 'vala ndú 'dáá gí.

À mèèkè'i tí ndâ tú mì Jézù

¹⁷ Ju kiì giì te ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mì wó tí ndâ Jùdéya ñinó mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, gí tàkò ndâ tú mì Jézù. ¹⁸ Ndú bà-i-nò giì zèè ndú, bìndi ndú giì kaa ndú mí gbí gbolò zàa. ¹⁹ Káa o mà giì bèè gí, basilì mì Mbíri giì njaanga njekèji zàa tàkò ndú, bìndi yí giì kaa ndú gí sè. ²⁰ Yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo njè nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, wàa yo 'ví ma có gítí ngú ña 'valá tí nó ji ndâ 'duù.» ²¹ Ndâ tú mì Jézù giì njè nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bìndi ndú giì 'bità bà ma có ji ndâ 'duù si yé kú bàkà bà ngbaranga to.

Yé mà giì too gí, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mì wó, ta ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéya, giì kili muu ndú ta ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Ìzìriyèlì 'dáá gí. Ndú bà-i-nò giì tuu tú ya tí gí gbí zàa, máa, à kaa ndâ tú mì Jézù ká nó gí tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ yì. ²² Ndâ kùro ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duù gbí zàa tí nó náa a tuu ndú nó mà giì yee gbí zàa ká, ndú giì 'de ndâ tú mì Jézù tà'i lá. Bìndi ndú giì dele ndi ndú ya gí bà 'dè có ji ndâ kpo-kpò 'duù tí nó mbe tuu ndú nó, máa, ²³ «Ze 'de njekèji nè tí rítí-rítí gí, ta ndâ mbe ù njekèji zàa kuu gbí nètè mì ndú, káa, ze mà giì njaanga njekèji, ze giì 'de gbèè 'duù tà'i ká lá.»

²⁴ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta kùro ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri, mà giì 'di có tí nó, muu ndú giì ẹre tí gítí ña i tí nó mbe bàkà tí nó gí. ²⁵ Káa ndú mà giì zeke'o, ndú giì òò 'bí 'dakò yee tí ndú ta ngú có éno máa, «Ye òò ndâ 'dakò tí nó náa yo zèè ndú mí gbí zàa nó kú nìbà i ji ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri kàzò.» ²⁶ Gbolò 'duù kùro ndâ mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri mà giì 'di có tí nó, yí giì ɾuka ndâ 'bí 'duù mì wó, bìndi ndú giì ya ta ndú gí bà kaa ndâ tú mì Jézù gbí pètékè có gí tí gí kùro ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà. À tí ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri ta o tí nó a gúku éno máa, ndâ yì má gbùrùngà ndâ tú mì Jézù, ndâ 'duù bà 'vaka ndâ yì ta díí.

²⁷ Ndâ mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri mà giì yee ta ndâ tú mì Jézù kùro ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéya gí, Kùro ndâ bu-Mbíri giì do mítí ndú, ²⁸ máa, «Ze táánò ci yo kpolo ma, máa, ndòngbú tí yo ta bà nìbà i ji ndâ 'duù ta ɾè 'dakò tí nó 'ví dù ká yí nó. Káa, sè tù 'duù kpónó Jèrùzàlémè nó mbe 'di bà nìbà i mì yo lá nó wálá. Ze delè giì òò goólá yo ẹre muu yo mítí có bà kaa nderè có ku 'dakò tí nó mí muu ze gí nô! À má éno, yo 'dè nderè ña nètè mì yo nó ji ze.»

²⁹ Káa ndâ Piyétòrò ta ndâ 'bí ká wó tú mì Jézù giì 'visì có ji ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ze bà 'di kpédélé kùro a có mì Mbíri má kòzò gí, ze 'ví giì 'di có mì ndâ 'duù. ³⁰ Áá táánò a Mbíri mì ndâ ká gù ze ká 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó, káa a yo táánò ká zi yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè

mû. ³¹ Káa Mbířì kpónó gii te yí mí gbí kù'bi mì wó tí Mbířì, máa, yí dù tí kùro ndâ 'duù, wàa yí delè 'ví dù tí mbe 'vala ndâ 'duù, tí mbe 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì mì yì tí Mbířì, tí 'duù tí nó náa Mbířì bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ Ìzìriyèlì 'dáá gí a i ta rẹ wó nò. ³² Ze a ndâ mbe 'dè yúco gítí ndâ i tí nò, ze ta ndâ Bèri-mì-Mbířì, tí i-nambeè tí nó náa Mbířì kù je jì ndâ 'duù ñinó mbe 'di có mì wó tí Mbířì nò.»

³³ Có tí nò náa ndâ tú mì Jézù 'visì nò gii dù goolá ndú cu a wu mítí ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdèyà. Tacó éno, ndú gii bàkà a có bà ziki ndâ tú mì Jézù gítí có tí nò.

Gàmàliyèlì jukì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà 'do tàkò ndâ tú mì Jézù

³⁴ 'Bí kpo 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ka wó gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà, tí mbe kpòlò tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà, ta rẹ wó a Gàmàliyèlì, tí gbolò mbe kù nìbà tàkìi mì ndâ Jùdèyà jì ndâ 'duù, náa ndâ Jùdèyà 'dáá gí kù te duù mítí wó, mà gii ñò ndâ có mì ndâ 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà zò muu wó dúú-dúú lá, yí gii a gí yaà, bìndi yí gii 'dè có jì ndú éno máa, à kaa ndâ tú mì Jézù 'do gbí ngbàngà gí ndiì gàà kózò gi. ³⁵ À mà gii bàkà go có mì wó nò gí, yí gii 'dè có jì ndâ ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ndâ 'dakò! Yo kpòlò tí yo tí kpòlò gítí ña i tí nó náa yo kù koro có gítí bà bàkà ta ndâ 'duù tí nó nò. ³⁶ Ye kù 'dè có tí nó jì yo, tacó ye kù 'bì ye gítí ndâ mbe bàkà ña i tí nó náa ndâ 'dakò tí nó kpónó kù bàkà nò kí-kì; 'bí 'dakò dígísèé ta rẹ wó a Tèwùdàsì, luguu tí wó máa, yì ma. Bìndi ndâ 'duù go zì 'duù-vò ta bà nà'ò (400) ká gii tè gí tàkò i-mâ mì wó nò. À mà gii zì Tèwùdàsì gí, ndâ 'duù mì wó nò gii 'vaaka gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. À gii dù maa nò a bà zì nje ndú ká nò. ³⁷ Bìndi Tèwùdàsì nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Júda, tí 'duù Gàlilèyà, dígísèé gbí o bà 'deke muu ndâ 'duù nó gii jèjèkè cèe tí wó, máa, ndâ 'duù 'ví ñò a yì, si Mbířì mí to. Ndâ 'duù gii kù gí tàkò wó kí-kì. À mà gii zì yí delè gí, ndâ 'duù mì wó gii ta'va léé gí.

³⁸ «À má éno, có mì ye gbí njembí ye jì yo kpónó máa, yo si ndâ 'dakò tí nó mí bàndò mì ndú. Yo si ndú 'ví ya . Tacó rẹngbó i tí nó náa ndú kpónó kù bàkà nò má 'bì 'do mì 'duù, nje bà zì ta kpéé tí wó. ³⁹ Káa, à má dú káa yúco máa, nètè tí nó náa ndú kù bàkà nò a nètè mì Mbířì, yo bà kpò ndú wálá. Yo delè bà 'de tí yo kù jòò gbí có a i ta Mbířì.»

Có tí nó náa Gàmàliyèlì 'dè nò gii ya gí gbí muu ndâ 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà gí. ⁴⁰ Ndú bà-i-nò gii tè'é tí ndâ tú mì Jézù gí kùro ndú. Ndú mà gii gbì ndú gí, ndú gii ci ndú, máa, «Ndòngbú tí yo ta bà ma có jì ndâ 'duù ta rẹ Jézù 'ví dù ká yí nò.» Bìndi ndú gii dò 'bì 'do tí ndú gí.

⁴¹ Ndâ tú mì Jézù gii ñjè nó 'do kùro ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà ta pètékè tàkòcò ndú, tacó Mbířì ñò ndú 'vii tí ndâ 'duù mbe kònò sé'i ta rẹ Jézù gí. ⁴² 'Do gbí řì tí nó, ndâ tú mì Jézù gii dù kù ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ta řì 'dáá gí gbí ndùgù 'bá-Mbířì, delè ta ndi 'bá mì ndâ 'duù, máa, Jézù a Bìndi-Mbířì, ta 'bí 'duù mbe tù 'bì wó gí tà ọ ndú gbaànjé wálá.

6

Bà řuka ndâ 'duù tí ndâ mbe koni ndâ tú mì Jézù ta nètè

¹ Muu ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'bità bà àdì gí, gbínje gii 'bità bà bàkà tí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ñinó náa a jò ndú me mí 'bá Jùdèyà lá, mbe kù 'dè káa có Ìgìrìgì nó, ta ndâ jìgí'dí-jìgì'dì Jùdèyà á 'do muu có bà ñjèe i-zó-zò. Ndâ Jùdèyà ñinó náa a jò ndú mí ndiì nó gii 'bità bà 'dè kòlòwò,

máa, ndâ jígí'dí-jìgí'dì Jùdèyà ta ɾi 'dáá gí njèè i-zó-zò ji ndâ nawù ku mì ndâ yì yè ro ndâ yì lá.

² Ndâ tú mì Jézù muu'bì-nje só mâ gii 'di có tí nò, ndú gii kili ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí, bìndi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Bà jee bà ma có mì Mbíɾì mì ze mí to, wàa ze 'ví zèè tí kpoò a nètè bà njèè i-zó-zò me dú tacó tí ze lá. ³ À má éno, à nìkì éno máa, yo tí ndâ ná'vindí ze ñò ndâ 'bí 'dakò vò-nje só 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta tó ɾè ndú nó, ndú delè 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó náa Bèri-mì-Mbíɾì je wotí ji ndú me gbolò, delè tí ndâ 'duù ñinó mbe 'di gbí-o nó, tacó wàa, ze 'ví bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò. ⁴ Wàa, o mì ze 'ví dù 'dáá gí ká gítí bà 'deke tí ze ji Mbíɾì, ta nètè bà ma có mì Mbíɾì.»

⁵ Tàkòcò ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii peteke gítí có tí nò náa ndâ tú mì Jézù koɾo nò ngé ndii gí. Tacó éno, ndú gii cu 'bì ndú mítí Ìsitéfànò tí 'bí 'dakò mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbíɾì, tí 'dakò náa Bèri-mì-Mbíɾì je wotí ji yí me gbolò, gii je Filípò, gii je Pòròkòrù, gii je Nìkànòrà, gii je Tímòni, gii je Pàràménà, gii je Nìkòlávù tí 'bí 'dakò náa ɱa wó me Jùdèyà lá mbe gí 'do gbí gbata Àndiyókì, mbe kaa tí wó gí gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà kùro bà gí yí tí mbe tala có mì Jézù gí. ⁶ Ndú gii kaa ndú ta bà muu ndú vò-nje só nò ji ndâ tú mì Jézù. Ndâ tú mì Jézù mâ gii 'deke tí ndú ji Mbíɾì tacó tí ndú gí, ndú gii bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò ji ndâ 'duù bìndi ndú.

⁷ Có mì Mbíɾì gii dù kù ɾèjì bìndi bà 'viindi có gítí bà njèè i-zó-zò nò tí ɱa ñinó náa muu ndâ mbe tala có mì Jézù gii ògbù gbí gbata Jèrùzàlémè ngé ndii gí. Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ bu-Mbíɾì mì ndâ Jùdèyà delè gii 'bità bà ɾu ndi kpokekì mì Bìndi-Mbíɾì.

Bà zèè Ìsitéfànò

⁸ Mbíɾì gii bàkà nambeè ji Ìsitéfànò tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó vò-nje só náa à ɾuka ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò nó ngé ma, ta bà je wotí bà bàkà ndâ kpo-kpò seɾè mí gbí òkò tí ndâ 'duù ji yí. ⁹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ Jùdèyà mâ gii ñò ndâ i tí nò náa Ìsitéfànò kù bàkà nò, ndú gii 'bità bà jòò gbí có ta yí. Ndâ 'bí Jùdèyà tí nò mbe kaa ya gí bà jòò gbí có ta Ìsitéfànò nò gí 'do bàndò bà kili ndâ Jùdèyà ñinó náa à kù nì mítí a «Bàndò bà kili ndâ i-zógó-zogo ñinó náa a njaanga wú 'do tí miɾi ndú gí» nô, ndâ 'bí gí 'do gbí gbata Sìrínì, ndâ 'bí gí 'do gbí gbata Àlèsàndèrìyà á gbí to Másiɾi, ndâ 'bí gí 'do gbí to Sìlìsìyà, ndâ 'bí gí 'do gbí to Ásìyà. ¹⁰ Káa bà 'vii tí ndú ta Ìsitéfànò gii kpò ndú gí, tacó yí 'di gbí-o ndii ndú me 'dú, delè tacó a Bèri-mì-Mbíɾì ká kù wu có mí gbí nje wó. ¹¹ Ndú mâ gii ñò éno, ndú gii sì ndâ 'bí 'duù tàbèngii máa, ndú waaka có ta ɾè Ìsitéfànò éno maa, «Ze 'di kòcò 'dakò tí nó tí Ìsitéfànò nó kù 'dè zu có gítí ndâ Mòze ta Mbíɾì.»

¹² ɱa có tí nò, máa, Ìsitéfànò kù 'dè zu có gítí ndâ Mòze ta Mbíɾì nò, mâ gii 'va tí gbí tù ndâ Jùdèyà, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndú, ta ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndú, ndú gii zèè Ìsitéfànò ya tí gí gbí gbolò ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà. ¹³ Ndú mâ gii yee ta yí kùro ndâ kpo 'duù mì ndú gbí ngbàngà gí, ndú gii waaka ndâ 'véɾè gítí wó ji ndú, máa, «'Dakò tí nó kuu nó ta o 'dáá gí kù 'dè vò có gítí 'bá-Mbíɾì mì ndoo ji ndâ 'duù, yí delè kù 'dè vò có gítí tàkìi mì ndoo. ¹⁴ Ze zèè yí kù 'dè có ji ndâ 'duù éno máa, 'dakò tí nó tí Jézù mbe gí 'do Názàrètì nó kèjì gí bà ki'viki 'bá-Mbíɾì mì ndoo nó gí to. 'Bí kòcò wó mbe gii 'va tí gbí tù ze delè a ñinó máa, ní gbèè Jézù tí nò

a mi yì nò delè kẹ̀jì gí bà 'visì tàkìi tí nó náa Mòze dígísèé je ji ndâ ká gù ndoo, náa ndú gii 'dòkò kpòò yee tí tí ndoo nó gí.»

¹⁵ Ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdéyà 'dáá gí gii zeke gbí ọ̀ Ìsítéfànò ngbóó gítí có tí nó náa ndú 'di ta ẹ̀ wó nó. Káa, ta o tí nó náa ndú kù zeke ta o gbí ọ̀ wó nó, ndú gii ọ̀ gbí ọ̀ wó kù tòngbaà go gbí ọ̀ basìlì mì Mbírì nò.

7

Kòcò Ìsítéfànò ji ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà

¹ Ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà má gii 'di kòcò ndâ mbe kpì ngbàngà tí Ìsítéfànò cee gí, Kùro ndâ bu-Mbírì, tí gbolò 'duù kùro ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà 'dáá gí, gii 'vee Ìsítéfànò, máa, «Ndâ có tí nó náa ndâ 'duù tí nó 'dè gítí lo nó a yúcó?»

² Káa Ìsítéfànò gii 'visì có ji yí máa, «Ákoo ndâ ná'vindí ye! Ákoo ndâ bu ye! Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di có mì ye náa ye kpónó kẹ̀jì gí bà 'dè ji yo nò. Mbírì tí nó mbe kù tòngbaà ngbèzèè nó dígísèé túbà tí wó ji bu ndoo tí Àbìráámò si yí ta 'bá gbí to Mèsòpòtámìyà á kùro bà 'dòkò 'bá mì wó gí gbí gbata Àránì. ³ Bìndi yí gii 'dè có ji yí éno máa, «Njè nó 'do 'bá mì yo gí. Co 'do gbí òkò tí ndâ nambe lo, wàa wò 'ví ya gítí to tí nó náa ye bà túbà ji wò nò.» ⁴ Àbìráámò bà-i-nò gii 'dòkò 'bá 'do gbí òkò tí ndâ nambe wó gbí to mì ndâ 'duù Kàlìdíyà go có mì Mbírì nò, ya gí gbí gbata Àránì. Bu Àbìráámò má gii cì gí, Mbírì gii 'dè có ji yí máa, yí 'dòkò ta 'bá gí gí bàndò tí nó náa yì tí Mbírì táánò cì yí gítí, náa yo wúnó kù 'vala tí nó. ⁵ Káa Mbírì ta o tí nó waa 'bí làmbu to kpèti ká 'várá éno ji Àbìráámò tí 'dóó nìndi wó gítí miṛi wó lá. Mbírì gii cì Àbìráámò a i éno máa, «Ye tí Mbírì bà je to tí nó ji yo ta ndâ 'viì bìndi lo.»

«Gbèè 'viì go mè gbí u tì nó ta o tí nó, náa Mbírì cì tí ta Àbìráámò nò, mì Àbìráámò wálá. ⁶ Káa 'dóó kòcò Mbírì ji Àbìráámò ta o tí nó éno máa, «Ndâ 'viì-gù lo bà dù tí ndâ mbe 'dó-'do á 'bá mì ndâ tende ọ̀ ndâ 'duù. Ndâ tende ọ̀ ndâ 'duù tí nó bà gii bàkà bòò mítí ndú, ndú bà toṛo nje ndú ta to ta ndoo zi'duù-vò ta bà nà'ò (400). ⁷ Káa, a ye tí Mbírì ká bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó á muu ndú. Bìndi ndâ 'duù mì ye bà gí 'do 'bá mì ndâ ku'di gí bà bàkà i ji ye tí Mbírì á mí bà-i-nò.» ⁸ Mbírì gii 'dè có ji Àbìráámò máa yí ya gí gbí gázà tacó bà túbà máa ndâ yì tí Mbírì toko nambeè ta yí gí. Tacó éno, Àbìráámò má gii jò Ìzákò, yí gii waa yí ta sili vò-nje ta'ò bìndi bà jò yí. Ìzákò má gii jò Jàkóbè, yí delè gii bàkà ká éno. Jàkóbè delè gii bàkà ká éno mítí ndâ 'viì mì wó muu'bi-nje só tí ndâ ẹ̀ngbó mbe jò ndâ ọ̀ ndâ Ìzìrìyèlì muu'bi-nje só nò.

⁹ «Káa ndâ 'bí 'viì mì Jàkóbè gii sì ná'vindí ndú Jùzépè gí 'dè tí bòò ji ndâ 'duù ya tí gí Másiṛì ta kii gí. Káa Mbírì ta o tí nó kuu tàkò Jùzépè. ¹⁰ Yí gii ọ̀ yè ọ̀ wó, yí gii je muu ji yí tí ọ̀ nìno náa go có mì wó gii dù tí Fàràyónè (gbí máa, gbolò gba mì ndâ 'duù Másiṛì) ngé ma. Tacó éno, yí gii te Jùzépè tí kùro ndâ kpo-kpò 'duù mì wó Másiṛì 'dáá gí, delè tí mbe kpòlò tí ndâ 'duù, ta ndâ 'dóó i-'bá mì wó tí gbolò gba.

¹¹ «Ta o tí nó náa Jùzépè kuu tí Másiṛì nò, làngawìrì gii tè to. Ndâ 'duù Másiṛì ta ndâ 'duù Kánàni gii ze'veṛe ta go zé'veṛè-zé'veṛè. Ta o tí nó, làmbu 'bí i tacó bà ọ̀ mítí tì ndâ ká gù ndoo ngé éno gí wálá. ¹² Jàkóbè má gii 'di có cù gí Másiṛì, yí gii tuu ndâ ká gù ndoo gí kà. ¹³ Gbí kpédélé nó mì ndú nò, Jùzépè túbà tí wó ji ndú lá. Yí gii túbà tí wó ji ndâ ná'vindí

wó a i gbí bà só bà ya ndú gí Másiṛì, bìndi yí gù tù ta bà tí ndú jì gbolò gba mì ndâ 'duù Másiṛì. ¹⁴ Jùzépè bà-i-nò gù tuu tú gí tàkò bu wó Jàkóbè, ta ndâ sè ná'vindí wó, ta ndâ 'viì mì ndú 'dáá gí. Muu ndâ kòtí Jàkóbè ta o tí nò 'dáá gí a ndâ 'duù zi'duù-ta'ô-nje muu'bi nje-muu'bi vô (75). ¹⁵ Ndâ Jàkóbè ta ndâ ká gù ndoo gù miì 'dáá ká mí Másiṛì, ¹⁶ káa a duu ndú mí kà lá. À tuṛu ku ndú ya tí gí bà duu a i mí 'bá bìndi ndú gbí gbata Sèkímì mítí 'bí bàndò bà duu ku náa Àbìráámò sè 'do mì ndâ 'viì mì Àmórà tí bu Sèkímì.

¹⁷ «O bà bàkà go cí tí nó náa Mbíṛì ci ta Àbìráámò kácá-kácá nó mâ gù dooko gí, ndâ 'duù mì ndoo gù jò àdì mí Másiṛì ndii ñinó sàà kùṛo nó gí. ¹⁸ Ta o tí nò, 'bí ngú gbolò gba mbe ñò Jùzépè ni lá gù le bèrè mì ndâ 'duù Másiṛì. ¹⁹ Ngú gba tí nò gù pèrè ndâ ká gù ndoo pèrè-pèrè. Yí mèèkè'i tí ndâ ká gù ndoo ta bà 'vaka ndâ dó 'viì mì ndú 'do 'bì ndâ nawu ndú gí 'dè, tacó wàa ña ndú 'ví miì gí. ²⁰ Ñinò a gbèe vô o tí nó náa à jò Mòze gbí nò. À me ña banga tí lo tí dó 'viì á gbí ṛo Mbíṛì lá! Ndâ nawu Mòze gù ngùù yí mí tà'i ta pì ta'ô. ²¹ Bà ngùù yí mâ gù kpò ndâ nawu wó gí, ndú gù te yí gí sè 'do tà'i. Nájú gbolò gba mì ndâ 'duù Másiṛì bà-i-nò gù 'de yí. 'Viní tí nò gù te yí, bìndi yí gù ko yí kpolo tí 'dóó 'viì mì wó. ²² À gù kpolo yí ta bà ñibà bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù Másiṛì 'dáá gí jì yí, bìndi yí gù gí tí gbolò muu-có, delè tí gbolò mbe bàkà ndâ i.

²³ «Mòze mâ gù gí tí 'dakò ta ndoo tí wó zi'duù-só gí, yí gù koṛo có bà co wṛi ya gí mì ndâ nambe wó tí ndâ Ìzìrìyèlì. ²⁴ Yí mâ gù ya gí mì ndâ nambe wó, yí gù ñò 'bí 'duù Másiṛì kù mèèkè'i tí 'bí Ìzìrìyèlì. Yí gù yuu tí wó gí gbí có tí nò, bìndi yí gù zi 'duù Másiṛì tí nò muu nambe wó Ìzìrìyèlì tí nò gí. ²⁵ Mòze ta o tí nò si éno máa, ndâ nambe yì ñò ni gí máa, a Mbíṛì ká tuu yì gí bà njaanga wú 'do tí miṛi ndú. Keelá, ña có tí nò gbí muu ndú wálá.

²⁶ «Ta 'bí yé bìndi ñinó, Mòze gù 'de ndâ 'bí nambe wó tí ndâ Ìzìrìyèlì kù bàkà gbínje gbí òkò tí ndú. Yí gù jè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndú ta bà 'deke tí wó jì ndú, máa, <Ákoo, ndâ ná'vindí ye! Yo kù mèèkè tí yo gbí òkò tí yo ta kpéétí yo éno á gítí có yè, ndâ nambe ye?»

²⁷ «Káa 'duù tí nó mbe kù mèèkè'i tí ka wó nó gù mò Mòze 'do gbí òkò tí ndú gí. Bìndi yí gù 'vee yí máa, <A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze? ²⁸ À tí lo nò a go bà zi ye á go ñinó náa wò zi ta 'duù Másiṛì tí nó yáánó nó?» ²⁹ Có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò gù te gúku mítí Mòze, bìndi yí gù fa ta 'bá 'do Másiṛì ya gí gbí to Mádìyàmì, bìndi yí gù jò ndâ 'viì sósò'ô mí kà.

³⁰ «Ta 'bí o gbaànjé, basìlì mì Mbíṛì gù túbà tí wó jì Mòze gbí ngba wu mbe ku doo 'bí bè'i á gbí kángáá nga ngoò á dè ta Gú Sínàyì si ndoo tí Mòze zi'duù-só bìndi bà fa yí 'do Másiṛì. ³¹ Nje Mòze gù 'dèè ta bà ñò ña i tí nò gí. Yí mâ gù yèè dè, tacó wàa yì 'ví 'viiki i tí nò ñìkì maa, yí gù 'di kòcò Mbíṛì kù 'dè có jì yí máa,

³² <Ye a Mbíṛì mì ndâ ká gù lo:

Ye a Mbíṛì mì Àbìráámò,

ye a Mbíṛì mì Ìzákò,

ye a Mbíṛì mì Jàkóbè.>

Bà zeke'o gù kpò Mòze gí, yí gù dù kù gu kpùṛù-kpùṛù ta gúku. ³³ Káa, Mbe tí ndoo gù 'dè có jì yí máa, <Jaka ndâ tàrà 'do tí kò lo gí, tacó à kaa bàndò tí nò náa wò kù ṛò tìyò tí nò jì ye tí Mbíṛì gí. ³⁴ Ye tí Mbíṛì ñò bà mèèkè'i tí ndâ 'duù mì ye á Másiṛì gí. Ye 'di mèlè muu ndú gí. Tacó éno,

ye gí nó gí bà 'vala ndú. À má éno, gí kpónó, wàa ye 'ví tuu wò jì ndú Másiṛì kà.»

³⁵ «Mbírì táánò tuu jì ndâ Ìzìrìyélì nò káa gbèe Mòze tí nó náa ndú tí ndâ Ìzìrìyélì táánò 'vèè-gbì-nje wó éno máa, <A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze?> nó, gí bà dù tí kùro ndú tí mbe 'vala ndú, ta bà tuu basìlì mì wó tí Mbírì jì yí gbí bè'i.

³⁶ «Mòze gii bàkà ndâ serè ta ndâ kpo-kpò i mí Másiṛì, delè mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó náa à kù nì mítí a Bì-bi Kápá nò. Nìnò a gbèe Mòze tí nó dígísèé mbe tè kùro ndâ Ìzìrìyélì gbí kángáá nga ngoò ta ndoò zì'duù-só nò. ³⁷ À delè dígísèé káa gbèe Mòze tí nó ká 'dè có jì ndâ Ìzìrìyélì éno máa, <Mbírì bà bàkà 'bí mbe 'dòkò có mì wó á go ye nó jì yo á 'do gbí òkò tí ndâ 'dóó ná'vindí yo,> nò. ³⁸ Nìnò a gbèe Mòze tí nó dígísèé mbe dù tí mbe 'dòkò có gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo ta ndâ basìlì tí nó mì Mbírì mbe 'dòkò có jì yí pí Gú Sínàyì nò. À gii dù káa gbèe yí tí Mòze tí nó náa Mbírì dígísèé 'dè ndâ có mì wó tí Mbírì, tí ndâ có mbe kù 'vala ndâ 'duù nó, jì yí, bìndi yí gii 'dè ndí jì ndâ ká gù ndoo, náa ndâ ká gù ndoo gii 'dòkò ndí kpòò yee tí tí ndoo nò. ³⁹ Nìnò a gbèe Mòze tí nó dígísèé náa ndâ ká gù ndoo biya bà 'di có mì wó si ndú gbí kángáá nga ngoò gí, ndú mâ gii mò yí 'do kùro ndú gí nje seè gí, à gii dù gbí muu ndú ta o tí nó kpolo ma a có gítí bà dele ndi ndú gí Másiṛì nò. ⁴⁰ Nìnò a gbèe Mòze tí nó náa ndâ ká gù ndoo dígísèé mâ gii biya yí si ndú gbí kángáá nga ngoò gí, ndú gii 'dè có jì Àrónì tí ná'vindí wó, máa, <Bàkà ndâ 'bí mbírì jì ze, wàa ndú 'ví tè kùro jì ze, tacó ze 'di gbí có mì Mòze tí nó tí mbe kaa ze 'do Másiṛì gí tí gí nó nó lá> nò.

⁴¹ «Nìnò a o tí nó dígísèé náa ndâ ká gù ndoo gii suu ta 'viì-mò'dú, bìndi ndú gii dù kù ci mbelè jì i tí nó náa à káa ndú ká suu ta 'bì ndú nó ta cèe pétékè tàkòcò ndú nò. ⁴² Tacó éno, Mbírì gii 'visì kapí wó gítí ndú gí, yí gii si ndú tí ndâ mbe bàkà i jì ndâ bààcì mì ndú tí ndâ yii, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì máa, Mbírì máa,

<Yo táánò waaka ndâ nò tacó wàa yo 'ví ci jì ye
gbí ndâ ndoò tí nó náa yo táánò too zì'duù-só
mí gbí kángáá nga ngoò nó gí, ndâ Ìzìrìyélì?

⁴³ Yo táánò kaa kù nò tí a ndâ i tacó bà tò ta nduúrù jì sú mbírì mì yo
ta rè wó a Mòlókì nó,
gii je yii tí nó tí Rèfàni nò.

Yo te a ndâ sú mbírì mì yo náa yo ká suu ndú ta 'bì yo,
yo gii nò ta bà bàkà i jì ndú.

À má éno, ye bà kaa yo ya tí gí gbí 'dú to
mbe ndii nìnó gí ngéé kapí Bàbilóniyà.»

⁴⁴ «Ndâ ká gù ndoo dígísèé gbí kángáá nga ngoò gii tò nduúrù náa a Mbírì ká 'vii wú bà ka bà jì ndú, bìndi ndú gii te díí tí nó náa Mbírì cu ndâ có mì wó muu'bì mítí jì Mòze nó mí tà. ⁴⁵ Ndâ ká gù ndoo gii 'dòkò wú bà ka bà nduúrù tí nó náa Mbírì je jì ndú nò kpòò yee tí Jósùwà, tí mbe gii ya tí gí gbí to tí nó náa ndú táánò mòkò ndâ mbe ta wotí mì Mbírì 'do gbí gí, bìndi ndú gii zogo nò. Nduúrù tí nó gii dù tí to tí nó yee gbí o mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndoo, ⁴⁶ náa tàkòcò Mbírì táánò peteke gítí wó, káa yí gii 'deke tí wó jì Mbírì, máa, yí si yì 'ví gèè 'bá-Mbírì jì Mbírì mì Jàkóbè.

⁴⁷ Káa à gii gèè 'bá-Mbírì a Sólómònì tí 'viì bìndi Dàvidè. ⁴⁸ Kpètí ká éno, Mbírì 'vala tà'i tí nó náa a 'duù ká bì ta 'bì wó nó lá. Jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè éno máa, Mbírì máa,

⁴⁹ <Rì a jàlàmbà mì ye,

bìndi to tí nó a bàndò bà kaa kò ye.
 Yo bà bì ji ye a ña 'bá yè?
 Yo bà bàkà ji ye a ña bàndò yè,
 wàa ye 'ví dù tí ?

⁵⁰ Áá táánò me ye ká bàkà ndâ i tí nó 'dáá gî nó lá?>

⁵¹ «Ndí yo ndâ mbe ngbútù! Ndâ tù-ká-kpò-có! Njembí yo go njembí ndâ 'duù ñinó mbe ñò Mbíri ni lá nô. Yo ta o 'dáá gî kú kpò có mì Bèri-mì-Mbíri go i mì ndâ ká gù yo. ⁵² Yo ni rẹ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri gbaànjé náa ndâ ká gù yo dígísèé mèèkè'i tí wó lá ji ye gi! A ndú dígísèé ká ziki ndâ mbe ma có gítí bà gí 'Duù tí nó ta nètè mì wó jáá nô. Káa à kpónó a yo ká gù dù tí ndâ mbe cu gombò tí wó, delè tí ndâ mbe zi yí. ⁵³ À gù dù ndí a yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tuu ndâ basìlì mì wó ta ndâ có mì wó ji yo nó ká gù dù tí ndâ mbe kpolo tí ndâ có tí nó lá.»

⁵⁴ Có tí nó náa Ìsítèfànò 'dè nò gù doo ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà go wu, bìndi ndú gù ọ 'bì ndú ta sé có. ⁵⁵ Káa Bèri-mì-Mbíri gù je wotí ji Ìsítèfànò me gbolò, yí mà gù zeke'o lèè gí gbíri, yí gù ñò Mbíri ngbèzèè, ta Jézù kù rọ tíyò mò gí gbí kù'bì mì Mbíri. ⁵⁶ Bìndi yí gù 'dè có ji ndâ kpo 'duù, máa, «Ye kpónó kù ñò njekèjì gbíri njaanga tí ngàà gí, bìndi 'Viì-mì-'Dakò kù rọ tíyò mò gí gbí kù'bì mì Mbíri.»

⁵⁷ Ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà gù kpò 'bì ndú mítí tù ndú kù pì ta kù 'do tí bà 'di có tí nó mì Ìsítèfànò nò gí. Ndú gù oloko ta ngèlè ya gítí wó, ⁵⁸ ndú gí ja yí 'do gbí gbata gí sè, bìndi ndú gù 'vaka yí ta díí. Ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dè yúcó gítí Ìsítèfànò gbí ngbàngà gù jaka ndâ bongo mì ndú 'do tí ndú gí, bìndi ndú gù kaa ji 'bí 'viì-'dakò ta rẹ wó a Sàwúlè tacó bà kpolo tí . Bìndi ndú gù kaa ya gítí bà 'vaka Ìsítèfànò ta díí, ta sè ndâ 'bí 'duù.

⁵⁹ Káa ta o tí nó náa ndú kù 'vaka Ìsítèfànò ta díí nò, Ìsítèfànò gù 'deke tí wó, máa, «Mbe tí ye Jézù, si lilí ye 'ví ya gí mì lo!» ⁶⁰ Yí bà-i-nò gù kucuku muungbó wó mí to, bìndi yí gù 'deke tí wó ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Kaa có vò i tí nó mítí ndú lá, Mbe tí ye!» Ìsítèfànò 'deke káa tí wó nò gí nó, yí gù cee gí.

8

Sàwúlè mèèkè'i tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù

¹ 'Viì-'dakò tí nó tí Sàwúlè mbe kpolo tí ndâ bongo mì ndâ mbe zi Ìsítèfànò nó gù ẹrè wú'dè có bà zi Ìsítèfànò nò ngiri'ví gí. Bìndi bà mèèkè'i tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè gù 'bità bà zì ta gbèè ri bà zi Ìsítèfànò nò tí vò ña ñinó náa sè ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí gù 'vaaka ta gúku gbaànjé-gbaànjé ta ndi gbí ndâ gbata gbí ndâ to Jùdèyà, ta ndâ to Sàmáriyà 'dáá gí, si káa ndâ tú mì Jézù.

² À káa ndâ 'bí tó 'duù mbe kù zè Mbíri ta tó njembí ká gù duu ku Ìsítèfànò, bìndi ndú gù wa yí.

³ Káa Sàwúlè gù bàkà a cèè ndi wó tacó bà mì káa 'dóó ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù tó'dó gí. Yí gù nò cee njekèjì mì ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, kù zèè ndâ 'dakò ta ndâ niì, náa yí má 'de ndú gí nó, ya tí gí gbí zàà.

Filípò ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà

⁴ Ndâ 'duù tí nó mì Jézù mbe 'vaaka ta ndi muu to ta gúku bà mèèkè'i tí ndú nó gù 'vèè ta bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù gbí ndâ to tí nó náa ndú fa ngèlè vò i ya ta ndi tí nó. ⁵ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta rẹ

wó a Filípò, mbe fa ngèlè vò i tí nò mbe 'de ndú nò, ya a i gí gbí 'bí gbata gbí to Sàmáryà, gii dù kú ma có tí Bìndi-Mbíri ji ndá 'duù kà. ⁶ Ndá mbè 'duù tí nò náa Filípò kò-kò ta rẹ Bìndi-Mbíri ji ndú nò gii ùnje gítí ndá có mì Filípò ta njembí ndú gbaànjé, tacó ndú 'di tàwo ndá 'bí serè ñinó náa yí bàkà nó gí, ndú delè gii ñò ndá kpo-kpò i ñinó náa yí bàkà nó ta ọ ndú: ⁷ ndá serè bà co ndá i ta bà tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà 'do gbí muu ndá 'duù me mbè, delè ta bà 'vala ndá 'duù ñinó mbe gbele've gí nó, ta ndá mbe kú nò gbèlè-gbèlè nó me mbè. ⁸ Tacó éno, tàkòcò ndá 'duù gbí gbata tí nò gii peteke ngé ndii gí.

Simónè tí mbe yèè

⁹ Ta o tí nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè, tí mbe kú bàkà ndá i-yèè, náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndá 'duù gí, kuu ta 'bá gbí gbata tí nó náa Filípò kú dù gbí nò. Simónè tí nò bàkà tí wó ji ndá 'duù máa, yì ma. ¹⁰ Tacó éno, ndá 'duù gbí gbata tí nò 'dáá gí, ndá 'duù ñinó ta rẹ ndú a rẹ nó, gii je sè ndá yè, 'dáá gí ta o tí nò kú 'di có mì wó. Ndú gii gbì rẹ mítí wó máa, «Yí a wotí tí nó mì Mbíri náa à kú nì mítí a <Ma>» nò. ¹¹ Ndá 'duù tí nò kú 'di có mì Simónè tacó yí kú bàkà ndá i-yèè náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndú gí mí kùro ndú ta kòndi o.

¹² Ndá 'dakò ta ndá nì me mbè má gii ùnje gítí ndá có tí nó náa Filípò kú kò ta kò ji ndú gítí bà dù Mbíri tí Gba, ta bà kò-kò ta rẹ Jézù tí Bìndi-Mbíri nó gí, Filípò gii caka tí ndú gí. ¹³ Simónè delè má gii ùnje gí, Filípò gii caka tí wó gí. Bìndi bà caka tí Simónè nò, yí gii dù ká kpíri-kpíri ta Filípò kú zeke ndá serè, gii je ndá kpo-kpò i tí nó náa Filípò kú bàkà nó, ta 'bí ọ có náa yí bà 'dè gbí nje wó wálá, tacó bà 'di gbí ọ ndá i tí nó náa Filípò kú bàkà ndú nò kpò nje wó gí.

¹⁴ Ndá tú mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè má gii 'di có éno máa, ndá 'duù Sàmáryà ùnje gítí có mì Jézù gí, ndú gii tuu ndá Piyétòrò ta Jòvànì ya tí ji ndú. ¹⁵ Ndá Piyétòrò ta Jòvànì má gii yèè Sàmáryà gí, ndú gii 'deke tí ndú ji Mbíri, tacó wàa, yí 'ví tuu Bèri mì wó gí muu ndá 'duù tí nò mbe ùnje gítí có mì Jézù gí nò. ¹⁶ Tacó yèè tí o bà gí ndá Piyétòrò ta Jòvànì nò, à caka káa tí ndá 'duù Sàmáryà ta rẹ mì Mbe tí ndoo tí Jézù gí, káa Bèri-mì-Mbíri gí gí muu ndú kálásè. ¹⁷ Tacó éno, ndá Piyétòrò ta Jòvànì bà-i-nò gii kaa 'bì ndú mí muu ndá 'duù tí nò, bìndi Bèri-mì-Mbíri gii gí gí muu ndú.

¹⁸ Simónè má gii ñò bà gí Bèri-mì-Mbíri gí muu ndá 'duù ta o bà kaa 'bì ndá tú mì Jézù mí muu ndú nò, yí gii je gùrúsù ji ndú, ¹⁹ bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo je 'bí ọ wotí tí nó mì yo nò ji ye delè, tacó wàa, ye má tee ta 'bì ye mí muu 'duù, wàa Bèri-mì-Mbíri 'ví gí gí muu wó.»

²⁰ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji Simónè máa, «Yo 'ví mì ta gùrúsù mì lo nó kpú, tacó bà koro có máa, gùrúsù a i bà sì i ñinó náa Mbíri ká kú je ji ndá 'duù tí i-nambeè nò. ²¹ Bà i mì lo gbí i tí nó wálá, 'bí i ta rẹ lo delè gbí wálá, tacó Mbíri ñò njembí lo me dúú lá. ²² À má éno, 'visì muu lo 'do tí ọ vò bà koro có mì lo nó gí, wàa wò 'ví 'deke tí lo ji Mbíri, tacó wàa, yí 'ví je ta à-cee-gí ji wò gítí ọ bà koro có tí nó náa wò kú koro nò. ²³ Tacó ye ñò ni gí, máa, a ju kii ká kú zi wò. Vò i delè da 'bò mítí kò lo gí.»

²⁴ Káa Simónè gii 'visì có ji Piyétòrò máa, «'Deke tí lo ji Mbíri tacó tí ye, tacó wàa, 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá i tí nó náa wò nì rẹ ndú nò 'ví me ye lá.»

²⁵ Ndá Piyétòrò ta Jòvànì má gii 'dè có, ta bà kò-kò ta có mì Mbe tí ndoo, ji ndá 'duù gbí gbata tí nó Sàmáryà náa ndú ya gítí nò cee gí, ndú gii dele

ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá tí kpokèjì gbí to Sàmáriyà.

Ndâ Filípò ta 'bí gbolò 'dakò mbe gí 'do Èsiyópiyà

²⁶ Ta o tí nò, basìlì mì Mbírì gii 'dè có ji Filípò máa, «Viindi tí lo, wàa wò 'ví zèè zì kpokèjì tí nó mbe mò gí gbí'dè, mbe 'do Jèrùzàlémè kú gí gí gbí gbata Gázà nò.»

²⁷ Filípò bà-i-nò gii 'bì nó go có tí nò náa basìlì mì Mbírì 'dè ji yí nò. Yí mâ gii zeke'o si yí kpokèjì, yí gii nò a 'bí 'dakò náa a ba yí gí, tí gbolò 'duù mbe kú kpolo tí ndâ i-'bá mì Kàndékè (gbí máa gba-nii), mì ndâ 'duù Èsiyópiyà. ²⁸ Gbolò 'duù tí nò ta o tí nò kú dele ndi wó gí 'bá 'do bà bàkà i-Mbírì Jèrùzàlémè. Yí ta o tí nò ki tí wó gbí àràbíyà-kècè mì wó kú 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì.

²⁹ Bèri-mì-Mbírì bà-i-nò gii 'dè có ji Filípò máa, «Yèè ndi lo dê gítí àràbíyà tí zô.»

³⁰ Filípò mâ gii yèè dê gítí àràbíyà tí nò go có mì Bèri-mì-Mbírì nò, yí gii 'de 'dakò tí nò kú 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ìzáyà. Bìndi Filípò gii 'vee yí máa, «Wò kpónó 'di gbí có tí nò náa wò kú 'deke nò gí?»

³¹ Káa yí gii 'visì có ji Filípò máa, «Ye bà 'di gbí ta kpéétí ye ta ña kpokèjì ngayi, sè káa ñinó náa 'bí 'duù má koni ye?» Yí bà-i-nò gii tè'é tí Filípò gí mì ndú ta yí yaà.

³² Có tí nò náa gbolò 'duù tí nò kú 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbírì nò éno máa,

«Yí táánò go rómbo náa à kú ja yí ya tí gí nje sizo.

Yí táánò dù ká nghì,

go 'viì-rómbo ta nje wó tí wó wálá kùro mbe kú 'dii se tí wó.

Yí táánò njaanga nje wo lá.

³³ Áá táánò ñonoko yí,

ta gbèe 'duù mbe tí muu wó wálá.

Mbe 'dè tà-ká-tà gítí ndâ ká gù wó wúnò bà dù wálá,

tacó à kaa yí ta 'bú si sè o mì wó me 'dú gí kùro.»

³⁴ Gbolò 'dakò tí nò mâ gii 'deke i tí nò cee gí, yí gii 'visì tí wó gítí Filípò, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò kú 'dè có tí nò gítí 'dóó kùùkpò dìi wó wèè, gítí 'bí 'duù kè'bí? 'Dè ji ye gi.» ³⁵ Káa Filípò bà-i-nò gii 'bità bà 'visì có ji yí ta bà 'dè gbí có tí nò náa yí 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbírì nò má kózò gí, yí bà gii 'dè gbí Banga-Ngú-Có mì Jézù ji yí.

³⁶ Ndú mâ gii yèè gí kùro, ndú gii 'de ngo kpokèjì, bìndi gbolò 'dakò tí nò gii 'vee Filípò máa, «Ìjò ngo kuu zô, à má éno, 'dóó ɾè i tí nó mbe tii bà caka tí ye nó kpónó 'ví dù a ña yè?»

³⁷ Káa Filípò gii 'visì có ji yí máa, «Wò má ùnje ta njembí lo gbaànjé gí, àá bà caka tí lo gí.»

Gbolò 'dakò tí nò bà-i-nò gii 'visì có ji Filípò máa, «Ye ùnje gí! Ye ùnje gí máa, Jézù tí Bìndi-Mbírì a 'Viì-mì-Mbírì.»

³⁸ Gbolò 'dakò tí nò gii ɾò àràbíyà mì wó mí tìyò bìndi bà 'dè có tí nò, bìndi ndú gii ya ta Filípò gí tà ngo, bìndi Filípò gii caka tí wó gí. ³⁹ Ndú mâ gii co gí sè 'do tà ngo gí, Bèri-mì-Mbírì gii te Filípò 'do tí gbolò 'dakò tí nò gí. Yí gii nò Filípò káká'i lá, káa yí gii nò sè nó mì wó ta pétékè tàkòcò wó.

⁴⁰ Filípò gii 'de tí wó ñìndi wó a i ngé gbí gbata Àzátù, bìndi yí gii cee sè nó mì wó ta bà ma Banga-Ngú-Có ta ndi gbí ndá gbata ta ndi tí kpokèjì léé gí di ngé gbí gbata Cèzàríyà.

9

Bà 'visi muu Sàwùlè

¹ Sàwùlè gii dù á tàkòcò ndá mbe tala có mì Mbe tí ndoo go 'bili sè. Tacó éno, yí gii ya gí mì Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdéyà, ² tacó wàa, yí 'ví cu wáràgà tacó bà je wotí ji yì, wàa yì 'ví ya tí ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri á gbí gbata Dàmásikù, wàa yì má 'de ndá 'dakò ta ndá nì mbe kù ru ndi «Kpokèjì tí nò» mì Jézù nò kà, yì 'ví zèè ndú, wàa yì 'ví kaa ndú gí tí gí Jèrùzàlémè.

³ Káa, si Sàwùlè kú ya gí Dàmásikù, si yí dooko dè ta gbata Dàmásikù gí, yí gii gu káa ndi ta ngba'o 'do gbíri mbe ngbaraŋa to jèlè yí gí. ⁴ Yí gii 'va tí wó to, bìndi yí gii dù á to kà kù 'di kòcò 'duù kù tè'é tí wó, máa, «Sàwùlè! Sàwùlè!» Bìndi 'duù tí nò gii 'vee yí máa, «Wò kù mèkèkè'i tí ye tacó yè?»

⁵ Káa Sàwùlè gii 'vee 'duù tí nò máa, «Wò a 'di, Mbe tí ye?»

Káa 'duù tí nò gii 'visi có ji Sàwùlè máa, «Ye a Jézù tí nó náa wò kù mèkèkè'i tí wó nò. ⁶ A gí yaà kpónó, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dàmásikù, wàa à 'ví túbà i tí nó náa wò 'ví bàkà nó ji wò kà.»

⁷ Ndá 'duù tí nó muu nó ta ndá Sàwùlè nó gii rò tíyò ngbi-ngbii, tacó ndú kù 'di káa kòcò 'duù kù 'dè có ji Sàwùlè, káa ndú nò 'duù tí nó lá. ⁸ Sàwùlè gii a gí yaà 'do to bìndi i tí nó ta ro wó ngba-ngbàà, káa yí nò gbèe i lá. Bìndi ndá ka wó tí nó náa ndú ta ndú nó ká gii ja yí gbí sù ro ya tí gí gbí gbata Dàmásikù. ⁹ Yí gii dù gbí sù ro ta sili ta'ò. Gbí ndá sili tí nó ta'ò nò, i-zò-zò di gbí nje wó lá, yí delè tò ngo mítí nje wó lá.

¹⁰ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rẹ wó a Ànàníyà, kuu gbí gbata Dàmásikù. I tí nó má gii bàkà tí mítí Sàwùlè gí, Mbíri gii gí gí muu Ànàníyà go i gbí ri nò. Yí gii tè'é tí wó ta rẹ wó máa, «Ànàníyà!»

Ànàníyà gii ùnje ji Mbíri máa, «Ye kuu nò, Mbe tí ye.»

¹¹ Bìndi Mbe tí ndoo gii 'dè có ji Ànàníyà máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì 'dakò tí nó tí Jùdà nó, tí kpokèjì tí nó náa à kù nì «Jáá-kpokèjì» mítí nò. Wàa, wò 'ví 'vee bà tí 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Tárásùsù, ta rẹ wó a Sàwùlè. Yí kpónó kuu kà kù 'deke tí wó ji ye tí Mbíri. ¹² Ye túbà tí lo tí Ànàníyà ji yí gbí ri gí, máa, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Ànàníyà kèjì gí bà tee 'bi wó mítí wó, tacó wàa, ndá ro wó 'ví njaanga tí gí.»

¹³ Ànàníyà má gii 'di có tí nò, yí gii 'visi có gí tàkò máa, «Ye 'di tàwo ña ndá vò i tí nó náa 'dakò tí nó kù bàkà ta ndá 'duù mì lo Jèrùzàlémè nó 'do mì ndá 'duù me mbè, Mbe tí ye. ¹⁴ Yí delè kpónó te 'do Jèrùzàlémè nò a nó bà gí gí bà woo ndá 'duù tí nó 'dáa mbe kù si wò tí Mbe tí ndú gbí gbata Dàmásikù nò. Yí gí nò ta wotí 'do mì Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdéyà.»

¹⁵ Káa Mbe tí ndoo gii 'visi có ji Ànàníyà máa, «À 'dáa ká gbaànjé. Njè nó, tacó ye kpónó cu 'bi ye mítí wó, tacó wàa, yí 'ví dù tí 'duù mì ye mbe ma rẹ ye ji ndá ña ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó, ta ndá kpo-kpò gba, ta ndá Ìziriyéì delè. ¹⁶ 'Dóo ye ta miri ye ká bà túbà ji yí máa, yí bà mbu muu ye tí vò ña bà mbu ndò.»

¹⁷ Ànàníyà gii njè nó bìndi có tí nó ya gí 'bá mì Jùdà. Bìndi yí gii ri gí tà'i. Yí má gii 'de Sàwùlè gí, yí gii 'dè có ji yí máa, «Ná'vindí ye Sàwùlè! A Mbe tí ndoo tí Jézù tí nó mbe túbà tí wó ji wò á kpokèjì si wò kù gí nó ká tuu

ye ji wò. Yí tuu ye ji wò éno máa, wò 'ví zeke'o, delè máa, Bèri-mi-Mbíri 'ví je wotí ji wò me gbolò.»

¹⁸ À káa póo bà cee có tí nò gbí nje Ànàniyà, ndâ 'bí i go kù kélè i nó gi oloko gí to 'do tà ndâ ɾo Sàwúlè sósò'ò gí. Yí bà-i-nò gi 'bità bà nò ndâ i káká'i. Tacó éno, yí bà-i-nò gi a gí yaà, bìndi à gi caka tí wó gí. ¹⁹ Yí mâ gi zò i bìndi bà caka tí wó nò gí, wotí gi gí gítí wó káká'i gí.

Sàwúlè 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mi Jézù

²⁰ Sàwúlè gi 'bità bà ma có tí Jézù ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, máa, Jézù a 'Viì-mi-Mbíri. ²¹ Káa ndâ mbe ùnje gítí có mi Jézù gi 'bità bà fiini có gbí òkò tí ndú, máa, «À ngbàrángà'i kuu nó me gbíro 'dakò tí nó mbe kù tè 'bèlè ndâ mbe kù te duù mítí rẹ tí nò Jèrùzàlémè nó ká nó lá? Yí kpónó te nó a nó bà gí gí bà woo ndú, wàa yí 'ví ya ta ndú gí Jèrùzàlémè ta wáràgà 'do mi ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mi ndâ Jùdèyà.» ²² Ngé gí lá! Kòcò Sàwúlè kù gi co gbí ndâ có mi ndú nò ta bà ma có mi Jézù go bà co ngúwu gbí mù. Yí gi nònòkò muu ndâ Jùdèyà tí nó mbe kù 'vala Dàmásikù nó ta bà túbà ji ndú éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri nò gí.

²³ Ndâ Jùdèyà mâ gi nò sili bà gi me a túkà tí ɲa nètè tí nò mi Sàwúlè nò, ndú gi kili ta bà muu ndú, bìndi ndú gi pà kpokèji tacó bà zi yí. ²⁴ Tacó éno, ndú gi dù kácaá kù ɾi njekèji ndùgù gbata tacó bà nò bà co yí gí sè, wàa bà có tí nò 'ví cee gí. Keelá Sàwúlè 'di có ndâ i tí nò náa ndú kù bàkà nò sàà gí. ²⁵ Ndâ mbe tala có mi Sàwúlè mâ gi nò éno, ndú gi te yí mí gbí kèè, bìndi ndú gi yuu ta yí gí sè co tí nga ndùgù.

²⁶ Sàwúlè mâ gi delè ndi wó bìndi ndâ i tí nò mbe 'dè yí Dàmásikù nò ya gí Jèrùzàlémè, yí gi tala bà dù á mi ndú ta ndâ mbe tala có mi Jézù. Káa, ndâ mbe tala có mi Jézù gi dù ta yí ká ta seè tí ndú, tacó có tí nò máa, yí gí tí ka ndú mbe tala có mi Jézù gí nò, zò muu ndú dúú-dúú lá. ²⁷ A 'bí 'dakò tí mbe tala có mi Jézù, ta rẹ wó a Bàránábà ká gi gbí gbí njembí wó gítí bà túbà tí Sàwúlè ji ndâ tú mi Jézù. A Bàránábà tí nó ká gi 'dè gbí bà túbà tí Mbe tí ndoo ji Sàwúlè si yí tí kpokèji kù ya gí Dàmásikù ngbàrángà'i ji ndâ tú mi Jézù. À delè káa yí ká gi dítà bà kò kò mi Sàwúlè ta rẹ Jézù gbí gbata Dàmásikù ta gúku tí wó tí Sàwúlè wálá ji ndâ tú mi Jézù. ²⁸ Ndâ Sàwúlè bà-i-nò gi dù kù nò ta ndâ tú mi Jézù ta ndi gbí gbata Jèrùzàlémè, kù ma rẹ Mbe tí ndoo ta gúku tí wó ngé gí wálá 'do gbí ndò muu bà túbà tí wó mi Bàránábà ji ndú nò.

²⁹ Sàwúlè mâ gi 'dè có ta ndâ 'bí ɲa ndâ Jùdèyà ɲinó ta nje có mi ndú a có Ìgírìgì nó, à gi dù gbí òkò tí ndú ta ndú a kponje. Tacó éno, ndâ 'duù tí nò gi ɛɛ muu ndú gí máa, kózò tí ndâ yí bà zi káa Sàwúlè. ³⁰ Có tí nò mâ gi 'va tí gbí tù ndâ mbe ùnje gítí có mi Jézù, ndú gi ya ta Sàwúlè gí gbí gbata Cèzàriyà, bìndi ndú gi tuu yí ya tí gí Tárásùsù.

³¹ 'Bí i mbe gi ba muu ndâ mbe kù kili ta rẹ mi Jézù gbí ndâ to Jùdèyà, ta Gàliléyà, ta Sámáriyà, 'dáá gí ta o tí nò wálá. Ndú kù gi co tí kpokèji mi Mbíri. Ndú delè gi dù kù àdì ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri.

Piyétòrò 'vala ndâ 'duù gbí ndâ gbata Lída ta Jópà

³² Piyétòrò gi dù kù nò nó jèlè to ta bà gala ndâ 'duù mi Mbíri ta ndi gbí ndâ gbata 'dáá gí. Ta 'bí o gbaànjé, yí mâ gi ya gí bà gala ndâ 'duù gbí gbata Lída, ³³ yí gi 'de 'bí 'dakò mbe gbele've gí, ta rẹ wó a Ànéyà. Ànéyà tí nò gbele've mí to a i ta ndoò vò-nje ta'ò. ³⁴ Piyétòrò bà-i-nò gi 'dè có ji Ànéyà máa, «Jézù tí Bìndi-Mbíri 'vala wò gí. A gí yaà, wàa wò

'ví paraka kpâ-sili mì lo.» Ànéyà bà-i-nò ngé gii a gí yaà go có mì Piyétòrò nò gí. ³⁵ Ndâ 'duù gbí ndâ gbata Lídà ta Sàrónì mà gii nò Ànéyà kù nò nó, ndú 'dáá gí gii 'visì tí ndú gí mì Mbe tí ndoo gí.

³⁶ Ta o tí nò, 'bí niù tí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà, ta rẹ wó a Tàbità gbí có Jùdéyà, à ta có Ìgírìgì a Dórókàsì, (gbí máa «lámà»), náa nètè mì wó ta o 'dáá gí a bà bàkà tó i, ta bà konì ndâ mbe yè, ³⁷ gii sì nò'o. Yí mà gii cì gí, à gii caka ku wó gí, bìndi à gii te yí mí gbí soṛo. ³⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà mà gii 'di có éno máa, Piyétòrò kuu gbí gbata Lídà, ndú gii tuu ndâ 'bí 'dakò sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú gí tàkò wó, máa, «Bàkà nambeè mì lo, wàa wò 'ví goonó galà gí gítí ze.» Ndú bàkà ènò tacó bà 'do Jópà ya gí Lídà ká dè.

³⁹ Ndâ tú tí nò mà gii 'vanda ndi có tí nó náa à tuu ta ndú nó ji Piyétòrò gí, ndú gii njè nó ta ndú gbaànjé ya gí Jópà. Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'dò ta Piyétòrò gí tà'i tí nó náa à kù wa ku Dórókàsì mítí nò. Ndâ nawù ku tí nó mbe kù wa ku nó mà gii nò Piyétòrò, ndú gii tí yí 'dee gí, kù wa gbí ta bà tù ndâ bongo tí nó náa Dórókàsì cu ji ndú si yí tí wu wó nò.

⁴⁰ Piyétòrò bà-i-nò gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí máa, ndú co 'do tàkò ku gí sè. Ndâ 'duù tí nò mà gii njè gí sè gí, Piyétòrò gii kucuku muungbó wó mí to. Yí mà gii 'deke tí wó ji Mbírì gí, yí gii 'visì tí wó gítí ku, bìndi yí gii tè'é tí wó, máa, «Tàbità, a gí yaà.» Tàbità bà-i-nò gii njaanga ṛo wó. Yí mà gii nò Piyétòrò, yí gii a ki tí wó yaà. ⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò gii tù 'bì wó ji yí. Yí mà gii zèè gí, Piyétòrò gii ja yí gí yaà, bìndi yí gii tè'é tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ta ndâ nawù ku 'do sè, bìndi yí gii je yí ji ndú tí wu wó.

⁴² Tàwo i tí nò gii ya cee gbí gbata Jópà 'dáá gí. Bìndi ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo. ⁴³ Piyétòrò gii dù gbí gbata Jópà bìndi có tí nò ta mbè sili á 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta rẹ wó a Simónè.

10

Mbírì 'dè có ji Kòrònèliyò

¹ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù kùro ndâ 'bí ṛa àsikèrì mì ndâ Rómànò náa à kù nì mítí ndú a ndâ àsikèrì-Tùlìyànì, ² tí 'dakò mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbírì, mbe kù 'deke tí wó ji Mbírì ta o 'dáá gí, náa ndú ta ndâ 'viì mì wó 'dáá gí a ndâ mbe 'di có mì Mbírì, tí 'dakò ta ṛo i tí wó wálá, mbe kù konì ndâ mbe yè mì ndâ Jùdéyà ta o 'dáá gí, ta rẹ wó a Kòrònèliyò, kuu ta 'bá gbí gbata Cèzàriyà.

³ Ta 'bí ṛi-'dè'o gbaànjé, 'bí i gii bàkà Kòrònèliyò goolá yí kù ṛi a ṛiì nò, yí gii nò basìlì mì Mbírì kù ṛi gí tàkò wó tà'i ta bà tè'é tí wó ta rẹ wó máa, «Kòrònèliyò!»

⁴ Kòrònèliyò bà-i-nò gii si ṛo wó ngba-ngbàà ta gúku kù zeke ta basìlì tí nò. Bìndi yí gii 'vee basìlì tí nò máa, «A yè, Mbe tí ye?»

Káa basìlì tí nò gii 'visì có ji Kòrònèliyò máa, «Mbírì nò bà 'deke tí lo gí, yí delè gii nò ndâ nambeè tí nó náa wò kù bàkà ji ndâ mbe yè nó gí. ⁵ À má ènò, tuu 'bí 'duù gí gbí gbata Jópà gí bà tè'é tí 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè, náa à kù nì mítí wó a Piyétòrò nó, máa, yí gí gí mì lo. ⁶ Yí kù dù á Jópà kà a i 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta rẹ wó delè káa Simónè, ta 'bá mì wó dè seè kápá.»

⁷ Basìlì tí nò mbe 'dè có ji Kòrònèliyò nò mà gii ya gí, Kòrònèliyò gii tè'é tí ndâ 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndâ bòò mbe kù bàkà nètè 'bá mì wó, gii je àsikèrì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ àsikèrì ṛinó mbe kù kpolo tí wó nò. Ndâ 'duù tí nò náa Kòrònèliyò ṛuka ndú nò 'dáá káa ndâ 'duù ṛinó mbe

kû co ká jáá tí kpokèjì mì Mbírì. ⁸ Yí gii 'vanda ndi có tí nó mbe 'de yí nó 'dáá gí ji ndú, bìndi yí gii tuu ndú, máa, ndú ya gí bà tè'è tí Piyétòrò ji yí 'do Jópà.

⁹ Ta 'bí yé bìndi bà tuu ndâ 'duù mì Kòrònèliyò nò, si ndú dooko ta gbata Jópà gí, Piyétòrò gii ya gí pí 'bá gí bà 'deke tí wó ji Mbírì ta òrì dè gítí bà gí gbúrú. ¹⁰ Káa go gii zèè yí kùro o bà zò i, bìndi yí gii dù kù koro có gítí bà gí o bà zò i. 'Bí i bà-i-nò gii bàkà yí goolá yí kù òrì a òrì nò. ¹¹ Yí mâ gii zeke'o, yí gii nò njekèjì gbírì njaanga tí ngàà gí, káa 'bí i go gbolò kpâ-bòngò náa à dò gbí dó-dò kù gí to yà'bàà ènò, ¹² ta ndâ òrì ndâ nò, ta ndâ nuù, ta ndâ kùnene òrì i mbe kù ja gbí yí ndú có to, ta ndâ òrì ndâ i mbe kù òrì guù, muu to tí nó 'dáá gí gbí. ¹³ Bìndi yí gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ji yí 'do gbírì máa, «Piyétòrò! Ziki ndâ i tí nó kpónó, wàa wò 'ví zò ndú.»

¹⁴ Káa Piyétòrò gii 'visì có ji 'duù tí nó mbe kù 'dè có ji yí 'do gbírì nò, máa, «Ngé gí lá, Mbe tí ye. Ye jé ta gbèè òrì zò i òrì náa a me yí lá, tí zu i gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà nó lá.»

¹⁵ Káa 'duù tí nó gii 'dè có ji Piyétòrò káká'i máa, «Yúco mì lo tacó bá nì <bètí> ta <zuù> mítí i òrì náa a Mbírì ká bàkà tí ngbàrángà i nó wálá.»

¹⁶ 'Duù tí nó gii yòngò Piyétòrò gítí bà zò ndâ i tí nó ta bà ta'ò, káa Piyétòrò gii biya gí. Piyétòrò mâ gii zeke'o, 'vóndó'dóó! À ja ká'i tí nó ya tí gí gbírì káká'i gí.

¹⁷ Káa si Piyétòrò ká jé kù 'viiki gbí òrì i tí nó náa yí òrì go i gbí òrì nò, yí gii òrì ndâ 'dakò tí nó náa Kòrònèliyò tuu ndú ji yí nó yee kpàtàràkà njekèjì ndùgù gí. Ndú nò ta bà 'vee bà 'bá mì Simónè tí mbe fuu kù kpòò, káa ndú gii 'de gí. ¹⁸ Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé 'do njekèjì ndùgù sè máa, «'Bí 'dakò ta òrì wó a Simónè Piyétòrò kuu bà-i-nó?»

¹⁹ Piyétòrò òrì bà yee ndâ 'dakò tí nó lá, tacó mbí wó ta o tí nó me dè lá, yí ta o tí nó kù koro có ká wii ènó gítí ndâ òrì i tí nó náa yí òrì go ndâ i gbí òrì nò. A Bèrì-mì-Mbírì ká gii 'dè có ji yí máa, «Òrì ndâ 'bí 'dakò ta'ò mbe kù 'vee bà tí lo kuu zò. ²⁰ Nògí, co gí mì ndú to ká. Wàa wò 'ví me kpìkì-kpìkì gítí bà ya ta ndú gí ta é tí nó lá, tacó a ye ká tuu ndú.»

²¹ Piyétòrò bà-i-nò gii co gí to mì ndâ 'dakò tí nó. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Òrì náa a ye tí 'duù tí nó náa yo kù 'vee bà tí nó nò. Yo gí gí bà òrì yè?»

²² Ndâ 'dakò tí nó bà-i-nò gii 'visì có ji yí máa, «A Kòrònèliyò, tí 'dakò tí nó tí gbolò 'duù kùro ndâ àsìkèrì mì ndâ 'duù Rómà nó ká tuu ze. Yí a 'duù jáá, tí 'duù òrì náa mbe kù 'di có mì Mbírì, náa ndâ Jùdèyà 'dáá gí kù te duù mítí wó. A basìlì mì Mbírì ká 'dè có ji yí máa, yí tuu tú gí tàkò lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì wó, tacó wàa, yí 'ví 'di có òrì náa wò bà 'dè ji yí nò.» ²³ Piyétòrò mâ gii 'di có tí nó, yí gii kaa ndâ 'dakò tí nó gí tà'i, bìndi yí gii je bàndò òrì ji ndú ta bèbìlì tí nó.

Yé mâ gii too gí, ndâ Piyétòrò ta ndâ 'dakò tí nó, gii je ndâ 'bí mbe ko ndú 'do gbí òkò tí ndâ ná'vìndí ndú mbe ùnje gítí có mì Jèzù gbí gbata Jópà, gii 'bì nó kù ya gí tà é mì Kòrònèliyò. ²⁴ Ndú gii yee gbí gbata Cèzàriyà ta 'bí yé, 'de Kòrònèliyò kili ndâ nambe wó, ta ndâ kpóló-kpolo kómbe wó 'dáá gí, kù ù gbí ro Piyétòrò. ²⁵ Kòrònèliyò mâ gii òrì Piyétòrò dooko gí 'bá mì wó gí, yí gii ya gí kùro wó, yí gii kucuku muungbó wó mí to kùro wó, bìndi yí gii mò muu wó gí to kùro wó. ²⁶ Káa Piyétòrò gii ja yí gí yaà, ta bà 'dè có ji yí máa, «A gí yaà, ye delè ngbá káa 'duù go wò.» ²⁷ Kòrònèliyò mâ gii a gí yaà gí, ndú gii 'bì nó, ta bà 'dè nje ta Piyétòrò kù ya tí gí mì ndâ 'duù tí nó mbe kili mí 'bá mì wó nò.

²⁸ Ndú mâ giì yee mì ndâ 'duù tí nò gî, Piyétòrò giì 'dè có ji ndú máa, «Yo ta kpèti yo nò ni ngbárángà'i gî máa, à me dú gbí tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà máa, 'bí 'duù tí Jùdèyà 'ví nònòkò tí wó ta ndâ 'duù nìnó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó lá. Yí delè 'ví co wiri ya gí mì ndú lá. Káa, a Mbíri ká tubà ji ye ngbárángà'i éno máa, ye 'ví 'dè có éno máa, 'bí 'duù a zu 'duù nò lá, wàa ye delè 'ví nì <bèti> mítí 'duù lá. ²⁹ Nìnò a ndeṛè có tí nò náa ye rìngì ta tí ye gítí bà gí gí ta é mì yo lá nó ká nò. Wélégí, yo tuu tú gí tàkò ye tacó yè?»

³⁰ Káa Kòrònèliyò giì 'visì có ji Piyétòrò máa, «À kpónó bìnidi có tí nò a sili ta'ò, ta ri jé ká go nìnó kpónó nò, ká go bà kì ro, ye mâ giì zeke'o, ye giì nò 'bí 'dakò kù rò tìyò á kùro ye ta bongo kù tòngbaa tí wó. ³¹ Yí giì 'dè có ji ye máa, <Kòrònèliyò! Mbíri nò bà 'deke tí lo gî. Mbí wó delè kuu tí ndâ nambeè mì lo náa wò kù bàkà ji ndâ mbe yè nò. ³² À má éno, tuu 'duù kpónó gí Jópà, gí tàkò Sìmonè tí nó ta 'bí rẹ wó a Piyétòrò nò. Yí kù dù á Jópà ká a i 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó delè káa Sìmonè tí mbe fuu kù, ta 'bá mì wó yì kàpá.> ³³ Tacó éno, ye ngé giì tuu tú gí tàkò lo. Káa wò giì bàkà nambeè ji ye me gbolò ngé ma, wò giì gí gí. Ze kpónó kili mí kùro lo nó tacó bà 'di ña có nìnó Mbíri 'dè ji wò, máa wò 'ví gí gí bà 'dè ndí ji ze nò.»

Piyétòrò 'dè có ji ndâ 'duù 'bá mì Kòrònèliyò

³⁴ Piyétòrò bà-i-nò giì 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe kili mí 'bá mì Kòrònèliyò nò, máa, «Ye kpónó nò ni gî, máa, yúco a nìnó máa, Mbíri bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù lá. ³⁵ 'Duù má 'di có mì Mbíri gî, wàa yí 'ví dù tí 'duù nìnó jáá nó, ña wó tà kpèti má káa yè wè, Mbíri ngé kù li'vi yí go bà li'vi dó 'vi. ³⁶ A dú káa yúco máa, Mbíri táánò tuu có mì wó a i ji ndâ Ìzìriyèlì, ta bà tuu Jézù tí Bìnidi wó tí Mbíri gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù nìkì maa ji ndú. Jézù tí nò tí Bìnidi-Mbíri, náa Mbíri táánò tuu yí nò a Mbe tí ndâ 'duù 'dáá gí.

³⁷ «Ye koṛo có máa, yo 'di có tí nó náa à kpónó-kpónó kò ta kò cee gbí to Jùdèyà léé gî, mbe 'bità tí 'do gbí to Gàlilèyà á bìnidi bà kò-kò mì Jòvànì ta có bà caka tí ndâ 'duù nó gî. ³⁸ Yo 'di có bà si Bèri mì wó tí Mbíri 'ví gí gí muu Jézù tí nò mbe gí 'do Názàrètì nò gî. Yo delè giì 'di có bà je wotí mì wó tí Mbíri ji yí gí. Yí táánò si sè to lá, kù nò ta bà bàkà ndâ tó i, delè ta bà 'vala ndâ 'duù nìnó náa Gba-vò-i zogo ndú gí nò, tacó Mbíri táánò kuu tàkò wó. ³⁹ Ze kpónó ta ndâ 'bí ka ye a ndâ mbe kù ma có ndâ i nìnó gbaànjé-gbaànjé náa yí táánò bàkà ta ndi 'bá mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ i nìnó náa yí táánò bàkà mí Jèrùzàlémè nò. A ndú tí ndâ Jùdèyà táánò ká zi yí ta bà gbì yí mítí njeèkpè mù. ⁴⁰ Káa Mbíri giì te yí gí yaà ta sili ta'ò bìnidi bà zi yí nò. Bìnidi Mbíri giì si yí tubà tí wó cuki ⁴¹ ká ji ze tí ndâ 'duù tí nó mbe kù ma có tí wó náa Mbíri ruka ze sàà táánò gí nò. Ze táánò zò i ta ndú bìnidi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò gí. ⁴² Yí giì 'dè có ji ze máa, ze ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù. À delè ká yí ká giì 'dè có ji ze máa, ze 'dè có ji ndâ 'duù máa, Mbíri bàkà yí tí mbe waa có mì ndâ 'duù 'dáá gí gí, mbe waa có mì ndâ 'válá ta ndâ ku. ⁴³ Ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dáá gí 'dè có ká gítí wó máa, Mbíri bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù nìnó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí nó ta rẹ mì Jézù.»

Bà caka tí ndâ kpédélé 'duù nìnó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò

⁴⁴ Káa si Piyétòrò kù 'dè có tí nò, Bèri-mì-Mbíri giì gí gí muu ndâ 'duù tí nò mbe kù 'di có mì wó nò. ⁴⁵ Nje ndâ Jùdèyà nìnó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí, mbe ko Piyétòrò 'do Jópà nó, giì 'dèè gítí bà nò bà bàkà nambeè

mì Mbírì jì ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó ta bà si Bèrì mì wó tí Mbírì 'ví gí gí muu ndú delè gí. ⁴⁶ Tacó ndú ta o tí nó kú 'dè-kòcò, ta bà ùlù Mbírì, ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì. Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee ndâ ka wó Jùdéyà máa, ⁴⁷ «Rè i mbe tii bà caka tí ndâ 'duù tí nó ta ngo kpónó 'ví dù a ña yè, lê náa Mbírì je Bèrì mì wó jì ndú 'vii ká 'vii ta ndoo tí ndâ Jùdéyà gí nó?» ⁴⁸ Tacó éno, yí gii 'dè có máa, à caka tí ndú ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbírì.

Ndâ 'duù tí nó gii 'deke tí ndú jì Piyétòrò bìndi bà caka tí ndú nó, màa, yí dù ta sili gàa éno mì ndâ yì ta ndú.

11

Piyétòrò 'dè nderè bà ya yí gí 'bá mì Kòrònéliyò

¹ Ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí to Jùdéyà nó gii 'di có bà ùnje mì ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó gítí có mì Jézù gí. ² Tacó éno, Piyétòrò mà gii dele ndi wó gí Jèrùzàlémè, ndâ Jùdéyà ñìnó gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, mbe zèè có gítí bà ya gí gbí gázà kácá-kácá nó gii 'vee gbí nje wó, máa, ³ «Wò wálá 'do nó bà wíri 'bá mí ña ndâ 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázà lá nó? Wò 'do ndi lo nó bà toko 'bì yo ta ndú mí gbí gbèè ká'i le?»

⁴ Káa Piyétòrò gii 'dè gbí i tí nó mbe me tí nó 'do ngé rẹ̀ngbó ngbàrángà'i jì ndú éno máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaànjé, si ye kú 'deke tí ye jì Mbírì gbí gbata Jópà, 'bí i gii bàkà ye goolá ye kú ɾi a ɾii nó. Bìndi ye gii ñò 'bí i go gbolò kpà-bòngo náa à dò gbí gí, bìndi à kú gii yuu 'do gbíri yà'bàa éno gí to dè rẹ̀gbà tí ye tí bàndò tí nó náa ye kú kí tí ye to tí nó. ⁶ Ye mà gii zeke'o gbí i tí nó, ye gii ñò ndâ kpíkpa'dà ña i mbe kú 'vala muu to tí nó léé gí kú gbí : ña yo tí ndâ kòtí nó, ta ndâ kòtí kàzà, ta ndâ i mbe kú ja gbí yì ndú có to, ta ndâ i mbe kú ɾi guù, ta ndâ i mbe kú o ta gbí pípìri, 'dáá gí. ⁷ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có jì ye éno máa, «Piyétòrò! Ziki ndâ i tí nó, wàa wò 'ví zò ndú!»

⁸ «Káa ye gii 'visì có jì 'duù tí nó éno màa, «Ngé gí lá, Mbe tí ye! Zu i jé ta 'bí ɾi gbaànjé di gbí nje ye lá.»

⁹ «Káa 'duù tí nó gii 'visì có jì ye 'do gbíri káká'i máa, «Si bà nì «zu i» mítí i ñìnó náa Mbírì bàkà tí ngbàrángà i gí nó mí to.» ¹⁰ 'Duù tí nó 'dè có jì ye ta bà ta'ô, máa, ye zò ndâ i tí nó, káa ye gii biya ndâ có mì wó nó 'dáá gí. Ye mà gii zeke'o bìndi bà 'dè có mì wó nó jì ye, ye gii ñò à ja ndi ndâ i tí nó, 'vóndó'dóó, ya tí gí gbíri gí.

¹¹ «Káa, si ye ká kuu gbí kùdù có tí nó, ye mà gii zeke'o, ye gii ñò ndâ 'bí 'dakò ta'ô, náa à tuu ndú jì ye 'do gbí gbata Cèzàriyà kú ɾò tíyò á njekèjì ndùgù 'bá tí nó náa ye kuu dù tí nó. ¹² Bèrì-mì-Mbírì bà-i-nò gii 'dè có jì ye máa, ye 'ví me kpìkì-kpìkì gítí bà ya ta ndú gí tà é tí nó lá. Tacó éno, ze gii nje nó ta ndâ 'dakò tí nó, gii je ndâ ná'vindí ye tí nó kuu ta bà muu ndú vò-nje gbaànjé nó, ya gí 'bá mì 'dakò tí nó mbe tuu ndâ 'duù gí tàkò ye nó. ¹³ Ze mà gii yee kà, 'dakò tí nó gii 'dè có jì ze máa, yì ñò a basillì mì Mbírì ká ɾi gí tà'i tàkò yì, bìndi yí gii 'dè có jì yì máa, «Tuu 'duù gí Jópà gí tàkò Simónè tí nó ta 'bí rẹ̀ wó a Piyétòrò nó, ¹⁴ wàa yí 'ví gí gí bà 'dè có mbe 'vala yo ta ndâ 'vii mì lo jì yo.»

¹⁵ «Káa ye mà gii 'bità bà 'dè có jì ndú, ye gii ñò Bèrì-mì-Mbírì kú gí 'do gbíri gí muu ndú, go bà gí yí gí muu ndoo táánò gbí kpédélé o nó. ¹⁶ Bìndi mbí ye gii 'va tí có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò 'dè jì ndoo éno máa, «Jòvànì táánò kú caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa àa bà gii caka tí yo ta Bèrì-mì-Mbírì,» nó. ¹⁷ Káa Mbírì lê má bàkà jì ndú káa gbèè ña nambeè

tí nó náa yí táánò bàkà jì ndoo gí tàkò bà ùnje mì ndoo gítí có mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri nó, ye a 'di, wàa a ye ká 'ví gii jòò ta gbí có ta Mbíri?»

¹⁸ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mâ gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'visi jì ndú nò, ndú gii nè nje ndú gí tàkò có bà ònòkò tí Piyétòrò ta ndâ 'duù ònò mbe ya gí gbí gázà lá nó gí. Ndú bà-i-nò gii ùlù Mbíri máa, «Mbíri delè je muu jì ndâ 'duù ònò ta ònò ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, tacó bà 'visi tí ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì 'válá gí.»

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Àndiyókì

¹⁹ Ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù mbe 'vaaka ta gúku bà mèkè'i tí ndú 'do Jèrùzàlémè ta o bà zi Ìsitéfànò nó, gii 'vèè ta ndi gbí ndâ to Fònésiya ta Kípùrù, ta gbata Àndiyókì, kù ma có mì Jézù kpòlo ma ká jì ndâ Jùdèyà. ²⁰ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe gii 'do gbí ndâ to Kípùrù ta Sirínì gí gbí gbata Àndiyókì gii 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo tí Jézù jì ndâ 'duù ònò ta ònò ndú me ndâ Jùdèyà lá nó delè. ²¹ Mbe tí ndoo gii koni ndú gbí nètè mì ndú, bìndi ndâ 'duù me mbè gii 'visi muu ndú gítí kpokèjì mì Mbe tí ndoo gí.

²² Có bà ùnje gítí có mì Jézù mì ndâ tende ònò ndâ 'bí 'duù gbí gbata Àndiyókì mâ gii yee tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè, ndú gii tuu 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndú ta rẹ̀ wó a Bàrànába ya tí gí Àndiyókì. ²³ Bàrànába mâ gii yee Àndiyókì, yí mâ gii ònò ònò nambeè tí nó náa Mbíri bàkà jì ndâ 'duù kà nó, tàkòcò wó gii peteke gí. Yí bà-i-nò gii kpo-gbì-tà-tù ndú tí kpoò, máa, ndú 'dáá gí 'ví tee njembí ndú mítí Mbe tí ndoo tí kpoò. ²⁴ Bàrànába tí nó náa ndâ mbe kili ta rẹ̀ mì Jézù tuu yí jì ndâ 'duù Àndiyókì nó a tó 'dakò náa Bèri-mi-Mbíri je wotí jì yí me gbolò ngé ndii gí, tí 'dakò mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbíri. Tacó éndò, ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo 'do gbí có mì wó.

²⁵ Bàrànába gii njè nó 'do Àndiyókì ya gí gbí gbata Tárásùsù gí bà pà bà tí Sàwùlè. ²⁶ Yí mâ gii 'de yí gí, yí gii 'daka yí ya tí gí Àndiyókì. Bìndi ndú gii too ndoò gbaànjé ta yí mí mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù kà, kù nìbà i jì ndú.

À gii 'bità bà nì «Kìrisìtiyànò,» ta gbí éno máa, «ndâ bòò mì Bìndi-Mbíri,» mítí ndâ mbe tala có mì Jézù nó a i gbí gbata Àndiyókì.

²⁷ Ta o tí nó náa ndâ Bàrànába ta Sàwùlè kuu tí gbí gbata Àndiyókì nó, ndâ 'bí mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri gii gí 'do Jèrùzàlémè gí Àndiyókì. ²⁸ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta rẹ̀ wó a Àgábù gii a gí yaà, bìndi yí gii kò kò jì ndâ 'duù ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri máa, vò go kèjì gí bà tè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. (À dú káa yúco, vò go gii tè to go có mì Àgábù nó gbí o mì Kíláwúdiyò tí ngáágbá gba mì ndâ Rómànò.) ²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Àndiyókì mâ gii 'di có mì Àgábù nó, ndú gii ẹ̀re gba có mì ndú gbaànjé máa, ndâ yí 'dáá gí gò i, káa à me éno máa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví gò i 'vii ká 'vii nó lá. 'Duù 'ví gò káa bà wotí mì wó, wàa ndâ yí 'ví tuu jì ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ònò 'bá Jùdèyà nó, wàa ndú 'ví koni ta tí ndú. ³⁰ Ndú mâ gii yòò i-'bì ndú go có tí nó náa ndú toko nó cee gí, ndú gii tuu ta ndâ Bàrànába ta Sàwùlè jì ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù á Jèrùzàlémè.

12

Bà zèè Piyétòrò

¹ Ta o tí nò, Èródè, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà, gii 'bità bà zèè ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù ta kpo-'bìlì. ² Yí da mīrì Jákòmò tí nó tí ná'vindí Jòvànì nó ta njà sịzò. ³ Yí mâ gii nò éno máa, líkí i tí nò náa yí bàkà nò kuu tí ndâ Jùdèyà, yí gii co gbí ndò muu nìnò ya gí bà zèè Piyétòrò delè. ⁴ Èródè zèè Piyétòrò a i ta o bà ci 'Dê-kò gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà. Tacó éno, yí gii te yí mí gbí zàà, bìndi yí gii kaa ndâ àsikèrì muu'bì-nje vò nje-vò gbaànjé tacó bà kpolo tí wó yee tí o bà cee o bà bàkà bà tàkù bà ci 'Dê-kò, má kózò gí, wàa yí 'ví gii yù gázà ji yí mì kùro ndâ 'duù. ⁵ Káa ta o tí nò náa Piyétòrò kuu tí gbí zàà nò, ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù gii dù kù 'deke tí ndú ji Mbírì tacó tí wó ta njembí ndú gbaànjé.

Basìlì mì Mbírì njaanga Piyétòrò 'do gbí zàà

⁶ Káa ta bèbìlì kùro yé bà nò ngbàngà mì Piyétòrò mì Èródè, Piyétòrò ta o tí nò tí rì ta ndâ gínjírì tí wó sósò'ò, gbí òkò tí ndâ àsikèrì sósò'ò mbe kù ù rẹ̀gbà tí wó, bìndi ndâ 'bí gbí-gbì kù ù gbolò njekèjì bà rì gí gbí zàà. ⁷ Ta bèbìlì tí nò, basìlì mì Mbírì gii rì gí tà'i gbí zàà tàkò Piyétòrò si yí tí rì, bìndi yí gii gbà Piyétòrò ta bà gbì yí gbí Ká wó pètékè'i éno. Piyétòrò mâ gii gundiì 'do tí rì, yí gii nò basìlì tí nò mbe gbà yí 'do tí rì nò kù rò tíyò gbí ngba'o tàkò ndú tà'i. Bìndi basìlì tí nò gii 'dè có ji Piyétòrò, máa, «A gí yaà! Ngo've tí lo!» Piyétòrò mâ gii a gí yaà go có mì basìlì tí nò, ndâ gínjírì tí nó kùtáá náa à ẹ̀re ta ndâ 'bì wó nó gii dù káa kàkà gbí tí ndú 'do tí ndâ 'bì wó ta kpéetí ndú gí. ⁸ Bìndi basìlì tí nò gii 'dè có ji yí máa, «Ere wú'dè mì lo gí, wàa wò 'ví yuu ndâ tàrà mì lo.» Piyétòrò mâ gii bàkà go có tí nò náa basìlì tí nò 'dè ji yí nò gí, basìlì tí nò káká'i gii 'dè có ji yí máa, «Paraka wòòkò bòngò mì lo náa wò kù yuu mí pí ndâ bòngò nó mítí lo, wàa wò 'ví gí gí bà rù ndi ye.»

⁹ Piyétòrò bà-i-nò gii a gí yaà gí tàkò basìlì tí nò ká go 'duù mbe kù rì a rìi nò. ¹⁰ Basìlì tí nò gii co ta Piyétòrò tí ndâ bàndò bà dù ndâ mbe kù kpolo tí njekèjì zàà sósò'ò, bìndi ndú mâ gii yee ta yí tí njekèjì ndùgù bà rì gí gbí gbata náa à bàkà 'do tí lli, njekèjì tí nò gii njaanga tí wó ji ndú ta kpéetí wó. Ndú gii rì gí gbí ndùgù. Ndú mâ gii nò yendi 'bí gbolò kpokèjì gbaànjé cee gí, basìlì tí nò gii dù káa gírì 'do tí Piyétòrò go có seṣè nó gí. ¹¹ À gii dù ngbìí nò a o bà gii da ọ̀ Piyétòrò. Muu wó mâ gii gí gítí wó gí, yí gii 'bità bà 'dè có ta kpéetí wó, máa, «Ye kpónó nò ni gí máa, ye kù rì me rìi lá. A Mbírì ká tuu basìlì mì wó gí tí gí bà 'vala ye 'do 'bì Èródè, delè 'do gbí ndâ ọ̀ ndâ vò i tí nó náa ndâ Jùdèyà táánò gbí-gbì kù ù bà bàkà ta ye nò.»

¹² Piyétòrò gii zèè kpokèjì jáá bìndi bà da ọ̀ wó nò, ya gí bàndò tí nó náa ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì me mbè kili mítí kù 'deke tí ndú ji Mbírì tacó tí wó tí, a 'bá mì Màríyà tí nó tí nawu Jòvànì tí nó ta 'bí rẹ̀ wó a Màríkò nò. ¹³ Yí mâ gii yee kà, yí gii 'de ndâ 'duù a i tà'i. Yí mâ gii ku njekèjì, a 'bí 'vinì ta rẹ̀ wó a Ródà, mbe kù bàkà nètè 'bá tí nò, ká gii gí tacó bà 'di có mì wó. ¹⁴ Ródà mâ gii 'di kòcò Piyétòrò ni gí, líkí'o gii bàkà yí tí ọ̀ nìnò náa yí gii dele ndi wó 'do tí njekèjì mbálá-mbala si bà njaanga njekèjì mí to, ya gí bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó mbe kili mí tà'i nó máa, «Piyétòrò kù rò tíyò tí njekèjì.» ¹⁵ Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có ji yí máa, «A 'bí ọ̀ i ká gbí muu lo!» Káa Ródà gii aanga muu wó ká mítí có Piyétòrò tí nó mì wó á mbe kù rò tíyò á tí njekèjì nò. Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gii 'visì có ji Ródà gí tàkò i kpácà tí nó mì wó nò, máa, «Áá bá dù a vuuvuu Piyétòrò!»

¹⁶ Káa si ndâ 'duù tí nò kuu tí kponje ta Ródà, Piyétòrò kpòò kú ku njekèjì. Ndú má gii njaanga njekèjì, ndú gii òò à kuu nó a Piyétòrò ká kú rò tíyò á kùro ndú go serè nò. ¹⁷ Piyétòrò bà-i-nò gii bàkà 'bì wó ji ndú, máa, ndú dù ngbì. Ndú má gii dù ngbì á go có mì wó nò gí, yí gii 'dè gbí kpokèjì bà 'vala yí mì Mbe tí ndoo 'do gbí zàà, ji ndú. Bìndi yí gii ci ndú máa, «Yo 'vanda ndi ndâ có tí nò ji ndâ Jákòmò, ta sè ndâ 'bí ná'vindí ndoo.» Bìndi yí gii ndii 'do tí ndú ta bèbìlì tí nò ya gítí 'bí bàndò tende.

¹⁸ Yé má gii too gí, có gii ònòkò tí gbí òkò tí ndâ àsìkèrì tí nó mbe kú ù njekèjì zàà ta bèbìlì bà zèè Piyétòrò nó tí cèe vò bà i. Ndú gii dù ta dú'o tí nò kú 'vee káa rè ña i tí nó mbe 'de Piyétòrò nò. ¹⁹ Èródè bà-i-nò gii pà bà tí Piyétòrò kpòò, bà 'de yí má gii kpò yí gí, yí gii kaa ndâ àsìkèrì tí nó tí ndâ mbe kpolo tí Piyétòrò si yí gbí zàà ta bèbìlì tí nò nó, yí má gii 'viiki gbí nje ndú cee gí nó, yí gii waa có ku mítí ndú kùro bà ya yí ta 'bá 'do gbí to Jùdèyà gí Cèzàríyà.

Bà ci Èródè

²⁰ Ta o tí nò, gbí òkò tí ndâ Èródè ta ndâ 'duù gbí gbata Tírò, ta ndâ 'duù gbí gbata Sídónì, nìkì lá. Tacó éno, ndâ 'duù tí nò gii tuu ndâ 'bí 'duù mì ndú tacó bà ya gí bà peteke tàkòcò Èródè. À po tírì tí kpó ta kú 'bìlì! Tacó éno, ndâ 'duù tí nò má gii yee 'bá mì Èródè, ndú gii peteke kùro á tàkòcò Bilásitù, tí gbolò 'duù mbe kú kpolo tí ndâ i mì Èródè, má kózò gí, ndú bà gii yèè ta ndi ndú gítí bà peteke tàkòcò Èródè. Ndâ 'duù tí nò pà làyì gítí có tí nò gbí òkò tí ndú ta ndâ Èródè nò tacó ndâ 'duù 'bá mì ndú kú 'de i-zó-zò a i 'do gbí to mì Èródè.

²¹ Èródè bà-i-nò gii ci 'bí o mì wó, bìndi yí gii yuu bongo gba mì wó, bìndi yí gii ki tí wó pí jàlàmbà mì wó, kú 'dè ndâ có mì wó ji ndâ 'duù mì wó. ²² Káa, si Èródè kú 'dè ndâ có tí nò, ndâ 'duù gii dù kú wu gbí wó ta bà tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «À nó me 'duù ká kú 'dè có nó lá! A Mbíri ká kú 'dè có!»

²³ Má gii zeke'o, basìlì mì Mbe tí ndoo gii gbí Èródè 'do pí jàlàmbà 'va mí to ká mí kùro ndâ 'duù tí nò, tacó yí te duù mítí Mbíri lá. Bìndi ndâ kínì gii zò yí zi gí. ²⁴ Có mì Mbíri gii dù kú 'vala bìndi ku Èródè nò pètèkèè kú ya tí.

²⁵ Ndâ Bàrànába ta Sàwùlè má gii cee ta nètè mì ndú Jèrùzàlémè gí, ndú gii 'daka Jòvànì tí nó ta 'bí rè wó a Màrikò ta ndú ya tí gí Àndiyókì.

13

Bà ruka ndâ Bàrànába ta Sàwùlè tí ndâ mbe ya gí bà ma có mì Jézù jì ndâ 'duù muu to kè'bì

¹ Ndâ mbe nìbà i ta ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri ta o tí nò gbí òkò tí ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézù gbí gbata Àndiyókì a ndâ Bàrànába, ta 'bí Símónè, náa a kú nì mítí wó a Bè-Símónè, ta Lúciyò tí nó mbe gí 'do gbí to Sirínì nó, ta Mànàyèni tí nó náa ndú kpolo ta Èródè tí gbolò gba nó mí njewu gbaànjé nò, gii je Sàwùlè. ² Ta 'bí o gbaànjé si ndú kú kònò go ta bà 'deke tí ndú ji Mbíri, Bèri-mì-Mbíri gii gí gí muu ndú, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo mò ndâ Bàrànába ta Sàwùlè 'do gbí òkò tí yo gí ndii, wàa ndú 'ví bàkà nètè tí nó náa ye tè'é tí ndú gítí nò.» ³ Ndú má gii kònò go, ta bà 'deke tí ndú ji Mbíri cee gí, ndú gii tee 'bì ndú mítí ndâ Bàrànába

ta Sàwúlè, ta bà 'deke tí ndú ji Mbírì, máa, yí 'ví je wotí ji ndú, bìndi ndú gi mò ndú 'do gbí òkò tí ndú ji Bèri-mì-Mbírì.

Kpédélé bà ya ndâ Bàrànábà ta Sàwúlè gí bà ma có mì Jézù ji ndâ 'duù muu to kè'bí

⁴ Bèri-mì-Mbírì gi tuu ndâ Bàrànábà ta Sàwúlè, máa, ndú ya gí bà bàkà nètè bà ma có mì Mbírì ji ndâ 'duù tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Kípùrù. Ndú bà-i-nò gi njè nó 'do Àndiyókì ya gí bà o gbâ 'do gbí gbata Sèlúsiyà tacó bà ya gí Kípùrù. ⁵ Ndú mâ gi yee Kípùrù gí, ndú gi co gí to 'do gbí gbâ á gbí gbata Sálámì. Bìndi ndú gi dù kù nò ta bà ma có mì Jézù ji ndâ Jùdéyà ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbírì. (A Jòvànì Màrikò ta o tí nò ká kù koni ndú ta nètè.)

⁶ Ndâ Bàrànábà ta Sàwúlè mâ gi nò gbí Kípùrù waaka 'do Sálámì gí gbí gbata Páfò, ndú gi 'de 'bí 'dakò mbe bàkà tí wó mbe bààcì, ta rẹ wó a Bàràjézù, (náa à kù nì mítí wó gbí có Ìgìrìgì a Èlímà, gbí máa, «mbe bààcì»), ⁷ tí 'duù gbí ngbàngà mì Sérégiyò Páwòlò tí gbolò 'duù mì ndâ 'duù Páfò, tí 'dakò mbe 'di gbí-o ngé cee gí. Sérégiyò Páwòlò bà-i-nò gi tè'é tí ndâ Bàrànábà ta Sàwúlè, tacó wàa, yí 'ví 'di có mì Mbírì 'do mì ndú. ⁸ Káa có tí nò gi ya gí gbí muu Èlímà lá. Tacó éno, yí gi jè ta bà pà kpokèjì bà volo gbí bà 'di ndâ có mì ndâ Bàrànábà ta Sàwúlè á 'do tí Sérégiyò gí, tacó wàa, yí 'ví 'di có mì Jézù lá.

⁹ Bìndi Sàwúlè (náa rẹ wó mì ndâ Ròmànò a Páwòlò) gi zeke gbí nji ọ Èlímà ngbóó ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì, Ndâ i tí lo a 'vére ta tiri. ¹⁰ Bìndi yí gi 'dè có ji yí, máa, «Ndí lo 'viù mì Sítàni! Wò a 'duù nìnó ta go ndâ i nìnó 'dáá gí jáá mbe kù toko ndâ 'duù ta Mbírì nó tí lo gbaanjé wálá. Wò bà si bà nònòkò gbí kpokèjì yúco mì Mbe tí ndoo mí to ta o ngayi? ¹¹ Nò wélégi, wò kpónó kèjì gí bà nò wotí mì Mbe tí ndoo mítí lo. Ọ lo kpónó kèjì gí bà yoo gí. Wò bà nò ri tí nó á kuu yaà nó wálá ta làmbu o.»

À káa póó bà 'dè có tí nò mì Páwòlò, 'bí i gi te mí ọ Èlímà tùrúwàa go 'dèngambé nò, bìndi 'dí'di'o gi ja gí ọ wó gí. Bìndi yí gi 'bità bà gbala to kù pà 'duù tacó bà ja yí. ¹² Sérégiyò Páwòlò mâ gi nò ọ i tí nò mbe bàkà tí nò, nje wó gi 'dè gítí ọ có tí nó náa yí 'di ta rẹ Mbe tí ndoo nó gí. Tacó éno, yí gi ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo gí.

Bà yee ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gbí gbata Àndiyókì nìnó gbí to Pìsidiyà

¹³ Ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó gi o gbâ 'do gbí gbata Páfò ya gí gbí gbata Pérégà á gbí to Páfíliyà. Bìndi Jòvànì gi jee ndú mí bà-i-nò, yí gi dele ndi wó ya gí Jèrùzàlémè. ¹⁴ Ndâ Páwòlò ta sè ndâ 'bí ka wó mbe nó gi ndii 'do Pérégà ya gí gbí gbata Àndiyókì á gbí to Pìsidiyà. Ndú mâ gi yee kà gí, ndú gi kaa ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì ta 'bí ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà, bìndi ndú gi ki tí ndú to. ¹⁵ À mâ gi 'deke có 'do gbí ndâ wàràgà mì Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, ji ndâ 'duù cee gí, ndâ kpo-kpò 'duù mbe kù bàkà nètè bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì gi tuu 'duù ji ndâ Páwòlò ta ndâ ka wó mbe nó, máa, «'Bí có bà 'dè ji ndâ 'duù tacó bà je wotí ji ndú má kuu mì yo, yo 'dè gí sè, ndâ ná'vindí ze.»

¹⁶ Páwòlò mâ gi 'di có tí nò, yí gi a gí yaà, bìndi yí gi bàkà 'bì wó ji ndâ 'duù, máa, ndú dù ngbì. Ndâ 'duù mâ gi dù ngbì go có mì wó nò gí, yí gi 'bità bà 'dè có ji ndú, máa, «Yo tí ndâ kòtí Ìziriyèlì, ta yo tí ndâ 'duù nìnó 'dáá gí mbe kù cì gúku tí Mbírì nó, yo sè tù yo! ¹⁷ Mbírì mì ndâ 'duù mì ndoo tí ndâ Ìziriyèlì dígísèè ọuka ndâ ká gù ndoo, bìndi yí gi bàkà ndâ

'duù mì ndoo tí ndâ 'duù ñìnó ta rẹ ndú a rẹ nó si ndú dígísèé kú 'vala 'bá mì ndâ tende 'duù á Másìrì nò. Yí tí Mbírì gii tè kùro ndú ta wotí mì wó 'do Másìrì gí sè. ¹⁸ Yí gii kpolo tí ndú si ndú gbí kángáá nga ngoò ta i go ndooò zi'duù-só. ¹⁹ Yí tí Mbírì gii 'bu a ña ndâ 'duù vô-nje só á gbí to Kánàni, bindi yí gii je to bindi ndâ 'duù tí nò ji ndâ ká gù ndoo tí ñindi ndú, ²⁰ ta i dè gítí ndooò zi'duù-vô ta bà nà'ò ta zi'duù-só-nje muu'bi pí (450).

«'Do bà-i-nò, Mbírì gii je ndâ ngáágbá 'dakò tí ndâ tí ndâ 'duù kùro ndú ji ndú yee tí o mì Sàmùwélè tí mbe 'dòkò có mì wó tí Mbírì. ²¹ Ndâ ká gù ndoo gii 'deke tí ndú ji Mbírì máa, yí je 'bí 'duù ji ndâ yí tí gbolò gba mì ndâ yí gbí o mì Sàmùwélè. Mbírì bà-i-nò gii je Sàwúlè, tí 'viì mì Kísì tí 'duù 'do gbí ña Bènjámínò, ji ndú tí gbolò gba mì ndú. Sàwúlè bàkà mí gbí gba a ndooò zi'duù-só, ²² bindi Mbírì gii le bèrè 'do tí wó ji Dàvídè. Ñìnò a Dàvídè tí nó náa Mbírì 'dè có gítí wó éno máa, «A ye tí Mbírì ká cu 'bi ye mítí Dàvídè, tí 'viì mì Jési, á 'do gbí 'dóó có mì ye gbí njembí ye. Tacó ye ñò ni gí máa, yí a 'bí 'dakò náa yí bà bàkà go có mì ye gí», nó ká nò. ²³ Mbírì gii bàkà a Jézù, tí 'viì-gù Dàvídè, tí mbe 'vala ndâ 'duù á go cí mì wó náa yí tí Mbírì ci nò. ²⁴ Jézù tí nó náa Jòvànì dígísèé kò-kò ta rẹ wó ta o tí nó náa yí kú ma có ji ndâ Ìzìrìyèlì 'dáá gí, máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú, wàa yí 'ví caka tí ndú, tacó wàa Mbírì 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú nò. ²⁵ Kùro bà cee nètè mì Jòvànì mà gii dooko gí, yí gii kò kò ji ndâ 'duù máa, «Ye me ña có tí nó náa yo kú kojo gbí muu yo nó lá. 'Duù tí nó kèjì gí tàkò ye nó a gbolò 'duù ñìnó náa à kpèti káa vòò bà dù tí mbe njaanga tàrà 'do tí kò wó, ye 'viì tí lá.»

²⁶ «Cò 'v alá tí nó a i tacó tí ndoo, ndâ ná'vindi ye, tacó tí ndoo tí ndâ 'viì-gù Àbìráámò, ta ndâ 'duù ñìnó 'dáá gí ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá mbe kú cì gúku tí Mbírì nò. ²⁷ Ña i tí nó táánò náa ndâ 'duù Jèrùzàlémè ta ndâ gba mì ndú bàkà nó, ndú kpèti má ñò ni lá, a i tacó wàa ngo nje ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, náa à kú 'deke ta ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà ta o 'dáá gí gítí có bà zi Jézù nó, 'ví 'va tí gbí kùnga to lá. ²⁸ Ndú táánò ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, nderè bà waa có ku mítí wó wálá, káa ndú gii neke ro ndú pítí-piti gí, bindi ndú gii 'dè có ji Pilátò máa, yí si yí wàa à 'ví zi yí gí. ²⁹ Ndú mà gii bàkà ta yí go ndâ có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbírì sàà gí nó gí, ndú gii ja ku wó 'do tí njèèkpe mù ya tí gí gbí gù. ³⁰ Káa, Mbírì gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. ³¹ Yí gii túbà tí wó bindi bà 'vala ndi wó mì Mbírì 'do gbí muu'dú wó nò ta bà me mbè ji ndâ 'duù tí nó mbe ko yí 'do Galiléyà gí tí gí Jèrùzàlémè á kùro bà zi yí nò. À kpónó a ndâ 'duù tí nó ká kú ma có tí wó ji ndâ Ìzìrìyèlì.

³² «Ze kpónó gí ji yo nó ta Banga-Ngú-Có, máa, Mbírì dígísèé ci ndâ ká gù ndoo gí, ³³ káa yí gii túbà a i ji ndoo tí ndâ 'viì-gù ndú éno máa, «Yá-cí-ci kpili lá,» ta bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí bà só cè gbí wàràgà mì ndâ Muu-cè éno máa, «Wò a 'viì mì ye,

ye wúnó gí tí Bu lo gí,» nò.

³⁴ À má gítí bà 'vala ndi Jézù mì Mbírì 'do gbí muu'dú wó wàa yí 'ví cì ndi wó káká'i lá, ñìnò a i mbe bàkà tí go có tí nó náa a yí tí Mbírì táánò ká 'dè ta nje wó éno máa,

«Ye bà cù 'dóó 'dè ngo cù tí nó

náa ye táánò ci Dàvídè gítí nó mítí yo,» nò.

³⁵ À gii cu káká'i mí gbí 'bí cè mì ndâ Muu-cè éno máa, «Wò bà si bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nó

'ví zò to wálá.>

³⁶ Káa Dàvídè táánò má gii bàkà nèté mì Mbírì si yí gbí wu wó cee gî, à gii bàkà bàndò ji yí mí mì ndú ta ndâ ká gù wó, bìndi yí gii zò to gî. ³⁷ Káa 'Duù tí nó náa Mbírì táánò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó zò to lá. ³⁸ À má ènò, có gbí muu ye ji yo ènó máa, yo 'ví ñò ni ènó máa, Mbírì táánò tuu a 'dakò tí nó tí Jézù nò, máa, yí gí gí bà ma có bà je à-cee-gî mì yí tí Mbírì gítí ndâ vò i mì yo ji yo, ndâ ná'vindí ye. ³⁹ Áá táánò a yí ká njaanga miři ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó gî nó 'do gbí ndâ vò i tí nó 'dáá gî náa bà njaanga miři ndâ 'duù 'do gbí ndú kpò có mì Mòze gî nò. ⁴⁰ À má ènò, yo kpolo tí yo, má wálá, có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì dígísèè 'dè ènò máa,

⁴¹ <Yo tí ndâ mbe kù 'dè có ñónókó,
yo zeke'o jèlè yo gî,
wàa yo 'ví ñò seřè,
wàa yo 'ví miì gî.

Tacó ye kù bàkà 'bí i gbí o mì yo,
náa yo táánò má 'di có i tí nó a i 'do mì 'bí 'duù,
yo bà si có mì 'duù tí nó ká tí cè tiři.> nó, bà 'de yo.»

⁴² Páwòlò má gii 'dè có cee gî, ndâ 'duù gii ci ndâ Páwòlò ta Bàrànába si ndú kù gii ñjè 'do bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbírì, máa, ndú 'ví dele ndi ndú gí gí bà 'dè gbí ndi có tí nó náa ndú 'dè nò ji ndâ yí ta 'bí ri bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà á bìndi ñinò. ⁴³ Ndâ 'duù má gii ñjè 'do bàndò bà kili ndú gî, ndâ Jùdéyà me mbè, ta ndâ 'duù me mbè 'do tí ndâ 'bí tende ña 'duù ñinó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà ta njembí ndú gbaànjé gî nó, gii nò ñindi ndú a i ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába. Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii kpo-gbì-tà-tù ndú gbí ndâ nje mì ndú ta ndú, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mítí nambeè tí nó náa Mbírì bàkà ji ndú nò.

⁴⁴ Ndâ 'duù gii kaa 'do gbí gbata 'dáá gî ya gí bà 'di có mì Mbírì 'do mì ndâ Páwòlò ta Bàrànába ta ri bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà tí nó náa ndú ci nò. ⁴⁵ Ndâ Jùdéyà má gii ñò ndâ mbè 'duù tí nó, kiì gii te ndú gítí bà 'dè zu có gítí Mbírì, ta bà go 'véřè mítí ndâ có mì ndâ Páwòlò ta Bàrànába.

⁴⁶ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gii 'dè có ta gúku tí ndú gbaànjé wálá ji ndâ Jùdéyà gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó, máa, «Kpédélé ndâ 'duù náa ze bà ma có mì Mbírì ji ndú a yo tí ndâ Jùdéyà. Káa à lè má me tí ènò gî, ze kpónó bà 'visì nje ze gí mì ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nò, sé náa yo biya bà 'di có mì ze gî, yo delè gii ñò tí yo 'vii tí ndâ mbe 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó lá, nò. ⁴⁷ Tacó ñinó a có tí nó náa Mbe tí ndoo 'dè ji ze ta o tí nó náa yí táánò 'dè ta có tí nó máa,

<Ye bàkà yo tí ngba'o kùro ndâ 'duù,
tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî
'ví 'de ta 'válá> nó ká nò.»

⁴⁸ Ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó má gii 'di có tí nó náa ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'dè nò, tàkòcò ndú gii peteke ngé ndii gî. Ndú gii ùlù có mì Mbe tí ndoo nò. Bìndi ndâ 'duù ñinó náa Mbírì cu 'válá ñinó mbe cee lá nó mí gbí tú ndú gî nó gii ùnje gítí có mì Jézù gî. ⁴⁹ Ñinò a bà gii 'vèè có mì Mbe tí ndoo cee gbí wúngbó to tí nó 'dáá gî.

⁵⁰ Káa ndâ Jùdéyà gii ya yílí gí gbí muu ndâ 'bí kpo-kpò niì ñinó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkii mì ndú tí ndâ Jùdéyà ta njembí ndú gbaànjé gî nó, ta ndâ 'bí kpo-kpò 'duù gbí gbata. Ndú gii volo muu ndú 'do tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába gî. Bìndi ndâ kpo-kpò 'duù tí nó gii mòkò ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'do gbí wúngbó to tí nó gî. ⁵¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò

gii gbà njú to 'do tí kò ndú mítí ndâ mbe mòkò ndú nò. Bìndi ndú gii njè nó 'do gbí to tí nò ya gí gbí gbata Ìkóniyùmù. ⁵² Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii dù ta tàkòcò ndú pètékè'i, tacó Bèri-mi-Mbíri je wotí ji ndú me gbolò.

14

Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gbí gbata Ìkóniyùmù

¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà mâ gii yee gbí gbata Ìkóniyùmù, ndú gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri á go ònó náa ndú bàkà si ndú gbí gbata Àndiyókì nò. Ndú gii ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù kà tí ònó náa ndâ Jùdéyà ta ndâ Ìgírìgì me mbè gii ùnje gítí có mì Jézù gí. ² Káa ndâ 'bí Jùdéyà ònó mbe biya bà ùnje gítí có mì Jézù gí nó gii volo muu ndâ 'duù ònó ta ònó ndú me ndâ Jùdéyà lá nó gítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. ³ Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gii dù kú ma có mì Mbe tí ndoo ji ndâ 'duù ta gúku tí ndú wálá ta kòndi o. Mbe tí ndoo delè gii je wotí bà bàkà ndâ seṛè ji ndâ Páwòlò ta Bàrànábà, tacó bà túbà ji ndâ 'duù máa, có tí nò náa ndú kú ma nò a có nambeè tí nó mì yí náa yí kú bàkà ji ndâ 'duù ta có tàkò wálá nò.

⁴ A 'bè ká gii dù gbí òkò tí ndâ 'duù gbí gbata ta o tí nò. Ndâ 'bí 'duù gii tè gí tàkò có mì ndâ Jùdéyà, bìndi ndâ 'bí gii ya a i gí tàkò có mì ndâ tú mì Jézù. ⁵ Ndâ 'bí Jùdéyà, gii je ndâ 'bí 'duù ònó ta ònó ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, gii toko có ta ndâ kpo-kpò 'duù gbí gbata gítí bà bàkà gbínje ta ndâ tú mì Jézù, wàa à 'ví 'vaka ndú ta díí. ⁶⁻⁷ Ndâ tú mì Jézù mâ gii ònó ndâ i kú gii bàkà có bà ya ta ndú gbí gbata Ìkóniyùmù nìkì lá, ndú gii fa ngèlè ya gí bà pà 'válá gí gbí to Lìkàyóniyà. Ndú mâ gii yee Lìkàyóniyà, ndú gii dù kú nò ta bà ma Banga-Ngú-Có mì Jézù ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá dè-dè seè ndâ gbata Lísítàrà ta gbata Dérébi.

Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí gbí gbata Lísítàrà

⁸ Ta 'bí o gbaànjé si ndâ Páwòlò ta Bàrànábà kuu gbí gbata Lísítàrà, ndú gii 'de 'bí 'dakò jé mbe nò nó 'do tí bà jò yí mì nawu wó lá, tacó ndâ kpázà kò wó gbele've 'do ká gbí yí nawu wó. ⁹ Káa si 'dakò tí nò kú seè tú wó tí ndâ có tí nó náa Páwòlò kú ma nó, ndú gii 'deeke gbí nji ɾo ndú ta Páwòlò. Páwòlò gii ònó ni 'do gbí nji ɾo 'dakò tí nò éno máa, yí 'vii tí 'duù ònó náa à 'ví 'válá yí nó gí, tacó yí ùnje gítí có mì Jézù gí. ¹⁰ Páwòlò bà-i-nò gii 'dè có ji 'dakò tí nò ta kòcò wó ngára gí yaà, máa, «A gí yaà! ɾò tíyò jáá!» 'Dakò tí nò bà-i-nò gii a gí yaà, bìndi yí gii 'bità bà nò nó.

¹¹ Ndâ mbè ndâ 'duù tí nò mbe ònó i tí nò náa Páwòlò bàkà ta 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò nó gii tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà ta nje có mì ndú tí ndâ 'duù Lìkàyóniyà, máa, «A ndâ bààcì ká jì'vì tí ndú tí ndâ 'duù, bìndi ndú gii gí mì ndoo.» ¹² Ndú bà-i-nò gii gbì ɾè Zéyùsù, tí gbolò bààcì mì ndâ Ìgírìgì, mí muu Bàrànábà. Bìndi ndú gii gbì ɾè Èrèmésì, tí muu có mì ndâ bààcì mì ndâ Ìgírìgì, mí muu Páwòlò, tacó a yí ta o tí nò ká kú 'dè có. ¹³ Ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe kú bàkà i ji Zéyùsù, ta bàndò bà ci i ji yí ká dè seè gbata nó, gii gí ta ndâ dè 'duù ta ndâ 'vì mù gí njekèjì ndùgù gbata, tacó bà ci ndú ji ndâ Páwòlò ta Bàrànábà.

¹⁴ Ndâ Bàrànábà ta Páwòlò mâ gii 'di có ònó i tí nò mbe kú bàkà tí mí njekèjì ndùgù nò, ndú gii yaka gbí ndâ bòngò tí ndú gí, tacó bà túbà ji ndâ 'duù tí nò máa, go ònó i tí nò náa à kú bàkà ta ɾè ndâ yí nò tí ndâ yí wálá. Bìndi ndú gii oloko ta ngèlè có gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò mbe tí

bìnjì nò, ta bà tò kù jì ndâ 'duù tí nò mbe kù bàkà có bà waa mbelè jì ndú tí njekèjì ndùgù nò, ¹⁵ máa, «Yo kù bàkà ña i tí nò á tacó ye, ndâ 'dakò? Ze delè ngbá káa ndâ 'duù náa à jò ze ká go bà jò yo. Ze gí ta Banga-Ngú-Có jì yo, máa yo 'visì muu yo 'do tí bà ùlù ndâ i ñinó ta gbí ndú wálá nó, gítí wu Mbíri tí nó tí mbe suu tàri, ta to, ta ngo, ta ndâ i tí nó 'dáá gí gbí ndú nò. ¹⁶ Yí gbí ndâ ká o táánò si ndâ 'duù gbí ña ndú 'bá mì ndú kù bàkà go có mì ndú gbí muu ndú. ¹⁷ Kpèti ká ènò, yí táánò si yo me sínò lá. Yí ta o 'dáá gí kù túbà tí wó, máa yí kuu tí, ta bà si ndâ 'bí tó i mì wó náa yí kù bàkà ndú nó jì yo: Yí kù tuu mù 'do tàri jì yo; yí kù si ndâ i-zó-zò gbí ñjì mì yo kù uu ta o mì ndú; yí kù je i-zó-zò jì yo; yí delè kù peteke tàkòcò yo.» ¹⁸ Ndâ Páwòlò ta Bàránábà gii bàkà a cèe ndi ndú tacó bà ọ̀ ndâ 'duù tí nò 'do tí bà waa mbelè jì ndú.

¹⁹ Ndâ 'bí Jùdèyà mà gii gí 'do gbí ndâ gbata Àndiyókì ta Ìkóniyùmù gí gbí gbata Lísítàrà, ndú gii volo gbí òkò tí ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbè ndâ 'duù tí nó gbí gbata Lísítàrà nó gí. Ndâ mbè 'duù tí nó gii ñjè gítí bà 'vaka Páwòlò ta díí. Ndú mà gii 'va yí 'dèè gí, ndú gii ja yí 'do gbí gbata gí sè, tacó ndú koro có máa, yí cì gí. ²⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii tí yí 'dee gí. Yí mà gii zere gí, yí gii a gí yaà 'do tìsì, bìndi yí gii dele ndi wó ya gí gbí gbata.

Ndâ Páwòlò ta Bàránábà dele ndi ndú ya gí Àndiyókì

Ndâ Páwòlò ta Bàránábà gii ñjè nó 'do Lísítàrà ta yé bìndi ña i tí nò mbe 'de Páwòlò nò, ya gí gbí gbata Dérébì. ²¹ Ndú mà gii ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù kà, ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí bà dù tí ndâ mbe tala có mì Jézù gí. 'Do bà-i-nò, ndú gii dele ndi ndú co gbí ndâ gbata Lísítàrà, ta Ìkóniyùmù, ta Àndiyókì tí nó gbí to Písídiyà nó, ²² kù je ngú wotí jì ndâ mbe tala có mì Jézù ta bà kpo-gbì-tà-tù ndú máa, «Yo zèè ñjembí yo, wàa yo 'ví tee ñjembí yo mítí Mbíri. Tacó ndoo bà kònò a sé'i á kùro bà dù ndoo tí ndâ bòò mì Mbíri.» ²³ Ndú mà gii je ndâ kpo 'duù mí kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù ta ọ̀ mì Jézù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, ndú gii 'deke tí ndú, ta bà kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbíri tí nó náa ndú kù tee ñjembí ndú mítí wó nó, máa, yí 'ví kpolo tí ndú.

²⁴ Ndâ Páwòlò ta Bàránábà gii ndii co gbí to Písídiyà ya gí gbí to Páfíliyà. ²⁵ Ndú mà gii cee ta bà ma có mì Mbíri jì ndâ 'duù gbí gbata Pérégà kà gí, ndú gii ya gí bà o gbâ 'do gbí gbata Àtáliyà. ²⁶ Bìndi ndú gii dele ndi ndú ya gí gbí gbata Àndiyókì, tí bàndò tí nó náa à ọ̀ ndú jì Mbíri mítí nò.

²⁷ Ndâ Páwòlò ta Bàránábà mà gii yee Àndiyókì gí, ndú gii kili ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ọ̀ mì Jézù nò, bìndi ndú gii 'vanda ndi ndâ i tí nó náa Mbíri bàkà ta ndú gbí nó mì ndú nó jì ndú. Ndú delè gii dítà ña bà njaanga njekèjì bà tee ñjembí ndâ 'duù ñinó náa ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó mítí Mbíri jì ndú. ²⁸ Ndú gii dù á mì ndú ta ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù bìndi bà dele ndú ta kòndi o.

15

Có ñònòkò tí gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù

¹ Ta o tí nó si ndâ Páwòlò ta Bàránábà kuu Àndiyókì nò, ndâ 'bí 'dakò 'do gbí to Jùdèyà gii ya gí Àndiyókì kà. Ndú gii dù kù nibà i jì ndâ 'duù máa, «Yo má ya gí gbí gázà go có mì Mòze lá, yo bà 'vala wálá.» ² Có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè nò gii ya gí gbí muu ndâ Páwòlò ta Bàránábà lá. Ndú mà gii tò kponje ta ndú gítí kpòò, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí

gbata Àndiyókì ká gii jukì ndú ta bà ɾuka ndâ 'bí 'duù wàa ndú 'ví ya ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába gí bà 'viiki gbí có tí nò ta ndâ tú mì Jézù, gii je ndâ 'bí kpo 'duù mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè.

³ Ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Jézù gbí gbata Àndiyókì 'dáá gî mâ gii je nó ji ndâ Páwòlò ta Bàrànába, ta ndâ 'duù tí nó náa à ɾuka ndú ji ndú nó gî, ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii nò ta bà dítà bà ùnje gítí có mì Jézù mì ndâ 'duù ñinó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó ji ndâ mbe tala có mì Jézù ta ndi gbí ndâ to Fónésiyà ta Sámáriyà. Líkí bà 'di có tí nò gii dù tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ to tí nò ngé ndii gî. ⁴ Ndú mâ gii yee Jèrùzàlémè, ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gî, ta ndâ kpo-'duù-'bá gii te wiɾi mítí ndú ta banga tí. Bìndi Páwòlò bà-i-nò gii dítà ndâ i tí nó náa Mbíɾi bàkà ta ndú nó 'dáá gî ji ndú.

⁵ Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe ùnje gítí có mì Jézù náa ndú táánò sàa a ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyà nó gii biya có tí nó gî. Ndú gii aanga cèe muu ndú máa, kózò tí ndâ 'duù tí nó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó 'ví ya gí gbí gázâ. Wàa, à delè 'ví nìbà ndâ có mì Mòze ji ndú.

⁶ Ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo-'duù-'bá gii kili ta bà muu ndú, ndú mâ gii 'viiki gbí có tí nò kpòò, ⁷ Piyétòrò gii a gí yaà, bìndi yí gii 'dè có ji ndú màa, «Ndâ ná'vindí ye, yo ɾò ni ngbárángà'i gî, máa, Mbíɾi táánò gbí ndâ kpédélé o cu 'bì wó a i mítí ye 'do gbí òkò tí yo, máa, ye 'ví dù tí mbe nìbà Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù tí nó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví dù tí tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. ⁸ À má ta bà 'dè ta yúcó, Mbíɾi tí nó tí mbe ɾò ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gî nó túbà bà ùnje mì wó gítí ndâ 'duù ñinó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbíɾi ji ndú, jé ká go ñinó náa yí tí Mbíɾi táánò bàkà ji ndoo nò. ⁹ Mbíɾi bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndoo ta ndú lá. Bà tee njembí ndú mítí Mbíɾi si Mbíɾi 'ví si njembí ndú 'ví dù ngbárángà'i gî. ¹⁰ À má éno, ndoo tí ndâ Jùdéyà 'ví kù paa gbí ñinó kpónó a i ta bà kpolo tàkòcò Mbíɾi, náa ndoo má kù yòngò bà te du koɾi tí nó dígísèé mbe kpò ndâ ká gù ndoo gî, delè mbe gii kpò ndoo gî nó, mí pààpì ndâ mbe tala có mì Jézù wàa? ¹¹ Káa ndoo ùnje gî máa, àá táánò 'vala ndoo káa gbèe nambeè tí nó mì Mbe tí ndoo tí Jézù mbe 'vala ndú nó nò!»

¹² Piyétòrò mâ gii 'dè có mì wó cee gî, ndâ 'duù tí nó mbe kili nó gii dù ngbi-ngbiì. Gbèe kòcò gii dù lá. Bìndi a ndâ Páwòlò ta Bàrànába ká gii dítà ndâ kpo-kpò i ta ndâ seɾè tí nó náa Mbíɾi si ndú bàkà mí gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó.

¹³ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mâ gii 'dè có mì ndú cee gî, Jákòmò gii 'dè có ji ndâ 'duù, máa, «Yo sè tù yo gítí có mì ye nò, ndâ ná'vindí ye! ¹⁴ Simónè 'dè gbí ɾa kpédélé kpokèjì bà kaa ndâ 'duù mì Mbíɾi á gítí miɾi wó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó gî. ¹⁵ Simónè 'vanda mí to nó ndírí a ndi kòcò ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíɾi náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíɾi éno máa, Mbíɾi máa,

¹⁶ <Ye bà dele ndi ye gí bà bì ndi 'bá mì Dàvídè mbe 'va tí to gî nó gí yaà. Ye kèjì gí bà 'viindi ndâ i ñinó mbe ki'viki gî nó.

¹⁷ Bìndi sè ndâ 'duù ñinó ta ɾa ndú me ndâ Jùdéyà lá,
mbe kaa tí ndú je gî nó,
bà gii pà bà tí Mbe tí ndoo.

¹⁸ Ñinò a kòcò Mbe tí ndoo,
tí mbe túbà ndâ i tí nó ji ndâ ká 'duù sàa dígísèé.>

¹⁹ «À má éno, có gbí muu ye éno máa, ndoo si bà pèè mbi ndâ 'duu ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá, mbe 'visi tí ndú gí mì Mbírì gí nó mí to. ²⁰ Ndoo cu a wáràgà, wàa ndoo 'ví tuu ji ndú éno máa, ndú gee tí ndú 'do tí ndâ i ñinó náa ndâ vo-vò bààcì yuu 'bì ndú gí gbí ndú gí nò, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà bàkà bangbaya, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà zò ndâ ña yâ ñinó náa à tè miři ndâ nò tí nò té-tè nò, ndú delè 'ví gee tí ndú 'do tí ña ndâ mbelè 'dáá gí. ²¹ Tacó ñinó a ndâ i ñinó náa ndâ mbe ma có mì Mòze ta o 'dáá gí táánò kù ma có gítí ndú ta ndi gbí ndâ gbata 'dáá gí nó ká nò, à delè táánò kù 'deke ji ndâ 'duu ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì, ta ndâ ři bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí káa có gítí ndâ i tí nò ta bà muu ndú nò.»

Ndâ tú mì Jézù cu wáràgà ji ndâ 'duu ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò

²² Ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duu kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, gii toko có máa, ndâ yì řuka ndâ 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndâ yì tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, wàa ndâ yì 'ví tuu ndú ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába ya tí gí Àndiyókì. Sè ndâ mbe kù kili ta řè mì Jézù 'dáá gí mâ gii ùnje gítí có tí nò gí, ndú gii cu 'bì ndú mítí ndâ 'dakò sósò'ò tí ndâ wu 'dakò gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè. Rè 'bí 'duu gbí òkò tí ndú a Júdá ta 'bí řè wó a Bàràsábà, gii je Silivánò. ²³ Bìndi ndú gii cu wáràgà mí 'bì ndú, máa, ndú ya tí ji ndâ mbe kù kili ta řè mì Jézù gbí gbata Àndiyókì.

Có gbí wáràgà tí nò náa ndú cu nò éno máa, «Ze tí ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duu kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, tí ndâ ná'vindí yo, 'vee yo tí ndâ ná'vindí ze ñinó ta ña yo me ndâ Jùdèyà lá, náa à jò yo mí gbí ndâ to Àndiyókì, ta Síriyà, ta Silísiyà nó, ngé ma.

²⁴ «Ze 'di có éno máa, ndâ 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ze ká ya gí bà mù njembí yo ta ndâ 'bí ña có mì ndú, bìndi ndú gii si yo kù kořo có ká wi-wii. Ndú bàkà ña i tí nò me ta có 'do gbí nje ze lá. ²⁵ À má éno, ndòngbú kóřo-kóřo có mì ze toko gbaànjé kpónó éno máa, ze bà cu 'bì mítí ndâ 'bí 'duu, wàa ze 'ví tuu ndú ta ndâ Bàrànába ta Páwòlò, tí ndâ 'duu tí nó náa ze kù te duu mítí ndú ta wotí tí, ²⁶ tí ndâ 'dakò mbe sì miři ndú 'dáá gí ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì gí nó, wàa ze 'ví tuu ndú ya tí ji yo. ²⁷ Ze kù tuu ji yo a ndâ Júdá ta Silivánò, tacó wàa yo 'ví 'di ta ndi gbèe có tí nò náa ze cu mí gbí wáràgà tí nó ta tù yo 'do gbí nje ndú.

²⁸ «Bèři-mì-Mbírì kořo có řò éno máa, à 'ví te 'bí du i mbe ndii ndâ có tí nó mí muu yo lá. Ndòngbú bá kořo có mì ze delè ká go ñinó Bèři-mì-Mbírì nò. ²⁹ Có tí nó máa, kózò tí yo 'ví gee tí yo 'do tí i-zó-zò náa a bàkà ji ndâ bààcì, ta mbelè, ta yâ ñinó náa a tè miři nò tí nò té-tè, gii je bà bàkà bangbaya. Yo kii'ba 'do tí ndâ i tí nò, wàa yo bà ya jáá gí. Yo dù ñikì maa.»

Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Àndiyókì 'deke wáràgà mì ndâ tú mì Jézù

³⁰ Ndâ 'duu tí nó náa ndâ tú mì Jézù tuu ndú nò mâ gii yee gbí gbata Àndiyókì, ndú gii kili ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ká 'dáá gí, bìndi ndú gii je wáràgà tí nó náa à tuu ta ndú nó ji ndú. ³¹ Ndú mâ gii 'deke wáràgà tí nó, tàkòcò ndú 'dáá gí gii peteke ngé ndii gí, tacó ndâ có gbí wáràgà tí nó je bà wo woò ji ndú gí. ³² Ndâ Júdá ta Silivánò só káa ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèři-mì-Mbírì. Tacó éno, ndú gii 'dè có ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ta kòndi o. Ndú gii yù ndú ngbóó tí ndâ 'dakò gí. ³³ Ndú mâ gii bàkà làmbu kòndi o mí Àndiyókì gí, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù ká gii

je nó jì ndú ta pètékè tàkòcò ndú, bìndi ndú gii tuu ndi ndú ya tí jì ndâ 'duù tí nó mbe tuu ndú 'do Jèrùzàlémè nò. ³⁴ Káa à gii òkò tí Sìlìvànò a bà dù yí Àndiyókì.

³⁵ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába, gii je ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézù me mbè, gii dù kù nìbà có mì Mbírì, delè kù ma có mì Mbírì jì ndâ 'duù gbí gbata Àndiyókì á bìndi bà dele ndi Júdá gí Jèrùzàlémè.

Bà njèè gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába

³⁶ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mà gii bàkà làmbu sili bìndi bà ya Júdá gí Jèrùzàlémè nò gí, ndú gii toko có máa, «Ndà ya gí bà gala ndâ ná'vindí ndoo gbí ndâ gbata tí nó náa ndà táánò ma có mì Mbe tí ndoo ta ndi gbí ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, wàa ndà 'ví nò ta ngú ña ñinó náa à tí ndú kà nò.» ³⁷ À gbí muu Bàrànába ta o tí nò a có bà yuu Jòvànì tí nó ta 'bí rẹ wó a Màrikò nó mí gbí nó ta ndú. ³⁸ Káa có tí nò gii zò muu Páwòlò lá, tacó Jòvànì ta 'bí o sàà kùro 'visì tàmuu wó gítí ndú si ndú nje nètè gbí to Pàfíliya gí.

³⁹ Có Jòvànì Màrikò nò gii njèè gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gí. Tacó éno, Bàrànába gii je Màrikò, bìndi ndú gii o gbà ta yí ya gí gbí to Kípùrù. ⁴⁰ Páwòlò gii 'daka ta yí a Sìlìvànò. Ndâ ná'vindí ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù mà gii yù nambeè 'do mì Mbírì tacó tí ndú gí, ⁴¹ ndú gii zèè ñindi ndú a kpokèjì tí nó mbe co gbí ndâ to Síriya ta Sìlìsiya nó, kù nò ta bà je wotí jì ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù.

16

Páwòlò je Tìmatéyò gí gbí nètè bà ma có mì Mbírì

¹ Páwòlò gii 'do Sìlìsiya ya gí Dérébì, yí gii 'do Dérébì ya gí Lísítàrà. Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rẹ wó a Tìmatéyò, náa nawu wó a jú Jùdéya mbe ùnje gítí có mì Jézù gí káa bu wó a Ìgírìgì, kuu ta 'bá Lísítàrà. ² Tìmatéyò tí nò a 'bí ña 'dakò náa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ gbata Lísítàrà ta gbata Ìkóniyùmù 'dáá gí wu gbí wó ngé má. ³ Páwòlò bà-i-nò gii je Tìmatéyò ya tí gí gbí gázà, tacó wàa, yí 'ví dù tí ka nó mì yì. Páwòlò bàkà éno tacó ndâ 'duù gbí ndâ to tí nò 'dáá gí nò ni gí, máa, Tìmatéyò ya gí gbí gázà si yí gbí 'viù lá, tacó bu wó a Ìgírìgì.

⁴ Ndâ Páwòlò ta Tìmatéyò gii 'bità bà nò kù ma ndâ có tí nó náa ndâ tú mì Jézù, ta ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, 'dè 'do Jèrùzàlémè éno máa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'ví bàkà go ndú nó, ta ndi gbí ndâ gbata núú kù ya tí. ⁵ Tacó éno, ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù gii tee njembí ndú mítí Mbírì ta wotí tí ndii ñinó sàà kùro nó gí. Muu ndú delè gii àdì túkà'i.

Bèri-mì-Mbírì kpo-gbí-tà-tù ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó

⁶ Ndâ Páwòlò ta ndâ ka wó mbe nó gii ndii co gbí ndâ to Fírìjìya ta Gàlátì ká ta nó, tacó Bèri-mì-Mbírì kpo-gbí-tà-tù ndú gí, máa, ndú 'ví ma có mì Mbírì mí gbí ndâ to Àsiya gbí nó mì ndú nò lá. ⁷ À gbí muu ndú ta o tí nò a có bà ya gí gbí to Bèsínìya, káa, ndú mà gii dooko gí Mísìya gí, Bèri-mì-Jézù gii biya jì ndú gí. ⁸ Ndú bà-i-nò gii ndii có Mísìya ya gí gbí gbata Tòrówà.

⁹ Ta 'bí bèbìlì gbaànjé si ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mì wó kuu gbí gbata Tòrówà, 'bí i gii gí gí muu Páwòlò go rii nò. Yí gii nò 'bí 'dakò, tí 'duù Mèsidóniyà rò tíyò kù 'deke tí wó jì yí éno máa, «Yò ndii gí gí Mèsidóniyà, wàa yo 'ví konì ze.» ¹⁰ Rò Páwòlò mà gii da bìndi i tí nò, ze ngé gii bàkà

nó gí Mèsidóniyà, tacó ze gii òn ni ngbàrángà'i gí, máa, a Mbíri ká kú tè'é tí ze, máa, ze ya gí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù kà.

Bà yee ndâ Páwòlò gbí gbata Filípi

¹¹ Ze bà-i-nò gii o gbâ 'do Tòrówà jáá ya gí Sàmòsirásì. Ze gii njè nó 'do Sàmòsirásì ta 'bí yé ya gí Nìpòlìsì. ¹² Ze gii ya 'do bà-i-nò gí Filípi, tí gbolò gbata, delè tí kpóló-kpolo gbata gbí to Mèsidóniyà, náa à kú zogo a ngáángbá gba mì ndâ Rómánò. Ze mà gii bàkà làmbu sili mí Filípi gí, ¹³ ze gii co 'do gbí ndùgù gbata ta 'bí ri bà wotí gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà gbaànjé ya gí yì ngo, tacó ze òn ni gí, máa, ònò bà dù a bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà 'deke tí ndú ji Mbíri. Ze bà-i-nò gii ki tí ze to, bindi ze gii nìbà có mì Mbíri ji ndâ 'bí nù mbe kili mí kà. ¹⁴ 'Bí nù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nù tí nò, ta rẹ wó a Lídiyà, mbe gí 'do gbí gbata Tiyàtírà, tí nù mbe kú co tí kpokèjì mì Mbíri, ta nètè mì wó a bà mà bí-bi i bà moo bongo, mà gii 'di ndâ có tí nò náa ze 'dè ji ndú nò, Mbíri gii je njembí bà ùnje gítí ndâ có tí nò náa Páwòlò 'dè nò ji yí. ¹⁵ À mà gii caka tí ndú ta ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gí gí, yí gii nanaka mítí ze, máa, ze ya gí bà dù a i 'bá mì yì, lê náa ze òn ni ta yúco gí, máa, yì tee njembí yì 'dáá mítí Mbíri gí nò.

Bà zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò mí gbí zàà

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si ze kú ya gí bàndò bà 'deke tí ji Mbíri, ze gii 'de 'bí 'viní, tí i-gbí-keci mì ndâ 'bí 'duù, ta bààcì gbí muu wó. Ndâ mbe tí 'viní tí nò 'de i gbí bààcì tí nò gbí muu wó nò ngé ndii gí. ¹⁷ 'Viní tí nò mà gii òn ze, yí gii 'bità bà ɾu ndi ze ta ndâ Páwòlò ta bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jìnó a ndâ bòò mì Mbíri tí nó mbe kú dù ngéé gbíri nó ká nò. Ndú gí tacó bà tubà kpokèjì bà 'vala yo ji yo.»

¹⁸ Síí gbí ri bà tò ɲa kú tí nò mì 'viní tí nò tàkò ze gii dù lá. Yí mà gii bàkà kpòò, ta 'bí ri gbaànjé yí mà gii gí gí tàkò ze ta ɲa i mì wó nò, njembí Páwòlò gii volo gítí wó gí. Páwòlò gii 'visì tí wó gí ndii, yí gii 'dè có ji bààcì tí nò á gbí muu 'viní tí nò nò, máa, «Ye kú 'dè có ji wò ta rẹ mì Jézù tí Bindi-Mbíri, máa, wò co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.» Káa, à káa póó bà 'dè có tí nò mì Páwòlò, bààcì tí nò gii co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.

¹⁹ Ndâ mbe tí 'viní tí nò mà gii òn ni éno máa, Páwòlò volo gbí bà 'de i mì ndâ yì 'do gbí wó gí, ndú gii zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò, bindi ndú gii kaa ndú ta bà gbùrùngà ndú kú ya tí gí gbí ngbàngà á bàndò 'vélè. ²⁰ Ndú mà gii yee ta ndú kà gí, ndú gii kpì ngbàngà tí ndú ji ndâ gba éno máa, «Ndâ 'dakò tí nó kuu nó a ndâ Jùdèyà, káa ndú kú bàkà 'viya mí gbí gbata mì ndoo. ²¹ Ndú kú bàkà 'bí ɲa i mì ndú náa à me yúco tacó tí ndâ bòò Rómà 'ví ùnje gítí nò lá. Bà ɾu ndi ɲa kpokèjì tí nò mì ndú nò delè me dú tacó tí ndoo tí ndâ bòò Rómà lá.»

²² Có tí nò náa ndâ 'dakò tí nò 'dè nò gii volo njembí ndâ 'duù tí nò mbe tí mèè mí gbí ngbàngà ta o tí nò nò gítí ndâ Páwòlò ta Silivánò gí. Ndâ gba bà-i-nò gii yaka gbí ndâ bongo 'do tí ndâ Páwòlò ta Silivánò ta kpo tàkòcò gí. Bindi ndú gii waa có mítí ndú, máa, à gbì ndú. ²³ À mà gii gbì ndâ Páwòlò ta Silivánò go có mì ndâ gba nò tè gí, à gii kaa ndú nè mí gbí zàà. Bindi ndâ gba gii 'dè có ji mbe ù njekèjì zàà máa, yí kpolo tí ndú tí kpòò. ²⁴ Mbe ù njekèjì zàà bà-i-nò gii kaa ndú ya tí ngéé gí tà'i ònò ngé kùro kà nò. Yí mà gii ɛɛ kò ndú gí, yí gii nè njekèjì gí tàkò ndú ɾítí gí.

Serè bà njaanga ndâ Páwòlò ta Silivánò 'do gbí zàà

²⁵ O mà gii gbooko gí, ndâ Páwòlò ta Silivánò gii dù kú 'deke tí ndú, ta bà cu cè kú be ta rẹ Mbíri, káa ndâ 'bí ka ndú náa ndú ta ndú gbí zàà nó gii dù ngbi-ngbì kú 'di ndâ i tí nò náa ndú kú me nò. ²⁶ Ndú gii gu káa ndii

ta bà tanga tí mì to. Ndú mâ giì zeke'o, ndú giì ò ndâ njekèjì zàà 'dáá gí njaanga tí nga-ngàà gí. Ndâ gínjìrì tí nó náa à ẹ̀re ta ndâ kò ndâ 'duù gbí zàà nó giì karaka gbí tí kpátá-kpàtà, kpátá-kpàtà, 'do tí kò ndú gí. ²⁷ 'Duù tí nó mbe kù ù njekèjì zàà nó mâ giì gundiì 'do tí rì, yí mâ giì ò ndâ njekèjì zàà 'dáá nga-ngàà, nga-ngàà, yí giì ja sizò mì wó 'do gbí foko, tacó wàa, yí 'ví zi ta tí yí gí, tacó yí koṛo có éno máa, ndâ 'duù gbí zàà faka 'dáá mítí yí gí. ²⁸ Káa Páwòlò mâ giì ò yí tí, yí giì tò kù jì yí ta kòcò wó ngéé gí yàa máa, «Zi tí lo lá! Ze 'dáá ta kábà muu ze kuu nò.»

²⁹ 'Dakò tí nó mâ giì 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè jì yí nó, yí giì 'dè có máa, à òlò ngba wu. À mâ giì òlò ngba wu jì yí gí, yí giì co ta ngèlè ta gúku, kpùrù-kpùrù, ya gí bà 'va tí wó kùṛo ndâ Páwòlò ta Silivánò. ³⁰ Yí giì kaa ndú 'do gbí zàà gí sè. Bìndi yí giì 'vee ndú máa, «Ye 'ví bàkà a ṛa yè, tacó wàa ye 'ví 'vala tí, ndâ kpo 'duù?»

³¹ Káa ndú giì 'visì có jì yí éno máa, «Ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo tí Jézù, wàa wò bà 'vala gí. Ndâ 'duù bá mì lo 'dáá gí delè bà 'vala gí.» ³² Ndâ Páwòlò ta Silivánò bà-i-nò giì 'bità bà ma có gítí Mbe tí ndoo jì ndâ 'dakò tí nó, ta ndâ 'viì mì wó, giì je ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gí. ³³ 'Dakò tí nó bà-i-nò giì kaa ndâ Páwòlò ta Silivánò ká ta kpo-gbì'o tí nó, yí giì caka ṛo ndâ kà bà gbì ndú ta ndi tí kútí ndú nó gí.

Ndâ Páwòlò ta Silivánò delè ngé giì caka tí ndâ 'dakò tí nó ta ndâ 'viì mì wó 'dáá gí. ³⁴ 'Dakò tí nó giì kaa ndú ya tí gí 'bá mì wó, yí giì je i-zó-zò jì ndú. Líkí'o giì bàkà ndú ta ndâ 'duù 'bá mì wó 'dáá gí, tacó ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ tende kpokèjì gítí kpokèjì mì Mbírì gí.

³⁵ Yé mâ giì too gí, ndâ kpo-kpò 'duù mbe kù waa có gbí ngbàngà giì tuu ndâ 'bí kùṛo ndâ àsikèrì mbe kù kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà ya tí jì 'duù tí nó gbí nètè ta o tí nó nó, máa, «Njaanga ndâ 'dakò tí nó gí.»

³⁶ 'Dakò tí nó mbe kù kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà ta o tí nó nó giì ya gí mì Páwòlò, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, «Ndâ kpo-kpò 'duù mbe kù waa có gbí ngbàngà tuu tú gí tí éno máa, ye njaanga yo gí. À má éno, yo co gí sè, wàa yo 'ví ya nìkì maa.»

³⁷ Káa Páwòlò giì 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Ndâ gba máa yè? Ndú 'vee me gbí nje ze lá, káa ndú giì gbì ze tí ndâ 'viì-Rómà mí kùṛo ndâ 'duù 'dáá gí, bìndi ndú giì kaa ze mí gbí zàà, káa, ndú kpónó giì 'dè có éno máa, ndâ yí kù njaanga ze gbí dùde? 'Bí có go éno wálá! Si káa 'dóó ndú ká 'ví gí ta kò ndú, wàa ndú 'ví kaa ze gí sè.»

³⁸ Ndâ kùṛo ndâ àsikèrì tí nó mâ giì je ndi kòcò Páwòlò nó ya tí jì ndâ mbe waa có gbí ngbàngà, bà 'di có éno máa, ndâ Páwòlò ta Silivánò a ndâ 'viì-Rómà nó giì te a gúku mítí ndú. ³⁹ Ndú bà-i-nò giì ya gí mì ndâ Páwòlò ta Silivánò gbí zàà kà, bìndi ndú giì yì ndú ta bà 'deke tí ndú jì ndú, máa, ndú co gí sè 'do gbí zàà, wàa ndú 'ví njè nó 'do gbí gbata Filípì gí.

⁴⁰ Ndâ Páwòlò ta Silivánò giì co 'do gbí zàà ya gí 'bá mì Lídiyà. Ndú mâ giì ò ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù kà, ndú mâ giì 'dè ndâ có ṛinó mbe kù je wotí jì ndâ 'duù nó jì ndú gí, ndú giì njè nó 'do gbí gbata Filípì gí.

17

Ndâ Páwòlò ta Silivánò 'de kpo-se-muu gbí gbata Tèsalónikà

¹ Ndâ Páwòlò ta Silivánò giì 'bì nó 'do Filípì co gbí gbata Àfipólìsì, ndú giì co gbí gbata Àpòlóniyà kù ya gí gbí gbata Tèsalónikà, tí 'bí gbata ta bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì kuu gbí. ² Ndú mâ giì yee gbí gbata Tèsalónikà gí, Páwòlò giì ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì,

á go ña i mì wó náa yí kù bàkà ta o 'dáá gí nò. 'Do bìndi ñìnò, yí gii dù kù ya gí mì ndú á bàndò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbíri ta ñi bà wotí gbí tàkii mì ndú 'dáá gí ta síi gbí wálá 'vìlì ta'ò, kù 'viiki gbí ndá có gbí wáràgà mì Mbíri ta ndú, ³ kù tù ta bà ji ndú 'do gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, bà cì Bindi-Mbíri, ta bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó a cèe ndá kpóló-kpolo có. ⁴ Ndá 'bí Jùdéya, ta ndá 'bí Ìgìrìgì ñìnó ta gúku Mbíri kuu tí ndú nó, gii je ndá 'bí kpo-kpò niì ñìnó náa ndá có mì Páwòlò nò ya gí gbí muu ndú gí nó, gii tè gí tàkò có mì ndá Páwòlò ta Silivánò.

⁵ Káa ndá 'bí Jùdéya ñìnó mbe biya bà 'di ndá có mì Páwòlò gí nó gii toko wotí ta ndá vò 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà mà 'véle gbí gbata, bìndi ndú gii bàkà ndá có mì Páwòlò nò tí tende có mbe pèe njembí ndá 'duù gítí ndá Páwòlò ta Silivánò. Ndá 'duù bà-i-nò gii 'bità bà bàkà wo 'do gbí gbata kù ya tí gítí bàndò bà dù ndá Páwòlò ta Silivánò á 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jàsóni, tacó bà kaa ndú ya tí gí gbí ngbàngà. ⁶ Ndú mà gii yee kà, ndú gii 'de 'bá káa ndá Jàsóni ta ndá 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbíri, bìndi ndú gii woo ndú, ta bà gbùrùngà ndú, kù ya tí gí gbí ngbàngà gbí gbata, ta bà gbí 'bè muu ndú éno máa, «Ndá 'dakò tí nó mbe kù jèlè to ta bà volo 'bá mì ndá 'duù nó gí gí to nó gí! Ndú kpónó kuu 'bá mì Jàsóni. ⁷ Có mì ngáángbá gba tí nó Rómà nó kpónó gbí tù ndú ká go cèe mòngò gbí tù bò. 'Bí ña ngú có mì ndú kpónó éno máa, 'bí ngú ngáángbá gba mì ndá yì ta rẹ wó a Jézù kuu tí.» ⁸ Có tí nó náa ndá Jùdéya 'dè nò gii volo njembí ndá 'duù gbí gbata, ta njembí ndá gba gí. ⁹ Tacó éno, ndá gba gii 'dè có ji ndá Jàsóni ta ndá ka wó náa a zèe ndú ta ndú nó, máa, ndú see tí ndú mí kùro ndá yì, máa, vò i bà bàkà tí wálá, má kózò gí, wàa ndá yì 'ví gii si ndú 'ví ya gí 'bá mì ndú.

Ndá Páwòlò ta Silivánò 'de ngú kpo-se-muu gbí gbata Bèréya

¹⁰ Ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Tèsalónikà gii tuu ndá Páwòlò ta Silivánò ta 'dè'o, si o kù me yùkù-yùkù ta gbèe ñi bà gbùrùngà ndú mì ndá 'duù nò, ya tí gí gbí gbata Bèréya. Ndú mà gii yee kà, ndú gii ndii ká ngé ya gí bàndò bà kili ndá Jùdéya tacó bà ùlù Mbíri. ¹¹ Muu ndá Jùdéya gbí gbata Bèréya niki co tí muu ndá nambe ndú ñìnó á gbí gbata Tèsalónikà nó gí, tacó éno, ndú gii ùnje gítí có mì Bindi-Mbíri ká galà. Ndú gii dù ta ñi 'dáá gí kù 'viiki gbí có gbí wáràgà mì Mbíri, tacó bà ñò máa, yúco a yè wè. ¹² Ndá 'duù me mbe 'do gbí òkò tí ndá Jùdéya, ta ndá Ìgìrìgì, gii je ndá 'bí kpo-kpò niì, gii ùnje gítí có mì Jézù gí.

¹³ Ndá Jùdéya gbí gbata Tèsalónikà mà gii 'di có éno máa, Páwòlò kù ma có mì Mbíri ji ndá 'duù gbí gbata Bèréya, ndú gii kaa ta 'viya ya gí kà, tacó bà ñònòkò muu ndá 'duù, wàa ndú 'ví tanga i. ¹⁴ Ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Bèréya mà gii 'di gbí tiri 'viya mì ndú nò gí, ndú gii tuu Páwòlò ya tí gí yì ngo, si káa ndá Silivánò ta Tìmatéyò mí ndii. ¹⁵ Ndá mbe ko Páwòlò nò gii ya ta yí ngé yee gbí gbata Àtínà. Ta o tí nó náa ndú kù gii dele ndi ndú gí gbí gbata Bèréya nó, Páwòlò gii ci ndú ji ndá Silivánò ta Tìmatéyò, máa, ndú ngo've tí ndú ya gí tàkò yì.

Páwòlò gbí gbata Àtínà

¹⁶ Gbí ndá o tí nó náa Páwòlò kù ù ta ndi ndá Silivánò ta Tìmatéyò mí gbí gbata Àtínà nò, njembí wó ta o 'dáá gí kù pèe ká pèe ta zu bà ñò ña bà te duù mì ndá 'duù ká mítí ndá 'bí ña sú bààci mì ndú ta gbí ndú wálá. ¹⁷ Tacó éno, yí gii dù kù 'viiki gbí có mì Mbíri ta ñi 'dáá gí ta ndá Jùdéya, gii je ndá Ìgìrìgì ñìnó mbe kù cì gúku tí Mbíri nó á tí bàndò bà kili ndá

Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì. Yí káká'i gii pà me gbí òkò tí ndâ 'duù wàa ndâ yí 'ví 'viiki gbí có mì Mbírì ta yí a tí bàndò bà mà 'vèlè mì ndâ 'duù á gbí gbata lá, síí gbí ọ̀rì bà ya yí gí bàndò bà mà 'vèlè gítí ọ̀rì nètè tí nò delè gii dù lá. ¹⁸ Káa ndâ 'bí ọ̀rì 'duù ọ̀nó gbí òkò tí ndú ta ọ̀rì bà kọ̀rọ có mì ndú máa, «Ndòngbú 'v alá ká muu to tí nò» nó, gii je ndâ mbe kù kọ̀rọ có máa, «I káa ndi 'bì Mbírì» nó, gii 'deeke kponje ta ndâ Páwòlò. Bìndi ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'bità bà 'vee ndâ 'bí ka ndú máa, «Pèrègùù tí nò kpónó ọ̀rì i tí nò náa yí kù 'dè có á gítí nò ni gí?» Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'dè có ọ̀nó ndú éno máa, «Yí go 'duù ọ̀nó mbe kù ma có mì ndâ 'bí ọ̀rì tende bààcì nò.» Ndú 'dè ọ̀rì có tí nò tacó Páwòlò ta o tí nò kù ma có a i gítí Jézù, ta có gítí bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú.

¹⁹ Ndâ 'duù tí nò gii bala Páwòlò á bìndi bà tò kponje mì ndú nò ya tí gí kùro ndâ kpo 'duù mì ndú mbe kù kili mí pí gú Àrèyòpágùsù. Ndú mà gii ye ta ndú pí gú kà gí, ndâ kpo 'duù mì ndú gii 'vee gbí nje Páwòlò máa, «Wò bà ni bà 'dè gbí ngú ọ̀rì bà nìbà i tí nò náa wò kùtáa kù 'dè có á gítí nò á ji ze gí? ²⁰ Ndâ 'bí có mì lo gbí tù ze á go ndâ có mì mbe 'dó-'do, káa go bà 'di gbí ndú á kuu tí ze.» ²¹ I mbe me líkí tí ndâ 'duù tí nò náa à duu bú ndú mí Àtínà nó, ta ndâ tende 'duù mbe kaa ta 'bá ya gí kà nó, a bà 'viiki gbí ngú có, gii je bà 'di ngú có.

²² Tacó ènò, Páwòlò gii a gí yaà, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe kili mí pí gú Àrèyòpágùsù nò, máa, «Yo ndâ 'duù Àtínà! Ye ọ̀rì ta ọ̀rì ye gí, máa, go bà bàkà i-mbírì tí yo ngé ndii gí. ²³ Ye 'dè có tí nò tacó gbí ndâ o tí nò náa ye kù jèlè ta to kù ọ̀rì ndâ bàndò bà bàkà i-mbírì mì yo nó, ye gii ọ̀rì 'bí bàndò bà ci i náa à cu i mítí éno máa, «Ọ̀nó ji mbírì-tí-nò-náa-à-ọ̀rì-yí-ni-lá» nò. À nìkì ma. À má ta bà 'dè có ta yúcó, mbírì tí nò náa yo kù bàkà i ji yí káa yo ọ̀rì yí ni lá nò, a Mbírì tí nò náa ye kù ma có tí wó nò. ²⁴ Mbírì tí nò tí mbe suu to tí nó, ta ndâ i gbí 'dáá gí nó, a Mbe tí tàrì. Yí me mbe 'vala ta 'bá ọ̀nó náa a 'duù ká gèè ta 'bì wó nó lá. ²⁵ 'Bí i delè mbe gboo 'do mì wó wàa à tí a 'duù ká 'ví gii bàkà ji yí nò wálá. Tacó a yí ká kù je 'v alá, ta woò, ta ndâ i 'dáá gí ji ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁶ Yí suu ndâ 'duù 'dáá gí á 'do tí gbèè 'dakò, máa, ndú 'ví 'vala cee muu to tí nó 'dáá gí. À káa 'dóó yí ká 'deke sili bà 'vala ndú, yí gii ka tí ta bàndò bà bì 'bá mì ndú á ji ndú. ²⁷ Yí bàkà ènò tacó wàa ndâ ọ̀rì ndâ 'duù 'dáá gí 'ví pà ta bà tí yí tí Mbírì, ndâ-'bì-lá, ndú má gbala to gbí sú ọ̀rì kpòò, ndú 'ví gbì mù-kóró mì ndú mítí yí tí Mbírì. Ta ndâ ọ̀rì ọ̀nó 'dáá gí, Mbírì kù dù me me 'dú 'do tí 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndoo lá.

²⁸ «À ènò, á go có tí nó náa ndâ 'bí ká mbe cu wáràgà mì yo cu éno máa, <Ndoò 'dáá gí kù 'vala ta ọ̀rì mì wó,

ndoo kù tanga tí ndoo ta ọ̀rì mì wó;

ndoo kù dù ta ọ̀rì mì wó,> nò.

Go có tí nó náa ndâ 'bí ká mbe cu wáràgà mì yo cu sàa gí, máa,

<Ndoò 'dáá gí a ndâ 'vii mì wó,> nò.

²⁹ À má ènò, ndoo 'ví kọ̀rọ có éno máa, Mbírì me i ọ̀nó náa a 'duù ká cee 'do tí dâ'bì, má wálá, 'do tí fádà, nò lá; yí delè me go duù náa a 'duù ká kuru ta 'bì wó nó lá, náa ndoo lê a ndâ 'vii mì Mbírì nò.

³⁰ «Ta o tí nó táánò náa muu tí ndâ 'duù wálá nó, Mbírì táánò si ọ̀rì i tí nò á tí có lá. Káa yí kpónó kù 'dè có ji ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé ta ndi tí ndâ bàndò 'dáá gí, máa, ndú 'vìsì muu ndú 'do tí ndâ vò kpokèjì, ³¹ tacó yí nì o bà waa có ta yúcó mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí gí. Yí je 'Duù tí nó á kèjì gí bà dù tí mbe waa có nó gí. Mbírì túbà tí 'Dakò tí nò náa yí je

yí tí mbe gí gí bà waa có nò ta bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó mí kọ̀ro ndâ 'duù 'dáá gí.»

³² Páwòlò má gii nì rẹ̀ bà 'vala ndi ku 'do gbí muu'dú wó, ndâ 'duù tí nò gii ba ta 'dì gí. Káa ndâ 'bí gii 'dè có jì yí máa, «Go bà 'di ndi có tí nò náa wò 'dè ta rẹ̀ bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú nò kuu tí ze káká'i.»

³³ 'Do bà-i-nò, Páwòlò gii nje nó 'do tí ndú gí. ³⁴ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú mbe nanaka mítí Páwòlò gii gí tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gí. À 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe nanaka mítí Páwòlò nò a 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Dìyónízìyò, tí gbolò 'duù gbí ngbàngà pí gú Àrèyòpágùsù, gii je 'bí nì ta rẹ̀ wó a Dàmàrisì.

18

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Kòrìndì

¹ Páwòlò gii nje nó bìndi bà 'dè có mì wó á jì ndâ 'duù pí gú Àrèyòpágùsù á gbí gbata Àtínà ya gí gbí gbata Kòrìndì. ² Yí má gii yee kà, yí gii 'de 'bí 'dakò tí Jùdèyà náa à jò yí mí gbí to Póndùsù ta rẹ̀ wó a Àkùyílà. Ndú gí ta nì mì wó Pìrisìlà 'do Ítáliyà, tacó Kíláwúdiyò tí ngáángbá gba mì ndâ 'duù Ítáliyà mòkò ndâ Jùdèyà 'dáá gí 'do Rómà gí. Páwòlò bà-i-nò gii co wìrì ya gí mì ndú. ³ Yí má gii 'de ndú tí ndâ mbe cu kémà delè á go yí, yí gii dù á mì ndú ta ndú kù bàkà nètè toko gbaànjé. ⁴ Yí gii dù kù ya gí bà 'vii kí gbí có mì Mbírì ta ndâ 'duù kù jè ta bà 'visì muu ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgìrìgì 'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì mì Bìndi-Mbírì ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù tacó bà ùlù Mbírì ta ndâ rì bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí.

⁵ Ndâ Sìlìvànò ta Tìmatéyò má gii yee 'do Mèsìdóniyà gí, o mì Páwòlò gii dù kpolo ma ká gítí bà ma có mì Mbírì, kù 'dè có jì ndâ Jùdèyà ngbàrángà'i éno máa, Jézù a Bìndi-Mbírì. ⁶ Ndâ Jùdèyà má gii 'bità bà jòò gbí có ta yí, ta bà go yí, yí gii gù gbí bòngò tí wó mí kùro ndú, ta bà 'dè có jì ndú máa, «Có ku yo 'ví dù ká tí mìrì yo. Ye 'do tí kpónó bà ya 'do mì yo gí mì ndâ 'duù nìno ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta ngbàrángà njembí ye.»

⁷ Páwòlò gii nje nó 'do bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì á bìndi bà jòò gbí có mì ndú ta ndâ Jùdèyà nò ya gí 'bá mì 'bí 'dakò ta ña wó me Jùdèyà lá, ta rẹ̀ wó a Títò Júsitò, tí mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta 'bá mì wó ká dè ta bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì.

⁸ Kìrìsìpù tí kùro ndâ 'duù á bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì, gii je ndâ 'vii mì wó, gii je ndâ 'duù me mbè gbí gbata Kòrìndì mbe 'di có mì Páwòlò, gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo gí. Bìndi à gii caka tí ndú gí.

⁹ Ta 'bí bèbìlì gbaànjé, Mbírì gii 'dè có jì Páwòlò gbí rìi, máa, «Páwòlò, cì gúku bà 'dè có lá. Dù ngbìi lá. ¹⁰ Tacó ye kuu tàkò lo. À má éno, 'bí 'duù gbí gbata tí nó gbaànjé mbe tee 'bì wó mítí lo bà dù wálá. Tacó ndâ 'duù mì ye gbí gbata tí nó me mbè.» ¹¹ Páwòlò gii dù kù ma có mì Mbírì á jì ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì á bìndi có tí nò náa Mbírì 'dè jì yí gbí rìi nò ta ndoò gbaànjé ta pì vò-nje gbaànjé pí .

Ndâ Jùdèyà ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà

¹² Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Jùdèyà gii toko có mì ndú gbaànjé gí. Bìndi ndú gii ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà kùro Gálìyò tí gbolò 'duù náa à tuu yí 'do Rómà, mbe kù zèè to Àkáyà á 'bá mì ndâ Ìgìrìgì. ¹³ Ndú bà-i-nò gii kpi ngbàngà tí wó jì Gálìyò máa, «Có mì ze ta 'dakò tí nó a nìno: Yí kù pèè ta

bà ya gí gbí muu ndâ 'duù tacó bà solo nje ndú gítí bà bàkà i-Mbíri gbí 'bí ña kpokèjì náa à me yí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà lá.»

¹⁴ Káa Gálìyò gii 'visì có ji ndâ Jùdéyà á kùro bà 'visì có mì Páwòlò gí tàkò có mí ndú nò, máa, «Yo 'di có tí nò, ndí yo ndâ Jùdéyà: 'Dakò tí nó kùtáa má bàkà a 'bí i mbe lè gí, yí kùtáa má bàkà a 'bí ña gbolò vò i, ye kùtáa bà me kpìkì-kpìkì gítí bà tè gí tàkò có mì yo wálá. ¹⁵ Káa, à má ká gítí có ta nje sínò, ta có gítí ndâ rè ndâ 'bí ña 'duù mì yo, ta có gítí 'dóó tàkù mì yo, yo 'dè ñìnò gbí 'dóó ña kpokèjì mì yo. Ye biya bà dù tí gba mbe waa có gítí ña ndâ có tí nò gí.»

¹⁶ Gálìyò mâ gii 'dè có tí nò ji ndâ Jùdéyà gí, yí gii mòkò ndú 'do gbí ngbàngà kùro wó gí. ¹⁷ Káa ndâ mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí bà 'di ngbàngà tí nó nó gii zèè 'bí 'dakò ta rè wó a Sòsiténè, tí kùro ndâ 'duù tí bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbíri. Ndú gii kili mítí 'dakò tí nó, bìndi ndú gii gbí yí ká mí gbí ngbàngà kùro Gálìyò nò. Káa Gálìyò gii 'vee bà tí ndú ta ndâ i mì ndú náa ndú kù me nò gbaànjé lá.

Páwòlò dele ndi wó gí gbí gbata Àndiyókì

¹⁸ Páwòlò gii bàkà bìndi bà ya ta yí mì ndâ Jùdéyà gí gbí ngbàngà nó káa 'dóó o, má kózò gí, yí bà gii 'dè có ji ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Kòrìndì, máa, ndú si yí 'ví ya gí gbí to Síriyà. Ndú bà-i-nò gii o gbâ ta ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà, tí ndâ mbe ko yí. Páwòlò gii waa nje se muu wó kùro bà njè nó mì ndú 'do gbí gbata Kèngèréyè, tacó bà 'bità bà gee tí wó kùro bà ya yí gí bà ci i ji Mbíri á Jerùzàlémè.

¹⁹ Ndú mâ gii yee gbí gbata Éfàsù, yí gii jee ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà á mí bàndò, bìndi yí gii ya ta kpéetí wó gí bà 'viiki gbí có mì Mbíri ta ndâ Jùdéyà á tí bàndò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbíri. ²⁰ Káa si yí kù gii njè nó, ndâ Jùdéyà gii tii yí, máa, yí dù gàa gi. Káa yí gii ya gí gbí có mì ndú nò lá. ²¹ Ta kùro bà o gbâ mì wó 'do gbí gbata Éfàsù, yí gii ci ndâ 'duù kà, máa, «Ye bà dele ndi ye gí gí mì yo gí, náa Mbíri má ùnje gí nò.»

²² Páwòlò gii o gí to á 'do gbí gbâ á bìndi bà njè nó mì wó 'do gbí gbata Éfàsù á ká ngéé gbí gbata Cèzàriyà. Yí mâ gii ya gí bà 'vee ndâ mbe kù kili ta rè mì Jézù á bà-i-nò gí, yí gii ndii ya gí gbí gbata Àndiyókì. ²³ Yí gii bàkà mí Àndiyókì káa làmbu sili, bìndi yí gii 'bí ndi nó mì wó co gbí ndâ to Gálátì, ta ndâ to Fìrìjìyà, kù je wotí ji ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ to tí nò.

Bà 'de tí ndâ Àpólò ta ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà

²⁴ Ta o tí nò si ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà kuu gbí gbata Éfàsù nò, 'bí Jùdéyà ta rè wó a Àpólò, náa a jò yí mí gbí gbata Àlèsàndèriyà, tí 'dakò mbe 'dè có, mbe 'di gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíri ngbàrángà'i gí, gii ya gí Éfàsù.

²⁵ Àpólò ya gí Éfàsù tí 'dakò náa à yù yí ngbóó gbí kpokèjì mì Mbíri gí, ta cèrèrè bà nìbà có mì Mbíri ji ndâ 'duù ká tí wó, tí mbe kù ma có ta bà nìbà i gítí Jézù ta 'bí gbèe nji có mbe lè 'do gbí òkò tí ndâ có tí nò wálá, ji ndâ 'duù. Káa à caka tí wó ká ta ña bà caka tí ndâ 'duù mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. ²⁶ Ndâ Pìrisìlà ta Àkùyílà mâ gii 'di kòcò Àpólò kù 'dè có ji ndâ 'duù ta gúku tí wó wálá á bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbíri, ndú gii 'daka yí ya tí gí 'bá mì ndú, bìndi ndú gii toro sè búlù 'do tí nètè mì wó ji yí ta bà nìbà sè ndâ 'bí i ñìnó náa à kuu tí gítí «Kpokèjì mì Bìndi-Mbíri» nó ji yí.

²⁷ Ta o tí nó náa Àpólò kù gii bàkà có bà di ngo ya gí gbí to Àkáyà nó, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Éfàsù gii je wotí ji yí. Ndú gii cu wáràgà ji ndâ mbe tala có mì Jézù á Àkáyà, máa, ndú 'ví te wiři mítí wó. Yí mâ gii ye Àkáyà, Mbíri gii bàkà nambeè ji yí, ta bà je wotí bà koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù á kà ji yí tókà'i. ²⁸ Yí gii kpò nje ndâ Jùdèyà ta wotí ká tí, ta bà túbà ji ndú 'do gbí wáràgà mì Mbíri mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, Jézù a Bìndi-Mbíri.

19

Ndâ mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù

¹ Páwòlò gii waa to co gú si Àpólò kuu gbí gbata Kòrìndì ya gí Éfàsù. Yí mâ gii yee kà, yí gii 'de ndâ 'bí mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. ² Yí bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «Bèri-mi-Mbíri táánò gí gí muu yo ta o bà ùnje mì yo gítí bà càkà tí yo nó gí?»

Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Jé lá. À jé táánò ngbá 'dè có ji ze éno máa, 'bí i ta rẹ̀ wó a Bèri-mi-Mbíri kuu tí nò lá.»

³ Páwòlò gii 'vee ndú káká'i máa, «Káa, àá táánò caka tí yo ée?»

Káa ndú gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Áá táánò caka tí ze ká gbí ña kpokèjì bà caka tí ndâ 'duù mì Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù.»

⁴ Káa Páwòlò gii 'visì có ji ndú máa, «Ña bà caka tí ndâ 'duù mì Jòvànì táánò a i tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gí nò. Káa Jòvànì táánò ta o 'dáá gí kù 'dè có ji ndâ 'duù ta wotí tí ngé ma éno máa, ndú ùnje gítí có mì 'Duù tí nó á kèjì gí tàkò yì nò, 'Duù tí nó tí Jézù nò.»

⁵ Ndâ 'duù tí nó mâ gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji ndú nó gí, àá gii caka tí ndú ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo gí. ⁶ Páwòlò mâ gii tee 'bì wó mítí ndú, Bèri-mi-Mbíri gii gí gí muu ndú. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña nje có, ta bà 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. ⁷ Muu ndâ 'duù tí nó ta o tí nó 'dáá gí go ndâ 'dakò muu 'bì-nje só.

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézù gbí gbata Éfàsù

⁸ Bìndi Páwòlò gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri. Yí gii cì pì ta'ò mí kà kù 'viiki gbí ndâ có, ta bà yì ndâ 'duù, tacó wàa ndú 'ví ñò ta Mbíri ni tí gba, ta bà 'dè có ta gúku tí wó wálá. ⁹ Káa, ndâ 'bí mbe ngbútù mbe biya bà 'di có mì Páwòlò gí mâ gii 'bità bà 'dè vò có gítí «Kpokèjì tí nó» mí kùro ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri nó, Páwòlò gii kaa ndâ 'duù ñinó ta go bà 'di có mì wó tí ndú nó, bìndi ndú gii dù kù ya ta ndú gí bà 'viiki gbí ndâ có ta rì 'dáá gí mí tà'i bà ñibà i mì 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Tìránúsù.

¹⁰ Ndâ Páwòlò ta ndâ mbe tala có mì wó bàkà a ndoo sósò'ò mí gbí nètè bà 'viiki gbí có gítí «Kpokèjì tí nó» ta ndâ 'duù, bìndi ndâ 'duù Ásiyà 'dáá gí, ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgìrìgì, gii 'di có mì Mbe tí ndoo gí.

Ndâ 'bí Jùdèyà tí ndâ mbe kù ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù

¹¹ Mbíri gii je wotí ji Páwòlò me gbolò tacó bà bàkà ndâ kpo-kpò serè ¹² tí ña ñinó náa, à kpètí gbí ndâ o tí nó má je káa vòó zì bòngò nètè mì wó ya tí ji mbe nò'o, nò'o tí nó ngé kù cee 'do tí wó gí. À delè má je ya tí ji 'duù ñinó ta i ká gbí muu wó nó, i tí nó ngé kù nje nó 'do gbí muu 'duù tí nó gí.

¹³ Ndâ 'bí Jùdèyà ta nètè mì ndú a bà nó jèlè to kù ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù bà-i-nò gii tala bà ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Mbe tí

ndoo Jézù. Ndú kù bàkà éno ta bà 'dè có ji ndâ i-gbí-muu ndâ 'duù máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta ɾè mì Jézù tí nó náa Páwòlò kù ma có mì wó nó éno máa, yo co 'do gbí muu 'duù tí nó gî.»

¹⁴ Ndâ 'bí 'duù vô-nje só 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù me ɲa i tí nó ta o tí nó a ndâ 'vii mì 'bí Kùɾo ndâ bu-Mbíɾi mì ndâ Jùdèyà, ta ɾè wó á Sévâ. ¹⁵ Ta 'bí o gbaànjé, ndú mâ gii 'dè ɲa có tí nó á ji i-gbí-muu 'bí 'dakò, i tí nó gii 'vee ndú máa, «Ye ɲò Jézù ni 'do sàà gî. Ye delè gii ɲò Páwòlò ni gî. Káa yo, yo a ndâ 'di?» ¹⁶ Ndú mâ gii zeke'o, ndú gii ɲò 'dakò tí nó ta i-gbí-muu wó nó langa ya gítí ndú ta 'bí ɲa wotí náa ndú jé ɲò sàà kùɾo lá. Yí gii ɲè gbí ndú 'do 'bá ta só, ta gbí-gbì kà mítí ndú.

¹⁷ Ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgírígì gbí gbata Éfàsù 'dáá gî gii 'di tàwo ɲa i tí nó mbe bàkà tí nó gî. Tàwo ɲa i tí nó gii te mítí ndú a gúku tí ɲa ɲìno náa ndú 'dáá gî gii 'bità bà te duù mítí Mbe tí ndoo Jézù. ¹⁸ Ndâ 'bí 'duù ɲìno gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta ká nètè mì ndú a bà volo bà i ta yeè nó gii yù gbí ndâ i-yeè tí nó náa ndú sàà kù bàkà nó 'dáá gí sè gî. ¹⁹ Ndâ 'bí ɲa 'duù ɲìno mbe kù zò i sàà 'do a i gbí bà bàkà ndâ i-kó'dú nó gii kaa ndâ wáràgà-kó'dú mì ndú náa ndú sè 'dáá gî ta ɲì fádà álifi zi'duù-só-nje muu'bi (50,000), ndú gii doo ta wu mí kùɾo ndâ 'duù 'dáá gî. ²⁰ Có mì Mbe tí ndoo gii dù kù 'vèè gbí ɲa kpokèjì tí nó ta wotí ká tí .

Ndâ kóró-koɾo có mì Páwòlò

²¹ Bà ndâ có mì ndâ mbe ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù nó mâ gii da gî, Páwòlò gii koɾo có bà dele ndi wó gí Jèrùzàlémè co tí kpokèjì tí nó mbe co Mèsidóniyà, bìndi gii co Àkáyà, nô. À gbí muu wó ta o tí nó a có éno máa, yì má ya gí Jèrùzàlémè gî, yì 'ví gii ya gí Rómà delè. ²² Tacó éno, yí gii tuu ndâ 'bí mbe koni yí sósò'ò, ndâ Timàtéyò ta Èrásitù, ya tí gí kùɾo Mèsidóniyà si yí mí Ásiyà.

Ndâ mbe cee fádà pù wo gbí gbata Éfàsù

²³ Ta o tí nó si Páwòlò kù bàkà có gítí nó nó, wo gii tanga tí gítí «Kpokèjì mì Bìndi-Mbíɾi» gbí gbata Éfàsù. ²⁴ 'Bí 'dakò tí mbe du fádà ta ɾè wó a Dimítiri, mbe kù 'de i me gbolò 'do gbí nètè bà gbì ndâ 'bá 'do tí fádà ji bààcì mì ndú ta ɾè wó gbí có Látínì a Diyánà, káa á gbí nje có mì ndâ 'duù Éfàsù a Àrítémisì, ²⁵ gii kili ndâ mbe nètè mì wó, ta ndâ 'bí ka wó mbe kù 'de i 'do gbí nètè bà du fádà 'dáá gî. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ 'dakò! Yo ɲò ni gî máa, ndoo kù 'de i a i 'do gbí nètè tí nó mì ndoo nô. ²⁶ Ye koɾo có máa, yo kpónó ɲò ta ɾo yo gî, yo delè 'di ta tù yo gî, máa, 'dakò tí nó ta ɾè wó a Páwòlò nó kuu kpéké've tàkò bà 'visì muu ndâ 'duù me mbè, ta bà 'dè có ji ndú máa, ndâ i ɲìno náa ndâ 'duù bàkà ta 'bì ndú bìndi ndú gii 'dè có máa ndâ i tí nó a Mbíɾi nó, me Mbíɾi ngé gî lá. Yí kù 'dè ɲa có mì wó nó me ká gbí gbata Éfàsù cuki lá. Sè to ji yí tí gbí to Ásiyà 'dáá gî kpónó káa sè. ²⁷ Káa có tí nó bà volo me káa ɾè nètè tí nó mì ndoo nó cuki lá. Ndâ 'duù bà si 'bá mì Àrítémisì, tí nì tí nó tí bààcì mì ndoo nó, tí có wálá, 'do ká kuu gbí có tí nó náa yo kù 'di tíɾi-tíɾi nó. À delè wúnò káa gbèe có tí nó ká bà zì nje bà wu ɾè nì tí nó tí bààcì mì ndoo, náa ndâ 'duù gbí to Ásiyà 'dáá gî, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, kù tègàrà ɾè wó nó.»

²⁸ Có tí nó náa Dimítiri 'dè nó gii volo njembí ndâ 'duù gítí Páwòlò gí. Ndú 'dáá gî gii ɾe-ɾe kù dòmùù, máa, «Àrítémisì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!» ²⁹ Ndâ 'duù gbí gbata 'dáá gî gii 'bità bà pù wo, bìndi ndâ mbè ndâ 'duù tí nó gii kaa ta ngèlè ɾùkù-ɾùkù, ta bà gbàmà ndâ 'bí 'dakò tí ndâ

ka nó mì Páwòlò sósò'ò, ndâ Gáyù ta Àrìsitárikù, tí ndâ 'duù Mèsìdóniyà, ya tí jí gbí ngbàngà.

³⁰ À gii dù gbí muu Páwòlò ta o tí nò a có bà ya jí mì ndâ 'duù tí nò mbe kaa ya jí gbí ngbàngà nò, káa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gii biya ji yí gí.

³¹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ 'duù Ásiyà gbí gbata gii tuu tú ji yí máa, yí yuu miři wó mí gbí wú ta bà ya jí gbí ngbàngà lá.

³² Ndâ 'duù gii dù kù pìi káa kù maa éno jí kà. Ndú gii ò 'dóó i tí nó mbe kù bàkà tí nó lá. Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú delè gii ò i tí nó mbe kili ndú nó ni lá. ³³ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii kaa nderè bà kili ndú nò a i mítí 'bí 'dakò ta rẹ wó a Àlèsándòrò, tacó ndâ Jùdèyà ta o tí nò te yí tí kùro wo tí nó. Àlèsándòrò bà-i-nò gii miyà 'bì wó ji ndâ 'duù, máa ndú dù ngbii, tacó wàa, yí 'ví 'dè có ji ndú, káa, à gii kpò tí gí, ³⁴ tacó ndâ 'duù mà gii ò Àlèsándòrò ni tí Jùdèyà gí, ndú gii 'bità ndi bà tò kù ta kòcò ndú toko gbaànjé ta kòndi, máa, «Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì! Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!»

³⁵ 'Bí gbolò 'duù mì ndâ 'duù gbí gbata gii jè kpòò, yí mà gii rò ndâ 'duù 'do tí kù gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ndâ 'viì Éfàsù! 'Dóó rẹ 'duù tí nó mbe ò ni éno máa, gbata tí nó tí Éfàsù nó me bándò bà kpolo tí 'bá mì bààcì tí nó tí Àrítémìsì nó lá nò a 'di? A 'di ká 'dè có ji yo éno máa, Éfàsù me bándò bà kpolo tí bààcì tí nó mbe 'va tí to á 'do gbíri nó lá? ³⁶ Nìno a ndâ i òndó náa 'bí 'duù gbaànjé bà 'boo ndú wálá nó ká nò. À má éno, nderè bà volo njembí yo kpónó wálá, nderè bà gu tí yo gítí bà bàkà 'bí ò a i nò delè wálá. ³⁷ Káa ndâ 'dakò tí nó náa yo kaa ndú á gí tí jí nó nó gáa 'bí i 'do tí nì tí nó tí bààcì mì yo nò ta vò 'bì gbaànjé lá. Ndú delè 'dè zu có á gítí wó gbaànjé lá.

³⁸ «Káa à má mì ndâ Dìmítìrì ta ndâ ka wó muu-tàwu a có ta 'bí 'duù, o bà kili ndâ gba kuu tí. Ndâ kpo-kpò 'duù delè kuu tí. Sì ndú 'ví ya ta có mì ndú nò jí gbí ngbàngà. ³⁹ Káa à má mì yo a 'bí có, yo 'ví ya ta có mì yo nò á jí kùro ndâ kpo 'duù tí nó mbe kù kili cóó-cóó nò. ⁴⁰ Bà go ndoo máa, ndoo a ndâ mbe wo gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí kpónó nó bà dù me kpo có lá. Tacó nderè bà bàkà ndú mì ndoo 'dáá gí wálá. À delè mì ndoo me yúcó tacó bà kili ndoo kpónó nó lá.» ⁴¹ Gbolò 'duù tí nó mà gii cee ta có mì wó gí, yí gii njè ndâ 'duù tí nó mbe kili mí gbí ngbàngà nò gí.

20

Bà njè nó mì Páwòlò á 'do gbí gbata Éfàsù

¹ Bà wo tí nó mà gii da 'do muu ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù gí, Páwòlò gii tuu tú jí tàkò ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. Yí mà gii kpo-gbì-tà-tù ndú cee gí, yí gii nì, «Yo 'ví dù á ndi,» á ji ndú, bìndi yí gii zèè kpokèjì Mèsìdóniyà.

² Yí gii nò ta bà kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gítí ndâ i me mbè ta ndi tí ndâ to tí nó náa yí kù co ta tí ndú nó, ³ yee ká ngé 'bá Ìgìrìgì. Yí gii bàkà mí 'bá Ìgìrìgì a pì ta'ò. Ta o tí nó náa yí kù gii bàkà có bà o gbà, wàa yí 'ví ya jí gbí to Síriyà nó, yí gii 'di có éno máa, ndâ Jùdèyà gò mbu mítí kpokèjì ji yí gí. Tacó éno, yí gii 'visì muu wó gí, máa, yí bà dele ndi yí co tí kpokèjì Mèsìdóniyà.

⁴ Ndâ mbe ko yí gbí nó tí nó ta o tí nó a ndâ Sùpàterè tí 'viì mì Pírù ta 'bá mì ndú gbí gbata Bèréyà, gii je ndâ Àrìsitárikù ta Sèkúndù ta 'bá mì ndú Tèsàlónikà, gii je Gáyù tí mbe gí 'do Dérébì, gii je Tìmàtéyò, gii je

ndâ Tikíkùsù ta Tòròfímù ta 'bá mì ndú gbí to Ásiyà. ⁵ Ndâ 'duù tí nò náa à 'deke ndú ta bà muu ndú nò gii ya gí bà ùndi ze á kùro mí gbí gbata Tòrówà. ⁶ Ze ñindi ze gii 'bì nó tacó bà ya gí tàkò ndú 'do Fìlípì a i bìndi o bà ci 'Dê-kò gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà. Ze gii 'de tí ze ta ndú gbí gbata Tòrówà ta sili vô á bìndi bà ñjè nó mì ze. Bìndi ze gii bàkà sili vô ta ñje sósò'ò ta ndú mí kà.

Páwòlò 'vala 'bí 'viì-'dakò gbí gbata Tòrówà

⁷ Ze gii kili tacó bà zò i-cí-ci ta 'dè'o bìndi ñi bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà. Páwòlò ta o tí nò 'viindi tí wó gítí bà ñjè nó 'do gbí gbata Tòrówà ta yé bìndi o tí nò gí. Tacó éno, yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ngé yee tí kpo-gbì'o. ⁸ À òlò ji ze ta o tí nò a ndâ ñjewu á mí gbí soṛo. ⁹ Káa si Páwòlò kú 'dè có ji ndâ 'duù nó, 'bí 'viì-'dakò ta ñè wó a Èwùtíkù mbe ki tí wó to á tí sùbákì gii dù kú tù ñi. Yí mâ gii yeeke ta ñi ngé volo gí, yí gii ndo 'do yaà kà gbàràsà to. Ndâ 'duù gii ñjè 'do yaà gí to. Ndú mâ gii 'banga 'viì-'dakò tí nó gí yaà, ndú gii 'de yí cì gí. ¹⁰ Páwòlò bà-i-nò gii mò tí wó gí to muu ku 'viì tí nó, yí gii kunduu yí mí ñjembí wó, bìndi yí gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Gbí ñderè bà cì gúku mì yo wálá. Yí a wu wó.»

¹¹ Páwòlò gii dele ndi wó ya gí gbí soṛo yaà. Yí mâ gii zò i-cí-ci gí, ndú gii 'dè yé ngé too wáyí ta ndâ 'duù gí, bìndi yí bà gii ñjè nó.

¹² Ndâ 'duù gii 'daka 'viì-'dakò tí nó náa Páwòlò 'vala yí nó ya tí gí 'bá tí wu wó ta pétékè tàkòcò ndú.

Bà ya ze 'do Tòrówà gí Mìlétù

¹³ Ze gii o gbà 'do Tòrówà kú ya gí bà ùndi Páwòlò mí Àsòsì kùro, wàa ze 'ví te yí a i 'do kà, á go có tí nó náa yí 'dè ji ze nò, tacó à gbí muu wó ta o tí nó a có bà ya gí Àsòsì ta kò wó. ¹⁴ Ze mâ gii 'de tí ze ta ndú Àsòsì go có mì wó nò gí, ze gii o gbà ta ndú 'do kà ya tí gí Mìtilénì. ¹⁵ Ze gii tèrì ɾo ngo á bìndi bà ñjè nó mì ze 'do Mìtilénì gbaànjé, bìndi ze gii dù gbí gbà á tìto ngo kè'bì kú zeke Kiyòsì, tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo. Ze káká'i gii tèrì á bìndi bà ñjè Kiyòsì mì ze nò gbaànjé, bìndi ze gii yee Sàmòsì, tí 'bí to káká'i mbe le mí gbí u ngo. Ze gii ɾò tìyò bìndi bà ndii Sàmòsì a i Tàròjìliyùmù. Ze gii bàkà káká'i káa sili gbaànjé 'do Tàròjìliyùmù kú ya gí Mìlétù. ¹⁶ Páwòlò ta o tí nó ɛre muu wó gí, maa, ze 'ví ndii có Éfàsù ká ta nó, tacó go bà volo gbí o nó á mí gbí to Ásiyà tí wó wálá. Tacó à gbí muu wó ta o tí nó kpolo ma a có bà yee Jèrùzàlémè ta sili zi'duù-só-ñje muu'bì bìndi bà ci ngú cù gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà, náa 'bí i má 'de yì kpokèjì lá nò.

Páwòlò nì «Dùú ndì» ji ndâ kpo-'duù-'bá Éfàsù

¹⁷ Páwòlò gii tuu 'duù ji ndâ kpo-'duù-'bá ñinó mbe kú kili ta ñè mì Jézù gbí gbata Éfàsù nó éno máa, ndú gí gí bà 'de yí gbí gbata Mìlétù. ¹⁸ Ndú mâ gii gí gí tà é mì wó gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ñjè ña cè bà 'vala ndò mì ye nì 'do tí kpédélé ñi tí nó táánò náa ye 'dò ta kò ye mí gbí òkò tí yo gbí to Ásiyà nó yee gbí ñi tí nó wúnó nó gí. ¹⁹ Ye bàkà nètè mì Mbe tí ndoo ta bà si tí ye tí i lá, ta ndâ sé'i gbí ñjembí ye, ta ndâ i mbe kú ñònòkò muu ye 'do tí gbí ndâ o tí nó náa ndâ Jùdéyà táánò kú ɛre ta gba có mì ndú tà bèngii gítí bà toṛo ñje ye ta to nò. ²⁰ Ye jé ta gbèe ñi me kpìkì-kpìkì gítí bà 'dè có ji yo gítí 'bí ña i ñinó náa yo bà 'de gbí a i nó lá. Ye ta o 'dáá gí kú ñibà i ji yo mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Ye delè kú nò ta bà ñibà i ji yo 'do tí 'bá, ya gítí 'bá. ²¹ Ye kú 'dè có ji ndâ Jùdéyà, ta ndâ Ìgìrìgì, ta sè ndâ 'bí 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó éno máa, ndú 'visì muu ndú

'do tí ndâ vò kpokèjì mì ndú á gítí kpokèjì mì Mbírì, wàa ndú delè 'ví tee njembí ndú mítí Mbe tí ndoo tí Jézù.

²² «Yo kpónó kú ònó a tàmuu ye kú ya gí Jèrùzàlémè nò. Ye 'di a có mì Bèri-mì-Mbírì náa ye kú ya tí nò. Ye ònó ni lá, máa a ònó yè ká bà 'de ye ká wè, ²³ káa có káa ònó máa, ye má yee gbí gbata ònó, Bèri-mì-Mbírì kú ci ye ngbàrángà'i éno máa, ndâ 'duù Jèrùzàlémè kú ùndi ye tacó bà te ye mí gbí zàà, wàa ndâ yì 'ví mèèkè'i tí ye. ²⁴ Káa 'bí rẹ̀ i náa ye bà dù kú ta rì mítí me bà tí muu có gítí bà 'vala ye muu to tí nó nò lá. Kpóló-kpolo có mì ye kpónó a có gítí bà cee ta nètè tí nó, tí nètè bà ma Banga-Ngú-Có gítí nambeè mì Mbírì náa Mbe tí ndoo tí Jézù táánò je jì ye, máa, ye bàkà nò.

²⁵ «Ye ònó ni gí máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí ndâ 'duù tí nó náa ye táánò kú nò ta bà ma có gítí ngú ònó kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù jì yo nó bà ònó gbí ọ̀ ye káká'i wálá. ²⁶ Káa, à káa Mbírì ká bà ònó ònó bà ngbàrángà njembí ye á gítí yo. ²⁷ Tacó ye jé ta 'bí gbèe rì ngùù 'bí có ònó náa a tí mì Mbírì nó 'do tí yo lá.

²⁸ «Yo kpolo tí 'dóó mi rì yo, wàa yo delè 'ví kpolo tí ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbírì kaa yo tí ndâ mbe kpolo tí ndú nò. Yo kpolo tí ndâ 'duù mì Mbírì, tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Jézù, náa yí tí Jézù sì tàkò ndú ta 'dóó mbelè wó nò. ²⁹ Ye ònó ni gí máa, ye má ya gí, ndâ gbù kàzà tí ndâ gbówó kèjì gítí yo ta vò i. Ndú kèjì gí bà 'bu ònó yo ta ndâ 'duù tí nó náa yo kú kpolo tí ndú nó kpú gí. ³⁰ 'Bí o wúnò ká kèjì náa ndâ 'bí 'duù á 'do gbí òkò tí yo bà oloko kú 'dè 'vére, tacó wàa ndâ 'duù 'ví kaa 'do tí kpokèjì mì yúco ya a i gí tàkò ndâ có 'vére mí ndâ yì. ³¹ À má éno, yo kpolo tí yo. Yo te kácaá mí gbí muu yo éno máa, ye táánò jé kì nje mbírì ye gítí yo lá. Ye bàkà nètè gítí yo ta ngo-ọ̀ ta ọ̀ ye too yé, ta rì, ta ndoo ta'ò tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndâ 'duù jáá. ³² Ye kpónó kú kaa yo mí 'bí Mbírì. Ye kú kaa yo jì yí gí tàkò có nambeè mì wó, tí mbe bàkà yo tí ndâ 'vii-'bá ta ndâ 'duù tí nó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí nò.

³³ «Ye jé ta gbèe rì yù gùrúsù á 'do tí 'duù lá. Ye delè jé yù zì bongo 'do tí 'duù lá. ³⁴ Yo ònó ni gí máa, ze ta ndâ ka ye mbe kú dù toko ta ye kú 'de ndâ i ònó ta go ndú tí ze nó 'dáá gí ká 'do gbí ndâ 'bí ye tí nó náa ye kú tù jì yo nò. ³⁵ Ye bàkà ònó i 'dáá gí tacó bà túbà jì yo éno máa, 'duù 'ví ka a wu'ò, tacó bà konì ta ndâ 'duù ònó ta wotí tí ndú wálá nò. Ye kú bàkà ndâ i tí nó ta có tí nó náa Mbe tí ndoo ká 'dè ta 'dóó nje wó éno máa, «Tàkòcò 'duù peteke ta bà je i jì ndâ 'bí ka wó ndii bà lè 'bí wó gí ta i 'do 'bí ka wó gí,» nó kácaá kuu gbí njembí ye.»

³⁶ Páwòlò má gí ye nje có mì wó gí, ndú gí kucuku muungbó ndú ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mí to. Bìndi ndú gí 'deke tí ndú jì Mbírì. ³⁷ Bìndi ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé gí 'bità bà kunduu Páwòlò kú òlò gbí tù wó, ta bà 'dù ngo-ọ̀ ndú mítí wó, kú nì ta «Wò 'ví ya ndi» jì yí. ³⁸ Có mbe kàrà ré ndú jàngá gí ta o tí nó a có tí nó náa Páwòlò 'dè jì ndú éno máa, ndú káká'i bà ònó ndi gbí ọ̀ yì wálá nò. Ndú má gí 'vee Páwòlò cee gí, ndú gí ko yí ya tí gí gbí gbà.

21

Bà ya Páwòlò gí Jèrùzàlémè

¹ Ze má gí nì, «Yo 'ví dù á ndi,» jì ndâ kpo 'duù tí nó náa Páwòlò tè'é tí ndú 'do Éfàsù nó gí, ze gí di ngo 'do Milétù ndírí ya gí Kòsì. Ze gí yee Ródè ta 'bí yé, bìndi ze gí ndii ya gí Pátàrà. ² Ze yee Pátàrà si 'bí gbà kú bàkà có bà ya gí Fónésiyà. Ze bà-i-nò gí nje nó tí. ³ Ze má gí ya kpòdò, ze

giù dù gbí gbâ kú ñò muu Kípùrù. Káa ze giù si Kípùrù mò jí gbí gálì mì ze bìndi ze giù zèè kpokèjì jáá ya jí Síriyà. Ze giù rò tíyò tacó bà turu ndâ i 'do gbí gbâ jí to gbí to Síriyà a i gbí gbata Tírò.

⁴ Ze bà-i-nò giù pà bà tí ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Tírò, ze mâ giù 'de ndú gí, ze giù bàkà sili vô-nje só mí mì ze ta ndú. Bèri-mì-Mbíri giù a tàmuu ndú gbí òkò ndâ sili tí nò náa ze tí kuu mì ze ta ndú nò, máa, ndú 'dè có jí Páwòlò éno máa, yí ya jí Jèrùzàlémè lá. ⁵ Káa, bà ndâ sili mì ze mâ giù cee gí, ze giù 'di me có tí nò náa ndú 'dè jí Páwòlò nò lá. Ta o tí nó náa ze kú giù ñjè ta nó nó, ndú giù kaa cotí ndâ niè ta ndâ 'viè jí bà ko ze yee ngé nje ngo á tí bàndò bà o gbâ. Ze giù kucuku muungbó ze mí to ta ndú, bìndi ze giù 'deke tí ze jí Mbíri. Ze mâ giù 'vee tí ze ta ndú gí, ⁶ ze giù oloko jí gbí gbâ, bìndi ndú giù dele ndi ndú kú ya jí 'bá mì ndú.

⁷ Ze giù rò tíyò bìndi bà ñjè nó mì ze 'do Tírò a i ngéè Pìtòlémédà. Ze giù tèri bà-i-nò ká gbaànjé kú 'vee ndâ ná'vindí ze. ⁸ Bìndi ze giù 'do bà-i-nò ya jí Cèzàriyà. Ze dù á Cèzàriyà a i 'bá mì Filípò tí nó tí mbe kú ma Banga-Ngú-Có, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó vô-nje só náa à ruka ndú tí ndâ mbe koni ndâ tú mì Jézù ta bà ñjèè ndâ i nó, ⁹ ta ndâ nájú wó nà'ò tí ndâ mbutu 'viní mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri.

¹⁰ Ta 'bí o gbaànjé si ze bàkà làmbu sili mí Cèzàriyà gí, 'bí 'dakò ta ñè wó a Àgábù, tí mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri, giù gí 'do gbí to Jùdèyà ¹¹ tacó bà ñò ze. Yí mâ giù 'de ze gí, yí giù njaanga wú'dè 'do ñè'dè Páwòlò, bìndi yí giù ẹre ta ndâ kò wó ta 'bí wó tí Àgábù toko gí. Bìndi yí giù 'dè có jí ze máa, à 'dè éno a Bèri-mì-Mbíri, máa, «Ndâ Jùdèyà bà ẹre mbe wú'dè tí nó Jèrùzàlémè á go éno, má kózò gí, ndú giù kpì ngbàngà tí wó jí ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò.»

¹² Ze mâ giù 'di có tí nò, ze ta ndâ 'bí 'duù giù 'deke tí ze jí Páwòlò, máa, yí ya jí Jèrùzàlémè lá. ¹³ Káa Páwòlò giù 'visi có jí ze máa, «Yo kú bàkà éno a ña yè? Yo kú wa a ña yè, kú kaṛa ta ñè ye éno? Ye gbì gbí njembí ye me ká cuki gítí có bà te ye mí gbí zàà lá, ye kili ká'i nó bà ya tacó bà cì ye mí Jèrùzàlémè á muu Mbe tí ndoo tí Jézù gí.»

¹⁴ Bà 'dè 'bí ña có mbe ya jí gbí muu Páwòlò tacó wàa yí 'ví ya jí Jèrùzàlémè lá mâ giù kpò ze gí, ze giù nè nje ze ta bà ki káa ndò có jí yí éno máa, «À bàkà go có mì Mbíri.»

Bà yee Páwòlò gbí gbata Jèrùzàlémè

¹⁵ Ze mâ giù kili ndâ ká'i tacó bà ya ze jí Jèrùzàlémè cee gí, ¹⁶ ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Cèzàriyà giù ko ze ngé yee tí bàndò bà dù ze Jèrùzàlémè, á 'bá mì 'bí 'dakò ta ñè wó a Mánàsoni. Mánàsoni tí nó a 'duù mbe gí ta 'bá jí Jèrùzàlémè 'do Kípùrù, yí delè a 'duù 'do gbí òkò tí ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù. ¹⁷ Ndâ ná'vindí ze giù kaa ndâ ká'i mì ze jí tà'i ta o bà yee ze Jèrùzàlémè ta pétékè tàkòcò ndú. ¹⁸ Ze tèri á Jèrùzàlémè ká gbaànjé, bìndi Páwòlò giù ya ta ze jí bà ñò Jákòmò, wàa ze delè 'ví ñò ta ndâ 'bí kpo 'duù mì ze ñinó ta o tí nó kuu gbí gbata Jèrùzàlémè nò. ¹⁹ Ze mâ giù 'vee ndú gí, Páwòlò giù 'vanda ndi ndâ i tí nó náa Mbíri bàkà jí ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó á 'do gbí nètè mì wó tí Páwòlò jí ndú. ²⁰ Ndâ kpo 'duù mì ze mâ giù 'di ndâ có tí nó náa Páwòlò 'dè jí ndú nò, ndú giù ùlù Mbíri. Bìndi ndú giù 'dè có jí yí máa, «Wò ñò ni ta kpéetí lo ngbárángà'i gí, ná'vindí ze, máa, muu ndâ Jùdèyà ñinó mbe kú zèè tàkìì mì ndú ta 'bí ndú sósò'ò nó kpónó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí me i bà 'déké-'deke lá. ²¹ Káa ndú 'dáá gí 'di có éno máa, wò kú ñibà i jí ndâ ka ndú Jùdèyà ñinó mbe kú 'vala ta ndi à 'bá mì ndâ 'bí

tende ña 'duù nó éno máa, ndú kaa tí ndú 'do gbí tàkìì mì Mòze gî, wàa ndú 'ví ya ta ndâ 'viì mì ndú gí gbí gázâ lá, ndú delè 'ví bàkà ndâ i-Jùdèyà lá.

²² «Káa, có bà gí wò kpónó á gí to nó nó bà ndii muu tù ndú wálá. À má éno, ndoo kpónó 'ví bàkà a ña yè? ²³ Bàkà go có tí nó náa ze bà 'dè ji wò nô. Ndâ 'bí 'dakò nà'ò mbe see tí ndú ji Mbíri gî kuu bà-i-nô. ²⁴ Kaa ndú, wàa yo 'ví ya ta ndú gí bà bàkà bà có bà see tí ndú nò 'do tàkò ndú gî. Wò má bàkà go có mì ze nò gî, ndâ 'duù 'dáá gî bà si ndâ có tí nó náa ndú 'di ta rè lo nó ká tí ndâ có tí kpokèjì sínò, tacó wò waa 'do tí nètè tàkìì mì ndâ Jùdèyà lá.

²⁵ «Káa, à má gítí ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí có mì Jézù gî káa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ze cu wáràgà ji ndú gî. Ze 'dè có ji ndú gbí wáràgà tí nó éno máa: Ndú gee tí ndú 'do tí bà zò ndâ i ñinó náa à ci ji ndâ bààcì gî nô, ndú 'ví gàa mbelè lá, ndú 'ví zò ndâ i ñinó náa à tè miři ndú té-tè nó lá, ndú delè 'ví kpolo tí ndú á 'do tí bà bàkà bangbaya.»

²⁶ Páwòlò gii kaa ndâ 'dakò tí nó ta yé bìndi có tí nó ya tí gí bàndò bà 'dii muu ndú nò, yí gii 'do ta ndú kà ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri tacó bà ci o gítí bà waa mbelè mì wó muu ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, wàa à 'ví bàkà ta bà bà see tí ndú nò 'do tí ndú gî.

Bà zèè Páwòlò

²⁷ Ndâ 'bí Jùdèyà mbe gí 'do gbí to Ásiyà má gii ñò Páwòlò gbí ndùgù 'bá-Mbíri si ndâ sili tí nó vô-nje só tí ndâ sili bà bàkà bà see tí ndâ 'dakò tí nó nà'ò náa à kaa ndú ji Páwòlò nó dooko bà cee gî, ndú gii volo njembí ndâ 'duù gítí wó ²⁸ ta bà go na-ngò-gó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Ngèlè gítí ze, ndâ Ìzìriyéli! Ngèlè gítí ze! Ñinó a 'dakò tí nó náa sè tù 'duù ji yí wálá, 'bí to delè náa yí di tí lá nó á muu to tí nó wálá, mbe kù nó ta bà ma rè ndoo ji ndâ 'duù cee to 'dáá gî nó ká nô. A yí nó kuu nó ká kù volo rè tàkìì mì ndoo. À delè káa gbèe 'dakò tí nó náa yo kù ñò yí nó ká kù 'dè vò có gítí bàndò tí nó. Káa yí kpónó gbí ñinó gbètèkè a bàndò tí nó náa à kaa ji Mbíri gî nó ta bà kaa ndâ Ìgìrìgì gí tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri.» ²⁹ Ndú 'dè có tí nó, tacó ndú táánò ta 'bí o gbaànjé kùro o bà zèè Páwòlò mì ndú nó ñò ndú ta 'bí 'dakò ta rè wó a Tòròfìmù mbe gí 'do gbí gbata Éfàsù gí gbí gbata Jèrùzàlémè gî, káa à gii dù gbí muu ndú éno máa, Páwòlò 'daka nó a Tòròfìmù tí nó ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri.

³⁰ Có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè gítí Páwòlò nó gii volo njembí ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè 'dáá gî. Ndú bà-i-nò gii kaa ta ngèlè ya gí bà pà bà tí wó gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndú má gii gbo yí gî, ndú gii zèè yí, bìndi ndú gii ja yí 'do gbí ndùgù gí sè, bìndi à gii nè ndâ njekekèjì ndùgù 'bá-Mbíri gî.

³¹ Ndâ 'duù ta o tí nó bà zi Páwòlò gî, náa có má yee tí gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì mì ndâ Ròmánò gálà, máa, ndâ 'duù kù pìi wo gbí gbata Jèrùzàlémè lá nó. ³² Tacó éno, yí gii kaa ndâ 'bí àsikèrì mì wó ta ndâ 'bí kùro ndâ àsikèrì mì wó, bìndi ndú gii ya ta ndú gí bà 'di nderè wo tí nó. Ndâ 'duù má gii ñò ndâ àsikèrì mì ndâ Ròmánò kèjì, ndú gii si bà gbí Páwòlò mí to gî.

³³ Kùro ndâ àsikèrì tí nó gii 'dè có ji ndâ àsikèrì mì wó bà-i-nò máa, ndú zèè Páwòlò, wàa ndú 'ví ẹrè yí ta ndâ gínjìrì sósò'ò. Ndâ àsikèrì má gii bàkà go có mì kpo 'duù mì ndú nò gî, yí gii 'vee ndâ 'duù gítí rè ña vò i tí nó náa Páwòlò bàkà nô. ³⁴ Káa có gii jò gí tàkò 'vé mì 'dakò tí nó ká tende-tende. Ndâ 'duù delè gii dù kù pìi káa wo tí ña ñinó náa bà ñò 'dóo i tí nó náa Páwòlò bàkà nó gii kpò kùro ndâ àsikèrì tí nó gî. Yí má gii ñò

énò, yí gii 'dè có ji ndâ àsikèrì mì wó máa, ndú ya ta Páwòlò gí gbí kándà mì ndâ yì. ³⁵ Ndâ àsikèrì má gii yee ta Páwòlò tí dá'và á tí njekeji bà rì gí gbí kándà gí, ndú gii te yí 'do bà-i-nò kú ya tí gí tà'i té-te, tacó ndâ mbè 'duù tí nò gii jì'vì kàzà gí. ³⁶ Ndâ àsikèrì má gii rì ta Páwòlò gí gbí kándà gí, ndâ 'duù gii dù bìnjii sè kú ɾe-ɾe kú gí tàmúu ndú, máa, «Yo zi yí gí! Yo zi yí gí!»

³⁷ Ndâ àsikèrì má gii rì ta Páwòlò gí gbí kándà gí, Páwòlò gii 'vee gbolò 'duù tí nò tí kùro ndú 'dáá gí gbí có Ìgìrìgì, máa, «Ye 'dè 'bí có mì ye ji wò?»

Káa 'dakò tí nò gii 'vee Páwòlò máa, «Wò kú 'dè có Ìgìrìgì? ³⁸ Wò me 'dakò tí nó tí 'duù Másiřì, mbe 'bí 'bí ɲa ngú i mì lo, náa wò gii kaa ta ndâ 'dakò álifì nà'ò ta ndâ zí'i 'bí ndú ya tí gí gbí kángáá nga ngoò kú kařaka ta ɾé ndâ 'duù gí nó lá?»

³⁹ Káa Páwòlò gii 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «Ye a Jùdéyà. Ye gii me 'do gbí 'dé gbata lá. Ye gii a i 'do gbí gbata tí nó tí Tárásùsù á gbí to Silísiyà náa ndâ 'duù 'dáá ɲò ni gí nò. Bàkà nambeè mì lo, wàa wò 'ví si ye 'ví 'dè có ji ndâ 'duù.»

⁴⁰ 'Dakò tí nò má gii ùnje ji Páwòlò máa, yí 'dè có mì wó gí, Páwòlò gii ɾò tíyò pí dá'và, bindi yí gii tee 'bí wó míti nje wó ji ndâ 'duù, máa, ndú dù ngbii. Ndâ 'duù má gii dù ngbii gí, Páwòlò gii 'dè có ji ndú gbí nje có mì ndâ Jùdéyà.

22

Páwòlò 'dè có ji ndâ Jùdéyà gbí nje có mì ndú tí ndâ Jùdéyà

¹ Páwòlò gii 'dè có ji ndâ Jùdéyà tí nò mbe zèè yí nò, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta bà kòcò ye a gí tàkò ndâ có tí nó 'dáá náa yo kú 'di gítí ye nò, ndâ ná'vindi ye.» ² Ndâ 'duù má gii 'di éno máa, Páwòlò kèji gí bà 'dè có ji ndâ yì gbí nje có mì ndâ yì tí ndâ Jùdéyà, o gii ɾe déé. ³ Páwòlò bà-i-nò gii 'dè có ji ndú, máa, «Ŋa ye a Jùdéyà, à duu bú ye mí gbí gbata Tárásùsù á gbí to Silísiyà. À kpolo ye ká kuu mí mì ndoo Jèrùzàlémè to nò. Ye a 'viì-nje-wu mì kpo 'duù tí nó tí Gàmlìyèlì, tí gbolò mbe kpolo tí tàkii mí ndoo tí ndâ Jùdéyà nò. Có gítí Mbìrì táánò kú zì wu gbí njembí ye go i gbí tàkii mì ndâ ká gù ndoo ká go ɲindi yo nò. ⁴ Ye táánò a vò mbe kú mèèkè'i tí ndâ 'dakò ta ndâ ni mbe kú co tí «Kpòkèji tí nò» á gí mì ku, ta bà kaa ndú gbí wú ya tí gí gbí zàà. ⁵ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbìrì mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndú 'dáá gí ká bà 'dè yúco ji yo, tacó ndâ-'bí-lá, ye kpónó kú 'vanda ji yo a 'vére nò. À ndú táánò ká cu wàragà je gbí nó mì ye nò, máa, ye ya tí ji ndâ ná'vindi ndoo gbí gbata Dàmásìkù, tacó wàa, ndú 'ví si ye 'ví woo ndâ 'duù tí nó 'do ká gí tí gí gbí zàà Jèrùzàlémè, wàa à 'ví yù gázà ji ndú.

⁶ «'Bí i gii bàkà ye ta ɾi gbúru, si ye dooko ta gbata Dàmásìkù gí. Ye ká ta nó, ye má gii kì ɾo ye, ye gii ɲò 'bí ɲa ngba'o mbe 'do gbìrì ngbařanga to ɾègbà tí ye gí. ⁷ Ye má gii zeke'o, ye gáa a i tísì. Ye gii dù tísì ká kú 'di kòcò 'duù kú 'vee ye, máa, «Sàwúlè! Sàwúlè! Wò kú mèèkè'i tí ye tacó yè?»

⁸ «Káa ye gii 'vee 'duù tí nó máa, «A wò tí 'di, Mbe tí ye?»

«Yí gii 'visì có je máa, «Ye a Jèzù tí nó mbe gii 'do Názàrèti nò. Káa wò kú mèèkè'i tí ye.» ⁹ Ndâ ka ye mbe nó ɲò káa ngba'o, káa ndú 'di kòcò 'duù tí nó mbe kú 'dè có je nó lá.

¹⁰ «Ye bà-i-nò gii 'vee 'duù tí nó mbe kú 'dè có ji ye nò, máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ɲa ye, Mbe tí ye?»

«Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có je máa, <A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dàmásìkù. Áá bà tubà nètè tí nó náa à je wó mí nje nó ji wò a i kà.> ¹¹ Ndá ka ye mbe nó bà-i-nò gii zèè ye tí 'bì ye, kù ja ye gbí sù ɾo ya tí gí gbí gbata, tacó ngba'o tí nó yoo ɾo ye gí.

¹² «Ze mâ gii yee gbí gbata Dàmásìkù, 'bí 'dakò ta ɾè wó a Ànànyà tí 'dakò mbe zèè nètè gítí tàkù mí ndoo tí ndá Jùdèyà ta 'bì wó sósò'ò, náa ndá Jùdèyà mbe kù 'vala gbí gbata Dàmásìkù 'dáá gí kù te duù mítí wó ta wotí ká tí, ¹³ gii gí gí bà ò ye. Yí mâ gii 'de ye gí, yí gii ɾò tíyò á ɾègbà tí ye, bìndi yí gii 'dè có ji ye, máa, <Ná'vindí ye Sàwúlè! Zeke'o go ká bà zeke'o mí lo!> Á káa póó bà 'di có tí nó náa yí 'dè nó mí ye, ndá ɾo ye sósò'ò ngé gii njaanga tí gí, bìndi ye gii ò yí.

¹⁴ «Káa Ànànyà gii 'dè có ji ye, máa, <Mbírì mí ndá ká gù ndoo je wó máa, wò 'ví dù tí mbe 'di có tí nó gbí njembí yí nò. Wò 'ví dù tí mbe ò 'Duù tí nó jáá nó ta ɾo lo, wàa wò delè 'ví 'di kòcò wó ta tù lo. ¹⁵ Wò kèjì gí bà dù tí mbe 'dè yúcó gítí 'Duù tí nó náa wò ò yí ta ɾo lo nó ji ndá 'duù. À delè káa wò ká bà dù tí mbe 'vanda ndi ndá có tí nó náa wò 'di 'do gbí nje wó nó ji ndá ña ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí. ¹⁶ À má ènò, wò kpónó kù ù kpòò a ndi yè? À kpónó a o bà caka tí lo ká nò. Caka ndá vò i mí lo gí ta ɾè wó.>

¹⁷ «'Bí i mbe gii 'de ye á bìndi ñinò tí kpokèjì Dàmásìkù nó a ñinò: ta 'bí o gbaànjé, si ye kù 'deke tí ye ji Mbírì gbí ndùgù 'bá-Mbírì Jèrùzàlémè, 'bí i gii dù káa bàkà ye goolá ye kù ɾi a ɾii nò. ¹⁸ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ò Jézù. Káa yí gii 'dè có ji ye, máa, <Ngo've tí lo! Njè nó 'do Jèrùzàlémè ká kpónó nò. Tacó ndá 'duù Jèrùzàlémè bà ùnje gítí ndá có mí lo náa wò kù 'dè ta ɾè ye nó wálá.>

¹⁹ «Káa ye gii 'visì có ji Mbe tí ye máa, <Ndú bà ùnje wálá, tacó ndú ò ye ni tí 'duù tí nó táánò mbe kù nó ta bà gbì ndá mbe kù ùnje gítí lo nó ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì, delè tí mbe kù kaa ndú ya tí gí gbí zàà nó gí. ²⁰ Ta o tí nó táánò náa à kù zi tí ta Ìsitéfànò tí nó táánò tí mbe kù 'dè yúcó ta ɾè lo nó, ye ta o tí nó tè a i gí tàkò có mí ndá mbe zi yí. Ye ta o tí nó sè kàngá mí tà mbu mí ndú tí kpòò. À delè ta o tí nó a ye ká kù kpolo tí ndá bongo mí ndá mbe zi yí.>

²¹ «Káa, Mbe tí ndoo gii 'visì có je máa, <Njè nó! Ye kù tuu nó a wò ya tí me 'dú ngéé gí 'bá mí ndá 'duù tí nó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nò.> »

²² Ndá 'duù gii 'di có mí Páwòlò yee ká tí có bà tuu yí mí Jézù ya tí ji ndá 'duù ñinò ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nò, bìndi ndú gii 'bità bà pù kù, máa, «Yo zi ña 'dakò tí nó 'do muu to tí nó gí! Yo si yí 'ví di ngo lá!»
²³ Ndú gii dù kù tò kù, ta bà miyà ndá bongo ta gbí pípiri, ta bà vaka njú to gí yaà.

Páwòlò tubà tí wó tí 'viì Rómà ji kùɾo ndá àsikèrì-Tùliyáni

²⁴ 'Dakò tí nó tí kùɾo ndá àsikèrì 'dáá gí nó mâ gii ò ènò, yí gii 'dè có ji ndá àsikèrì mí wó máa, ndú ja Páwòlò ya tí gí gbí kándà, wàa ndú 'ví gbì yí yee tí o tí nó náa yí 'dè nderè có bà pù wo mí ndá 'duù ta yí nó ji ndú gí. ²⁵ Ndá àsikèrì mâ gii ɛɾe Páwòlò tacó bà gbì yí gí, Páwòlò gii 'vee kùɾo ndá àsikèrì tí nó á gbì nètè ta o tí nó nò, máa, «Á mí yo a yúcó tacó bà gbì 'viì-Rómà á kùɾo bà 'di nderè ku wó?»

²⁶ 'Dakò tí nó mâ gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè nó, yí gii ya gí mí kpo 'duù mí ndú, mbe 'dè có ji ndú máa, ndú ɛɾe Páwòlò wàa ndú 'ví gbì yí

nó, bìndi yí gii 'vee yí máa, «Wò kpónó ò ọ́a i tí nó náa wò kù bàkà nó ni gí? 'Dakò tí nó a 'viì-Rómà.»

²⁷ Kpo 'duù tí nó tí kùro ndâ àsikèrì 'dáá gí nó mà gii 'di có tí nó, yí gii njè nó ta kò wó ya gí mi Páwòlò, bìndi yí gii 'vee yí máa, «'Dè jì ye, wáa ye 'ví 'di gí! Wò a 'viì-Rómà?»

Káa Páwòlò gii 'visì có jì yí máa, «Ye a yí!»

²⁸ Káa 'dakò tí nó gii 'visì có jì Páwòlò máa, «Ye sì bà dù tí 'viì-Rómà ta gbolò i!»

Káa Páwòlò gii 'visì có jì yí máa, «Káa a jò ye tí 'viì-Rómà jò-jò!»

²⁹ Ndâ àsikèrì tí nó náa à kaa ndú, máa ndú mèèkè'i tí Páwòlò nó, mà gii 'di có tí nó náa yí 'dè éno máa, yí a 'viì-Rómà nó, ndú gii dù ká to nó ta'va see-see gí. Có tí nó delè gii te a gúku mítí kpo 'duù mi ndú mbe 'dè có jì ndú màa, ndú ẹ̀re yí wáa ndú 'ví gbì yí nó.

³⁰ Yé mà gii too bìndi có tí nó gí, gbolò 'duù kùro ndâ àsikèrì 'dáá gí gii tuu tú, máa, à njaanga Páwòlò 'do gbí wú gí, wáa à 'ví gí ta yí jì yí. Yí delè gii kili ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mi ndâ Jùdèyà, ta ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mi ndú, tacó wáa, yí 'ví 'di 'dóo nderè có tí nó mi ndâ Jùdèyà ta Páwòlò nó 'do mi ndú.

23

Páwòlò 'dè nderè ku wo gbí gbolò ngbàngà mi ndâ Jùdèyà

¹ Páwòlò gii zeke ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mi ndâ Jùdèyà ngbóó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ndâ ná'vindí ye! Ye kù 'vala ta njembí ye ngbàrángà'i kùro Mbíri ta vò có gbaànjé gbí njembí ye wálá yee tí kpónó.»

² Ànàniyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mi ndâ Jùdèyà mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè nó, yí gii 'dè có jì ndâ 'duù tí nó mbe kù rò tíyò rẹ̀gbà tí Páwòlò gbí ngbàngà nó, máa, ndú gbì nje wó nè gí tàkò có mi wó nó.

³ Káa, Páwòlò gii 'visì có jì Ànàniyà, máa, «Mbíri wúnò bà gbì nje lo nè gí tàkò có mi lo ká go ònó kpónó náa wò bàkà ta ye nó, ndí lo ò-go-gba! À te wò mí pí jàlàmbà tí nó máa, wò 'ví wáa có a i ta yúco, káa, à kpónó te wò á gítí bà 'dè có jì ndâ 'duù máa, ndú gbì ye ta 'vèrè a yè?»

⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe rò jara-jàràà kù 'di có gbí ngbàngà nó mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè jì Ànàniyà nó, ndú gii 'vee yí máa, «Wò go nó a Kùro ndâ bu-Mbíri mi ndâ Jùdèyà, tí 'duù mi Mbíri nó?»

⁵ Káa Páwòlò gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kùtàá ò ni éno máa, yí a Kùro ndâ bu-Mbíri mi ndâ Jùdèyà nó lá, ndâ ná'vindí ye. Ye ò ni gí, máa, à cu mí gbí wàràgà mi Mbíri éno máa, «Wò 'ví be gba mi yo lá.» »

⁶ Páwòlò ta o tí nó ò ni gí máa, có mi ndâ Jùdèyà tí nó 'dáá mbe tí ngbàngà nó njèè gbí tí sósò'ò: ndâ mbe kpolo tí tàkì mi ndâ Jùdèyà, tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, gii je ndâ 'bí ọ́a Jùdèyà tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá. Tacó éno, Páwòlò gii 'dè có jì ndâ 'duù gbí ngbàngà máa, «Ndâ ná'vindí yé, ye a mbe kpolo tí tàkì mi ndoo tí ndâ Jùdèyà. Nderè bà rò tíyò mi ye kùro ndâ gba wúnó nó a có bà koro có mi ye lí mítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú.»

⁷ Rẹ̀ bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú náa Páwòlò ni mí gbí nje wó nó gii tanga a gbínje mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ònó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nó, ta ndâ Jùdèyà ònó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó. ⁸ Ndâ ònó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó delè ùnje éno máa, ndâ basìli ta ndâ ọ́a ndâ líli 'dáá gí kuu tí nó lá. Káa ndâ mbe ùnje gítí có

bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú ùnje gí màa, ndâ basìlì ta ndâ ña ndâ lílì 'dáá gí kuu tí .

⁹ Ndâ 'duù gii 'bità bà tò kú ta kòcò ndú wòò gbí ngbàngà. Mâ gii zeke'o, ndâ 'bí mbe ñibà i mì ndâ Jùdéyà, tí ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí 'válá bìndi ku gí, gii oloko gí yaà, bìndi ndú gii tí muu Páwòlò ta wotí ká tí , máa, «Ze ñò vò i mì 'dakò tí nó lá. Lílì má 'dè có ji yí, basìlì delè má 'dè có ji yí, káa a yè ká tí ?»

¹⁰ Kùro ndâ àsiké-Ì-Tùliyànì mâ gii ñò éno máa, wo tí mì ndâ Jùdéyà kú gii bàkà có bà gbo nje a i ta bà zèè 'bì ndú, gúku gii zèè yí gí, máa, ndú bà yaka gbí Páwòlò. Tacó éno, yí gii tuu ndâ àsiké-Ì-Tùliyànì mì wó, máa, ndú ya gí bà ja Páwòlò ta wotí 'do gbí òkò tí ndú gí, wàa ndú 'ví ya ta yí gí gbí kándà.

¹¹ Mbe tí ndoo gii túbà tí wó ji Páwòlò ta bèbìlì tí nò, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «Zèè ñjembí lo, tacó wò 'dè có tí ye á ji ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè gí. Wò delè bà ya gí bà ma có tí ye ji ndâ 'duù gbí gbata Rómá á go éno.»

Ndâ Jùdéyà toko có gítí bà bàkà vò i ta Páwòlò

¹² Yé mâ gii too gí, ndâ 'bí Jùdéyà gii kili bà muu ndú gbí kóó, bìndi ndú gii ẹre gba có mì ndú gbaànjé, ta bà see tí ndú éno máa, ndâ yí bà zò i wálá, ndâ yí delè bà ñjù ngo wálá, yee tí o tí nó náa ndâ yí má zi Páwòlò gí. ¹³ Muu ndâ 'dakò mbe toko có tí nò 'dáá gí ndii zi'duù-só gí. ¹⁴ Ndú gii kaa bìndi bà ẹre gba có mì ndú nò ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbí-Ì-Tùliyànì mì ndâ Jùdéyà, ta ndâ gba gbí gbolò ngbàngà mì ndú. Bìndi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Ze see tí ze kpolo ngé ndii gí éno máa, ze bà zò i wálá yee tí o tí nó náa ze má zi Páwòlò gí. ¹⁵ À má éno, sè có kpónó a i mì yo. Yo tuu 'duù ji kùro ndâ àsiké-Ì-Tùliyànì. Yo bàkà tí yo go ndâ 'duù ñìnó náa à gbí ñjembí yo a có bà 'viiki gbí có mì wó ngbàrángà'i nò. Káa ze bà nguù tí ze kú ù bà gí ta yí a i mí kpokèjì, wàa ze 'ví zi yí kùro bà yee ta yí kùro yo.»

¹⁶ Káa si ndâ mbe wàtà tí nò kú 'dè có mì ndú nò, nùkù Páwòlò tí 'viì mì námì wó gii 'di gí. Yí bà-i-nò gii ya gí bà 'vanda ndi ndâ có tí nò ji nùkù wó. ¹⁷ Páwòlò mâ gii 'di ndâ có tí nò náa nùkù wó 'vanda ji yí nò 'dáá gí, yí gii tè'é tí 'bí kùro ndâ àsiké-Ì-Tùliyànì gbaànjé, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «'Daka 'viì-'dakò tí nó ya tí ji kpo 'duù mì yo. Có kuu mì wó tacó bà 'dè ji yí.»

¹⁸ Kùro ndâ àsiké-Ì-Tùliyànì tí nò gii bala 'viì-'dakò tí nó ya tí ji kpo 'duù mì ndú, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «A Páwòlò tí nó gbí zàà nó ká tè'é tí ye, bìndi yí gii 'de có ji ye éno máa, ye bala 'viì-'dakò tí nó gítí ji wò, tacó có kuu mì wó tacó bà 'dè ji wò.»

¹⁹ Kùro ndâ àsiké-Ì-Tùliyànì bà-i-nò gii yèè ta 'viì-'dakò tí nó 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndii, bìndi yí gii 'vee yí máa, «A có yè ká mì lo tacó bà 'dè ji ye?»

²⁰ Káa 'viì-'dakò tí nó gii 'visì có ji yí máa, «Ndâ Jùdéyà ẹre gba có mì ndú éno máa, ndâ yí kèjì gí bà 'deke tí ndâ yí ji wò taàbé, máa, wó 'ví si Páwòlò 'ví ya gí gbí ngbàngà mì ndâ yí, tacó wàa, ndâ yí 'ví 'viiki gbí có mì wó ñìkì maa. ²¹ Káa wò 'ví ya gí gbí có tí nò ndú nò lá. Tacó ndâ 'duù mì ndú, go ndâ 'dakò zi'duù-só, go mbu mì ndú mí kpokèjì gí kú ù ta ndi wó. Ndâ 'dakò tí nó see tí ndú gí, máa, ndâ yí bà zò i wálá, ndâ yí delè bà ñjù ngo wálá, yee tí o bà zi Páwòlò mì ndâ yí. Ndú kpónó léngé-enge kú ù káa ndi kòcò lo.»

²² Kùro ndâ àsikéři-Tùliyáni bà-i-nò giì 'dè có ji 'viì-'dakò tí nò tí kpoò si yí kù je nó ji yí, máa, «À kpèti káa 'di wè, wò 'ví 'dè có ji yí máa, wò 'dè có tí nò ji ye giì nò lá.»

À 'dòkò Páwòlò 'do Jèrùzàlémè ya tí gí gbí zàà Cèzàriyà

²³ Kùro ndâ àsikéři-Tùliyáni tí nò giì tè'é tí ndâ 'bí 'duù tàkò wó sósò'ò, bìndi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Yo 'deke ndâ àsikéři zi'duù-vò ta bà só (200), ta ndâ mbe o jùwádi zi'duù-ta'ò-nje muu'bi (70), ta ndâ mbe 'doò zi'duù-vò ta bà só, wàa yo 'ví 'bi nó ta ndú si o má gbooko giì kù ya gí Cèzàriyà. ²⁴ Yo 'ví kaa ndâ 'bí jùwádi tacó tí Páwòlò, wàa yo 'ví 'daka yí ya tí ji gbolò 'duù tí nó tí Fèlicè nò. 'Bí i 'ví gàà tí wó tí kpokèji lá.» ²⁵ Yí delè giì cu wàràgà gí tàkò Páwòlò éno máa,

²⁶ «Ìjìnó á ye tí Kíláwúdiyò Lísìyà ká kù cu wàràgà tí nó ji wò, tí gbolò kpo 'duù mì ye tí Fèlicè. Ye 'vee wò ma.

²⁷ «Ndâ Jùdèyà táánò zèè 'dakò tí nó tí Páwòlò, náa ye kpónó kù tuu yí ya tí ji wò nò. Ndú ta o tí nò bàkà có bà zi yí ngé gí, káa, a ye ká giì ya gítí ndú ta ndâ àsikéři mì ye, bìndi ye giì 'vala yí 'do 'bi ndú gí. Ye mâ giì 'di có éno máa, Páwòlò a 'viì-Rómà, ²⁸ ye giì ya ta yí gí gbí gbolò ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà, tacó wàa, ye 'ví 'di nderè ku wó. ²⁹ Káa, ndú giì 'deeke bà di ji ye a tà ndâ kponje mì ndú ta ndâ Páwòlò gítí ndâ i gbí tàkèi mì ndú tí ndâ Jùdèyà. Ye giì 'di 'dóó có ñinó náa ndú 'dè ji ye mbe 'vii tí có bà waa có ku mítí 'duù gbí nó lá. À delè me ndâ có náa à 'ví te tí ta 'duù mí gbí zàà nò lá. ³⁰ Ye kpónó kù tuu 'dakò tí nó tí Páwòlò nó ya tí ji wò, tacó wàa, ndâ ka wó mbe có 'ví ya gí bà ñè ña i tí nó náa yí bàkà nó mí kùro lo. Tacó ye 'di có máa, ndâ Jùdèyà toko có tà bèngi á gítí bà zi yí gí.»

³¹ Ndâ àsikéři giì ko Páwòlò go kòcò kpo 'duù mì ndú nò ta bèbilí tí nó ngé yee tí 'bí to náa à kù ñi mítí a Àndipàtirída. ³² Yé mâ giì too gí, ndâ àsikéři ñinó mbe kù nò ta kò ndú nó giì dele ñindi ndú 'do bà-i-nò ya gí gbí kándà mì ndú, si káa ndâ mbe jùwádi kù ndii ta yí ya tí gí Cèzàriyà. ³³ Ndâ àsikéři mâ giì yee Cèzàriyà, ndú giì ya ta Páwòlò ta wàràgà tí nó náa kpo 'duù mì ndú cu gí tàkò wó nó ji Fèlicè. ³⁴ Fèlicè mâ giì 'deke wàràgà tí nó náa à cu gí tàkò Páwòlò nó cee gí, yí giì 'vee Páwòlò gítí to tí nó náa yí gí 'do tí nò. Yí mâ giì 'di éno máa, Páwòlò gí 'do gbí to Silísìyà, ³⁵ yí giì 'dè có ji yí máa, «Ye bà 'di kòcò lo ta o tí nó náa ndâ mbe kpì ngbàngà tí lo má gí 'do Jèrùzàlémè gí.» Bìndi yí giì 'dè có máa, à ya gí bà kpolo tí wó mí 'bá mì gbolò 'duù mì ndâ Rómánò mbe kù zèè gbata Cèzàriyà.

24

Páwòlò gbí ngbàngà kùro Fèlicè

¹ Páwòlò bàkà mí Cèzàriyà a sili vô, bìndi Ànàniyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà bà giì yee ta ndâ 'bí kpo-'duù-'bá mì ndú, giì je 'bí 'dakò tí muu-có ta ñè wó a Tèrètùlù. Bìndi ndú giì 'vanda ndi ndâ có tí nó mì Páwòlò mbe kù milisé tí ndú nó ji Fèlicè.

² À mâ giì tè'é tí Páwòlò gí tí ji ndú kùro Fèlicè gí, Tèrètùlù giì 'bità bà 'dè có muu ndâ Jùdèyà éno máa, «Muu ndâ 'duù mì ze jé ba gbí o mì lo lá, 'bá mì ze delè kù ya gí kùro ta banga tí, tacó wò tí Fèlicè, tí kpo 'duù mì ze, a 'dakò mbe kù koro có me 'dú gí kùro. ³ Ndâ 'duù mì ze cee to 'dáá gí ta o 'dáá gí kù lli 'bi ndú gí tà bà ya 'bá mì ze gí kùro nò ta pétékè tàkòcò ndú. ⁴ Go bà volo gbí o mì lo ta bà 'vanda có cúu-cu-cù tí ye wálá. Káa, ye kù yù 'do mì lo a nambeè éno máa, wò 'ví sè tù lo gítí ndò có mì ze nò.

⁵ «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí gbèe kìnì mbe zii yâ. Yí tanga i mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà cee muu to tí nó 'dáá gî. Yí delè a mbérèmbé kùro ndâ mbe kaa tí ndú gí gbí gèrè mì 'dakò tí nó mbe gî 'do Názàrètì nò. ⁶ Yí táánò ta 'bí o bà-i-nò gii bàkà có bà gbètèkè 'bá-Mbíri. Ze gii zèè yí, máa, ze 'ví waa có mítí wó go i gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdèyà. ⁷ Káa Lísiyà tí nó tí kùro ndâ àsiké-ri-Tùliyáni nó gii yuu tí wó gí gbí có tí nò, bìndi yí gii ja yí 'do tí ze ta wotí gî. ⁸ Yí tí Lísiyà tí gii 'dè có ji ndâ 'duù tí nò mbe kpì ngbàngà tí wó ji ze nò éno máa, ndú gí ta có tí nò a i gí kùro lo. Wò delè kpónó má 'vee yí tí Páwòlò, yí ta nje wó bà 'dè ji wò gî, máa, ze kú waaka gítí me có lá.»

⁹ Tèrètúlù mâ gii 'dè có cee gî, ndâ Jùdèyà 'dáá gî gii 'bità bà tòò ta có tí nò náa yí 'dè nò ji Fèlicè, máa, «Có tí nò a yúco! Có tí nò a yúco!»

Páwòlò njaanga mîri wó ta nje wó gbí ngbàngà kùro Fèlicè

¹⁰ Ndâ Jùdèyà mâ gii 'dè bà có mì ndú cee gî, Fèlicè gii bàkà 'bì wó ji Páwòlò, máa, yí 'dè có. Páwòlò bà-i-nò gii 'visì có gí tàkò có mì ndâ Jùdèyà nò ji Fèlicè éno máa, «Tàkòcò ye peteke gítí bà 'dè nderè ku ye mí kùro lo tí Fèlicè ngé ma, tacó ye nò ni gî, máa, wò dù pí jàlambà tí nò kú waa có gbí òkò tí ndâ 'duù mì ze ta mbè ndò. ¹¹ À káa wò ká bà 'viiki gbí nìno ta kpéetí lo, máa, ye kpónó sè sili ndii muu 'bì-nje só á bìndi bà ya ye gí bà bàkà i-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè lá. ¹² Ndâ Jùdèyà 'de ze kú tò kponje ta 'duù gbaànjé lá. Ndú 'de ye kú nònòkò muu ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri lá. Ndú delè 'de ye kú nònòkò muu ndâ 'duù á tí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri lá. ¹³ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú bà ùnje gítí bà zò cù mí kùro lo kpónó máa, ndâ có tí nò náa ndâ yí 'dè nò a yúco nò delè wálá.

¹⁴ «Có mì ndú gbaànjé náa ye bà ùnje gítí á mí kùro lo gí káa có tí nó náa ndú 'dè éno máa, ye kú bàkà i ji Mbíri mì ndâ ká gù ze ta ndâ yí á gbí 'bí ña kpokèjì náa ndú kú nì mítí a gèrè mì 'bí 'dakò mbe gî 'do Názàrètì nò. Káa ye delè ùnje gítí ndâ có mì Mòze, ta ndâ có gbí ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, núú gî. ¹⁵ Ze ta ndú 'dáá gî kú koro có gítí bà 'vala ndi ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù 'do gbí muu 'dú ndú lì ká mítí Mbíri. ¹⁶ Ye kú te kpo muu tacó wàa njembí ye 'ví dù ngbàrángà 'i kùro Mbíri nó gbí có tí nó. À delè nò a nderè bà koro vò có mì ye gítí ndâ 'duù lá ká nò.

¹⁷ «À tí ye a mbè ndò náa ye 'dò kò ye mí Jèrùzàlémè lá. Káa ye gí ta nó tí nó ta i-'bì ye tacó bà koni ta 'bá. Ye delè gí nó a nó bà bàkà i-Mbíri. ¹⁸⁻¹⁹ Nìno a gbí có tí nó náa ndú 'de tí ta ye gbí ndùgù 'bá-Mbíri nò ká nò. Káa, a má nje ndú a kponje, ndâ 'bí Jùdèyà kuu tí mbe gî 'do gbí to Ásiyà, náa ye koro có éno máa, wò kùtáa má 'di kòcò ndú, áá bà nìkì tí ye ma. Ndâ 'duù me mbè ta o tí nó náa ndú 'de ta ye gbí ndùgù 'bá-mbíri nò wálá, ye delè ta o tí nó bàkà wo ta 'bí 'duù gbaànjé lá. ²⁰ Káa ndâ Jùdèyà tí nó mbe gî 'do Ásiyà nò má wálá, ndâ 'duù tí nó mbe je ye gí tí gí kùro lo nó 'ví nì rè ña vò i tí nó táánò náa à 'dè tí ye gbí ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà nó ji wò. ²¹ Vò i tí nó náa ye bàkà ta ndâ Jùdèyà nó a có tí nó náa, ye rò tíyò gbí òkò tí ndú, bìndi ye gii kò-kò ji ndú éno máa, «Yo wúnó rò ye mí gbí ngbàngà nó a i muu có bà tee njembí ye mítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu 'dú ndú» nò.»

Páwòlò gbí zàà gbí gbata Cèzàriyà

²² Fèlicè gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Ye bà 'viiki gbí ndâ có mì lo nò ta o bà gí Lísiyà tí gbolò 'duù kùro ndâ àsiké-ri-Tùliyáni gbí gbata Jèrùzàlémè 'dáá gî.» Fèlicè 'dòkò o bà 'dè ngbàngà tí nó, tacó yí 'di gbí có gítí «Kpokèjì

tí nò» ngbàrángà'i gí. ²³ Yí bà-i-nò gii 'dè có ji kùro ndá àsikèrì tí nó mbe kù kpolo tí Páwòlò nó máa, yí zeke'o tí wó nìkì maa, wàa ndá kómbe wó má gí ta ndá i ji yí, yí 'ví biya bà je ji yí lá.

²⁴ Fèlicè bàkà káa làmbu sili bìndi có tí nò, bìndi ndú gii 'daka tí ndú ta na 'bá mì wó Dùrùsèlà, tí jú Jùdéyà, ya gí mì Páwòlò gbí zàà. Ndú mà gii yee kà, yí gii tuu 'duù gí tàkò Páwòlò, tacó wàa yí 'ví 'di có gítí bà tee njembí 'duù mítí Bìndi-Mbírì tí Jézù á 'do gbí nje wó. ²⁵ À mà gii gí ta Páwòlò gí, yí gii 'bità bà 'dè có ji Fèlicè a i gítí bà dù 'duù jáá kùro Mbírì, ta có gítí bà bàkà i me gí tàkò có mì sé njembí lá, gii je có gítí bà waa có mì Mbírì ta ndòngbú o wúnò. Fèlicè mà gii 'di ndá có tí nò, gúku gii zèè yí gí. Yí bà-i-nò gii 'dè có ji Páwòlò máa, «Ya kpónó gí bàndò mì lo. Ye bà tè ndi é tí lo ta 'bí o ñinó náa a tí .»

²⁶ Fèlicè gii tuu tú gí tàkò Páwòlò 'do bìndi o tí nò ká tàndi ka wó, tacó à gii dù gbí muu wó a có máa, Páwòlò 'ví je làmbu i ji yí. ²⁷ Fèlicè too káa ndoò sósò'ò mí Cèzàriyà, bìndi à gii 'dòkò yí gí. À gii gí a i ta 'bí 'dakò ta rẹ wó a Pórókìyò Fésitù gí bìndi wó. Fèlicè gii nje nó si Páwòlò ká mí gbí zàà tacó bà peteke tàkòcò ndá Jùdéyà.

25

Páwòlò 'dòkò ngbàngà mì wó 'do kùro Fésitù ya tí gí kùro ngáángbá gba mì ndá Rómánò

¹ Fésitù bàkà bìndi bà ki tí wó pí jàlàmbà bìndi Fèlicè káa sili ta'ò, bìndi yí gii nje nó 'do Cèzàriyà ya gí Jèrùzàlémè. ² Yí mà gii yee kà, ndá bu-Mbírì, ta ndá kpo-kpò 'duù, ta ndá gba mì ndá Jùdéyà gii 'dè ndá có mbe nìkì lá gítí ngbàngà mì Páwòlò ji yí, ³ ta bà 'deke tí ndú ji yí see-see éno máa, yí má dele ndi wó gí Cèzàriyà, yí 'ví bàkà nambeè mì wó wàa yí 'ví tuu Páwòlò gí Jèrùzàlémè. Ndú 'vii ña có tí nò tacó wàa ndá yí 'ví nguù tí ndá yí mí kpokèjì tacó bà zi yí. ⁴ Káa Fésitù gii 'visì có ji ndú éno máa, «Páwòlò kuu gbí zàà gbí gbata Cèzàriyà. ⁵ À má éno, yo si ze 'ví ya ta ndá 'bí kpo 'duù mì yo gí kà. Yí má bàkà a 'bí ña i mbe lè gí, ndá kpo 'duù mì yo nò 'ví kpi ngbàngà tí wó mí kà.»

⁶ Fésitù bàkà mí Jèrùzàlémè káa i dè gítí sili muu'bi, bìndi yí gii dele ndi wó ya gí Cèzàriyà. Fésitù yee Cèzàriyà ká go wúnó, yé mà gii too gí, yí gii tè'é tí Páwòlò gí gbí ngbàngà kùro wó. ⁷ Páwòlò mà gii gí gí, ndá Jùdéyà tí nó mbe gí 'do Jèrùzàlémè nó gii tì 'dee yí gí, kù waaka ndá 'bí ña có náa ndú ò dúú rẹngbó ndú ni lá á gítí wó.

⁸ Káa Páwòlò gii 'visì có gí tàkò ndá có mì ndá Jùdéyà nò ji Fésitù máa, «Vò i mì ye náa ye bàkà gítí tàkìi mì ndá Jùdéyà wálá. Vò i mì ye náa ye bàkà gítí 'bá-Mbírì wálá. Vò i mì ye delè náa ye bàkà gítí ngáángbá gba mì ndá Rómánò wálá.»

⁹ Káa Fésitù gii 'vee Páwòlò máa, «Wò ùnje gítí bà ya ta ye gí Jèrùzàlémè, wàa à 'ví 'viiki gbí ndá có tí nò náa ndá 'duù tí nò 'dè gítí lo kpónó mí kùro ye nó mí kà gí?» Fésitù 'vee ña 'vé tí nò tacó à tí wó a go bà peteke tàkòcò ndá Jùdéyà.

¹⁰ Káa Páwòlò gii 'visì có ji Fésitù éno máa, «Ye kpónó kù rọ tíyò nó a i gbí ngbàngà mì ngáángbá gba mì ndá Rómánò. Ñinó a bàndò bà 'vee gbí nje ye ká nò. Ye bàkà vò i ta ndá Jùdéyà lá. Wò delè ta kpéétí lo ò ni ngbàrángà'i gí. ¹¹ Ye kùtáá má bàkà 'bí ña gbolò vò i mbe 'vii tí i bà waa có ku mítí ye gí, ye bà kii'bà 'do tí ku wálá. Káa 'bí có gbaànjé gbí òkò ndá có mì ndá 'duù tí nò náa ndú 'vanda nò mbe 'vii tí có bà zi ye má

wálá, yúco mì 'bí 'duù tacó bà je ye ji ndú, wàa ndú 'ví zi ye nò wálá. À má éno, 'dòkò ngbàngà mì ye ya tí gí Rómà, gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Rómánò.»

¹² Ndâ Fésitù ta ndâ kpo 'duù gbí ngbàngà mì wó mâ gii 'viiki gbí có tí nò náa Páwòlò 'dè nò gí, Fésitù gii 'visì có ji yí máa, «Wò 'dòkò ta ngbàngà mì lo gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Rómánò gí, wò bà ya a yí gí kùro ngáángbá gba mì ndâ Rómánò.»

Fésitù 'vanda ndi ngbàngà mì Páwòlò ji Àgìrípà

¹³ À bàkà bìnidi ngbàngà mì ndâ Páwòlò nò me gbolò o lá, bìnidi Àgìrípà tí gbolò gba gii co wiri gí gí Cèzàriyà tacó bà 'vee Fésitù. Ndâ Àgìrípà gí gbí nó tí nò ta 'bí gbolò nù ta rẹ wó a Bèrènikè. ¹⁴ Ndú bàkà gbí nó wiri mì ndú nò a mbè sili. Tacó éno, Fésitù gii 'vanda ndi có tí nó gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta ndâ Jùdèyà nó ji Àgìrípà, máa,

«'Bí 'dakò náa Fèlicè ya si yí mí gbí zàa kuu kàzò. ¹⁵ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí Jèrùzàlémè nó, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta ndâ kpo 'duù mì ndú, gii 'dè ndâ có mbe niki lá gítí wó ji ye, ta bà 'deke tí ndú ji ye éno máa, ye waa có mítí wó. ¹⁶ Káa ye gii 'visì có ji ndú máa, «Áá mì ze tí ndâ Rómánò waa có mítí 'duù gbí kongbó wó lá, yee ká tí o tí nó náa ndú má 'bee muu có ta ka wó mbe có gí.» ¹⁷ Tacó éno, ye mâ gii dele ndi ye 'do Jèrùzàlémè, ye gii tẹri ká gbaànjé, bìnidi ye gii tuu tú, máa, à gí ta 'dakò tí nó gí gbí ngbàngà kùro ye. ¹⁸ À mâ gii gí ta yí gí, ndâ mbe kpi ngbàngà tí wó gii 'vanda ndâ có tí nó mbe kù mllisè tí ndú nò. Káa ye 'de 'dóo nji có gbí òkò tí ndâ có mì ndú nò mbe ya mò gí mì ndâ ọa vò i tí nó náa ye kù kojo có máa, ndâ-'bí-lá wè, nó lá. ¹⁹ Káa ndú gii dù kù tò kponje ta ndú ká gítí ndâ i gbí tàkii mì ndú tí ndâ Jùdèyà, delè gítí 'bí ọa 'dakò mbe cì gí, ta rẹ wó a Jézù, káa Páwòlò máa, yí kuu káa wuù. ²⁰ Bà waa có mì ndú nò gii kpò ye gí, tacó ọnò a ọa ngbàngà náa ye jé bàkà sàa kùro lá.

«Tacó éno, ye gii 'vee Páwòlò máa, à má niki tí wó gí, wàa ye 'ví kaa ndú ya tí gí bà 'di yúco a i 'do mì ndâ kpo 'duù mì ndú tí ndâ Jùdèyà gbí ngbàngà mì ndú á Jèrùzàlémè. ²¹ Káa yí gii biya gí, máa, yì bà dù ká gbí zàa kù ù bà 'di ndòngbú có 'do mì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò. Tacó éno, ye gii 'dè có éno máa, à kpòlò tí wó mí gbí zàa yee tí o bà tuu yí ya tí ji ngáángbá gba mì ndâ Rómánò.»

²² Àgìrípà bà-i-nò gii 'visì có ji Fésitù máa, «Go bà 'di kòcò 'dakò tí nò ta 'dóo tù ye kuu tí ye.»

Káa Fésitù gii 'visì có ji yí máa, «Wò bà 'di kòcò wó taàbè.»

²³ Yé mâ gii too go có mì Fésitù nò gí, ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndâ àsikèri-Tùliyànì ta ndâ kpo-'duù-'bá gbí gbata Cèzàriyà gii ko ndâ Àgìrípà ta Bèrènikè tí bà ko ndâ gba ya tí gí gbí ngbàngà. Ndú mâ gii yee gbí ngbàngà gí, Fésitù gii tuu tú, máa, à ya gí bà gí ta Páwòlò 'do gbí zàa.

²⁴ À mâ gii gí ta Páwòlò gí, Fésitù gii 'dè có ji Àgìrípà máa, «Ye kù 'dè có tí nó ji wò tí Àgìrípà tí gbolò gba. Wàa ndâ 'duù tí nó náa ndoo kpónó kuu ta ndú gbí ngbàngà nò delè 'ví dù kù 'di ta tù ndú. À kuu kùro yo nó a 'dakò tí nó náa ndâ Jùdèyà gbí ọa ndú 'dáa gí, ndâ ọnò Jèrùzàlémè, ta ndâ ọnò mì ndoo Cèzàriyà to nó nó, kaa gí gí mì ye ta bà pìi kù máa, ye zi yí gí nò. ²⁵ Káa, ye ọò 'dóo vò i mì wó wàa ye 'ví zi tí ta yí nò lá. Káa ndòngbú có mì ye kpónó a i éno máa, ye bà tuu ngbàngà mì wó a i ji ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, á go có mì wó náa yí ká 'dè ta nje wó mí

kùro ndâ 'duù 'dáá gî. ²⁶ Káa, ye ò 'dóó có ònó náa ye 'ví 'dè gí tàkò wó ya tí ji kpo 'duù mì ye tí ngáángbá gba mì ndâ Rómánò nò lá.

«Tacó éno, ye kpónó gí ta yí gí kùro ndâ 'duù tí nó gbí ngbàngà nó 'dáá gí kpolo ma a i tacó tí lo tí Àgìrípà tí gba. Tacó wàa, ndoo 'ví 'vee gbí nje wó, ndâ-'bî-lá, ye 'ví 'de ta có bà 'dè gí tàkò wó. ²⁷ Tacó bà tuu 'duù mì ye 'do gbí zàa ya tí gí Rómà ta có tàkò wó wálá bà si ye go 'bí ña 'duù ònó ta muu tí wó wálá nò.»

26

Páwòlò 'dè có kùro Àgìrípà

¹ Fésitù mâ gii 'dè có cee gî, Àgìrípà gii 'dè có ji Páwòlò máa, «Có má kuu mì lo, njaanga miri lo.»

Páwòlò bà-i-nò gii kaa 'bì wó gí yaà ta líkí'o kùro Àgìrípà, bindi yí gii ya kpéké've gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí gbí òkò tí ndú ta ndâ Jùdéyà nó ji yí, máa, ² «Ye koṛo có máa, à tí ye a tó pá, náa ye wúnó kù 'dè tí ta kòcò ye gí tàkò ndâ có tí nó náa ndâ Jùdéyà 'dè gítí ye gbí ngbàngà nó a i mí kùro lo tí Àgìrípà, tí gbolò gba mì ze. ³ Tacó wò 'di gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà ngé cee gî. Wò ò ndâ ña i ònó náa à má gbo ndú mí gbí còngò ta ndâ Jùdéyà káa ndú bà ba gbí còngò tí nó gí nó ni gbaànjé-gbaànjé gî. À má éno, ye kù 'deke a tí ye ji wò, máa, wò zèè njembí lo, wàa wò 'ví sè ta tù lo gítí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè ji wò nò.

⁴ «Ña bà 'vala ye 'do gbí 'vi-'dakò, náa ye kpolo tí mí gbí òkò tí ndâ nambe ye kpòò yee tí o tí nó náa ye gii ya tí gí Jèrùzàlémè nó, a ña 'válá ònó náa ndâ Jùdéyà 'dáá gí ò ni gí. ⁵ Ndú ò ye ni ta kòndi o, náa ndú kùtáa má a ndâ 'duù mbe 'dè yúco, ndú bà 'dè ta nje ndú gí, máa, ye kù ṛu a ndi ndâ 'duù ònó mbe zèè có gítí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà kácá-kácá nò. Ye táánò a mbe kpolo tí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà.

⁶ «À kpónó kù 'vee gbí nje ye gbí ngbàngà nó a i gítí có bà koṛo có mì ye lì mítí cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta ndâ ká gù ze nò. ⁷ Cí tí nó náa ndâ 'duù gbí ndâ ña ze tí ndâ Jùdéyà muu'bì-nje só 'dáá gí kù bàkà i-Mbíri co gbí gó ṛi, co gbí bèbìlì, ta njembí ndú gbaànjé ta bà koṛo có lì mítí nò. Ákoo, gbolò gba mì ye! Ndâ Jùdéyà kpì ngbàngà tí ye nó a i tacó bà koṛo có mì ye lì mítí cí tí nó. ⁸ Yo kù koṛo có éno máa, bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú a 'bí ña i mbe me kpòò ji Mbíri tacó yè?

⁹ «'Dóó ye nó táánò kù koṛo có éno máa, nètè lá a bà jòò gbí có ta Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrètì nò. ¹⁰ Ye bàkà bà 'bì ye mí Jèrùzàlémè gí. Áá táánò a ye ká kù zèè ndâ mbe kaa tí ndú ji Mbíri gí me mbè mí gbí zàa ta wotí 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà. À má kù zi ndú, có mì ye ta o 'dáá gí ji ndâ mbe zi ndú nó éno máa, ndú zi káa 'dóó ndú gí. ¹¹ Ye gbí ndâ o tí nó ta o 'dáá gí kù jè ká ta bà pà kpokèjì bà ṛò ndú 'do tí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri ta wotí bà nó ta bà yù gázà ji ndú ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbíri. Njembí ye gbí ndâ o tí nó kù doo gítí ndú tí ña ònó náa, ye gii 'bità a bà tè 'bèlè ndú gí gbí ndâ tende to.

¹² «Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéyà gii je wotí ji ye, máa, ye ya gí bà tè 'bèlè ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mì wó gí nó gbí gbata Dámásikù. ¹³ Káa si ze muu nó ta ṛi gbúru éno, ye mâ gii zeke'o, ákoo, gbolò gba mì ye! Ye gii ò 'bí ña ngba'o kù gí 'do gbíri ta wotí ká tí ndii ngba ṛi gí, kù ngbaraंगा to ṛègbà tí ze ta ndâ ka nó mì ye. ¹⁴ Ze 'dáá gí gii 'vaka tí to. Bìndi ye gii dù á to ká kù 'di kòcò 'duù kù tè'e

tí ye gbí nje có mì ndâ Jùdèyà, máa, <Sàwúlè! Sàwúlè!> Bìndi yí gii 'vee ye máa, <Wò kù mèèkè'i tí ye tacó yè? Kò lo bà mìlìsé ta bà na mítí zí nje mû.>

¹⁵ «Ye bà-i-nò gii 'vee 'duù tí nò máa, <Wò a 'di, Bu ye?>

«Káa Mbe tí ye gii 'visì có ji ye máa, <Ye a Jézù, tí 'duù tí nó náa wò kù mèèkè'i tí wó nò. ¹⁶ Rò tíyò! Ye bà tubà tí ye ji wò, tacó bà bàkà wò tí bòò mì ye. Tacó wàa, wò 'ví dù tí mbe dìtà bà òò ye mì lo gbí i tí nó wúnó mbe 'de wò go ɾi ɾii nò. Wò delè 'ví dù tí mbe 'dè có gítí ndâ 'bí i òò náa ye kèjì gí bà tubà ndú ji wò nó á ji ndâ 'duù. ¹⁷ Ye bà 'vala wò á 'do 'bì ndâ Jùdèyà ta ndâ 'bí tende ɲa 'duù tí nó náa ye kèjì gí bà tuu wò ¹⁸ gí bà njaanga ɾo ndú, tacó wàa, ndú 'ví 'visì tí ndú 'do gbí 'dí'di'o gí gbí ngba'o, ndú delè 'ví 'visì tí ndú 'do tí bà dù tí ndâ bòò mì Gba-wàtà gítí bà dù tí ndâ bòò mì Mbírì. Tacó wàa, Mbírì 'ví je ta à-cee-gí ji ndú gítí ndâ wò i mì ndú, wàa ndú 'ví 'de tí ta bàndò tacó bà dù ndú gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí, mbe kù tee njembí ndú mítí wó, nò.>

¹⁹ «Ákoo, gbolò gba mì ye, Àgìrìpà! Bà ndii muu i tí nó náa ye òò go i gbí ɾii 'do gbírì nò gii kpò ye gí. ²⁰ Káa, ye gii 'bità bà ma có kpédélé'i a i ji ndâ 'duù gbí gbata Dámásikù, má kózò gí, ye gii gí gí Jèrùzàlémè. Ye sí sè to gbí to Jùdèyà lá. Ye delè o ta muu ndâ 'duù òò náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó lá. Ye nò ta bà ma có ji ndâ 'duù 'dáá gí éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ wò i mì ndú gítí tó kpokèjì. Ndú 'ví tubà tí ndú máa, ndâ yì 'visì tí ndâ yì 'do tí wò kpokèjì gí ta bà bàkà tó i.

²¹ «Ndâ Jùdèyà táánò zèè ye gbí ndùgù 'bá-Mbírì, bìndi ndú gii bàkà có bà zi ye nó a i 'do gbí có tí nò. ²² Káa 'do gbí ɾi tí nó yee tí wúnó, Mbírì ká kuu kácáá tàkò ye. À má éno, ye kpónó rò tíyò nó kù 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ táangbà 'duù, me gítí 'bí tende i lá. Ye kù 'dè có ji ndú ká gítí gbèè i tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì dígísèé kù 'dè có ji ndâ 'duù gítí nò. Mòze delè dígísèé kù 'dè có ji ndâ 'duù ká gítí máa, áà kèjì gí bà bàkà tí, ²³ có tí nó máa, Bìndi-Mbírì kèjì gí bà kònò sé'i. Yí delè bà dù tí kpédélé 'duù mbe 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, gí bà dù tí mbe ma có gítí ngba'o ji ndâ 'duù mì ze tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'duù òò náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò.»

Ɗa i náa ndâ mbe 'di có mì Páwòlò bàkà gí tàkò có mì wó nò

²⁴ Fésitù ká gii 'visì có ji Páwòlò gí tàkò có mì wó nò ta kòcò wó ngéé gí yaà éno máa, «À tí lo a mâ, Páwòlò! Ɗa bà 'di gbí-o tí nó mì lo náa wò 'di ngé ndii muu lo gí nò te mâ mí gbí muu lo gí.»

²⁵ Káa Páwòlò gii 'visì có ji yí máa, «Fésitù, kpo 'duù mì ye! Mâ tí ye wálá! Ye kù 'dè me có mâ lá. Ye kù 'dè a cèè yúco. ²⁶ Tacó à kpétí káa gbolò gba mì ndoo tí Àgìrìpà á mbe kù ki tí wó kpónó kuu to nò, yí 'di gbí ndâ có tí nó náa ye kù 'dè nò gbaànjé-gbaànjé gí. Tacó éno, gúku bà 'dè có ji yí gítí 'bí ɲa i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó náa yí òò ni gí nó tí ye wálá. Tacó áà táánò kù bàkà ndâ i tí nó me gbí kóó lá. ²⁷ Ye òò ni gí máa, wò tí Àgìrìpà, tí gbolò gba, ùnje gítí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì gí. Ye kù waaka gítí lo a có?»

²⁸ Káa Àgìrìpà gii 'vee Páwòlò máa, «Wò koɾo có éno máa, wò bà bàkà ye tí mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbírì á ká gbí ndò o tí nó náa wò kpónó tí kuu tíyò nò?»

²⁹ Káa Páwòlò gii 'visì có ji Àgìrìpà máa, «À kpétí ká wúnó, à kpétí ká taàbé, ye kù 'deke tí ye ji Mbírì máa, yo ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gí wúnó

mbe 'di có mì ye gî nó, 'ví dù go ye, wàa à káa gínjírì tí nó tí kò ye nó ká 'ví bè tí kò yo.»

³⁰ Páwòlò mà gii 'dè bà có mì wó cee gî, ndâ Àgírípà ta Bèrènikè gii yèè ta ndâ kpo-kpò 'duù 'do gbí ngbàngà jí ndii. ³¹ Ndú mà gii 'viiki gbí ngbàngà tí nò ta kpéetí ndú kpòò, ndú gii gbo nje có mì ndú máa, «'Dakò tí nò bàkà 'bí ña vò i mbe 'vii tí i bà zi yí nò lá. Nderè bà te yí mí gbí zàa delè wálá.»

³² Káa Àgírípà gii 'dè có jí Fésitù máa, «'Dakò tí nò táánò má 'dòkò ngbàngà mì wó ya tí jí kùro ngáangbá gba mì ndâ Rómánò lá, àá kùtàà bà njaanga yí á 'do gbí zàa gî.»

27

Bà ya ta Páwòlò jí Rómà

¹ À mà gii 'viindi có gítí bà ya ze jí Ítálíyà cee gî, à gii kaa ndâ Páwòlò ta ndâ 'bí ka wó 'do gbí zàa jí 'bí 'dakò ta rẹ wó a Júliyò, tí kùro ndâ 'bí ña ndâ àsikèrì mì ndâ Rómánò, náa à kù nì mítí ndú a ndâ «'Dóó àsikèrì mì gba Rómà», máa, ndú ko tàkò ndú ya tí jí Rómà. ² Ze gii o 'bí gbâ mbe gii 'do gbí gbata Àdàràmitiyùmù, mbe kù nò ta bà rò tíyò ta ndi tí ndâ to gbí to Ásiyà. À ko ze ta o tí nò a 'bí 'dakò mbe gii 'do gbí gbata Tèsalónikà á jí gbí to Mèsidóniyà ta rẹ wó a Àrìsitàrikù.

³ Ze gii tẹrì ta yé bindi bà nje nó mì ze a i gbí gbata Sídónì. Ta o tí nò náa ze tè ta rì Sídónì nò, Júliyò gii bàkà nambeè jí Páwòlò me gbolò ta bà si yí máa, yí ya jí mì ndâ 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbíri, wàa ndú 'ví konì yí.

⁴ Ta o bá nje nó mì ze 'do Sídónì, pípiri kù gii pí a i 'do kùro ze. Tacó éno, ze gii kii'ba 'do tí ta bà tù nje ze jí Kípùrù. ⁵ Ze gii ja yendi ngo co gbí ndâ to Silísiyà ta Páfíliyà ya jí bà rò tíyò Mírà á gbí to Lísíyà. ⁶ Ze bàkà 'do Sídónì kù ya jí Mírà a sili muu'bi-nje vô.

Ze mà gii yee Mírà, ze gii 'de 'bí gbâ mbe gii 'do gbí gbata Àlèsàndèríyà kù ya jí Ítálíyà. Bìndi kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó gii kaa ze mí gbí. ⁷ Ze bàkà ta bà 'do ze Mírà tacó bà yee ze Cínídù a cèe ndootí mì ndâ 'dakò, tacó yé ñinò máa too, ze ñò 'dóó po ndi nó tí nó náa ze nò kpòò nó lá. Wotí mì pípiri mà gii kpò ze 'do tí bà ya jáá gî, ze gii loko nje ze jí Sàlímónè. Ze gii 'bì nó 'do Sàlímónè ta yendi Kèrétì ká kéré-kéré ta tí ngo. ⁸ Ze mà gii ngii nge ta pípiri kpòò, ze gii yee tí 'bí bàndò bà rò tíyò mì ndâ gbâ á dè ta gbata Lásíyà, náa à kù nì mítí a «'Tó-bàndò-bà-rò-ndâ-gbâ», á bìndi ndú tí ndâ sili.

⁹ Ze gii dù á «'Tó-bàndò-bà-rò-ndâ-gbâ» á ta kòndi o. O bà kònò go gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà mà gii ndii gî, Páwòlò gii ñò nì gî máa, ze má nje nó 'do bà-i-nò, ze bà 'de gbí a kpo-se-muu. Tacó éno, yí gii 'dè có jí ndâ mbe bàkà nètè gbí gbâ ta wotí tí éno máa, ¹⁰ «Ye ñò goólá nje ndoo bà zuu gbí nó tí nó zúú-zuu nô, ndâ kómbe ye. À me káa ndâ ká'i mì ndoo ká bà gírìki lá. À delè me káa gbâ mì ndoo ká bà gírì 'do tí ndoo lá. Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndoo bà cu kò mí gbí 'bú wálá.»

¹¹ Káa, kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó gii 'di kpolo ma a có mì ka wó kpo 'duù tí kùro ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ co tí có mì Páwòlò. ¹² Ndâ 'duù gbí gbâ me mbè delè gii ùnje a i gítí có bà nje nó, tacó pípiri to tí nó náa ze rò tíyò tí nó gbí ndâ pí cò'o nìkì lá. Tacó éno, à gii nìkì tí ndú a có máa, ze te kpo muu, wàa ze 'ví ya a i jí Fíníkìsì, tí 'bí bàndò bà rò tíyò mì ndâ gbâ á gbí to Kèrétì, tí to náa pípiri kù pí gítí gbí

ndâ pì cò'o 'do a i mò jí gbí òkò tí ndâ gbí'dè ta wàá, delè 'do mò jí gbí òkò tí ndâ ngbóngbó ta wàá.

¹³ Gùlúsù'o mà gii 'bità bà pì gítí ze 'do mò jí gbí'dè, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii koro có máa, có bà njè nó mì ndâ yì gí tí yúco gí. Ndú bà-i-nò gii da wú tí gbâ kára gí. Ze gii có Kèrètì ká ta tì ngo kéré-kéré éno.

¹⁴ Ze mà gii nò gàà éno, ze gii nò pípiri dù káa 'visi tí galà gí. 'Bí ña pípiri mbe kù tè tí go bètùrùrù, náa à kù nì mítí a «ndâ ngbóngbó-ta-wàá», gii dù kù yaka to 'do gú kèjì tí gítí ze. ¹⁵ Pípiri tí nò mà gii gbo ze gí, yí gii tooko ze ta ɾo ngo ká dúú éno gí ká, ta 'bí i náa ze 'ví bàkà nò wálá.

¹⁶ ɾo ze gii njaanga si gó gbí pípiri ki ɾèè gí a i tí 'bí làmbu to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Kàwúdà. Ze bà-i-nò gii bàkà wotí mì ndâ 'dakò tacó bà ja làmbu gbâ tí nó náa à ɛɛ mítí gbolò gbâ nó 'do tà ngo.

¹⁷ Ze mà gii ja làmbu gbâ tí nò 'do tà ngo gí sè gí, ndâ mbe bàkà nètè gbí gbâ gii te mí gbí gbolò gbâ. Ndú mà gii gaka gbolò gbâ ta wú kuu gí, ndú gii ja kpâ-bòngo tí nó go mbíri gá náa à ɛɛ mítí zà gbâ tacó wàa pípiri 'ví kù tòò ta gbâ ta nó nó 'do tí zà gbolò gbâ gí, ta gúku máa, gbâ bà dòmò tí mítí ndâ gú nji ngoò náa à kù nì mítí ndú a ndâ «Sùrùtì» á tà ngo. Ndú gii si gbâ kù gbàngà tí tí njiya wó ɾo ngo.

¹⁸ Pípiri gii bàkà ta ze ta bèbilì tí nò me i nambeè lá. Tacó éno, yé mà gii too gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii 'bità bà 'vaka gàna tí ndâ ká'i 'do gbí gbâ gí tà ngo. ¹⁹ Ze sili bìndi bà 'vaka gàna tí ndâ ká'i 'do gbí gbâ gí tà ngo nò ta'ò, bìndi ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ mà gii zeke cè bà i mì pípiri ta ze kpòò, líkí gbí wálá. Ndú bà-i-nò gii tuɾu ndâ 'bí lii bà bàkà nètè gítí gbâ ta 'dóó 'bì ndú 'vaka gí tà ngo. ²⁰ Ze gii dù kù ù káa ndi bà mi ze. Tacó ze káká'i gii nò ɾo ɾi lá, ze delè gii nò ndâ yii ta bèbilì lá, ta mbè sili, tacó pípiri gii dù kù pì ká tí vò i dúú bà ya tí .

²¹ Ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ mà gii zò i lá ta mbè sili, Páwòlò gii ɾò tíyò kùro ndú, bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo táánò má 'di a có mì ye, wàa ndoo 'ví njè nó 'do Kèrètì lá, ndoo kpónó bá kònò ña sé'i tí nó wálá. Ndâ i delè bà mèèkè tí gbí ña kpokèjì tí nó wálá. ²² Káa à kpètí ká éno, yo cì gúku lá, tacó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà gíri wálá. I náa ndoo bà bè gbí wó gí gbaànjé káa gbâ mì ndoo. ²³ Có tí nó náa ye kpónó 'dè ji yo nò a có náa a basilì mì Mbíri mì ye, tí Mbíri tí nó náa ye kù bàkà i ji yí nó, ká 'dè ji ye kùbòó éno máa, ²⁴ «Cì gúku lá, Páwòlò! Kózò tí lo bà ɾò tíyò gbí ngbàngà kùro ngáángbá gba mì ndâ Rómánò. Tacó éno, Mbíri nò bà 'deke tí lo, bìndi yí gii 'vala ndâ 'duù tí nó náa yo ta ndú kpónó gbí gbâ nó 'dáá gí ta ɾè mì lo.» ²⁵ À má éno, yo zèè njembí yo, ndâ 'dakò! Tacó ye nò ni gí, máa, ndâ có tí nó náa basilì mì Mbíri 'dè nò bà bàkà tí gí. Tacó ye me 'duù ñinó mbe kù me kpìikì-kpìikì gítí bà ùnje gítí có mbe co 'do gbí nje Mbíri nó lá. ²⁶ Káa, ndoo kèjì gí bà gboo mítí 'bí to mbe le mí gbí u ngo.»

²⁷ Ta bà muu'bi-nje nà'ò bèbilì si ze kù waaka gbí kápá Àdiríyà, pípiri gii dù kù tooko ze ta ɾo ngo ya éno, ya ézò. O mà gii gbooko gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii nò goolá ze dooko gí tí gú gí nò. ²⁸ Káa ndú mà gii 'vii tà ngo gbí to tí nò, ndú gii 'de a cèè wúlú. Ze mà gii yèè gàà gí kùro, ndú mà gii 'vii tà ngò káká'i, ndú gii 'de à me 'dú me tí vò i go kpédélé ñinó náa ndú 'vii nó lá. ²⁹ Ndú bà-i-nò gii ɾò gbâ mí tíyò kù ù ta ndi bà too yé, ta gúku éno máa, ndâ-'bí-lá, ze bà dòmò gbâ mítí ndâ duù tà ngo.

³⁰ Ndâ 'bí mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii bàkà tiri bà fa ngèlè ta bà oloko gí gbí làmbu gbâ, máa, ndâ yì kù paɾa gí kùro gbâ tacó bà ɾò yí mí tíyò ta bà ɛɛ du i mítí . ³¹ Káa Páwòlò gii 'di gbí tiri mì ndú nò gí. Tacó éno,

yí gii 'dè có ji kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó ta ndâ àsikèrì mì wó, máa, «Ndâ 'dakò tí nò má dù gbí gbâ lá, yo bà 'vala wálá.» ³² Ndâ àsikèrì má gii 'di có tí nò náa Páwòlò 'dè ji ndú nò, ndú gii waaka gbí ndâ wú tí nó náa a ẹre ta làmbu gbâ tí nò mítí gbolò ñinó nó gí, tacó wàa yí 'ví ya gí.

³³ Páwòlò gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí si yé kù 'bità bà ngbaanga to, máa, «À wúnó tí yo a sili muu'bi-nje nà'ò náa yo kù koṛo có ká wi-wii éno. Yo delè tee 'bí làmbu i gbaànjé mítí nje yo lá. ³⁴ À má éno, yo zò i, wàa yo 'ví 'de ta wotí, tacó 'bí i gí bà ili 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wálá.» ³⁵ Páwòlò má gii 'dè có tí nò ji ndâ 'duù gí, yí gii je kù kò, yí gii ki'viki gbí, yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri, bindi yí gii zò mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. ³⁶ Ndâ 'duù má gii ñò bà zò i mì Páwòlò nò, lilí ndú gii gí gítí ndú gí. Bindi ndú delè gii 'bità bà zò i.

³⁷ Muu ze gbí gbâ ta o tí nò 'dáá gí a ndâ 'duù zi'duù-vò ta bà só ta zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi vò nje-vò gbaànjé (276).

³⁸ Ndâ 'duù má gii zò i yè yì ndú gí, ndú káká'i gii ja gàna tí du i gbí gbâ ta bà tuṛu tí cù 'vaka gí tà ngo. ³⁹ Yé má gii too gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii ñò to tí nó náa ze yee tí ta bèbìlì nó ni lá. Káa ndú gii ñò káa 'bí wúngbó to mbe ya gí gbí u ngo ta ñi ngoò tí kpàngbàndàà éno, bindi ndú gii koṛo có bà ọ̀ gbâ mítí. ⁴⁰ Ze má gii zeke'o, ze gii ñò ndú ta nètè 'viri-'viri! Ndú tí ñinó, ndú tí ñizó. Ze má gii dù gàà éno, ze gii ñò gbâ ndàyì kù ya gí tí ngo. Gbâ gí tí ngo! Gbâ gí tí ngo! ⁴¹ Ze má gii zeke'o, ze gii ñò gbâ cu nje wó mbi ngikì mí gbí ñi ngoò. Bindi ngo tí nó mbe kù gbàngà ta wotí tí nó gii ki'viki gbí zà gbâ ndii nó njúkú-njúkú gí.

⁴² Ndâ àsikèrì má gii ñò éno, ndú gii toko có máa, ndâ yì bà ziki ndâ 'duù tí nó gbí zàà náa ndâ yí kù ko tàkò ndú nó 'dáá gí, tacó ndú má dù ngo gí tito, ndú bà fáká-faka. ⁴³ Káa kùro ndú gii biya có mì ndú nò gí. Yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó mbe ni bà dù ngo gí nó, máa, ndú dù ngo gí tito kùro, má kózò gí, wàa sè ndâ 'duù 'ví gii pà kpokèji bà ya gí tito tàkò ndú. Yí bàkà éno tacó bà 'vala Páwòlò. ⁴⁴ Ndâ mbe ni bà dù ngo má gii bàkà go có mì kùro ndâ àsikèrì nò gí, sè ndâ 'duù ñinó mbe ni bà dù ngo lá nó gii kaa ya gí tàkò ndú ta bà ga tí ndú mítí ndâ ndo-ndò mù tí nó mbe ki'viki 'do tí gbâ náa ndú kù te la-làà ta ọ̀ ngo nò. Ze 'dáá gí gii di ngo gí tito ta kábà muu ze gí.

28

Bà dù ze Málítà kù ù bà nje nó

¹ Ze má gii yee 'dáá ta kábà muu ze tí gú ñikì maa gí, ze bà gii ñò ni éno máa, to tí nó a Málítà. ² Ndâ 'duù Málítà gii bàkà nambeè ji ze tí ña ñinó náa ze ñò jé sàà kùro lá. Ndú gii òlò wu me gbolò ji ze, tacó ze yee mì ndú ká si mù 'bità bà ni gí, káa cò'o kuu tí. ³ Páwòlò ñò bà lá, yí má gii woo ndâ 'bí zèèngè i tacó bà ya tí gí ọ̀ wu, yí gii woo toko ta kpoo. Káa si yí kù gii kaa ndâ i tí nó mítí wu, kpoo tí nó gii lu 'do gbí ta gó wu, bindi yí gii ọ̀ 'bi Páwòlò. ⁴ Ndâ 'duù Málítà má gii ñò kpoo tí nó làngà-làngà tí 'bi Páwòlò, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Dakò tí nó kuu nó dú káa mbe zi ku. Yo ñò káa yí 'vala 'do gbí ngo gí, káa 've nderè gí bà si tàkò wó wálá.»

⁵ Káa Páwòlò bà-i-nò gii miyà kpoo tí nó 'do tí 'bi wó gí tà wu, ta 'bí i náa kpoo tí nó me ta yí gbaànjé lá. ⁶ Ndâ 'duù tí nó gii dù kù ù bà ñò bà ò 'bi Páwòlò ta zì kpoo. À má gii bàkà tí lá, ndú gii yee ọ̀ ndú mítí bà ñò bà

'va tí wó to tí ku. Ndú mâ giì nò 'bí i gbaànjé bàkà yí lá, ndú giì 'visì nje ndú ndí gálà éno máa, «'Dakò tí nó a bààcì.»

⁷ Ndâ njí mì Pùbìlò, tí gba mì ndâ 'duù Málítà, ká dê-dê gbí to tí nó náa gbâ kí'viki ta ze mítí nò. Tacó éno, yí giì kaa ze ya tí gí 'bá mì wó, bìndi yí giì te wírì mítí ze ta sili ta'ò. ⁸ Pùbìlò kaa ze ya tí gí 'bá mì wó nò si bu wó kuu tísì ta cô'o gbí diì wó, delè ta sé gbí yì tí wó. Páwòlò bà-i-nò giì rì gí tàkò wó tà'i, yí giì 'deke tí wó jì Mbírì. Páwòlò mâ giì kaa 'bì wó mítí 'dakò tí nó á bìndi bà 'deke tí wó jì Mbírì nò, gbí diì wó giì da mbó'vóo gí.

⁹ Có bà 'vala bu Pùbìlò nò mâ giì lu'vu gí sè, ndâ 'bí mbe nò'o gbí to Málítà giì kaa ya gí mì Páwòlò, bìndi yí giì 'vala ndú delè 'dáá gí. ¹⁰ Ndâ 'duù giì te duù mítí ze gbí ndâ ña ndâ kpokèjì me mbè. Ta o tí nó náa ze kú giì nje nó nó, ndú giì kaa ndâ i ñinó 'dáá gí mbe 'vii ta ze muu nó nó mí gbí gbâ jì ze.

Bà 'do ze Málítà kú ya gí Rómà

¹¹ Ze bàkà mí Málítà 'dáá gí a pì ta'ò, bìndi ze giì nje nó ta 'bí gbâ mbe giì 'do gbí gbata Àlèsàndèrìyà mbe cì ndâ pì cô'o 'dáá gí mí Málítà. Mbe gbâ tí nó leke ndâ njemí mí kùro gbâ mì wó nò, tacó éno, à kú nì mítí a «Ndâ njemí». ¹² Ze nje nó 'do Málítà ya gí bà bàkà sili ta'ò mí gbí gbata Sìràkúsè. ¹³ Ze giì zèè káa yì ngo 'do Sìràkúsè kéré-kéré kú ya gí gbí gbata Rèjìyúmù. Ze tèrì gbí gbata Rèjìyúmù ká gbaànjé, bìndi pípirì giì 'bità bà giì 'do mò gí gbí'dè. Ze giì bàkà 'do bà-i-nò kú ya gí Pùtèyóli káa sili sósò'ò.

¹⁴ Ze mâ giì yee gbí gbata Pùtèyóli, ze giì 'de ndâ 'bí ná'vindí ze mbe kaa ze ya tí gí 'bá mì ndú, bìndi ndú giì 'dè có jì ze éno máa, ze sì sili vò-nje só mí mì ze ta ndâ yì. Bà ndâ sili tí nó náa ndú 'deke jì ze nò mâ giì cee gí, ze giì a ndi ze káká'i gítì kpokèjì Rómà ta kò ze.

¹⁵ Ndâ ná'vindí ze gbí gbata Rómà mâ giì 'di có éno máa, ze tí kpokèjì, ndú giì kaa giì tacó bà ù kùro ze. Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yee ngé gbí gbata Fóru á tí 'bí kpokèjì náa à kú nì mítí a «Àpì», bìndi ndú giì dù bà-i-nò nò kú ù bà yee ze. Káa ndâ 'bí 'duù giì giì yee ká tí 'bí làmbu to náa à kú nì mítí a «'Bá-'vèlè-ta'ò». Páwòlò mâ giì nò ndú, yí giì 'dè nìkì maa jì Mbírì, bìndi gúku giì dò 'do gbí njembí wó gí. ¹⁶ Ze mâ giì yee Rómà, à giì si Páwòlò ká mítí 'dóo bàndò mì wó, bìndi à giì je àsikèrì kú ù rẹgbà tí wó.

Páwòlò pà kpokèjì tacó bà nò tí ndú ni ta ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà

¹⁷ Ze bàkà mí Rómà káa sili ta'ò, mâ giì zeke'o, Páwòlò giì kili ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà, bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Ndâ ná'vindí ye! Vò i mì ye ta ndâ 'duù mì ndoo wálá. Ye delè me mbe kú gbètèkè tàkìì mì ndâ ká gù ndoo ká lá. Kpétí ká éno, ndâ 'duù mì ndoo giì te ye mí gbí zàà á Jèrùzàlémè, ndú giì je ye jì ndâ Rómànò. ¹⁸ Ndâ Rómànò mâ giì 'viiki gbí nderè bà zèè ye kpòò, ndú giì 'de có tí nó me tí gbolò có náa à 'ví waa tí gbí a có ku mítí 'duù nò lá. Ndú giì bàkà có bà njaanga ye 'do gbí zàà gí. ¹⁹ Káa ndâ 'duù mì ndoo mâ giì biya bà 'di có mì ndâ Rómànò tí nó gí, ye giì nò 'bí ña kpokèjì náa ye 'ví njaanga ta mírì ye 'do mì ndú nó lá, sè káa ñinó, ye 'dòkò ta ngbàngà tí nó gí kùro ngáangbá gba mì ndâ Rómànò. Ye bàkà éno me tacó máa, à gbí njembí ye a có bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mì ndoo nò lá. ²⁰ Nògí, ye kpónó tè'é tí yo nó tacó waa ye 'ví 'di ta ña có ñinó náa yo bà 'dè jì ye nò. Káa à má gítì gínjìrì tí nó náa yo kpónó kú nò tí ye nó, à eře ye nó a i muu wó tí 'Duù tí nó náa ndâ Ìzìrìyèlì kú kořo có lè mítí wó nò.»

²¹ Káa ndâ Jùdéyà tí nò gii 'visì có gí tàkò có mì Páwòlò náa yí 'dè jì ndú nò, máa, «À cu wáràgà ta rẹ lo gbí jì ze á 'do 'bá Jùdéyà lá. 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ná'vindí ze delè mbe gí 'do kà gí bà volo ẹ lo jì ze to nó nò wálá. ²² Káa ze koṛo có éno máa, wò má 'dè 'dóó có tí nó náa à tí lo nó jì ze, áá bà nìkì tí ze ma. Tacó ze ọ̀nò ni gí, máa, à má ká gítí gèrè tí nò náa wò kù 'dè có á gítí nò, ndâ 'duù cee muu to tí nó 'dáá gí kù no káa nje ndú gítí.»

Páwòlò dìtá ndâ i mbe 'de yí jì ndâ Jùdéyà gbí gbata Rómà

²³ Ndâ Jùdéyà gbí gbata Rómà me mbè gii kaa ya gí 'bá mì Páwòlò á go cí tí nó náa ndú cí ta yí nò. Páwòlò bà-i-nò gii ya kpéke'vé gítí tà ndâ i tí nó mbe 'de yí 'bá Jùdéyà nó, ta có gítí ngú ọ̀nà kẹ̀jì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù, gii je có gítí Jézù, jì ndú 'do gbí ndâ wáràgà mì Mòze, ta ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri. Páwòlò 'dè có ta ọ̀nà tí nó 'do tí dú'o ngé yee tí 'dè'o. ²⁴ Ndâ có mì Páwòlò nò gii ya gí gbí muu ndâ 'duù gí, káa, ndâ 'bí 'duù gii biya bà 'di gí.

²⁵ Ndâ có tí nó má gii ọ̀nòkò muu ndâ 'duù gí, Páwòlò gii 'dè 'bí có gbaànjé jì ndú, bìndi yí gii njè ndú gí. Có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò éno máa, «Áá táánò mì Bèri-mi-Mbíri a yúco, náa yí a tí ta tàmuu Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, náa yí gii 'dè ta có jì ndâ ká gù ndoo éno máa, Mbíri máa,

²⁶ <Ya gí mì ndâ 'duù tí nò,
wàa wò 'ví 'dè có jì ndú máa:
Yo bà 'di kòcò, yo gii 'di kòcò,
káa, yo bà 'di gbí ndâ có tí nò wálá.
Yo bà zeke'o, yo gii zeke'o,
káa, yo bà ọ̀nò ndâ i tí nó náa yo kù zeke nò wálá.

²⁷ Tacó njembí ndâ 'duù tí nó jì'vì duù gí.

A ngbára mì ndâ ku ká gbí tù ndú.

Ndú neke ọ̀nò ndú gí.

Ndú bàkà éno tacó à tí ndú a gúku máa,
ndâ yì bà ọ̀nò ndâ i ta ọ̀nò ndâ yì,
ndâ yì bà 'di có ta tù ndâ yì,
ndâ yì delè bà ni bà koṛo có,
bìndi ndâ yì bà 'visì tí ndâ yì gí mì ye,
wàa ye 'ví 'vala ndâ yì.>

²⁸ «À má éno, yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbíri táánò tuu tú có bà njaanga miṛi ndâ 'duù mì wó 'do gbí vò i a i jì ndâ 'duù ọ̀nò náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nò. Ndú bà 'di gí!» ²⁹ Páwòlò má gii 'dè có tí nó cee gí, ndâ Jùdéyà gii njè 'do 'bá mì wó ta bà tò kponje ta wotí ká tí .

³⁰ Páwòlò gii too ndoo sósò'ò mí Rómà. Gbí ndâ ndoo tí nó sósò'ò nò, yí kù 'de ndâ i gítí miṛi wó, delè jì ndâ wiṛi mì wó 'do ká gbí 'dóó wu'o mì wó. ³¹ Yí delè gbí ndâ ndoo tí nó kù ma có gítí bà dù Mbíri tí gba jì ndâ 'duù, ta bà nìbà có gítí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri jì ndâ 'duù, ta gúku tí wó wálá, delè ta 'bí 'duù mbe pèembí wó wálá.

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì gbí gbata RÓMÀ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò tí bòò m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì ká nò. Mbírì cu 'bì wó mítí ye máa, ye dù tí bòò m̀ yì; bìndi yí gii bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó náa yí tí Mbírì ² ci ndâ 'duù gítí táánò sàà ta bà tuu ndâ mbe 'dòkò có m̀ wó ji ndâ 'duù ta có tí nó gbí wáràgà m̀ wó tí Mbírì nò. ³ Banga-Ngú-Có tí nò a có gítí 'Viì m̀ wó tí Mbírì, mbe gí tí 'duù ta rẹ̀ngbó bà jò yí 'do tí Dàvídè tí gbolò gba m̀ ndâ Ìzìrìyèlì, ⁴ náa à gii nò wotí m̀ wó tí 'Viì-m̀-Mbírì ni mítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tí Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo, go có m̀ tó Bèrì. ⁵ Mbírì bàkà nambeè ji ze ta bà tuu ze ji ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví dù tí ndâ mbe 'di có, wàa ndú 'ví tee njembí ndú mítí yì tí Mbírì ta rẹ̀ m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì. ⁶ Rẹ̀ yo tí ndâ 'duù Rómà delè kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'è tí ndú, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì nò.

⁷ Ye kù cu wáràgà tí nó ji yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa Mbírì kù zè yo nìkì maa gbí gbata Rómà, náa Mbírì tè'è tí yo tacó bà bàkà yo tí ndâ tó 'duù m̀ wó nò. Ye kù 'deke tí ye ji Bu ndoo Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wó ta bà 'dè nìkì maa ji Mbírì

⁸ Kpédélé có m̀ ye ji yo éno máa, ye kù 'dè nìkì maa ji Mbírì ta rẹ̀ m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì tacó tí yo 'dáá gí. Tacó rẹ̀ yo wu ta bà ùnje gítí Mbírì cee muu to tí nó gí. ⁹ Mbírì tí nó náa ye kù bàkà i ji yí ta njembí ye ta bà ma Banga-Ngú-Có m̀ 'Viì m̀ wó nó nò ni gí máa, ye ta o 'dáá gí kù 'deke tí ye ji yì tacó tí yo. ¹⁰ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbírì má ni 'bà gí, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà ya gí m̀ yo kà. ¹¹ Go bà nò yo kuu tí ye ngé ndii gí, tacó wàa, ye 'ví 'dè ta ndâ 'bí có nìno m̀ Mbírì náa à gbí njembí ye nó ji yo, wàa yo 'ví yù tí. ¹² Gbì có tí nó éno máa, bà tee njembí ye mítí Bìndi-Mbírì bà koni yo, bìndi bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì delè bà koni ye.

¹³ Go bà 'va gbí t̀ yo kuu tí ye, ndâ ná'vindí, máa, ye ta o 'dáá gí kù koro có bà ya gí m̀ yo kà; káa nó m̀ ye ta o 'dáá gí kù zò káa dī. Ye kù jè ta bà ya gí m̀ yo kà, tacó wàa, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà solo nje ndâ 'bí 'duù kà gítí kpokèjì m̀ yúco, á go nìno náa ye bàkà ta ndi 'bá m̀ ndâ 'bí ka yo nìno mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó sàà kùro gí nò.

¹⁴ Ye ga wú bà bàkà nètè ndâ Ìgìrìgì ta ndâ 'bí nà tende 'duù mítí m̀ri ye gí. Wú bà bàkà nètè ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ mbe nònókó delè kácaá kuu tàkòcò ye. ¹⁵ Tacó éno, a go bà ma Banga-Ngú-Có ká kù te ye ya tí gí m̀ yo kà.

Wotí m̀ Banga-Ngú-Có

¹⁶ Nò ro ye gítí Banga-Ngú-Có wálá, tacó Banga-Ngú-Có a wotí m̀ Mbírì náa yí kù njaanga ta wú 'do tí m̀ri ndâ 'duù nìno 'dáá mbe kù tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì nó 'do gbí vò i. Yí kù 'bità bà njaanga wú kpédélé'i a i 'do tí m̀ri ndâ Ìzìrìyèlì, bìndi yí bà gii njaanga 'do tí m̀ri sè ndâ 'bí nà ndâ 'duù. ¹⁷ Banga-Ngú-Có kù t̀bà bà bàkà ndoo m̀ Mbírì tí ndâ jáá

'duù mì wó ji ndoo. Bà bàkà ndoo mì Mbírì tí ndâ jáá 'duù mì wó nò kù 'bità tí 'do tí bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì, nje delè gii gbo ká ta bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «'Duù tí nó jáá nó 'de 'wálá 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbírì,» nò.

Ndâ vò i mì ndâ 'duù

¹⁸ Mbírì kpónó túbà kpo-tàkòcò mì wó 'do gbírì gítí ndâ 'duù ñinó ta nètè mì ndú ta yí tí Mbírì wálá nó, gii je ndâ 'duù ñinó náa ndú me jáá lá, mbe kù 'buuku muu yúcó 'do gbí có mì ndâ vò i mì ndú nó gí. ¹⁹ Bà ñò có gítí Mbírì mì ndú ni me kpo có lá, tacó Mbírì túbà ndâ có tí nó ji ndú ngbàrángà'i gí. ²⁰ 'Do tí o bà suu to tí nó, ndâ ña i tí Mbírì náa ndoo ñò ta ọ ndoo lá, go ndâ wotí mì wó mbe cee lá, gii je bà dù yí tí Mbírì dúú bà ya tí, ta o 'dáá gí kuu ngbàrángà'i kùro ndú, náa ndú kù ñò ni mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nò. À má éno, kpokèjì bà kii'ba mì ndú wálá. ²¹ Tacó éno, ndú ñò Mbírì ni gí, káa ndú biya bà te duù mítí wó go ñinó náa à tí nó bíyá-biya, ndú delè 'dè ñikì maa ji yí lá. Ndú gii dù kù koọ a ndâ ña 'viri có mì ndú ta gbí ndú wálá. Bìndi ká vò muu ndú ta cèe kóro-koro có gbí wálá nó gii volo ndii ñinó sàa kùro nó gí. ²² Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o, káa ndú a ndâ mbe ñónókó. ²³ Ndú 'visì tí ndú 'do tí bà zeke ngba Mbírì tí nó náa yí bà dù ká dúú bà ya tí nó gítí bà zeke ngba ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá mbe je kózò tí ndâ 'duù, ta ndâ nuu, ta ndâ nò, ta ndâ gù kpoo, náa ndú bà cì gí.

²⁴ Ñinò a gbí nderè có tí nó náa Mbírì jee ta tàmuu ndú ji ndâ i-zuù mì ndú mbe ñikì tí ndú, ta bà bàkà ndâ i-nò gbí òkò tí ndú nó ká nò. ²⁵ Tacó ndú 'visì yúcó mì Mbírì ta 'verè. Ndú gii dù kù bàkà i, ta bà bàkà nètè a i ji ndâ i tí nó náa à suu ndú súú-suu nó, si bà bàkà i ji 'dóó mbe suu ndâ i, náa à 'ví ùlù yí dúú bà ya tí nó, mí to! Go-i-tí-nò.

²⁶ Tacó éno, Mbírì gii si tàmuu ndú ji ndâ i-nò mì ndú mbe ñikì tí ndú nò. Ndâ niù mì ndú bè bà toko bà sili á ta ndâ 'dakò mì ndú go ñinó náa à tí nó gí, kù toko bà sili ndí ká gbí òkò tí ndú tí ndâ niù ta kpéetí ndú. ²⁷ Ndâ 'dakò kpónó bè ndâ nawù ndú tà'i 'dáá gí, njembí ndú ká tí bà sì ta ndâ 'bí ka ndú 'dakò, ta nò ọ ndú gítí wálá. Ñinò a i tí nó mbe si Mbírì 'ví waa có mítí ndú go ñinó náa à tí nó ká nò.

²⁸ Ndú ñò Mbírì tí i kùro ndú lá, tacó éno, Mbírì gii je vò muu ji ndú, tacó waa, ndú 'ví bàkà káa ndâ i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá nò. ²⁹ Ndú volo ndii bà gí; ndú a ndâ vo-vò mbe bèè ọ Mbírì, ndâ vo-vò mbe gbolò njembí, ndâ vo-vò mbe go i, ndâ vo-vò mbe kii, ndâ vo-vò mbe zi ku, ndâ vo-vò mbe gò gó, ndâ vo-vò mbe eendi ndâ 'duù, ndâ vo-vò mbe bàkà ndâ i mbe milisè tí ndâ 'duù, ndú a ndâ mbe 'dè ngùrù-ngùrù có. ³⁰ I tí ndú a bà ñi rẹ, ta bà sogo Mbírì, ta biimo, ta bà si ndâ kpo 'duù tí i lá, ta bà luguu tí ndú, ta bà 'di có mì ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú lá. ³¹ Muu tí ndú wálá, nambeè ta ndú go nambeè ta ngo díí, tó có gbí njembí ndú gítí ndâ 'bí 'duù wálá, yè ọ 'duù tí ndú wálá. ³² Ndú ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, có mì Mbírì máa, à 'vii ta 'duù ñinó mbe bàkà ña ndâ vò i tí nó káa ku, káa ndú kpòò kù bàkà ndú, ndú delè kpòò kù je wotí ji ndâ mbe kù bàkà ndú.

2

Bà waa có mì Mbírì

¹ À má éno, wò má kù waa có mítí 'bí 'duù, wò kù duu nò a bù gítí lo ta 'bì lo. Tacó wò kpéetí káa gba, wò ọ 'dá lá, wò kù bàkà káa gbèe ña vò i tí

nò náa wò kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. ² Ndoò ñò ni gí máa, Mbířì kù waa có ta yúcó mítí 'duù mbe bàkà ña vò i tí nò náa ndoo kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. ³ Káa wò kořo máa, wò tí 'duù má waa có mítí ndâ mbe bàkà ña vò i tí nò, káa 'dóó wò ta mĩri lo delè kù bàkà gbèe ña ndâ vò i tí nò, wò bà ndo 'do nje bà waa có mì Mbířì gí? ⁴ Wò kù ño ña gbolò nambeè mì Mbířì nò ñó-ñó? Bà zèè njembí Mbířì, ta bà tořo ndâ vò i mì lo mítí wó tí bàà nò, 'dáá řo lo me có lá gí? Wò ñò ni lá máa, Mbířì kù bàkà ndâ i tí nò ji wò tacó wàa wò 'ví 'visì ta muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo? ⁵ Káa tù lo 'di có lá, wò ta ngbútù kù kili kpo-tàkòcò mì Mbířì mí muu lo ta o bà co ři ba tùbà kpo-tàkòcò mì wó, ta bà tùbà bà waa có mì wó ta yúcó nò. ⁶ Mbířì ta o tí nò bà ko mboo nèté mì 'duù ji yí 'vii ká ta po nèté mì wó. ⁷ Yí bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji ndâ mbe nanaka muu ndú mítí bà bàkà tó i, ta ndâ mbe kù pà bà ñò ngba wó tí Mbířì, ta ndâ mbe pà kpokèjì gítí bà tègàrà yí, giù je ndâ mbe kù pà 'válá ñinó mbe cee lá náa yí kù je ji ndâ 'duù nò. ⁸ Káa ndâ 'duù ñinó mbe kù kořo tó i ká gítí mĩri ndú, mbe tùbà bà 'di yúcó lá, mbe kù 'di a có mì vò i nó bà ñò kpo-tàkòcò mì Mbířì mítí ndú ta řo ndú. ⁹ Ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe bàkà vò i nó bà tù gázù, ndú delè bà kònò sé'i; ndâ Jùdèyà ká bà ñò mítí ndú kùřo, bìndi sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù gí tàkò ndú. ¹⁰ Káa, Mbířì bà si ndâ 'duù ñinó mbe bàkà tó i nó 'ví dù gbí ngba'o, yí bà te duù mítí ndú, yí delè bà si ndú 'ví dù niki maa; ndâ Jùdèyà kùřo, bìndi sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù gí tàkò ndú. ¹¹ Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù kùřo Mbířì wálá.

¹² Mbířì bà waa có mítí ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe bàkà vò i, káa ndú me ndâ mbe řu ndi có mì Mòze lá nó, me ta có mì Mòze lá; káa yí bà waa có mítí ndâ 'duù ñinó mbe kù řu ndi có mì Mòze mbe bàkà vò i nó ta có mì Mòze. ¹³ Tacó ndâ 'duù kù 'vala jáá kùřo Mbířì me ká ta bà 'di có mì Mòze cuki lá, à bà bàkà go có mì Mòze ká kù si ndâ 'duù kù co tí jáá kpokèjì mì Mbířì. ¹⁴ Ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbířì ni lá, mbe 'di ndâ có gbí wáràgà mì Mòze lá nó, má bàkà i go có mì Mòze 'do gbí 'dóó kóřó-kořo có mì ndú, kóřó-kořo có mì ndú nó gí tí có mì Mòze tacó tí ndú. Ndú tà kpètí má 'di có mì Mòze lá. ¹⁵ Ndâ cè ña bà bàkà i mì ndú kù tùbà máa, Mbířì cu ndâ i tí nó náa Mòze 'dè có máa ndâ 'duù 'ví bàkà nó mí gbí njembí ndú gí. 'Bí i delè kù tùbà ji ndú gbí njembí ndú máa, ndâ cè ña bà bàkà i mì ndú nò dú. Ndâ kóřó-kořo có mì ndú delè ta ndâ 'bí o kù kpì ngbàngà tí ndú, ndú delè ta ndâ 'bí o kù tì muu ndú. ¹⁶ Ta o bà co ři tí nó náa Mbířì kèjì gí bà tuu Jézù tí Bìndi-Mbířì gí bà waa có mítí ndâ có kóó tí nó gbí njembí ndâ 'duù nó, go Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma nò.

Ndâ Jùdèyà ta có mì Mòze

¹⁷ Wò má 'dè có máa, wò a Jùdèyà mbe 'di có mì Mòze ta njembí lo gbaànjé, ta nò bà wu gbí nambeè tí nó gbí òkò tí yo ta Mbířì nó řo lo wálá; ¹⁸ wò tí mbe ñò có gbí njembí Mbířì ni gí, mbe ñò 'bè gbí òkò tí ndâ yúcó ta 'véřè ni gí, tacó à nìbà ndâ có mì Mòze ji wò gí; ¹⁹ wò má ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, wò a mbe kù ja ndâ mbe sú řo, tí ngba'o kùřo ndâ 'duù tí nó mbe kù nò gbí 'dí'di'o nó, ²⁰ tí mbe kù tùbà bà lê tí ndâ i ji ndâ mbe ñónókó, tí mbe kù nìbà i ji ndâ 'vii, wò ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, có mì Mòze a yúcó mbe kù je muu me gbolò ji ndâ 'duù; ²¹ wò kù nìbà i ji ndâ 'bí ka lo, káa wò nìbà i gítí 'dóó mĩri lo lá? Wò kù kò-kò ji ndâ 'duù máa, «Ngbà i lá,» káa wò kù ngbà i? ²² Wò kù 'dè có ji ndâ 'duù máa, «Bàkà bangbaya lá,» káa wò kù bàkà bangbaya? Wò tí mbe kù sogo ndâ sú mbířì ká dù ndi kù ngbà i ta wotí 'do tà ndâ 'bá mì ndâ sú mbířì? ²³ Wò tí mbe kù wu gbí ndâ

có mì Mòze ká kù kpò có mì Mbírì ta bà biya bà 'di có mì Mòze? ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Ndá 'duù ònó mbe ò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó kù 'dè zu có gítí Mbírì 'do gbí có mì ndá Jùdèyà mbe kpò có mì Mòze gí.»

²⁵ Bà ya gí gbí gázà a i ta i gbí me gbolò, náa wò má kù 'di có mì Mòze nò; káa wò má 'di có mì Mòze lá, bà ya wò gí gbí gázà 'vii ká 'vii ta bà ya wò lá. ²⁶ À má éno, 'bí 'duù mbe ya gí gbí gázà lá má kpolo tí ndá có gbí wáràgà mì Mòze, 'duù tí nò bà dù me ká go 'duù ònó mbe ya gí gbí gázà gí nó lá? ²⁷ À má éno, ndá 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázà lá, káa ndú kù kpolo tí ndá có mì Mòze nó bà waa có mítí yo tí ndá mbe ya gí gbí gázà gí, káa yo kpolo tí ndá có mì Mòze náa à kuu mì yo gbí wáràgà nó lá nò.

²⁸ Tacó à kù nì cèè Jùdèyà a i mítí 'duù me ká gítí có máa à jò yí tí Jùdèyà gí nó lá. Gbolò i gbí bà ya gí gbí gázà delè me káa bà po nje kú tí 'duù lá. ²⁹ Cèè Jùdèyà a 'duù ònó ta njembí wó dú kùro Mbírì nò, cèè gázà a i gbí njembí 'duù, cèè bà ya gí gbí gázà a nètè mì Mbírì, à me có náa à cu mí gbí wáràgà sínò lá. À ùlù ònó 'duù tí nò a Mbírì, à me ndá 'duù muu to tí nó ká kù ùlù yí lá.

3

¹ À gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà a yè? À gbí bà ya 'duù gí gbí gázà a yè? ² I gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà ngé. Kpédélé i gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà a ònó máa, Mbírì táánò je ndá có mì wó a i jì ndú. ³ A yè táánò ká bà bàkà tí náa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má ònòkò gbí 'bá ndú 'do tí Mbírì gí? Mbírì táánò bà ònòkò a gbí 'bá wó 'do tí ndú go i mì ndú nò? ⁴ Gbaànjé lá! Kpétí ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí káa ndá mbe 'vére, Mbírì bà dù ta o 'dáá gí ká tí mbe yúco, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì máa,

«Tacó wàa, à 'ví ònó wò ni tí mbe yúco 'do tí ndá có mì lo, wàa wò 'ví kpò nje ndá 'duù gbí ngbàngà gí,» nò.

⁵ Káa 'bí 'vé a ònó máa, ndá vò i mì ndoo má dù tí ndá i mbe kù tubà máa, Mbírì a 'duù ònó jáá nó, ndoo 'ví 'dè gítí máa yè? Ndoò 'ví 'dè éno máa, Mbírì me 'duù ònó jáá nó lá, náa tàkòcò wó má kpolo gítí ndoo nò? Ye 'vee ndá 'vé tí nò ká go bà 'vee 'vé mì ndá 'duù nò. ⁶ Ngé lá! Tacó à má éno, Mbírì bà waa có mítí ndá 'duù muu to tí nó ée? ⁷ Káa à má a ndá 'vére mì ye ká kù si Mbírì 'ví tubà yúco mì wó gí sè ngbàrángà'i ndii ònó sàà kùro nó gí, à kpòò ònó kù 'dè ye máa, ye a mbe bàkà vò i, tacó yè? ⁸ Ndoò má bàkà vò i wàa ndá vò i tí nò 'ví jò tó i káa yè? Á go có tí nó náa ndá 'bí mbe 'dè vò nje kù cu mítí ndoo nò! Káa bà waa có mì ndú nò dú.

'Duù jáá kùro Mbírì wálá

⁹ Nò wàa yè? Ndoò tí ndá Jùdèyà nìkì ndii sè ndá 'bí 'duù gí? Ngé gí lá! Tacó ye 'dè sàà kùro gí, máa, ndoo tí ndá Jùdèyà ta sè ònó ndá 'duù 'dáá a ndá i-tà-tàmà mì vò i, ¹⁰ á go có tí nó náa à cu mí bà ndá 'bí to gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«'Bí 'duù gbaànjé tí 'duù jáá kùro Mbírì wálá,

¹¹ 'bí 'duù gbaànjé ta muu tí wó wálá,

'bí 'duù gbaànjé mbe pà bà tí Mbírì wálá.

¹² Ndá 'duù 'dáá 'vìsì kapí ndú gítí Mbírì gí, ndú 'dáá ya lè gí,

'bí 'duù mbe bàkà tó i wálá,

kpétí káa gbèè 'duù wálá.»

¹³ «Pó zì ndá có gbí nje ndú go pò zì ku gbí gùù,

à yè gbí nje ndú ma káa 'véřè,»
«Ndâ có gbí nje ndú me juù go já kpoo.»

14 «À yè gbí nje ndú káa sémé ta ju có.»

15 «Kò ndú zí-zì gítí bà ya gí bà zi ku,

16 ndú má co tí kpokèjì,

à dù á bindi ndú káa ndâ mòkò ta ndâ i-yê ọ,

17 ndú ñò kpokèjì bà 'vala ta ndâ 'duù gbí 'dê tí ni lá.»

18 «Ndú delè cì gúku tí Mbířì gbaànjé lá.»

19 Ndoò ñò ni gí máa, ndâ có tí nó gbí wáràgà mì Mòze nó 'dáá gí ká tacó tí ndâ 'duù tí nó náa à kú zogo ndú ta có mì Mòze ñò, tacó bà nè kpokèjì bà kù' bà mì ndâ 'duù gí, wàa Mbířì 'ví dù tí mbe waa có mì ndâ 'duù 'dáá gí. 20 Tacó wotí tí có mì Mòze gítí bà bàkà 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó tí 'duù jáá kùro Mbířì ñò wálá, i ñinó náa có mì Mòze kú bàkà nó káa bà bàkà 'duù 'ví ñò ni éno máa, yì a mbe bàkà vò i.

Ngú kpokèjì bà bàkà 'duù mì Mbířì tí 'duù jáá kùro wó

21 Káa Mbířì kpónó túbà 'bí ña ngú kpokèjì bà bàkà ndâ 'duù mì wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó mbe co tende 'do tí có mì Mòze gí. Ndâ có gbí wáràgà mì Mòze, ta ndâ có gbí ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì, kú 'dè yúco a i gítí ngú kpokèjì tí ñò. 22 Ngú kpokèjì bà bàkà ndâ 'duù mì Mbířì tí ndâ 'duù jáá kùro wó ñò a bà tee njembí ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe ùnje gítí Jézù nó mítí Jézù tí Bindi-Mbířì, tacó 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù 'dáá gí kùro Mbířì wálá. 23 Tacó ndâ 'duù 'dáá gí bàkà vò i, bindi bà yee gbí ngba Mbířì gù kpò ndú gí. 24 Káa a nambeè mì Mbířì náa yí bàkà jì ndâ 'duù 'dáá gí sínò nó ká gù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbířì ta ẹ̀ mì Jézù tí Bindi-Mbířì, tí mbe njaanga mìřì ndâ 'duù 'do gbí vò i. 25 Mbířì je Bindi-Mbířì tí Jézù tí i-cí-ci, tacó wàa mbelè wó 'ví dù tí i mbe si yì 'ví je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ mbe tee njembí ndú mítí Bindi-Mbířì. Mbířì bàkà éno tacó bà túbà jì ndâ 'duù máa, yì tí Mbířì waa có ta yúco, tacó yí táánò sàà kùro kú tořo ndâ vò i mì ndâ 'duù mítí wó tí bàà. 26 Káa yí gbí ngú o tí nó kpónó nó kú túbà tí wó tí mbe kú waa có ta yúco ta bà bàkà ndâ 'duù ñinó mbe kú tee njembí ndú mítí Jézù nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

27 À má éno, ndoo kpónó bà wu gbí tí ndoo máa ndoo 'vala tí ndoo 'do gbí vò i gí á ta ẹ̀ yè? 'Bí i náa ndoo bà wu gbí tí ndoo á tacó ñò wálá. Tacó yè? Tacó náa ndoo kú 'dì có mì Mòze ñò? Ngé lá! Tacó ndoo kú tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbířì. 28 Tacó ndoo ùnje gí, máa, 'duù kú dù tí 'duù jáá kùro Mbířì ká 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bindi-Mbířì, me 'do gbí bà kpolo tí ndâ có mì Mòze lá. 29 Yo kú kořo có máa, Mbířì káa Mbířì mì ndâ Ìzìřiyèlì ta kpéétí ndú? À me éno lá. Yí a Mbířì mì ndâ 'bí tende ña 'duù delè. 30 Mbířì lê má ká gbaànjé, yí bà bàkà ndâ Ìzìřiyèlì tí ndâ 'duù jáá kùro wó 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Jézù, yí delè bà bàkà ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìřiyèlì lá nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó delè 'do ká gbí có bà tee njembí ndú mítí Jézù. 31 Gbí có tí ñò kpónó máa, ndoo 'va có mì Mòze gí 'dè gí tacó bà tee njembí ndoo mítí Jézù? Gbaànjé lá! Tende co tí, a bà tee njembí ndoo mítí Jézù ká kú si ndoo 'ví zèè có mì Mòze tí kpò.

4

Bà mèlè ndi Àbìráámò

¹ À má éno, ndoo 'ví 'dè gítí Àbìráámò tí 'duù tí nó mbe jò ndâ bu ndoo nó máa yè? ² Tacó àá táánò má a ndâ i gbí 'bì Àbìráámò ká bàkà yí tí 'duù jáá kùro Mbíri, Àbìráámò táánò bà 'de i bà wu gbí tí wó tí gí. Káa yí bà wu gbí tí wó me mí kùro Mbíri lá. ³ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Àbìráámò táánò ùnje gítí Mbíri, tacó éno, Mbíri gii bàkà Àbìráámò tí 'duù jáá kùro wó.» ⁴ 'Duù má 'de i 'do gbí bà ka wu'o, i tí nò a i gbí wu'o mì wó, à me i-nambee lá. ⁵ Káa 'duù má bàkà nèté lá, káa yí kù tee njembí wó mítí Mbíri, tí mbe kù bàkà ndâ mbe bàkà vò i tí ndâ 'duù jáá kùro wó nó, a bà tee njembí 'duù tí nó mítí Mbíri ká bà si Mbíri 'ví bàkà yí tí 'duù jáá. ⁶ Káa kòcò Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyèlì táánò gítí ndâ nambee tí nó náa Mbíri bàkà ji 'duù ònó mbe bàkà nèté lá, káa yí gii si yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri nó, éno máa,

⁷ «Ndâ 'duù tí nó náa Mbíri je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú gí, delè náa Mbíri 'bu i mí muu ndâ vò i mì ndú gí nó, a ndâ mbe tó pá!

⁸ 'Duù ònó náa Mbe tí ndoo bà si ndâ vò i mì wó tí có lá nó, a mbe tó pá!»

⁹ Tó pá tí nó náa Dàvidè táánò 'dè có gítí nó ká tacó tí ndâ 'duù ònó mbe ya gí gbí gázâ gí nó cuki, wèè, à delè tacó tí ndâ 'duù ònó mbe ya gí gbí gázâ lá nó? Ndoo kù 'dè có máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Àbìráámò táánò ùnje gítí Mbíri, tacó éno, Mbíri gii si yí tí 'duù jáá 'do gbí có bà ùnje mì wó nó.» ¹⁰ Mbíri táánò bàkà Àbìráámò tí 'duù jáá kùro wó nó ta o ngayi? Kùro bà ya yí gí gbí gázâ, wèè, á bìndi bà ya Àbìráámò gí gbí gázâ? Mbíri bàkà yí a i kùro bà ya yí gí gbí gázâ. ¹¹ Yí gii ya gí gbí gázâ a i bìndi có tí nó, tacó bà túbà máa, Mbíri táánò bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri 'do gbí có bà tee njembí wó mítí wó si yí ya gí gbí gázâ kálásê. Mbíri bàkà éno tacó wàa Àbìráámò 'ví dù tí bu ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe ya gí gbí gázâ lá, káa yí tí Mbíri gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro yí gí nó. ¹² Àbìráámò delè a bu ndâ 'duù tí nó táánò mbe ya gí gbí gázâ gí nó, me ká cuki tacó náa ndú ya gí gbí gázâ gí nó lá; yí a bu ndú tacó ndú kù tee njembí ndú mítí Mbíri go i mì bu ndoo Àbìráámò táánò á kùro bà ya yí gí gbí gázâ.

À 'de i tàkò cí mì Mbíri 'do gbí bà tee njembí 'duù mítí wó

¹³ Káa cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta ndâ Àbìráámò ta ndâ 'viì bìndi wó, máa, to tí nó bà dù tí mbèlè mì ndú nó, 'do me gbí có bà 'di có mì Mòze mì Àbìráámò nó lá. À gí a i 'do gbí có bà tee njembí Àbìráámò mítí Mbíri, bìndi Mbíri gii bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó. ¹⁴ Tacó à má 'dè có máa, à káa ndâ mbe 'di có mì Mòze ká zèè to tí nó tí mbèlè mì ndú, gbí éno máa, bà tee njembí 'duù mítí Mbíri me i lá, i gbí ndâ cí mì Mbíri delè wálá. ¹⁵ Tacó có mì Mòze kù gí ta kpo-tàkòcò mì Mbíri gítí ndâ 'duù, káa bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó, ndâ 'duù kpo có mì Mòze lá.

¹⁶ Tacó éno, cí tí nó táánò náa Mbíri ci ta Àbìráámò nó rò kpolo ma a i mítí có bà tee njembí mítí wó tí Mbíri, cí tí nó kpolo ma a i gítí i-nambee mì Mbíri sínò ji ndâ 'viì-gù Àbìráámò 'dáá gí, à me ká cuki ji ndâ mbe kù kpolo tí ndâ có mì Mòze lá, à delè tacó tí ndâ mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri go i mì Àbìráámò, tacó yí a bu ndoo 'dáá gí, ¹⁷ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ye bàkà wò tí bu ndâ 'duù me mbè muu to tí nó gí,» nó. Àbìráámò a bu ndoo kùro Mbíri tí nó náa yí tee njembí wó

mítí wó, tí mbe kù je 'válá ji ndâ ku, delè náa ndâ i ñinó náa ndú sàà wálá nó kù bàkà tí 'do gbí có mì wó nò.

¹⁸ Àbìráámò táánò ùndi i tàkò cí tí nó náa Mbírì ci ta yí máa, «Ndâ 'viì-gù lo bà me mbè go ndâ yii tàrì,» nó kpòò, kpò tí. Káa yí kpòò kù tee káa njembí wó mítí Mbírì tacó éno, yí gù gí tí bu ndâ 'duù me mbe. ¹⁹ Ndoò tí Àbìráámò ta o tí nó náa Mbírì ci ta yí gítí bà jò 'viì nò dè gítí zi'duù-vò; yí ta o tí nò ñò ni gí máa, yí a kánjí ku, yí delè gù ñò ni gí máa, nawù yí Sàrà a kázá. ²⁰ Kpèti ká éno, yí zò gbí nje wó gítí có tí nó náa Mbírì ci ta yí nó lá, yí delè me kpìkì-kpìkì gítí bà tee njembí wó mítí Mbírì lá; bà tee njembí mítí Mbírì gù je wotí bà ùlù Mbírì ji yí ndii ñinó sàà kùro nó gí. ²¹ Có ta kponje gítí gbaànjé nje wó wálá a ñinó máa, «Yá-cí-ci mì Mbírì kpili lá.» ²² Ñinò a gbí nderè có tí nó náa Mbírì gù si ta yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbírì nó ká nò. ²³ Có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Áá táánò cu 'bì mítí wó máa yí a 'duù jáá kùro Mbírì,» nó, me ká gítí Àbìráámò ta kpéeti wó lá. ²⁴ À cu delè gítí ndoo, náa ndoo má ùnje gítí 'duù tí nó mbe 'vala ndi Jézù tí nó, ²⁵ náa à zi yí táánò tacó ndâ vò i mì ndoo, káa Mbírì gù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì gí nò.

5

Bà dù tí 'duù jáá kùro Mbírì

¹ À má éno, ndoo lê má kù dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì 'do a i gbí có mì bà tee njembí ndoo mítí Mbírì, gbí òkò tí ndoo kù dù ñikì maa ta Mbírì ta rẹ Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. ² A bà tee njembí ndoo mítí Mbírì ta rẹ mì Jézù ká si ndoo 'ví yèè dè gítí Mbírì, náa yí kpónó kù bàkà ta nambeè ji ndoo ta o 'dáá gí, náa ndoo kù dùlù ta tí ndoo, kù koṛo ta có gítí bà dù gbí ngba Mbírì nò. ³ Káa à cuki nò me káa i ñinó náa ndoo bà dù ta líkí'o nó lá, ndoo delè bà dù ta líkí'o bà kònò ndâ sé'i mì ndoo, tacó a bà kònò ndâ sé'i ká kù jò yú njembí. ⁴ Káa a yú njembí ká kù jò cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì nò, cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì nó ká kù jò bà koṛo có lì mítí Mbírì. ⁵ Káa bà koṛo có lì mítí Mbírì te nò mí ɾo ndoo lá, tacó Bèri-mì-Mbírì náa à je ji ndoo nó yè gbí njembí ndoo ta tó bà zè tí mì Mbírì gí.

⁶ Bìndi-Mbírì táánò cì tacó tí ndoo ta o tí nó náa à gbí muu Mbírì nó, si ndoo tí ndâ mbe bàkà vò i; ta o tí nò wotí bà 'vala miṛi ndoo tí ndoo wálá, nje wú delè tí ndoo wálá nò. ⁷ Bà 'de 'duù ñinó mbe gbì gbí njembí wó gítí bà cì á muu 'duù ñinó jáá kùro Mbírì nó kpóló-kpolo, 'duù kpèti ndâ-'bì-lá bà zèè njembí wó tacó bà cì á muu tó 'duù gí. ⁸ Káa Mbírì túbà bà zèè ndoo mì wó ñikì maa ji ndoo ta bà cì Bìndi-Mbírì á muu ndoo si ndoo táánò a ndâ mbe bàkà vò i. ⁹ Káa Bìndi-Mbírì lê táánò má bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì ta bà cì yí tacó tí ndoo gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do nje kpo-tàkòcò mì Mbírì ta wotí ká tí. ¹⁰ Tacó 'Viì-mì-Mbírì lê má cì tacó bà bàkà ndoo tí ndâ kómbe Mbírì si ndoo táánò a ndâ ku'di tí Mbírì nó gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do gbí ndâ vò i mì ndoo si yí tí wu wó nó ta wotí ká tí. ¹¹ Káa à cuki me ká éno lá, ndoo delè kù dù ta líkí'o Mbírì tí ndoo ta rẹ mì Mbe tí ndoo Jézù, náa ndoo kù zèè kómbeè ta Mbírì ta rẹ mì wó.

Ndâ Ádàmà ta Bìndi-Mbírì

¹² A gbèè 'dakò táánò ká gí ta vò i gí muu to tí nó, vò i gù gí ta ku, bìndi ku gù 'vèè cee gbí ṛa ndâ 'duù 'dáá gí, tacó ndâ 'duù 'dáá gí a ndâ mbe bàkà vò i. ¹³ Vò i táánò sàà kuu muu to tí nó kùro bà gí có mì Mòze, káa

Mbíri táánò ki 'bì wó tí vò i mì ndâ 'duù tí bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó lá. ¹⁴ Kpêti ká ènò, ku táánò 'bità bà ziki ndâ 'duù 'do gbí o mì Ádàmà yee gbí o mì Mòze. Ta ndâ ña ñìnò 'dáá gî, ndâ ña ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nó náa ku táánò ziki ndú nó me go ña vò i mì Ádàmà ta o tí nó náa yí kpò ta có mì Mbíri nó lá. Ádàmà táánò ká go ngò've i gbí ñí kùro 'duù tí nó kèjì nó.

¹⁵ Káa i-nambee mì 'duù tí nó kèjì nó me go vò i mì Ádàmà lá. Tacó vò i mì gbèe 'dakò má mì ndâ 'duù me mbè, kponje gítí wálá, máa, Mbíri bàkà nambee me gbolò sínò jì ndâ 'duù me mbè ta rẹ̀ mì gbèe 'dakò tí nó tí Jézù, tí Bìndi-Mbíri nó. ¹⁶ Káa có tàkò gbèe i-nambee tí nó náa Mbíri jì ndâ 'duù sínò nó me go có tàkò vò i mì gbèe 'dakò tí nó nó lá. Tacó gbèe vò i gí ta bà waa có ku mítí ndâ 'duù, káa gbèe i-nambee mbe gí gí tàkò ndâ vò i me mbè kù njaanga mìri ndâ 'duù á 'do gbí vò i. ¹⁷ À dú káa yúco máa, ku kpónó zèè to 'do gbí có mì vò i mì gbèe 'dakò, ta rẹ̀ mì gbèe 'dakò tí nó. Káa i tàkò i tí nó náa gbèe 'dakò tí nó tí Jézù tí Bìndi-Mbíri bàkà nó me gbolò ngé ndii gî. Mbíri bàkà nambee jì ndoo me gbolò, yí delè gi ùnje bà dù ndoo tí ndâ jáá 'duù ta rẹ̀ mì Jézù. Tacó ènò, ndoo bà zogo to tí nó go ndâ kpo-kpò gba ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri.

¹⁸ À má ènò, go ñìnó náa vò i mì gbèe 'dakò ká ga wú mítí mìri ndâ 'duù 'dáá gî nó, à delè káa gbèe tó i náa gbèe 'dakò bàkà ká njaanga wú 'do tí mìri ndâ 'duù 'dáá gî, à delè káa gbèe tó i tí nó ká je 'wálá jì ndâ 'duù 'dáá gî. ¹⁹ Tacó à bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ mbe bàkà vò i 'do gbí có bà 'di có lá mì gbèe 'dakò; à delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí có bà 'di có mì gbèe 'dakò.

²⁰ Có mì Mòze gí tacó bà àdì ndâ vò i, káa bàndò tí nó náa vò i àdì tí nó, nambee mì Mbíri àdì ndii gî, ²¹ tacó wàa, vò i má kù zèè to ta bà mì ndâ 'duù mì ku, nambee mì Mbíri 'ví zèè to ta bà co tí jáá kpokèjì mì Mbíri mbe ya ta ndoo gítí 'wálá ñìnó mbe cee lá nó ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí Mbe tí ndoo.

6

Vò i bà je bà i tí ye wálá lá ká go ku, káa ye kù 'vala ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò aanga muu ndoo ká mítí bà bàkà vò i, tacó wàa, Mbíri 'ví bàkà ta nambee jì ndoo me gbolò? ² Ngé lá! Ndoò tí ndâ mbe biya vò i ká go ku 'ví dù ndi ndoo kù 'vala gbí vò i ta ña kpokèjì ngayi? ³ Yo ñò ni lá, máa, ta o tí nó náa áá táánò caka tí ndoo tacó bà dù toko ta Bìndi-Mbíri tí Jézù nó, à delè caka tí ndoo tacó bà cì toko ta yí? ⁴ À má ènò, áá táánò duu ndoo ta ndú ta bà caka tí ndoo ta ndú mí gbí ku, tacó wàa, ndoo delè 'ví 'vala ngú 'wálá, go ñìnó náa Bìndi-Mbíri táánò 'vala ta ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta wotí mì Buù wò nó.

⁵ Tacó ndoo táánò má gbo ta ndú mí gbí bà cì ña ku mì wó nó gî, kponje gítí bà dù ndoo ta ndú gbaànjé gbí bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo go i mì wó nó wálá. ⁶ Ndoò ñò ni gî, máa, áá táánò gbì ká dèi ndoo toko ta Bìndi-Mbíri mítí njèèkpè mú tacó bà zi ká dèi ndoo tí nó náa vò i yè gbí gí nó gî. Tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndâ i-zógó-zogo mì vò i káká'i lá. ⁷ Tacó 'duù má cì gî, yí njaanga nó a mìri wó 'do gbí vò i gî. ⁸ Káa ndoo táánò má cì ta ndâ Bìndi-Mbíri gî, ndoo ùnje gî, máa, ndoo delè 'vala ta ndú gî. ⁹ Tacó ndoo ñò ni gî, máa, Bìndi-Mbíri bà cì ndi wó bìnidi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó káká'i wálá; wotí mì ku káká'i gítí bà zi yí wálá. ¹⁰ Yí cì ta bà gbaànjé, ngbé, tacó bà cee wotí mì vò i; káa yí kpónó kù 'vala

a i tí Mbírì. ¹¹ À má éno, yo kpónó 'ví nò tí yo á go ndâ ku 'duù ji vò i, wàa yo 'ví nò tí yo tí ndâ wu 'duù ji Mbírì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù.

¹² Yo si vò i 'ví gèè bè wó mí gbí d̀ì yo tí nó tí putú kára nó lá; yo delè 'ví legee miṛi yo gí tàkò có mì go bà bàkà vò i lá. ¹³ Yo 'ví si ndâ bà to tí yo 'ví si tí ndú tí ndâ i bà bàkà nèté mì vò i lá; yo si tí yo a i ji Mbírì go ndâ 'duù ǹìno náa yí 'vala ndú 'do gbí ku gí; yo lo muu g̀ìri ji Mbírì, wàa yí 'ví si ndâ bà to tí yo 'dáá gí tí ndâ i bà bàkà ta tó i; ¹⁴ bìndi vò i káká'i bà gèè bè wó mí muu yo wálá, tacó yo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, yo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbírì.

Yo kpónó a ndâ bòò mì Mbírì

¹⁵ Nò wàa yè? Nògí, ndoo bàkà vò i tacó náa ndoo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, ndoo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbírì nò wàa? Ngé lá!

¹⁶ Yo nò ni gí, máa, yo má si tí yo tí ndâ bòò mbe 'di có mì 'duù, yo gí tí ndâ bòò mì 'duù tí nó náa yo kù 'di có mì wó nó gí? Yo má kù 'di a có mì vò i, yo bà gbo nje ta ku, yo má kù 'di a có mì Mbírì, yo bà gbo nje ta bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì. ¹⁷ Káa yo 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì, tacó yo táánò a ndâ bòò mì vò i, káa yo kpónó zèè yúco tí nó náa áá táánò nìbà ji yo nó ta njembí yo gbaànjé. ¹⁸ Áá táánò njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi yo gí, bìndi áá g̀ì ga mítí miṛi yo a wú mì yúco. ¹⁹ Ye kpónó kù 'dè có ji yo ta nje có mì ndâ 'duù, tacó bà lê jé cee 'do tí 'duù lá, go ṇa ǹìno náa yo ta 'bí o táánò si d̀ì yo tí i bà-nò-vò-ndô, ta bà bàkà ndâ vo-vò i ǹìno mbe 'vii ro 'bá lá nò; à má éno, yo si d̀ì yo kpónó tí i bà bàkà ndâ i ǹìno jáá, ta ndâ tó i kùro Mbírì.

²⁰ Ta o tí nó táánò náa yo a ndâ bòò mì vò i nó, njembí yo mù gítí có bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì lá. ²¹ Káa yo táánò 'de gbí ndâ i tí nó náa yo bàkà ndú káa à kpónó ro yo a nó ndú nó, a yè? Ndongbú ndâ i tí nó a ku.

²² Káa à kpónó njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi yo gí; yo kpónó gí tí ndâ bòò mì Mbírì gí, káa ndâ i náa yo 'de gbí bà dù tí ndâ bòò mì Mbírì a bà dù tí ndâ tó 'duù, ta bà 'de 'válá ǹìno mbe cee lá nò. ²³ Tacó mboo tàkò vò i a ku, káa i-nambeè tí nó náa Mbírì je sínò nó, a bà 'de 'válá ǹìno mbe cee lá nó, ta bà 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí Mbe tí ndoo.

7

Yo nò 'do mì ndâ mbe kò tí ndú

¹ Yo nò ni lá, ndâ ná'vindí, tacó ye kù 'dè có tí nó a i ji ndâ mbe 'di gbí có mì Mòze gí, máa, có mì Mòze kù zogo 'duù ká si yí gbí wu wó? ² Có mì Mòze kù ẹ̀re nawù 'dakò ji kù wó si kù wó káa wuù; káa kù ǹì má cì gí, wú tí nó náa có mì Mòze ẹ̀re ta ndú tí ndâ 'dakò ta ǹì nó kára 'do tí ǹì tí nó gí. ³ Gbí có tí nó éno máa, nawù 'dakò má dù ta 'bí tende 'dakò si kù wó káa wuù, có mì Mòze kù zèè yí, máa, yí a mbe zingbà 'dakò; káa 'bí 'dakò má zèè 'bì wó si kù wó cì gí, rẹ̀ wó gbí ǹìno kpòò me mbe zingbà 'dakò lá.

⁴ À má éno, bà cì Bìndi-Mbírì mítí njèèkpè mù nó kpónó bàkà yo tí ndâ 'duù ǹìno náa có mì Mòze kpónó káká'i zèè yo lá nó gí, ndâ ná'vindí, tacó yo kpónó a ndâ bà to tí d̀ì wó; yo kpónó a ndâ nawù 'dakò tí nó náa Mbírì táánò 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ duù ǹìno ta i ká gbí yo nó kùro Mbírì. ⁵ Tacó ta o tí nó táánò si ndoo kù 'vala ká gí tàkò có mì d̀ì ndoo tí nó mbe yè ta vò i gí nó, có mì Mòze ta o tí nó tanga go vò i 'vèè cee gbí ndâ bà to tí d̀ì ndoo 'dáá gí, kù jò ku. ⁶ Káa ndoo kpónó njaanga wú mì có mì Mòze 'do tí miṛi ndoo gí; a bà cì ndoo ká 'vala ndoo

'do 'bí có mì Mòze táánò tí miři ndoo nô; áá táánò njaanga miři ndoo 'do gbí có mì Mòze tacó wàa ndoo 'ví bàkà nèté jì Mbíri gbí ngú kpokèjì mì Bèri-mì-Mbíri, me gbí ká kpokèjì mì Mòze náa à cu mí gbí wàràgà nó lá.

Bà ngi nge ta vò i

⁷ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò 'ví 'dè máa, có mì Mòze a vò i kùro Mbíri? Gbaànjé lá! Tacó áá táánò má me có mì Mòze lá, ye jí bà ò vò i kùro Mbíri ni wálá. Áá táánò má me có mì Mòze lá, ye táánò bà ò ni éno máa, bà dù ta go i mì ndâ 'bí 'duù a vò i nó wálá. ⁸ Káa vò i giì 'de kpokèjì bà tanga go ndâ i mì ndâ 'duù mítí ye 'do gbí có mì Mòze nò. Tacó có mì Mòze má wálá, vò i cì gí. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye 'di ndâ có mì Mòze lá nó, ye a wu 'duù; káa ndâ có mì Mòze mâ giì gi gí, vò i giì 'vala ndi wó gí, bìndi ye giì cì gí; ¹⁰ ndâ có tí nó mì Mòze, náa áá táánò 'dè jì ndâ 'duù tí ndâ có mbe je 'válá nó, giì 'vìsì tí jì ye tí ndâ i ku. ¹¹ Tacó vò i giì 'de kpokèjì gítí bà eendi ye, bìndi vò i giì zì ye gí, 'do gbí có mì có mì Mòze.

¹² À má éno, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, kòcò Mòze delè a kòcò Mbíri, tí kòcò yúco, delè tí kòcò tó có. ¹³ Gbí có tí nó máa, a i tí nó tí tó i nó táánò ká ja ku gí tí gítí ye? Ngé lá! Áá táánò a vò i ká zì ye tacó bà tùbà tí wó ngbàrángà'i gí sè tí ku mbe zì ye ta rẹ̀ mì tó i, vò i kù 'vìsì ndâ có mì Mòze á tí ndâ tó có nó tí ndâ vò i, tacó bà tùbà tí wó tí 'dóo i tí nó tí vò i nó.

Ndâ i mbe ònòkò tí gbí muu 'duù

¹⁴ Ndoò ò ni gí máa, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, káa ye a 'duù muu to tí nó, náa à sì ye tí bòò jì vò i gí. ¹⁵ Ye 'di gbí ndâ i tí nó náa ye kù bàkà nó lá. Tacó ye kù bàkà me ndâ i tí nó ta go ndú tí ye nó lá. Ye kù bàkà káa ndâ i tí nó náa ye kù sogo ndú nô. ¹⁶ Ye kpónó má bàkà i ònò ta go tí ye wálá nó, ye ùnje gí, máa, có mì Mòze a yúco. ¹⁷ À má éno, à me ye ká kù bàkà i ta muu ye lá, a vò i tí nó mbe kù dù gbí njembí ye nó ká kù bàkà nèté. ¹⁸ Tacó ye ò ni gí, máa, gbèe tó i mbe kù 'vala gbí diì ye wálá, ye kù nì a gbí tú ye tí nó mbe yè ta vò i gí nô. Go bà bàkà i ònò tí i dú nó kuu gbí njembí ye, káa, wotí bà bàkà tí ye wálá. ¹⁹ Tacó ye bàkà ndâ tó i tí nó ta go ndú tí ye nó lá, ye kù bàkà a ndâ vò i tí nó ta go ndú tí ye wálá nô. ²⁰ À má éno, ye má bàkà i ònò ta go tí ye lá nó, gbí éno máa, à me ye ká bàkà lá, a vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ye gí nó ká bàkà .

²¹ Tacó éno, ye kpónó giì ò éno máa, a 'bí i ká kù bàkà nèté, tacó ye má 'dè có máa ye bàkà tó i, à kù co 'bí ye káa vò i. ²² Tacó à ngéé gbí njembí ye tà'i ká a go bà bàkà go có mì Mbíri, ²³ káa ye kù ò 'bí tende có kù bàkà nèté cee gbí diì ye 'dáá gí, kù tè tó có tí nó gbí muu ye nó ta gó. Ònò a i tí nó mbe kù bàkà ye tí zà-za gó mì vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó cee gbí diì ye 'dáá gí nó ká nò. ²⁴ A ò yè yè ká tí ye éno! A 'di ká bà 'vala ye 'do tí diì tí nó mbe kù ya ta ye gí nje ku nó? ²⁵ À ùlù Mbíri ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri tí Mbe tí ndoo!

À káa ye 'do gbí 'dóo bà koro có mì ye ká kù bàkà go có mì Mbíri, káa diì ye tí nó mbe yè ta vò i gí nó 'di a có mì vò i.

8

Bà 'vala ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má éno, à kpónó bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíri tí Jézù nó wálá, ² tacó có mì Bèri mì 'válá, mbe kù 'vala ndâ

mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù nó, njaanga wú mì ndâ ku ta vò i 'do tí m̀rì ye g̀. ³ Tacó i tí nó náa bà bàkà táánò kpò có mì Mòze g̀, tacó d̀i ndoo tí nó náa vò i yè gbí g̀ nó jo'doko wotí mì có mì Mòze g̀ nó, Mbírì g̀i bàkà g̀; Mbírì kpò nje vò i ta bà tuu 'vii mì wó ta tú wó go tú 'duù ta vò i yè gbí g̀, bìndi Mbírì g̀i waa có mítí vò i tí nó gbí tú wó nó. ⁴ Mbírì bàkà éno tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta có tí nó náa có mì Mòze 'dè ji ndoo nó, ta bà 'di có mì Bèri; ndoo 'ví 'di me có mì d̀i ndoo tí nó mbe yè ta vò i g̀i nó lá. ⁵ Tacó ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala go có mì d̀i ndú nó kù koro có ká gítí ndâ i mì d̀i ndú, bìndi ndâ ñinó mbe kù 'vala go có mì Bèri nó kù koro có ká gítí ndâ i mì Bèri. ⁶ Bà koro có ká gítí d̀i 'duù kù je a ku ji 'duù káa bà koro có gítí Bèri kù je a 'válá ñinó mbe cee lá nó ji 'duù, à delè kù si 'duù 'ví dù ta 'dè njembí wó gítí Mbírì. ⁷ Tacó muu 'duù ñinó mbe kù koro có ká gítí d̀i wó nó a muu ku'di tí Mbírì, ña muu tí nó gítí bà 'di có mì Mbírì ngé g̀ wálá. Wotí bà 'di có mì Mbírì tí ña muu tí nó kpokoo g̀i wálá, ⁸ wotí bà peteke tàkòcò Mbírì delè tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'di có mì d̀i ndú nó wálá.

⁹ Káa yo kpónó kù 'di me có mì d̀i yo lá, yo kù 'di a có mì Bèri, náa Bèri-mi-Mbírì dú ta yúco má bàkà kudu mì wó á mí gbí njembí yo g̀i nó. 'Duù ñinó náa Bèri mì Bìndi-Mbírì gbí njembí wó wálá nó, me 'duù mì Bìndi-Mbírì lá. ¹⁰ Ku kpèti má ziki d̀i yo á 'do gbí có mì vò i g̀i, káa Bìndi-Mbírì má kù 'vala gbí njembí yo, gbí éno máa, líli yo kpòcò kù 'vala ká 'vala, tacó à 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta Mbírì g̀. ¹¹ Bèri mì mbe te Jézù 'do gbí ku g̀i yaà nó má kù dù gbí njembí yo, yí tí mbe te Bìndi-Mbírì tí Jézù g̀i yaà 'do gbí ku nó delè bà si Bèri mì wó 'ví je 'válá ji ndâ d̀i tí nó tí ndâ i mì ku nó g̀i.

¹² À má éno, à me i mì d̀i ndoo ká muu ndoo, wàa ndoo 'ví 'vala tí go có mì d̀i ndoo nó lá, ndâ ná'vindi ye, ¹³ tacó yo má kù 'vala go có mì d̀i yo, yo bà cì g̀i, káa yo má kù 'vala go có mì Bèri, wàa yo 'ví ziki ndâ nètè mì vò i g̀i, yo bà 'vala g̀i.

¹⁴ Ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mi-Mbírì kù tè kùro ndú nó a ndâ 'vii mì Mbírì. ¹⁵ Tacó Bèri tí nó mì Mbírì náa yí je ji yo nó, me bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ bòò nó lá, yí delè me bèri ñinó mbe te g̀uku mítí yo nó lá. Yí a Bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ 'vii mì Mbírì, tí Bèri ñinó mbe si yo kù nì, «Áá Bàbá, àá Buu!» mítí Mbírì. ¹⁶ Bèri-mi-Mbírì ùnje g̀i máa ndoo kù 'dè a yúco máa, ndoo a ndâ 'vii mì Mbírì. ¹⁷ Káa ndoo má a ndâ 'vii mì Mbírì, ndoo a ndâ mbe zèè mbèlè, tí ndâ mbe zèè mbèlè mì Mbírì, ndoo delè a ndâ ka Bìndi-Mbírì mbe zèè mbèlè. Ndoo má gbo ta ndâ Bìndi-Mbírì mí gbí bà kònò sé'i mì wó g̀i, Mbírì delè bà te duù mítí ndoo ta ndú.

Banga o tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì wúnò

¹⁸ Ye si bà mbu ndò tí nó náa ndoo kpónó kù mbu nó tí i ro ye, wàa ye 'ví 'vii mítí ña banga o tí nó náa Mbírì kù si ù ta ndi ndoo nó lá. ¹⁹ Tacó ndâ i tí nó 'dáa náa Mbírì suu ndú nó léngé-lenge kù ù bà co rì tí nó náa Mbírì bà tubà tí ndâ 'vii mì wó nó. ²⁰ Tacó Mbírì táánò waa có mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nó me 'do gbí có mì ndú lá; Mbírì waa có tí nó ká 'do gbí có mì wó gbí njembí wó tí Mbírì, ta bà koro có, ²¹ máa, yì wúnò bà njaanga m̀rì ndâ i tí nó náa yì suu ndú nó do gbí bà volo ndò, tacó wàa, ndú 'ví dù gbí ngba'o go i mì ndâ 'vii mì Mbírì. ²² Ndoo ñò ni g̀i, máa, ndâ i tí nó náa Mbírì suu ndú nó 'dáa g̀i kù mèlè-mèlè ta sé'i go i mì ni ta gó-káyì tí wó nó, 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó yee tí wúnó. ²³ Káa à me káa ndâ i tí nó náa Mbírì suu ndú nó ká kù mèlè-mèlè ta kpéeti ndú cuki lá; ndoo tí ndâ kpédélé 'duù tí nó náa Mbírì je Bèri mì wó ji ndoo tí i-nambeè nó delè

kù mèlè-mèlè gbí njembí ndoo kù ù ta ndi bà bàkà ndoo mì Mbírì tí ndâ 'viì-kó-ko mì wó, wàa yí 'ví si diì ndoo 'ví volo lá. ²⁴ Tacó àá táánò 'vala ndoo a bà ù bà dù ndoo tí ndâ 'viì ònó náa a Mbírì ká ko ndoo. Káa ndoo má ò i tí nó náa ndoo kù ù nó gí, rẹ ònó káká'i me bà ù i lá. Tacó a 'di jé ká ù i tí nó náa yí 'de gí nó gí? ²⁵ Káa ndoo má kù ù a ndi i ònó náa ndoo ò ta ọ ndoo lá nó, ndoo kù ù ta bà zèè njembí ndoo.

²⁶ Bèrì-mì-Mbírì kù konì ndoo tacó wotí tí ndoo wálá, delè tacó ndoo ni bà 'deke tí ndoo jì Mbírì go ònó náa à tí nó lá; káa Bèrì kù 'deke tí wó jì Mbírì tacó tí ndoo ta bà rẹngà gbí njembí wó tí ọ ònó náa 'duù bà ni bà 'dè gbí ta nje wó wálá. ²⁷ Káa à káa Mbírì tí mbe ò ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí ká 'di gbí có tí nó gbí njembí Bèrì ò, tacó Bèrì kù 'deke tí wó jì Mbírì tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì 'vii ta có gbí njembí Mbírì.

²⁸ Ndoò ò ni gí, máa, Mbírì kù bàkà ndâ i 'dáá ká ta rẹ mì tó i jì ndâ 'duù ònó mbe zè yí nìkì maa, náa yí tè'é tí ndú 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó ò. ²⁹ Ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'é tí ndú nó a ndâ 'duù ònó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàá táánò, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ cè kózò tí 'Viì mì yí tí Mbírì, wàa 'Viì mì yí 'ví dù tí 'viì-kíri mì ndú gbí òkò tí ndâ mbè ná'vindí. ³⁰ Mbírì tè'é tí ndâ 'duù tí nó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàá kùro gí ò, yí delè giù bàkà ndâ 'duù tí nó náa yí tè'é tí ndú tí ndâ 'duù jáá kùro wó, bindi yí giù te banga mítí ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ jáá 'duù á kùro wó ò.

Mbírì kù zè ndoo nìkì maa ta rẹ mì Bìndi-Mbírì

³¹ À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè gítí ọ ònó a ọ có yè? Có mì Mbírì má toko a i ta có mì ndoo, a 'di ká bà jòò gbí có ta ndoo? ³² Mbírì táánò lè má je 'Viì mì wó jì ku tacó tí ndoo gí, bà je ndâ tó i ònó náa à 'dáá kuu mì wó nó jì ndoo bà kpò yí gí? ³³ A 'di ká bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mì Mbírì náa yí cu 'bì wó mítí ndú nó? A Mbírì ká njaanga wú 'do tí mọri ndú gí; ³⁴ a 'di ká bà waa có mítí ndú? A Bìndi-Mbírì tí Jézù ká bà waa có mítí ndú? Ngé lá! Tacó a yí táánò ká cì tacó tí ndoo, bindi yí giù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, yí kpónó kù ki tí wó tí bàndò náa à kù te duù mítí ngé ndii gí á rẹgbà tí Mbírì, kù 'deke tí wó jì Mbírì tacó tí ndoo. ³⁵ A 'di ká bà njèè gbí òkò tí ndoo ta Bìndi-Mbírì tí mbe zè ndoo nìkì maa? A gbolò sé'i wèè, a 'bí ọ i ká kù pèembí ndoo wèè, a bà mèèkè'i tí ndoo wèè, a làngàwìrì wèè, a yè bòngò wèè, a vò i wèè, a ku? ³⁶ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«À kù ziki ze ta ọ 'dáá gí tacó tí lo;

à kù bàkà i gítí ze go i gítí ndâ rómbo

náa à kù ya ta ndú gí bà waa ndú,» ò.

³⁷ Káa ta ndâ ọ ònó 'dáá gí, ndoo có gbí ò ndâ vò i tí nó go tàsà ndoo nó ta rẹ mì 'duù tí nó mbe zè ndoo nìkì maa ò. ³⁸⁻³⁹ Tacó ye ò ni ngbàrángà'i éno gí, máa, wotí mì ku gítí bà njèè gbí òkò tí ndoo ta Mbírì tí mbe zè ndoo nìkì maa ta rẹ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo ò wálá; wotí mì 'válá gítí wálá, wotí mì ndâ basilì gítí wálá, wotí mì ndâ 'bí bèrì mbe kù jòò gbí có ta Mbírì gítí wálá, wotí mì ndâ i ònó náa ndú kpónó kuu tí nó ta ndâ ònó kèjì nó gítí wálá, wotí mì 'bí i muu kùro to tí nó ta wotí mì 'bí i tà ngo gítí wálá, wotí mì 'bí i 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó 'dáá gí náa Mbírì suu ndú nó gítí wálá.

9

Mbírì cu 'bì wó mítí ndâ Ìzìrìyèlì

¹ Cò tí nó náa ye kpónó kù 'dè nó a yúcó; ye a 'duù mì Bìndi-Mbírì, ye 'dè 'véřè lá, Bèri-mì-Mbírì delè kù 'dè có gbí njembí ye, máa, ye kù 'dè me 'véřè lá. ² Sé có ba řè ye gí, njembí ye delè ta o 'dáá gí ká řo wu tacó tí ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìriyèlì, tí ndâ 'dóó òò ye, tí ndâ mbelè ye. ³ Tacó Mbírì kùtàá má ì njà mítí ye, wàa yí 'ví mò ye 'do tí Bìndi-Mbírì gí tacó tí ndú, tàkòcò ye bà peteke ma. ⁴ Mbírì táánò cu 'bì wó mítí ndú á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù, bìndi yí gù bàkà ndú tí ndâ 'viì mì wó, ndú táánò kù dù gbí ngba Mbírì, Mbírì táánò njù mùkà ta ndú, Mbírì táánò je ndâ có mì wó a i ji ndú, ndú táánò a ndâ cèe mbe ùlù Mbírì, Mbírì delè táánò ci ndâ cí mì wó a i ji ndú. ⁵ Ndâ bu ndú a ndâ Àbìráámò, ta Ìzákò, ta Jàkóbè, tí ndâ řèngbó mbe jò Bìndi-Mbírì tí 'duù gí muu to tí nò. À ùlù Mbírì tí gba tí ndâ i 'dáá gí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

⁶ Ye kù 'dè me có máa có mì Mbírì co to gí nò lá. Tacó ndâ 'duù tí nò 'dáá gí náa řèngbó ndâ mbe jò ndú a Ìzìriyèlì nó 'dáá gí me ndâ cèe Ìzìriyèlì lá, ⁷ ndú delè 'dáá gí me ndâ yúcó 'viì mì Àbìráámò tacó náa Àbìráámò a řèngbó mbe jò ndâ bu ndú nò lá. Tacó kòcò Mbírì táánò ji Àbìráámò éno máa, «A Ìzákò ká bà jò řè lo.» ⁸ Gbí có tí nò éno máa, à kù nì 'viì mì Mbírì mítí 'duù me ká gítí řè bà jò yí mì Àbìráámò cuki lá; à kù nì a i mítí ndâ 'viì tí nó náa Mbírì ci Àbìráámò gítí ndú nò. ⁹ Tacó cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta Àbìráámò nó éno máa, «Ta o tí nó náa ye bà dele ndi ye nó, nawù lo Sàrà bà jò 'viì-'dakò.» ¹⁰ À me káa gbèe cí tí nó lá; ta o tí nó táánò náa 'dakò tí nó gbaànjé, tí Ìzákò, tí ká gù ndoo, tè ta nakáyì ndâ njemí mítí nawù wó Rèbèkà nó, ¹¹⁻¹² Mbírì gù 'dè có ji Rèbèkà si yí ta nakáyì tí wó máa, «'Duù ònó náa a yí ká bà òò řo ři kùro ji ka wó 'do gbí òkò tí ndâ njemí tí nó á gbí yì lo nó bà dù tí bòò mì ònò bà tè gí tàkò wó nò.» Mbírì 'dè có tí nó si ndâ 'viì tí nó gbì yì nawu ndú nò bàkà tó i gbaànjé lá, ndú delè bàkà vò i gbaànjé lá, tacó bà tùbà máa, Mbírì kù cu 'bì wó mítí 'duù 'do ká gbí 'dóó có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbírì, yí kù bàkà me 'do gbí ká có 'bí òa i náa 'duù bàkà nò lá. ¹³ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «Ye táánò zè Jàkóbè nìkì ma, káa ye sogo Èzàwú,» nò.

¹⁴ À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè có máa yè? Ndoò 'dè có máa, Mbírì a mbe waa có ta 'véřè, wàa? Ngé lá! ¹⁵ Tacó kòcò Mbírì ji Mòze éno máa, «Ye bà bàkà nambeè ji 'duù ònó ta go bà bàkà nambeè ji yí tí ye, bìndi ye delè bà òò yè řo 'duù ònó ta go bà òò yè řo wó tí ye.» ¹⁶ À má éno, Mbírì kù bàkà nambeè ji 'duù me tacó máa a go nambeè ta yí ká tí 'duù tí nó nò lá, yí delè kù bàkà me tacó máa 'duù tí nó bàkà nèté tí kpoò nò lá, yí bàkà 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó. ¹⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì máa, yí 'dè có ji gbolò gba Másìrì, máa, «Ye táánò bàkà wò tí gbolò 'duù tacó bà tùbà wotí mì ye, delè tacó wàa řè ye 'ví wu cee muu to tí nó 'dáá gí.» ¹⁸ À má éno, à káa có mì Mbírì bà bàkà nambeè ji 'duù, à delè káa có mì wó bà bàkà 'duù tí mbe ngbùtù.

Ndâ kpo-tàkòcò ta nambeè mì Mbírì

¹⁹ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má 'vee ye máa, «Káa Mbírì kù pà nje ndâ 'duù tacó yè, lê náa yí òò nì gí máa, 'bí 'duù ta wotí bà 'bee muu có ta yí tí wó wálá nó?» ²⁰ Ye delè bà 'vee yo máa, «<'Duù tà a yè, wàa yí 'ví 'visì ta có gí tàkò có mì Mbírì?> Nje kàřà kuu tí wó tacó bà 'vee mbe suu yí, máa,

«Wó suu ye éno ta có yè wè?» » ²¹ À káa có mì muu-kàrà gbí njembí wó bà suu tú mì wó tí ngbúrú, à delè káa có mì wó bà suu tí sòrò.

²² Áá kùtàá má tí Mbíri a go bà tubà kpo-tàkòcò mì wó, delè ta go bà tubà wotí mì wó, wàa yí 'ví mii ndâ 'duù tí nó mbe kù kpolo tàkòcò wó nó gî, a 'di ká bà 'dè có ta yí? Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gî, yí kù zèè njembí wó kù 'vala ta ndâ 'duù tí nó, ²³ tacó bà tubà ña ngba wó tí nó náa yí kù tò mí muu ndoo tí ndâ 'duù tí nó náa yí kù bàkà nambeè ji ndoo nô, ndoo tí nó náa yí 'viindi bàndò mí gbí ngba wó kù ù ta ndi ndoo sàá gî nô. ²⁴ Tacó ndoo a ndâ 'duù mì wó náa yí tè'é tí ndoo, me cuki 'do ká gbí òkò tí ndâ Jùdèyà lá; ndâ 'bí 'duù náa yí tè'é tí ndú gbí òkò tí ndoo a ndâ Jùdèyà, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndoo a ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá. ²⁵ Ñinó a kòcò Mbíri náa Òsíyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, cu mí gbí wàràgà mì wó máa, Mbíri máa,
«Ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ndú táánò me ndâ 'duù mì ye lá nó,
máa ndú a ndâ 'duù mì ye;
bìndi ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ye táánò zè ndú ñikì lá nó,
máa ye zè ndú ñikì ma.

²⁶ Káa tí bàndò tí nó náa ye táánò 'dè có ji ndâ 'duù máa,
«Yo me ndâ 'duù mì ye lá» nó,
ye bà 'dè có ji ndú máa,
«Yo a ndâ 'vii mì wu Mbíri».

²⁷ Káa Ìzáyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, táánò 'dè có gítí ndâ Ìzìriyéli máa,
«Kpétí ndâ 'vii kòtí Ìzìriyéli má jò àdì go ñji ngoò gbí pù ngo,
Mbíri bà 'vala 'do gbí òkò tí ndú me ndâ 'duù me mbè lá;

²⁸ tacó Mbíri bà bàkà kpìikì-kpìikì gítí bà waa có
mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta wotí ká tí nó wálá.»

²⁹ Ìzáyà delè táánò gii 'dè 'bí có máa,
«Mbe tí ndoo, tí mbe wotí, táánò má ñò yè ọo ndoo,
wàa yí 'ví si sè ñjò ndâ 'vii ji ndoo lá,
áá táánò bà o gbí mòokò bìndi ndoo káa kùlè,
go ña i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gòmórà nô.»

³⁰ Ndoo kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndâ 'duù tí nó táánò mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri lá nó kpónó gí tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri, 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri gî. ³¹ Káa ndâ 'duù mì Mbíri ká kpécè kù ọo ndi có mì Mòze tacó bà bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri, káa ndú pasuluku 'do tí bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri gî. ³² Ndú táánò 'de bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri lá tacó yè? Ndú táánò 'de lá, tacó ndú táánò kù pà me ta bà tee njembí ndú mítí Mbíri lá, ndú pà a i ta bà bàkà ndâ nèté. Ndú táánò tò kò ndú ta díí tí kpokèjì, ³³ á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri máa, Mbíri máa,
«Yo kpolo tí yo,

tacó ye kù te díí náa ndâ 'duù bà tò kò ndú tí mítí kpokèjì gbí gbata Ziyóni,
tí díí mbe 'va ndâ 'duù mí to;
káa áá bà te nô mí ọo 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó gî nó wálá.»

10

¹ Ndâ ná'vindí! I ñinó ta có gbí njembí ye, náa ye kù 'deke ta tí ye ji Mbíri kpolo ma tacó nó, a ñinó máa, yí 'ví 'vala ndâ 'dóó 'duù mì ye 'do gbí ndâ vò i. ² Ye kù 'dè yúcó muu ndú máa, có tí Mbíri gbí njembí ndú ngé ndii gî, káa, ndú ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni kálásê.

³ Ndú gĩri'o 'do tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbírì nó gĩ; ndú giì da a 'dóó ngu kpokèjì mì ndú. Ndú biya bà co tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbírì nó gĩ. ⁴ Káa Bìndi-Mbírì kpónó zi nje có mì Mòze gĩ, tacó bà njaanga ndâ 'duù ñinó 'dáá gĩ mbe kù tee njembí ndú mítí wó tí Bìndi-Mbírì nó.

'Valá mì Mbírì a i tacó tí ndâ 'duù 'dáá gĩ

⁵ Mòze cu mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù ñinó mbe kù dù tí 'duù jáá kùro Mbírì 'do gbí bà 'di có mì yì tí Mòze nó, bà 'vala 'do gbí có tí nó. ⁶ Káa có ñinó náa à 'dè gítí bà dù tí 'duù jáá kùro Mbírì 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì éno máa, «A 'di ká bà da bèngbà mítí rì tacó bà 'dò ya gí bà gí ta Bìndi-Mbírì 'do gbí gí muu to tí nó? ⁷ Yo delè 'ví koro có máa, «A 'di ká bà ya gí tà to gí bà te Bìndi-Mbírì tí wuù 'do gbí guù ku wó gí sè?» » ⁸ Káa gbí có tí nó máa yè? Gbí có tí nó máa, có mì Mbírì ká dè ta yo, à ká kuu nje mè yo, à delè kuu gbí njembí yo. Có tí nó a có bà tee njembí mítí Bìndi-Mbírì, náa ze kù ma nó. ⁹ Tacó yo má 'dè có ta nje yo máa, Jézù a Mbe tí yo, bìndi yo giì ùnje ta njembí yo máa, Mbírì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gĩ, Mbírì bà 'vala yo 'do gbí ndâ vò i gĩ. ¹⁰ Tacó Mbírì kù bàkà 'duù tí jáá 'duù kùro wó tí Mbírì 'do gbí có bà tee njembí 'duù tí nó mítí Bìndi-Mbírì. Bìndi yí giì 'vala 'duù 'do gbí vò i 'do gbí bà 'dè yúco máa, Jézù a Bìndi-Mbírì.

¹¹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Áá bà te nó mí ro 'duù ñinó mbe kù tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì nó wálá,» nó. ¹² Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ta ndâ ña ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó wálá; gbèe Mbírì tí nó tí Mbe tí ndâ Jùdèyà nó, delè káa Mbírì tí Mbe tí ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, tí gbèe Mbírì tí nó mbe kù cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ 'duù tí nó 'dáá gĩ mbe kù nì «Ákoo» jì yí nó. ¹³ Tacó Mbírì bà 'vala ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú ta rẹ wó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gĩ.

¹⁴ Káa ndâ 'duù bà nì «Ákoo» jì Mbírì á ta kpokèjì ngàyi, náa ndú má ùnje gítí wó lá? Ndú delè bà ùnje gítí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa ndú jé má 'di có tí wó lá? Ndú bà 'di có tí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa 'bí 'duù mbe ma có tí wó jì ndú má wálá? ¹⁵ Ndú delè bà ma có tí wó jì ndâ 'duù ta ña kpokèjì ngàyi, sè káa ñinó à má tuu ndú túú-tuu? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «Banga tí bà gí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có ngé ndii gĩ!» nó. ¹⁶ Kpétí ká éno, à me ndâ 'duù 'dáá gĩ táánò ká ùnje gítí Banga-Ngú-Có lá; tacó Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò 'vee Mbírì máa, «A 'di ká ùnje gítí có tí nó náa ye ma jì ndú nó, Mbe tí ye?» ¹⁷ À má éno, bà tee njembí 'duù mítí Bìndi-Mbírì gí a i 'do tí có tí nó náa yí 'di nó, káa có tí nó náa yí 'di nó gí a i ta bà ma có gítí Bìndi-Mbírì.

¹⁸ Káa 'vé mì ye a ñinó máa, ndâ Ízìriyèlì táánò 'di có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ma nó lá, wè? Ndú 'di gĩ! Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Kòcò ndú ya cee muu to tí nó gĩ.

Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gĩ 'di ndâ có mì ndú gĩ.»

¹⁹ 'Bí 'vé mì ye káká'i a ñinó máa, ndâ Ízìriyèlì 'di gbí có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ma jì ndú nó gĩ, wè? Mòze dígísèé a kpédélé 'duù mbe 'visì có gí tàkò có tí nó, éno máa, Mbírì máa,

«Ye bà bàkà yo 'ví tò kii ta ndâ 'duù ñinó ta rẹ ña ndú wálá nó.

Ye bà bàkà ndâ 'duù ñinó ta gbí có mì ndú wálá nó 'ví kpolo tàkòcò yo.»

²⁰ Bìndi , Ízáyà giì 'dè có ta gúku tí wó wálá, máa, Mbírì máa,

«À 'de ye a ndâ 'duù ñinó mbe pà bà tí ye lá.
Ye tubà tí ye a i ji ndâ 'duù ñinó mbe 'vee bà tí ye lá,» nô.

²¹ Káa yí gii 'dè có gítí ndâ Ìzìrìyélì, máa, Mbírì máa,
«Ye kù tù 'bì ye 'do tí bà co ɾi, yee tí bà ta ɾi, ji ndâ tù-ká-kpò-có tí ndâ
mbe kù jòè gbí có ta ye.»

11

Mbírì biya ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìrìyélì lá

¹ Ye kpónó kù 'vee a 'vé, máa, Mbírì 'visì a kapí wó á gítí ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìrìyélì wè? Gbaànjé lá! 'Dóó ye kuu nó a Ìzìrìyélì, tí 'viì-gù Àbìráámò. Ye a 'viì kòtí Bènjàmínò. ² Mbírì 'visì kapí wó gítí ndâ 'duù mì wó náa yí cu 'bì wó mítí ndú á 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó nó lá. Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì gítí bà 'dè kòlòwò mì Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, ji Mbírì gítí ndâ Ìzìrìyélì nó lá? ³ Èlìjà 'dè kòlòwò gítí ndâ Ìzìrìyélì ji Mbírì máa, «Ndú miì ndâ mbe 'dòkò có mì lo léé gí, sè káa ye ta kpéétí ye, káa ndú delè kù pèè ta bà zi ye, Mbe tí ye! Ndú delè uu gbí ku-sòrò bà ci i ji wò 'dáá gí.»

⁴ Káa Mbírì gii 'visì có ji Èlìjà máa yè? Mbírì gii 'visì có ji yí máa, «Ye kù kpòlo tí ndâ 'duù 7,000 mbe ùlù sú mbírì tí nó ta ɾè wó a Bààlì lá nó tacó tí ye.»

⁵ Gbèè ña i tí nò wúnó bàkà tí gí, làmbu sè gbí ndáá ndâ Ìzìrìyélì gbaànjé-gbaànjé náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú ta nambeè mì wó kuu tí. ⁶ Mbírì cu 'bì wó mítí ndâ 'duù tí nò ta nambeè mì wó, yí cu 'bì wó mítí ndú me tacó máa ndú bàkà a tó i ji yí nò lá, tacó Mbírì táánò má cu 'bì wó mítí ndú tacó ndâ i ñinó náa ndú bàkà nó, ɾè ña nambeè tí nò bà dù me nambeè lá.

⁷ Nò wàa yè? Nò wàa, ndâ Ìzìrìyélì 'de i tí nó náa ndú táánò kù bàkà nèté tacó nó lá. A ndâ 'duù tí nó mbe me mbè lá, náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú nó ká 'de, káa tù sè ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yoo 'do tí bà 'di é mì Mbírì gí; ⁸ á go có tí náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,
«Mbírì je muu ji ndú lá.

Mbírì yoo ɾo ndú 'do tí bà ñò ndâ i gí,

Mbírì de tù ndú 'do tí bà 'di có gí yee gbí ɾi tí nó wúnó,» nô.

⁹ Bìndi kòcò Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyélì gii 'dè có máa,

«Bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí wú náa à lè ji ndú,

bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí bù náa à duu ji ndú,

à 'ví dù tí bàndò bà eendi ndú gítí vò i,

à 'ví dù tí bàndò bà waa có mítí ndú,

¹⁰ ɾo ndú 'ví di gí, wàa ndú 'ví ñò i lá,

ndòpí ndú 'ví loko ta du vò i ká dúú bà ya tí .»

¹¹ Ye kpónó kù 'vee 'bí 'vé káká'i, «Ndâ Ìzìrìyélì kpónó 'va nò a tí ndú to ngbé gí, wèè, ndú tò káa kò ndú sínò?» Gbaànjé lá! Tacó a bà 'va tí ndâ Ìzìrìyélì to nò ká si Mbírì 'ví 'vala ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó 'do gbí ndâ vò i mì ndú, tacó wàa, ndâ Ìzìrìyélì 'ví tò kiì ta ndú. ¹² Káa vò i mì ndâ Ìzìrìyélì má si Mbírì 'ví bàkà tó i me gbolò ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bìndi bà pasi bà 'di có mì Mbírì mì ndú má si Mbírì 'ví bàkà tó i me gbolò ji ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, ña tó i tí nó náa Mbírì bàkà ji ndâ 'duù nó bà me gbolò go ña yè, náa ndâ Ìzìrìyélì 'dáá má 'di có mì Mbírì delè gí nò!

¹³ Ye kpónó kù 'dè có a i ji yo tí ndâ 'duù tí nó ta ña yo me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó, tacó Mbírì tuu ye a i ji ndâ 'duù tí nó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nò. Ndi 'dì tí nje ye gítí nèté mì ye wálá, ¹⁴ tacó wàa, ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìrìyèlì 'ví tò ta kii ta yo, tacó wàa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú 'ví 'de ta 'válá. ¹⁵ Tacó bà bè bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ Ìzìrìyèlì má gí a i ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí Mbírì ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bà ùnje bà toko nambeè ta ndú mì Mbírì bà je a ña yè ji ndâ 'duù? Áá bà gí a i ta 'válá ji ndâ ku!

Mbírì bà 'vala ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó gí

¹⁶ Á má ci muu njú kpédélé'i ji Mbírì gí, sè njú tí nó 'dáá gí a ñindi Mbírì. Á má ci ndâ teè mù ji Mbírì gí, sè ndâ nè'bì mù tí nó 'dáá gí a ndâ i mì Mbírì. ¹⁷ Káa à kpónó má waaka ndâ 'bí wú bè 'dè cii gí, bindi áa gii nanaka yo ndâ 'bí dó bè ju cii tí nó náa à waaka 'do gbí jìlì nó mí bindi ndú, ¹⁸ yo 'ví me tí yo máa yo ma á ji ndâ wú bè 'dè cii tí nó náa à waaka ndú gí 'dè nó lá. Káa yo má me tí yo, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, yo kù 'vala me 'do tí 'dóo teè yo lá. ¹⁹ Yo má 'dè có éno máa, «Áá táánò waaka ndú tacó bà rò ze mí bindi ndú,» ²⁰ a yúco; áá táánò waaka ndú 'do gbí ngbútù mì ndú. Káa yo kù rò tíyò tí kpoò ká tacó yo kù tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì. Á má éno, yo 'ví mòò rò yo lá. Yo dù ta gúku Mbírì tí yo. ²¹ Tacó yí táánò lê má waaka ndâ 'dóo bè 'dè cii tí nó gí to gí, yí delè bà si yo wálá. ²² Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbírì a mbe nambeè, yí delè a 'duù ñinó ta 'dì á nje wó wálá; yí ño 'dì ta bà waa có mítí 'duù ñinó mbe 'di có mì wó lá nó lá, káa yí kù bàkà nambeè á ji yo, náa go nambeè ta yí má ká kpoò kuu tí yo nó. Káa go nambeè ta yí má tí yo wálá, yí bà mò yo á 'do tí wó gí. ²³ Káa ndâ Ìzìrìyèlì má si ngbútù mì ndú mí to gí, Mbírì bà dele ta ndú á gí bàndò mì ndú gí, tacó wotí bà dele ta ndú káká'i gí bàndò mì ndú kuu tí wó. ²⁴ Tacó áá táánò má waaka yo tí ndâ ju cii 'do tí 'dóo rëngbó yo gbí jìlì, bindi áa gii nanaka yo mítí bè 'dè cii tí nó náa à rò mí gbí po ní nó gí, bà nanaka ndi ndâ nè'bì 'dè cii tí nó náa áá táánò waaka ndú nó mítí 'dóo bàndò mì ndú bà dù a dè có ngé ndii gí.

Mbírì ñò yè ro ndâ 'duù 'dáá gí

²⁵ 'Bí có gbí ngàngbùtù náa ye kpónó bà 'dè ji yo tacó wàa yo 'ví si ta tí yo máa yo ma nó lá, a ñinò, ndâ ná'vindi: ndâ Ìzìrìyèlì bà bàkà ngbútù me ká dúú bà ya tí lá, ndú bà bàkà yee ká tí o tí nó náa ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó má gí 'dáá gí mì Mbírì má kózò gí, ²⁶ bindi Mbírì bà gii 'vala ndâ Ìzìrìyèlì 'dáá gí. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«Mbe 'vala ndâ 'duù bà gí 'do Ziyóni;

yí bà 'vala ndâ 'vii-gù Jákóbè 'do gbí ndâ vò i 'dáá gí.

²⁷ Ñinò bà dù a o bà njù mbelè mì ye ta ndú,

náa ye má 'vala ndú 'do gbí ndâ vò i mì ndú gí,» nò.

²⁸ Ndâ Ìzìrìyèlì biya bà 'di Banga-Ngú-Có gí, tacó éno, ndú gí tí ndâ ku'dì tí Mbírì 'do gbí có mì yo. Káa à má gítí có bà cu 'bì Mbírì mítí ndú, ndú kpoò káa ndâ wú-gbì-ré Mbírì ta rè mì ndâ ká gù ndú. ²⁹ Tacó Mbírì me mbe kù 'vèè gbí nje 'duù tacó i lá; yí delè má cu 'bì wó mítí 'duù gí, yí káká'i 'visì muu wó 'do tí 'duù tí nó lá. ³⁰ Á má gítí yo tí ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, yo táánò kpo có mì Mbírì gí, káa Mbírì kpónó kù bàkà nambeè ta yo, tacó ndâ Ìzìrìyèlì táánò

kpò có mì wó gî. ³¹ Ndâ Ìziriyèlì delè kpónó kù kpò có mì Mbírì, tacó wàa Mbírì 'ví bàkà ta nambeè jì ndâ yì, á go ònó náa yí táánò bàkà jì yo ta o tí nó náa yo táánò kpò có mì wó gî nò. ³² Tacó Mbírì zèè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî mí gbí zàà mì kpò-có, tacó wàa yì 'ví bàkà nambeè jì ndú.

À ùlù Mbírì

³³ Ndâ i mì Mbírì me gbolò ngé ndii gî, yí a mbe 'di gbí-o, muu tí wó delè ngé ndii gî! A 'di ká bà ni bà 'dè gbí ndâ có mì wó náa yí ẹre gba ndú gî nó? A 'di ká bà 'di gbí ndâ kpokèjì mì wó? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó máa,

³⁴ «A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbe tí ndoo?

A 'di ká kpo-gbí-tà-tù wó?

³⁵ A 'di jé ká je i-nambeè jì yí,
wàa yí 'ví ko ta mboo i mì 'duù tí nò?»

³⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i 'dáá gî, ndâ i 'dáá gî kù dù 'do gbí có mì wó, ndâ i 'dáá gî delè á tacó tí wó. À ùlù yí kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

12

Yo 'vala ta bà bàkà nèté jì Mbírì

¹ À má ènò, ye kù 'deke a tí ye jì yo, ndâ ná'vindí, máa, yo yòò tí, yo tí ndâ wu i-cí-ci jì Mbírì, tí ndâ tó i náa Mbírì 'ví lè 'bì wó mí tà ndú, tacó ọa gbolò nambeè mì wó náa yí bàkà jì yo nò. Njìnò a ọa cèè bà bàkà i jì Mbírì náa yo 'ví bàkà . ² Yo bàkà nèté ta có mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, yo sù Mbírì 'ví 'visì bà kọro có mì yo tí ngú ọa bà kọro có mbe 'visì cè ọa bà bàkà i mì yo tí ngú bà bàkà i. Tacó wàa, yo 'ví ọò ta có mì Mbírì ni , yo 'ví ọò ta tó i mì wó ni , yo delè 'ví ọò ta i ònó mbe 'vii ọo 'bá tí cèè i nó ni .

³ A nambeè tí nó náa Mbírì bàkà jì ye nó ká si ye kù 'dè có jì yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví kọro có máa, yì ma ndii bà gî nò lá. 'Duù 'ví kọro có lèè, 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbírì, náa Mbírì je jì yí, ⁴ jé ká go ònó náa ndâ bà to tí ndoo me mbè, káa bà to ònò ká ta tendè ọa nèté mì wó nò. ⁵ Káa ndoo, kpèti má me mbè, ndoo a ndâ bà to tí Bìndi-Mbírì, náa à 'deeke 'duù ònò mítí ndâ tendè bàndò tí kútí gbèè 'duù. ⁶ Mbírì njèè ndâ i-nambeè mì wó jì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî tendè-tendè, 'vii ká ta nambeè mì wó náa yí bàkà jì ndoo, tacó bà bàkà ta nèté.

À má ènò, Mbírì má je jì 'duù a nèté bà ma có mì wó, 'duù tí nò 'ví ma có mì Mbírì 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbírì, náa Mbírì je jì yí; ⁷ yí má je jì wò a bà bàkà nèté ndâ 'duù, wò 'ví bàkà nèté ndâ 'duù; yí má je jì wò a bà nìbà i jì ndâ 'duù, wò 'ví nìbà i jì ndâ 'duù; ⁸ yí má je jì wò a nèté bà je jì ndâ 'duù, je wotí jì ndâ 'duù; yí má je jì wò a nèté bà je i jì ndâ 'duù, wò 'ví ọò ọó-ọó-i gítí bà je i jì ndâ 'duù lá; yí má bàkà wò tí kùro ndâ 'duù, tè kùro ndú; yí má bàkà wò tí mbe nambeè, bàkà nambeè jì ndâ 'duù ta mbá-mbá tí lo.

⁹ Yo 'ví ze tí yo gbí òkò tí yo nìkì ta yúcó. Yo 'ví sogo wò i, wàa yo 'ví zèè i ònó tí tó i nó kácá-kácá. ¹⁰ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ ná'vindí gbí òkò tí ndú, yo delè 'ví dù ta go bà tègàrà tí yo gbí òkò tí yo. ¹¹ Yo 'ví bàkà nèté tí kpòò, yo dù tí ndâ mbe kpó lá, yo bàkà nèté jì Mbe tí ndoo ta mbá-mbá tí yo. ¹² Bà kọro có mì yo lè mítí Mbírì 'ví si yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo 'ví zèè njembí yo gbí ndâ wò o, yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbírì ta o

'dáá gî. ¹³ Yo 'ví je i-'bì yo tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì ñìnó tí ndâ mbe yê nô, yo delè 'ví te wírì mítí ndâ mbe 'dó-'do.

¹⁴ Yo 'ví cù 'dê ngo cù yo mítí ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo; yo be ndú lá, yo cù 'dê ngo cù yo mítí ndú. ¹⁵ Ndâ 'duù má ta líkí'o tí ndú, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta ndú; ndú má kù wa gbí, yo delè 'ví wa gbí ta ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù 'dáá gî 'ví dù á ọ yo 'vii ká 'vii, yo mba tí yo lá, yo ñi kaà ta ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ i lá nô, yo 'ví bàkà tí yo tí ndâ mbe 'di gbí-o lá. ¹⁷ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, yo ko ọ có a i gítí bà bàkà i ñìnó tí cèe i nó kùro ndâ 'duù 'dáá gî. ¹⁸ Yo bàkà wotí tacó bà 'vala ta ndâ 'duù 'dáá gî ñikì maa. ¹⁹ Yo 'ví kèèndè vò i lá, ndâ kómbe ye, yo si a kpo-tàkòcò mì Mbírì ká 'ví kèèndè vò i muu yo; a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, «Bà kèèndè vò i a i mì ye, ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nô. ²⁰ À má éno, go má tí ndâ ku'dì tí yo, yo 'ví je i-zó-zò ji ndú, go ngo má tí ndú, yo 'ví je ngo ji ndú; tacó yo má bàkà éno, ndâ vò i mì ndú náa ndú kù bàkà mítí yo nò bà te nô mí ọ ndú me gbolò. ²¹ Yo 'ví si vò i 'ví gèè bè wó mí muu yo lá, yo kpò muu vò i ta bà bàkà ndâ tó i.

13

Yo 'di có mì ndâ gba 'bá

¹ Yo 'dáá gî 'ví 'di có mì ndâ gba mbe kù zogo 'bá mì yo. Tacó a Mbírì ká je gba ji 'duù. ² À má éno, mbe kù jòò gbí có ta gba kù jòò nò a gbí có ta gba tí nó náa Mbírì le bèrè ji yí nô, káa ndâ mbe kù jòò gbí có kù pà a bà, bà waa có mì Mbírì mítí ndú. ³ Tacó 'duù ñìnó mbe kù co tí jáá kpokèjì nó cì gúku tí ndâ gba lá, a ndâ mbe bàkà vò i ká kù cì gúku tí ndâ gba. À má éno, yo co tí jáá kpokèjì, ndâ gba 'ví ùlù ta yo, delè tacó wàa yo 'ví cì ta gúku tí ndú lá. ⁴ Gba a bòò mì Mbírì, náa Mbírì je yí tí mbe kù koni yo, káa yo má bàkà vò i, yo 'ví cì gúku tí wó, tacó Mbírì le bèrè ji yí me sínó lá; yí a bòò mì Mbírì, mbe kù waa có mítí ndâ mbe kù bàkà vò i á bìndi Mbírì. ⁵ À má éno, yo 'ví 'di có mì gba me ká cuki ji gúku bà waa có mì wó mítí yo lá, yo bàkà tacó yo ñò ni gî, máa, ñìnò a i ñìnó náa à tí nó ká nò.

⁶ Ñìnò delè a nderè có tí nó náa yo 'ví gò ta i muu 'bá nó ká nò, tacó ndâ mbe kù bàkà nètè muu 'bá 'dáá gî a ndâ mbe bàkà nètè mì Mbírì, mbe kù bàkà nètè yo. ⁷ À má éno, yo 'ví sù ndâ có mì ndú 'do muu yo 'dáá gî; à má mì ndú muu yo a có bà gò i muu 'bá, yo gò 'do muu yo gî, à máa có bà sù muu ndâ 'dóó i mì yo, yo 'ví sù gî, yo delè 'ví si ndú tí i ọ yo, yo delè 'ví tẹgàrà ndú.

Yo zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa

⁸ Yo 'ví si i mì 'bí 'duù gbaànjé 'ví dù á muu yo lá; à 'ví dù á muu yo káa có bà zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa, tacó 'duù ñìnó mbe zè 'bí ka wó ñikì maa nó a mbe 'di có mì Mbírì. ⁹ Ndâ có mì Mbírì máa, «Wò 'ví bàkà bangbaya lá; wò 'ví zi 'duù lá; wò 'ví zingbà i lá; wò 'ví dù ta go i mì ndâ 'bí 'duù lá.» Káa ndâ có tí nó ta ndâ 'bí sè có mì Mbírì 'dáá gî toko gbaànjé bàkà a gbèe có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo ñikì á go bà zè 'dóó tí lo ñikì mì lo,» nô. ¹⁰ 'Duù mbe zè 'bí ká wó ñikì maa bà bàkà vò i gítí ka wó nó wálá; à má éno, tó bà zè tí a bà 'di ndâ có mì Mbírì 'dáá gî.

¹¹ Yo bàkà éno, tacó yo ñò ni gî máa, o tí nó tí o bà ziya mì ndoo 'do tí rì nó kpónó gî gî. Tacó o bà 'vala ndoo kpónó dooko ta ndoo cotí ñìnó táánò ta kpédélé o bà ùnje mì ndoo gítí Bìndi-Mbírì nó gî. ¹² Kùro bà too yé dooko gî; à má éno, ndoo mò ndâ i tí nó náa ndoo bàkà gbí 'dì'di'o nó gí nje seè, wàa ndoo 'ví 'viindi tí ndoo á gítí ndâ nètè gbí ngba'o. ¹³ Ndo

'viindi ndâ cè ña bà bàkà i mì ndoo, wàa ndoo 'ví dù go ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala gbí ngba ɾi; bà bàkà ndâ i 'virímó-'virimo gbí 'dí'di'o káká'i wálá; bà sa ta pe káká'i wálá; có gítí ndâ vo-vò ka sili, ta bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nó káká'i wálá; bà gò gó ta bà 'dèèkè mà delè káká'i wálá; bà tò kii káká'i wàlà. ¹⁴ Káa yo 'ví si a Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri ká 'ví kpolo tí yo, wàa yo 'ví je mbí yo gítí ndâ vò i ñinó mbe me líkí tí yo nó lá.

14

Waa có mítí ná'vindi lo lá

¹ 'Bí 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bindi-Mbíri me nji'dí tí wó nó má kuu gbí òkò tí yo, yo 'ví si yí, yo 'viiki gbí nje wó gítí ña bà koɾo có mì wó gítí ndâ ña i-zó-zò lá. ² Tacó a bà tee njembí 'bí 'duù mítí Bindi-Mbíri ká kù si yí kù zò ña ndâ i 'dáá gí, káa 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bindi-Mbíri me nji'dí tí wó nó kù zò káa ndâ kpátuyâ. ³ Káa 'duù ñinó mbe kù zò ña ndâ i 'dáá gí nó 'ví cònje gítí 'duù ñinó mbe kù guu gbí i-zó-zò gúú-guu nó lá, wàa ndâ 'duù ñinó mbe kù guu gbí i-zó-zò gúú-guu nó 'ví waa có mítí ndâ mbe zò i sàkàmàà nó lá, tacó Mbíri ùnje gítí wó gí. ⁴ Káa wò tà a 'di, wàa wò 'ví waa ta có mítí bòò mì 'bí 'duù? À ká gbí nètè mì mbe tí wó bà ñò máa yí kuu tíyò, à delè ká gbí nètè mì wó bà ñò máa yí 'va tí wó to gí. Káa yí bà ɾò tíyò gí, tacó wotí bà bàkà yí 'ví ɾò tíyò kuu tí Mbe tí ndoo.

⁵ 'Bí 'duù kù koɾo có máa 'bí ɾi gbaànjé nìkì co tí 'bí ɾi gí, káa 'bí 'duù kù koɾo có máa ndâ ɾi 'dáá gí 'vii ká 'vii. Káa 'duù 'ví eɾe muu wó ká mítí 'dóó có mì wó náa à gbí muu wó. ⁶ 'Duù ñinó mbe kù kpolo tí 'bí ɾi tí kpóló-kpolo ɾi nó, bàkà éno tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo. 'Duù ñinó delè mbe kù zò i nó, kù zò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, tacó yí kù 'dè nìkì maa ji Mbíri tacó i-zó-zò tí nó náa yí kù zò nò. Káa 'duù ñinó mbe kù guu gbí ndâ i-zó-zò nó, kù bàkà éno tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, yí delè kù 'dè nìkì maa ji Mbíri. ⁷ Tacó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo mbe kù 'vala gítí miɾi wó nó wálá, 'bí 'duù gbaànjé delè mbe cì gítí miɾi wó nó wálá. ⁸ Ndoó má kù 'vala , ndoo kù 'vala tacó tí Mbe tí ndoo, ndoo má kù cì , ndoo delè kù cì tacó tí Mbe tí ndoo. À má éno, ndoo máa wu ndoo, ndoo a ndâ i mì Mbe tí ndoo, ndoo máa ku ndoo, ndoo delè káa ndâ i mì Mbe tí ndoo. ⁹ Ñinó a gbí nderè có bà cì Bindi-Mbíri, bindi yí giì 'vala ndi wó káká'i 'do gbí muu'dú wó nó ká nò, tacó wàa, yí 'ví dù tí Mbe tí ndâ 'duù ñinó mbe cì gí nó ta ndâ wu 'duù.

¹⁰ À má éno, wò kù waa có mítí ná'vindi lo tacó yè? Wò kù cònje gítí ná'vindi lo tacó yè? Tacó ndoo 'dáá gí wúnò bà ɾò tíyò kùro jàlàmbà bà waa có mì Mbíri, ¹¹ tacó à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri máa, kòcò Mbe tí ndoo máa,

«Ye má kù 'vala ,

ndâ 'duù 'dáá gí bà kucuku muungbó ndú mí kùro ye,

ndâ 'duù gbí ndâ tende ña nje có 'dáá gí bà ùlù Mbíri ta o tí nò.»

¹² Ndoó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí bà yù gbí tí ndoo ji Mbíri.

Dù tí nderè bà bàkà vò i mì 'bí ka lo lá

¹³ À má éno, ndoo si bà dù kù 'viiki tí ndoo gbí òkò tí ndoo mí to, yo koɾo có ɾò a i mítí bà bàkà 'bí ña i ñinó mbe ga gbí kò 'bí ná'vindi yo lá, yo delè 'ví dù tí i ñinó mbe kù nè kpokèjì mì wó nó lá. ¹⁴ Ye ñò ni ngbárángà'i ta ɾè mì Mbe tí ndoo Jézù gí, máa, 'bí i-zó-zò tí bètí-i nó wálá, i-zó-zò a bètí-i ká ji 'duù tí nó mbe kù koɾo có máa i-zó-zò tí nó a bètí-i nò. ¹⁵ Njembí ná'vindi lo má nìkì gítí ña i tí nó náa wò kù zò nó lá, wò kù 'vala ta yí me

ta njembí bà zè Mbírì lá. Si ña i tí nó náa wò kù zò nó 'ví dù tí i mbe volo 'duù ñinó náa Bìndi-Mbírì táánò cì tacó tí wó nó mí to. ¹⁶ À má éno, si ndâ 'duù 'ví 'dè vò có gítí i tí nó tí tó i-zó-zò mì lo nó lá. ¹⁷ Tacó kpóló-kpolo i mì ndoo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì me bà zò i lá, kpóló-kpolo i mì ndoo delè me bà njù pe lá; kpóló-kpolo i mì ndoo a bà dù tí ndâ 'duù jáá Kùro Mbírì, ta bà dù ta 'dê njembí ndoo, gù je bà te líkí'o mì Bèri-mì-Mbírì mítí ndoo. ¹⁸ 'Duù má bàkà nètè jì Bìndi-Mbírì gbí ña kpokèjì tí nó, tàkòcò Mbírì bà peteke gítí wó, ndâ 'duù delè bà si yí tí i.

¹⁹ À má éno, ndoo 'ví mòkò a tàkò i ñinó mbe kù si gbí òkò tí ndoo 'ví dù nìkì maa, gù je i ñinó mbe si ndoo kù je wotí bà konì tí ndoo gbí òkò tí ndoo jì ndoo nò. ²⁰ Yo 'ví volo gbí nètè mì Mbírì tacó i-zó-zò lá. Ndâ i-zó-zò 'dáá gí a ndâ ngbàrángà i, káa à lè jì 'duù ñinó mbe zò 'bí ña i mbe si 'bí ka wó 'ví bàkà vò i nò. ²¹ Yúcó a bà zò yâ lá, ta bà njù pe, delè ta bà bàkà i ñinó mbe kù si 'bí ná 'vindí yo 'ví bàkà vò i nó, lá. ²² Káa bà tee njembí yo kpónó mítí Mbírì nó 'ví dù tí có kóó gbí òkò tí yo ta Mbírì; káa 'duù ñinó mbe nì nikalaká gítí bà bàkà i ñinó náa yí ñò nì tí yúcó gí lá nó, a mbe tó pá. ²³ Káa Mbírì kù waa có a i mítí 'duù ñinó mbe zò i ta njembí wó sósò'ò nò, tacó ña 'duù tí nó kù bàkà i me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá, káa i ñinó náa 'duù bàkà me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá nó, a vò i.

15

Peteke tàkòcò ndâ 'bí ka lo, peteke me ká tàkòcò lo ta kpéétí lo lá

¹ Ndoó tí ndâ 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí mítí Bìndi-Mbírì kuu tí ndoo nó 'ví konì ndâ 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì me njí'dí tí ndú nó tà bà te ndâ du ká'i ñindi ndú. Ndoó 'ví bàkà me káa i ñinó mbe kù peteke tàkòcò ndoo nó cuki lá. ² Ndoó kùtàá 'dáá gí bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò ndâ 'bí ka ndoo, ta bà konì ndú gítí bà 'de wotí gítí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì. ³ Tacó Bìndi-Mbírì táánò koṛo có me ká gítí 'dóó miṛi wó cuki lá; á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe kù go yo nó kù go a ye,» nò. ⁴ Káa ndâ có tí nó 'dáá gí náa à cu táánò sàà mí gbí wáràgà mì Mbírì nó, a i tacó bà je muu jì ndoo; tacó wàa, wáràgà mì Mbírì 'ví je bà zèè njembí, ta wotí bà koṛo có lì mítí Mbírì jì ndoo. ⁵ Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì tí mbe kù je bà zèè njembí, delè tí mbe kù je wotí jì ndâ 'duù, máa, yí 'ví si yo 'ví 'vala ta gbí òkò tí yo nìkì maa go có mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ tacó wàa, có gbí muu yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaànjé, wàa yo 'ví ùlù Mbírì tí nó tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nó ta kòcò yo toko gbaànjé.

Banga-Ngú-Có tacó tí ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nò

⁷ Yo te wiṛi mítí yo gbí òkò tí yo, go bà te wiṛi mì Bìndi-Mbírì mítí yo, tacó bà ùlù Mbírì. ⁸ Tacó ye kù 'dè có jì yo máa, Bìndi-Mbírì táánò gí tí bòò mì ndâ 'duù mì ndâ Ìzìrìyèlì ñinó mbe ya gí gbí gázâ gí nó, tacó bà túbà yúcó mì Mbírì, tacó bà túbà máa, cí tí nó náa Mbírì táánò cì ta ndâ ká gù ndâ Ìzìrìyèlì nó a yúcó. ⁹ Yí gí delè tacó wàa ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó 'ví ùlù Mbírì gítí nambeè mì wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«À má éno, ye bà ùlù rẹ lo tí Mbírì mí gbí òkò tí ndâ 'duù

ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá;
ye bà be rẹ lo gbí cè,» nò.

¹⁰ À gù cu 'bí káká'i máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñinó ta ña yo me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó
'dáá gî 'ví ùlù tí yo toko ta ndâ 'duù mì wó.»

11 À gii cu 'bí máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñinó náa ña yo me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó
'dáá gî 'ví ùlù Mbíri;

wàa, ndâ 'duù 'dáá gî 'ví ùlù yí.»

12 Káa kòcò Ìzáyà máa,

«'Vii-gù Jésì kèjì,

yí bà gí tí gba mbe zogo ndâ 'duù

ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó,

ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó

'ví koṛo có lli a i mítí wó.»

13 Ye kù 'deke tí ye máa, Mbíri tí nó náa yo kù koṛo có lli mítí wó nó, 'ví je líkí'o ji yo tókà'i, yí delè 'ví je 'dê njembí ji yo 'do gbí có bà ùnje mì yo, tacó wàa, wotí mì Bèri-mi-Mbíri 'ví si yo 'ví koṛo có lli mítí Mbíri.

Nderè bà cu wàràgà tí nó mì Páwòlò ta gúku tí wó wálá

14 Ye ñò ni ngbárángà'i gî, ndâ ná'vindí, máa, yo a ndâ tó 'duù ngé ndii gî, yo delè a ndâ 'duù ta muu tí yo me gbolò, ta wotí bà ñibà i gbí òkò tí yo kuu tí yo. 15 Káa ye kù cu wàràgà tí nó ji yo ta gúku tí ye wálá, tacó bà 'va mbí yo gítí ndâ 'bí i, tacó nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji ye, 16 ta bà bàkà ye tí mbe bàkà nètè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù, tí bu-Mbíri mbe kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó, tacó wàa, Mbíri 'ví lli ta 'bí wó gí tà i-cí-ci mì ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá, náa Bèri-mi-Mbíri bàkà tí ngbárángà'i gí nó.

17 Ye kù mòò ṛo ye gbí nètè mì ye náa ye kù bàkà tacó tí Mbíri nó ta ṛè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù. 18 Tacó ye bà yaka 'bí ye yee gbí 've ta bà 'dè 'bí tende có wálá, ye bà 'dè có ká gítí bà bàkà ye mì Bìndi-Mbíri tí mbe bàkà ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá, mbe 'di có mì Mbíri lá nó, tí ndâ mbe 'di có mì Mbíri, ta nje ye, delè ta cè bà bàkà i mì ye, 19 ta ndâ wotí mì ndâ kpo-kpò i-serè náa ye bàkà ndú, ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. Tacó éno, ye ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri ta kábà 'do Jèrùzàlémè di gbí ndâ to Ìliríkù. 20 À gbí njembí ye ta o 'dáá gî a go bà ma Banga-Ngú-Có gbí ndâ to ñinó náa ndâ 'duù kà jé 'di ṛè Bìndi-Mbíri gí nó lá, tacó wàa ye 'ví bí 'bá mí pí tà 'bá ñinó náa 'bí 'duù sè sàà kùṛo gí nó lá, 21 á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri máa,

«Ndâ 'duù tí nó náa à jé 'dé có tí wó ji ndú lá nó bà ñò yí.

Káa ndâ 'duù tí nó jé mbe 'di có tí wó lá nó

bà 'di gbí có mì wó» nó.

Có bà co wiṛi ya gí Rómà kuu gbí muu Páwòlò

22 Ñinò a i tí nó mbe kù tii ye cóó-cóó 'do tí bà ya gí mì yo kà nó. 23 Káa nètè mì ye gbí ndâ to tí nó káá nó lê kpónó wálá, ye lê bàkà có bà ya gí mì yo kà ta mbè ndoò, 24 káa ye kpónó kù koṛo có bà có mì yo Rómà kà ta o bà ya ye gí Ìsìpàniyà, ye má zò i-wiṛi mì yo gàà gî, yo 'ví koni ye muu nó mì ye gí kùṛo kà. 25 Káa ye kpónó kù ya a i gí Jèrùzàlémè ta ndâ i-bà-koni-tí ji ndâ 'duù mì Mbíri kà má kózò gí. 26 Tacó a ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíri gbí ndâ to Mèsidóniyà ta ndâ to Àkáyà ká tuu ye ta ndâ i-nambeè náa ndú kili 'do gbí 'dóó nambeè mì ndú, máa, ye ya tí ji ndâ mbe yé gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè. 27 Ndú bàkà

énò ta pétékè tàkòcò ndú, káa à má ta bà 'dè ta yúcó, i mì ndâ Ìzìrìyèlì kuu muu ndú. Tacó ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó kpónó má kù gbo gbí ndâ i-nambeè mì Mbírì ta ndâ Ìzìrìyèlì, kózò tí ndú delè bà konì ndâ Ìzìrìyèlì ta ndâ i muu to tí nò. ²⁸ Ye má ya ta i tí nó náa à tuu ta ye nó ji ndâ mbe gí, ye bà ya gí Ìsìpàniyà có mì yo kà; ²⁹ káa ye òò ni gí máa, ta o tí nó náa ye bà yee mì yo kà nó, ye bà yee ji yo ta ndâ tó i me gbolò 'do mì Bìndi-Mbírì.

³⁰ Ye kù 'deke tí ye ji yo, ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, delè ta rẹ̀ mì Bèrì-mì-Mbírì tí mbe zè yo nìkì ma, ndâ ná'vindí máa ndoo 'deke tí ndoo tí kpoò ji Mbírì, tacó wàa, yí 'ví konì ye gbí nèté mì ye. ³¹ Yo 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ye, máa, yí 'ví si ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá 'bá mì ndâ Ìzìrìyèlì 'ví dooko gítí ye ta vò i lá, delè tacó wàa, ndâ 'duù mì Mbírì gbí gbata Jèrùzàlémè 'ví ù ta nje gítí ndâ nèté mì ye. ³² Bìndi ye 'ví ya gí mì yo ká ta pétékè tàkòcò ye gí bà tè wó ye mí mì yo kà, náa Mbírì má je nó ji ye gí nò. ³³ Mbírì tí mbe 'dè njembí 'ví dù ta yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò.

16

Páwòlò 'vee ndâ 'duù Rómà

¹ Ye kù ùlù nàmì ndoo tí Fòyébè ji yo; yí a mbe konì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kèngèréyè. ² Yo te wiří mítí wó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo go bà te wiří mítí ndâ 'duù mì Mbírì. Yo konì yí ta ndâ 'bí ña i ñinó mbe nìkì tí wó, tacó yí konì ndâ 'duù me mbè, à kpétí káa 'dóó ye nó, yí delè konì ye gí.

³ Ye 'vee ndâ Pìrìsílà ta Àkùyílà, tí ndâ ka ye mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁴ ndú táánò pà ku gítí ndú ta rẹ̀ ye; ze ta ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó 'dáá gí, 'dè nìkì maa ji ndú. ⁵ Ye 'vee ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á mí 'bá mì ndâ Pìrìsílà ta Àkùyílà.

Ye 'vee tó 'duù mì ye Èpàyìnétù tí kpédélé 'duù mbe gí tí 'duù mì Bìndi-Mbírì gbí to Ásiyà.

⁶ Ye 'vee Màrìyà tí mbe kù bàkà nèté tí kpoò gbí òkò tí yo.

⁷ Ye 'vee ndâ Àndòrònìkò ta Jóniyà tí ndâ nambe ye ndâ Jùdéyà, delè tí ndâ ka ye náa ze táánò ta ndú gbí zàà; ndú a ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù òò ndú ni ngbàrángà'i gbí òkò tí ndâ mbe kù mì Bìndi-Mbírì gí; a ndú delè ká gí tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì á kùro ji ye.

⁸ Ye 'vee Àmbìliyátù tí tó 'duù mì ye ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁹ Ye 'vee Ùrùbánò tí ka ndoo mbe kù bàkà nèté ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Ye delè 'vee tó 'duù mì ye Ìsitákì.

¹⁰ Ye 'vee Àpélè tí mbe kù bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì ta njembí wó gbaànjé ngé ma.

Ye 'vee ndâ 'duù 'bá mì Àrìsitòbúlù ngé ma. ¹¹ Ye 'vee Èròdiyónà tí nambe ye. Ye 'vee ndâ Nàrikísù, ta nawù wó, ta ndâ 'viì mì ndú, ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì.

¹² Ye 'vee ndâ niì tí nó ta rẹ̀ ndú a ndâ Tìrífósà ta Tìrífénà tí ndâ mbe kù bàkà nèté ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò. Ye delè gii 'vee tó 'duù mì ye tí niì tí nó tí Pérìsì tí mbe bàkà nèté tí kpoò ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò.

¹³ Ye 'vee Rúfò tí gbolò mbe nèté mì Mbe tí ndoo. Ye delè 'vee nawu Rúfò tí mbe tègàrà ye ká go 'dóó 'viì mì wó.

¹⁴ Ye 'vee ndâ Àsingìrítù, ta Fèlègónì, ta Èrèmésì, ta Pàtòróbà, ta Èrémà, ta ndâ ná'vindí ñinó mbe kù dù ta ndú kà.

¹⁵ Ye 'vee ndâ Filòlògu, ta Júliyà, ta ndâ Nèrèwù, ta nàmì wó, ta Òlím̀bà, ta ndâ mbe kù kili ta r̀è mì Bìndi-Mbírì á mì ndú kà.

¹⁶ Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí. Ndâ mbe kù kili ta r̀è mì Bìndi-Mbírì mì ze kàá 'vee yo.

Ndòngbú có mì Páwòlò jì ndâ 'duù Rómà

¹⁷ Ye kù 'deke tí ye jì yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpolo ɾo yo mítí ndâ mbe kù njèè gbí òkò tí yo ta bà ñònòkò muu yo 'do tí yúco tí nó náa à ñibà jì yo nó gí, yo mò tí yo 'do tí ndú gí. ¹⁸ Tacó ndâ mbe bàkà ña i tí nó kù bàkà me nètè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá, ndú kù bàkà káa 'dóó ndâ i mì ndú mbe ñikí tí ndú; ndú kù eendi ndâ 'duù ñinó ta muu ndú me njí'dí nó ta banga nje, ta bà toɾo bàà mítí có. ¹⁹ Káa ndâ 'duù 'dáá gí 'di tàwo bà zèè Banga-Ŋú-Có mì yo ta njembí yo gbaànjé gí. Tacó ènò, tàkòcò ye peteke gítí yo ngé ndii gí. Có gbí njembí ye ènó máa, muu yo 'ví dù ta o 'dáá gí ká gítí i ñinó dú nò, wàa có mì yo 'ví dù ta vò i wálá. ²⁰ Mbírì tí mbe 'dè njembí bà si yo 'ví 'dò Gba-wàtà mí to ta kò yo. Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngo cù wó mítí yo.

²¹ Tìmatéyò tí ka ye mbe nètè 'vee yo ngé ma. Ndâ Lúciyò, ta Jàsónì, gù je Sòsipàterè, tí ndâ nambe ye, delè 'vee yo ngé ndii gí.

²² Ye tí Tèrètíyò, tí mbe kù cu wáràgà tí nó tacó tí Páwòlò, kù 'vee yo ta r̀è mì Mbe tí ndoo.

²³ Gáyù tí 'duù tí nó náa ye kpónó kù dù a i 'bá mì wó nó, delè náa ndâ mbe kù kili ta r̀è mì Bìndi-Mbírì kù kili mí 'bá mì wó nó, 'vee yo ngé ma.

Èrásitù tí mbe kù kpolo tí ndâ i-mírì gbí gbata, ta ná'vindí ndoo Kùwàrítò 'vee yo. (²⁴ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngo cù wó á mítí yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò)

Páwòlò ùlù Mbírì ta bà 'deke tí wó

²⁵ À ùlù Mbírì! Wotí bà je wotí bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpoò jì yo go Banga-Ŋú-Có mì ye náa ye kù ma tí có gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì nó, kuu tí wó. Có tí nó gbí ndâ ká o táánò sàa a có kóó. ²⁶ Káa à kpónó 'dè gbí á gí sè gí. A ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ká cu có tí nó mí gbí ndâ wáràgà mì ndú, náa à kpónó kù ma jì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, a go có mì Mbírì tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nò. Tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì, ndú delè 'ví 'di ta có mì wó. ²⁷ À ùlù Mbírì tí gbèè mbe 'di gbí-o dúú bà ya tí ta r̀è mì Jézù tí Bìndi-Mbírì. Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ KÒRÍNDÌ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká cu 'bì wó mítí ye 'do gbí 'dóó có mì wó tí Mbírì, máa ye dù tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ká kù cu wáràgà tí nò. Ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta ná'vindí ndoo Sòsitèné, ² jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì. Yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì toṛo ndâ vò i mì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí nò, yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'é tí yo tacó bà kaa yo mò gí mì wó tí Mbírì toko ta ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú tí ndâ bàndò 'dáá gí ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa yí a Mbe tí ndoo ta ndâ yì 'dáá gí nò. ³ Ze kù 'deke tí ze jì Bu ndoo tí Mbírì, ze delè kù 'deke tí ze jì Jézù tí Bìndi-Mbírì éno máa, ndú 'ví toko nambeè ta yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Tó i gbí bà dù toko ta Bìndi-Mbírì

⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì ta o 'dáá gí tacó tí yo, tacó nambeè mì wó tí Mbírì náa yí bàkà jì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. ⁵ Mbírì wu bà 'dè có mí gbí nje yo me gbolò, yí delè gù je muu jì yo me gbolò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁶ Yúco tí nó náa ye 'dè jì yo gítí Bìndi-Mbírì nó kpónó bàkà kudu mí gbí njembí yo ⁷ tí ña nìno náa yo kpónó kù ùndi o bà túbà tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ta gbèe i-nambeè mì Mbírì Mbe gboo 'do mì yo wálá. ⁸ Mbírì bà je wotí jì yo tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù nìno ta i-nò mì yo wálá nó yee tí ndòngbù o tí nó, tí o bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nò. ⁹ Mbírì tí nó tí mbe tè'é tí yo gí bà dù toko ta 'Viì mì wó, Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo nó, a mbe kù ru káa ndi ngo nje wó.

'Bè gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹⁰ Ye kù yù 'do mì yo 'dáá gí a nambeè ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa, yo 'dáá 'ví ẹre gba có mì yo ká gbaànjé, ndâ ná'vindí ye. Yo ùnje éno máa, yo bà si gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo wálá, ña bà koṛo có mì yo delè ta nderè bà bàkà i mì yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaànjé. ¹¹ Ye kù 'dè có tí nó jì yo tacó ye 'di có 'do mì ndâ 'duù mì nù tí nó tí Kèlèyónè nó éno máa, gbí òkò tí yo kà nìkì ngé gí lá, ndâ ná'vindí ye. ¹² Có tí nó ta go bà 'dè jì yo tí ye nó a nìno máa, à gbí òkò tí yo kà a 'bè: 'duù nìno máa, «Ye a 'duù mì Páwòlò,» nìno máa, «Ye a 'duù mì Àpólò,» 'duù nìno máa, «Ye a 'duù mì Kéfà,» nìno máa, «Ye a 'duù mì Bìndi-Mbírì.»

¹³ À njeè gbí Bìndi-Mbírì gí? Áá táánò gbì a Páwòlò mítí njeèkpè mú? Áá táánò caka tí yo ta rẹ̀ Páwòlò? ¹⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó ye táánò caka 'do gbí òkò tí yo cuki káa tí ndâ Kìrìsìpù ta Gáyù. ¹⁵ À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'de wotí bà 'dè có éno máa, áá táánò caka tí yì ta rẹ̀ ye nò wálá. ¹⁶ Ye koṛo có éno máa, ndâ 'bí 'duù náa ye táánò caka tí ndú káa ndâ 'dakò tí nó tí Ìsìtèfàná nó ta ndâ 'duù mì wó. À má ta bà 'dè có ta yúco, mbí ye káká'i tí 'bí 'duù náa ye caka tí wó bìndi ndâ 'duù tí nó ta bà muu ndú náa ye 'deke ndú nò lá, ¹⁷ tacó Bìndi-Mbírì táánò tuu ye me tacó bà caka tí ndâ 'duù lá, yí tuu ye a i tacó bà ma Banga-Ngú-Có. Yí delè táánò tuu ye nò me tacó bà gí gí bà ma Banga-Ngú-Có ta bà 'vanda có kpènjàngè'vèè, tí ndâ có bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù muu to tí nó, nò lá. Tacó

ndâ có bà 'di gbí-o tí nò kpènjàngè'veè nò kù bàkà có gítí bà cì Bìndi-Mbírì mítí njèèkpè mù tí có ta gbí wálá.

Bìndi-Mbírì a wotí ta bà 'di gbí-o mì Mbírì

¹⁸ Có gítí bà cì Jézù mítí njèèkpè mù gbí tù ndâ 'duù tí nó mbe gírì'o gí nó go mòngò gbí tù bô, káa à gbí tù ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù co tí kpokèjì mì 'wálá nó, a có gítí wotí mì Mbírì. ¹⁹ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, Mbírì máa,

«Ye bà voloko gbí kpokèjì bà 'di gbí-o mì ndâ mbe 'di gbí-o gí. Ye bà bàkà bà ò'ò mì ndâ mbe kpo-ṛo tí i ta gbí wálá.»

²⁰ À má éno, ndâ mbe 'di gbí-o kpónó ngò? Ndâ kpo-kpò mbe ò wáràgà, ta ndâ kpo-kpò mbe kù 'viiki gbí có kpónó gbí to ngàyi? Mbírì kpónó yù gbí ndâ i-ṛónókó mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí sè lá? ²¹ Káa có gbí muu Mbírì má lê éno máa ndâ 'duù muu to tí nó 'ví ò yì tí Mbírì ni 'do gbí 'dóo bà 'di gbí-o mì ndú lá, yí bàkà éno tacó à gbí njembí wó a có bà 'vala ndâ 'duù, ta «có ṛónókó» tí nó náa ndoo kù ma nô.

²² Ndâ Jùdèyà kù ù a ndi bà ò ndâ seṛè, ta ndâ mbó ndi 'bì Mbírì, ndâ Ìgírìgì kù ù a ndi bà 'di kòcò ndâ mbe 'di gbí-o. ²³ Káa ndoo kù ma a có gítí Bìndi-Mbírì náa à gbì yí mítí njèèkpè mù, tí có mbe kù pèè njembí ndâ Jùdèyà, káa ndâ Ìgírìgì kù si a i tí có ṛónókó. ²⁴ Káa à má jì ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'é tí ndú gí, tí ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgírìgì, có ṛónókó tí nó náa ndoo kù ma nò a Bìndi-Mbírì tí wotí mì Mbírì, a Bìndi-Mbírì tí bà 'di gbí-o mì Mbírì. ²⁵ Có ṛinó náa àa mì Mbírì a có ṛónókó nó a có ta gbí me gbolò ndii gbí có mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí. Bìndi i ṛinó tí j'ódokò i mì Mbírì nó a i mbe kpolo ndii 'bilì ndâ mbe wotí muu to tí nó gí.

²⁶ Yo koṛo muu yo á gítí o bà tè'é tí yo mì Mbírì táánò gi, ndâ ná'vindí; ndâ 'duù muu to tí nó táánò ò ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo tí ndâ mbe 'di gbí-o ṛo ndú lá, ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo táánò me ndâ mbe wotí lá, ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí yo táánò delè me ndâ 'vii mì ndâ 'duù ṛinó ta ṛè ndâ mbe jò ndú a ṛè nó lá.

²⁷ Káa Mbírì táánò cu 'bì wó mítí mbe ṛónókó, tacó bà te nô mí ṛo ndâ mbe 'di gbí-o, Mbírì cu 'bì wó mítí j'ódokò 'duù tacó bà te nô mí ṛo ndâ mbe wotí, ²⁸ Mbírì gii cu 'bì wó mítí i ṛinó ta gbí wó wálá, náa ndâ 'duù muu to tí nó si tí có lá, yí delè kù cu 'bì wó mítí 'bí i, kpèti i tí nó má wálá, tacó bà bàkà ndâ i ṛinó náa ndú kuu tí nó tí ndâ i lá. ²⁹ Tacó wàa, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví cè ta cè-'bì máa, yì ma kùṛo Mbírì nò lá, ³⁰ tacó a Mbírì ká toko yo ta Bìndi-Mbírì tí Jézù, à delè káa Mbírì ká bàkà Jézù tí ṛèngbó bà 'di gbí-o mì yo, tí mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ jáá 'duù á kùṛo wó tí Mbírì, tí ndâ 'duù ṛinó náa yí tí Mbírì kaa ndoo mò gí mì wó gí, delè tí ndâ 'duù ṛinó náa à toṛo ndâ vò i mì ndoo gí nô. ³¹ Tacó éno, à giu cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Go bà cè cè-'bì má tí 'duù, yí 'ví cè a i ta ṛè Mbírì.»

2

Có gítí Bìndi-Mbírì náa à gbì yí mítí njèèkpè mù

¹ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí mì yo kà nó, ye ya me ta bà ma yúco mì Mbírì jì yo ta ndâ kpo-kpò có lá, ye delè ma me ta bà 'dè ndâ có mì ndâ mbe 'di gbí-o lá, ndâ ná'vindí ye. ² Tacó ta o tí nó náa ye táánò kuu mì yo kà nó, ye eṛe muu ye cuki ká gítí bà 'dè có gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì, ta có gítí bà gbì yí mítí njèèkpè mù. ³ Ye táánò ya gí mì yo kà ta wotí tí ye wálá. Ye ya ta gúku ká tí ye. Ye ta o tí nó kù gu ká kpùṛù-kpùṛù éno. ⁴ Ye ta o tí nó toṛo me bàà mítí có mì ye náa ye 'dè jì yo nó lá, ye te me banga mítí

có tí nó náa ye ma ji yo nó go i mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó lá. Ye tù ji yo káa bà wotí mì Bèri-mì-Mbíri. ⁵ Tacó wàa, nderè bà tee njembí yo mítí Mbíri 'ví dù me 'do gbí có bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, à 'ví dù a i 'do gbí wotí mì Mbíri.

Bà 'di gbí-o mì Mbíri

⁶ Ta ndâ ña ñinò 'dáá gî, ze ma có bà 'di gbí-o a ji ndâ 'duù tí nó náa gbí dùi ndú yù gítí có mì Mbíri gî nó. Káa bà 'di gbí-o tí nó me bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù tí nó kpónó kuu muu to tí nó nó lá. À delè me ñinò ndâ mbe wotí mbe kù zogo to tí nó, náa wotí mì ndú bà mii gî nó, lá. ⁷ Ze kù ma a có kóó, tí có bà 'di gbí-o mì Mbíri náa yí táánò ngùù 'do tí ndâ 'duù gî, tí tó có náa yí koṛo si mí to tacó tí ndoo sàà táánò kùro bà suu to tí nó. ⁸ Gbèè 'duù 'do gbí òkò tí ndâ gba muu to tí nó mbe 'di gbí có tí nó wálá, tacó ndú má 'di gî, ndú táánò bà gbí 'duù tí nó tí mbe tí ngba'o nó mítí njèèkpè mù wálá. ⁹ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«'Bí i náa 'bí 'duù jé mbe ñò ta ṛo wó wálá,
tí i náa 'bí 'duù jé mbe 'di có gítí ta tù wó wálá,
tí i náa 'bí 'duù jé mbe koṛo có gítí wálá,
ñinò a i tí nó náa Mbíri bàkà si mí to
tacó tí ndâ mbe zè yí ñikì ma nô.»

¹⁰ Mbíri tuu a Bèri mì wó tí Mbíri gí bà 'dè gbí i tí nó ji ndoo, tacó Bèri-mì-Mbíri a mbe pà gbí ndâ i lézè-lézè yee ngé rēngbó ndú, à kpèti káa ndâ kpóló-kpolo có kóó ñinó mì Mbíri. ¹¹ 'Bí 'duù ta wotí bà 'di gbí ndâ có gbí njembí 'bí ka wó tí nó wálá, à káa bèri mì 'duù ká 'di gbí ndâ kóṛo-koṛo có gbí njembí wó. À má éno, 'bí 'duù delè mbe 'di gbí ndâ kóṛo-koṛo có mì Mbíri wálá, à káa Bèri-mì-Mbíri. ¹² Bèri tí nó náa Mbíri kpónó je ji ndoo nó me bèri mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. Yí je ji ndoo a Bèri mì wó tí Mbíri, tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta gbí ndâ i-nambee tí nó náa yí tí Mbíri kaa ji ndoo sínò nó.

¹³ Ndoò kù 'dè gbí ndâ yúco mì Mbíri ji ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kuu gbí njembí ndú nó me ta ndâ có náa a ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó ká ñibà ndú ji ndoo nó lá, ndoo kù 'dè a i ta ndâ có náa a Bèri-mì-Mbíri ká ñibà ndú ji ndoo. ¹⁴ 'Duù ñinó ta Bèri-mì-Mbíri gbí njembí wó wálá nó ùnje gítí bà 'de ndâ i-nambee 'do mì Bèri-mì-Mbíri lá, tacó ña 'duù tí nó 'di gbí ndâ i-nambee tí nó lá. Ndâ i-nambee tí nó ṛo wó 'dáá gî káa ndâ i ta gbí ndú wálá, tacó à kù ñò i gbí ndâ i tí nó ni ká ta wotí mì Bèri. ¹⁵ 'Duù tí nó ta Bèri-mì-Mbíri kuu gbí njembí wó nó 'viiki káa gbí ndâ i 'dáá gî, káa 'duù mbe 'viiki gbí njembí wó wálá. ¹⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbíri gî,
tacó wàa 'duù tí nó 'ví ñi ta bà i ji Mbíri?»
Káa njembí ndoo a njembí Bìndi-Mbíri.

3

Ndâ bòò mì Mbíri

¹ Bà 'dè có ji yo go bà 'dè có ji ndâ 'duù ñinó náa Bèri-mì-Mbíri kuu gbí njembí ndú nó táánò kpò ye gî, ndâ ná 'vindí ye. Tacó éno ye gii 'dè có ji yo ká go bà 'dè có ji ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala ká gbí ña kpokèjì bà 'vala ndò mì ndâ 'duù muu to tí nó. Ye 'dè có ji yo go bà 'dè có ji ndâ dó 'viì gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíri.

² Ye táánò ko yo ta ngo kí, ye ko yo me ta ndâ kùùkpò i-zó-zò lá, tacó yo ta o tí nò 'viindi tí yo gítí bà zò ndâ kùùkpò i-zó-zò lá. À kpétí ká kpónó, yo 'viindi tí yo kálásê, ³ tacó yo kù 'vala go có mì ndâ 'duù muu to tí nó kálásê. Yo lê má kù tò kiì, yo delè má kù 'dèèkè mà, gbí có tí nó me éno máa, yo kù 'vala káa cè ña bà 'vala ndò mì ndâ sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó lá? ⁴ Tacó 'bí 'duù má 'dè có éno máa, «Ye a 'duù mì Páwòlò,» bìndi 'bí ka wó giì 'dè có éno máa, «Ye a 'duù mì Àpólò,» yo kù bàkà nò me cè bà bàkà i mì ndâ 'duù muu to tí nó lá?

⁵ A má éno, Àpólò tí nò a yè? Páwòlò delè a yè? Ze a ndâ bòò mì Mbíri, náa Mbíri táánò tuu ze ji yo tacó bà konì yo wàa yo 'ví ù ta nje gítí yì tí Mbíri. Mbíri táánò tuu 'duù ñìnò ká ta ña nètè mì wó, yí giì tuu ka wó ká ta ña nètè mì wó. ⁶ Ye táánò rò a ñji ña, bìndi Àpólò giì ja ngo mítí kù i, káa a Mbíri ká giì si kù i tí nó 'ví uu gí yaà. ⁷ À má éno, mbe rò i me i lá, mbe ja ngo gítí kù i delè me có lá, i káa Mbíri tí mbe je bà uu ndò ji kù i. ⁸ 'Bè gbí òkò tí ndâ mbe rò i, ta mbe ja ngo gítí kù i wálá, Mbíri bà ko mboo nètè mì ndú ji ndú 'vii ká ta ña nètè mì ndú. ⁹ Tacó ze a ndâ kaà gbí nètè mbe kù bàkà nètè tacó tí Mbíri. Káa yo a ñjí mì Mbíri.

Yo delè a 'bá mì Mbíri. ¹⁰ À má go nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji ye nó, ye a gbolò 'duù kùro ndâ mbe bì 'bá. A ye ká sè tà 'bá, bìndi 'bí 'duù giì bì kù ya tí gí yaà. Káa wò tí mbe kù bì 'bá tí nó ya tí gí yaà nò 'ví koṛo muu lo gítí cè ña bà bì i mì lo. ¹¹ Tacó 'bí 'duù bà sè tà 'bí 'bá bìndi ñìnò náa à sè gí nò wálá. Rè ñìnò náa à sè gí nò a Jézù tí Bìndi-Mbíri.

¹² 'Bí 'duù má bì i kù ya tí gí yaà mì pí tà 'bá tí nó ta dâ 'bì, 'bí 'duù 'ví bì ta fádà, 'bí 'duù 'ví bì ta ndâ banga ña díí ta i gbí ndú me gbolò, 'bí 'duù 'ví seke a ndâ ñjí-mù mí pí, 'bí 'duù 'ví po a mbíli, 'bí 'duù 'ví po a kùngbó cù. ¹³ Áá bà túbà cè ña mbó ndi 'bì ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé gí. Yé tí nó kèjì gí bà too ta wu nó bà gbaa ndâ i 'dáá mí gbí ngbàà rì, bìndi a wu tí nó ká bà túbà cè ña nètè mì 'duù gí sè. ¹⁴ I tí nó náa 'duù bì mí pí tà 'bá tí nó nó má doo lá, áá bà ko mboo nètè mì 'duù tí nó ji yí. ¹⁵ Káa nètè mì 'duù má doo gí, yí bà bè gbí nètè mì wó gí, káa yí bà 'vala go 'duù mbe 'vala 'do gbí wu nó gí.

¹⁶ Yo ñò ni lá máa yo a ndâ 'bá mì Mbíri? Yo delè ñò ni lá máa Bèri-mì-Mbíri kù 'vala gbí njembí yo? ¹⁷ 'Duù má ki'viki 'bá mì Mbíri, Mbíri bà ki'viki 'duù tí nó, tacó 'bá mì Mbíri a 'bá náa Mbíri kaa mò gí mì wó tí Mbíri gí. Káa 'bá-Mbíri tí nó a yo.

¹⁸ 'Duù 'ví eendi tí wó ta kpéetí wó lá. 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má kù koṛo có máa, ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kù si yì tí mbe 'di gbí-o, si 'duù tí nó má gí tí ñónókó má kózò gí, yí 'ví giì 'di gbí-o a 'do ndi. ¹⁹ Tacó i tí nó náa ndâ 'duù muu to tí nó kù si tí bà 'di gbí-o nó a i-ñónókó kùro Mbíri. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Yí zèè ndâ mbe 'di gbí-o gbí tiri mì ndú.» ²⁰ À giì cu 'bí káká'i éno máa, «Mbíri ñò ni gí máa, có gbí ndâ kóṛó-koṛo có mì ndâ mbe 'di gbí-o wálá.»

²¹ À má éno, 'bí 'duù 'ví cè cè-'bì ta rè ndâ 'duù muu to tí nó lá, tacó ndâ i 'dáá gí a ndâ i mì yo: ²² à má a Páwòlò, à má a Àpólò, à má a Kéfà, à má a to tí nó, à má a 'válá, à má a ku, à má a kpónó, à má a taàbé, ndâ i 'dáá gí a ndâ i mì yo, ²³ káa yo a ndâ i mì Bìndi-Mbíri, bìndi Bìndi-Mbíri a i mì Mbíri.

4

Ndâ tú mì Bìndi-Mbíri

¹ Yo kùtàá bà si ze tí ndâ bòò mì Bìndi-Mbíṛì mbe kù kpolo tí ndâ có tí nó táánò tí ndâ có kóó mì Mbíṛì nò. ² Káa kpóló-kpolo có mì 'duù tí nó mbe kù 'dè có kóó jì yí nó a ònò máa, yí 'ví dù me mbe filí nje lá. ³ Káa a má gítí bà mīṛi ye, bà 'viiki ye mì yo, ta bà 'viiki ye gbí ngbàngà mì ndâ 'duù muu to tí nó, bàkà i ta ye gbaànjé lá. À má ta bà 'dè ta yúcó, ye ngbá 'viiki tí ye lá. ⁴ Njembí ye ká ngbárángà'i. Kpétí ká éno, ye kù 'dè me có máa, ye co jóró 'do gbí vò i gí nò lá. À káa Mbíṛì ká bà 'viiki ye.

⁵ À má éno, ndoo co kpónó gí bà waa có mítí 'bí 'duù á kùro o bà co ṛi bà waa có á kùro bà gí Mbe tí ndoo lá. Yí kèjì gí bà túbà ndâ i ònò náa ndoo bàkà ndú gbí 'dí'di'o nó gí ọ ngba'o; yí kèjì gí bà 'dè gbí ndâ có kóó tí nó gbí njembí ndoo nó 'dáá gí gí sè, bìndi Mbíṛì bà gí ko mboo ndâ tó i mì ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé go ònò náa à tí nó jì ndú.

⁶ Ye kpónó 'dè có tí nó ta ẹ ze ta Àpólò nó ká go cè tīṛi nò, ndâ ná'vindí, tacó wàa yo 'ví mèlè ta ndi ze, wàa yo 'ví 'di ta gbí có tí nó máa, «Ndi muu có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíṛì nó lá,» nò. Tacó yo bà gí luguu tí yo ta bà wu gbí 'bí 'duù, bìndi yo gí cònje gítí 'bí 'duù. ⁷ Tacó a 'di ká bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo? A yè ká mì yo náa à je jì yo me jé-je lá? Káa à má je i jì yo jé-je, yo kù cè cè-'bì muu goolá à me i-nambee náa à je jì yo me sínò lá nò, tacó yè?

⁸ Yo kpónó a ndâ mbe yéjì gí! Yo kpónó gí tí ndâ mbe i gí! Yo gí tí ndâ kpo-kpò gba si ze mí to gí! Có gbí njembí ye máa, yo kùtàá 'ví dù tí ndâ kpo-kpò gba ta yúcó, tacó wàa ndoo 'ví dù ta ndoo tí ndâ kpo-kpò gba. ⁹ Tacó ye nò goolá Mbíṛì waa có mítí ze tí ndâ mbe kù ma có mì wó, máa, à 'ví zì ze mí gbí nì ọ ndâ 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ basìlì 'ví nò ta ọ ndú.

¹⁰ Ze dù tí ndâ mbe ònókó ta ẹ mì Bìndi-Mbíṛì, káa yo dù tí ndâ mbe 'di gbí-o ta bà dù toko ta Bìndi-Mbíṛì! Wotí tí ze wálá, káa yo a ndâ mbe wotí! Ndâ 'duù te duù mítí ze lá, káa ndú kù te duù mítí yo! ¹¹ Ze yee tí o tí nó kpónó go có tí nó gbí nje ye nó kù kònò go, ze kù kònò go ngo, ze kù nò ta zì bòngò tí ze kárákà-kárákà, à kù gbí ze; dúú bàndò tí ze wálá, ¹² ze kù zò i 'do gbí bà ka wu'o. 'Duù má kù be ze, ze kù cù 'dè ngo cù mítí 'duù tí nó; à má kù mèkè'i tí ze, ze kù kònò ndâ vò i tí nó náa à kù me mítí ze nó; ¹³ à má kù 'dè ndâ vò có mítí ze, ze kù 'visì gí tàkò ndú káa tó có. Ze kpónó ká go zùkùmèè mì ndâ 'duù á muu to tí nó, ze kpónó a ndâ pù muu ndâ i 'dáá gí.

¹⁴ Ye kpónó kù cu wáràgà tí nó jì yo me tacó bà te nò mí ọ yo lá. Ye kù cu jì yo a i tacó bà kpo-gbì-tà-tù yo tí ndâ 'dóó 'viì mì ye, tí ndâ wú-gbì-ře ye. ¹⁵ Tacó kpétí ndâ mbe kù nìbà i jì yo ta ẹ mì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù má me mbè ká go tùmèrè, bu yo ta ẹ mì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù gbí òkò tí ndú 'dáá gí gbaànjé káa ye tacó a ye ká ya ta Banga-Ngú-Có jì yo. ¹⁶ À má éno, ye kù je wotí jì yo máa yo mèlè ndi ye.

¹⁷ Nìno a gbí nderè có tí nó náa ye kù tuu tí ta Tìmatéyò jì yo nó ká nò. Yí a 'dóó 'viì mì ye, tí tó 'viì mì ye, mbe kù 'vala toko ta Mbe tí ndoo ta njembí wó gbaànjé. Yí bà 'va mbí yo gítí cè ọ bà 'vala ye toko ta Bìndi-Mbíṛì, náa ye má kù nìbà i jì ndâ mbe kù kili ta ẹ mì Bìndi-Mbíṛì tí ndâ bàndò 'dáá gí.

¹⁸ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ká kù luguu tí ndú máa ndâ yì ma, goolá ye kèjì gí mì yo ká wálá nò. ¹⁹ Káa ye kèjì gí mì yo ká kpónó-kpónó, náa Mbíṛì má je nó jì ye gí nò. Áá bà dù gbí muu ye ta o tí nó náa ye bà ya tí gí mì yo ká nò, me káa có gítí bà 'dè ndâ có gítí ndâ 'duù tí nó mbe kù luguu

tí ndú máa ndâ yì ma nó cuki lá. Có bà ònó máa, wotí kuu tí ndú wè, delè kuu gbí muu ye. ²⁰ Tacó Mbíri kú zogo to tí nó me ká ta có cuki lá, yí kú zogo ta wotí. ²¹ À tí yo a go ngàyi? Máa, ye gí gí mì yo kà ta kpo-'bìlì, wèè, ta pétékè 'bì?

5

Bà gbètèkè tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri gbí òkò tí ndú

¹ Ye 'di có éno máa yo kú gbètèkè tí yo gbí òkò tí yo kà tí vò ña ñinó náa à kpétí káa ndâ 'duù tí nó mbe ònó dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú bà gbètèkè tí ndú gbí òkò tí ndú yee tàkò ña ñindi yo nò wàlà. Yo volo ñindi yo ká ngé tí ña ñinó náa 'duù kú tẹ̀rì cìkii nawù bu wó. ² Ña i tí nò kùtáa má volo tí yo volo, wàa yo 'ví mò ta 'duù tí nò mbe kú bàkà nó 'do gbí òkò tí yo gí, à nìkì ma, káa yo ndí kú gii si tí i bà mba tí yo.

³ Ye tà kpétí kpónó má me mì yo kà lá, njembí ye ká gá'dáa tí yo kà. Ye delè káa waa có mítí 'duù ñinó gbí òkò tí yo mbe kú bàkà ña vò i tí nó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo tí Jézù sàa gí. ⁴ Yo kili ta bà muu yo tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Jézù, wàa ye delè 'ví dù á káa kú 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo tí Jézù, ⁵ tacó bà je wotí bà je 'duù tí nò mbe kú bàkà ña vò i tí nò gbí òkò tí yo nó jì Gba-vò-i, wàa Gba-vò-i 'ví nìbà vò i jì yí, tacó wàa lilí wó 'ví 'vala ta o bà co ọ̀rì mì Mbe tí ndoo tí Jézù.

⁶ Bà mba tí yo nò nìkì lá! Yo ònó ni lá máa, gbèè kìnì kú volo yâ? ⁷ À má éno, yo mò vò 'duù tí nó gbí òkò tí yo, mbe kú volo yo go gbèè kìnì mbe kú volo yâ nó gí, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ cèè 'duù go ñinó náa à tí. Tacó à waa mbelè Bìndi-Mbíri tí 'viì-rómbo mì ndoo tí i-cí-ci á gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mì-Mbíri gí. ⁸ À má éno, ndoo bàkà gbolò o tí nò me ká ta bà zò káa yá ñinó ta kìnì gbí, tí kìnì bà mbè ndâ ka tí, delè tí kìnì sogote nó lá. Ndoo zò ta ngbàrangà njembí ndoo, ndoo zò ta tìrì gbí njembí ndoo lá, ndoo delè 'ví zò ta yúco.

⁹ Ye táánò cu wáràgà jì yo éno máa, yo 'ví nì kaà ta ndâ 'duù ñinó mbe kú bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ọ̀ 'bá lá nó lá. ¹⁰ Káa ye ta o tí nò ni me ndâ 'duù ñinó mbe ònó dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá mbe kú sù tí ndú ká sàkàmàa, tí ndâ mbe gàmàtá mbe kú zò 've i mì ndâ 'duù, delè tí ndâ mbe kú kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù, tí ndâ mbe kú bàkà i jì ndâ sù mbíri nó lá. ¹¹ Gbí có mì ye nò táánò a i éno máa, yo 'ví nì kaà ta 'duù ñinó mbe kú 'dè có máa yì a ná'vindí yo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri káa yí kú sù tí wó ká sàkàmàa nò lá; yo 'ví nì káa ta yí lá, náa yí má a mbe gàmàtá, náa yí má a mbe kú bàkà i jì ndâ sù mbíri, náa yí má a mbe kú 'dè vò có, náa yí má a vò mbe njù pe, náa yí delè má a mbe ngbà nò. À kpétí káa bà toko 'bí yo mí gbí i-zó-zò ta ña 'duù tí nò, yo 'ví bàkà là.

¹² Ye táánò 'dè có tí nò me gítí ndâ 'duù ñinó mbe ònó dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó lá. Tacó nèté mì ye ta bà 'viiki ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri lá nó a yè? Nèté mì yo me a i ta bà 'viiki ndâ 'duù tí nó mbe kú kili to rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó lá? ¹³ À káa Mbíri ta kpéétí wó ká bà 'viiki ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri lá nò. «Yo mò vò 'duù tí nò á 'do gbí òkò tí yo gí,» á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nò.

6

Bà ya ta ná'vindí gí gbí ngbàngà

¹ Cò má kuu gbí òkò tí ndâ 'bí 'duù ta ná'vindí wó gbí òkò tí yo, 'duù tí nò bà koro a cè gbí kò có yè, wàa yí 'ví o tí ta muu yo tí ndâ tó 'duù mí Mbíri ya gí bà kpì ngbàngà tí ná'vindí wó mí kùro ndâ gba ñinó mbe kù co me tí jáá kpokèjì mí Mbíri lánó? ² Yo ñò ni lá máa, ndâ 'duù ñinó tí ndâ tó 'duù mí Mbíri nó kèjì gí bà dù tí ndâ mbe waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí? Káa yo má a ndâ mbe waa có mí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bà pà làyì gítí ndâ víi có gbí òkò tí yo bà kpò yo gí? ³ Yo ñò ni lá máa, a ndoo wúnò ká bà waa ndâ có mí ndâ basili? À má éno, à kpónó 'ví gii kpò tí, tí ndoo nó a bà waa có mí ndâ 'duù mbe kù 'vala muu to tí nó? ⁴ Káa, à má éno, yo kù kaa ndâ có gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri, ya tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ 'duù tí nó ta rẹ̀ ndú gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mí Jézù wálá nó, tacó yè? ⁵ Nò ọ̀ yo wálá tacó yè? Gbí có mí yo nò éno máa, gbèe 'duù gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri tí mbe 'di gbí-o, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe kù 'viiki gbí ndâ có gbí òkò tí yo wálá? ⁶ Yo kù zò tí yo gbí òkò tí yo go ndâ sè! 'Duù loko ká mítí ná'vindí wó ta ngbàngà mí kùro ndâ mbe ùnje gítí có mí Jézù lánó!

⁷ Gbí bà jaka tí yo gbí òkò tí yo ta kpéetí yo ya tí gí gbí ngbàngà nò éno máa, 'bí i mbe lè gí kuu gbí òkò tí yo. À wálá ñikì mí yo a bà gbí gbí njembí yo gítí bà kònò ndâ vò i tí nó náa à kù me mítí yo nó? À wálá ñikì a bà kùmùkù ndâ i mí yo mí ndâ 'duù? ⁸ Káa à kpónó gii dù gáa nó a yo ká gii loko kù bàkà vò i gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindí!

⁹ Yo ñò ni lá máa, ndâ 'duù tí nó mbe kù co me tí jáá kpokèjì mí Mbíri lánó bà dù tí ndâ bòò gba mí Mbíri wálá nó lá? Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá; ñinó a ndâ mbe kù gbètèkè tí ndú, ta ndâ mbe kù bàkà i ji ndâ sú mbíri, ta ndâ mbe bàkà bangbaya, ta ndâ mbe kù sù ta ndâ ka ndú 'dakò, ¹⁰ ta ndâ mbe ngbà, ta ndâ mbe gbolò njembí, ta ndâ vò mbe njù pe, ta ndâ mbe 'dè vò có, gii je ndâ mbe kùmùkù i mí ndâ 'duù; ndâ ña ndâ 'duù tí nó bà 'de bà dú tí ndâ i-zógó-zogo mí Mbíri wálá. ¹¹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo táánò a ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndâ voló-volo 'duù tí nó náa ye 'deke ndú nó. Káa à gii caka tí ndú gí, à kaa ndú mò gí mí Mbíri gí, à gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri ta rẹ̀ mí Jézù tí Bindi-Mbíri, delè ta rẹ̀ mí Bèri-mi-Mbíri mí ndoo gí.

Yo si dii yo tí ndâ i bà ùlù Mbíri

¹² «Ndâ i 'dáá gí kùro ye káa ndâ i mbe 'vii ọ̀ 'bá,» káa ndâ i 'dáá gí me ndâ i mbe koni 'duù lánó. «Ndâ i 'dáá gí kùro ye káa ndâ i mbe 'vii ọ̀ 'bá,» káa 'bí i gbaànjé mbe 'visi ye tí i-zógó-zogo mí wó nó wálá. ¹³ «I-zó-zò a i tacó bà zò gí gbí yí 'duù, yí 'duù delè a i tacó tí i-zó-zò,» káa Mbíri bà voloko gbí ndú só gí. Diì 'duù me i tacó bà gbètèkè lánó. Diì 'duù a i tacó tí Mbe tí ndoo, bìnidi Mbe tí ndoo a i tacó tí diì 'duù, me i tacó bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ọ̀ 'bá lánó lánó. ¹⁴ Mbíri táánò 'vala Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó ta wotí mí wó gí; yí delè wúnò bà 'vala ndoo 'do gbí muu'dú ndoo ta gbèe wotí tí nó náa yí 'vala ta Mbe tí ndoo nó gí.

¹⁵ Yo ñò ni lá máa dii yo a ndâ bà to tí Bindi-Mbíri? À má éno, ye kaa yo tí ndâ bà to tí dii Bindi-Mbíri nó wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe kù sù tí yo sàkàmàà, wàà? Gbaànjé lánó! ¹⁶ Yo ñò ni lá máa, dii 'dakò ñinó mbe nanaka mí cikii ni ñinó mbe kù dù ta ndâ 'dakò ká sàkàmàà nó, gí tí gbèe dii ta nií tí nó gí nó, gí? Tacó à cu mí gbí wáràgà mí Mbíri ngbàrángà'i éno máa, «Ndú só bà gí tí gbèe dii.» ¹⁷ Káa 'duù mbe nanaka mítí Mbe tí ndoo, njembí ndú bà dù ta yí ká gbaànjé.

¹⁸ Yo kù'ba 'do tí bà gbètèkè tí yo. Ndâ 'bí ña vò i 'dáá gî náa 'duù bàkà ndú kù dù a i kapí kù wó. Káa bà gbètèkè tí a vò i ñinó mbe ya ngéé gí gbí 'dóó dì wó. ¹⁹ Yo ñò ni lá máa, dìi yo a ndùúrù m̀ Bèri-m̀-Ìbíri, tí Bèri tí nó náa Mbíri je yí ji yo nó? Dìi yo me 'dóó i m̀ yo lá. ²⁰ Yo a ndâ 'duù ñinó náa áá táánò s̀ t̀kò yo ta mboo waa gî. À má éno, yo si dìi yo tí i bà ùlù Mbíri.

7

Có gítí bà kò tí

¹ À má gítí ndâ i tí nó náa yo cu wáràgà gítí ndú ji ye nó, a tó có tacó tí 'duù bà gàà 'bì wó mítí niì lá. ² Káa, tacó wàa yo 'ví gbètèkè tí yo gbí òkò tí yo lá, à ñikì éno máa, 'dakò 'ví kò 'dóó niì m̀ wó, wàa niì 'ví kò 'dóó 'dakò m̀ wó. ³ 'Dakò 'ví biya niì m̀ wó gbí kpâ-sili lá, wàa niì delè 'ví biya 'dakò m̀ wó gbí kpâ-sili lá. ⁴ Nawù 'dakò me i ta muu wó tacó wàa yí 'ví biya tí ta kù wó gbí kpâ-sili nò lá. Mbe tí wó gbí kpâ-sili a kù wó. Kù niì delè 'ví biya nawù wó gbí kpâ-sili lá, tacó mbe tí wó gbí kpâ-sili a nawù wó. ⁵ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kò tí ndú gî nó 'ví nè-gbì-yì tí ka wó gbí kpâ-sili lá. Sè káa ñinó máa, ndú má toko a có éno máa, ndâ yì njèè gbí bà sili gî ta làmbu o, tacó bà si muu ndâ yì gítí bà koro có gítí bà 'deke tí ndâ yì ji Mbíri má kòzò gî, ndâ yì 'ví gii toko ndi bà sili. À má me éno lá, Gba-vò-i bà ñonòkò muu ndú, náa njembí ndú má me fúlà-fúlà nò.

⁶ Ye kù zèè yo gítí bà 'di có tí nò náa ye 'dè ji yo nò me ta gó lá, ye 'dè ká goolá 'duù ñò vò i gî káa yí kù kpo-gbì-tà-tù ndâ nambe wó nò. ⁷ Ye kùtáá má go Mbíri, wàa ye 'ví suu ta ndâ 'dakò 'dáá gî ká go ye, à ñikì ngé ma. Káa có a ñinó máa, Mbíri njèè ndâ i-nambee mí wó ji ndâ 'duù 'dáá gî tende-tende; yí je ji ndâ 'bí 'duù a ñinò, bìndi yí gii je ji ndâ 'bí 'duù a ña ñizò.

⁸ Ye kù 'dè có ji ndâ banga, ta ndâ nawù ku, máa, à ñikì káa bà dù ndú ta kpéetí ndú, a go bà dù ye nò. ⁹ Káa bà dù ndú ta kpéetí ndú má kpò ndú gî, ndú 'ví kò tí ndú. Tacó à ñikì a bà kò tí á co tí bà si njembí ndú kù doo ta go bà 'de ka-sili.

¹⁰ Có kuu m̀ ye tacó bà 'dè ji ndâ 'duù ñinó mbe kò tí ndú gî nó, káa có tí nó me 'dóó có m̀ ye lá, a kòcò Mbíri náa yí 'dè éno máa, nawù 'dakò 'ví njè kù wó lá; ¹¹ káa yí má njè gî, yí 'ví kò 'bí ngú 'dakò lá, káa bà dù yí ta kpéetí wó má kpò yí gî, yí 'ví dele ndi wó gí 'bá m̀ ká 'dakò m̀ wó. 'Dakò delè 'ví njè nawù wó lá.

¹² Ye kpónó kù 'dè ji sè ndâ 'duù ñinó gbí òkò tí yo nó a 'dóó có m̀ ye gbí njembí ye. Ye kù 'vanda gbí ñinó me ndi kòcò Mbe tí ndoo lá. Ye kù 'dè có ji yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindí mbe kù kili ta r̀è m̀ Bìndi-Mbíri má kò niì ñinó mbe ùnje gítí có m̀ Jézù lá nó, káa niì tí nó má ùnje bà s̀ 'bá ta yí gî, yí 'ví njè niì tí nó lá. ¹³ 'Bí niì gbaànjé 'do gbí òkò tí yo delè má kò 'dakò ñinó mbe ùnje gítí có m̀ Jézù lá, káa 'dakò tí nó má ùnje gítí bà s̀ 'bá ta yí gî, yí 'ví njè 'dakò tí nó lá. ¹⁴ Tacó ndâ-'bí-lá, 'dakò tí nó mbe ùnje gítí Jézù lá nó ká kèjì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có m̀ nawù wó. Delè ndâ-'bí-lá, niì tí nó ká kèjì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có m̀ kù wó. À má me éno lá, ndâ 'viì m̀ yo bà dù me tí ndâ 'viì-ro-'bá lá. ¹⁵ Káa gbí ña bà kò tí tí nó, go bà s̀ 'bá má cee 'do tí 'duù ñinó náa yí ùnje gítí Jézù lá nó gî, wò tí mbe ùnje gítí Jézù 'ví si yí 'ví ya , tacó 'bí i

mbe eṛe yo ta yí wálá. Káa Mbíṛì t'è'è tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù ta 'dè njembí ndoo. ¹⁶ Tacó wò tí niì ṛò ni ta yè máa wò bà 'vala kù lo gí?

Yo 'di có mì Mbíṛì ta o 'dáá gí

¹⁷ Káa 'duù 'ví 'vala ká go ṛinó náa Mbe tí ndoo cu mí gbí mbelè wó gí nò. Yí delè 'ví lí 'bì wó gí tà ṛa i ṛinó náa Mbíṛì táánò t'è'è tí wó gítí nò. ṛinó a có mì ye náa ye kù 'dè jì yo tí ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛì gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ¹⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo náa Mbíṛì táánò t'è'è tí wó si yí ya gí gbí gázâ gí 'ví nì nikaláká máa, «Ye táánò má ṛò ni sàa ye bà ya gí gbí gázâ wálá,» nò lá. Káa 'duù ṛinó mbe ya gí gbí gázâ lá nó má ùnje gí tà é mì Mbíṛì gí, gbí nderè bà ya yí gí gbí gázâ káká'i wálá. ¹⁹ Tacó có ṛinó náa à tí nó, a có bà kpolo tí ndâ có mì Mbíṛì, à me có bà ya gí gbí gázâ lá, à delè me có bà ya gí gbí gázâ lá nò lá. ²⁰ 'Duù 'ví dù ká go bà dù yí ta o tí nó náa yí táánò ù ta nje gí tà é mì Mbíṛì nò. ²¹ Wò táánò a i-zógó-zogo ta o tí nó náa Mbíṛì t'è ta é tí lo nó? Mù mbí lo lá; wò má 'de kèjì bà njaanga mṛì lo 'do gbí bà dù tí i-zógó-zogo gí, njaanga mṛì lo. ²² Tacó 'duù ṛinó táánò tí i-zógó-zogo náa Mbe tí ndoo t'è'è tí wó nó, a 'duù mì Mbe tí ndoo náa yí njaanga wú 'do tí mṛì wó gí. Káa 'duù ṛinó náa yí táánò ta o bà t'è'è tí wó me i-zógó-zogo lá nó, gí tí i-zógó-zogo mì Bìndi-Mbíṛì gí. ²³ Bìndi-Mbíṛì táánò sì tàkò yo waa gí; à má ènò, yo dù tí ndâ i-zógó-zogo mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.

²⁴ À má ènò, wò 'ví dù ká tí wò tí nó táánò kùro bà t'è'è tí lo mì Mbíṛì nò.

Có gítí ndâ mbe kò tí ndú lá, ta ndâ nawù ku

²⁵ À má gítí ndâ niì ṛinó tí ndâ kùnga niì nó, có gítí ndú náa ye 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo náa ye 'ví 'vanda ndí jì ndú nò wálá. Có tí nó náa ye kpónó bà 'dè jì ndú nó, a 'dóó có mì ye gbí njembí ye tí 'duù tí nó náa a Mbíṛì ká ṛò yè ṛo ye, bìndi yí gí bàkà ye tí 'duù ṛinó náa 'duù bà 'di có mì ye gí.

²⁶ Ye má zeke cè bà volo ndâ i kpónó kpòò, ye koṛo có máa, à nìkì máa 'duù 'ví dù ká tí ṛa i tí nó náa yí kpónó a yí nò. ²⁷ Wò tí 'dakò má kò niì gí, wò 'ví pà kpokèjì bà njè niì tí nó lá. Káa niì má mì lo gbí vò o tí nó kpónó nó má wálá, wò 'ví pà bà kò niì lá. ²⁸ Káa 'dakò má kò niì, yí bàkà me vò i lá. Niì delè má kò 'dakò, yí bàkà me vò i lá. Káa yí delè má dù tí kùnga niì, yí delè bàkà me vò i lá. Káa ndâ i mbe kù ba muu ndâ ndâ mbe kò tí me mbè. Tacó ènò, go bà yòòngò yo gítí bà kò tí tí ye wálá.

²⁹ Ndâ ná'vindí, gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nó ènó máa, sè o gítí bà 'vala ndâ bu niì go ndâ banga dooko gí; ³⁰ ndâ mbe wa gbí goólá sé có tí ndú wálá; ndâ mbe kù ṛo 'dì goólá tàkòcò ndú peteke lá; ndâ mbe sì i, goólá ndâ i tí nó náa ndú sì nó me ndâ i mì ndú lá; ³¹ ndâ mbe kù mà 'vèlè goólá ndâ i yè ṛo ndú lá. Tacó cè tí to tí nó bà ya gí kùro ta kòndi wálá.

³² Có gbí njembí ye ènó máa, njembí yo 'ví mù gbaànjé lá. Njembí 'duù ṛinó tí banga nó kù mù a i gítí nètè mì Mbe tí ndoo, tacó yí kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo. ³³ Káa njembí 'duù ṛinó mbe kò niì gí nó kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nó. Yí kù pà kpokèjì a i gítí bà peteke tàkòcò nawù wó. ³⁴ Ndâ kóró-koro có mì wó nje bá sósò'ò. À delè ká ènò ta ndâ niì. Njembí niì ṛinó mbe kò 'dakò lá nó, ta njembí ngbutu 'viní, kù mù ká gítí có mì Mbe tí ndoo cuki. Káa njembí nawù 'dakò kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nó, ta có gítí bà peteke tàkòcò kù wó. ³⁵ Ye 'dè có tí nó jì yo a i gítí mṛì yo, ye 'dè me tacó bà ba muu yo lá. Ye 'dè a i tacó wàa kpokèjì mì yo 'ví dù ká jáá, wàa yo 'ví si ta njembí yo 'ví dù gítí bà koṛo có gítí Mbe tí ndoo ká gbaànjé.

³⁶ 'Dakò má 'vee có tí ngbutu 'vinî tacó bà kò yí, káa 'dakò tí nò má ò éno máa yí kù co ta 'vinî tí nò me tí jáá kpokèjì lá, yí má ò ni gî máa njembí yí me fùlà-fùlà, yí má 'dè có máa ndâ yí kò tí ndâ yí, ndú má kò tí ndú, à me vò i lá. ³⁷ Káa 'duù ònó ta njembí wó a yú njembí, ta có mì wó ká gbaànjé nó, má ẹre muu wó gî, máa yí bà kò ni wálá, yí bàkà a tó i. ³⁸ Gbí có tí nò éno máa, 'duù mbe kò 'vinî tí nò náa yí 'vee có tí wó nò bàkà a tó i. Káa 'duù ònó mbe dù tí banga nó bàkà tó i me gbolò ndii mbe kò 'vinî tí nò gî.

³⁹ Nawù 'dakò me ta muu wó tacó bà kò 'bí 'dakò si kù wó káa wuù nò lá. Káa ku má je kù wó gî, à káa có mì wó bà kò 'bí 'dakò. Káa 'dakò tí nò 'ví dù a mbe ùnje gítí Mbe tí ndoo. ⁴⁰ Káa ye koṛo có éno máa, áà bà nìkì tacó tí nawù ku tí nò káa bà dù ta kpéétí wó bìndi ku 'dakò mì wó. Ye delè koṛo có máa, có gbí muu Bèri-mi-Mbíri ká go éno.

8

I-zó-zò náa à ci ji ndâ sú mbíri

¹ À má gítí có bà zò i-zó-zò ònó náa à ci ji ndâ 'bí sú i tí nó náa ndâ 'duù bàkà tí ndâ mbíri mì ndú nó, «ndoo 'dáá gî ò ni gî». Káa bà ò i ni kù bàkà 'duù kù luguu tí wó máa yí ma. Káa à káa tó bà zè tí ká kù banda i. ² 'Duù má kù koṛo có máa yí ò i ni gî, yí ò i tí nó ni tè go có tí nò náa yí kù koṛo nò lá. ³ Káa 'duù má zè Mbíri ta tó njembí wó, Mbíri ò 'duù tí ò ni gî.

⁴ À má gítí có bà zò i ònó náa ndâ 'duù bàkà ji ndâ sú mbíri mì ndú nó, ndoo ò ni gî máa, 'bí yúco i kapí ndâ sú mbíri tí nò wálá. Tacó ndoo ò ni gî máa, cèe Mbíri ká gbaànjé. ⁵ Ndâ ò-go-mbíri tí nò tà má gbíri, ndú tà má muu to tí nó, ndâ mbíri tí mì ndâ mbe , ta ndâ mbe tí ndâ mbe me a mbè, ⁶ káa Mbíri mì ndoo tí Bu ndoo ká gbaànjé, tí mbe suu ndâ i 'dáá gî. Mbe tí ndoo delè ká gbaànjé, tí Jézù tí Bìndi-Mbíri, náa Mbíri suu ndâ i 'dáá gî ta ẹ wó, náa ndoo delè kù 'vala ká ta ẹ wó.

⁷ Kpétí ká éno, ndâ 'bí mbe ùnje gítí Jézù ò yúco tí nò ni kálásè. Có tí nò, máa ndâ sú mbíri tí nò a ndâ wu i nò, nanaka mí gbí muu ndú yee ká tí o bà cì ndú. Ndâ 'bí 'duù yee gbí ri tí nó wúnó nó má zò i náa à ci ji ndâ sú mbíri, ndú kù koṛo có máa ndâ yí zò bèjò mítí ndâ yí gî. ⁸ Káa à me i-zó-zò ká kù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri lá. Ndoó má zò lá, 'bí i mbe ba muu ndoo wálá. 'Bí i delè náa ndoo bà 'de 'do gbí bà zò ngé má nò wálá.

⁹ Yo kpolo tí yo. Yo má kpolo tí yo lá, bà bàkà ndâ i mì yo go có mì yo gbí muu yo nò bà volo muu ndâ 'duù ònó ta wotí tí ndú nji'dí nò. ¹⁰ 'Bí 'duù ònó ta njembí wó yù lá nó má ò wò tí 'duù ònó mbe ò'o ni gî nó kù zò i bàndò bà ci i ji ndâ sú mbíri, yí bà koṛo có máa yè? ¹¹ À má éno, ná'vindí lo ònó mbe ò'o ni lá, náa Bìndi-Mbíri cì tacó tí wó nó, gírì'o gî 'do gbí có mì lo tí mbe ò'o. ¹² Bà bàkà vò i mítí ndâ ná'vindí lo gbí ẹa kpokèjì tí nò, ta bà bàkà sé'i mí gbí njembí ndú, káa wotí tí ndú wálá, a bà bàkà vò i mítí Bìndi-Mbíri. ¹³ Tacó éno, ẹ i mbe si ná'vindí ye 'ví bàkà vò i má a i-zó-zò, ye káká'i bà zò yá wálá, tacó wàa ná'vindí ye 'ví bàkà vò i lá.

9

Ndâ i ònó náa à tí, ta ndâ nètè mì tú mì Bìndi-Mbíri

¹ Ye me 'duù ònó mbe kù bàkà i go có mì ye náa à gbí muu ye nó lá? Ye me tú mì Jézù lá? Ye táánò ò Jézù tí Mbe tí ndoo ta ẹo ye lá? Yo me ndâ i

gbí bà ka wu'o mì ye náa ye ka ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nó lá? ² Ndâ 'bí 'duù kpèti má biya bà ò ye ni tí tú mì Jézù gí, vòó yo òndi yo nò bà 'boo bà dù ye tí tú mì Jézù wálá, tacó yo a ndâ i gbí po ndi bà nò tú mì ye, náa ye nò ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo.

³ Nìno a có náa ye bà 'visì ji ndâ mbe kù 'vee gbí nje ye, éno máa, ⁴ yúco mì ze tacó bà zò i ta bà njù pe tàkò nèté mì ze wálá? ⁵ Ndâ nawù ze má a ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri, yúco mì ze tacó bà bala ndú wàa ze 'ví kù nò ta ndú a go òndi ndâ 'bí ka ze mbe kù nò tú mì Jézù, ta ndâ 'bí ná 'vìndí Mbe tí ndoo, ta ndâ Kéfà, náa ndú kù me nó wálá? ⁶ Áá tóó káa ze ta Bàránábà cuki ká 'ví dù kù bàkà nèté gítí gùù nje ze wàa? ⁷ A àsikèrì 'di jé ká kù pà 'dóó kpokèjì bà ko mboo nèté mì wó ta kpéetì wó? A mbe ji njí ngayi jé ká zò i 'do gbí 'dóó po njí mì wó lá? À mbe ko nò ngayi jé ká njù ngo kí ndâ nò mì wó lá?

⁸ A 'bí 'duù 'do muu to tí nó ká je wotí bà 'dè có tí nó náa ye kpónó kù 'dè nó ji ye? Nìno me gbèe có tí nó mì Mòze nó lá? ⁹ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mòze máa, «'Duù 'ví ẹ̀re nje mò'dú tí nó mbe kù gbì cù nó lá.» À kpónó kpolo mì Mbíri me có tí mò'dú cuki? ¹⁰ Mòze 'dè có tí nò 'dáá gí me tacó tí ndoo lá? Mòze cu có tí nò mí gbí wáràgà a i tacó tí ndoo, tacó mbe ji njí kù kojo có lli a i mítí i gbí po njí mì wó; bìndi mbe gbì cù kù kojo có lli a i mítí bà òndi náa mbe njí bà je ji yí gí tàkò nèté mì wó nò. ¹¹ Káa à má a ze ká rọ̀ nji òndi mì Mbíri mí gbí njembí yo, bà je ndâ tó i muu to tí nó ji ze gii kpolo ji yo ta òndi kpokèjì ngayi? ¹² À má mì ndâ 'bí ka ze mbe kù ma có mì Mbíri ji yo a yúco tacó bà 'de ndâ i tí nò 'do mì yo, yúco mì ze me gbolò ndii òndi ndú lá?

Ta ndâ òndi òndi 'dáá gí, ze 'vee bà yúco mì ze nò lá. Ze kù kònò ndâ i 'dáá gí, tacó wàa ze 'ví volo ta kpokèjì bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri ji yo lá. ¹³ Yo òndi ni ngbàrángà'i gí, máa, ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà nèté gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa ndâ mbe kù waa mbelè mí bàndò bà ci i ji Mbíri kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká bàndò bà waa mbelè ji Mbíri. ¹⁴ Bìndi-Mbíri delè gii 'dè káa gbèe òndi có tí nò máa, ndâ 'duù tí nó mbe kù ma Banga-Ngú-Có nó 'ví zò i 'do gbí bà ma Banga-Ngú-Có.

¹⁵ Káa ye kpónó kù zò i me 'do gbí nèté bà ma Banga-Ngú-Có go có tí nò náa Bìndi-Mbíri 'dè nò lá. Ye delè kpónó kù cu wáràgà ji yo me tacó bà yù i-zó-zò 'do tí yo nò lá. Tacó a nìkì káa bà cì ye ta go á co tí bà ma Banga-Ngú-Có mì ye ji yo tacó i-zó-zò. ¹⁶ Ye bà wu gbí tí ye máa ye a mbe ma Banga-Ngú-Có nò wálá. Tacó bà ma Banga-Ngú-Có a nèté náa a Bìndi-Mbíri ká cu nanaka mítí ye. ¹⁷ Ye kùtàá má kù bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có 'do gbí 'dóó có mì ye gbí njembí ye, ye bà zò i 'do gbí gí. Káa à me éno lá. Có a òndi máa, bà ma Banga-Ngú-Có a nèté náa Mbe tí ndoo ká le mítí miji ye go wú, náa kpokèjì bà ja miji ye 'do gbí wálá nò. ¹⁸ À má éno, ye bà 'de gbí bà ma Banga-Ngú-Có a yè? Ye bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ká sínò. Ye bà 'vee bà i gbí bà ka wu'o mì ye wálá.

¹⁹ Ye me i-zógó-zogo mì ndâ 'duù lá, káa ye gii si tí ye tí i-zógó-zogo mì ndâ 'duù, tacó wàa, ye 'ví 'de ta tó lli 'ví gítí bà zaa ndú ji Bìndi-Mbíri. ²⁰ Ze má ta ndâ Jùdèyà, ye kù bàkà tí ye tí Jùdèyà, tacó wàa ye 'ví 'de ta lli 'ví gítí ndú. Ze má ta ndâ mbe kù bàkà go có mì Mòze, káa ye me mbe kù ru ndi có mì Mòze lá, ye delè kù bàkà go có mì Mòze, tacó wàa ye delè 'ví 'de ta lli 'ví gítí ndâ mbe kù bàkà go có mì Mòze. ²¹ Ze má ta ndâ 'duù òndi mbe kù bàkà nèté me ta có mì Mòze lá nó, ye bàkà nèté ta có mì Mòze lá. ²² Ze

má ta ndâ 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nó, ye bàkà tí ye tí mbe wotí lá. Ye kú me ndâ i tí nó 'dáá gí tacó bà 'de ta l'vì gítí bà 'vala ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú.

²³ Ye kú bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí ta rẹ̀ mì Banga-Ngú-Có, tacó wàa ye 'ví 'de ta tó i gbí Banga-Ngú-Có. ²⁴ Yo ñò ni gí máa, ndâ 'duù má kú gbòò'bè, à kú je i ká ji 'duù ñinó mbe kpò ndâ ka wó 'dáá gí nó? ²⁵ Ndâ mbe kú gbòò'bè 'dáá gí kú ɾu káa ndi có tí nó náa à 'dè ji ndú, máa ndú 'ví bàkà go yí nò. Ndú kú bàkà go có tí nó tacó bà 'de i ñinó mbe dù tí ká lá nò. Káa ndoo kú 'de gbí bà gbòò'bè ñindi ndoo a i ñinó mbe dù tí ká nò. ²⁶ Tacó éno, ze má kú gbòò'bè bà ì ngèlè ta 'duù, ye kú ì ngèlè me ká maa éno gí ká lá. Ze delè má kú dòmò tí ze ta 'duù, ye dòmò kùnga to lá. ²⁷ Ye kú kpòlo tí d'ii ye, tacó wàa ye ta o 'dáá gí 'ví bàkà tí go có mì ye gbí muu ye. Tacó ndâ-'bí-lá, ye kú ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'bí ka ye káa i ta rẹ̀ ye gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kú ma nó wálá.

10

Yo 'ví ùlù ndâ sú mbíri lá

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí ña i tí nó mbe 'de ndâ ká gù ndoo dígísèé si ndú gbí kángáá nga ngoò nó kuu tí ye, ndâ ná'vindí. Mbíri dígísèé kú túbà kpokèji ji ndú ta bà si kùlù mù kú tè kùro ndú; Mbíri delè giì si ndú 'dáá gí di Bí-bi Kàpá gí tito ta o bà ñjè nó mì ndú 'do Másìri ta vò i tí ndú wálá.

² Mbíri táánò caka tí ndú 'dáá gí ta rẹ̀ mì Mòze mí gbí kùlù mù, delè mí tà ngo gbí pù Bí-bi Kàpá. ³ Ndú táánò 'dáá gí zò gbèe i-zò-zò tí nó mbe gí ji ndú 'do mì Mbíri nó gí. ⁴ Ndú delè 'dáá gí ñjù gbèe ngo tí nó mbe gí ji ndú 'do mì Mbíri nó gí. Ndú táánò kú ñjù ngo 'do gbí díí mì Mbíri mbe kú ko tàkò ndú muu nó nò. Díí tí nó táánò a Bìndi-Mbíri. ⁵ Kpèti ká éno, tàkòcò Mbíri táánò peteke gítí ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú lá. Tacó éno, ndâ 'duù tí nó náa tàkòcò Mbíri peteke gítí ndú lá nò, giì cì ká kpàsilàa ta muu nó gbí kángáá nga ngoò.

⁶ Ndâ vò i tí nó táánò mbe 'de ndâ 'duù tí nó náa tàkòcò Mbíri peteke gítí ndú lá nó kú túbà ji ndoo, máa, ndoo 'ví dù ta go ndâ vò i go ñindi ndú dígísèé nò lá. ⁷ Ndoo delè 'ví kucuku muungbó ndoo mí kùro ndâ 'bí sú mbíri, go i mì ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú dígísèé á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ndâ 'duù giì kí tí ndú to, ndú giì zò i, ndú giì ñjù pe, bìndi ndú giì a gí yaà gí bà dù ɾu kùro ndâ sú mbíri,» nó lá. ⁸ Ndoo 'ví gbètèkè tí ndoo gbí òkò tí ndoo, go ña i mì ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú dígísèé náa ku giì zi ta ndâ 'duù 'do tí ndú 23,000 gbí gbèe ɾi, nó lá. ⁹ Ndoo 'ví tala wotí mì Mbe tí ndoo, go i mì ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo dígísèé nó lá, tacó ndâ kpoo giì mii ndâ mbe tala yí nó léé gí. ¹⁰ Yo 'ví 'dè ngùrù-ngùrù có gítí Mbíri lá, tacó ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo dígísèé bàkà éno, bìndi mbe voloko gbí ndâ i giì voloko gbí ndú léé gí.

¹¹ Ndâ i tí nó bàkà tí míti ndú dígísèé tacó bà túbà ji ndâ 'bí 'duù. Bìndi à giì cu ndú mí gbí wáràgà tacó bà ci ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kú 'vala kpónó jé'déé gí nje o kùro ndòngbù o nò.

¹² À má éno, 'duù ñinó mbe kú koɾo có éno máa, yì kpónó a i gbí òkò tí yo nó, 'ví kpòlo tí wó, má wálá yí bà 'va tí wó to. ¹³ Ndâ i ñinó mbe kú yòngò wò gítí vò i nó káa gbèe ndâ i tí nó mbe kú yòngò ndâ 'bí 'duù go wò nò 'dáá gí gítí vò i. Káa wò 'ví tee mí gbí muu lo éno máa, Mbíri bà si 'bí i 'ví yòngò wò gítí vò i ndii muu wotí mì lo wálá. Tacó ta o tí nó náa

'bí i má kù yòngò 'duù gítí vò i nó, Mbířì bà túbà kpokèjì bà kpò muu i tí nò jì yí gí.

¹⁴ À má éno, ye kù kpo-gbí-tà-tù yo, máa, yo dù janga-jàngá gí ndii 'do tí ndá sú mbířì, ndá tó kómbe ye. ¹⁵ Ye kù 'dè có jì yo tí ndá 'duù ñinó ta muu kuu tí yo nó. À má éno, yo 'viiki gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nó. ¹⁶ Ndoó má kù zèè 'visí tí nó náa Mbířì je jì ndoo tí i-nambee, náa ndoo kù 'dè ñikì maa jì Mbířì ta o tí nó náa ndoo kù zèè nó, ndoo kù gbo nó me gbí bà ñjù mbelè Bìndi-Mbířì lá? Káa kù kò tí nó náa ndoo kù ki'viki gbí nó, ndoo kù gbo nó me gbí bà zò ò Bìndi-Mbířì lá? ¹⁷ Kù kò tí nó náa ndoo ta ña mbè muu ndoo nó kili gí bà zò nó lê má ká gbaànjé, gbí éno máa, ndoo 'dáá gí a gbèè ò. Tacó ndoo 'dáá gí gbo ká mí gbí gbèè kù kò.

¹⁸ Yo kořo muu yo á gítí ndá Ìzìriyélì gí. Bándò bà ci i jì Mbířì mì ndá 'duù tí nó táánò mbe kù kili kù zò gbèè nó tí nó náa à waa mbelè wó jì Mbířì nó me ká gbaànjé lá? ¹⁹ Gbí có tí nó kpónó náa ye 'dè nó máa yè? À gbí tù yo éno máa, mbelè tí nó náa à waa jì sú mbířì nó a cèe i, wèè, sú mbířì tí nó a cèe i? ²⁰ Gbí có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nó gbaànjé me éno lá. Gbí a i éno máa, à kù ci ndá nó tí nó náa ndá 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambee ta Mbířì ni lá waa mbelè ndú nó, a i mítí ndá bándò bà ci i jì ndá sú mbířì, me jì Mbířì lá. Káa go bà ñi kaà mì yo ta ndá sú mbířì tí ye wálá. ²¹ Yo bà zèè 'visí mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gù zèè 'visí mì ndá sú mbířì ká tí tó nó wálá. Yo delè bà zò i mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gù zò i mì ndá sú mbířì ká tí to nó wálá. ²² À tí ndoo a go bà tanga Mbířì gítí bà tò kii? Wotí tí ndoo ndii yí gí?

²³ Ndá 'duù kù 'dè có máa, «À ká go có mì ndoo bà bàkà ndá i ñinó 'dáá gí náa à gbí njembí ndoo.» Káa ndá i 'dáá gí me káa ndá tó i lá. «À ká go có mì ndoo bà bàkà go ñinó á gbí njembí ndoo.» Káa ndá i 'dáá me káa ndá i mbe koni ndoo lá. ²⁴ Káa 'duù 'ví kořo tó i me ká gítí miři wó cuki lá. Yí 'ví kořo jì ndá 'bí ka wó delè.

²⁵ 'Duù 'ví me kpìkì-kpìkì gítí bà zò yá ñinó náa yí sè 'do bándò bà waa nó nó lá. ²⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì, máa, «To tí nó, ta ndá i muu to tí nó 'dáá gí, a ndá i mì Mbířì.»

²⁷ 'Bí 'duù ñinó náa yí me mbe ùnje gítí Bìndi-Mbířì lá nó má tè'é tí lo gítí i-zó-zò á 'bá mì wó, wò má ya gí kà, wò 'ví 'vee ñe ña i-zó-zò tí nó mbe yee kùro lo gí nó lá. ²⁸ Káa 'bí 'duù tí ka lo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbířì, náa njembí wó yù lá, má 'dè có jì wó máa, «À ci i-zó-zò tí nó jì ndá sú mbířì gí,» wò 'ví zò i-zó-zò tí nó lá, tacó tí wó, delè gítí có mì njembí. ²⁹ Ye kù ñi me njembí lo lá. Ye kù ñi a njembí ka lo tí nó. Tacó ñe i tí nó bà si ye 'ví bàkà nèté ta có mì 'bí ka ye nó 'ví dù a yè? ³⁰ Ye lê má 'dè ñikì maa jì Mbířì tacó i-zó-zò tí nó náa ye zò nó gí, à je 'bí 've 'duù gítí bà 'vee gbí nje ye tacó bà zò i tí nó náa ye 'dè ñikì maa jì Mbířì tacó gí nó a yè?

³¹ Wò má kù zò i, zò ta bà ùlù Mbířì. Wò má kù ñjù i, ñjù ta bà ùlù Mbířì. ³² Wò 'ví kpolo tàkòcò ndá Jùdéyà lá; wò 'ví kpolo tàkòcò ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó lá; wò delè 'ví kpolo tàkòcò ndá 'duù mì Mbířì mbe kù kili ta ñe Bìndi-Mbířì nó lá. ³³ Yo 'ví tala bà peteke tàkòcò ndá 'duù 'dáá gí gbí ña ndá i 'dáá gí á go ñinó náa ye kù bàkà nó. Ye kù pà tó i me ká gítí miři ye cuki lá. Ye kù pà tacó tí ndá 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndú 'ví 'de ta 'válá.

11

Ndá kpokèjì bà ùlù Mbířì

¹ Yo dù tí ndâ mbe mèlè ndi ye, á go bà dù ye tí mbe mèlè ndi Bindi-Mbíri nò. ² Ye kù ùlù yo, tacó mbí yo kuu tí ye ta o 'dáá gí, delè tacó yo kù ọ káa ndi kpokèjì tí nó náa ye táánò túbà jì yo nò.

³ Káa à gbí njembí ye a go bà 'dè có jì yo máa, yo 'ví nò ni éno máa, Bindi-Mbíri a gba mì ndâ 'dakò 'dáá gí, káa 'dakò a gba mì nawù wó, bìnidi Mbíri a gba mì Bindi-Mbíri. ⁴ Tacó éno, 'dakò má 'deke tí wó jì Mbíri ta i tí muu wó, yí delè má ma có mì Mbíri kùro ndâ mbè 'duù ta i tí muu wó, gbí éno máa, yí si Mbíri tí i lá. ⁵ Káa niì má 'deke tí wó jì Mbíri ta i tí muu wó wálá, yí delè má ma có mì Mbíri mí kùro ndâ mbè 'duù mbe kili kù bàkà i-Mbíri, gbí éno máa, niì tí nò si kù wó tí i ọ wó lá. Nìno ká goólá niì tí nò ta kùsu muu wó nò. ⁶ Tacó niì má gala bongo mítí muu wó lá, à 'vii ta yí káa bà 'dii muu wó gí. Káa bà 'dii muu niì lê má a có nò, bà waa tí se muu wó gí to delè má a có nò, à nìkì éno máa yí gala bongo mítí muu wó.

⁷ 'Dakò 'ví te i mítí muu wó ta o tí nó náa yí má kù 'deke tí wó jì Mbíri nó lá, tacó 'dakò a ngba Mbíri, yí delè a cè kózò tí Mbíri, káa niì a ngba 'dakò. ⁸ Tacó Mbíri táánò suu 'dakò me 'do tí niì lá, yí suu a niì 'do tí 'dakò.

⁹ Mbíri delè táánò suu 'dakò me tacó tí niì lá, yí suu a niì tacó tí 'dakò. ¹⁰ Á má éno, niì 'ví gala bongo mítí muu wó, delè tacó tí ndâ basìlì mì Mbíri.

¹¹ Kpèti ká éno, à má kùro Mbíri, 'bè gbí òkò tí ndâ 'dakò ta niì wálá. ¹² Tacó Mbíri táánò suu niì 'do tí 'dakò, káa a niì kpónó ká kù jò 'dakò. Káa ndâ i 'dáá gí gí 'do mì Mbíri.

¹³ Yo koọ muu yo ta kpéeti yo gí; à me có nò tacó tí niì bà 'deke tí wó jì Mbíri ta bongo tí muu wó wálá nò lá? ¹⁴ Gbàyi-gbàyi se muu a i mì ndâ 'dakò? ¹⁵ Káa à má tí muu niì, à me i banga mì wó lá? Káa Mbíri je gbàyi-gbàyi se muu jì niì tacó bà nguù kùsu muu wó.

¹⁶ Káa à má nje 'duù a kponje gítí có tí nò, có náa ye bà 'visì gí tàkò có mì 'duù tí nó máa, ze nò 'bí tàkìi gítí kpokèjì bà ùlù Mbíri ni kapí nìno lá. Ndâ 'duù mì Mbíri mbe kù kili ta ọ mì Bindi-Mbíri delè nò ni ká lá.

Kô-njewu mì Mbe tí ndoo

¹⁷ Káa à má gítí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè jì yo nó, ye bà ùlù yo wálá. Tacó bà kili yo ta bà muu yo tí ndâ mbe kù kili ta ọ mì Bindi-Mbíri kù gí je ta vò i me gbolò ndii tó i gí. ¹⁸ Kpédélé có náa ye bà 'dè jì yo a nìno máa, ye 'di có éno máa, à lá gbí òkò tí yo ká a 'bè ta o tí nó náa yo má kù kili ta bà muu nò. Káa ye koọ có máa, kòcò yúcó kuu gbí có tí nó náa ye 'di nò. ¹⁹ 'Bè bà dù kuu gbí òkò tí yo ta 'vèrè tí wálá. Tacó wàa, à 'ví nò ta ndâ 'duù nìno gbí òkò tí yo tí ndâ mbe yúcó nó ni ngbàrángà'i. ²⁰ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo nó, yo kù zò ndi yo me kô-njewu mì Mbe tí ndoo lá. ²¹ Tacó ye 'di có máa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo ta o 'dáá gí kù sù go, tacó yo kù jòò i-zó-zò jóó-jòò, káa ndâ 'bí 'duù nìndi ndú kù sa ta pe. ²² A yè ká tí yo! 'Dóó 'bá mì yo, tí bàndò bà zò i ta bà njù i, ká mì yo wálá, wèè, à gbí njembí yo a có bà te nò mí ọ ndâ 'duù mì Mbíri mbe kù kili ta ọ mì Bindi-Mbíri nó, ta ndâ 'duù nìno gbí òkò tí yo tí ndâ mbe yè nó?

²³ Tacó ye táánò nìbà jì yo káa có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò nìbà jì yo nò, máa, Mbe tí ndoo tí Jézù, ta bèbìlì tí nó táánò náa à ba ta ngbù wó nó, je kù kô, ²⁴ yí gii 'dè nìkì maa jì Mbíri, yí gii kì gbí, bìnidi yí gii 'dè có máa, «Nìno a dii ye tí nó tacó tí yo nò, yo zò tacó bà 'va mbí yo tí ye.» ²⁵ Yí gii je 'visì á bìnidi bà zò kô-njewu gbí gbèe ọ kpokèjì tí nó, bìnidi yí gii 'dè có, máa, «'Visì tí nó a 'visì bà njù ngú mùkà mì Mbíri ta yo ta mbelè ye. Ta o tí nó náa yo má kù njù 'visì tí nó, yo 'ví njù tacó bà 'va mbí tí ye.» ²⁶ Tacó ta o tí nó náa yo má kù zò kù kô tí nó, yo delè má kù njù 'visì tí nó nó, yo

kù ma nò a có ku Mbe tí ndoo yee tí o bà gí yí. ²⁷ À má éno, 'duù má zò kù kò mì Mbe tí ndoo, yí delè má njù 'visí mì wó me gbí ña kpokèjì ñìnò náa à tí nó lá, 'duù tí nò bàkà i-nò gítí ndâ dîi ta mbelè Mbe tí ndoo gí.

²⁸ À má éno, 'duù 'ví koṛo gbí kongbó wó kùro bà zò kù kò tí nò, delè kùro bà njù 'visí tí nò. ²⁹ Tacó 'duù má 'viiki gbí kongbó wó kùro bà zò kù kò tí nò lá, yí delè má 'viiki gbí kongbó wó kùro bà njù 'visí tí nò lá, yí zò nò a bà waa có mítí wó, yí delè njù nò a bà waa có mítí wó. ³⁰ Ñìnò a gbí nderè có tí nò náa ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo ká zò-zò ta nò'o tí ndú; ku delè kù mîi ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí yo nò ká nò. ³¹ Ndoò kùtáá má 'viiki gbí kongbó ndoo léé éno kùro bà zò i-zó-zò mì Mbe tí ndoo, yí bà waa có mítí ndoo wálá. ³² Káa Mbe tí ndoo má waa có mítí ndoo, yí bàkà éno tacó bà je muu ji ndoo, tacó wàa, à 'ví waa có mítí ndoo go i mì ndâ 'bí 'duù lá.

³³ À má éno, yo má kili tacó bà zò i-zó-zò mì Mbe tí ndoo, yo 'ví ù ndi ndâ 'bí ka yo kùro bà 'bità bà zò i, ndâ ná'vindí. ³⁴ Káa à má a go ká tí 'duù, si yí 'ví yè yí wó 'do 'bá mì wó kùro bà kili yo gítí i-zó-zò mì Mbe tí ndoo. Tacó wàa, Mbe tí ndoo 'ví waa có mítí ndoo tacó bà zò gàmàtà lá. Ye bà 'dè có gítí sè ndâ 'bí i ji yo ta o tí nó náa ye má ya gí mì yo ká gí.

12

Ndâ i-nambeè 'do mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má gítí ndâ i-nambeè mì Mbíri, go bà ngùù có 'do tí yo tí ye wálá, ndâ ná'vindí. ² Yo ñò ni gí, máa, ta o tí nó táánò si yo ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndâ sù mbíri ta nje tí ndú tacó bà 'dè có wálá nó soloko yo 'do tí jáá kpokèjì gí. ³ Káa ye kpónó kù bàkà yo 'ví ñò ni éno máa, 'bí 'duù mbe kù 'dè có ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri jé mbe 'dè có máa, «Mbíri ì njà mítí Jézù gí,» nò wálá. 'Bí 'duù delè jé mbe 'dè có máa, «Jézù a Mbe tí ndoo,» nò wálá, sè káa ñìnó máa a Bèri-mì-Mbíri ká je wotí bà 'dè éno ji yí.

⁴ Ña ndâ i-nambeè mì Mbíri tende-tende, náa gbèe Bèri tí nò kù njèè ji ndâ 'duù. ⁵ Ña ndâ kpokèjì bà bàkà nèté tende-tende, káa ndoo kù bàkà ndú 'dáá ká ji gbèe Mbíri. ⁶ Ndâ cè bà bàkà i tende-tende, káa à káa gbèe Mbíri ká kù bàkà ndâ i tí nò ji ndâ 'duù. ⁷ Mbíri túbà tí Bèri mì wó ji ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, tacó wàa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví 'de i gbí wó. ⁸ Bèri-mì-Mbíri kù je ji 'bí 'duù a bà 'di gbí-o tacó bà kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù. Gbèe Bèri tí nò giì je ji 'bí 'duù a muu tacó bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù. ⁹ Yí giì je ji 'bí 'duù a bà tee njembí mítí Mbíri, bìndi ji 'bí 'duù a wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'o. ¹⁰ Yí giì je ji 'bí 'duù a wotí bà bàkà ndâ serè, ji 'bí 'duù a wotí bà ma có mì Mbíri, ji 'bí 'duù a muu tacó bà ñò 'bè gbí òkò tí ndâ bèri ni, ji 'bí 'duù a wotí bà 'dè ndâ tende ña nje có, bìndi ji 'bí 'duù a muu tacó bà 'dè gbí ndâ tende ña nje có. ¹¹ Gbèe Bèri tí nò gbaànjé nò bàkà nèté bà njèè ndâ i tí nò gbaànjé-gbaànjé ká 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó.

Ndâ bà to me mbè tí gbèe dîi

¹² Dîi 'duù ká gbaànjé, káa ndâ bà to tí me mbè, káa ndâ bà to tí nò mbe me mbè nò 'dáá káa gbèe dîi. À delè go éno ta Bindi-Mbíri; yí a gbèe dîi, ta ndâ bà to tí wó me mbè. ¹³ Tacó gbèe Bèri tí nó táánò mbe caka tí ndoo nó, caka tí ndoo tacó bà bàkà ndoo tí gbèe dîi Bindi-Mbíri. Ndoò má a ndâ Jùdéya, ndoo má a ndâ Ìgírìgì, ndoo máa ndâ i-zógó-zogo, ndoo má me

ndâ i-zógó-zogo lá, àá táánò je ji ndoo 'dáá gî káa gbèe Bèrì wàa ndoo 'ví njù .

¹⁴ Dii 'duù me káa gbèe bà to tí wó lá, a ndâ bà to me mbè. ¹⁵ Kpázà kò 'duù kpónó má 'dè có máa, «Ye me 'bí 'duù lá, à má éno ye me bà to tí dii 'duù lá,» ñinò bà dù me có mbe si yí 'ví dù tí bà to tí dii 'duù lá ká nò lá. ¹⁶ Tù 'duù delè má 'dè có máa, «Ye me bà to tí dii 'duù lá, tacó ye me ọ 'duù lá,» ñinò bà dù me có mbe tii yí 'do tí bà dù tí bà to tí dii 'duù ká nò lá. ¹⁷ Ndâ bà to tí dii 'duù táánò 'dáá má káa ọ wó, 'duù tí nò bà 'di có ta yè? Káa ndâ i tí dii 'duù táánò 'dáá má káa tù, 'duù tí nò bà nò ndâ i ta yè? ¹⁸ Káa Mbíri kpoko ndâ bà to tí dii ndoo mítí ndoo ká go có mì wó gbí njembí wó. ¹⁹ Yí táánò má suu ndâ bà to tí dii ndoo 'dáá ká tí gbèe ọ a i, dii ndoo táánò bà dù go yè? ²⁰ À má go ñinó kpónó nó, ndâ bà to tí dii 'duù me mbè, káa dii 'duù ká gbaànjé.

²¹ Wotí bà 'dè có mì ọ 'duù ji 'bí wó máa, «Nèté mì ye ta wò wálá,» nò wálá. Wotí bà 'dè có mì muu delè ji ndâ kpázà kò máa, «Nèté mì ye ta yo wálá,» nò wálá. ²² Có kpónó giù dù a ñinó máa, ndâ bà to ñinó tí dii ndoo mbe me délékè nó, a ndâ bà to ñinó náa ndú má wálá, káa ndoo wálá nò; ²³ bìnidi ndâ bà to ñinó náa ndoo si ndú tí cèe i lá nó, a ndâ ñinó náa ndoo kù kpolo tí ndú tí kpò; káa ndâ bà to ñinó tí ndâ bà nò nó, a ndâ bà to ñinó náa ndoo kù ngùù ndú 'do ẹ ọ ndâ 'duù, ²⁴ ndii ndâ banga bà to gî. ²⁵ Káa Mbíri suu dii ndoo, bìnidi yí giù te duù mítí ndâ bà to ñinó náa có tí ndú kpolo maa-maa lá nò. À má éno, 'bè 'ví dù gbí òkò tí ndâ bà to tí dii 'duù lá, tacó wàa ndú 'dáá gî 'ví bàkà nèté toko gbaànjé. ²⁶ 'Bí bà to tí ndoo gbaànjé má kù mìlìsé, sè ndâ 'bí bà to tí ndoo 'dáá gî delè kù mìlìsé. Káa à má kù ùlù 'bí bà 'bí to gbaànjé, sè ndâ 'bí ñinó 'dáá gî ta líkí'o tí ndú.

²⁷ Yo kpónó toko gbaànjé 'dáá gî bàkà a gbèe dii Bìnidi-Mbíri. Káa yo gbaànjé-gbaànjé a ndâ tende bà to tí wó. ²⁸ Bìnidi gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta ẹ mì Bìnidi-Mbíri, Mbíri bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ tú mì Jézù, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe ma có mì wó tí Mbíri, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe nibà i, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe bàkà seẹ, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'vala ndâ 'duù 'do gbí nò'o, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe koni ndâ 'duù, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe bàkà ndâ 'duù 'ví bàkà nèté toko gbaànjé, bìnidi ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'dè có gbí ndâ 'bí tende ọ a nje có. ²⁹ Yo 'dáá gî a ndâ tú? Yo 'dáá gî a ndâ mbe ma có mì Mbíri? Yo 'dáá gî a ndâ mbe nibà i? Áá mì yo 'dáá gî a wotí bà bàkà ndâ seẹ? ³⁰ Yo 'dáá a ndâ mbe 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ nò'o? Yo 'dáá gî a ndâ mbe 'dè ndâ 'bí tende nje có? Yo 'dáá gî a ndâ mbe 'dè gbí ndâ tende nje có? ³¹ Yo koro có gítí ndâ i-nambeè ñinó á gàà gí yaà nò.

Ye kpónó bà tubà kpokèji ñinó mbe nìkì gé ndii gí nó ji yo.

13

Tó bà zè tí

¹ Ye kpétí má ni bà 'dè ndâ kpíkpa'dà ọ a nje có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, bìnidi ye giù 'dè nje có mì ndâ basili toko mítí ndú, káa njembí ye me njembí ba zè Mbíri lá, Mbíri nìkì lá, ndâ có tí nò náa ye kù 'dè nò gbí tù Mbíri ká go mòngò gbí tù bô. ² Ye kpétí káa mbe 'dè kòcò ta wotí mì Bèrì-mi-Mbíri, Bèrì kpétí má je ji ye káa muu tacó bà 'di gbí ndâ có kóó mì Mbíri 'dáá gî, yí delè kpétí má je ji ye káa bà tee njembí ye mítí Mbíri tí ọ a ñinó náa ye kù mèrèkè a ndâ kpo-kpò gú 'do tí bàndò mì ndú nó, káa njembí ye má me njembí bà zè Mbíri lá, ye jéé kùro Mbíri me i lá. ³ Ye kpétí má njèè ndâ i mì ye 'dáá gî ji ndâ mbe yè, ye kpétí má si à 'ví doo

ye ta wu, wàa ye 'ví cì gî, káa njembí ye me njembí bà zè Mbírì lá, ndâ i tí nò náa ye bàkà nò me tó i ji ye gbaànjé lá.

⁴ Njembí bà zè Mbírì a bà kònò tí, ta bà bàkà nambeè. Njembí bà zè Mbírì me kù lá, njembí bà zè Mbírì me bà wu gbí tí 'duù ta kpéetí wó lá, ⁵ njembí bà zè Mbírì me bà 'dè mbè có lá, à delè me ju njembí lá. Njembí bà zè Mbírì me bà nanaka muu mítí i ñinó mbe nìkì ká tí lo ta kpéetí lo nó lá; à me bà dù tí gírí'dú lá, à delè me bà mò ndâ 'duù 'do tí lo gí 'dè lá. ⁶ Njembí bà zè Mbírì me bà dù ta líkí'o bà bàkà vò i lá; njembí bà zè Mbírì a bà dù ta líkí'o bà bàkà i ñinó dú nò. ⁷ Njembí bà zè Mbírì tì muu ndâ i 'dáá gî, ùnje gítí ndâ i 'dáá gî, koṛo có lì mítí ndâ i 'dáá gî, kònò ndâ i 'dáá gî.

⁸ Bà ma có mì Mbírì bà cee gî, bà 'dè ndâ tende ña nje có bà cee gî, bà dù ta muu tí 'duù bà cee gî, káa ndòngbú bà dù ta njembí bà zè Mbírì wálá. ⁹ Tacó mbe nò Mbírì nì cee jé wálá, mbe ma có mì Mbírì ta kábà delè jé wálá. ¹⁰ Káa ta o tí nó náa i ñinó ta bà lê tí wálá nó bà gí nó, i ñinó ta bà lê tí nó bà cee gî.

¹¹ Si ye táánò gbí 'viì nó, ye kù 'dè có ká go i mì 'viì, ye kù koṛo có ká go i mì 'viì, ye kù 'viiki gbí có ká go i mì 'viì. Káa ye kpónó mà giì gí tí 'dakò gî, ye giì si ndâ i-'viì 'dáá gî mí to gî. ¹² Ndoò kpónó kù nò cè tí Mbírì me ngbàrángà'i lá; ndoo kù nò yí ká tùrúwàa go i gbí 'deèngàmbé nò. Káa ndoo kèjì gí bà zeke gbíro ndoo ta ndú. Ye kpónó nò yí nì cee lá, káa ye kèjì gí bà nò yí nì cee a go ñinó náa yí kpónó nò ye nì cee ta ndâ có gbí njembí ye 'dáá gî nò.

¹³ Káa ndâ i ñinó náa ndú kpónó kuu tí nó, a bà tee njembí mítí Mbírì, ta bà koṛo có lì mítí Mbírì, giì je njembí bà zè Mbírì; káa kpóló-kpolo i gbí òkò tí ndâ i tí nò ta'ò nò 'dáá gî a njembí bà zè Mbírì.

14

Ndâ 'bí i-nambeeè kpòò 'do mì Bèri-mì-Mbírì

¹ Yo ka wu'o tacó bà 'de njembí bà zè Mbírì. Yo delè 'ví koṛo có tí kpoò gítí ndâ i-nambeeè mì Mbírì. Káa yo 'ví koṛo có gítí bà ma có mì Mbírì ndii ndâ 'bí i 'dáá gî. ² 'Duù ñinó mbe kù 'dè ndâ tende ña nje có nó kù 'dè có me ji ndâ 'duù lá, yí kù 'dè có a i ji Mbírì. Tacó 'duù mbe 'di gbí có tí nò náa yí kù 'dè nò wálá, tacó yí kù 'dè a ndâ có kóó mì Mbírì ta wotí mì Bèri. ³ Káa mbe kù ma có mì Mbírì kù 'dè có a i ji ndâ 'duù, yí kù koni a ndâ 'duù, yí kù je a wotí ji ndâ 'duù, yí delè kù 'dèè a njembí ndâ 'duù. ⁴ 'Duù ñinó mbe kù 'dè ndâ tende ña nje có nó kù koni káa tí wó ta kpéetí wó cukì, káa mbe kù ma có mì Mbírì kù koni a ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì 'dáá gî.

⁵ Có gbí njembí ye ji yo éno máa, yo 'dáá gî 'ví dù tí ndâ mbe 'dè có gbí ndâ tende ña nje có. Káa yo kùtàá má dù 'dáá tí ndâ mbe ma có mì Mbírì, àà bà nìkì ndii bà 'dè ndâ tende ña nje có gî. Tacó mbe ma có mì Mbírì a gbolò 'duù ndii mbe 'dè ndâ tende ña nje có tí nò gî, sè káa ñinó 'bí 'duù mbe 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nò 'ví dù kuu tacó bà koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má kuu tí. ⁶ Ye kpónó má ya gí mì yo kà kù 'dè có ji yo gbí ndâ tende ña nje có, káa mbe 'dè gbí ndâ có tí nò náa ye kù 'dè nò ji yo wálá, tó i mì ye bà dù ji yo a yè, ndâ tó kómbe ye? Có tí nó bà 'dè gbí có kóó mì Mbírì ji yo wálá, có tí nó bà je muu ji yo wálá, có tí nó bà ma có mì Mbírì ji yo wálá, có tí nó delè bà nìbà i ji yo wálá.

⁷ Yo koṛo có gítí ndâ rònogo gi, yo delè 'ví koṛo có gítí mòngò gi, ndú me ndâ wu i lá, káa 'bè má gbí òkò tí kòcò ndâ nji rònogo 'dáá gí má wálá,

ṣà r̀̀ngò tí ǹ̀ò bà gb̀̀ì jì yò a ṣà c̀̀è ỳ̀è? ⁸ Káá m̀̀be o m̀̀ng̀̀ò má o me tí m̀̀ng̀̀ò-g̀̀ó lá, a 'di ká bà 'vee bà zí'i-g̀̀ó? ⁹ Yo delè ká go é̀̀nò; yo má 'dè có gb̀̀í tendè ṣà ǹ̀je có náá ndá 'duù 'di gb̀̀í ndá ǹ̀je có tí ǹ̀ò ngbárángà'i lá, ndú bà 'di gb̀̀í ndá có mì yò ǹ̀ò éé? Tacó yo kú 'dè có gí gb̀̀í pípìrì sínò. ¹⁰ Ndá ṣà ndá ǹ̀je có muu to tí nó me m̀̀bè; káá 'bí ǹ̀je có ta gb̀̀í wálá ǹ̀ò wálá. ¹¹ Káá 'duù má 'di gb̀̀í ṣà tendè ǹ̀je có tí nó náá wò kú 'dè nó lá, yí a tendè 'duù jì wò, wò delè a tendè 'duù jì yí. ¹² À má é̀̀nò, yo ka wu'o a i tacó bà 'de ndá i-nambee ñinó m̀̀be kú konì ndá m̀̀be kú kili ta r̀̀è mì Bìndi-Mb̀̀írì t́kà'i ǹ̀ò, l̀̀e náá go i-nambee 'do mì B̀̀èrì-mì-Mb̀̀írì ká tí yò ǹ̀ò.

¹³ Tacó é̀̀nò, 'duù má kú 'dè có gb̀̀í tendè ṣà ǹ̀je có, yí 'ví 'deke tí wó jì Mb̀̀írì máa, Mb̀̀írì 'ví wu 'bí 'duù m̀̀be 'dè gb̀̀í ǹ̀je có tí ǹ̀ò jì ndá 'duù.

¹⁴ Tacó ye má 'deke tí ye jì Mb̀̀írì gb̀̀í tendè ṣà ǹ̀je có, gb̀̀í é̀̀nó máa, ye kú 'deke tí ye ta njembí ye, káá ye 'di gb̀̀í có tí ǹ̀ò lá. ¹⁵ Có a ñinó máa ye 'ví 'deke tí ye jì Mb̀̀írì gb̀̀í ṣà ǹ̀je có ngàyi wè? Ye bà 'deke tí ye jì Mb̀̀írì gb̀̀í ṣà ǹ̀je có ñinó náá ndá 'duù 'dáá 'di gb̀̀í gí ǹ̀ò. Bìndi ye 'ví c̀̀è c̀̀è gb̀̀í ndá tendè ṣà ǹ̀je có, ta ǹ̀je có ñinó náá ye 'di gb̀̀í gí nó, só gí. ¹⁶ Tacó wò má kú ù̀lù Mb̀̀írì gb̀̀í tendè ṣà ǹ̀je có mì r̀̀ègbà tí 'bí 'duù ñinó m̀̀be 'di gb̀̀í ṣà ǹ̀je có tí ǹ̀ò lá nó, 'duù tí ǹ̀ò bà ǹ̀i «À go-i-tí-nò» gí tàkò bà ù̀lù Mb̀̀írì mì lo ǹ̀ò ta ṣà kpokèjì ngàyi? ¹⁷ Tacó wò kpèti má kú ù̀lù Mb̀̀írì ta banga tí, káá 'duù tí nó r̀̀ègbà tí lo nó 'di gb̀̀í ṣà ǹ̀je có mì lo ǹ̀ò lá, banga bà ù̀lù Mb̀̀írì mì lo ǹ̀ò bà konì 'duù tí ǹ̀ò wálá.

¹⁸ Ye 'dè ñikì ma jì Mb̀̀írì tacó ye ni bà 'dè có gb̀̀í tendè ṣà ǹ̀je có ndii yo 'dáá gí. ¹⁹ Káá ta ndá ṣà ñinó 'dáá gí, ye má gb̀̀í òkò tí ndá m̀̀be kú kili ta r̀̀è mì Bìndi-Mb̀̀írì, à ñikì tí ye káá bà 'dè kpèti káá ndá ñi có vô cuki gb̀̀í ṣà ǹ̀je có ñinó náá ndá 'duù 'dáá gí 'di gb̀̀í gí tacó bà ñibà i jì ndú, á có tí bà 'dè m̀̀bè có káru-karu-kàrù gb̀̀í tendè ṣà ǹ̀je có ñinó náá ndú 'di gb̀̀í lá ǹ̀ò.

²⁰ Yo koṣo có go i mì ndá 'viì lá; ndá kómbe ye. Yo dù go ndá dó 'viì tí ndá m̀̀be bàkà vô i lá, káá yo 'ví bàkà i go i mì ndá 'duù ñinó náá muu ndú njaanga gí ǹ̀ò. ²¹ À cu mì gb̀̀í wáràgà mì Mòze máa, kòcò Mb̀̀írì máa, «Ye bà si a ndá tendè 'duù 'ví 'dè có gb̀̀í ǹ̀je ye jì ndá 'duù mì ye gb̀̀í ndá tendè ṣà ǹ̀je có.»

²² À má é̀̀nò, bà 'dè có gb̀̀í ndá tendè ṣà ǹ̀je có me i m̀̀be túbà wotí mì Mb̀̀írì a jì ndá m̀̀be ù̀nje gítí Bìndi-Mb̀̀írì gí nó lá, à a i tacó tí ndá m̀̀be ù̀nje gítí Bìndi-Mb̀̀írì lá. Káá bà ma Banga-Ngú-Có me i tacó tí ndá m̀̀be ù̀nje gítí Bìndi-Mb̀̀írì lá lá, à a i tacó tí ndá m̀̀be ù̀nje gítí Bìndi-Mb̀̀írì gí.

²³ Tacó é̀̀nò, yo tí ndá m̀̀be kú kili ta r̀̀è mì Bìndi-Mb̀̀írì má kili ta bà muu yo 'dáá gí, bìndi yo kú 'dè có gb̀̀í ndá c̀̀è ṣà ǹ̀je có, 'bí tendè 'duù, tí 'duù ñinó m̀̀be ù̀nje gítí Bìndi-Mb̀̀írì lá nó, má 'de yo tí, yí bà go mà tí yo wálá?

²⁴ Káá yí má 'de yo kili ta bà muu yo é̀̀nò kú ma a có mì Mb̀̀írì, yí bà nò tí wó gí, máa ndá yí a m̀̀be bàkà vô i. Bìndi ndá có tí ǹ̀ò náá yí 'di 'do gb̀̀í ǹ̀je yo ǹ̀ò bà si yí 'ví 'visì muu wó 'do tí ndá vô kpokèjì mì wó gí. ²⁵ Ndá có tí ǹ̀ò náá yí 'di 'do mì yo ǹ̀ò bà yù gb̀̀í ndá vo-vò có kóó tí nó gb̀̀í njembí wó nó 'dáá gí sè gí. Bìndi yí bà 'bu gb̀̀íro wó mí to kú ù̀lù Mb̀̀írì ta ǹ̀je wó, máa Mb̀̀írì dú kuu ta yo.

Ṣà kpokèjì bà bàkà i gb̀̀í òkò tí ndá m̀̀be kú kili ta r̀̀è mì Bìndi-Mb̀̀írì

²⁶ À má é̀̀nò, yo tí ndá m̀̀be kú kili ta r̀̀è mì Bìndi-Mb̀̀írì má kili ta bà muu yo 'dáá gí gí, ndá muu c̀̀è 'ví c̀̀è c̀̀è, ndá m̀̀be ñibà i 'ví ñibà i, ndá m̀̀be 'dè gb̀̀í có kóó mì Mb̀̀írì gí sè 'ví 'dè, ndá m̀̀be 'dè có gb̀̀í ndá tendè ṣà ǹ̀je có 'ví 'dè, ndá m̀̀be ni bà 'dè gb̀̀í ndá tendè ṣà ǹ̀je có tí nó náá ndá 'bí ka ndú

kù 'dè nó jì ndâ 'duù 'ví 'dè . Yo 'ví bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí tacó bà konì tí yo. ²⁷ Ndâ mbe 'dè có gbí ndâ tende ña nje có gbí òkò tí yo 'ví dù ká go ndâ 'duù go só, go ta'ò. Wàa ndâ mbe kù 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nó nàa ndú kù 'dè nó 'ví dù kuu tí . ²⁸ Káa ndâ mbe 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nó nàa ndú kù 'dè nó jì ndâ 'duù máa wálá, ndú 'ví dù ngbì, wàa ndâ mbe kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì má kili gí, 'duù 'ví 'deke tí wó jì Mbírì ta ña nje có ñìnó nàa yí ñò ni gbí njembí wó gí nò.

²⁹ Yo 'ví si ndâ 'duù go só, go ta'ò 'do gbí òkò tí yo 'ví kò-kò ta có mì Mbírì, wàa sè ndâ 'duù 'ví koṛo gbí có tí nó nàa ndú kù kò-kò tí nó. ³⁰ Káa Mbírì má wu bà 'dè có mì wó jì 'bí 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó nàa 'bí ka wó kù kò-kò ta có mì Mbírì nó, 'duù tí nó mbe kù kò-kò nó 'ví le wo wó gí, wàa ka wó 'ví 'dè ngú có ñìnó nàa à tí nó. ³¹ Yo jòò gbí bà 'dè có lá. Tacó wàa yo 'dáá gí 'ví ni bà 'dè có, wàa yo 'dáá gí 'ví konì ta tí yo gbí òkò tí yo. ³² Tacó mbe ma có mì Mbírì a 'duù ñìnó mbe ñò o bà 'dè có ni gí, yí delè a 'duù ñìnó mbe ñò o bà sè tù wó ni gí. ³³ Tacó Mbírì me mbe ñònòkò gbí ndâ i lá, yí a mbe 'viindi ndâ i. Yo tí ndâ 'duù mì Mbírì má kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì gí, yo 'ví bàkà go ñìnó nàa ndâ 'bí ka yo mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì 'dáá gí kù bàkà nò.

³⁴ Ndâ ni 'ví dù ngbì. Ndú 'ví 'di có mì ndâ kù ndú á go có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze, máa ndú 'ví dù tí ndâ kùṛo ndâ i lá nò. ³⁵ 'Bí i ta go bà 'vee gbí má tí ndú, ndú 'ví 'vee ndâ kù ndú ta o tí nó nàa ndú má ya ta ndú gí 'bá gí. Tacó a có nò tacó tí ni bà 'dè kòcò wó gí yaà ta o tí nó nàa ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bìndi-Mbírì má kili gí nò.

³⁶ Yo kù koṛo có máa, có mì Mbírì 'bì bà gí a i 'do mì yo? À gí ká tacó tí yo cuki? ³⁷ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má koṛo có éno máa yí lá a mbe ma có mì Mbírì, 'bí 'duù delè má koṛo có máa yí 'de ndâ ña i-nambeè 'do mì Bèri-mi-Mbírì me mbè, ña 'duù tí nó 'ví te mí gbí muu wó éno máa, có tí nó nàa ye kù cu jì yo nó a có mì Mbírì. ³⁸ Káa yí má si có tí nó nàa ye kù cu jì yo nó á tí có lá, yo delè 'ví si yí tí có lá.

³⁹ À má éno, yo tí ndâ ná'vindí ye, yo 'ví dù ta go bà ma có mì Mbírì, yo delè 'ví ñò ndâ 'duù 'do tí bà 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña ndâ nje có lá; ⁴⁰ yo delè 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí gbí cèe kpokèjì, á go ñìnó nàa à tí .

15

Bà 'vala ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí Banga-Ngú-Có tí nó nàa ye táánò ma jì yo nó kuu tí ye, ndâ ná'vindí ye, Banga-Ngú-Có tí nó nàa yo táánò ùnje gítí , bìndi yo gù zèè tí kpoò nò. ² Ñìnò a Banga-Ngú-Có tí nó nàa ye táánò ma jì yo, mbe 'vala yo á do gbí ndâ vò i, nàa yo má zèè có tí nó kácá-kácá nò. Káa yo má zèè kácá-kácá lá, gbí éno máa, gbí bà ùnje mì yo gítí Mbírì wálá.

³ Ye táánò ni jì yo káa bà gbèe có tí nó nàa áá táánò nìbà jì ye, tí kpóló-kpòlo có ngé ndii gí nò, tí có tí nó máa, Bìndi-Mbírì táánò cì tacó ndâ vò i mì ndoo, go có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nò. ⁴ Máa, áá táánò gù duu yí gí, káa bìndi sili ta'ò, Mbírì gù te yí tí wu wó 'do gbí muu'dú wó gí yaà, á go có tí nó gbí wáràgà mì Mbírì nó gí. ⁵ Máa, yí tubà tí wó jì Kéfà, bìndi yí gù tubà tí wó jì ndâ tú mì wó muu'bì-nje só. ⁶ Bìndi yí gù tubà tí wó jì ndâ ná'vindí wó zì'duù-vò ta bà vò (500). Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú kpèti kpónó má ya gí bà sili mì ndú gí, sè ndâ 'bí kù 'vala kálásè. ⁷ Bìndi yí gù tubà tí wó jì Jákòmò, bìndi ñìnó, yí gù tubà tí wó jì ndâ tú mì wó 'dáá gí.

⁸ Ndòngbú bà túbà tí wó gii dù a i ji ye á go 'viì náa à jò yí me gbí o mì wó lá nò. ⁹ Tacó ye a ndòngbú 'duù gbí òkò tí ndâ tú mí wó, mbe 'vii tí 'duù ñinó náa à 'ví nì ta rẹ tú mì wó mí muu ye lá. Tacó ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndâ 'duù mì Mbíri mbe kù kili ta rẹ mì Bìndi-Mbíri nò. ¹⁰ Káa nambeè mì Mbíri náa yí táánò bàkà ji ye nó ká bàkà ye tí ye tí nó á kpónó kuu nó nò. Káa nambeè mì Mbíri náa yí táánò bàkà ji ye nò ya me sínò lá. Ye bàkà nètè tí kpoò ndii sè ndâ 'bí tú mì Jézù 'dáá gí. Káa ye bàkà nètè tí nó 'do me gbí 'dóó wotí mì ye lá, a nambeè mì Mbíri ká je wotí ji ye. ¹¹ À mà táánò a ndú ká ma Banga-Ngú-Có ji yo wèè, à mà a ye wèè, ze ma Banga-Ngú-Có ji yo gí, káa ñinò a có náa yo 'dáá ùnje gítí gí.

Bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo

¹² Có kpónó a ñinó máa, ze lê má 'dè có ji yo éno máa, Mbíri 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó gí, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo kù 'dè có máa, ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá, tacó yè? ¹³ Có tí nó náa yo 'di éno máa, ndâ ku bà 'vala ndi ndú á 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, má dú káa yúco, gbí éno máa, Bìndi-Mbíri 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó lá. ¹⁴ Káa Bìndi-Mbíri má 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó lá, gbí éno máa, i tacó bà ma có mì ze ji yo nò wálá, i tacó bà ùnje gítí mì yo nò delè wálá. ¹⁵ Ze delè kù waaka a 'vére ta rẹ Mbíri, tacó ze kù ma có éno máa, Mbíri 'vala ndi Bìndi-Mbíri á 'do gbí muu'dú wó gí, káa yí 'vala yí lá náa yí má 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú lá nò. ¹⁶ Tacó Mbíri má bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, gbí éno máa, yí 'vala Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó delè lá. ¹⁷ Káa Mbíri má 'válá ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó lá, gbí go éno máa, nje wú tí bà tee njembí yo á mítí Bìndi-Mbíri wálá, yo delè kpónó kù 'vala ká kpòò gbí ndâ vò i mì yo. ¹⁸ Gbí delè go éno máa, ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri mbe cì gí nó mì gí. ¹⁹ Káa ndoo má kù kojo có lì mítí Bìndi-Mbíri ká tacó bà 'vala ndoo muu to tí nó cuki, gbí éno máa, 'bí 'duù ta yè ọ wó gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó mbe ndii yè ọ ndoo wálá.

²⁰ Káa yúco a ñinó máa, Mbíri 'vala Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó tacó bà túbà máa, ndâ 'duù tí nó náa ku ọka ndú gí nó bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí. ²¹ Tacó, ku lê táánò má gí gí muu to tí nó 'do gbí có mì gbèè 'dakò nó, ndâ ku delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do ká gbí có mì gbèè 'dakò. ²² Tacó ndâ 'duù 'dáá gí kù cì 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Ádámà, ndâ 'duù 'dáá gí delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Bìndi-Mbíri. ²³ Káa ndâ o bà 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ta o bà 'vala ndi ndâ 'duù 'do gbí muu'dú ndú 'dáá ká tende-tende. A Bìndi-Mbíri, tí kpédélé i gbí njí, ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó kùro, bìndi ndâ 'duù mì wó 'dáá gí kèjì gí bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta o bà gí yí wúnò. ²⁴ Bìndi ndòngbú o, náa Bìndi-Mbíri bà gii dele ndi gba mì Mbíri tí Bu wó ji yí si yí voloko gbí ndâ có mì ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ mbe wotí muu to tí nó, gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ²⁵ Tacó Bìndi-Mbíri bà gí gí bà zogo to tí nó yee tí o tí nó náa yí bàkà ndâ ku'di tí wó tí ndâ i-tà-tàmà mì wó gí. ²⁶ Káa ndòngbú ku'di tí wó náa yí bà cee o mì wó bà dù a ku. ²⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Mbíri bàkà Bìndi-Mbíri tí gba mì ndâ i 'dáá gí.» Káa gbí có tí nó máa, «Mbíri bàkà Bìndi-Mbíri tí gba mì ndâ i 'dáá gí» nò me éno máa Bìndi-Mbíri delè a gba mì Mbíri tí mbe je gba ji yí nó lá. ²⁸ Mbíri má gii bàkà ndâ i 'dáá gí tí ndâ i-tà-tàmà mì 'Viì mì wó gí, 'Viì-mì-Mbíri bà gii si

tí wó 'ví dù tí ndâ i-tà-tàmà mì Bu wó, tacó wàa Mbírì 'ví dù tí mbe zogo ndâ i 'dáá gî.

²⁹ Có gítí ndâ 'duù tí nó mbe caka tí ndú tacó tí ndâ ku nó máa yè? Ndú kù koro có máa ndâ yì bà 'de gbí bà caka tí ndâ yì ta rẹ̀ mì ndâ ku nó a yè, náa Mbírì jé má 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nò? ³⁰ Ye kpónó kù gbaa tí ye mì nje ku ta o 'dáá gî nó tacó yè? ³¹ Ye kù nò ku ta ọ̀ ye ta ọ̀ 'dáá gî, ndâ ná'vindí! Ye kù d̀l̀ù tí ye tacó tí yo, ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, tí Jézù tí Mbe tí ndoo. ³² Có gbí nje ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù lá, ye táánò má 'vala a 'válá mì ndâ «Nò gbí jìlì», ye bà 'de gbí a yè? Káa Mbírì má bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, «Ndoo zò i, wàa ndoo 'ví ǹj̀ù pe, wàa ndoo 'ví ù ta ku taàbè,» á go có tí nó náa ndâ 'duù kù 'dè nò.

³³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá: «A vò kaà ká kù volo 'duù.» ³⁴ Yo koro muu yo nìkì maa, wàa yo 'ví si vò i mí b̀nd̀ò mì wó. Ye kù 'dè có tí nó jì yo, tacó ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò Mbírì ni lá, káa ǹǹò a có nò tacó tí yo.

Bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú

³⁵ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo ndâ-'bì-lá bà 'vee 'vé máa, «Mbírì bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú ta ọ̀ kpokèjì ngàyi wè? Cè tí ndú bà dù go ọ̀ yè?» ³⁶ Ǹj̀ǹó a ndâ 'vé mì ndâ 'duù ǹj̀ǹó ta muu tí ndú wálá nó ká nò. Yo ma 'va ǹj̀i ọ̀ mí tà to, ǹj̀i ọ̀ tí nó má cì lá, kù i 'va 'do tà to lá. ³⁷ Káa yo ọ̀ mí tà to káa b̀t̀t̀r̀é ǹj̀i ọ̀; à mà a ǹj̀i cù, à mà ǹj̀i wàzè, yo ọ̀ me kù i tí nó mbe kù kù ta k̀ng̀b̀ó wó, ta kpà wó nó lá. ³⁸ Káa a Mbírì ká wu bà kù ndò jì ndâ ọ̀ ndâ ǹj̀i ọ̀ 'dáá gî. Cù kù kù káa cù, wàzè kù kù káa wàzè.

³⁹ Ọ̀a d̀ìi ndâ i mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gî delè ká tende-tende. D̀ìi ndâ 'duù tende 'do tí d̀ìi ndâ nò, b̀ìndi d̀ìi ndâ nuù tende 'do tí d̀ìi ndâ sè.

⁴⁰ Ndâ i gbírì kuu tí, ndâ i muu to tí nó delè kuu tí. Cè banga mì ndâ i gbírì ká tende, cè banga mì ndâ i muu to tí nó delè ká tende. ⁴¹ Cè banga mì ọ̀ ká tende, cè banga mì p̀i delè ká tende, b̀ìndi cè banga mì ndâ yìi ká tende. Káa cè banga mì ndâ yìi gbí òkò tí ndú delè 'dáá gî ká tende-tende.

⁴² À delè ká éno ta bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú. À má duu d̀ìi 'duù mí tà to, d̀ìi tí nó kù zò to, káa d̀ìi 'duù má 'vala 'do tà to, d̀ìi tí nó bà zò to ká ká'ì wálá. ⁴³ A vò ká tí d̀ìi tí nó náa à duu mí tà to nò, káa a banga ká tí d̀ìi tí nó mbe 'vala 'do tà to nò. ⁴⁴ D̀ìi tí nó náa à duu mí tà to nó je a tú 'duù, káa d̀ìi tí nó mbe 'vala 'do gbí muu'dú nó je a tú Mbírì. ⁴⁵ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Kpédélé Ádàmà g̀i tí 'duù mbe kù 'vala, káa ndòngbù Ádàmà g̀i tí B̀r̀i mbe kù je 'válá,» nò.

⁴⁶ Áá táánò me Ádàmà tí nó ta tú wó a tú Mbírì nó ká g̀i kpédélé'ì lá. À g̀i kpédélé'ì a Ádàmà tí nó ta tú wó a tí tú 'duù nò. ⁴⁷ Mbírì táánò suu kpédélé a Ádàmà 'do tí to, káa bà só Ádàmà g̀i 'do gbírì. ⁴⁸ Ndoo tí ndâ 'duù muu to tí nó go Ádàmà tí nó náa à suu yí 'do tí to nó nò, káa ndâ 'duù gbírì go Ádàmà tí nó mbe g̀i 'do gbírì nò. ⁴⁹ Ndoo bà je kózo tí 'dakò tí nó mbe g̀i 'do gbírì nó jé ká go bà je kózo tí 'dakò tí nó náa à suu yí 'do tí to tí nó mì ndoo. Ndoo kpónó a kózo tí Ádàmà tí nó náa à suu yí 'do tí to tí nó nò.

⁵⁰ Ndâ ná'vindí, gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nó éno máa, wu 'duù ta mbelè gbí d̀ìi wó bà dù tí mbe zèè mbèlè mì Mbírì wálá. Tú 'duù, tí tú mì ku nó, delè, náa à 'visì tí, tí tú ǹj̀ǹó mbe cì lá nó, wálá.

⁵¹ Yo sè tú yo gítí có kóó tí nó tí yúco náa ye kù 'dè jì yo nò: ndoo 'dáá bà cì wálá. ⁵² Káa ta o bà o ndòngbù m̀ng̀ò nó, áá bà 'visì ndoo 'dáá g̀i

gbí làmbu o, á go bà kì ọ̀rò nò. Tacó ta o bà o ndòngbù mòngò tí nò, ndá ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ngbé, bìndi àá kẹ̀jì gí bà 'vìsì ndoo. ⁵³ Tacó tú ndoo tí nó kpónó tí i mbe céé-cee nó bà cee wálá, tú ndoo tí nó kpónó tí tú mì ku nò bà jì'vì tí, tí mbe nò ku lá. ⁵⁴ Tacó ọ̀a i ònó tí i mbe dù tí ká lá nó má jì'vì tí tí i mbe dù tí ká, bìndi ọ̀a ònó tí ọ̀a ku nó má 'vìsì tí tí ọ̀a ònó mbe cì lá nó gí, ònò a o bà gii bàkà tí mì có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ku 'de 'bí ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí mítí wó gí.»

⁵⁵ «Áá ku, nji gírì bà na go mì lo ya gí kòtì 'di?»

⁵⁶ Nji gírì bà na go mì ku a vò i, bìndi vò i gii 'de wotí 'do tí có mì Mòze.

⁵⁷ Káa ndoo 'dè nìkì ma jì Mbíri tí mbe je wotí bà kpò nje ku jì ndoo ta ọ̀rò mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri.

⁵⁸ À má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpoò, ndá ná'vindí, yo lò muu gírì ngé lá. Yo 'ví bàkà nèté mì Mbe tí ndoo ta o 'dáá gí, ta bà te mí gbí muu yo máa, bà bàkà nèté ta ọ̀rò mì Mbe tí ndoo me bà bàkà 've nèté lá.

16

Bà gò i tacó tí ndá 'bí ka ndoo mbe kù kili ta ọ̀rò mì Bìndi-Mbíri

¹ À má gítí bà toko i-'bì yo tacó bà koni ta ndá mbe kù kili ta ọ̀rò mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè, yo 'ví bàkà go có tí nó náa ye táánò 'dè jì ndá mbe kù kili ta ọ̀rò mì Bìndi-Mbíri ta ndi tí ndá bàndò gbí to Gálàtì nò. ² Ta ndá ọ̀i-bà-wotí 'dáá gí, yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí 'ví gò làmbu i 'do tí i ònó náa à kuu 'bì yo ta o tí nó nò. Tacó wàa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví 'de yo kili i ònó náa à tí nó tè gí. ³ Ye má yee mì yo kà gí, ye bà cu wáràgà mí 'bì ndá 'duù tí nó náa yo bà cu 'bì yo mítí ndú nó wàa ye 'ví tuu ta ndú ta ndá i-nambeè tí nó náa yo kili nò, ya tí jì ndá mbe kù kili ta ọ̀rò mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁴ Káa à má nìkì a bà ya káa 'dóo ye ta ndá i tí nó, ndá 'duù mì yo náa yo bà cu 'bì yo mítí ndú nó 'ví ko ye.

Ndá có gbí muu Páwòlò

⁵ Ye bà ya gí mì yo kà a i bìndi bà co ye gbí to Mèsidóniyà, tacó a gbí muu ye a có bà ya gí mì yo kà có gbí to Mèsidóniyà. ⁶ Ye bà dù á mì yo kà ta làmbu kòndi o, ndá-'bì-lá ye bà cì ndá pì cò'o 'dáá gí mí mì yo kà. Tacó wàa, yo 'ví koni ye ta bà ko ye ya gítí ndá 'bí bàndò tí nó kùro kà nó 'dáá gí. ⁷ À gbí muu ye me có bà cu káa ọ̀rò ye mítí yo gí, wàa ye 'ví ndii ya gí kùro nò lá, ye kù ko ọ̀rò a có bà dù ta yo ta kòndi o, náa Mbe tí ndoo má ùnje gí nò.

⁸ Káa ye bà dù gbí gbata Éfàsù káa yee tí o bà cì ndá ngú i gbí nji. ⁹ Tacó njekèjì bà ma có mì Mbíri njaanga jì ye káa gí, káa ndá 'duù mbe kù jòò gbí có ta ye káa me a mbè.

Ndá ndòngbù có mì Páwòlò

¹⁰ Timàtéyò má có mì yo kà, yo 'ví te wiri mítí wó nìkì maa, tacó yí kù me nèté mì Mbe tí ndoo ká go ye. ¹¹ 'Bì 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví si yí tí vò i lá; yo koni yí muu nó mì wó nìkì maa, tacó wàa yí 'ví dele ndi wó gí gí mì ye; tacó ọ̀rò ze ta ndá sè ná'vindí káa 'dáá ká kpokèjì tí wó.

¹² À má gítí ná'vindí ndoo Àpólò, ye cóó-cóó kù yòngò yí, máa ndú ya ta ndá 'bí ná'vindí gí bà gala yo, káa có bà ya gí mì yo kà nò gí gí gbí muu wó kálásè. Káa yí má 'de o gí, yí bà ya gí mì yo kà gí.

¹³ Yo dù tí zò'o, yo tee njembí yo mítí Mbírì tí kpoò, yo dù ta yú njembí yo, yo 'do kò yo mí to tí kpoò, ¹⁴ yo 'ví bàkà ndâ í 'dáá gí ta njembí bà zè Mbírì.

¹⁵ Yo ñò ndâ Ìsìtèfánà ta ndâ 'vii mì wó ni gí? Ndú a ndâ kpédélé 'duù mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì gbí to Àkáyà, dú delè gbì gbí njembí ndú gítí bà bàkà nèté ta ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gí. ¹⁶ Ye kù yù 'do mì yo a nambeè máa, yo 'ví 'di có mì ña ndâ 'duù tí nò, yo delè 'ví 'di có mì ndâ 'bí ka yo ñinó mbe kù bàkà nèté go i mì ndú nò.

¹⁷ Tàkòcò ye peteke gítí bà gí ndâ Ìsìtèfánà ta Fòròtùnátò, gii je Àkàyíkùsù ngé ma; tacó ndú dù ji ye ká goólá ndoo ta ndoo nò. ¹⁸ Bà gí ndú nò te mbá-mbá mítí ye ká go ñinó náa ndú me ta yo kà nò. Bà te duù mítí ña ndâ 'duù tí nò me vò í lá.

¹⁹ Ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Ásiyà 'vee yo ma. Ndâ Àkùyílà ta Pìrisílà ta ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì mbe kili mí ndú nó delè 'vee yo ta ɾè mì Mbe tí ndoo ngé ma.

²⁰ Ndâ ná'vindí mì ze kàá 'dáá gí 'vee yo ma.

Yo 'vee tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí.

²¹ A 'dóó ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó gbí wáràgà tí nó nó ji yo ta 'bì ye.

²² 'Duù má zè Mbe tí ndoo ñikí lá, Mbírì 'ví ì njà mítí wó!

Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo 'ví gí gálá!

²³ Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè ji yo.

²⁴ Ye zè yo 'dáá gí ñikí maa ta ɾè mì Bìndi-Mbírì. Go-i-tí-nò.

BÀ SÓ KÒRÍNDÌ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù 'do gbí có mì Mbírì, ká kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù á gbí gbata Kòrìndì, delè ta ndi 'bá mì ndâ Ìgìrìgì 'dáá gí. Ze kù gbo gbí bà cù wáràgà tí nó jì yo ta ná'vìndí ndoo Tìmàtáyò. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì máa ndú 'ví cù 'dè ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Páwòlò 'dè nìkì ma á jì Mbírì

³ Ndoò ùlù Mbírì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí Bu ndoo mbe kù ño yé ọ̀ ndoo, tí Mbírì tí mbe 'dè njembí, ⁴ mbe kù yìi ndoo gbí o ña ndâ vò i 'dáá gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yìi ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ña bà yìi tí tí nó náa yí tí Mbírì yìi ta ndoo ñò. ⁵ Nje bà kònò sé'i tí nó táánò mì Bìndi-Mbírì nó kpónó 'de ndoo me gbolò. Tacó éno, Mbírì delè bà je wotí bà kònò ndâ vò i tí nó á go ñìndi Bìndi-Mbírì táánò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì jì ndoo gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yìi ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ña bà yìi tí tí nó náa yí tí Mbírì yìi ta ndoo ñò. ⁶ Ze má kònò sé'i muu yo, ze kònò a i tacó bà 'vala yo. Káa Mbírì má konì ze 'do gbí bà kònò sé'i, yí konì ze nò a i tacó wàa ze 'ví konì ta yo á gbí bà kònò gbèe ña sé'i tí nó mì ze náa yo kù kònò ñò. ⁷ Njembí ze jé mù gítí yo lá, tacó ze ñò ni gí máa, yo kù kònò sé'i ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ká go ze. Tacó éno, Mbírì bà konì yo á go ñìno náa yí kù konì ta ze nó gí.

⁸ Go bà 'va mbí yo á gítí ña kpo-se-muu tí nó náa ze táánò 'de gbí to Ásìyà nó kuu tí ze, ndâ ná'vìndí ze. Ze táánò gbí o tí nó kojo có éno máa, ze bà 'de 'valá káká'i wálá. ⁹ Ze ta o tí nó kojo có éno máa, à waa có ku mítí ze gí. Ña tende vò i tí nó táánò bàkà ze tacó wàa ze 'ví ñò tí ni éno máa wotí bà 'vala miři ze me 'bì ze lá, à a i 'bì Mbírì tí mbe kù 'vala ndâ ku cuki. ¹⁰ A yí táánò ká 'vala ze 'do gbí ña tende vò i tí nó mbe 'de ze ñò. Yí delè káká'i bà 'vala ze 'do gbí ndâ vò i ñìno kẹ̀jì nó gí. ¹¹ Yo 'dáá gí 'ví konì ze ta bà 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí ze, tacó wàa à 'ví dù a ndâ 'duù me mbè ká kù 'deke tí ndú jì Mbírì tacó tí ze, wàa Mbírì 'ví cù ta 'dè ngo cù wó mítí ze. Bìndi ndâ 'duù me mbè 'ví 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó bà cù 'dè ngo cù wó mítí ze ñò.

Páwòlò 'vìsì ndâ có gbí muu wó gí

¹² 'Bí i gbaànjé mbe kù mba ze, ta kponje nje ze gítí wálá a ñìno máa, ze ta o 'dáá gí kù 'vala ta ndâ 'duù, cotí ndâ i 'dáá gí, ze kù 'vala ta yo, ká ta bà bàkà ndâ i ñìno mbe 'vii ọ̀ 'bá ñò. Ze kù bàkà ndâ i tí nó ta njembí ze gbaànjé, ta tiři gbí wálá, go có mì Mbírì. Ze kù bàkà ndâ i tí nó me 'do gbí bà 'di gbí-o mì ze tí ndâ 'duù á muu to tí nó lá. Ze bàkà a i 'do gbí nambeè mì Mbírì. ¹³ Ze kù cu jì yo gbí ndâ wáràgà mì ze káa ndâ có ñìno náa yo bà ni bà 'deke ndú gí, tí ndâ có ñìno náa yo delè bà 'di gbí ndú gí ñò. Ye kojo có máa yo bà 'di gbí ndú ngbàrángà'i gí. ¹⁴ Yo kpónó 'di gbí ze ngbàrángà'i lá. Káa ye kojo có máa, yo bà 'di gbí ze cee a i ta ri bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì wúnò gí bà waa có mítí ndâ 'duù muu to

tí nó 'dáá gî. Nìnò a ɾi tí nó náa yo bà gii mba tí yo ta ɾè ze, bìndi ze delè bà gii mba tí ze ta ɾè yo nó ká nò.

¹⁵ Ye táánò bàkà kpédélé'i a có bà co wiɾi ya gí mì yo gbí gbata Kòrìndì kà, tacó wàa yo 'ví 'de i gbí nó mì ye nò 'vìlì sósò'ò. ¹⁶ Tacó à kpédélé'i táánò gbí njembí ye a có bà gala yo ta o bà ndii ye kú ya gí gbí to Mèsidóniyà. Wàa ta o bà dele ye 'do Mèsidóniyà, ye 'ví co ndi ye káká'i mì yo, tacó wàa yo 'ví koni ye ta ndâ 'bí i tacó bà ya gí Jùdèyà. ¹⁷ Na bà koɾo có mì ye nò gbí muu yo go i mì 'duù nìnó mbe kú koɾo có ká gítí ndâ i muu to tí nó, mbe me kpìikì-kpìikì gítí bà jì'vì tí wó tí ó mbô, bè mbô lá, nó?

¹⁸ Ye kú be tí ye jì yo ta ɾè mì Mbíɾì, tí mbe 'visì có mì wó lá, éno máa, kòcò ze jì yo jé gítí bà 'visì tí wálá. ¹⁹ Tacó Jézù tí Bìndi-Mbíɾì, tí 'Vii mì Mbíɾì, náa ndâ Silivánò, ta Tìmatéyò, gii je ye, ma có tí wó jì yo nó ta o 'dáá gî káa gbèe Jézù tí nò. ²⁰ Tacó éno, ndâ cí tí nó náa Mbíɾì ci ta ndâ 'duù nó gí tí yúco ta ɾè mì wó tí Jézù. Nìnò a gbí nderè có tí nó náa ndoo kú nì ta «À go-i-tí-nò» ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbíɾì ta o tí nó náa ndoo má kú ùlù Mbíɾì nó ká nò. ²¹ Káa, à káa 'dóo yí tí Mbíɾì ká bàkà ndoo tí ndâ mbe ɾu ndi Bìndi-Mbíɾì ta njembí ndoo gbaànjé. À delè káa 'dóo yí tí Mbíɾì ká ɾuka ndoo gí gbí nètè mì ndoo. ²² Yí ka mbó mì wó mítí ndoo, tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù mì wó. Bìndi yí gii je Bèɾi mì wó mí gbí njembí ndoo, tacó bà túbà jì ndoo éno máa, sè ndâ i nìnó gbí gálá mì yì nó 'dáá gî a ndâ i tacó tí ndoo.

²³ Ye kú be jì yo a tí Mbíɾì máa, ye táánò 'visì muu ye 'do tí bà ya gí Kòrìndì nó a i tacó go bà pèembí yo tí ye wálá. ²⁴ À gbí muu ze me có bà yòngò yo ta wotí máa yo tee njembí yo mítí Mbíɾì nò lá. Có gbí njembí ze éno máa, ndoo bàkà nètè toko gbaànjé, tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, tacó kponje nje yo gítí có bà tee njembí yo mítí Mbíɾì nò wálá.

2

¹ Tacó éno, ye gii 'visì muu ye 'do tí có bà co wiɾi káká'i ya gí mì yo gbí gbata Kòrìndì kà, tacó go bà ya gí bà kpolo tàkòcò yo tí ye wálá. ² Tacó ye má kpolo tàkòcò yo gî, a 'di ká bà gii peteke tàkòcò ye á bìndi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ye kpolo tàkòcò ndú nó? ³ Tacó éno, ye gii cu wáràgà tí nó jì yo. Tacó go bà ya gí bà kpolo tàkòcò yo tí ndâ 'duù tí nó náa a ndú ká bà peteke tàkòcò ye nó tí ye wálá. Tacó ye nò ni ngbárángà'i gí máa, tàkòcò ye má pétékè'i, tàkòcò yo delè 'dáá gî bà dù ká pétékè'i. ⁴ Ye táánò cu wáràgà tí nó jì yo ta sé có gbí njembí ye, delè ta ngo-ɾo tà ɾo ye me tacó bà kpolo tàkòcò yo lá. Ye cu tacó wàa yo 'ví nò ni éno máa, ye zè yo 'dáá gî nìkì ta njembí ye gbaànjé.

Si có gítí ndâ mbe bàkà vò i gítí lo mí to

⁵ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo má kpolo tàkòcò 'bí ka wó, 'duù tí nó kpolo me tàkòcò ye lá. Yí kpolo a tàkòcò yo 'dáá gî. Yí má kpolo me tàkòcò yo 'dáá gî lá, yí kpolo a tàkòcò ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ⁶ Bà waa có mì ndâ mbè 'duù gbí òkò tí yo mítí 'duù tí nó nò tè ta yí gî. ⁷ À má éno, yo káká'i 'ví koɾo có gítí vò i mì na 'duù tí nó lá. Yo yì yí, tacó wàa yí 'ví gíɾi mii wó ta sé có lá. ⁸ À má éno, ye kú 'deke a tí ye jì yo máa, yo zè na 'duù tí nó nìkì maa, ta bà túbà jì yí, máa, «Gó 'vii-naà uu còngò bàà lá.» ⁹ Ye táánò cu wáràgà tí nó jì yo tacó bà nò muu yo, máa yo 'di ndâ có mì ye ta o 'dáá gî, gî wè? ¹⁰ Yo má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo gî, ye delè 'vee 'bì wó gî. Káa ye má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo, gbí éno máa ye

'vee 'bì wó ta rẹ̀ mì yo kùro Bìndi-Mbírì, ¹¹ tacó bà mò Gba-vò-i gí ndii 'do tí ndoo, tacó ndoo nò có gbí muu wó ni gí.

Njembí Páwòlò mù ta o bà yee yí Tòrówà

¹² Ta o bà gí ye táánò gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì jì ndâ 'duù gbí gbata Tòrówà nó, a Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ká njaanga kpokèjì jì ye. ¹³ Káa ye mà gii 'de ná'vindí ndoo Títò gbí gbata Tòrówà lá, gúku gii bàkà ye ngé ndii gí. Tacó énnò, ye gii nì «Yo 'ví duú ndì» á jì ndâ 'duù gbí gbata Tòrówà, bìndi ye gii njè nó ya gí gbí to Mèsidóniyà.

Bà kpòtí ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹⁴ Ndoò ùlù Mbírì tí mbe bàkà ndoo tí ndâ mbe kpò nje ndâ 'duù ta o 'dáá gí ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, ta bà je muu jì ndoo tacó bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bìndi-Mbírì cee to 'dáá gí, go banga pò bàà gbí pípìrì ngbùù. ¹⁵ Tacó ndoo go banga pò ngúwu dì náa Bìndi-Mbírì kù gbo jì Mbírì, mbe kù pì gítí ndâ 'duù nìno mbe kù co tí kpokèjì mì 'válá nìno mbe cee lá nó, ta ndâ mbe kù co tí kpokèjì mì ku. ¹⁶ Pó ngúwu dì tí nò gbí nò ndâ mbe gíri kpokèjì mì Mbírì gí a vò pò i mbe kù zi ku. Káa à gbí nò ndâ mbe kù co tí kpokèjì mì Mbírì a banga pò i mbe kù je 'válá jì ndú. Káa wotí bà bàkà nètè tí nò tí 'di? ¹⁷ Tacó ze me go ndâ mbè 'duù tí nó mbe kù bàkà có mì Mbírì tí i-'vèlè tacó bà zò-nje ndú nó lá. Ze kù ma có mì Mbírì ta njembí ze gbaànjé, go ndâ 'duù nìno náa a Mbírì ká tuu ze ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, á mí kùro wó tí Mbírì.

3

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù

¹ Ze kpónó kù 'bì a tà bà wu gbí tí ze jì yo, go i mì ndâ mbe kù bàkà có mì Mbírì tí i-'vèlè nó? À tí ze a go bà cu wáràgà tacó bà túbà tí ze máa ze ma jì yo? Ze kù yù 'do mì yo éno máa yo cu wáràgà tacó bà túbà tí ze máa ze a ndâ 'di (jì) ndâ 'duù wè? ² 'Dóó yo nò 'dáá gí a wáràgà mì ze náa à cu tacó bà túbà tí ze. Ze cu mbó có tí nò a i mí gbí njembí yo; tacó wàa ndâ 'duù 'dáá gí 'ví nò ni, wàa ndú delè 'ví 'deke. ³ Yo nò ni ngbàrángà'i gí, máa, à káa 'dóó Bìndi-Mbírì ta 'bì wó ká cu wáràgà tí nò, bìndi yí gii tuu jì ndoo. Yí cu ndâ có mì wó nò me ta ngo bèrìkpà mítí díí lá. Yí cu ta Bèrì-mì-Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mí gbí njembí ndâ 'duù.

⁴ Ze 'dè có tí nò tacó gúku tí ze kùro Mbírì wálá, ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁵ 'Dóó 'bí i mì ze mbe si ze 'ví koṛo có éno máa, ze 'vii tí ndâ mbe bàkà nètè tí nó mì Mbírì nó gí nò wálá. Wotí mì ze gí 'do a i mì wó tí Mbírì, ⁶ tí mbe je wotí bà bàkà nètè ngú nambeè tí nó náa yí bàkà ta ndâ 'duù nò. Yí cu có ngú nambeè mì wó nò jì ndâ 'duù me mí gbí wáràgà lá. A Bèrì mì wó tí Mbírì ká kù nìbà ndâ có tí nò. Ndâ ká có mì Mbírì náa yí táánò cu ndú cú-cu jì Mòze nó a ndâ có mbe kù gí ta ku. Káa ndâ ngú có mì wó náa Bèrì mì wó kù nìbà ndú nó a ndâ có mbe kù je 'válá jì ndâ 'duù.

⁷ Ta o tí nó táánò náa Mbírì kù kaa tí ta ndâ díí tí nó sósò'ò náa yí cu ndâ có mì wó mítí ndú jì Mòze nó, Mbírì ta o tí nò kù tòngbaà ngbézè-ngbeze-ngbézè. Gbìro Mòze ta o tí nò delè kù gii tòngbaà gbí ngba Mbírì nò. Ngba gbìro Mòze, kpétí mà gii me méré-méré gí, bà zeke tí méré-méré ngba wó gbàrájáá gii kpò ndâ Ìzìrìyélì gii. Káa ngba Mbírì ta o tí nó náa yí táánò kù je ta ndâ có mbe zi ku jì Mòze nó má énnò, ⁸ wàa ngba wó ta o bà je Bèrì mì wó tí mbe nìbà ngú nambeè mì wó jì ndâ 'duù nó 'ví dù go ṛa yè? ⁹ Mbírì lê táánò má je có tí nó, tí có mbe zi ku nó, jì Mòze gbí ngba'o, gbí éno máa, yí je có tí nó mbe je 'válá nó gbí ngba'o ngbézè-ngbeze-ngbézè

ndii ñinò gî. ¹⁰ Ngba có mì Mòze kpónó wálá, tacó ngba Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri me gbolò ndii ngba có mì Mòze ngé me 'dú. ¹¹ Tacó i tí nó táánò mbe dù tí ká lá nó má gî ta ngba wó, i ñinó mbe dù tí ká nó bà gî ta ngba wó me gbolò ndii ngba ñinó mbe dù tí ká lá nó gî.

¹² Gúku bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri kpónó tí ze wálá, tacó ze kù koro có lè a i mítí ngba'o ñinó mbe kù dù tí ká nó. ¹³ Ze me go Mòze táánò mbe gò bongo mí gbíro wó tacó wàa ndâ Ìzìriyèlì 'ví ñò ta ndongbú ngba'o tí nó mbe kù me méré-méré á gbíro wó nó lá nó, lá. ¹⁴ Muu ndú ta o tí nó biya bà koro có gî, tacó yee gbí ri tí nó wúnó nó, ndú má 'deke wáràgà gítí ká kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndâ 'duù, njembí ndú ká kuu tà gbèe bongo tí nó, tacó à káa Bindi-Mbíri ká ja bongo tí nó. ¹⁵ Kpèti ká gbí ri tí nó wúnó nó, ndâ Ìzìriyèlì má 'deke wáràgà mì Mòze, à gbí muu ndú káa có máa, bongo tí nó ká kácaá kuu gbíro Mòze kálásê. ¹⁶ Káa à ja bongo tí nó gî ta o tí nó náa 'duù má 'visi tí wó gí mì Mbe tí ndoo gî. ¹⁷ Mbe tí ndoo kpónó a Bèri, káa bàndò tí nó náa Bèri mì Mbe tí ndoo kù dù tí nó, à zogo 'duù tí nó ta có mì Mòze lá. ¹⁸ Káa ndoo 'dáá gî kpónó kù zeke ngba Mbe tí ndoo ta bongo gbíro ndoo wálá, à kù 'visi cè bà tòngbaà mì ndoo njí'dí-njí'dí á go bà tòngbaà mì Mbe tí ndoo. Bà 'visi cè tí ndoo nó a nètè mì Mbe tí ndoo, tí Bèri.

4

Ndâ i mì Mbíri náa yí kili mí gbí kàrà

¹ A Mbíri ta 'dóó nambeè mì wó ká bàkà ndoo tí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri, tacó éno, njembí ndoo mù lá. ² Ze mò bà bàkà ndâ i-nò gbí 'dí'di'o gí nje seè gî; ze biya bà bàkà tiri gî, ze delè bàkà có mì Mbíri tí sú có lá. Ndâ 'duù ñinó mbe ñò ze ni gî nó 'dáá gî delè bà ùnje gî, máa, ze kù 'dè có ta yúco kuro Mbíri. ³ Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri náa ze kù ma nó kpèti káa kpùrù có, à dù tí kpùrù có ká gbí tù ndâ 'duù ñinó mbe giri'o gî nó. ⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe giri'o gî nó ùnje gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kù ma nó lá, tacó Vò-'duù-tí-nò, mbe bàkà tí wó tí mbíri mì ndâ 'duù muu to tí nó nó, yoo ro ndú 'do tí bà ñò ngba Bindi-Mbíri, tí mbe je kózò tí Mbíri teke-tèkè, náa ndâ mbe ùnje gítí Banga-Ngú-Có kù ñò nó gî. ⁵ Tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kù ma nó me có gítí ze lá. Ze kù ma a có gítí Jézù tí Bindi-Mbíri; éno máa, yí a Mbe tí ndoo, káa ze kù bàkà nètè yo á ta rẹ mì wó. ⁶ Tacó à káa gbèe Mbíri tí nó táánò mbe 'dè có ta o bà suu to tí nó máa, «O tòngbaà gbí 'dí'di'o,» nó, ká si ngba wó tí Mbíri kù tòngbaà gbí njembí ze, wàa ze 'ví ñò ta ngba yì tí Mbíri, mbe kù tòngbaà gbíro Bindi-Mbíri nó ni .

⁷ Ze ñindi ze nó káa ndâ kàrà náa à suu 'do tí tú, náa Mbíri ká kù kpolo tí ndâ kpóló-kpolo i mì wó mí gbí ze. Tacó bà tubà éno máa, wotí ñinó mbe me gbolò ngé ndii gî nó kù gî a i 'do mì wó tí Mbíri, à me 'do mì ze lá. ⁸ Vò i kù pèrèkè 'bì ze tí vò bà i, káa vò i bà toro nje ze ta to wálá; ze ta ndâ 'bí o ñò 'dóó i tí nó náa ze 'ví bàkà nó ni lá, káa ze gítí bà jaaka wu á 'do tà kàrà mì ze wálá; ⁹ à kù mèèkè'i tí ze, káa à bè ze lá, à kù toro ze ta to, káa à ja woò gbí yì ze lá. ¹⁰ Ze kù ùnje gítí ku go i mì Jézù ta o 'dáá gî, tacó wàa ze 'ví 'vala muu to tí nó go bà 'vala Jézù. ¹¹ Ze kù ñò ku ta ro ze ta o 'dáá gî ta rẹ mì Jézù; tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ñò ta cè 'válá mì wó ni mítí ña cè bà 'vala ze muu to tí nó go bà 'vala yí tí Jézù. ¹² Gbí có tí nó éno máa, ze a ndâ i mì ku, káa yo a ndâ i mì 'válá.

¹³ À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Ye 'dè có tacó ye ùnje gî.» À má éno, ze delè kù 'dè có tacó ze ùnje gî. ¹⁴ Ze nò ni gî, máa, Mbírì tí nó mbe 'vala Jézù 'do gbí muu'dú wó nó bà 'vala ze 'do gbí muu'dú ze ta ndâ Jézù, yí delè bà kaa ndoo ta ndoo ya tí gí kùro wó gî. ¹⁵ Ye kù kònò ndâ sé'i tí nó 'dáá gî tacó tí yo; tacó wàa, nambeè mì Mbírì má yee mì ndâ 'duù me mbè, ndâ 'duù me mbè 'ví ùlù ngba Mbírì.

Bà 'vala ta bà tee njembí mítí Mbírì

¹⁶ Tacó éno, ze jé jaaka wu 'do tà nèté mì ze lá; wotí kpétí má kù cee 'do tí ze, njembí ze gítí Mbírì ta rì 'dáá gî káa ngú njembí. ¹⁷ Tacó ndâ làmbu sé'i tí nó náa ze kpónó kù kònò nó bà dù tí ká wálá, káa ndú kù 'vii a ndi ndoo gítí bà dù gbí gbolò ngba'o nìno ta ña wálá mbe dù tí ká nò. ¹⁸ Tacó ndoo kù zeke'o me gítí ndâ i nìno náa à kù nò ndú ta ɾo nó lá; ndoo kù zeke a ndâ i nìno náa à nò ndú ta ɾo lá nò, tacó ndâ i nìno náa à kù nò ndú ta ɾo nó dù tí ká lá, káa ndâ i nìno náa à nò ndú ta ɾo lá nó ká dù tí ká.

5

¹ Tacó ndoo nò ni gî, máa, à má njè gbí nduúrù tí nó náa ndoo kpónó kù 'vala tà á muu to tí nó nó gî, Mbírì bà je 'bá nìno mbe dù ká dúú kù ya tí, náa à me 'duù ká gèè lá nó, mí gbírì jì ndoo gî. ² Ndoò kpónó kù ù kpolo ma a ndi bà gèè 'bá mì ndoo gbírì nò mí muu ndoo, ³ tacó wàa à 'ví 'de ndoo sè ta só lá. ⁴ Tacó à má gítí nìno kpónó si ndoo kù 'vala tà nduúrù tí nó muu to tí nó nó, ndoo kù 'dè kòlòwò me ta go bà jaka bongo 'do tí ndoo gî lá, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bongo mí pí ka wó bongo, tacó wàa, bongo tí nó tí bongo 'válá nó 'ví yuuku muu bongo ku gî, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bongo mí pí ka wó. ⁵ A Mbírì ká bàkà ndoo tí ndâ mbe dù kù ù bà 'visì tí mì ndâ bongo tí nò; bìndi yí gù túbà jì ndoo máa, áà bà bàkà tí gî ta bà je Bèrì mì wó jì ndoo.

⁶ À má éno, gúku tí ndoo ta o 'dáá gî wálá, ndoo delè nò ni gî máa, ndoo má kálásè kù 'vala muu to tí nó, ndoo me 'dú 'do tí 'bá mì Mbe tí ndoo, ⁷ tacó ndoo kù 'vala a i ta bà tee njembí ndoo mítí Mbírì, ndoo kù 'vala me ta bà nò ndâ i gbírì ta ɾo ndoo lá. ⁸ Gúku tí ndoo gbaànjé wálá, à delè gù nìkì tí ndoo a bà cì ndoo, wàa ndoo 'ví ya gí 'bá mì Mbe tí ndoo á co tí bà 'vala ndoo muu to tí nò. ⁹ Tacó éno, à tí ndoo ta o 'dáá gî a go bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo gbí ndâ i nìno náa ndoo kù bàkà ndú kpónó á si ndoo kù 'vala muu to tí nó nó, delè á bìndi ku mì ndoo. ¹⁰ Tacó ndoo 'dáá gî wúnò bà ɾò tíyò gbí ngbàngà kùro Bìndi-Mbírì. Ta o tí nò, ndoo 'dáá gî gbaànjé-gbaànjé bà 'de ña i nìno náa à tí nó mbe 'vii ta ña cè bà 'vala ndoo táánò á muu to tí nò.

Bà zèè kómbeè ta Mbírì ta ɾè mì Bìndi-Mbírì

¹¹ Ndoò nò ni gî máa bà te duù mítí Mbe tí ndoo a yè wè, tacó éno, ndoo kù yìi ndâ 'bí 'duù gítí bà 'di có mì wó; káa Mbírì nò ndoo ni ngbàrángà'i gî, ye delè koro có máa, yo nò ni gbí njembí yo gî. ¹² Ze kpónó kpòò kù pèè me ta bà ùlù tí ze jì yo lá, ze kù 'dè jì yo a cèè nderè bà mba tí yo tacó tí ze. Tacó wàa, yo 'ví ni tí ta bà 'visì có jì ndâ ña ndâ 'duù nìno mbe kù wu gbí ndâ 'duù gítí cè kózò tí ndú, me gítí cè ña i mì ndú lá nò. ¹³ Tacó à má tí ze a mâ, mâ tí nò kù te ze a i tacó tí Mbírì, káa mâ má tí ze wálá, mâ tí ze wálá a i tacó tí yo. ¹⁴ Tacó à kù si ze kù bàkà ndâ i a bà zè Bìndi-Mbírì ta tó njembí, tacó ze ùnje ta njembí ze gî, máa, a gbèè 'dakò ká cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî; gbí có tí nó éno máa, ndâ 'duù 'dáá gî gbo gbí bà cì ndò mì wó nó ta yí gî. ¹⁵ Yí cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî, tacó wàa, ndâ 'duù tí nó

mbe kù 'vala nó 'ví 'vala káká'i me ká gítí 'dóó miṛi ndú cuki lá; ndú 'ví 'vala a i tacó tí 'duù tí nò mbe cì tacó tí ndú káa Mbíṛì gù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nò.

¹⁶ À má éno, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, ndoo 'ví waa có mítí 'bí 'duù go i mì ndâ 'duù muu to tí nó nó lá. Ndoò kpèti táánò má waa có mítí Bìndi-Mbíṛì go i mì ndâ 'duù muu to tí nó gí, ndoo kpónó waa ṛa bà waa có tí nò mítí wó lá. ¹⁷ 'Duù má kaa tí wó ji Bìndi-Mbíṛì gí, yí gí tí ngú 'duù gí; ká tí wó tí nó sàà kùro nó ya gí, ngú tí wó gí gí. ¹⁸ À 'visì yí tí ngú 'duù nò a Mbíṛì tí mbe 'visì ndoo tí ndâ ku'dì tí wó tí ndâ kómbe wó ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛì, bìndi yí gù je nètè bà bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ kómbe wó ji ndoo. ¹⁹ Có mì ze ji yo kpónó éno máa, Mbíṛì táánò kù bàkà ndâ 'duù tí ndâ kómbe wó ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛì. Mbíṛì táánò ki 'bì wó gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù lá, bìndi yí gù bàkà ndoo tí ndâ mbe kpolo tí có mì wó, tí có tí nó mbe tùbà kpokèjì bà zèè kómbeè mì wó ta ndâ 'duù nò.

²⁰ Ze kpónó a ndâ bìndi Bìndi-Mbíṛì. Kòcò ze kpónó ká goolá à káa 'dóó yí tí Mbíṛì ká kù 'deke tí wó ji yo. Ze kù 'deke tí ze ji yo ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛì, máa, Mbíṛì 'ví 'visì muu yo 'do tí bà dù tí ndâ ku'dì tí wó gítí bà dù tí ndâ kómbe wó. ²¹ Vò i mì Bìndi-Mbíṛì táánò wálá, káa Mbíṛì gù yuu yí gí gbí ndâ vò i mì ndoo, tacó wàa, bà toko yí ta ndoo 'ví si ta ndoo 'ví dù ta ndú tí ndâ 'duù jáá á kùro Mbíṛì.

6

¹ Ze kù 'deke tí ze ji yo go ndâ ka nètè mì Mbíṛì, máa yo 'ví si nambeè mì Mbíṛì náa yí bàkà ji yo nó tí i-lê lá. ² Tacó kòcò Mbíṛì náa yí 'dè nó éno máa,

«Ye táánò nò bà 'deke tí yo ta o tí nó náa à tí nó gí;

Ye táánò koni yo ta ṛi bà 'vala ndâ 'duù gí.»

Yo njaanga ṛo yo, tacó à kpónó nó a o tí nó náa à tí nó. Yo njaanga ṛo yo, tacó à wúnó nó a ṛi bà 'vala yo ká nò.

³ Ze nò 'bí ṛa i-nò náa ze bàkà tacó wàa 'bí 'duù 'ví volo tí ta ṛè nètè mì ze nó lá. ⁴ Káa, ze kù tùbà tí ze ji ndâ 'duù máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíṛì gbí ndâ i tí nó náa ze kù bàkà nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Ze kù tùbà ji ndâ 'duù máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíṛì ta o bà kònò sé'i, ta o tí nó náa ze má gbí mbugo, delè ta o tí nó náa ndâ i má kpóló-kpolo kùro ze nò.

⁵ Ze kù tùbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíṛì ta o tí nó náa à má kù gbì ze, ta o tí nó náa à má zèè ze mí gbí zàa, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù pì wo ta ze, ta o tí nó náa ze má kù bàkà du nètè, ta o tí nó náa ṛi má bè ṛo ze ta bèbìlì gí, delè gù je o tí nó náa ze má kù ke ta go.

⁶ Ze kù tùbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíṛì ta bà 'vala ta ndâ 'duù ta ngbárángà njembí ze, ta bà dù ta muu tí ze, ta bà koni ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà nambeè ji ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà ndâ i 'do gbí wotí mì Bèri-mì-Mbíṛì, gù je bà zè ndâ 'duù nìkì ta yúco.

⁷ Ze kù tùbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíṛì ta bà ma Banga-Ngú-Có ta wotí tí nó náa Mbíṛì je ji ze nò, gù je bà 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíṛì go zí'i bà kpolo tí ze.

⁸ Ze kù tùbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíṛì ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù te duù mítí ze, delè ta o tí nó náa ndâ 'duù má te duù mítí ze lá; ta o tí nó náa à má kù ùlù ṛè ze, delè ta o tí nó náa à má kù volo ṛè ze, delè ta o tí nó náa à má kù go 'verè mítí ze, káa ze kù 'dè a yúco.

⁹ Ze kù tùbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíṛì ta o tí nó náa à má kù si ze goolá à nò ze ni lá, káa à nò ze ni ngbárángà'i gí, ta o tí nó náa

à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó mbe cì gî, káa yo kù ñò nó a ze tí ndâ wu 'duù kuu nô; delè ta o tí nó náa à má kù bàkà ze goolá à waa có ku mítí ze gî, káa à zi ze kálásê.

¹⁰ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbírì ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó ta sé có ká gbí njembí ze, káa tàkòcò ze ta o 'dáá gî ká pètékè'i; ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ mbe yê, káa ze a ndâ mbe i, delè ta o tí nó náa à má kù si máa i ze wálá, káa ndâ i 'dáá gî kuu mì ze.

¹¹ Ze kù 'dè có ngbàrá-ngbàrá jì yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì; ze 'boo có 'do tí yo lá. ¹² Ze mò yo 'do tí ze lá, a yo ká kù mò tí yo á 'do tí ze. ¹³ Kpètí ká éno, ye kpónó kù 'dè có jì yo ká go bà 'dè có mì bu ndâ 'viì jì ndâ 'dóó 'viì mì wó; má éno, yo delè 'ví túbà jì ze máa yo zè ze ñìkì ma.

Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì

¹⁴ Yo 'ví ñì kaà ta ndâ vò 'duù lá, tacó ndâ tó i ñì kaà ta vò i lá. 'Dí'di'o delè ñì kaà ta ngba'o lá. ¹⁵ Bìndi-Mbírì bà toko có ta Mbe-wàtà ta ña kpokèjì ngàyi? A yè ká bà toko ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì ta mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá? ¹⁶ À yè ká toko 'bá-Mbírì ta ndâ sú mbírì? Tacó ndoo a ndâ 'bá mì wu Mbírì, á go kòcò Mbírì náa yí 'dè éno máa,

«Ye bà gèè 'bá mì ye mí gbí òkò tí ndú;
ye delè bà 'vala gbí òkò tí ndú.

Ye bà dù tí Mbírì mì ndú;

bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.»

¹⁷ «Kòcò Mbírì máa,

«À má éno, yo có 'do gbí òkò tí ndú gî,
yo njèè gbí òkò tí yo ta ndú gî,
yo gàà 'bì yo mítí ndâ i ñinó ta bètí tí ndú nó lá,
bìndi ye bà te wiři mítí yo.

¹⁸ Ye bà dù tí bu yo,

bìndi yo bà dù tí ndâ 'viì mì ye ta ndâ nájú ye.»

Ñinò a kòcò Mbe tí ndoo tí Gba tí ndâ i 'dáá gî.»

7

¹ À má éno, ndoo caka ndâ ña ndâ i ñinó 'dáá gî mbe kù bàkà bètí mítí ndoo nó á 'do tí ndoo gî; ndoo delè 'ví gee tí ndoo 'do tí ndâ i ñinó 'dáá gî mbe kù bàkà bètí mítí lílí ndoo, lê náa à 'dáá nò máa ndâ kòcò cí mì Mbírì jì ndoo ká nò nò, ndâ ná'vindí. Ndoò dù tí ndâ cèé tó 'duù tí ndâ mbe kù cì gúku tí Mbírì.

Ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì peteke tàkòcò Páwòlò

² Yo zè ze ta njembí bà zè Mbírì, tacó ze me ndâ mbe ya gítí 'duù ta 've nderè lá, ze volo 'duù lá, ze delè zò 've i mì 'duù lá. ³ Ye kù 'dè có tí nó jì yo me tacó bà volo rẹ̀ yo lá, tacó ye táánò 'dè jì yo sàà kùro gî, máa, mbí ze ta o 'dáá gî ká kuu gá'dáá tí yo, yo a ndâ ka 'válá mì ze, yo delè a ndâ ka ku mì ze. ⁴ Ye kù koro có 'dáá gî lì ká mítí yo, ndâ tù ye kù uu nje-njèè tacó tí yo; gúku tí ye gbaànjé gbí bà kònò ndâ sé'i mì ndoo wálá, tàkòcò ye kù peteke ta o 'dáá gî ngé ndii gî.

⁵ Tacó à kpètí ká bìndi bà gì ze gí gbí Mèsidóniyà nó, pípìrì pì ze lá, tacó ze gí ká cùmú gí gbí ndâ vò i: ndâ 'duù kù 'dèèkè mà gbí òkò tí ndú, à delè tí ye ta o 'dáá gî káa gúku. ⁶ Káa Mbírì tí mbe kù tò 'dè ngo mì njembí ndâ 'duù tí nó náa njembí ndú kù doo nó, gii tò 'dè ngo mí njembí ze, ⁷ me ká tacó bà gí Títò gí mì ze cuki lá, à delè gii 'dèè njembí ze a có tí nó náa yí 'dè jì ze ta rẹ̀ yo, máa, yo 'dèè njembí yì si yì táánò mì yo kà nó ngé ma nô, gii

je ndâ 'bí có tí nó náa yí 'dè ji ze éno máa, kô'o tí ye tí yo ngé ndii gî, máa, yo kù nì nikalaká gítí có bà pèè mbí ye mì yo, máa, yo ká léngé-linge kù ù bà tí muu ye; tacó éno, tàkòcò ye kù peteke ndii ònó sàà kùro nó gî.

⁸ Ye nì nikalaká tacó bà kpolo tàkòcò yo mì ye á gbí wáràgà tí nò lá. Káa ye kpèti táánò má nì nikalaká ta bà òò bà kpolo tàkòcò yo ta làmbu kòndi o gî, ye kpónó gítí bà nì nikalaká wálá. ⁹ Káa tàkòcò ye kpónó kù peteke me tacó máa ye kpolo tàkòcò yo gî nò lá; à kù peteke a i tacó a bà kpolo tàkòcò yo nò ká sì yo 'ví 'vìsì muu yo 'do tí ndâ vo-vò kpokèji mì yo. Nìno a òa kpo tàkòcò tí nó mbe nìkì tí Mbírì nó ká nò. À má éno, ze kpolo tàkòcò yo me ta vò i lá. ¹⁰ Tacó tàkòcò 'duù má kpolo tacó tí Mbírì, ònò a òa kpo tàkòcò ònó mbe kù si Mbírì 'ví 'vala 'duù tí nò ta bà si yí 'ví 'vìsì muu wó 'do tí ndâ vò i mì wó; 'duù nì nikalaká gítí bà dù ta òa kpo tàkòcò tí nò lá. Káa bà dù ta kpo tàkòcò ká tacó ndâ i muu to tí nó cukì kù gí a i ta ku ji 'duù. ¹¹ Òa bà te kpomu gbí yì yo, òa go bà túbà tí yo tí ndâ yè ta vò i mì yo wálá tí yo, òa bà kpolo tàkòcò yo gítí vò i, òa gúku Mbírì tí yo, òa kô'o tí ye tí yo, òa go bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i tí yo! Gbí ndâ i tí nò 'dáá gî, yo kù túbà tí yo máa, vò i mì yo wálá.

¹² À má éno, ye kpèti táánò má cu wáràgà tí nò ji yo, ye cu me tacó máa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo bàkà vò i gî nò lá, ye delè cu me tacó máa à bàkà vò i mítí 'bí 'duù gbí òkò tí yo gî nò lá. Ye cu a i tacó bà túbà ji yo ngbàrángà'í éno máa, Mbírì òò òa bà bàkà có tí ze mì yo gî. ¹³ Tacó éno, njembí ze 'dèè gî.

Káa tàkòcò ze ta o tí nò gii peteke ndii ònó sàà kùro nó gî a i gítí có bà peteke tàkòcò Títò; tacó yí 'dè có ji ze máa, a yo 'dáá gî ká mòkò gúku 'do gbí njembí yì gî. ¹⁴ Ye táánò wu gbí yo ji yí gî, káa yo kpónó te nò mí ro ye lá, jé ká go ònó náa ze ta o 'dáá gî kù 'dè ji yo káa yúco nò. Tacó éno, bà wu gbí yo mì ze ji Títò gí tí yúco gî. ¹⁵ Mbí wó má 'va tí tí òa bà 'di có mì wó mì yo, ta òa bà muku tí yo, ta bà gu yo gítí bà te wíri mítí wó, njembí wó wálá. ¹⁶ Tàkòcò ye peteke gítí bà dù njembí ye gítí yo gbaànjé nò ngé ndii gî.

8

Bà je i ji ndâ 'duù

¹ Ndâ ná'vìndí ze, có gbí njembí ze ji yo éno máa, yo òò nambeè mì Mbírì náa yí kù bàkà ji ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á ta ndi tí ndâ bàndò gbí to Mèsidóniyà nó nì. ² Vò yè táánò gii tè ndú ta òa wálá, káa tàkòcò ndú ta o 'dáá gî ká pètékè'í. Ndú táánò a ndâ vo-vò mbe yè, káa ndú ta o 'dáá gî kù je i ji ndâ 'duù. ³ Ye kù 'dè có ji yo ta kponje gítí wálá máa, ndú táánò kù je i ji ze ká go bà wotí mì ndú, delè ta ndâ 'bí o ndú kù je ndii muu wotí mì ndú gí 'do gbí 'dóo có mì ndú gbí njembí ndú. ⁴ Ndú táánò kù 'deke tí ndú ji ze ta njembí ndú gbaànjé máa, ze si ndâ yì 'ví yuu 'bì ndâ yì mí gbí nètè bà konì ndâ 'duù mì Mbírì gbí to Jùdèyà. ⁵ 'Bí i náa ze táánò jé koro có gítí lá a ònó máa, ndú táánò kpédélé'í yòò tí ndú ji Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbírì, bìndi ndú delè gii yòò tí ndú ji ze go có mì Mbírì. ⁶ Tacó éno, ze gii 'deke tí ze ji Títò máa, yí yee nje tó nètè tí nó náa yí 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nò. ⁷ Yo kpónó kpòtí gbí ndâ i 'dáá gî: Yo kpòtí gbí bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì gí, yo kpòtí gbí bà ma Banga-Ngú-Có gí, yo kpòtí gbí bà 'di gbí yúco gí, yo kpòtí gbí bà dù ta go bà bàkà nètè ze 'do gbí 'dóo có mì yo gbí njembí yo, delè ta bà zè ze nìkì maa gí. À má éno, có gbí njembí ye éno máa, yo delè 'ví kpòtí gbí bà bàkà tó nètè tí nò.

⁸ Ye kù 'dè có tí nó jì yo me tacó wàa yo 'ví bàkà go kòcò ye nò lá. Ye kù tù a bà ña go bà konì tí mì ndâ 'bí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì jì yo. Ye delè kù pà a bà ñò máa, àá mì yo dú káa cèe tó bà zè tí wè? ⁹ Tacó yo ñò nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ni gî; yo ñò ni gî máa, yí táánò a mbe ndâ kpo-kpò i, káa yí giì gí tí mbe yè tacó tí yo. Tacó wàa bà dù yí tí mbe yè nò 'ví sì yo 'ví gí tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i.

¹⁰ Có gbí yì ye éno máa, à ñìkì máa yo kpónó 'ví cee nèté tí nó náa yo táánò 'bità bà bàkà gbí ndoo tí zó mbe ndii zó gî, yo táánò me káa ndâ kpédélé mbe bàkà i cuki lá, yo delè a ndâ kpédélé 'duù mbe dù ta go bà bàkà i. ¹¹ Yo ya gí kùro ta nèté tí nó, wàa yo 'ví cee tí gî. Yo dù ta go bà cee , á go go bà 'bità táánò tí yo nó, á ta i ñìnó náa à kuu 'bì yo nò. ¹² Go bà je i jì Mbírì má kuu tí 'duù, Mbírì bà lli 'bì wó ká gí tà ña i-nambeè ñìnó náa 'duù tí nó bà tù jì yí nò, yí bà lli 'bì wó me gí tà i ñìnó náa àá mì 'duù tí nó wálá nó lá.

¹³ Gbí có mì ye nò me éno máa ndâ 'bí 'duù ñìndi ndú 'ví dù tí ndâ mbe 'de i gbí 'dè tí, wàa, gbímbí yo 'ví ba ta nèté gí nò lá. ¹⁴ Gbí có mì ye éno máa, «Wò má zò 'bò gí mì ka lo, ka lo 'ví zò 'bò gí mì lo.» ¹⁵ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Sè i dù gbí gálá mì mbe da i lá, káa i jé cee 'do gbí gálá mì mbe da i lá, lá,» nò.

À tuu Títò gí Kòrìndì

¹⁶ Ze 'dè ñìkì maa jì Mbírì tí mbe wu go bà konì yo á go ñìnó gbí njembí ze nó mí gbí njembí Títò. ¹⁷ Yí táánò ùnje gítí có bà ya gí mì yo kà nò me ká gítí có bà 'deke tí ze jì yí cuki lá, a go bà konì yo ká sì yí ya gí mì yo kà, 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó. ¹⁸ Ze kpónó kù tuu ndú jì yo kà ta 'bí ná'vindí, náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mì ze káa 'dáá gí kù te duù mítí wó tacó yí a tó mbe ma Banga-Ngú-Có. ¹⁹ Ná'vindí tí nó náa ndú kù ya ta Títò gí mì yo kà nò delè káa gbèe 'duù tí nó náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí ndâ tende bándò káa cu 'bì ndú mítí wó máa, ze nò nó banga nèté tí nó náa ze kù nò tacó bà wu rẹ̀ Mbe tí ndoo, delè tacó bà túbà máa, go bà konì tí kuu tí ze nò. ²⁰ Có gbí njembí ze kpolo ma éno máa, ndâ 'duù 'ví 'dè vò có gítí ze tacó ndâ i-nambeè tí nó náa ze kù bàkà tókà'i nó lá. ²¹ Tacó ze kù jè ta bà dù tí ndâ 'duù jáá me ká kùro Mbe tí ndoo cuki lá, ze delè kù jè tí mí kùro ndâ 'duù.

²² Bà ta'ò 'duù náa ze kù kpò yí mítí ndâ Títò, wàa ze 'ví tuu ndú jì yo kà a 'bí ná'vindí ndoo náa ze ta o 'dáá gí kù ñò muu wó káa ze giì 'de yí tí yú 'dakò, tacó njembí wó gítí yo ká gbaànjé. ²³ À má gítí Títò, yí a ka ye náa ze kù bàkà nèté yo ta yí; káa ndâ 'duù tí nó sósò'ò tí ndâ ka wó mbe nó nó a ndâ 'duù náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì kù tuu ndú, ndú a ndâ mbe kù si rẹ̀ Mbe tí ndoo 'ví wu . ²⁴ À má éno, yo túbà tó bà zè tí jì ndú á mí kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze jì ndâ 'duù 'ví dù me tí 'vèrè lá.

9

Bà konì ndâ ka tí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹ Ye ñò 'dóó nderè bà cu wáràgà mì ye jì yo gítí có bà konì ndâ 'duù mì Mbírì á mì yo lá, ² tacó ye ñò ni gí máa, go bà konì tí tí yo ngé ndii gí. À má ta bà 'dè ta yúco, ye kù wu gbí yo jì ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà máa, «Ndâ 'duù gbí ndâ to Àkáyà 'viindi tí ndú gítí bà konì tí 'do gbí ndoo tí nó mbe ndii nó gí.» Ña go bà konì tí tí nó mì yo nò kpónó tanga go bà konì tí mí gbí njembí ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà gí. ³ Káa ye kpónó kù tuu ndâ

ná'vindí ndoo ji yo, tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze ji ndâ 'duù 'ví dù me ká tí có ta nje sínò lá. Ye kù tuu ndú ji yo, tacó wàa, yo 'ví 'vii ta ndi tí yo, á go có tí nó náa ye 'dè ji ndâ 'duù éno máa yo 'viindi tí yo cee sàà gî nô. ⁴ Á má me éno lá, káa ze má ya gí mì yo kà ta ndâ 'bí 'duù 'do gbí to Mèsidóniyà, káa ndú má 'de yo 'viindi tí yo go có tí nó náa ze 'dè ji ndú nó lá, ze tí ndâ 'duù tí nó mbe tee njembí ze 'dáá gî mítí yo nó bà te muu ze gí yaà wálá ji nô, à 'dè ñìndi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ze kù wu gbí yo nó lá. ⁵ Tacó éno, ye kù tuu ndâ ná'vindí ndoo ji yo kùro bà gí ze, tacó wàa, yo 'ví kili tí ta ndâ i-nambee ñinó náa à kuu mì yo nó, á go 'dóó có mì yo gbí muu yo; à 'ví dù me go ñinó máa à kù gò 'do mì yo ta wotí nó lá.

⁶ Có a ñinó máa, mbe ji gbèe muuti kù kili i 'do ká gbí po gbèe muuti, káa mbe ji gbolò po nji kù kili i 'do gbí gbolò po nji. ⁷ Á má éno 'duù, 'ví je káa bà wotí mì wó, yí 'ví je me ta jàmànakà gbí dii wó lá; à delè 'ví kùmùkù yí gítí bà je me kùmùkù-kùmùkù lá, tacó à ñìkì tí Mbíri a i ñinó náa 'duù je ji yí ta pétékè tàkòcò wó nô. ⁸ Wotí bà je ndâ ña ndâ tó i 'dáá gî tókà'i ji yo ta o 'dáá gî kuu tí Mbíri, tacó wàa, ndâ i 'dáá gî 'ví dù kuu tí mì yo gítí miři yo, sè ndú delè 'ví dù tókà'i kuu tí tacó bà bàkà ndâ ña ndâ 'bí nèté 'dáá gî. ⁹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ŋó ɾo ndâ i tí wó wálá, yí kù je i ji ndâ yê; yí bà dù tí 'duù jáá ká dúú bà ya tí,» nô.

¹⁰ Mbíri tí mbe kù wele nji ña ji ndâ mbe ji nji, delè tí mbe kù je i-zó-zò ji ndâ 'duù nó, bà sa ndâ ña nji ña ñinó ta go ndú tí yo nó 'dáá gî ji yo tókà'i, tacó wàa yo 'ví da ta i tacó bà koni ta ndâ 'duù me mbè. ¹¹ Mbíri bà bàkà yo tí ndâ mbe da i, tacó wàa ñó ɾo i ta o 'dáá gî 'ví dù tí yo wálá, delè tacó wàa ndâ 'duù tí nó náa yo kù tuu ze ta ndâ i-'bi yo ji ndú nó 'ví ùlù Mbíri. ¹² Tacó tó nèté tí nó náa yo kpónó kù bàkà nò kù je cuki me káa ndâ i ñinó ta có tí ndú gbí njembí ndâ 'duù mì Mbíri nó lá, à delè kù si ndâ 'duù 'ví 'dè ñìkì maa ji Mbíri me gbolò. ¹³ Tacó tó nèté tí nó náa yo kù bàkà ji ndâ 'duù 'dáá gî nó kù túbà éno máa, njembí yo a njembí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri, delè ndâ 'bí ka yo mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri bà ùlù Mbíri tacó ña kpokèji bà ùnje, ta bà bàkà go có mì Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri, mì yo. Ndú delè bà ùlù Mbíri tacó yo ñò ñó ɾo i lá, yo kù tù 'bi yo ji ndú, delè ji ndâ 'bí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri 'dáá gî. ¹⁴ Ndú kù 'deke tí ndú ji Mbíri ta pétékè tàkòcò ndú tacó ña seɾè tende nambee tí nó náa yí bàkà ji yo nô. ¹⁵ Ndoò 'dè ñìkì maa ji Mbíri tacó ña gbolò i-nambee mì wó náa yí je ji ndoo nô.

10

Páwòlò tí muu nèté mì wó

¹ Ñinó a 'dóó ye tí Páwòlò ká kù 'deke tí ye ji yo. Ye tí 'duù tí nó náa yo kù 'dè có máa, ndoo má ta ndoo bà gbèe to, ye a mbe nambee, tí 'dè 'duù, káa ye má yèè 'do tí yo á gí ndii gî, ye me juù nô. ² Ye kù 'deke tí ye ji yo ta pétékè có, delè ta nambee mì Bìndi-Mbíri, máa, ye má ya gí mì yo kà, yo 'ví yòngò ye gítí bà gbùrùngà yo lá; tacó ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà nó, ye bà gbùrùngà ndâ 'duù tí nó mbe kù 'dè có máa ze kù bàkà i go i mì ndâ 'duù muu to tí nó nó, ta kponje gítí wálá. ³ Á dú káa yúco máa ze kù 'vala muu to tí nó, káa cè bà dù 'bà-gó mì ze me go bà dù 'bà-gó mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. ⁴ Ndâ zí'i-gó mì ze me go ndâ zí'i-gó mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. Ndú a ndâ kpóló-kpolo zí'i-gó mì Mbíri, náa ze kù ki'viki ta ndâ mbe wotí mbe kù tè Mbíri ta gó. Ze kù kpò ta nje ndâ mbe kù tò

kponje 'vére; ⁵ ze kù voloko ta gbí ndâ có bà mòò ɾo mbe kù nè muu ndâ 'duù 'do tí có mì Mbíri; ze kù 'visì muu ndâ 'duù 'dáá gî, wàa ndú 'ví koɾo có go i mì Bìndi-Mbíri. ⁶ Ze kpónó ká léngé-lenge kù ù bà waa có mítí ndâ mbe 'di có lá, náa yo 'dáá gî má gí tí ndâ mbe 'di có gî nò.

⁷ Yo koɾo có dí tà lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má koɾo có máa yì a 'duù mì Bìndi-Mbíri, yí delè 'ví koɾo muu wó máa ze ngbá káa ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri go yì. ⁸ Tacó ye kpèti má wu gbí wotí tí nó náa Mbíri je jì ze nó, nò ɾo ye gítí wálá, tacó yí je wotí tí nó jì ze a i tacó bà bàkà yo tí ndâ 'dakò, yí je jì ze me tacó bà volo yo lá. ⁹ Go bà dù tí ɲa 'duù ɲinó mbe kù te gúku mítí yo ta bà cu mbè wáràgà jì yo nó tí ye wálá; ¹⁰ tacó 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'dè có máa, «Ndâ có gbí ndâ wáràgà mì Páwòlò me kpoò, ta wu ká nje ndú, káa wò má ɲò yí, yí ká jó'dókò'i ta gbí có mì wó wálá!» ¹¹ 'Duù ɲinó mbe 'dè ɲa có tí nó nó 'ví koɾo muu wó máa, có tí nó náa ze kù tuu jì yo ta wáràgà si ze á kè'bì nó káa gbèe có tí nó náa ze kèjì gí bà 'dè jì yo ta o tí nó náa ndoo má ta ndoo bà gbèe to nò.

¹² Yúco a ɲinó máa, ze kù 'dè me có máa ze ma nò lá; ze delè kù 'vii me tí ze ta ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yì ma nó lá. Ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú ta kpéeti ndú máa ndâ yì ma, mbe kù ɲò tí ndú ta kpéeti ndú máa ndâ yì ma nò a ndâ 'duù ɲinó ta muu tí ndú jé gí wálá. ¹³ Káa à má gítí ze, ze bà wu gbí tí ze ndii ɲinó náa à tí nó wálá; ze bà wu káa gbí nètè tí nó náa ze yee tí gbí òkò tí yo nò. ¹⁴ Káa yo lê kpónó má kù dù a i gbí po nètè mì ze, gbí éno máa, ze táánò o me muu bà 'bè nètè ta o tí nó náa ze ya tí gí bà ma Banga-Ŋú-Có mì Bìndi-Mbíri jì yo kà nó lá. ¹⁵ Tacó éno, ze wu gbí nètè mì ndâ 'bí 'duù náa ndú bàkà ndii muu bà 'bè nètè tí nó náa Mbíri ka jì ze gí nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, yo 'ví tee njembí yo mítí Mbíri tí kpoò ndii ɲinó sàà kùɾo nó gí; tacó wàa, po nètè mì ze 'ví dò ta gbí tí gbí òkò tí yo ta o 'dáá gî gbí po to tí nó náa Mbíri ka jì ze nò. ¹⁶ Tacó wàa ze 'ví ya tí gí bà ma Banga-Ŋú-Có jì ndâ 'bí 'duù gbí ndâ 'bí to kapí yo kà, á co tí bà dù kù wu gbí po nètè náa à bàkà gbí njí mì 'bí 'duù cee sàà gí. ¹⁷ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Go bà wu gbí tí má tí 'duù, 'duù 'ví wu gbí i tí nó náa Mbe tí ndoo bàkà nò.» ¹⁸ Tacó i gbí bà koɾo có mì 'duù ta kpéeti wó máa yì a i nò wálá; i a i gbí bà koɾo có mì Mbíri máa 'duù a i.

11

Ndâ Páwòlò ta ndâ sú mbe nò tú mì Jézù

¹ Yo bàkà nambeè mì yo, wàa yo 'ví zèè njembí yo, tacó làmbu ɲónókó ta ndâ 'bí o kuu tí ye. ² Ye kù tò kii muu yo, jé ká go bà tò kii mì Mbíri muu yo; tacó yo a ndâ ngbutu 'viní ta ngbárángà njembí yo náa à je ká mí tàkò yo tacó tí Bìndi-Mbíri gí. ³ Káa à tí ye a gúku máa, 'bí i kèjì gí bà volo muu yo, go bà ɾi gbí tù Èvà mì kpoo táánò ta tiɾi, bìndi njembí yo bà gii dù me ta kábà gítí Bìndi-Mbíri lá. ⁴ À tí ye a gúku tacó yo kù 'di có mì ndâ 'bí 'duù mbe ya gí mì yo kà, kù ma có gítí 'bí tende Jézù á bìndi Jézù tí nó náa ze kù ma có tí wó nò; yo kù ùnje gítí 'bí tende bèri á bìndi Bèri-mì-Mbíri náa yí je jì yo nò, yo delè kù ùnje gítí 'bí tende banga-Ŋú-có á bìndi Banga-Ŋú-Có tí nó náa ze ma jì yo nò. ⁵ Ye koɾo có máa ndâ 'duù tí nó náa yo kù nì «ndâ kpo-kpò tú» mítí ndú nò ndii ye ta 'bí làmbu i njí'dí éno lá. ⁶ Ye kpèti má me muu-có lá, muu kuu tí ye; ze kù tubà jì yo ta o 'dáá gî, delè gbí ndâ i 'dáá gî.

⁷ Ye táánò je mboo 'do mì yo ta o tí nó náa ye ma ta Banga-Ŋú-Có mì Mbíri jì yo nó lá; ye ta o tí nó si tí ye tí i lá, tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndâ

i. Bà bàkà énò mì ye táánò lè gí? ⁸ Áá táánò a ndâ 'bí tende mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ká kù ko mboo nèté tí nò náa ye ta o tí nò kù bàkà gbí òkò tí yo nò jì ye. Ye ta o tí nò gbí 'bí ña kpokèjì kù kùmùkù a ndâ i mì ndâ 'bí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tacó bà konì ta yo. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye kuu mì yo kà nó, ye pèè mbí yo maa yo konì ye nò lá, tacó ndâ ná'vindí mbe gí 'do Mèsidóniyà gí ta ndâ i ñinó náa à gbí njembí ye nó 'dáá gí jì ye gí. Ye táánò bàkà ríki mí gbí mbí yo lá, ye delè kèjì gí bà bàkà wálá. ¹⁰ Yúcò mì Bìndi-Mbírì kuu gbí njembí ye, à má énò, ye kù ci yo máa, mbe rọ̀ ye 'do tí bà wu gbí có tí nò gbí to Àkáyà wálá. ¹¹ Ye kpónó kù 'dè có tí nò tacó náa ye zè yo ñikì lá nò? Mbírì ñò ni gí máa ye zè yo ñikì ma.

¹² Ye bà dù kù bàkà nèté tí nó náa ye kpónó kù bàkà jì yo ká sínò nó, tacó bà waa wúngbó ndâ 'duù tí nó mbe kù zò mboo tàkò nèté mì ndú, káa ndú kù wu gbí tí ndú máa, ndâ yì kù bàkà nèté mì Mbírì ká go ñìndi ze nò. ¹³ Tacó ndâ ña ndâ 'duù tí nó me ndâ cèe tú lá, ndú a ndâ sú tú, mbe kù 'dè 'vèrè gítí nèté mì ndú ta bà bàkà tí ndú máa ndâ yì a ndâ cèe tú mì Bìndi-Mbírì. ¹⁴ Káa à me serè lá, tacó à kpètí káa Gba-wàtà, yí kù 'visì cè kózò tí wó go cè kózò tí basìli mì Mbírì. ¹⁵ À má énò, bà bàkà tí ndâ bòò mì Gba-wàtà, máa ndâ yì a ndâ mbe kù bàkà jáá nèté me serè lá; káa Mbírì bà waa có mítí ndú ta ndòngbú o 'vii ká ta ndâ ña i mì ndú náa ndú kù bàkà kpónó nò.

Bà mbu Páwòlò gbí nèté bà nò tú mì Jézù

¹⁶ Ye kù ci yo máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví koṛo có máa ye a mbe ñónókó nò lá. Káa yo kpètí má koṛo có máa ye a mbe ñónókó, yo 'ví ùnje máa ye a mbe ñónókó ká tacó wàa i tacó bà wu gbí mì ye 'ví dù ká ñjì'díí. ¹⁷ Ye kù 'dè có tí nó me ta wotí mì Mbe tí ndoo lá; à má gítí có bà wu gbí tí, ye kù 'dè có go i mì mbe ñónókó. ¹⁸ Káa ndâ 'duù me mbè lê má kù wu gbí tí ndú tacó ndâ i muu to tí nó, ye delè bà wu gbí tí ye go ñìndi ndú nò. ¹⁹ Tacó yo 'dáá gí kù kònò ndâ mbe ñónókó, tacó yo 'dáá gí a ndâ mbe 'di gbí-o. ²⁰ 'Duù má kù bàkà yo tí ndâ i-zógó-zogo, yí má kù zò yo tí wuù, yí má kù bàkà tìrì ta yo, yí má kù bàkà tí wó tí gbolò 'duù jì yo, yí delè má si yo rọ̀ wó tí i lá, yí delè má gbì gbíro yo, yo kù zèè njembí yo. ²¹ A nò ká rọ̀ ye tacó bà 'dè có jì yo máa wotí bà bàkà go énò táánò tí ze wálá!

Káa ye kpónó bà bàkà tí ye tí mbe ñónókó, wàa ye 'ví 'dè ta có ñónókó, kù wu ta gbí tí ye go i mì ndâ ka ye mbe ñónókó nò. ²² Ndú má a ndâ Ìbìráyò, ye delè káa Ìbìráyò. Ndú má a ndâ 'vii-gù Àbìráámò, ye delè káa 'vii-gù Àbìráámò. ²³ Ndú má a ndâ bòò mì Bìndi-Mbírì, ye a kpóló-kpolo bòò mì Bìndi-Mbírì ndii ndú gí — ye kù 'dè có go i mì mbe má. Ye bàkà nèté tí kpoò ndii ndú gí, à zèè ye mí gbí zàà ta bà me mbè ndii ndú gí, à 'deke bà gbì ye lá, ye delè cóó-cóó kù ñò ku ta rọ̀ ye. ²⁴ Ndâ gba mì ndâ Jùdéyà gbì mbità ye ta zèè mù zì'duù-gbaànjé-nje muu'bi nje-muu'bi vô nje-vô nà'ò (39) 'vìlì vô. ²⁵ Ndâ gba mì ndâ Rómánò gbì ye ta ndâ mù ta bà ta'ò; ndâ 'duù gbí gbata Lísítàrà bàkà có bà zì ye ta bà 'vaka ye ta díí ta bà gbaànjé; ndâ gbà ki'viki gbí tí ta ye mí gbí u ngo ta bà ta'ò, ye too ye ta rì pí kù mù lâ á rọ̀ ngo ta bà gbaànjé.

²⁶ Nó jé waa 'do kò ye lá; ye 'de vò i ta ndâ 'bí o muu ndâ 'bí nó tí nò 'do mì ndâ ngo ñinó mbe ò gí nò, ye gbí ndâ 'bí nó tí nò va tí ye 'bì ndâ mbe kù kùmùkù i mì ndâ 'duù, ye gbí ndâ 'bí 'de vò i ká 'do mì ndâ 'dóó 'duù mì ye tí ndâ Jùdéyà, ye gbí ndâ 'bí 'de 'do mì ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nò, ye gbí ndâ 'bí nó 'de 'do mì

ndâ 'duù gbí ndâ gbata, ye 'de gbí ndâ 'bí 'do mì ndâ 'duù gbí kángáá nga ngoò, ye gbí ndâ 'bí nó 'de 'do ọ̀ro ndâ kpo-kpò ngo, ye 'de gbí ndâ 'bí 'do mì ndâ sú ná'vindí. ²⁷ Ye kú ka wu'o ta nèté, ye delè gbí ọ̀rìki, ọ̀rì 'de ọ̀ro ye ta bèbìlì lá, ye 'de ndâ i-zó-zò ta ngo lá ta bà me mbè, ye kú dù gbí cò'o ta 'bá muu ye wálá, bòngò delè yaka cee 'do tí ye gí. ²⁸ À 'deke bà mù njembí ye ta ọ̀rì 'dáá gí tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kú kili ta ọ̀rè mì Bìndi-Mbírì nó mí gbí ndâ 'bí vò i tí nó mbe 'de ye nó lá? ²⁹ A 'di ká me jó'dókò, káa ye jó'doko go yí lá? À ee a ndi 'di gítí vò i, káa njembí ye tù-bè-kpá gítí 'duù tí nó mbe ee ndi wó nó lá?

³⁰ Ye má wu gbí tí ye, ye bà wu a gbí ndâ i tí nó mbe tùbà ndâ i-ḡónókó mì ye gí sè nò. ³¹ Mbírì tí Bu Mbe tí ndoo Jézù, tí 'duù tí nó náa à 'ví kú ùlù yí dúú bà ya tí nó, ḡò ni gí máa, ye 'dè 'véřè lá. ³² Gbolò 'duù mì gbolò gba tí nó ta ọ̀rè wó a Àrètàsì nó táánò kaa ndâ àsìkèrì gí bà ù njekèjì ndùgù gbata Dámásìkù tí ye wàa ndú 'ví zèè ye. ³³ Káa ye gù 'vala 'do 'bì wó ta bà yuu ye mì ndâ kómbe ye gbí kèè ta wú co tí nga gùù tí su-sú ndùgù gí sè.

12

Mbírì 'dè ndâ có kóó mì wó ji Páwòlò gbí ọ̀rì

¹ Kózò tí ye bà wu gbí tí ye; i gbí bà wu gbí tí 'duù wálá, káa ye bà wu gbí bà ḡò Mbe tí ndoo ta bà 'dè gbí ndâ có kóó mì wó ji ye nó gí. ² Ye ḡò 'bí 'dakò tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, náa Mbírì táánò te yí ya tí ngéé gí gbí ndòngbù ọ̀rì yaà kà, náa ndâ Jùdèyà kú nì mítí a «bà ta'ò ọ̀rì,» nó gí. Mbírì mà te yí tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè, yí mà te a lilí wó wèè, ye ḡò bà lá, à káa yí tí Mbírì ká ḡò ni . À kpónó bìndi có tí nó a ndoo muu'bi-nje nà'ò. ³ Ye ḡò ni gí máa, Mbírì táánò ọ̀ra 'dakò tí nó ya tí gí bàndò bà dù yí tí Mbírì. Yí mà ọ̀ra tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè; yí mà ọ̀ra a lilí wó wèè, ye ḡò bà lá, à káa yí tí Mbírì ká ḡò ni . ⁴ Káa ta o tí nó sì 'dakò tí nó kuu á bàndò bà dù Mbírì nó, yí gù 'di ndâ có náa ndú me ndâ có bà 'dè-'dè, wàa 'duù 'ví 'dè ta nje wó nó lá. ⁵ À má éno, ye bà wu gbí ndâ i tí nó náa ye ḡò ta ọ̀rè mì 'dakò tí nó nó gí, káa ye bà wu gbí ndú ta 'dóó ọ̀rè ye wálá, sè káa ḡìno máa ye 'ví wu a gbí ndâ i ḡìno mbe kú tùbà ndâ i-ḡónókó mì ye gí sè. ⁶ Go bà wu gbí tí ye kpèti má tí ye, ye bà dù me còkòndé lá, tacó ye bà dù kú 'dè a yúco. Káa ye bà wu gbí tí ye wálá, tacó 'bí 'duù bà kořo có máa ye lá a 'bí 'duù mbe me gbolò ndii ye tí nó náa yì kú ḡò nó gí, delè ndii có tí nó náa yì kú 'di 'do gbí nje ye nó gí.

⁷ Káa tacó wàa ye 'ví mba tí ye ngé ndii gí ta ḡa tende ndâ có kóó tí nó náa Mbírì 'dè ji ye nó lá, à gù te 'bí ḡa sé'i mbe kú pèè mbí ye go i mì 'duù mì Gba-wàtà kú gbì ye tacó wàa ye 'ví mba tí ye lá. ⁸ Ye gù 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo ta bà ta'ò kú yù nambeè 'do mì wó máa, yí je ḡa sé'i tí nó 'do tí ye gí. ⁹ Káa yí gù 'visì có ji ye éno máa, «I ḡìno ta go tí lo kpónó nó káa nambeè mì ye. Wotí mì ye kú je wotí ji wò ngé ndii gí ta o tí nó náa wotí má tí lo wálá.» Tacó éno, tàkòcò ye peteke gítí có bà dù wotí tí ye wálá nó ngé, tacó wàa, ye 'ví ḡò tí ni éno máa, Bìndi-Mbírì kú kpolo tí ye ta wotí mì wó. ¹⁰ À má éno, líkí bà dù ye ta wotí tí ye wálá, ta bà go ye mì ndâ 'duù, ta bà dù gbí sé'i, ta bà dù gbí bà mèkè'i tí ye, delè ta bà dù ye gbí ọ̀rìki ta ọ̀rè mì Bìndi-Mbírì tí ye a líkí; tacó 'dóó wotí mì ye má wálá, wotí mì Bìndi-Mbírì kuu tí ye.

¹¹ Ye a mbe ḡónókó! Káa a yo ká bàkà ye tí mbe ḡónókó ta wotí. Tacó ye kpèti má me i lá, ndâ 'duù mì yo náa yo kú wu gbí ndú máa ndú a ndâ

kpóló-kpolo tú mì Jézù nò kpò ye ta 'bí i gbaànjé lá. ¹² Mbíri táánò gu tí wó gítí bà bàkà ndâ seṛè me mbè, ta ndâ 'bí i ñinó náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndâ 'duù gí nó, mí gbí òkò tí yo waa lá, tacó bà tùbà máa, ye a tú mì Bìndi-Mbíri dú nò lá. ¹³ Rè 'bí ña tó i ñinó náa ye táánò bàkà ji ndâ 'bí 'duù ñinó mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíri á tí ndâ 'bí bàndò gí káa ye bàkà ji yo lá nó a yè? À me káa ñinó náa ye bàkà yo 'ví ko mboo nèté tí nó náa ye bàkà gbí òkò tí yo nó ji ye lá nó lá? À má éno, yo je à-cee-gí ji ye gítí có bà gíri'o mì ye nò.

¹⁴ Ñinó kpónó á bà ta'ò bà 'viindi tí ye tacó bà ya gí mì yo kà. Káa ye bà ya me tí sògo gí gbímbí yo lá, tacó ye kù ya me tacó bà yù ndâ i mì yo lá, ye kù ya a i tacó tí yo. Tacó à me ndâ 'viì ká kù kili ndâ i gítí wúnò tacó tí ndâ bu ndú ta nawu ndú lá, a ndâ bu ndâ 'viì ta ndâ nawu ndú ká kù kili ndâ i gítí wúnò tacó tí ndâ 'viì mì ndú. ¹⁵ Tàkòcò ye bà peteke gítí bà volo gbí ndâ i mì ye 'dáá gí tacó bà koni yo ngé ndii gí; tàkòcò ye delè bà peteke gítí bà ki'viki tí ye tacó bà 'vala lilí yo ngé ndii gí. Káa ye má zè yo ñikì ngé ndii gí go éno, yo zè ye ñikì dí tà lá tacó yè?

¹⁶ À má éno, yo bà ùnje éno máa, ye táánò pèè mbí yo ta o bà dù ye mì yo kà nó lá gí. Káa ndâ 'bí 'duù kù 'dè có éno máa, ye táánò 'de i gbí yo ta o bà ya ye gí mì yo kà nò lá, káa ye a mbe tiṛi. ¹⁷ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa ye táánò tuu ndú ji yo kà nò ba gbímbí yo gí? ¹⁸ Ye táánò 'deke tí ye ji Títò máa yí ya gí mì yo kà, ye tuu ndú ta 'bí ná'vindi gbaànjé. Títò táánò ba gbímbí yo ta o tí nó náa ye tuu ta ndú gí mì yo kà nò gí? Yí co ta yo me ká tí gbèe kpokèjì tí nó náa à tí nó lá?

¹⁹ Ndâ-'bí-lá, yo 'do sàà táánò kù koṛo có máa ze kù tì a muu ndâ vò i mì ze kùro yo. Káa 'bí có go éno wálá. Ze kù 'dè mí kùro Mbíri káa kòcò Bìndi-Mbíri, ze delè kù bàkà ndâ i 'dáá ká tacó bà koni yo, ndâ tó 'duù mì ze. ²⁰ Tacó à tí ye a gúku máa, ndâ-'bí-lá, ye bà ya gí bà 'de yo me tí ndâ 'duù mì ye gbí njembí ye nó lá, yo delè ndâ-'bí-lá bà 'de ye me tí 'duù mì yo gbí njembí yo nó lá; ndâ-'bí-lá ye bà 'de kùro ye kà a ndâ mbe kù 'dèkè mà, ta ndâ mbe kù tò kii, ta ndâ mbe kù ò kòlòwò, ta ndâ mbe kù koṛo có ká gítí mīri ndú, ta ndâ mbe kù 'dè vò có, ta ndâ mbe kù fiini có, ta ndâ mbe kù luguu tí ndú, giì je ndâ mbe kù ñonòkò gbí ndâ i. ²¹ À tí ye a gúku máa, ndâ-'bí-lá, Mbíri mì ye bà te nò mí ro ye á mí kùro yo ta o bà ya ye gí mì yo kà káká'i. Bìndi ye bà giì wa gbí tacó tí ndâ 'duù ñinó táánò mbe bàkà vò i, káa ndú 'visi muu ndú 'do tí bà nò ndâ vò ndò mì ndú, ta bà bàkà bangbaya, ta bà bàkà ndâ 'bí i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá nó lá.

13

Ndâ ndòngbú cí

¹ Ñinó kpónó a bà ta'ò bà ya ye gí mì yo kà ká nò, káa có má mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo kà ta ka wó, yí 'ví gí ta ndâ 'bí 'duù go só, go ta'ò, náa ndú táánò kuu bà có tí nó, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nò. ² Ye táánò gbí bà só bà ya ye gí mì yo kà nó cí ndâ mbe bàkà vò i gbí òkò tí yo, ta sè yo 'dáá gí gí, káa ye kpónó káká'i kù cí nó a yo, si ye me mì yo kà lá nó, máa, ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà káká'i nó, ye bà waa có mítí ndú 'dáá gí, ³ lê náa à tí yo a go bà tùbà tí ye ji yo éno máa, a Bìndi-Mbíri ká kù 'dè có ji ye máa ye 'dè có ji yo nò. Wotí bà bàkà i ta yo kpò Bìndi-Mbíri me kpó-kpò lá, wotí kuu tí wó. ⁴ Tacó à táánò gbí yí mítí njèèkpè mù ta wotí tí wó wálá, káa yí kpónó kù 'vala ta wotí mì Mbíri. Wotí tí ze tí ndâ mbe kù 'vala toko ta yí nó wálá, káa à má gítí cè bà 'vala ndoo ta ndoo, ze bà 'vala toko ta yí 'do gbí wotí mì Mbíri.

⁵ Yo koṛo muu yo gi, yo kpónó kù tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíṛì ta yúcó? Yo ñò ni éno máa Jézù kù 'vala gbí njembí yo ñò ni gí? Yo má ñò ni lá, gbí éno máa yo pasuluku gí. ⁶ Káa ye koṛo có éno máa, yo ñò ni gí máa ze pasuluku lá. ⁷ Káa ze kù 'deke tí ze jì Mbíṛì éno máa, yí 'ví si yo 'ví bàkà i lè lá. Ye kù 'dè có tí ñò me tacó máa yo kù ñò ze go ndâ 'duù ñinó mbe gíṛi'o lá ñò lá. Có gbí njembí ze éno máa, ze tà kpétí má pasuluku gí, yo 'ví bàkà i dú. ⁸ Tacó wotí tí ze tacó bà bàkà i ñinó mbe ne 'do tí kpokèjì mì yúcó gí nó wálá, ze bà co ká tí kpokèjì mì yúcó cuki. ⁹ Ze má 'dì có máa wotí kuu tí yo ta o tí nó náa wotí tí ze wálá nó, tàkòcò ze pétékè'i. Ze delè kù 'deke tí ze máa, Mbíṛì 'ví si yo 'ví 'vala ta banga tí ndii ñinó kpónó nó gí. ¹⁰ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo si ye me mì yo kà lá, tacó wàa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví bàkà nèté tí nó náa Mbe tí ndoo je wotí bà bàkà jì ye nó, tí nèté bà 'viindi ndâ i, me tí nèté bà voloko gbí ndâ i lá nó, ta 'dè njembí ye.

¹¹ Ndâ ná'vindí, ndòngbú có mì ye jì yo éno máa, «Yo dùú ndi!» Yo te kpo muu tacó bà dù tí ndâ cèe 'duù, yo sè tù yo gítí ndâ có tí nó náa ye kù kpo ta gbí-tà-tù yo nô, yo toko có gbí òkò tí yo gbaànjé, yo dù ta 'dè njembí gbí òkò tí yo, bìndi Mbíṛì tí tó mbe zè ndâ 'duù, delè tí mbe kù je 'dè njembí jì ndâ 'duù nó bà dù toko ta yo.

¹² Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà 'dò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí.

¹³ Ndâ 'duù mì Mbíṛì mì ze kàá 'dáá gí 'vee yo ngé ma.

Ye kù 'deke tí ye éno máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè jì yo me gbolò, Mbíṛì 'ví zè yo ta tó njembí, wàa Bèri-mì-Mbíṛì 'ví dù toko ta yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta ɾè m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì gb̀ì gbata Gàlátì

¹ Ǹìnó a ye tí Páwòlò, tí tú m̀ì Jézù, náa àà táánò me ndâ 'duù ká bàkà ye tí tú m̀ì Jézù lá. Jézù delè táánò tuu me ndâ 'duù ji ye máa ye g̀ì tí tú m̀ì ỳì nò lá. À káa 'dóó ỳì tí Jézù tí B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì, g̀ì je Mb̀ìr̀ì Buù tí mbe 'vala ỳì tí Jézù 'do gb̀ì muu'dú wó, ká bàkà ye. Ǹìnó a ye ká kù cu wáràgà tí nó ji o. ² Ze ta ndâ ná'vindí ye ǹìnó mbe kù dù toko ta ye nó 'vee yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì ta ndi gb̀ì ndâ gbata gb̀ì to Gàlátì 'dáá g̀ì ma.

³ Ze kù 'deke tí ze ji Mb̀ìr̀ì tí nó tí Bu ndoo, delè tí Bu Mbe tí ndoo tí Jézù tí B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì nó, máa, ỳì 'ví bàkà nambeè ji yo, ỳì delè 'ví si yo 'ví dù ǹìkì maa. ⁴ Àá táánò a Jézù ká 'vala ndoo 'do gb̀ì ndâ vò i tí nó á kpónó muu to tí nó nò. Ỳì ká s̀ì có ndâ vò i m̀ì ndoo ta miɾi wó go có m̀ì Bu ndoo tí Mb̀ìr̀ì. ⁵ À ùlù Mb̀ìr̀ì kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Gbèè Banga-Ngú-Có

⁶ Nje ye 'dèè g̀ítí ña bà 'vìsì muu yo g̀ì. Ye ñò yo g̀áá kù 'vìsì muu yo 'do tí Mb̀ìr̀ì tí mbe tè'è tí yo 'do gb̀ì nambeè m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì, ta mò tí wálá, g̀ítí 'bí ña tende banga-ngú-có. ⁷ Káa banga-ngú-có tí nó náa yo 'vìsì muu yo 'do tí Mb̀ìr̀ì g̀ítí nó me cèe có ta gb̀ì ká tí nó lá. Ye 'dè có tí nó ji yo tacó ndâ 'bí vo-vò 'duù kù ñònòkò muu yo ta ba ñònòkò gb̀ì Banga-Ngú-Có m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì. ⁸ Káa ye kpónó kù ci nó a yo g̀ítí, máa, 'bí 'duù má 'dè có ji yo máa, 'bí ña banga-ngú-có mbe co tende 'do tí kpédélé Banga-Ngú-Có tí nó náa ze ma ji yo nó kuu tí, à má ma ña có tí nó kpèti káa 'duù 'do gb̀ì òkò tí ze, wàlà kpèti káa basìlì mbe 'do tàr̀ì, Mb̀ìr̀ì bà waa có mítí 'duù tí nó, wàlà mítí basìlì tí nó ta ña wálá. ⁹ Ye bà 'dè gb̀ì ndi có tí nó náa ye 'dè yee to kpónó nó ji yo káká'i: Ye máa, 'bí 'duù má 'dè 'bí ña tende banga-ngú-có b̀ìndi Banga-Ngú-Có m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì nó náa yo 'di 'do gb̀ì nje ye kùro g̀ì nó, Mb̀ìr̀ì bà waa có mítí 'duù tí nó.

¹⁰ Má ènò, ye kpónó kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò 'duù, wàlà ta bà peteke tàkòcò Mb̀ìr̀ì? Ye kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò ndâ 'duù? Go bà peteke tàkòcò ndâ 'duù má ká kuu tí ye kálásè, ye kùtáá bà dù tí bòò m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì wálá.

Ña kpokèjì bà g̀ì Páwòlò tí tú m̀ì Jézù

¹¹ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, ndâ ná'vindí ye tí ndâ mbe ùnje g̀ítí Jézù go ye, máa, Banga-Ngú-Có m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì náa ye kù ma nó me có m̀ì 'bí 'duù muu to tí nó gbaànjé lá. ¹² Ye 'di me 'do m̀ì 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó lá. A delè me 'bí 'duù muu to tí nó káa nìbà ji ye lá. À káa 'dóó Jézù tí B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì ká 'dè ji ye.

¹³ Ye koɾo có máa, yo táánò 'di tàwo ye si ye kuu tèkè'dè gb̀ì gèrè m̀ì ndâ Jùdèyà kùro bà ùnje m̀ì ye g̀ítí Jézù nó g̀ì. Zu bà mèèkè'i tí ndâ mbe ùnje g̀ítí Mb̀ìr̀ì ta ɾè m̀ì Jézù táánò tí ye ǹì'díi wálá. À ta o tí nó táánò gb̀ì muu ye káa có bà 'bu ña ndú. ¹⁴ 'Bí 'duù táánò gb̀ì òkò tí ndâ ka ye 'vii Jùdèyà mbe ngara ndii ye wálá, 'bí 'duù gb̀ì òkò tí ndú delè mbe kpòlo tí tàkìi m̀ì ndâ ká g̀ù ze go ye wálá.

¹⁵ Káa a Mb̀ìr̀ì ta nambeè m̀ì wó ká cu 'bì wó mítí ye si ye kálásè gb̀ì ỳì nawu ye. ¹⁶ Ỳì g̀ìi túbà tí 'Vii m̀ì wó Jézù ji ye, máa, ye ma có tí wó ji ndâ

'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. 'Do tí bàndò bà tùbà tí Jézù m̀ Mbírì jì ye nò, ye ya gí bà 'vee 'bí 'duù máa ye 'ví bàkà ta ña có tí nó a yè wè gbaànjé lá. ¹⁷ Ye delè ya gí Jèrùzàlémè tacó bà 'vee ndâ ká mbe nò tú m̀ Jézù tacó ndú 'ví tùbà i tí nó náa ye 'ví bàkà nó jì ye lá. Ye ndii ká ta gbí muu ye ya gí Àrábìyà. Bìndi ye g̀ì dele ndi ye g̀ì gí Dàmásìkù.

¹⁸ Ye g̀ì ya gí Jèrùzàlémè gí bà ñò Kéfà (Piyétòrò) a i bìndi ndoò ta'ò. Ye g̀ì dù á m̀ ze ta yí ta sili muu'bi-nje vô. ¹⁹ Ta o tí nó náa ye ya tí gí Jèrùzàlémè nò, ze 'de tí ze ta ndâ 'bí tú m̀ Jézù lá. Ye ñò cuki káa Jákòmò tí nó tí ná'vindí Mbe tí ndoo nò. ²⁰ Ye kù see a tí ye jì yo kùro Mbírì máa, có tí nó náa ye kù cu jì yo nó a yúco.

²¹ Bìndi bà ñò Kéfà, ye g̀ì ñjè nó 'do Jèrùzàlémè ya gí Síriyà, bìndi ye g̀ì 'do Síriyà ya gí Sìlìsiyà. ²² Gbí ndâ o tí nó 'dáá gí, ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì gbí ndâ gbata m̀ ndâ Jùdèyà 'dáá gí jé ñò gbíro ye ta ro ndú lá. ²³ Ndú kù 'di káa có tí ye ta tù ndú cuki, máa, «'Dakò tí nó táánò mbe kù mèèkè'i tí ndoo nó kpónó a mbe ma yúco tí nó táánò náa yí kù jè ta bà 'buuku muu nò.» ²⁴ Tacó ènò ndú g̀ì ùlù Mbírì tacó tí ye.

2

Ndâ Páwòlò ta 'bí tú m̀ Jézù

¹ Ye bàkà a ndoò muu'bi-nje nà'ò gbí nó m̀ ye náa ye 'do tí á Jèrùzàlémè nò, bìndi ye bà g̀ì 'dò ndi kò ye mí kà. Ze ta o tí nó gbí nó tí nó ta Bàrànába, káa ye delè g̀ì bala Títò ta ye. ² A Mbírì ta o tí nó ká 'dè có jì ye máa ye ya gí Jèrùzàlémè. Ye mâ g̀ì yee kà, ye g̀ì ya gí m̀ ndâ kpo 'duù m̀ ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì á tà bèng̀ì. Tacó wàa ze 'ví 'viiki gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma jì ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta kpéetí ze ta ndú. Tacó wàa ye 'ví bàkà sé nèté mítí ye sínò lá. ³ Ta ndâ ña ñìnó 'dáá gí, ka nó m̀ ye Títò, náa ze gí ta yí nó a Ìgìrìgì mbe ya gí gbí gázà go ze lá, káa ndú yòongò yí máa yí gí gí gbí tàkù m̀ ndâ Jùdèyà nò lá. ⁴ Muu ze ta o tí nó g̀ì 'bità bà ba a i gbí có m̀ ndâ 'bí 'duù mbe bàkà tí ndú tí ndâ ná'vindí ndoo mbe ùnje gítí Jézù go ndoo mbe gí gí mí ze. Ndâ 'duù tí nó pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ze tacó bà ñi ze, wàa ndâ yì 'ví 'di ta gbí nderè có tí nó náa ndoo tí ndâ mbe kù dù toko ta Bìndi-Mbírì zèè ta có gítí tàkù m̀ ndâ Jùdèyà kácá-kácá lá nò. Tacó có m̀ ndú gbí muu ndú ènó máa, ndoo dù gbí tàkù m̀ ndâ Jùdèyà tacó wàa ndâ yì 'ví bàkà ta ndoo tí ndâ i m̀ ndâ yì. ⁵ Káa ye g̀ì kpo tí mítí ndú gí. Máa ye bà ñò mí to nò gbaànjé wálá. Ye bàkà go ènó tacó wàa 'vére 'ví yuu tí mí gbí Banga-Ngú-Có jì yo lá.

⁶ Káa ye g̀ì 'di 'bí ña tende có 'do m̀ ndâ 'duù tí nó ta r̀è ndú a «ndâ kpo 'duù» á kùro ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì nó gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma jì ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó lá. Ye nì «ndâ kpo 'duù» mítí ndú me tacó máa bà dù ndú tí ndâ kpo 'duù á kùro ndâ 'duù a kpóló-kpolo có jì ye nò lá, tacó Mbírì ñjèè gbí òkò tí ndâ 'duù lá. ⁷ Ta bà 'dè ta yúco, ndú g̀ì ñò ni gí máa, Mbírì bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, á go bà bàkà Piyétòrò m̀ wó tí mbe ma Banga-Ngú-Có jì ndâ Jùdèyà. ⁸ Tacó à káa gbèè Mbírì tí nó mbe je wotí jì Piyétòrò máa yí ma Banga-Ngú-Có jì ndâ Jùdèyà nó ká je wotí bà ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó delè jì ye. ⁹ Ndâ Jákòmò, ta Piyétòrò, ta Jòvànì tí ndâ kpalà gálá m̀ ndâ mbe ùnje gítí Jézù g̀ì 'vee 'bí ze ta Bàrànába bà-i-nò, tacó bà tùbà máa, ze a ndâ ka nèté m̀ ndâ yì náa Mbírì bàkà nambeè jì ze, máa, ze ya gí bà bàkà nèté gbí òkò tí ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò, wàa ndâ

yì 'ví bàkà nèté gbí òkò tí ndâ Jùdèyà. ¹⁰ Ndú gii nanaka muu ndú ká mítí có tí nó ta go tí ye gbí njembí ye nó, máa, mbí ze 'ví ò tí bà konì ndâ mbe yê mì ndâ Jùdèyà lá.

Páwòlò do mítí Piyétòrò si Àndiyókì

¹¹ Ta 'bí o gbaànjé, Piyétòrò mà gii gí mí ze Àndiyókì, ye gii 'dè gbí bà lê tí ña i mì wó jì yí ká mí kùro wó, tacó bà lê tí ña i mì wó káká'i me i bà nguú-nguù lá. ¹² Tacó ta kùro bà gii ndâ 'bí 'dakò náa Jákòmò tuu ndú 'do Jèrùzàlémè gí mí ze Piyétòrò kù zò i ta ndâ 'bí ná'vindí ze tí ndâ 'duù mbe ùnje gítí Jézù go ze káa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. Ndâ 'duù tí nó mà gii gí gí, Piyétòrò gii biya bà zò i ta ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò gí, tacó yí kù ci gúku tí ndâ 'duù tí nó mbe kù nanaka muu ndú mítí có bà ya ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó gí gbí gázâ. ¹³ Ndâ 'bí Jùdèyà ñinó gbí òkò tí ze nò gii tè gí tàkò ña i-nò tí nó náa Piyétòrò kù bàkà go i mì nuù-gú nuù-bè'dè nò. Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò Bàrànába gbí ngo mì ndú. ¹⁴ Ye mà gii ñò máa ña i tí nó náa ndú kù bàkà nó me kpokèjì mì Banga-Ngú-Có lá, ye gii 'dè có jì Piyétòrò si mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, «À kpétí nó káa wò tí Jùdèyà ká kù 'vala go i mì ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, wò bà gii yòngò ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, máa, ndú 'ví 'vala go i mì ndâ Jùdèyà ta ña kèjì ngàyi?»

I mbe 'vala ña ndâ 'duù 'dáá gí káa bà tee njembí ndú mítí Mbíri

¹⁵ Káa ndoo tí ndâ 'duù tí nó náa à jò ndoo tí ndâ Jùdèyà nó táánò kù koro có máa ndoo me ndâ mbe bàkà vò i, tí ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó lá. ¹⁶ Ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, ndoo tí ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri gí nó ñò ni gí máa, à me bà bàkà go ndâ có gbí tàkù mì ndoo ká kù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri. Ndoò delè gii ùnje gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri, tacó wàa bà tee njembí ndoo mítí wó nó 'ví 'viindi nambeè gbí òkò tí ndoo ta Mbíri. Tacó rẹ 'bí 'duù jé náa bà bàkà go ndâ có gbí tàkù mì ndoo 'viindi nambeè gbí òkò tí ndú ta Mbíri gí nó wálá. ¹⁷ Káa à má 'de ndoo tí ndâ mbe bàkà vò i ta o tí nó náa ndoo kù pèè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndoo ta Jézù nó, gbí 'ví dù éno máa, Jézù a mbe sè kàngá mì tà mbu mì ndâ mbe bàkà vò i? Jéé lá! ¹⁸ Káa ye kpónó má 'dè éno máa, ye dele ndi ye gítí bà ru ndi tàkù mì ndâ Jùdèyà go ñinó táánò náa ye kù bàkà nó, gbí éno máa, ye kù kpò a có mì Mbíri. ¹⁹ Gbí có mì ye nó gbí 'bí ña kpokèjì éno máa, nèté mì ye káká'i ta tàkù mì ze tí ndâ Jùdèyà wálá. Tacó Mbíri táánò 'visì kapí wó gítí ye gbí có bà ru ndi tàkù mì ze mì ye. ²⁰ Káa ye kpónó kù 'vala a i ta rẹ mì Mbíri. Áá táánò gbí ze mítí njèèkpè mù ta Bìndi-Mbíri. Tacó éno, ye kpónó kù 'vala me gbí 'dóo ña kpokèjì mì ye lá. Ye kù 'vala a i gbí ña kpokèjì mì Bìndi-Mbíri. Ye kù 'vala a i ta bà tee njembí ye mítí wó tí 'Viì-mì-Mbíri, tí mbe ùnje gítí bà cì á muu ye tacó yí zè ye ñikì ma. ²¹ Ye bà biya nambeè mì Mbíri wálá. Tacó tàkù mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò má a i mbe bàkà ndoo tí ndâ tó 'duù mì Mbíri, gbí éno máa, nderè ku mì Bìndi-Mbíri wálá.

3

Ndâ có mì Mòze ta bà tee njembí mítí Mbíri

¹ A 'bí ña i ká gbí muu yo tí ndâ 'duù Gálàtì! A 'di ká je kó'dú yí gii ñonoko ta yo 'do tí có tí nó náa ye táánò 'dè jì yo ngbàrángà'i gítí bà gbí Jézù tí Bìndi-Mbíri mítí njèèkpè mù nó gí? ² Káa 'bí có ta go bá 'vee yo

gítí tí ye a ònó máa: Mbíri táánò je Bèri mì wó jì yo tacó yo a ndâ mbe kpolo tí tàkìi mì ndâ Jùdèyà wèè, yí je jì yo 'do gbí có bà ùnje mì yo gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa yo 'di nó? ³ Yo kù ònoko tí yo éno tacó yè? Yo táánò 'bità bà 'vala go có mì Mbíri ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri. Káa à kpónó gbí muu yo a có bà gbo nje ta 'dóo wotí mì yo? ⁴ À wâ nò, a cè gbí kò có mì yo gítí ndâ i tí nó mbe 'de yo muu Bìndi-Mbíri nó ká nò? A 'vére! Yo bà 'dè me òa có tí nó jì ye lá. ⁵ Mbíri kù je Bèri mì wó jì yo sínò, yí delè kù bàkà ndâ serè mí gbí òkò tí yo tacó yo a ndâ mbe kù bàkà go có mì Mòze wèè, yí bàkà jì yo éno 'do gbí bà 'di có tí nó táánò náa à ma jì yo nó?

⁶ Yo koṛo muu yo gítí Àbìráámò gi. À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, yí táánò a 'duù mbe ùnje gítí Mbíri ta njembí wó gbaànjé, tacó éno, Mbíri gi bàkà nambeè jì yí. ⁷ Yo òò ká gi! Ndâ 'duù ònó kpónó mbe tee njembí ndú mítí Mbíri go i mì Àbìráámò nó 'dáa a ndâ 'viì mì Àbìráámò. ⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri sàà gí, máa, Mbíri wúnò bà bàkà nambeè jì ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'do gbí bà tee njembí ndú mítí wó tí Mbíri. Tacó éno, à gi cu Banga-Ngú-Có tí nó náa Mbíri 'dè jì Àbìráámò nó mí gbí wáràgà mì Mbíri, éno máa, «Ye bà cù dè ngo cù mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáa gí ta rẹ̀ mì lo.» ⁹ Má éno, Mbíri bà cù dè ngo cù wó mítí ndâ 'duù ònó mbe tee njembí ndú mítí wó nó go i mì Àbìráámò nò, ká go òa nambeè tí nó náa yí táánò bàkà jì Àbìráámò nò.

¹⁰ Káa Mbíri bà ì njà mítí ndâ 'duù ònó mbe tee njembí ndú mítí bà ru ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà nò, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «'Duù má sè tù wó gítí ndâ có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze gítí tàkìi nó 'dáa gí lá, ye bà ì njà mítí wó» nò. ¹¹ Má éno, kponje kpónó gítí có tí nó máa, bà ru ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà me i mbe njaanga wú 'do tí miri 'duù á kùro Mbíri lá nó wálá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «'Duù ònó jáa kùro Mbíri nó kù 'de 'válá a i 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbíri.» ¹² Káa ndâ có gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà me go bà tee njembí 'duù mítí Mbíri lá. Tacó 'bí có kuu gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «'Duù ònó mbe kù bàkà go ndâ có tí nó gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà nó kù 'de 'válá a i 'do gbí ndâ có tí nó.»

¹³ Káa Bìndi-Mbíri sì muu ndoo 'do gbí njà tí nó náa Mbíri táánò ì mítí ndoo tí ndâ mbe ru ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà nó ta bà te du njà tí nó á bìndi ndoo. Go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «À má le ku 'duù mí nje mú, gbí éno máa ye tí Mbíri waa có mítí 'duù tí nó gí.» ¹⁴ Bìndi-Mbíri lli miri wó gí ta njà á bìndi ndoo, tacó waa Mbíri 'ví bàkà ta nambeè tí nó náa yí ci Àbìráámò gítí nó jì ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. Delè tacó Bèri-mì-Mbíri 'ví gí gí muu ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbíri ta rẹ̀ mì wó tí Bìndi-Mbíri go cí tí nó náa Mbíri ci nò.

Ndâ có mì Mòze ta cí mì Mbíri

¹⁵ Ndâ ná 'vindí ye, ye kpónó bà 'dè có jì yo gítí 'bí òa i mbe kù bàkà tí gbí òkò tí ndoo ta o 'dáa gí: Ku má 'dè có mì wó gí, à waa tí ngo nje ku lá. À delè suu kò mítí kòcò ku lá. ¹⁶ Nògí, Mbíri táánò ci cí tí nó jì ndâ Àbìráámò ta 'viì bìndi wó. Yo kpolo tí yo máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri me «ndâ 'viì bìndi wó» lá. À cu káa gbèè 'viì, tí 'viì bìndi wó, gbí máa, Bìndi-Mbíri. ¹⁷ Káa có mì ye a ònó máa, Mbíri ci cí mì wó ta ndoo 430 kùro có mì Mòze. Má éno, kpokèjì bà mò cí mì Mbíri mì có mì Mòze gí nje seè wálá. ¹⁸ I ònó tí i nderè nó me go i ònó náa à ci 'duù gítí tí

i-nambee nò lá. Káa Mbíri táánò ci Àbìráámò cí-ci máa, yì bà je i-nambee jì yí.

¹⁹ Má éno, gbí nderè tàkìi mì ndâ Jùdéyà a yè, sé náa Mbíri ci Àbìráámò gítí i-nambee gí nó? Nèté mì tàkìi mì ndâ Jùdéyà a bà tubà ndâ vò i mì ndâ 'duù jì ndú yee tí o bà gí 'viì tí nó mì Àbìráámò náa Mbíri ci yí gítí wó nò. Ndâ basìlì táánò ká gí ta tàkìi mì ndâ Jùdéyà 'do mì Mbíri jì Mòze, tí 'duù tí nó táánò mbe kú 'dòkò có mì Mbíri jì ndâ Jùdéyà nò. ²⁰ Mbe 'dòkò có ta o 'dáá gí kú 'dòkò có a i gbí òkò tí ndâ 'duù, me gbèe 'duù lá, káa Mbíri káa gbaànjé.

Nderè ndâ có mì Mòze

²¹ Má éno, gbí có tí nó máa, ndâ có gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà ta cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta Àbìráámò ta bà me mbè nó toko lá? À me éno lá! Tacó Mbíri táánò má je tàkìi mì ndâ Jùdéyà jì ndoo tí i mbe njaanga miři ndoo 'do gbí wú, tàkìi mì ndâ Jùdéyà bà 'vala ndoo gí. ²² Káa yí bàkà me éno lá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbíri éno máa, vò i zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Tacó éno, 'bí 'duù náa Mbíri 'ví bàkà nambee ta yí nó wálá, tacó ndâ 'duù 'dáá káa ndâ mbe bàkà vò i. Tacó éno, Mbíri giì ci ndâ 'duù máa, yì bà bàkà nambee jì ndâ mbe tee njembí ndú á mítí Jézù tí Bìndi-Mbíri.

²³ Tàkìi mì ze tí ndâ Jùdéyà táánò kùro bà gí Jézù da 'bò mítí kò ze gí. Tàkìi mì ze tí ndâ Jùdéyà táánò ẹre ze mí bà gbèe to yee tí o bà gí Jézù gí bà nibà bà tee njembí mítí Mbíri jì ze. ²⁴ Tàkìi mì ze tí ndâ Jùdéyà táánò go 'bí ọa i mbe kú kpolo tí ze yee tí o bà gí Bìndi-Mbíri, gí bà njaanga miři ze tí ndâ 'duù ọnó mbe tee njembí ndú mítí wó nó 'do gbí wú.

²⁵ Káa Bìndi-Mbíri kpónó gí gí. Má éno, ndoo káká'i me gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà lá. ²⁶ Tacó à kpétí káa yo tí ndâ 'duù Gàlátì, yo kpónó 'dáá gí a ndâ 'viì mì Mbíri ta ẹrè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù á 'do gbí có bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri ²⁷ Tacó áá táánò caka tí yo ta ẹrè mì Bìndi-Mbíri. Má éno, yo kpónó je ndâ cè ọa ndâ i mì Bìndi-Mbíri 'dáá mítí yo gí. ²⁸ Má éno, 'bè kpónó gbí òkò tí ndâ Jùdéyà ta ndâ 'duù ọnó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó wálá. 'Bè gbí òkò tí ndâ bọ̀ ta ndâ cèe 'duù wálá. 'Bè delè gbí òkò tí ndâ 'dakò ta ndâ niì wálá, tacó yo kpónó 'dáá gí a ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri tí Jézù. ²⁹ Káa yo má a ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri, gbí éno máa, yo a ndâ 'viì mì Àbìráámò, tí ndâ mbe i tí nó náa Mbíri táánò ci Àbìráámò gítí ta bà me mbè nò.

4

¹ Ye kú giì 'dè 'bí có jì yo éno máa, ta o tí nó náa ọo 'viì olo lá nó, 'bè gbí òkò tí ndú ta i tí nó náa bu wó bàkà tacó tí wó nó wálá. ² Tacó à ta o tí nó kú kpolo tí ndú ta i mì wó nó só gí ká kpolo, yee tí o tí nó náa yí gí tí 'duù gí, bìndi bu wó bà giì mò bà i tí nó náa yí bàkà ta ẹrè wó nó jì yí. ³ Ndoò táánò 'dáá gí kùro bà gí Bìndi-Mbíri a ndâ i mì ndâ bààcì ta ndâ 'bí ọa tende tàkìi muu to tí nó. ⁴ Káa Mbíri mà giì ọ̀ o bà bàkà go cí mì wó náa yí ci nó 'viì gí, yí giì tuu 'dóo 'viì mì wó náa a jò yí a niì gí muu to tí nó. Niì tí nó jò 'viì mì Mbíri nò mí gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà, ⁵ tacó bà sì muu ndoo tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kú 'vala gbí tàkìi mì ndâ Jùdéyà nó, tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndâ 'viì mì Mbíri.

⁶ Mbíri tubà jì ndoo máa, ndoo a ndâ 'viì mì yì ta bà tuu Bèri mì 'Viì mì wó gí gbí njembí ndoo, tacó wàa ndoo 'ví ni ta «Bàbá, Bu ye» mítí yì. ⁷ Má éno, à kpónó a Bèri-mì-Mbíri náa yí tuu jì yo nó ká bàkà yo 'dáá gí tí ndâ 'viì mì Mbíri. Yo kpónó káká'i me ndâ bọ̀ lá. Káa Mbíri má bàkà yo tí

ndâ 'viì mì wó gî, gbí éno máa, yí bàkà yo tí ndâ mbe i tí nó náa yí cí ndâ 'viì mì wó gítí nó gî.

Nà bà kpolo có tí ndâ 'duù Gàlátì mì Páwòlò

⁸ Ta o tí nó táánò si yo ò Mbíri ni lá nó, yo a ndâ bòò mì ndâ 'bí ña i mì yo, náa yo kù nì mítí ndú a ndâ bààcì ta gbí ndú wálá. ⁹ Káa yo kpónó ò Mbíri ni tí Mbíri mì yo gî. Mbíri delè kpónó ò yo ni tí ndâ 'viì mì wó gî. Káa yo kpòò kù je mbí yo mítí ña ndâ 'bí i ñinó ta gbí ndú wálá, delè ta wotí tí ndú go wotí tí Mbíri wálá nó tacó yè? A yè ká gí ta go bà dù tí ndâ i mì ndú káká'i gí gbí njembí yo? ¹⁰ Yo kpónó gbí ñinó mò Mbíri gí nje seè gî. Yo ndí kù tee njembí yo kpolo ma a i mítí ndâ pì, ta ndâ o bà bàkà i ji ndâ ña 'bí bààcì mì yo. ¹¹ Nà kpokèjì tí nó náa yo kpónó tí nó kù je mí gbí muu ye a bà koṛo có máa, ye táánò volo a nje ye ta bà ma Banga-Ngú-Có ji yo sínò.

¹² Ye kù 'deke a tí ye ji yo, ndâ ná'vindí ye, máa yo mèlè ndi ye á go bà mèlè ndi yo mì ye kpónó nò. Yo jé bàkà vò nambeè ta ye ta gbèe ri kùro lá. ¹³ Kpèti ta o tí nó táánò náa sé'i tii ta ye mí mì yo, bìndi ye giì 'de ta o bà ma Banga-Ngú-Có ji yo nó, ¹⁴ yo jé 'dè có ñonókó gítí ye lá. Yo delè jé kì zuù tí ye lá. Ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, bà pò mbe nò'o me có 'dì lá. Yo ta o tí nó te wiṛi mítí ye go bà te wiṛi mítí basìlì mì Mbíri mbe gí 'do gbíri. Yo te wiṛi mítí ye goolá ye ta o tí nó káa 'dóó Bìndi-Mbíri tí Jézù. ¹⁵ Cèréré tí nó táánò tí yo nó kpónó ya gí ngo? Áá táánò gbí ndâ o tí nó má 'dè có ji yo máa yo aaka ndâ ñi ro yo 'do gbí kùkélè wàa yo 'ví kaa ji ye, yo bà bàkà ta kponje gítí wálá. ¹⁶ Káa ye kpónó gbí ngú ñinó gí tí voló-voló 'duù ji yo gí, tacó ye kù 'dè yúco ji yo, wálá éno gí?

¹⁷ Có mì ye a i ta ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa, có tí yo kpolo mì ndâ yì ma nò. Ndú kù bàkà éno me ta tó njembí ndú lá. Ndú kù pèè ta bà njèè gbí òkò tí ndoo gí, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ tó 'duù mì ndâ yì. ¹⁸ Bà bàkà có tí yo máa yo 'ví dù tí ndâ tó 'duù mì ye gbí tó kpokèjì nìkì ma. Káa à 'ví dù me ká ta o tí nó náa ndoo ta ndoo bà gbèe to nó cuki lá. À delè 'ví dù gí tàkò a cèe nderè. ¹⁹ Ndâ 'viì mì ye! Ye kpónó kèjì gí bà kònò sé'i káká'i go bà kònò sé 'viì mì ni ta o gó-káyì, yee tí o tí nó náa yo ùnje gítí Bìndi-Mbíri ta njembí yo gbaànjé gí. ²⁰ Ndoò kùtáá má ta ndoo bà gbèe to, wàa ye 'ví ò ta 'dóó có ñinó náa ye 'ví 'dè ji yo nó, áá bà nìkì tí ye ma. Káa à má go ña ñinó kpónó nó, ye ò 'dóó có bà 'dé-'dè mì ye lá.

Nò 'do tí ndâ Àjára ta Sára

²¹ À tí yo a go bà dù tí ndâ 'duù gbí tàkì mì ndâ Jùdéyà? Yo 'di có tí nó gbí wáràgà gítí tàkì mì ndâ Jùdéyà nó lá? ²² À cu mí gbí wáràgà gítí tàkì mì ndâ Jùdéyà éno máa, áá táánò mì Àbíráámò a ndâ 'viì sósò'ò: nawu 'bí gbaànjé a jú i-sí-sì, bìndi 'bí a 'viì gbí yì nájú cèe 'duù. ²³ Niì ñinó tí jú i-sí-sì nó giì jò káa cèe bà jò ndò, bìndi ndú giì jò ta niì ñinó tí nájú cèe 'duù nó a 'viì ñinó náa a Mbíri ká ci yí gítí wó nò. ²⁴ Gbí cèe tírì tí nó éno máa: Ndâ niì tí nó mì Àbíráámò sósò'ò nó a ndâ bà toko có tí nó náa Mbíri toko ta ndâ 'duù ta bà só nò. Rè niì ñinó tí jú i-sí-sì nó a Àjára ta 'bá mì ndú á Gú Sínàyì. Ndâ Àjára ta ndâ 'viì gbí yì wó 'dáá gí a ndâ i-sí-sì. ²⁵ Niì tí nó tí Àjára náa a 'vii yí mítí Gú Sínàyì á 'bá mì ndâ Àràbì nó go gbata Jèrùzàlémè tí nó kpónó tí gbolò gbata mì ndâ Jùdéyà, náa ndâ Jùdéyà tí ndâ mbe Jèrùzàlémè 'dáá gí a ndâ i-sí-sì, bìndi gbolò gbata mì ndú tí Jèrùzàlémè delè káa i-sí-sì, tacó 'bí ña tende bà koṛo có mì ndú bìndi bà ru ndi tàkì wálá. ²⁶ Káa Jèrùzàlémè ñinó gbíri, tí nawu ndoo nó me

i bà zogo ta tàkìi mì ndâ Jùdèyà lá. ²⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Dù ta pétékè tàkòcò lo,
ndí lo niì nó jé mbe jò 'viì lá nô!

Da 'dì ta líkí'o,
ndí lo niì tí nó jé mbe tala sé bà jò 'viì lá nô!

Tacó niì tí nó táánò tí kázá
náa 'dakò mì wó bè yí mí gí nó
bà jò ndâ 'viì me mbè ndii niì tí nó
náa 'dakò mì wó jé jee yí mí to lá nó gí.»

²⁸ Ndâ ná'vindí ye, ndoo kpónó 'dáá gí a ndâ 'viì gbí cí mì Mbírì go Ìzákò tí 'viì gbí cí mì Mbírì jì Àbìráámò. ²⁹ Káa 'viì ñinó náa à jò yí ká tí cèe bà jò ndò nó táánò kù mèèkè'i tí 'viì ñinó náa à jò yí 'do gbí có mì Bèri-mì-Mbírì nó, jé ká go ña i tí nó kpónó nó. ³⁰ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì gítí ña có tí nó máa yè? À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa: Mbírì giì 'dè có jì Àbìráámò máa, «Mòkò ndâ jú i-sí-sì tí nó ta 'viì mì wó nó gí. I mì 'viì mì wó nó gbí mbèlè mì 'viì mì cèe niì tí nó wálá.» ³¹ À má éno, ndâ ná'vindí ye, ndoo tí ndâ 'duù ñinó mbe ɾu ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà lá nó me ndâ 'viì mì jú i-sí-sì lá. Ndoò a ndâ 'viì mì cèe niì.

5

Kpolo tí lo 'do tí bà dù tí bòò

¹ Bìndi-Mbírì táánò njaanga miɾi ndoo 'do gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tacó wàa nèté mì ndoo 'ví du ta tàkìi mì ndâ Jùdèyà káká'i wálá. Má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpoò, wàa yo 'ví dù tí ndâ 'dakò. Tacó wàa yo 'ví si 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndâ i mì tàkìi mì ndâ Jùdèyà káká'i lá. ² Má éno, kòcò ye tí Páwòlò jì yo máa, yo má ùnje gítí bà ya gí gbí gázá go i gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gí, gbí máa, nambeè mì Bìndi-Mbírì tacó tí yo gbaànjé wálá. ³ Ye kpónó kù ci nó a yo káká'i, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má ùnje gítí bà ya gí gbí gázá mì ndâ Jùdèyà á bìndi có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nó, 'duù tí nó 'ví o muu 'bí có gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà gbaànjé káká'i lá. ⁴ Ndâ 'duù ñinó gbí òkò tí yo mbe kù jè ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí ndú ta Mbírì ta bà ɾu ndi tàkìi mì ndâ Jùdèyà nó mò tí ndú 'do tí Bìndi-Mbírì gí. Ndú delè bè gbí nambeè mì Mbírì gí.

⁵ Káa à má gítí ndoo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì, a Bèri-mì-Mbírì ká 'dè có jì ndoo máa, ndoo bà 'de ndâ tó i tí nó náa ndâ tó 'duù mì Mbírì kù ù nó a i 'do gbí bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì. ⁶ Tacó ndâ mbe ya gí gbí gázá go tàkìi mì ndâ Jùdèyà ta ndâ mbe ya gí gbí gázá mì ndâ Jùdèyà lá 'dáá 'vii ká 'vii, náa ndoo má gbí nambeè ta ndâ Bìndi-Mbírì tí Jézù nó. Kpóló-kpolo có gbaànjé káa bà ùnje gítí Bìndi-Mbírì ta njembí ndoo gbaànjé, náa à kù ñò ni mítí banga nambeè gbí òkò tí ndoo.

⁷ Yo táánò kù 'di có mì Bìndi-Mbírì ta banga tí, káa a 'di kpónó ká kù volo muu yo 'do tí? ⁸ Áá bà dù me Mbírì tí mbe tè'é tí yo ká kù volo muu yo lá. ⁹ Ndâ 'duù kù 'dè dú káa yúco, máa, «Gbèe kíni volo yâ.» ¹⁰ Káa ye bà ñò me mítí yo lá. Tacó ye ñò ni ngbàrángà'i gí máa, ña nambeè tí nó gbí òkò tí ndoo ta Bìndi-Mbírì nó bà sí yo 'ví koɾo 'bí ña tende có wálá. Ye delè ñò ni ta kponje gítí wálá gí, máa, à kpètí má káa 'di wè ká kù ñònòkò muu, yo Mbírì bà waa có mítí wó gí.

¹¹ Káa à má gítí kùùkpò diì ye, ndâ ná'vindí ye, ye kùtàá nó má kpòò kù ma có bà ya gí gbí gázá mì ndâ Jùdèyà jì ndâ 'duù, a 'di kpónó ká bà

mèèkè'i tí ye? À má dú káa yúco máa ye kpónó ká kpòò kuu nje nèté bà ma có bà ya gí gbí gázâ mì ndâ Jùdéyà jì ndâ 'duù, bà ma có gítí njèèkpe mù mì Bìndi-Mbírì kùtàá bà gí jì ye a i ta kpo-se-muu. ¹² Áá kùtàá má go có gbí muu ye, má wálá wàa ndâ mbe kù ònòkò muu yo 'do tí bà 'di Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì, máa, rẹ 'bí kpóló-kpolo i má a bà ya gí gbí gázâ mì ndâ Jùdéyà nò, 'ví ba kpúu ndú á gí tàkò bà waaka nje kù nò tí ndú nò kpèkù gí.

¹³ À má gítí yo tí ndâ ná'vindí ye, Mbírì táánò tè'é tí yo a i tacó bà njaanga mírì yo á 'do gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà gí. Káa gbí bà tè'é tí yo tacó bà njaanga mírì yo. Káa yo 'ví si bà njaanga mírì yo mì Mbírì nò 'ví dù tí nderẹ bà legee mírì yo gí tàkò có mì go ndâ i muu to tí nó nò lá. Yí bàkà ènò tacó wàa yo 'ví konì tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ mbe tó nambeè. ¹⁴ Tacó ndò có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo nìkì go bà zè 'dóó tí lo nìkì mì lo» nó kili sè ndâ có tí nó 'dáá gí. ¹⁵ Káa má ènò lá, wàa yo má dù kù ka'vaka tí yo gbí òkò tí yo ta bà bàkà sé'i mítí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ kàzà nó, yo 'bu nò a ña yo gí.

Ndâ Bèrì ta ndâ 'duù

¹⁶ Káa có mì ye gbí njembí ye jì yo máa, yo 'vala go có mì Bèrì-mì-Mbírì. Yo si bà 'vala go 'dóó có mì yo gbí njembí yo mí to. ¹⁷ Tacó i ñinó ta go tí ndâ 'duù nó, go ta o 'dáá gí tí Bèrì-mì-Mbírì wálá. Bìndi i ñinó ta go tí Bèrì-mì-Mbírì nó, go ta o 'dáá gí tí ndâ 'duù wálá. Gbí có tí nó ènó máa, yo má kù 'vala go có mì Bèrì-mì-Mbírì, kpokèjì bà 'vala yo go i mì ndâ 'duù nè gí. Tacó ndâ kpokèjì mì Bèrì-mì-Mbírì toko ta kpokèjì mì ndâ 'duù lá. ¹⁸ Yo má kù 'vala go có mì Bèrì-mì-Mbírì, có mì tàkù mì ndâ Jùdéyà káká'i ta yo wálá.

¹⁹ Ña ndâ i mì ndâ 'duù jé gírì tí lá. Go bà-nò-vò-ndô, ta bà bàkà gílìnì, ta bà gbètèkè tí ndú go i mì ndâ nò, ²⁰ ta ba te duù mítí ndâ 'bí tende i go bà te duù mítí Mbírì, ta bà bàkà go có mì ndâ mbe kó'dú, ta bà sogo tí, ta bà toko có lá, ta vò njembí, ta bà dù ta go ndâ tó i 'dáá ká gítí mírì 'duù, ta bà bàkà 'bè mì gbí òkò tí ndâ 'duù, ²¹ ta bà bàkà ndâ 'bí ña i mbe lè gí káká'i, a go bà tò kii, ta bà sa ta pe, ta bà bàkà vò muu ta pe, ta bà bàkà ndâ 'bí ña i mbe nìkì lá. Ye táánò ci yo sàà á kùro gí. Káa ye kpónó bà ci ndi yo ká gítí gbèe có tí nó káká'i máa, ndâ 'duù mbe kù bàkà ña ndâ zu i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nò bà dù tí ndâ mbe zèè 'bá mì Mbírì wálá.

²² Káa nambeè mì Bèrì-mì-Mbírì náa yí bàkà jì ndoo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì a ñinó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo nìkì gbí òkò tí ndoo; máa, ndoo 'ví dù ta líkí'o tí ndoo; ndoo 'ví dù ta 'dè njembí ndoo; ndoo 'ví dù tí ndâ mbe du njembí; máa, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ta nambeè ká gbí yì ndoo, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù; ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó náa áá bà ngùù i jì ndoo gí; ²³ ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó ta njembí ndoo lèè; delè ndoo 'ví dù me tí ndâ mbe bàkà i gí tàkò có mì sé njembí lá. Ndo má 'vala go có mì Bèrì-mì-Mbírì nò, 'bí có gítí ndoo gbaànjé wálá.

²⁴ Ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì woo go ndâ i muu to tí nó 'do gbí njembí ndú 'dáá gí gbaa gí. ²⁵ Bèrì-mì-Mbírì je ngú 'válá jì ndoo gí. Má ènò, ndoo si yí 'ví túbà tó kpokèjì bà 'vala ndò jì ndoo. ²⁶ Ndo 'ví si bà bàkà tí ndoo tí ndâ i mí to. Ndo 'ví si bà go na-ngò vò i jì ndâ 'bí ka ndoo mí to. Ndo delè 'ví si bà tò kii gbí òkò tí ndoo mí to.

6

Ndo te du téré mì ndâ 'bí ka ndoo

¹ Ndâ ná'vindí ye mbe, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà i lè gí, yo tí ndâ 'duù ònó mbe kú 'vala ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri nó 'ví túbà cèe kpokèjì jì yí ta pétékè có. Tacó bà bàkà vò i ká go bà ja 'duù mì gbàtàkà to. Káa yo wúnò má yaaka? ² Má éno à nìkì éno máa, yo bàkà go có mì Bindi-Mbíri ta bà te korì vò i 'do pàapì ndú gí. ³ Tacó a ta o 'dáá gí káa ndâ ña 'duù ònó ta gbí ndú wálá nó ká kú ndunduuku tí ndú, máa, ndâ yì ma, jì ndâ 'bí ka ndú. ⁴ Má éno, 'duù má kú bàkà i ta ndâ 'bí ka wó, à nìkì máa yí 'viiki gbí kongbó léé kùro má kózò gi. Bà lê má kapí wó wálá, bìndi yí 'ví gù cè cè-'bì. Káa yí 'ví cè cè-'bì éno máa, yì me tó i gí; me éno máa, yì kpò ndâ 'bí ka yì gí nò lá. ⁵ Tacó 'duù 'dáá gí ká ta ña 'dóó du ká'i mì wó muu wó.

⁶ Ndâ 'duù ònó náa à kú nìbà Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri jì ndú nó 'ví bàkà nambeè jì 'duù tí nò mbe kú nìbà i jì ndú nò.

⁷ Yo si bà eendí tí yo mí to. Tacó 'bí 'duù jé mbe eendi Mbíri ta 'bí gbèe ri wálá. 'Duù kú kili 'do gbí nji mì wó káa ña i ònó náa yí rò nò. ⁸ Má éno, 'duù má 'dè có máa, yì si njembí yì tí nji, wàa yì 'ví je wotí a i gítí bà rò nji ndâ 'bí ña i ònó mbe kú koni yì gítí bà bàkà ndâ i ònó mbe nìkì tí Mbíri lá muu to tí nó mí gbí, ndâ i tí nò ta ndòngbú o wúnò bà dù tí ndâ 'bìlì sè á tàkòcò wó. Káa 'duù má si a ndâ có mì Bèri-mì-Mbíri tí ndâ nji ña mì wó, bìndi yí 'ví rò ndú mí gbí njembí wó, go bà rò ndâ tó nji ña mì mbe jì nji, 'duù tí nò ta ndòngbú o wúnò bà 'de a 'válá ònó mbe cee lá nò. ⁹ Má éno, wo ndoo 'ví si bà co ta bà bàkà tó i mí to. Tacó ndoo má te kpo muu gítí yee bà ndòngbú, ndoo bà bè gbí bà 'de mboo tàkò wálá. ¹⁰ Má éno, kpokèjì gítí bà bàkà tó i má kuu mì ndoo, ndoo 'ví bàkà jì ndâ 'duù 'dáá gí. Káa ndoo 'ví bàkà jì ndâ ka ndoo mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri ndii sè ndâ 'bí 'duù 'dáá gí.

Ndòngbú kòcò Páwòlò jì ndâ 'duù Gàlátì

¹¹ Yo ònó ndâ kpo-kpò mbó wáràgà tí nó wálá gí? A ye ta 'bì ye ká kú cu jì yo. ¹² Ndâ 'duù tí nò mbe kú pèè ta bà yòòngò yo, máa yo ya gí gbí gázà go i gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà nò, kú bàkà ndâ i tí nò cuki ká tacó bà mòò rò ndú, delè tacó bà wu gbí ndâ i ònó náa ndâ 'duù kú ònó ta rò ndú nò. Ndú kú bàkà éno cuki ká tacó wàa à 'ví mèèkè'i tí ndâ yì á muu njèèkpè mù mì Bindi-Mbíri lá. ¹³ Kpèti ká éno, 'dóó ndâ mbe kú yòòngò ndâ 'duù máa ndú ya gí gbí gázà go có gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà nò ngbá kpolo tí ndâ tàkù mì ndâ Jùdéyà lá. Ndú kú bàkà káa tí ndú tacó wàa yo 'ví mèlè ta ndi ndâ yì. ¹⁴ Káa à má gítí bà miri ye, 'bí i mì ye káká'i muu to tí nó náa ye 'ví wu gbí bìndi nderè bà cì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri mítí njèèkpè mù nò wálá. Tacó ònó a i ònó mbe zi njembí ye 'do tí ndâ i muu to tí nó 'dáá gí nò. ¹⁵ Kpóló-kpolo có mì ndoo kpónó me ònó máa, «'Duù ònó ya gí gbí gázà go i gbí tàkù mì ndâ Jùdéyà gí, káa ònó ya lá,» nò lá. Cèe kpo có tí nó náa ndoo kpónó nje nó a ònó máa, Mbíri suu ndi ndoo tí ndâ ngú 'duù gí wè? ¹⁶ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbíri 'ví si ndâ 'duù ònó mbe kú 'vala go có tí nó náa ye 'dè nó 'ví dù nìkì maa. Mbíri delè 'ví ònó yè rò ndú ta ndâ sè ndâ 'duù mì wó tí Mbíri 'dáá gí.

¹⁷ Ndòngbú có mì ye jì yo máa, 'bí 'duù 'ví pèè mbí ye káká'i ta rè 'bí i máa, gázà mì ndâ Jùdéyà nò, lá, tacó ndâ 'bèè ká muu Jézù kuu tí kú ye. ¹⁸ Ye kú 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo 'dáá gí, ndâ ná'vindí ye. Go-i-tí-nò.

**Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kû kili ta ɾè mì
Bìndi-Mbírì gbí gbata
ÉFÀSÙ**

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká bàkà ye tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nó ká kû cu wáràgà tí nó á ji yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe kû 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù ta njembí yo gbaànjé gbí gbata Éfàsù. ² Ye kû 'deke a tí ye éno máa, ndâ Bu ndoo tí Mbírì, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Ndâ tó i mí Bìndi-Mbírì tacó tí lílí 'duù

³ Ndoò ùlù Mbírì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí mbe cù 'dé ngo cù wó tí Mbírì mítí ndoo, tí mbe je ndâ tó i 'dáá gí 'do gbírì ji ndoo ta ɾè mì Bìndi-Mbírì.

⁴ Mbírì ɾuka ndoo á kùro bà suu to tí nô, yí ɾuka ndoo ta ɾè mì Bìndi-Mbírì.

Yí ɾuka ndoo, tacó bà kaa ndoo mò gí mì wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

⁵ Mbírì bàkà ndoo tí ndâ 'viì mì wó náa a yí ká ko ndoo ta njembí wó gbaànjé ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó.

⁶ Tacó wàa ndoo 'ví ùlù ta ɾa nambeè tí nó náa yí bàkà ji ndoo sínò nó ta ɾè mì Wú-gbírì-ɾé wó tí Mbírì.

⁷ Wú-gbírì-ɾé wó tí nó mbe njaanga miɾi ndoo 'do gbí vò i, ta bà cì yí muu ndoo, náa ndoo giì 'de tí ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndoo nô.

Nìno a gbolò nambeè mì Mbírì,

⁸ náa yí si à nì gí muu ndoo á go bà nì mù, mbe je bà 'di gbí-o, ta muu ji ndoo.

⁹ Mbírì nì tà'dóó wó ji ndoo, á go có mì wó mbe nìkì tí wó, náa yí koɾo sàà si mí to ta ɾè mì Bìndi-Mbírì éno máa,

¹⁰ o tí nó má gí gí, wàa, Bìndi-Mbírì 'ví gí gí bà bàkà go có tí nó.

Có tí nó éno máa:

Bìndi-Mbírì 'ví kili ndâ i gbírì, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí á mí bà gbèe to, wàa yí 'ví dù tí gba mì ndú.

¹¹ Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí bàkà ndoo tí ndâ 'viì-'bá mì wó ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, á go có mì wó náa à sàà kuu gbí muu wó á kùro bà suu to tí nô.

¹² Mbírì ɾuka ze tacó wàa, ze tí ndâ kpédélé 'duù tí nó mbe tee njembí ze á mítí Bìndi-Mbírì nó 'ví dù tí ndâ mbe ùlù ngba yì.

¹³ Yo delè kpónó gí tí ndâ 'duù ta ɾè mì Bìndi-Mbírì, tacó Bèri-mì-Mbírì náa Bìndi-Mbírì ci cí tí wó nó gbì ndi 'bì wó mítí yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, mbe 'di yúco tí nó tí Banga-Ngú-Có mbe njaanga wú 'do tí miɾi yo gí, nó gí.

¹⁴ Bèri-mì-Mbírì a mbó tacó bà túbà máa,

ndoo bà dù tí ndâ 'vii-'bá
 yee tí o bà njaanga miṛi ndâ 'duù tí nó
 náa Mbíṛi ṛuka ndú tí ndâ 'duù mì wó nó gî nô,
 tacó bà ùlù ngba Mbíṛi.

Páwòlò 'deke tí wó jì Mbíṛi

¹⁵ Tacó éno, ye mà giù 'di có bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí Jézù, ta có bà zè ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jì Mbíṛi gî nó nìkì maa mì yo, ¹⁶ ye giù dù ta o 'dáá gî kù ùlù Mbíṛi ta pétékè tàkòcò ye tacó tí yo. ¹⁷ Ye kù 'deke tí ye ta o 'dáá gî jì Mbíṛi mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛi, Mbíṛi tí Bu wotí, máa, yí 'ví si Bèṛi mì wó 'ví je bà 'di gbí-o, ta muu, jì yo. Tacó wàa, yo 'ví nò ta yí ni gbàrájáá éno. ¹⁸ Mbíṛi kùtàá má si ṛo yo 'ví dù go ṛo ṛi, wàa yo 'ví nò ta ndâ ṛa i tí nó náa yí ci yo á gítí ndú nó, ta ṛa nambeè tí nó náa yí ci ndâ 'vii-'bá á gí tí nó, ¹⁹ ta ṛa wotí tí nó náa yí kù bàkà jì ndoo tí ndâ mbe tee njembí ndoo mítí wó nó, àá bà nìkì tí yo ma. Káa yo bà nò wotí tí nó ni a i mítí ²⁰ bá 'vala ndi Bìndi-Mbíṛi 'do gbí muu'dú wó, ta bà ya yí gí bà ki tí wó gbí kù'bì mì Mbíṛi á gbíṛi, ²¹ tí gbolò gba ta ṛa wó wálá, tí mbe wotí, tí mbe zogo to, tí 'duù náa ṛè wó kù wu me ká kpónó lá, ṛè wó delè bà wu bìndi bà 'vala ndi ndâ 'duù 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o. ²² Yí je wotí jì yí gítí ndâ i 'dáá gî, yí giù bàkà yí tí mbe zogo ndâ i 'dáá gî, tí kùṛo ndâ mbe kili ta ṛè wó tí Bìndi-Mbíṛi. ²³ Ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi a òò wó tí ndâ mbe bàkà yí tí 'duù ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá cee to tí nó 'dáá gî.

2

'Do gbí ku á gí gbí 'válá

¹ Yo táánò sàà kùṛo Mbíṛi a ndâ ku i, tí ndâ tù-ká-kpò-có mbe bèè ṛò Mbíṛi. ² Yo ta o tí nó kù ṛu a ndi ndâ vò 'duù muu to tí nó. Yo ta o tí nó kù 'di a có mì gba mì ndâ i gbí bèṛi, tí vò i tí nó gbí bèṛi mbe zèè ndâ mbe kpò có mì Mbíṛi gí nó. ³ Káa àá tóó táánò ṛò 'dá a ze, náa ye kù 'dè tí ta ṛìndi yo nó? Ndoò táánò 'dáá gî káa ndâ tù-ká-kpò-có go ndâ vò 'duù tí nó. Ndoò táánò 'dáá gî a ndâ 'duù mbe kù 'vala gbí ṛa 'dóó kpokèjì mì ndoo mbe nìkì tí ndoo gbí muu ndoo. Ndoò ta o tí nó kù bàkà káa ndâ i mbe te líkí'o mítí ndoo á muu to tí nó cuki. Ndoò delè táánò ngbá kù 'vala ká gbí kpo-tàkòcò mì Mbíṛi 'vii ká 'vii ta sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó. ⁴ Káa Mbíṛi zè ndoo nìkì tí tó ṛa bà zè tí ṛìnó náa yè ṛo ndoo giù dù tí wó ngé ndii gî. ⁵ Ta o tí nó táánò náa ndâ vò i mì ndoo ziki tí ta ndoo 'dáá gî nó, yí giù 'vala ndoo ta bà je Bìndi-Mbíṛi jì ndoo. Mbíṛi táánò 'vala yo a i 'do gbí nambeè mì wó. ⁶ Mbíṛi kaa ndoo ya tí gí mì wó, bìndi yí giù je bàndò jì ndoo á mí mì ndoo ta ndú gbíṛi ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi tí Jézù.

⁷ Mbíṛi bàkà éno tacó bà túbà jì ndâ 'duù dúú bà ya tí máa, ndòngbú bà bàkà nambeè mì yí jì ndoo ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi tí Jézù wálá. ⁸ Mbíṛi táánò 'vala yo ta bà wu bà tee njembí yo mítí wó tí Mbíṛi 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó. ⁹ Yo ka me wu'o jì yí má kózò gî, bìndi yí giù 'vala yo gbí ká có nó lá, a nambeè náa a Mbíṛi ká bàkà jì yo sínò. À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo mbe cè cè-'bì, máa, a yí ká 'vala tí yí nó wálá. ¹⁰ A Mbíṛi ká bàkà ndoo tí ndoo tí nó kpónó nó. Yí suu ndoo ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛi tí Jézù, máa, ndoo 'ví 'vala tó bà 'vala ndò, á go ṛìnó náa yí cu sàà mí to gî, máa, ndoo 'vala go yí nó.

Bìndi-Mbíṛi bàkà ndoo 'dáá gî tí ndâ 'duù gbaànjé

¹¹ Yo 'vee tí yo máa, yo táánò sàa a ndâ 'di wè, gí? Yo táánò me ndâ Jùdèyà lá. Na yo tende, náa ndâ Jùdèyà mbe ya gí gbí gázà gí, náa a 'duù ká waa «kù» tí ndú táánò kù go yo, máa, yo a ndâ «mbe kù». ¹² Yo táánò ta o tí nò me ta ndâ Bìndi-Mbírì lá. Yo táánò a ndâ mbe 'dó-'do, náa à 'deke yo toko ta ndâ Ìzìrìyèlì tí ndâ 'duù mì Mbírì nó lá. Rẹ̀ yo delẹ̀ ngbá táánò gbí «cí» tí nó náa Mbírì ci ta ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìrìyèlì ta o bà njù mùkà mì wó ta ndú nó wálá. Yo táánò a ndâ 'duù ta nje wú tí yo wálá, ta Mbírì mì yo wálá, mbe kù 'vala ká ta rẹ̀ mì ndâ i muu to tí nò.

¹³ Káa à kpónó yèè yo tí ndâ 'duù tí nó náa àá táánò 'deke yo toko ta ndâ 'duù mì Mbírì lá nó gí tí dè gí. À delẹ̀ kpónó kù 'deke yo toko ta ndú ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. A bà cì Bìndi-Mbírì muu yo ká yèè yo gí tí dè. ¹⁴ Tacó Bìndi-Mbírì a làyì gbí òkò tí ndoo. Yí toko ze tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ta bà nje gbí bà 'bè tí nó táánò náa à me mí gbí òkò tí ndoo nó gí. ¹⁵ Yí nje gbí bà 'bè tí nó mbe bàkà sogote mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'duù ònó ta na ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ta bà rọ̀ có mì ndâ Jùdèyà náa ndú kù zogo ta ndâ 'duù nó gí, ta bà bàkà ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'bí tende na ndâ 'duù tí ndâ gbèe na tacó bà si gbí òkò tí ndú 'ví dù ká nìkì maa. ¹⁶ Bìndi-Mbírì toko ndâ Jùdèyà ta ndâ na ndâ 'bí 'duù tí gbèe dii ta bà cì yí mítì njèèkpè mù, bìndi yí giì 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbírì káká'i. ¹⁷ Bìndi-Mbírì toko ndâ Jùdèyà tí ndâ 'duù tí nó dè ta Mbírì nó, ta ndâ 'bí na 'duù ònó mbe dooko ta Mbírì lá nó, wàa, có mì ndú 'ví dù ká gbaànjé má kózò gí, yí 'ví giì ma Banga-Ngú-Có gítì «'dè njembí» ji ndú toko gbaànjé. ¹⁸ A Bìndi-Mbírì ká tuu Bèrì-mì-Mbírì, máa, yí gí gí bà koni ndoo 'dáá gí, ndâ Jùdèyà, ta ndâ 'duù ònó ta na ndú me ndâ Jùdèyà lá nó. Tacó wàa, ndoo 'dáá gí 'ví yèè dè gí mì Bu ndoo tí Mbírì.

¹⁹ À má éno, yo kpónó kpòò me ndâ mbe 'dó-'do lá, yo delẹ̀ kpòò me ndâ wìrì lá. Yo a ndâ 'vii-'bá ta ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí nó. Yo a ndâ 'vii-nje-wu mì Mbírì. ²⁰ Ndâ kpalà 'bá tí nó a ndâ tú mì Jézù, ta ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, bìndi Jézù a kpalà kù jì gbí òkò ndâ kpalà tí nó. ²¹ Du 'bá tí nó 'dáá gí a i pí tí wó tí mbe te 'bá tí nó gí yaa, tí 'dóó 'bá mì Mbírì. ²² Bèrì-mì-Mbírì delẹ̀ kpòò kù bàkà yo toko ta ndâ 'bí ka yo tí 'bá bà du Mbírì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì.

3

Nèté mì Páwòlò tacó tí ndâ 'duù ònó ta na ndú me ndâ Jùdèyà lá nó

¹ À má éno, ye kpónó tí Páwòlò kuu gbí zàa muu Bìndi-Mbírì tí Jézù á tacó tí yo tí ndâ 'duù ònó náa yo me ndâ Jùdèyà lá nó. ² Ye kojo có máa, yo 'di có na gbolò nambeè tí nó náa Mbírì táánò bàkà ji ye á tacó tí yo nó ngbàrángà'i gí. ³ Mbírì táánò ja kpá 'do nje congò có kóó mì wó ji ye, á go có tí nó náa ye táánò kùtù nje ji yo mí gbí wáràgà ndò i nó. ⁴ Yo má 'deke wáràgà mì ye náa ye cu ji yo táánò nó gí, yo bà ònó ni gí máa, ye 'di gbí có kóó mì Bìndi-Mbírì gí. ⁵ Mbírì táánò sàa 'dè gbí có kóó tí nó ji ndâ 'duù lá, káa Bèrì-mì-Mbírì kpónó 'dè gbí có tí nó ji ndâ tú mì Jézù, tí ndâ mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì wó tí Bèrì-mì-Mbírì, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí, nó gí. ⁶ Gbí có tí nó éno máa, ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó kpónó a ndâ 'vii-'bá 'vii ká 'vii ta ndâ Jùdèyà. Ndú ta ndâ Jùdèyà 'dáá gí a gbèe dii, tí dii Bìndi-Mbírì tí Jézù. Banga-Ngú-Có tí nó náa à ma ji yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó gbo ndú ta ndâ Jùdèyà mí gbí gbèe «cí» tí nó náa Mbírì ci ta ndâ Jùdèyà nó gí.

⁷ Mbíri táánò je ye tí mbe bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có á 'do gbí 'dóó nambeè mì wó náa yí bàkà ji ye, ta bà je wotí ji ye. ⁸ Ye a 'duù ònó, náa 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò jí mì wó tí Mbíri gí nó mbe me nji'dí ndii ye gí wálá. Káa Mbíri gii bàkà 'bí ña nambeè mì wó ji ye ta bà je ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó gítí ña seṛè tó i tí nó náa ndú bà 'de gbí Bìndi-Mbíri dúú bà ya tí nó, ⁹ ta wotí bà 'dè tà'dóó ndâ nèté mì wó náa yí tí Mbíri, tí mbe suu ndâ i 'dáá gí, táánò sàà nguù 'do tí ndâ 'duù 'dáá gí nó ji ye. ¹⁰ Mbíri bàkà ènò, tacó wàa, ndâ kpo-kpò 'duù á kùro ndâ basìlì 'dáá gí, ta ndâ vo-vò i gbí bèri mbe kù volo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, 'ví ò ta ña bà 'di gbí-o mì yí tí Mbíri ni 'do mì ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíri. ¹¹ Mbíri bàkà nò jé ká go có tí nó náa yí koṛo kùro o bà suu to tí nó, máa, Bìndi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ndoo 'ví bàkà nò. ¹² Ònò a nderè có tí nó náa gúku bà yèè dè gítí Mbíri ta ṛè mì Jézù tí ndoo tí ndâ mbe kù tee njembí ndoo mítí Jézù wálá nó ká nò.

¹³ À má ènò, ye kù 'deke a tí ye ji yo máa, njembí yo 'ví mù tacó tí ye ènó máa, ye kù mbu muu yo nò lá, tacó yo bà 'de i a i 'do gbí bà mbu ye nò.

Bà zè Bìndi-Mbíri nìkì maa

¹⁴ Ònò a nderè có tí nó náa ye kù 'deke tí ta tí ye ta wotí tí ji Bu ndoo tí nó ¹⁵ ta ṛè wó mbe cee muu ndâ 'duù gbíri, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó, ¹⁶ máa, yí tí Mbíri tí nó ta ngba wó ká ngbèzèè á dúú bà ya tí nó 'ví tuu Bèri mì wó ji yo, tacó wàa, njembí yo 'ví yù tí, ¹⁷ delè tacó Bìndi-Mbíri 'ví gèè 'bá mì wó mí gbí njembí yo tí ndâ mbe kù tee njembí mítí Mbíri. Delè tacó wàa, Mbíri 'ví si yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì tí kpoò ká dúú bà ya tí. ¹⁸ Tacó wàa, yo ta ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò jí mì wó gí nó 'dáá gí 'ví 'de ta wotí bà ò tà wúlú, ta tì gángá, gii je gbí kpàro, ta yendi, bà zè ndoo nìkì ma mì Bìndi-Mbíri, ¹⁹ delè ta bà ò ña tó ña bà zè tí tí nó náa Bìndi-Mbíri kù zè ta yo, náa bà 'di gbí kpèti má kpoò tí gí nò. Wàa, Mbíri 'ví gèè bè wó mí gbí njembí yo.

²⁰ À ùlù Mbíri tí mbe wotí, náa a wotí mì wó ká kù si ndoo kù bàkà i me gbolò ndii ònó náa ndoo yù 'do tí wó nó gí, delè gii ndii ònó náa ndoo kù koṛo gbí njembí ndoo nó gí. ²¹ Ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíri 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ta ṛè mì Bìndi-Mbíri. Go-i-tí-nò.

4

Bà 'vala toko gbaànjé tí gbèè dù

¹ Ye kpónó kuu gbí zàà á tacó tí Mbe tí ndoo, kù 'deke tí ye ji yo, máa yo 'ví 'vala 'vii ta ña 'válá tí nó náa Mbíri je ji yo nò. ² Yo si tí yo tí i kùro Mbíri lá. 'Duù 'ví si bà koṛo có ká gítí miṛi wó cuki mí to. Yo zèè tí yo gbí òkò tí yo á ta pétékè 'bì. Yo 'ví dù ta ndò njembí gbí òkò tí yo lá.

³ Yo ta o 'dáá gí 'ví jè ta bà toko có gbaànjé ta ṛè mì Bèri-mì-Mbíri, bìndi yo 'ví dù toko gbaànjé ta 'dè njembí yo. ⁴ Yo 'dáá gí a gbèè dù, Bèri-mì-Mbíri delè ká gbaànjé, ká go bà tè'é tí yo mì Mbíri táánò gí bà koṛo có lì mítí gbèè i, ⁵ Mbe tí ndoo ká gbaànjé, Banga-Ngú-Có ká gbaànjé, bà Caka tí ká gbaànjé, ⁶ Mbíri tí Bu ndâ 'duù 'dáá gí ká gbaànjé, Mbíri tí Mbe tí ndâ 'duù 'dáá gí, tí mbe co gbí ndâ i 'dáá gí, delè tí mbe dù gbí ndâ i 'dáá gí, ká gbaànjé.

⁷ Bìndi-Mbírì táánò bàkà nambeè ji ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, á go ñínó náa yí ñò à 'vii gbí muu wó. ⁸ Go có tí nó náa à cù mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Ta o bà ya yí táánò ngéé jí yaà,

yí zèè ndâ zà-za gó ta yí,

yí gii njèè ndâ i ji ndâ 'duù,» nô.

⁹ Gbí có tí nó náa à 'dè éno máa, «Yí ya ngéé jí yaà,» nó máa yè? Gbí có tí nó éno máa, yí táánò gî 'do ngéé gbírì yaà káa yí delè gii ya ngéé jí tà to tí nô. ¹⁰ 'Duù tí nó mbe ya ngéé gítí ndòngbú rì kà, mbe jèjèèkè tí wó cee gbí ndâ i 'dáá gî nó, káa gbèè 'duù tí nó táánò mbe gí jí muu to tí tí nó nô. ¹¹ Áá táánò delè káa yí ká njèè ndâ i-nambeè ji ndâ 'duù. Yí bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe tí ndâ mbe nó tú mì wó tí Bìndi-Mbírì, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có, ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe kpo-gbì-tà-tù ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, bìndi ndâ 'bí 'duù tí ndâ mbe nìbà Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'vala go có mì Mbírì. ¹² Yí bàkà éno, tacó wàa ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbírì gî nó 'ví dù toko gbaànjé, wàa ndú 'ví konì tí ndú gbí òkò tí ndú, wàa ndú 'ví dù tí gbèè dùi Bìndi-Mbírì ta wotí ká tí ndú. ¹³ Tacó wàa ndoo 'dáá gî 'ví dù toko gbaànjé gbí bà tee njembí ndoo mítí 'Vii-mì-Mbírì, delè gbí bà ñò yí nì mì ndoo, yee tí o tí nó náa ndoo gí tí ndâ 'dakò ta 'bí i mbe gboo 'do tí ndoo wálá, ta gbí dùi ndoo yù ngbácúú go ñìndi Bìndi-Mbírì gî nó gî. ¹⁴ Ndoò ta o tí nó bà dù kpòò me ká tí ndâ 'vii, tacó wàa, ndâ pípirì bà nìbà i mì ndâ mbe kpóló-kpolo ọ̀o tacó bà bàkà tìrì bà eendi ndâ 'duù 'ví tooko ta ndoo ká sàkàmàà nó lá.

¹⁵ Ndoò má a ndâ mbe 'dè yúco, ndoo delè má a mbe zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, ndoo kùtáá bà bàkà i go i mì Bìndi-Mbírì tí kùro ndoo, ¹⁶ tí mbe 'deeke ndâ bà 'deeke bà to tí ndoo gbaànjé-gbaànjé ta ndâ yèlè 'dáá gî. Bìndi yí gii njèè ña ndâ nèté mì ndâ bà to tí dùi ndoo ji ndú. Ndâ bà to tí ndoo 'dáá gî má kù bàkà nèté mì ndú ta banga tí, ndú bàkà dùi ndoo kù uu ta banga tí pètè-pètè-pètè ta tó njembí.

Ngú bà 'vala ndò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹⁷ Co tí ndâ i 'dáá gî, ye kù 'deke tí ye ji yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, máa, yo 'ví si bà 'vala ña bà 'vala ndò tí nó ta gbí wálá, go i mì ndâ 'duù ñínó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó mí to. ¹⁸ Ndâ ña ndâ 'duù tí nó kù 'vala gbí 'dí'di'o ta kpéétí ndú. Ndú mò tí ndú ta ñónókó 'do gbí bà 'vala toko ta Mbírì gî. Tacó njembí ndú go duù. ¹⁹ Ndi nó káká'i tí ọ̀o ndú wálá. Ndú si bà bàkà vò i, ta bà dù ta go bà bàkà ndâ i ñínó mbe 'vii ọ̀o 'bá lá nó, tí nèté mì ndú.

²⁰ Káa ñínó táánò me ndâ i ñínó náa à nìbà ndú ji yo gítí Bìndi-Mbírì nó ká nó lá. ²¹ Sè káa ñínó yo táánò má 'di gbí yúco tí nó náa à nìbà ji yo gítí Jézù nó nìkì maa lá. ²² Yo da kperè, wàa, yo 'ví nè ká ña kpokèjì bà 'vala yo tí nó táánò, tí vò kpokèjì mbe kù eendi yo gítí bà dù ta go ndâ i nó gî. ²³ Yo kọ̀o ngú có, yo co tí ngú kpokèjì. ²⁴ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ ngú 'duù náa à suu yo je kózò tí Mbírì, náa à kù ñò nì mítí bà kaa tí yo mò gí mì Mbírì, tí ndâ mbe kù bàkà i go có mì wó.

²⁵ À má éno, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, ndâ 'vére káká'i 'ví dù lá. Yo 'dè yúco gbí òkò tí yo, tacó yo 'dáá gî toko gbaànjé a gbèè dùi Bìndi-Mbírì.

²⁶ Tàkòcò yo má kpolo, yo 'ví bàkà vò i lá. Yo delè 'ví si rì 'ví ta tí yo ta kpo-tàkòcò lá, ²⁷ tacó Gba-vò-i bà 'de kpokèjì gítí yo. ²⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo táánò má a mbe ngbà, yí kpónó 'ví pà 'bí cèè nèté wàa yí 'ví bàkà á bìndi bà ngbà i, wàa yí 'ví konì ta ndâ mbe yè. ²⁹ Yo kpolo tí yo 'do tí bà

'dè nje ñónókó. Yo 'dè káa ndâ có ñinó jáá, tí ndâ có mbe koni ndâ mbe 'di ndú. ³⁰ Yo si bà kpolo tàkòcò Bèri-mì-Mbíri mí to, tacó Bèri-mì-Mbíri a kpâ mì Mbíri náa yí ki mítí yo, tacó bà túbà máa, yí tí Mbíri wúnò bà njaanga miři yo 'do gbí ndâ vò i, náa o tí nò má gí gí nò. ³¹ Yo mbè ndâ 'bí ka yo lá, yo gu ñèkpè-ñèkpè ta sé njembí gítí ndú lá. Yo gbì 'bè lá. Yo delè 'ví ñonoko ndú lá. Yo dù ta go bà bàkà vò i mítí ndâ 'bí ka yo lá. ³² I ñinó náa yo 'ví bàkà gbí òkò tí yo nó 'ví dù a bà zèè kómbeè gbí òkò tí yo, ta bà si có gítí vò i mì ndâ 'bí ka yo mí to, á go ñinó náa Mbíri je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì yo ta ñè mì Bindi-Mbíri nò.

5

Bà 'vala gbí ngba'o

¹ À má ènò, yo tala bà mèlè ndi Mbíri á go ndâ tó 'viì mì wó náa yí zè yo ñikì maa. ² Yo delè 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì maa, á go bà zè yo mì Bindi-Mbíri ñikì maa, náa yí giì je ta tí wó tí banga i-cí-ci ji Mbíri tacó bà sì muu ndoo nò.

³ Yo tí ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí yo ji Mbíri gí nó 'ví ñi ñè 'bí i máa, bà-ndò-vò-ndò, ta bà gbètèkè tí, ta bà ñò ndâ niì 'dáá ká tí tó mí gbí nje yo lá. ⁴ Bà lòkò zu lókó, ta bà 'dè ndâ có ñónókó, 'ví dù me ndâ i bà báká-bàkà mì yo lá. À ñikì éno máa, yo ùlù Mbíri. ⁵ Yo te mí gbí muu yo máa, ñinó a kúkúwà-'duù, giì je ña 'duù ñinó náa ndâ cè bà bàkà i mì wó 'vii ro 'bá lá nó, giì je mbe gbolò njembí, ñindi mbe gbolò njembí a bà si ndâ i muu to tí nó tí ndâ mbíri mì wó; ña ndâ 'duù tí nó gí bà dù tí ndâ 'viì-'bá mì Bindi-Mbíri wálá. Ndú delè gí bà dù tí ndâ 'viì-'bá mì Mbíri wálá.

⁶ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta 'bí ña tiři ñónókó gítí bà bàkà ndâ i tí nó lá. Kpo tàkòcò mì Mbíri kú tè ndâ mbe kpò có a i 'do gbí bà bàkà ña ndâ vò i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nò. ⁷ À má ènò, yo 'ví tè gí tàkò có mì ndâ tù-ká-kpò-có lá. ⁸ Tacó ta o tí nó táánò náa yo kú dù ta kpéetí yo nó, yo gbí 'dí'di'o. Káa yo kpónó a i gbí ngba'o, tacó yo kpónó kú dù a i ta Mbe tí ndoo. À má ènò, yo 'vala go bà 'vala ndò mì ndâ 'duù gbí ngba'o. ⁹ Tacó bàndò ñinó ta ngba'o kuu tí nó, a bàndò mì ndâ tó i, à delè a bàndò bà 'vala jáá, tí bàndò yúco. ¹⁰ Nò gí, yo mèlè bà 'vala gbí ña kpokèjì ñinó náa tàkòcò Mbe tí ndoo 'ví peteke tí gítí yo nò. ¹¹ Yo yuu tí yo gí gbí ndâ nètè mì 'dí'di'o, ta i gbí ndú wálá nò lá. Yo túbà bà lê mì ndú gí sè. ¹² Tacó ndâ i ñinó náa a kú bàkà ndú gbí kóó nó a ndâ i ñinó náa a kpétí káa bà 'dè có gítí ndú, áá ro ndâ 'duù gítí a nò. ¹³ Káa ngba'o má yee tí i gí, à kú ñò i tí nó, ¹⁴ tacó i ñinó náa à kú ñò nó a ngba'o. Tacó ènò, à kú 'dè có máa, «Ndí lo mbe kú tè ri,

ziya 'do tí ri,

'vala 'do gbí muu'dú lo.

Wàa Bindi-Mbíri bà tòngbaà muu lo.»

¹⁵ À má ènò, yo kpolo tí yo, wàa yo 'ví 'vala go bà 'vala ndò mì ndâ 'duù ñinó ta muu ká tí ndú nò. Yo 'vala go bà 'vala ndò mì ndâ sú 'duù lá. ¹⁶ Bà kpónó 'bu gí, káa, áá kùtáa a yo ká bà duu ndi ndâ kpalà. ¹⁷ Yo dù tí ndâ gbà'dá lá, yo dù tí ndâ 'duù mbe ñò có tí nó náa à kuu gbí muu Mbe tí ndoo nó ni. ¹⁸ Yo njù pe ndii muu yo lá, tacó pe bà volo yo vóló-volo. Yo si a Bèri-mì-Mbíri ká 'ví zèè 'bí tí yo tí kpò. ¹⁹ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo gí nó, yo 'ví cè ndâ cè wàa yo 'ví be ta ñè Mbíri. Yo cè ndâ cè ta bà be ñè Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri gbí njembí yo ji Mbíri. ²⁰ Yo

ta o 'dáá gî 'ví 'dè nìkì maa jì Mbírì tí Bu ndoo tacó ndâ i 'dáá gî ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì.

Ndâ nawù 'dakò ta ndâ kù ndú

²¹ Yo te duù mítí yo gbí òkò tí yo ta rẹ̀ mì bà te duù mítí Bìndi-Mbírì. ²² Ndâ niì 'ví te duù mítí ndâ 'dakò mì ndú, á go bà te duù mì ndú mítí Mbe tí ndoo, ²³ tacó 'dakò mì niì a gba mì wó, á go ñìnó náa Bìndi-Mbírì tí a gba mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ wó, tí ndâ diì wó, káa yí delè a mbe 'vala ndú nò. ²⁴ Ndâ niì 'ví te duù mítí ndâ 'dakò mì ndú gbí o i 'dáá gî, á go bà te duù mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mítí wó gbí o ndâ i 'dáá gî.

²⁵ Wàa yo tí ndâ 'dakò, yo 'ví zè ndâ nawù yo nìkì maa, á go bà zè ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mì wó nìkì maa, náa yí gù cì tí muu ndú, ²⁶ tacó bà kaa ndú mò gí mì Mbírì, á bìndi bà caka tí ndú ngbàrángà'i ta ngo, delè ta có gbí nje wó. ²⁷ Yí bàkà ndú éno, tacó wàa, ndú 'ví dù tí kùro yí go ngbàrángà bongo, ta ndi bètí tí wálá, mbe kamundu tí njí'dí lá, delè ta 'bí i go kà kperè nó gbí gbaànje wálá.

²⁸ À má éno, yo tí ndâ 'dakò 'ví zè ndâ nawù yo nìkì á go bà zè tí 'duù nìkì mì wó ta kpéetí wó. Gbí có tí nò éno máa, 'duù mbe zè nawù wó nìkì maa, kù zè nò a 'dóó miři wó nìkì maa. ²⁹ Tacó 'bí 'duù jé mbe sogo 'dóó miři wó wálá. Yí ta o 'dáá gî kù kpolo tí 'dóó miři wó ta bà zò i. Ñìnò a gbèe ña i tí nó náa Bìndi-Mbírì kù bàkà ta ndoo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ wó nó ká nò, ³⁰ tacó ndoo a ndâ diì wó. ³¹ Ñìnò a gbí nderè có tí nó náa 'dakò 'ví si tí ta ndâ bu wó ta nawu wó mí to, wàa yí 'ví zèe nawù wó wàa ndú sósò'ò 'ví dù tí gbèe 'duù nó ká nò. ³² Ñìnò a gbolò có, tí có serè. Káa ye kù nì a Bìndi-Mbírì ta ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ³³ Ndò có mì ye náa ye bà ki jì yo éno máa, wò tí 'dakò 'ví zè nawù lo nìkì á go bà zè 'dóó tí lo nìkì maa mì lo. Wàa wò tí nawù 'dakò 'ví 'di có mì kù lo.

6

Ndâ 'viì ta ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú

¹ Ndâ 'viì, yo 'di có mì ndâ mbe jò yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo. Ñìnò a nèté mì yo. ² Tacó có tí nó máa, «Tègàrà ndâ bu lo ta nawu lo» nó a kpédélé có náa Mbírì 'dè ta cí ká tàkò éno máa, ³ «'Duù má tègàrà ndâ bu wó ta nawu wó, yè bà tè 'duù tí nò wálá. 'Duù tí nò delè bà tù undù mì muu to tí nò.»

⁴ Wàa ndâ bu ndâ 'viì, ta ndâ nawu ndâ 'viì, yo 'ví bàkà ndâ i ñìnó mbe kù kpolo tàkòcò ndâ 'viì mì yo nó lá. Yo nìbà ndâ tó kpokèjì jì ndú gbí pètékè có á go ñìndi Mbe tí ndoo.

Ndâ bòò ta ndâ mbe tí ndú

⁵ Yo tí ndâ bòò, yo 'di có mì ndâ 'duù tí nó ta rẹ̀ ndú a ndâ mbe tí yo á muu to tí nó nó, tí yúco bà 'di có ta tiři gbí wálá, á go bà 'di có mì Bìndi-Mbírì mì yo. ⁶ Yo 'ví 'di có mì ndú me ká mítí ọ̀ ndú cuki tacó bà peteke tàkòcò ndú nò lá. Yo bàkà 'do gbí njembí yo, tacó a Mbírì ká 'dè có jì yo tí ndâ bòò mì Bìndi-Mbírì, máa, yo bàkà éno. ⁷ Yo bàkà nèté ta cèrèrè tí yo, ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, me ta rẹ̀ mì ndâ 'duù lá. ⁸ Yo te mí gbí muu yo máa, bòò má bàkà tó nèté, Mbírì bà si yí sínò wálá. Gba delè má bàkà tó nèté, Mbírì bà si yí sínò wálá.

⁹ Wàa yo tí ndâ mbe tí ndâ bòò 'ví tègàrà ndâ bòò mì yo, á go bà tègàrà yo mì ndú. Yo 'ví kořo muu yo máa, Mbe tí yo ta ndú 'dáá gî ká gbaànje gbírì, ndâ 'duù kùro wó delè 'dáá gî 'vii ká 'vii.

Kùngù mì Mbírì

¹⁰ Ndòngbú có mì ye jì yo éno máa, yo je mbí yo mítí bà dù toko ta Mbe tí ndoo kácá-kácá, yo delè 'ví je mbí yo mítí wotí mì wó mbe me gbolò nò. ¹¹ Yo 'viindi tí yo ta ndâ zí'i-gó tí nó náa Mbíri njèè jì yo nó tí kpoò, wàa yo 'ví ù ta Gba-vò-i. ¹² Tacó ndâ ku'dì tí nó kpónó náa ndoo kù jòò tí ndoo gbí gó ta ndú nó me ndâ 'duù lá. Ndoò kù jòò tí ndoo gbí gó a i ta ndâ kpo-kpò gba, tí ndâ rẹngbó 'dí'di'o muu to tí nò, tí ndâ vo-vò lilí mbe kù dù gbí bèri. ¹³ À má éno, yo yuu bongo gó mì Mbíri! Tacó wàa ku'dì tí nó má tè yo ta gó tí bándò, yí 'ví 'de yo tí ndâ 'dakò, yo má gò gó ta ndú cee gí, yo bà zèè bándò mì yo.

¹⁴ Nò wélé gí, yo 'viindi tí yo, yo ẹre yúco tí wú'dè á mì rẹ'dè yo, wàa yo 'ví le bà bàkà ndâ i go ñinó náa à tí nó tí i-tàkòcò. ¹⁵ Tàmà tí kò yo 'ví dù a go bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù nìkì maa jì ndâ 'duù. ¹⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví te bà tee njembí mítí Mbíri tí kùngù tacó bà lì gírì mì Vò-'duù-tí-nò náa yí gba ta kpìri nò 'do tí yo gí. ¹⁷ Yo 'ví te bà njaanga miři yo mì Mbíri 'do gbí vò i mítí muu yo tí tàgíyà, wàa có mì Mbíri náa Bèri-mì-Mbíri 'dè jì ndoo nó 'ví dù tí sizo á tà 'bì yo.

¹⁸ Yo 'deke tí yo jì Mbíri ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri ta o 'dáá gí á tacó ndâ i ñinó ta go ndú tí yo nò. Wo yo 'ví co ta bà dù tí zò'o kù 'deke tí yo jì Mbíri á tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jì Mbíri gí nó lá. ¹⁹ Yo delè 'ví 'deke tí yo jì yí máa, yí 'ví wu có tí nó náa ye 'ví 'dè nó á mí gbí nje ye. Yí delè 'ví je njembí bà 'dè có ta gúku gbí wálá jì ye, wàa ye 'ví 'dè ta gbí ngì Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù. ²⁰ Tacó ye a 'duù ñinó náa à kù tuu ye ta Banga-Ngú-Có. Ye delè kpónó kuu gbí zàà á muu có bà ma Banga-Ngú-Có. À má éno, yo 'deke tí yo á tacó tí ye jì Mbíri, máa, ta o tí nó náa ye má kù ma Banga-Ngú-Có nó, gúku 'ví bàkà ye lá.

Ndòngbú 'vé mì Páwòlò

²¹ Yo má 'vee có tí ye, ta ndâ i ñinó náa ye kpónó kù bàkà nó, Tikíkùsù tí nó tí kpóló-kpolo ná'vindi ndoo, á mbe kù koni ye ta njembí wó gbaànjé ta rẹ mì Bìndi-Mbíri nó, bà 'dè ndâ có tí nó gbaànjé-gbaànjé jì yo gí. ²² Ye kpónó kù tuu yí nó, tacó bà ya gí bà 'dè ndâ ña ñinó tí ze kàá nó jì yo kà, tacó wàa, yo 'ví zèè ta njembí yo.

²³ Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbíri, ye delè kù 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri, máa, ndú 'ví si yo 'ví dù ta njembí yo 'dèè kpóó; 'bí i delè 'ví ba muu yo lá; máa, ndú 'ví si yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, ndú delè 'ví si yo 'ví tee njembí yo mítí Mbíri, ndâ ná'vindi. ²⁴ Mbíri 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo, tí ndâ mbe kù zè Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri nìkì dúú bà ya tí .

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta ɾè m̀ì Bìndi-Mbírì gbí gbata FÌLÍPÌ

¹ A ze tí ndâ Páwòlò ta Tìmàtéyò, tí ndâ bòò m̀ì Bìndi-Mbírì tí Jézù ká kù cu wáràgà tí nó ji ndâ tó 'duù m̀ì Mbírì mbe 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù gbí gbata Filípì. Ze kù cu wáràgà tí nó ji yo ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro yo, ta ndâ 'duù tí nó mbe kù konì ndâ kpo 'duù kùro yo ta nèté yo, tí ndâ mbe kù kili ta ɾè m̀ì Bìndi-Mbírì kà nó 'dáá g̀ì. ² Ze kù cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze ji Mbírì tí Bu ndoo, delè ta bà 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndâ mbe 'deke wáràgà tí nó

³ Ye tí Páwòlò ta o 'dáá g̀ì kù 'dè nìkì maa ji Mbírì m̀ì ye ta o tí nó náa ye má kù koɾo có tí yo. ⁴ Ye ta o 'dáá g̀ì kù 'deke tí ye ji Mbírì tacó tí yo ta líkí'o tí ye. ⁵ Tàkòcò ye delè peteke gítí yo ngé ma, tacó bà dù yo tí ndâ mbe konì ye ta bà je wotí ji ye gítí bà ma Banga-Ngú-Có 'do tí o bà 'bità bà 'di Banga-Ngú-Có m̀ì yo, yee gbí ɾì tí nó wúnó nò. ⁶ Ye nò ni g̀ì, máa, Mbírì tí mbe 'bità bà tè kùro yo tí kpokèjì tí nó bà tè kùro yo yee tí o bà g̀ì yo tí ndâ 'dóó ǹìno m̀ì wó ta ɾì bà g̀ì Bìndi-Mbírì tí Jézù wúnó g̀ì.

⁷ Áá m̀ì ye a yúco tacó bà dù ta tàkòcò ye pètékè'i gítí yo éno, tacó có tí yo ta o 'dáá g̀ì kuu gbí njembí ye, tacó yo a ndâ ka ye, náa Mbírì kù bàkà nambeè ji ndoo ta ndoo kpónó si ye kuu gbí zàà nò. Yí delè táánò bàkà nambeè ji ndoo ta ndoo ta o tí nó náa ye táánò kuu sè, kù tì muu Banga-Ngú-Có, ta bà 'dè ndâ có ǹìno náa à tí á gítí nò. ⁸ Mbírì nò ni g̀ì, máa, kò'o tí yo 'dáá g̀ì bà zi ye g̀ì. Tàkòcò ye peteke gítí yo 'dáá g̀ì ká go bà peteke tàkòcò Bìndi-Mbírì tí Jézù gítí yo.

⁹ Ye kù 'deke tí ye tacó tí yo ji Mbírì éno máa, yo ta o 'dáá g̀ì 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì túkà'i. Yí delè 'ví je cèe muu tacó bà 'viiki gbí có ji yo. ¹⁰ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù ǹìno ta bà lê tí yo wálá nó kù ù ta ndi o bà co ɾì bà g̀ì Bìndi-Mbírì, ¹¹ tí ndâ 'duù mbe 'de tó i tí nó náa Jézù bà g̀ì tí nó me gbolò. Tó i tí nó tí bà dù jáá kùro Mbírì, tacó bà wu ɾè Mbírì, ta bà ùlù yí nò.

'Válá a Bìndi-Mbírì

¹² Có tí nó ta go bà 'dè ji yo tí ye nó a có gítí i tí nó mbe 'de ye nò, ndâ ná'vindí. I tí nó tí bà te ye mí gbí zàà nó njaanga a kpokèjì bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù. ¹³ Tacó ndâ àsikèrì mbe kù kpolo tí 'bá m̀ì ngáángbá gba m̀ì ndâ Ròmánò 'dáá g̀ì, ta sè ndâ 'duù gbí gbata Rómà 'dáá g̀ì, kpónó nò ni g̀ì, máa, à te ye m̀ì gbí zàà nó a i muu Bìndi-Mbírì. ¹⁴ Bà dù ye gbí zàà nó kù yù a njembí ndâ 'bí ná'vindí ndoo gítí bà koɾo có lì mítí Mbe tí ndoo. Ndú kpónó kù ma có m̀ì Bìndi-Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

¹⁵ À dú káa yúco, máa, a go bà tò kii, ta go bà gbòò'bè ta ye ká kù te ndâ 'bí 'duù gítí nèté bà ma có gítí Bìndi-Mbírì. Káa ndâ 'bí 'duù kù bàkà 'do gbí có m̀ì tó njembí. ¹⁶ Ndâ 'duù ǹìno mbe kù bàkà 'do gbí có m̀ì tó njembí nó kù bàkà tacó ndú zè ye nìkì maa. Ndú delè kù bàkà tacó ndú nò ni g̀ì, máa, à te ye mí gbí zàà nó a i tacó bà tì muu Banga-Ngú-Có. ¹⁷ Káa ndâ 'duù tí nó mbe kù ma có gítí Bìndi-Mbírì tacó bà tò kii ta ye, delè tacó bà

gbòò'bè ta ye nó, kù bàkà káa 'dóó nèté mì ndú gítí mìrì ndú. Ye tà kpèti má kù 'de gbí zàà káa káa kpo se muu gbí ndá i tí nò náa ndú kù bàkà nò, ñìnò a i ñìnó mbe ñìkì tí ndú. ¹⁸ Káa à 'dáá nò me có jì ye ká nò lá! Tacó 'bè gbí òkò tí ndá mbe tírì ta ndá mbe tó njembí kùro ye wálá. Tàkòcò ye kù peteke gítí ndú 'dáá gí ká dúú kù ya tí, tacó ndú 'dáá kù bàkà káa nèté bà ma có gítí Bìndi-Mbíri.

À éno! Tàkòcò ye ta o 'dáá gí ká pètékè'i, ¹⁹ tacó ye ñò ni gí, máa, bà 'deke tí yo jì Mbíri, gí je bà konì tí mì Bèri-mì-Jézù tí Bìndi-Mbíri, bà 'vala ye gí. ²⁰ I ñìnó ta go tí ye ngé má, tí i ñìnó náa ye kpónó kù koṛo có lì mítí nó, a có máa, 'bí i 'ví te gúku mítí ye lá, ye 'ví dù ta yú njembí ye kpónó á go ñìnó cóó-cóó nò. Tacó wàa, ndá 'duù 'ví ùlù ta Bìndi-Mbíri á 'do gbí có mì ye. À má a ku, a ku! À má a 'válá, a 'válá! ²¹ Káa à má gítí ye, i tí nó náa a kù nì 'válá mítí nó, tacó tí ye a Bìndi-Mbíri. Káa ye bà 'de i gbí bà cì ye me gbolò. ²² Káa 'bí có a ñìnó máa, ye má kù bàkà a nèté ñìnó náa à tí nó, ye 'ví je a 'válá, wèè, ye 'ví je a ku wè? ²³ Ye kpónó yee tí bà njèè kpokèjì mì ndá 'válá ta ku gí, káa ye ñò 'dóó kpokèjì ñìnó náa ye 'ví co tí nó ni lá. Go bà co tí kpokèjì mì ku, wàa ye 'ví ya gí mì ze ta Bìndi-Mbíri tí ye ndii go bà co tí kpokèjì mì 'válá gí. ²⁴ Káa ye koṛo có máa, yo bà 'de i me gbolò a i 'do gbí bà 'vala ye. ²⁵ Ñìnò a i ñìnó náa ye ñò ni ngbárángà'i gí nó ká nò. À má éno, ye bà co tí kpokèjì mì 'válá. Ye ñò ni gí, máa, ye bà dù tí wuù tacó bà konì yo 'dáá gí, tacó wàa yo 'ví tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri ta peteke tàkòcò yo dúú kù ya tí. ²⁶ Bà dù ye tí wuù, tacó wàa ye 'ví dele ta ndi ye ya gí mì yo nò, 'ví dù jì yo tí gbolò nderè bà ùlù Bìndi-Mbíri tí Jézù.

²⁷ Yo ta o 'dáá gí 'ví kù'ba á 'do tí ndá i ñìnó mbe kù co ta yo me tí kpokèjì mì Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri lá nò. Tacó wàa, ye kpèti má ya gí mì yo ká lá, ye 'ví dù me 'dú kù 'di có tí yo, máa, yo kù rò tìyò tí ndá 'dakò ta có mì yo ká gbaànjé kù konì tí yo tacó bà ru ndi kpokèjì mì Banga-Ngú-Có. ²⁸ Yo 'ví cì gúku tí ndá mbe kù jòò gbí có ta yo tacó bà 'vìsì muu yo 'do tí kpokèjì mì Bìndi-Mbíri nò lá. Yo dù ta o 'dáá gí ká tí ndá yú 'dakò. Bà eṛe gba có mì yo gbaànjé nò 'ví dù jì ndú tí seṛe, náa Mbíri bàkà tacó bà túbà bà mii ndú jì ndú, káa à 'ví dù tí i bà túbà jì yo éno máa, yo bà dù tí ndá 'válá. ²⁹ À wu jì yo sàà gí, máa, yo bà dù me ká tí ndá mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri cuki lá. Yo delè bà mbu muu wó. ³⁰ Yo kpónó yuu tí yo mí gbí gó tí nó náa yo táánò ñò ye kù gò nó gí. Ye delè kpónó kpòò kù gò káa gó, á go có tí nó náa yo kù 'di nò.

2

Bà si tí Bìndi-Mbíri tí i lá

¹ Bà 'vala ta rè mì Bìndi-Mbíri dú má káa i ñìnó mbe kù je wotí jì yo, bà zè yo ñìkì maa mì Bìndi-Mbíri dú má káa i mbe kù yìi yo, gbèe Bèri tí nó mì Mbíri nó má kuu gbí njembí yo 'dáá gí, njembí yo dú má káa 'dè njembí, tí njembí ndá mbe ñò yè ro 'duù, ² yo tò muu líkí'o tí nó tí ye nó ta bà koṛo gbèe có. Yo 'vala toko gbaànjé ta tó njembí yo. Nderè bà 'vala yo ta ña bà koṛo có mì yo 'ví dù ká gbaànjé. ³ Yo 'ví tò kù gbí òkò tí yo lá. Yo delè 'ví bàkà 'viya gbí òkò tí yo lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví bàkà tí wó máa yì ma nò jì ndá 'bí ka wó lá, yí 'ví si ndá 'bí ka wó ta o 'dáá gí tí ndá kpóló-kpòlo 'duù ndii yí gí. ⁴ 'Duù 'ví koṛo có me ká gítí mìrì wó cuki lá, yí 'ví koṛo có gítí ndá 'bí ka wó. ⁵ À 'ví dù gbí muu yo káa gbèe ña có tí nó gbí muu Bìndi-Mbíri tí Jézù nò:

- 6 Tú Jézù táánò a tú Mbírì,
 káa yí zèè có gítí bà dù yí tí Mbírì nò me kácá-kácá lá.
- 7 Yí gii jee bà dù tú wó tí tú Mbírì nó mí to,
 yí gii je tú bòò.
- À gii jò yí je cè kózò tí ndâ 'duù.
- 8 Yí mâ gii 'de tú wó tí tú 'duù,
 yí gii si tí wó tí i kùro Mbírì lá,
 ta bà 'di có mì Mbírì gí mì ku,
 náa à kpétí káa bà cì yí mí tí njèèkpe mù,
 yí gii ùnje gítí gí.
- 9 Tacó éno, Mbírì gii te yí ngéé gí yaà,
 bìndi yí gii gbì rẹ̀ ònó mbe wu co tí ndâ 'bí rẹ̀ 'dáá gí nó mí muu wó.
- 10 Tacó wàa, ndâ i tàrì,
 ta ndâ i muu to tí nó,
 ta ndâ i tà to 'dáá gí 'ví ùlù rẹ̀ Jézù.
- 11 Delè tacó wàa, ndâ 'duù 'ví 'dè có ta nje ndú gbí ña ndâ nje có 'dáá gí,
 máa, Bìndi-Mbírì tí Jézù a Mbe tí ndoo,
 tacó bà wu ta rẹ̀ Mbírì tí Bu ndoo.

Bà tòngbaà go ngba'o muu to tí nò

12 Yo 'do sàa káa ndâ mbe kù 'di có mì ye ta o 'dáá gí, ndâ tó 'duù mì ye. Káa yo 'ví dù tí ndâ mbe 'di có mì ye nò me ká ta o tí nó náa ndoo má kuu ta ndoo a bà gbèe to nó lá. Yo dù kácáá nje nèté, tacó bà 'vala mii yo 'do gbí vò i ta 'dì á nje yo wálá. 13 Tacó a Mbírì ká kù bàkà nèté gbí njembí yo, tacó wàa yo 'ví dù ta go bà bàkà i tí nó mbe kù peteke tàkòcò wó nò.

14 Yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí me ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá. Yo delè 'ví bàkà ndú me ta bà 'dè kòlòwò lá, 15 tacó wàa, yo 'ví tù ta bà tí yo tí ndâ yé ta vò i mì yo wálá, ta njembí yo ngbàrángà'i, tí ndâ 'vii mì Mbírì ta bà lé tí yo wálá, gbí òkò tí ndâ vóló-volo 'duù tí nó kpónó mbe kù co tí lókó-loko kpokèjì nò. Yo koro muu yo éno máa, yo kù 'vala gbí òkò tí ndú go ngba'o.

16 Yo zèè có tí nó mbe kù je 'válá ji yo nó tí kpoò. Tacó wàa, à má wúnò ta o bà co rì tí nó tí rì bà gí Bìndi-Mbírì gí bà waa có nó, ye 'ví cè ta cè-'bì éno máa, ye táánò i me kù ngèlè lá. Ye delè ka wu'o me sínò lá.

17 À kpétí kpónó má 'dè có éno máa, à ci mbelè ye ji Mbírì á go bà ci njembí yo ji yí nò, tàkòcò ye bà peteke gí. Có gbí njembí ye delè éno máa, tàkòcò yo 'ví peteke á go bà peteke tàkòcò ye. 18 À má éno, tàkòcò yo delè 'ví dù pètéké'i, wàa tàkòcò ndoo 'dáá gí 'ví peteke toko gbaànjé.

Ndâ Timàtéyò ta Èpàfòròdítù

19 Ye kù koro có lì mítí Mbe tí ndoo Jézù éno máa, yí 'ví si ye 'ví tuu Timàtéyò ya tí gí mì yo kà gálá, tacó wàa ye má 'di vò ña ònó náa à tí yo kà nó gí, njembí ye 'ví ki ta tí to. 20 Ye ò 'bí 'duù káká'i ta tó njembí wó, mbe kù koro có ta njembí wó gbaànjé gítí yo bìndi wó, wàa ye 'ví tuu yí ji yo nó lá, 21 tacó ndâ 'duù mì ze kàa 'dáá gí kù bàkà káa ndâ 'dóó nèté mì ndú. Ndú kù bàkà me ndâ nèté mì Jézù lá. 22 Káa yo ta kpéétí yo ò ní gí máa, Timàtéyò me có 'dì lá. Yí kù bàkà nèté toko ta ye gítí Banga-Ngú-Có, go 'vii mbe kù bàkà nèté ta bu wó. 23 À má éno, ye má ò ña ònó náa à tí ye nó gí, ye ngé kù tuu yí ji yo. 24 'Dóó ye ta mii ye ngbá kù koro có bà ya gí mì yo kà, náa Mbe tí ndoo má je nó ji ye gí nò.

25 Káa à kpétí ká éno, ye kù koro có éno máa, bà tuu Èpàfòròdítù mì ye ji yo a kpóló-kpolo có ngé ndii gí. Yí a ná'vindí ye, yí a ka nèté mì ye, yí a ka ye àsikèrì, yí delè a 'duù tí nó náa a yo táánò ká tuu yí gí tí, tacó bà

kpolo tí ndâ 'bí i ñinó náa à tí nó tacó tí ye. ²⁶ Ye kù tuu yí jì yo, tacó kô'o tí yo tí wó ngé. Njembí wó delè wálá ta go bà ñò yo, tacó yo 'dí có sé'i tí nó táánò mbe bàkà yí nó gí. ²⁷ Sé'i tí nó dú me yí tí vò bà i. Yí ñò ndâ ku ta ɾo wó, káa Mbíri gii ñò yê ɾo wó gí. Tacó bà cì yí táánò bà zi a ndi mbugo tí nó náa ye kpónó kuu gbí nò. ²⁸ Ye kù tuu yí jì yo gálà tacó wàa njembí ye 'ví 'dèè tí gàa, wàa njembí yo delè 'ví 'dèè ta bà ñò yí. ²⁹ À má éno, yo te wiɾi mítí wó ta líkí'o tí yo. Yo tégàrà ña ndâ 'duu ñinó go yí nó tí kpòò, ³⁰ tacó yí táánò ñò ndâ ku ta ɾo wó tacó bà bàkà nèté mì Mbe tí ndoo. Yí delè gii yuu miɾi wó mí gbí kpalà kù koni ta ye tacó tí yo.

3

Cèe kpokèjì 'válá mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri

¹ Ndòngbú có mì ye jì yo go éno máa, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i tacó yo a ndâ 'dóó ñinó mì Mbe tí ndoo, ndâ ná'vindi ye. Bà cu wáràgà jì yo káká'i gítí gbèe ndâ i tí nó me nèté mbe te ɾiki mí gbímbí ye lá. Káa áa bà dù a nèté tacó bà kpolo tí yo.

² Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ bô tí nó tí ndâ mbe bàkà vò i, tí ndâ mbe kù waaka nje kù tí ndú nò. ³ Tacó ndoo me go ndú lá. A ndoo ká ya gí gbí cèe gázà, a ndoo ká kù bàkà i-Mbíri ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri. Ndoò delè kù cè cè-'bì a i ta ɾè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù, ndoo tee njembí ndoo mítí dù ndoo lá. ⁴ Ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, áa kùtáa bà dù á mì ye a nderè tacó bà tee njembí ye mítí dù ye. 'Bí 'dakò má 'dè có éno máa, áa mì yí a nderè tacó bà tee njembí yí mítí dù yí, nderè mì wó nó bà ndii nderè mì ye wálá. ⁵ Tacó à má gítí ye, à ya ta ye gí gbí gázà ta sili bìndi bà jò ye vò-nje ta'ò, go i gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà gí. Ña ye a Ìzìriyèlì, tí 'viì kòtí Bènjámínò, tí Ìzìriyèlì gbúú-gbuu, náa ndâ bu ye ta nawu ye só káa ndâ Ìzìriyèlì. À má gítí có bà ɾu ndi tàkù mì ndâ Jùdèyà, ye táánò a mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà ⁶ À má gítí có bà tì muu tàkù mì ndâ Jùdèyà, ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri. À má gii gí gítí có bà có jáá tí kpokèjì mì có mì Mòze, bà lê táánò tí ye gbaànjé wálá.

⁷ Ye táánò sàà kùro bà 'de tí ze ta Bìndi-Mbíri kù si ndâ i tí nó tí ndâ tó i mbe koni ye, káa ye kpónó gii ñò ni gí máa, ndú a ndâ i mbe kù ya ta ye gí nje vò i. ⁸ Ye kpónó ñò 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó 'dáá gí ɾo ye tí i mbe koni ye lá, tacó ye ñò Bìndi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ye ni ngé ndii gí. Ye ùnje gítí bà bè gbí ndâ i 'dáá gí tacó tí wó gí. Ye kpónó kù ñò ndâ i ɾo ye 'dáá gí ká go ndâ zùkùmèè, i gbí bà ñò Bìndi-Mbíri ni mì ye ndii i gbí ndâ i 'dáá gí gí; ye delè gii ñò ndâ i ɾo ye 'dáá gí tí i lá, ⁹ tacó wàa ye 'ví 'de tí ta bàndò bà dù ye ngbé mì ze ta Bìndi-Mbíri. Ye kù pà me 'dóó kpokèjì mì ye, tí kpokèjì tí nó mbe si ye kù ɾu a ndi có mì Mòze, tacó wàa ye 'ví dù tí tí 'duu jáá kùro Mbíri nó lá. À tí ye kpónó káa go bà dù tí 'duu jáá kùro Mbíri 'do gbí bà tee njembí ye mítí Bìndi-Mbíri. Ñinò a ña kpokèjì bà dù tí 'duu jáá kùro Mbíri, mbe 'bì 'do tí bà tee njembí 'duu mítí Mbíri. ¹⁰ Ye kùtáa má ñò Bìndi-Mbíri ni go có tí nó gbí njembí ye nó gí! Ye má ñò wotí tí nó mbe 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó ni gí! Ye má kònò ña bà kònò sé'i tí nó náa yí táánò kònò nó, bìndi ye 'ví cì ña kù mì wó nó gí, 'bí có mì ye bà dù káká'i wálá. ¹¹ Ñinò a kpokèjì tí nó náa ye kù koɾo có gítí bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye go i mì Bìndi-Mbíri lè mítí nó ká nò.

Bà ya ndíri gítí i ñinó náa a tí

¹² Ye kpónó kù bàkà me tí ye, máa, bà lê cee 'do tí ye gí nó lá; ye kù kpòkò a tí ye tacó bà 'de tó i tí nó náa Bìndi-Mbíri zèè ye tí 'duu mì wó,

wàa ye 'ví dù go yì nò. ¹³ Ye kù bàkà me tí ye, máa, ye 'de i tí nò gí nò lá, ndâ ná'vindí ye. Káa gbèe i ñinó náa ye kù bàkà nó a bà ò-bà-mbí ndâ i ñinó mbe ndii gí nò. Ye kpónó kù bàkà wotí a i gítí ndâ i ñinó kùro ye nò. ¹⁴ Ye kù jòò tí ye a i gítí bà ya gí kùro tacó bà yee tà é tí nó mì Mbíri, náa yí kù tè ta é tí ndoo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù gítí 'válá tí nó gbíri nò.

¹⁵ Ñinò a có náa à 'ví dù gbí muu ndoo tí ndâ 'duù ñinó ta gbí dii ndoo mbe yù gí nó ká nò. Káa ndâ 'bí có mbe co tende má kuu gbí muu yo, Mbíri bà 'dè gbí ndú ji yo gí. ¹⁶ Káa ndoo 'ví ɾu káa ndi kpokèji tí nó náa ndoo kpónó kuu tí nò.

¹⁷ Yo mèlè ndi ɲa 'válá mì ye nó toko gbaànjé, ndâ ná'vindí ye. Yo delè 'ví kpolo ɾo yo mítí ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala go ñinó náa yo ɲò 'do mì ze nò. ¹⁸ Ye 'dè có tí nó ji yo 'vili-'vili, káa ye kpónó kù bùù nó a gbí ndí ta ngo-ɾo tà ɾo ye ji yo, máa, a ɲa bà 'vala ndâ 'duù me mbè ká kù njèè gbí òkò tí ndú ta njèèkpè mù mì Bìndi-Mbíri. ¹⁹ Ndòngbù i tacó tí ndâ mbe kù 'vala gbí ɲa kpokèji tí nó káa bà mì ndú. Mbíri mì ndú káa i-zó-zò. Ndú kù cè cè-'bì ká ta rẹ̀ ndâ i-nò mì ndú náa ndú kù bàkà nò. Njembí ndú delè ká tí ndâ i muu to tí nò. ²⁰ Káa à má gítí ndoo, 'bá mì ndoo a i gbíri. Mbe 'vala ndoo, tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri bà gí a i 'do gbíri. Ndo kpónó léngé-linge kù ù nó a ndi bà gí yí ²¹ gí bà 'visi jó'dókò dii ndoo tí nó tí i mì ku nó tí wu dii á go dii wó, á ta wotí tí nó mbe si yí 'ví dù tí Mbe tí ndâ i 'dáá gí nò.

4

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Filípi

¹ À má éno, yo tí ndâ ná'vindí ye, ye zè yo ñikì ma, kò'o tí yo bà zi ye gí! Yo a ndâ mbe kù peteke tàkòcò ye! Yo a ndâ mbe kù njè muu ye! Yo tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpòò, ndâ tó kómbe ye.

² Ye kù 'deke tí ye ji ndâ Èvòdiyà ta Síndikè máa, ndú 'viindi gbí òkò tí ndú ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo. ³ Ye delè kù 'deke tí ye ji wò tí Sìzìgúsù tí 'dóó ka ye mbe te koɾi á go gbí rẹ̀ lo tí nò, máa, wò 'ví koni ndâ ñii tí nó náa ye ñi rẹ̀ ndú sósò'ò nò, tacó a ndú táánò ká ɾò tíyò seè tí ye gbí gó muu Banga-Ngú-Có, ndú sósò'ò nò, giì je Kèlèmendè, giì je ndâ 'bí ka nètè mì ye 'dáá gí. Rẹ̀ ndú nò 'dáá gí kù gbí wáràgà mì ndâ 'válá.

⁴ Có gbí njembí ye ji yo éno máa, yo 'vala ta Mbe tí ndoo ta pétékè tàkòcò yo. Ye bà bùù gbí ndi có tí nó ji yo. Có mì ye ji yo éno máa, yo dù ta pétékè tàkòcò yo. ⁵ Yo 'ví 'vala ta ndâ ɲa ndâ 'duù 'dáá gí ta tó njembí yo, tacó Mbe tí ndoo kpónó-kpónó kèjì. ⁶ Njembí yo 'ví mù tacó 'bí ɲa i ngé gí lá. I má mì yo wálá, yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, yo tù 'bì yo ji yí, yo 'deke rẹ̀ ndâ i tí nó náa ndú mì yo wálá nó ji yí, yo 'dè ñikì maa ji yí. ⁷ Bìndi ɲa 'dè njembí tí nó mì wó tí Mbíri náa ɲa mì 'bí 'duù muu to tí nó ngé gí wálá nó 'ví kpolo tí njembí yo, yí delè 'ví kpolo tí bà koɾo có mí yo tacó yo a ndâ ñinó mì Bìndi-Mbíri tí Jézù.

⁸ Ndòngbù có mì ye ji yo éno máa, yo 'ví si à 'ví yè gbí njembí yo káa yúco, ndâ ná'vindí ye. Yo si à 'ví dù gbí muu yo káa cèe có, ta có ñinó jáá, ta có ñinó tí tó có, ta ngbàrángà có, ta tó rẹ̀. Yo 'ví koɾo có ká gítí ndâ i ñinó mbe 'vii tí ndâ i náa à 'ví ùlù ndú nò. ⁹ Yo ya gí kùro ta bà bàkà ndâ i tí nó náa yo táánò tala bà bàkà ndú 'do mì ye, ta ndâ i ñinó náa ye ñibà ndú ji yo nò. Yo bàkà go ndâ có ñinó náa yo 'di 'do gbí nje ye, ta ndâ i ñinó náa yo táánò ɲò ye kù bàkà nò, bìndi Mbíri tí mbe je 'dè njembí ji yo bà si yo 'ví dù ñikì maa dúú bà ya tí.

Páwòlò 'dè nìkì maa tacó ndâ i-nambeeè náa à je jì yí

¹⁰ 'Bí có mì ye tacó bà 'dè jì yo a ñìnó máa, tàkòcò ye peteke gítí yo tacó bà konì ye mì yo ngé ndii gí. Tàkòcò ye delè gii peteke gítí Mbe tí ndoo ngé ndii gí, tacó yo kpónó 'bità bà koṛo có gítí bà tù 'bì yo jì ye káká'i gí. Yo táánò kù koṛo có tí ye, káa a i náa yo 'de kpokejì bà túbà tí yo tí gí sè lá. ¹¹ Ye kù 'dè có tí nò me tacó máa ye kù ce a cèle yê tí ye á jì yo nò lá. Tacó ye ni bà 'vala miṛi ye ta ṛa i ñìnó náa à kuu mì ye nó gí. ¹² Ye ni bà 'vala gbí yê gí. Ye delè ni bà 'vala gbí dà gí. Ye a ká gázâ, ye ñò tiṛi gítí bà 'vala tí ndâ bándò 'dáá gí ni gí. Ye gii ñò tiṛi gítí bà 'vala gbí tó o, ta bà 'vala gbí vò o ni gí. Ye má ta yéjì, có mì ye wálá. Ye delè má ta go tí ye, có mì ye wálá. I má mì ye wálá, ye ñò l'vì gítí bà 'vala ye gí. I delè má jee tí mítí ye á to, ye ñò l'vì gítí bà 'vala ye delè gí. ¹³ Wotí bà bàkà ndâ i 'dáá ta ṛè 'Duù tí nò mbe je wotí á jì ye nó kuu tí ye.

¹⁴ Kpétí ká éno, yo táánò bàkà jì ye a nambeeè, náa yo konì ta ye gbí vò i tí nò mbe 'de ye, náa ye kpónó tí kuu gbí zàà nò. ¹⁵ Yo tí ndâ 'duù gbí gbata mì Filípò ñò ta kpéetí yo ni gí, máa, ta o tí nó náa ye táánò kù njè nó 'do gbí to Mèsidóniyà ta o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì ye kà nó, ndâ 'bí mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛì 'do bà 'bí to jé mbe tù 'bì ndú jì ye, máa, «À nò» káa ye gii l'vì ye gí tà 'bì ndú gí nò, wálá. Áá táánò káa yo ká kù ñò yê tí ye. ¹⁶ Tacó à kpétí ká ta o tí nó táánò náa ye tí kuu gbí gbata Tèsalónikà nó, ye kì 'bì ye gítí bà konì ye mì yo yee gbí sósò'ò. ¹⁷ Gbí có tí nò me éno máa, ye kù mòkò a tàkò i-nambeeè nò lá; ye kù mòkò a tàkò i ñìnó mbe kù jò mboo jì yo nò. ¹⁸ Ndâ i ñìnó ta go ndú tí ye nó kpónó 'dáá gí kuu mì ye. Yì ye kpónó yè ngé yee tàkòcò ye. Tacó ndâ i-nambeeè tí nó náa yo tuu ta Èpàfòròdítù á jì ye nó yee tí ye gí. Ndú go ndâ i ta banga pó ndú, náa à kù cì jì Mbíṛì, tí ndâ i-cí-ci mbe nìkì tí Mbíṛì, náa yí l'vì wó gí tà ndú gí.

¹⁹ Mbíṛì mì ye bà ko mboo nambeeè mì yo náa yo bàkà jì ye nò jì yo me gbolò ta ṛè mì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù, tacó Mbíṛì kù 'va 'bì wó ká mí gbí i. ²⁰ À ùlù Mbíṛì tí Bu ndoo kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

Ndòngbú bà 'vee 'vé mì Páwòlò

²¹ Ye 'vee ndâ 'duù ñìnó mì yo ká tí ndâ tó 'duù mì Mbíṛì nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. Ndâ ná'vindí ndoo ñìnó mbe kù dù toko ta ye káá nó delè 'vee yo ma. ²² Ndâ 'duù mì ze káá 'dáá gí, 'dóó ndâ 'duù 'bá mì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò, 'vee yo ngé ndii gí.

²³ Ye kù 'deke tí ye jì Mbíṛì máa, nambeeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíṛì 'vì dù gbí njembí yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta ɾè m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì gb̀ì gbata K̀ÒL̀ÓS̀ÌỲÀ

¹ Ǹìnó a ye tí Páwòlò, mbe g̀ì tí tú m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì tí Jézù 'do gb̀ì có m̀ì Mb̀ìr̀ì ká kù cu wáràgà tí nò; ze kù gbo gb̀ì bà cu wáràgà tí nó ta ná'vindí ndoo T̀ìmàtáyò ² ji ndâ 'duù m̀ì Mb̀ìr̀ì gb̀ì gbata Kòlòsiyà, tí ndâ ná'vindí mbe kù 'vala toko ta B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì ta njembí ndú gbaànjé. Ze kù 'deke tí ze máa Mb̀ìr̀ì tí bu ndoo 'ví bàkà nambeè ji yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Bà 'deke tí ta bà 'dè nìkì maa ji Mb̀ìr̀ì

³ Ze ta o 'dáá g̀ì kù 'dè nìkì maa ji Mb̀ìr̀ì tí B̀ù mbe tí ndoo Jézù tí B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì ta o tí nó náa ze má kù 'deke tí ze ji Mb̀ìr̀ì á tacó tí yo. ⁴ Tacó ze 'di tàwo bà tee njembí yo mítí B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì tí Jézù, ta tàwo bà zè ndâ 'duù m̀ì Mb̀ìr̀ì 'dáá g̀ì nìkì maa m̀ì yo g̀ì. ⁵ Tacó à kù kpolo tí i tí nó náa yo kù koɾo có l̀ì mítí nó á mí gb̀ìr̀ì. Yo 'di có gítí i tí nó náa yo kù koɾo có l̀ì mítí nó kpédélé'i ta o tí nó náa yo ù ta nje á gítí yúco tí nó tí Banga-Ngú-Có nò. ⁶ Banga-Ngú-Có kù jò 'vèè cee muu to tí nó 'dáá g̀ì, jé ká go bà 'vèè có tí nó gb̀ì òkò tí yo 'do tí kpédélé o tí nó náa yo táánò 'di ta gb̀ì yúco gítí nambeè m̀ì Mb̀ìr̀ì, ⁷ á go ǹìnó náa yo 'di 'do m̀ì Èpàfàràsì tí tó ka ze, náa ze kù bàkà nèté ta ndú. Yí a 'duù ǹìnó mbe kù bàkà nèté m̀ì B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì ta njembí wó gbaànjé b̀ìndi ze. ⁸ À delè a yí ká d̀ìtá tó njembí bà zè tí tí nó náa B̀èr̀ì-m̀ì-Mb̀ìr̀ì je ji yo nó ji ze.

⁹ 'Do tí o tí nó náa Èpàfàràsì 'dè ta có ji ze nó, ze yee tí wúnó jé waa 'do tí bà 'deke tí ze ji Mb̀ìr̀ì tacó tí yo lá. Ze ta o 'dáá g̀ì kù yù nambeè á 'do m̀ì wó, máa, yí 'ví je muu tacó bà bàkà go có m̀ì wó ji yo me gbolò. Ze delè kù yù 'do m̀ì Mb̀ìr̀ì, máa, yí 'ví je bà 'di gb̀ì-o gítí ndâ có m̀ì wó ji yo. ¹⁰ Ze delè kù 'deke tí ze ji Mb̀ìr̀ì máa, yí 'ví si yo 'ví 'vala go có m̀ì Mbe tí ndoo, tí ɲa 'válá ǹìnó mbe kù peteke tàkòcò wó ta o 'dáá g̀ì nò. Tacó wàa, 'válá m̀ì yo 'ví dù a 'válá ǹìnó ta i ká gb̀ì gb̀ì ndâ ɲa ndâ tó nèté 'dáá g̀ì, wàa muu yo 'ví njaanga gítí bà ɲò Mb̀ìr̀ì nì. ¹¹ Ze delè kù 'deke tí ze ji Mb̀ìr̀ì máa, yí 'ví dù gb̀ì ngba wó 'ví je wotí ji yo me gbolò, tacó wàa yo 'ví zèè njembí yo, ta wotí bà kònò ndâ i 'dáá g̀ì tókà'i ta tàkòcò yo pètékè'i ta o 'dáá g̀ì. ¹² Yo 'ví 'dè nìkì maa ji B̀ù tí mbe bàkà yo tí ndâ 'viì-'bá 'vii ká 'vii ta ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mb̀ìr̀ì kaa ndú mò g̀ì m̀ì wó gb̀ì ngba'o g̀ì nò. ¹³ Yí 'vala ndoo 'do gb̀ì wotí m̀ì 'dí'di'o m̀ì vò i, b̀ìndi yí g̀ì 'dòkò ndoo g̀ì 'bá m̀ì kpóló-kpolo 'Viì m̀ì wó ¹⁴ mbe njaanga m̀ìr̀ì ndoo 'do gb̀ì vò i, ta bà je à-cee-g̀ì ji ndoo gítí ndâ vò i m̀ì ndoo.

Ndâ nèté m̀ì Jézù

¹⁵ B̀ìndi-Mb̀ìr̀ì je a kòzò tí Mb̀ìr̀ì náa ndoo ɲò yí lá. Yí a 'viì-k̀ìr̀ì, tí kùro ndâ i tí nó náa Mb̀ìr̀ì suu ndú nó 'dáá g̀ì. ¹⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i tàr̀ì, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá g̀ì. A yí ká suu ndâ i ǹìnó náa ndoo kù ɲò ndú ta ɾo ndoo nó, ta ndâ i ǹìnó náa ndoo ɲò ndú ta ɾo ndoo lá nò. A yí ká suu ndâ gba, ta ndâ mbe to. A yí ká suu ndâ mbe zogo 'bá, ta ndâ mbe wotí. Mb̀ìr̀ì je wotí bà suu ndâ i 'dáá g̀ì a i ji yí.

Mbírì suu ndâ i 'dáá gî tacó tí wó.

¹⁷ Yí táánò sàà kuu tí kùro o bà suu ndâ i 'dáá gî.

A wotí mì wó ká kù ẹre ndâ i 'dáá gî toko gbaànjé.

¹⁸ A Bìndi-Mbírì ká kù túbà kpokèjì bà co tí

ji ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ẹrè mì wó tí Bìndi-Mbírì nò.

Yí a ẹngbó 'válá.

Àá táánò jò yí tí 'viì-kírì mì ndâ ku,

tí kpédélé ku mbe 'vala 'do gbí muu'dú wó

tacó wàa yí 'ví dù tí kpédélé 'duù gbí ndâ i 'dáá gî.

¹⁹ Mbírì bàkà éno tacó wàa ndâ i tí nó 'dáá gbí tú yí tí Mbírì nó

'ví dù kuu gbí tú 'Viì mì yì.

²⁰ Mbírì tuu a 'Viì mì wó gí bà 'viindi kpokèjì gbí òkò tí ndú

ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tàrì.

A bà cì 'Viì-mì-Mbírì mítí njèèkpè mù

ká si njembí Mbírì 'ví 'dèè gítí ndâ i 'dáá gî.

²¹ Káa yo, yo ta 'bí o táánò kù dù me 'dú 'do tí Mbírì, yo gbí ndâ o tí nó táánò a ndâ ku'dì tí Mbírì tacó njembí yo gbí o tí nó táánò a vò njembí, yo delè gbí ndâ o tí nó táánò a ndâ mbe bàkà vò i, ²² káa yí kpónó 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta ndú ta 'dóo dii wó ta bà cì 'Viì mì wó. Mbírì bà kaa yo mò gí mì wó tí ndâ ngbárángà 'duù ta vò i mì yo wálá kùro wó, ²³ náa yo má ùnje gítí yúco ta njembí yo gbaànjé, yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpoò toko ta Bìndi-Mbírì, yo 'ví koṛo có ta njembí yo sósò'ò gítí i tí nó náa Banga-Ngú-Có ci yo gítí nó lá nò, Banga-Ngú-Có tí nó náa à ma ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, náa ye tí Páwòlò a bòò mbe kù ma nò.

Páwòlò bàkà nèté ndâ mbe kù kili ta ẹrè mì Bìndi-Mbírì

²⁴ Tàkòcò ye kpónó peteke gítí bà kònò sé'i mì ye muu yo gî. Tacó bà kònò sé'i mì ye cee sè ndâ bà kònò sé'i mì Bìndi-Mbírì á muu dii wó, tí ndâ mbe kù kili ta ẹrè mì wó tí Bìndi-Mbírì nó gî. ²⁵ Káa àá táánò bàkà ye tí bòò mì ndâ mbe kù kili ta ẹrè mì Bìndi-Mbírì; Mbírì je nèté tí nó ji ye, máa ye bàkà tacó tí yo. Nèté tí nó a bà ma Banga-Ngú-Có mì wó ji yo.

²⁶ Banga-Ngú-Có tí nó táánò a có kóo náa Mbírì ngùù 'do tí ndâ 'duù gbí ndâ ká o gî, káa yí kpónó 'dè gí sè ji ndâ 'duù mì wó gî. ²⁷ Mbírì 'dè có kóo tí nó gí sè ji ndâ 'duù mì wó, 'do ká gbí 'dóo có mì wó gbí njembí wó, tacó wàa, yo tí ndâ 'duù ñinó náa yo me ndâ Jùdéyà lá nó 'ví 'di ta seṛè banga có kóo tí nó. Có kóo tí nó éno máa, Bìndi-Mbírì kuu gbí njembí yo, tí 'duù náa yo kù koṛo có gítí bà dù gbí ngba Mbírì lì mítí wó. ²⁸ Tacó éno, ze kù ma có tí Bìndi-Mbírì, ze kù ci ndâ 'duù 'dáá gî ta muu tí ze náa Mbírì ká je ji ze, delè kù ñibà i ji ndâ 'duù 'dáá gî ta gbèe ṛa muu tí nó, tacó wàa ze 'ví ya ta ndâ 'duù 'dáá gî gí kùro Mbírì tí ndâ yú 'duù mbe kù dù toko ta Bìndi-Mbírì. ²⁹ Ñìnò a gbí nderè có tí nó náa ye kù bàkà ta nèté tí kpoò ta gbolò wotí tí nó náa Bìndi-Mbírì je ji ye nó ká nò.

2

¹ Go bà si yo 'ví ñò ni éno máa, ye kù bàkà nèté tí kpoò tacó tí yo, ta ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésiyà, delè tacó tí ndâ 'bí 'duù ñinó jé mbe ñò ye ta ẹrè ndú lá nó, kuu tí ye. ² Ye kù bàkà nèté tí kpoò nò, tacó bà je wotí mí gbí njembí ndú, tacó wàa ndú 'ví zè tí ndú gbí òkò tí ndú ñikì maa, wàa ndú 'ví dù toko gbaànjé. Tacó wàa muu ndú 'ví dù ngbárángà'i gítí bà 'di gbí có kóo mì Mbírì. Có kóo tí nó mì Mbírì tí Bìndi-Mbírì, ³ tí mbe njaanga njekeji gálá bà 'di gbí-o ta muu mì Mbírì.

⁴ Ye 'dè có tí nò ji yo, tacó wàa yo 'ví si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta bà toṛo bàà mí tí ndâ mbù 'vé rẹ̀ mí wó lá. ⁵ Tacó ye kpétí me mí yo kà lá, njembí ye ká gá'dáá tí yo, tàkòcò ye delè kù peteke gítí có bà ẹ̀rẹ gba có mí yo tí kpoò kù tee ta njembí yo mí tí Bìndi-Mbírì nò.

Bìndi-Mbírì gí ta yú có 'válá

⁶ Yo lẹ má ùnje gítí Bìndi-Mbírì, tí Jézù tí Mbe tí ndoo gí, yo 'vala toko ta yí. ⁷ Yo 'ví nanaka mí tí wó go cá tí ngbù títí; yo sì 'bá mí tí wó, yo tee njembí yo mí tí wó tí kpoò, á go có tí nó náa à nìbà ji yo nò, wàa yo 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì ta njembí yo gbaànjé.

⁸ Yo 'ví kpolo ọ̀o yo, máa, 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndâ i mí wó ta bà eendi yo ta ndâ sù bà nìbà i ta rẹ̀ngbó ndú 'do ká mí ndâ 'duù muu to tí nó, ta ndâ kpo-kpò bààcì, á bìn di bà nìbà i tí nó mbe gí 'do mí Bìndi-Mbírì nó lá. ⁹ Tacó ndâ i tí nó 'dáá gbí tú Mbírì nó 'dáá gí kù 'vala gbí dī Bìndi-Mbírì. ¹⁰ Tacó é nò, ndâ i 'dáá gí kuu mí yo tacó yo kù 'vala toko ta Bìndi-Mbírì. Yí a gba mí ndâ bààcì ta ndâ gba 'dáá gí.

¹¹ Áá táánò ya ta yo gí gbí gázâ 'do gbí có bà dù yo toko ta Bìndi-Mbírì, káa à me 'duù ká waaka nje kù tí yo gbí gázâ tí nó lá. Gázâ tí nó a bà too dī yo tí nó mbe yè ta vò i gí nó 'do tí yo gí, tí gázâ náa a Bìndi-Mbírì ká bàkà. ¹² Tacó bà caka tí yo táánò 'vii ká 'vii go bà duu yo toko ta Bìndi-Mbírì, Mbírì delè táánò 'vala yo 'do gbí muu'dú yo ta ndú, á 'do gbí có bà tee njembí yo mí tí wotí mí wó tí Mbírì tí mbe 'vala Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó. ¹³ Yo táánò a ndâ ku, náa ndâ vò i mí yo, gí je bà ya yo gí gbí gázâ tacó bà 'dii kù a 'do tí yo lá mí yo gí, káa Mbírì gí 'vala yo toko ta ndâ Bìndi-Mbírì ta bà je à-cee-gí ji ndoo gítí ndâ vò i mí ndoo 'dáá gí gí. ¹⁴ Mbírì sì có gítí i tí nó táánò muu ndoo náa kózò tí ndoo 'ví sì có nó mí to, ta bà gbì i tí nó mí tí njèèkpè mú. ¹⁵ Bìndi-Mbírì kpò nje ndâ kpo-kpò gba ta ndâ bààcì mí tí njèèkpè mú, ta bà sì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí kù nò bà ko tàkò ndú go bà ko tàkò ndâ 'duù gbí zàa ta o tí nó náa ndâ 'duù kù ko yí ta o bà kpò nje ndú mí wó nò.

¹⁶ À má é nò, yo sì 'bí 'duù 'ví 'viiki yo gítí có i-zó-zò, ta có gítí pe lá. Yo delè 'ví sì 'duù 'ví 'viiki yo gítí có ndâ kpo-kpò o, ta có gítí ngú pì, ta có gítí Ọ̀rì bà wotí gbí tàkì mí ndâ Jùdèyà lá. ¹⁷ Ndâ i tí nó 'dáá káa ndâ tazo i tí nó kẹ̀jì nò; cèe i tí nó kẹ̀jì nó a i mí Bìndi-Mbírì. ¹⁸ Yo 'ví sì ndâ 'duù tí nó mbe kù kpomozo tí ndú ta bà mà tí ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe kù ùlù ndâ basìlì nó, 'ví zò yo lá. Ndú kù wu gbí tí ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe kù nò ndâ i gbí ọ̀rì, káa gbí ndâ có mí ndú nò wálá, tacó à yè gbí muu ndú káa go ndâ i gítí mị̀rì ndú. ¹⁹ Nèté mí ndú káká'i ta Bìndi-Mbírì tí Kùro ndâ mbe kili ta rẹ̀ wó nó wálá. Káa a Bìndi-Mbírì ká kù ko nje ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ wó, a yí ká kù sì ndú 'ví dù toko gbaànjé go bà 'deeke ndâ bà to tí 'duù mí ndâ 'bìlì ta ndâ yèlè kù uu go có mí Mbírì.

Bìndi-Mbírì gí ta ngú 'válá

²⁰ Yo táánò má cì ta ndâ Bìndi-Mbírì gí, wotí mí ndâ bààcì muu to tí nó gítí yo wálá. À má é nò, yo kù 'vala go i mí ndâ 'duù muu to tí nó tacó yè? Yo kù 'di ndâ ọ̀a có tí nó máa, ²¹ «Zèe i nìno lá,» «I nìzò 'ví di gbí nje lo lá,» «Gàa 'bí nìno lá,» nó tacó yè? ²² Ndâ có tí nó káa ndâ có mí ndâ 'duù á muu to tí nó, tacó à má zò i-zó-zò gí, à zò gí. ²³ Bà 'di ndâ có tí nó go tó i nò. Ndú go ndâ có mbe sì 'duù 'ví zè Mbírì nìkì co tí nìno sàa kùro nó gí, ndú delè go ndâ có mbe sì 'duù 'ví sì tí wó tí i lá, delè mbe sì yí 'ví kpolo tí dī wó, káa wotí tí ndú gítí ndâ i gbí kù 'duù wálá.

3

¹ Mbíri táánò 'vala yo 'do gbí ku ta ndâ Bìndi-Mbíri gí. À má éno, yo koṛo có kpolo ma a i gítí ndâ i ñinó gbíri, tí bándò tí nó náa Bìndi-Mbíri kú ki tí wó pí jàlambà mì wó gbí kù'bi mì Mbíri tí nò. ² Yo 'ví koṛo muu yo kpolo ma a i gítí ndâ i gbíri, me gítí ndâ i muu to tí nó lá. ³ Tacó yo táánò cì gí, káa à kpónó nguù 'válá mì yo mí mì Bìndi-Mbíri tí mbe kú dù á mì ndú ta Mbíri. ⁴ Káa ta o bà 'vanda Bìndi-Mbíri tí 'válá mì yo nó wúnò gí ṛo ṛi, yo delè bà 'vanda ta ndú gí gbí ngba'o.

Ndâ ká 'válá ta ngú 'válá

⁵ Yo ziki ndâ vo-vò i tí nó ta go ndú tí yo muu to tí nó nó 'do gbí njembí yo gí: bà bàkà bangbaya, bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii á ṛo 'bá lá, bà dù ta go ndâ vò i, ta bà dù ta gbolò njembí, tí bà si ndâ i 'dáá gí tí ndâ i bà ùlù ndú go bà ùlù Mbíri. ⁶ Tacó a ndâ ṛa ndâ vò i tí nó ká kú si kpo-tàkòcò mì Mbíri 'ví tè ndâ mbe 'di có mì wó lá. ⁷ Káa yo táánò sàà kú ṛu a ndi ṛa ndâ vò i tí nó, ta o tí nó náa ndú gèè bè ndú mí muu yo gí nò. ⁸ Káa yo kpónó 'ví duu guù, wàa yo 'ví nè ndâ kòlòwò, ta kpo-tàkòcò, ta bà bàkà i ñinó mbe kú mìlisé tí ndâ 'bí 'duù, ta bà 'dè vò có, ta bà 'dè zu có, á mí gbí. ⁹ Yo 'ví 'dè 'vèrè á ji ndâ 'bí ka yo lá, tacó yo kpónó si ká ṛa bà 'vala ndò mì yo táánò nó, ta ndâ ká cè bà bàkà i mì wó táánò nó, mí to gí. ¹⁰ Yo kpónó kú 'vala a ngú ṛa 'válá, náa à kú 'visi muu yo ta o 'dáá gí tí ngú muu tacó bà je cè kózò tí mbe suu yo. ¹¹ Gbí ngú ṛa 'válá tí nó, 'bè gbí òkò tí ndâ Ìgìrìgì, ta ndâ Jùdèyà wálá, 'bè gbí òkò tí ndâ mbe ya gí gbí gázà ta ndâ mbe ya gí gbí gázà lá wálá, 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta nje có mì ndú me có Ìgìrìgì lá nó, ta ndâ mbe 'di gbí-o lá, ta ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, wálá. I 'dáá gí káa Bìndi-Mbíri, Bìndi-Mbíri delè a mbe toko ndâ i 'dáá gí.

¹² Mbíri zè yo ñikì ma, bìndi yí giì cu 'bi wó mítí yo tí ndâ 'dóó 'duù mì wó gí. À má éno, yo 'vala ta ndâ 'duù ta pétékè có, yo bàkà nambeè ji ndâ 'duù, yo si tí yo tí i lá, yo dù tí ndâ 'dè 'duù, yo delè 'ví zèè njembí yo. ¹³ Yo kònò tí yo gbí òkò tí yo, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà vò i ta wò, wò 'ví je à-cee-gí ji yí, á go ñinó náa Mbe tí ndoo je ta à-cee-gí ji yo nò. ¹⁴ Káa tó bà zè tí a kpóló-kpolo i co tí ndâ i 'dáá gí, mbe kú eṛe ndâ i 'dáá gí toko gbaànjé. ¹⁵ Yo 'ví si 'dè njembí tí nó náa Bìndi-Mbíri je ji yo nó 'ví túbà kpokèjì á ji yo, tacó ñinò a nderè bà tè'é tí yo toko gbaànjé máa yo dù tí ndâ bà to tí gbèè diì nó ká nò. Nògí, yo 'dè ñikì maa ji Mbíri. ¹⁶ Yo 'ví si ndâ có mì Bìndi-Mbíri 'ví dù gbí njembí yo me gbolò. Yo ñibà i, yo delè 'ví kpo-gbí-tà-tù yo gbí òkò tí yo ta muu yo me gbolò. Yo cè cè 'do gbí wáràgà mì Mbíri ji Mbíri, yo ùlù ṛè wó gbí cè, yo cè ndâ cè tí nó náa a ci ndú ji Mbíri gí nó ji yí, ta bà 'dè ñikì maa gbí njembí yo. ¹⁷ Yo 'ví 'dè ndâ có 'dáá gí, yo delè 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí, ta ṛè Mbe tí ndoo Jézù, ta 'dè ñikì maa ji Mbíri Buu ta ṛè mì wó.

Ṛa bà 'vala ndò mì ndâ mbe kú kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíri 'bá mì ndú gbí ngú 'válá

¹⁸ Yo tí ndâ nawù ndâ 'dakò 'ví 'di có mì ndâ 'dakò mì yo, tacó ñinò a i ñinó náa yo tí ndâ mbe kú kili ta ṛè mì Bìndi-Mbíri 'ví bàkà nó ká nò. ¹⁹ Ndâ bu niì, yo zè ndâ nawù yo ñikì maa, yo 'ví dù ta ndú 'bùrùkù-'bùrùkù lá. ²⁰ Yo tí ndâ 'vii ta o 'dáá gí 'ví 'di có mì ndâ bu yo ta nawu yo. Tacó ñinò a i ñinó mbe kú peteke tàkòcò Mbíri nó ká nò. ²¹ Yo tí ndâ bu ndâ 'vii, 'ví kpolo tàkòcò ndâ 'vii mì yo lá, tacó yo bà gba gbí kù ndú. ²² Yo tí ndâ i-zógó-zogo 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó tí ndâ mbe tí yo muu

to tí nó nó 'dáá gí. Káa yo 'ví bàkà éno me ká mítí ọ ndú tacó bà peteke tàkòcò ndú lá, yo bàkà ta njembí yo gbaànjé, tacó bà te duù mítí Mbe tí ndoo. ²³ 'Duù kpèti má kù bàkà káa ọ nètè yè wè, yí 'ví bàkà ta njembí wó gbaànjé, goolá yí kù bàkà a nètè mì Mbíri, me nètè mì ndá 'duù lá. ²⁴ Yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, Mbíri bà ko mboo nètè mì yo jì yo ta bà bàkà yo tí ndá 'vii-'bá mì wó, tacó yo kù bàkà nètè a i jì Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbíri. ²⁵ Káa Mbíri bà kèèndè vò i mì ndá mbe bàkà vò i jì ndú, tacó yí me mbe ọ gbíro 'duù gítí bà waa có mì wó lá.

4

¹ Ndá mbe tí ndá i-zógó-zogo, yo zèè ndá i-zógó-zogo mì yo ta tó 'bì. Yo te mí gbí muu yo máa, Mbe tí yo delè kuu gbíri.

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

² Yo nanaka muu yo mítí bà 'deke tí yo jì Mbíri. Yo 'ví kpolo tí yo, yo delè 'ví 'dè nìkì maa jì Mbíri ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo. ³ Yo 'deke tí yo jì Mbíri máa, yí 'ví njaanga kpokèjì bà ma có kóó mì Bìndi-Mbíri jì ze. Tacó ọ̀nó a nderè có tí nó náa ye kpónó kuu gbí zàà nó ká nò. ⁴ Yo 'deke tí yo jì Mbíri máa, yí 'ví si ye 'ví ma có tí nò ngbàrángà'i, á go ọ̀nó náa à tí nò.

⁵ Yo 'ví bàkà i ta ndá 'duù ọ̀nó náa ndú me ndá mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri lá nó ta muu tí yo. Yo si o tí nó náa yo kuu bà gbèe to ta ndú nó tí o náa Mbíri wu jì yo tacó bà koni ndú. ⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví 'dè banga nje, tí nje ọ̀nó ta gbí a gbí nó ta ndú, tacó wàa yo 'ví ni ta bà 'vìsì có jì ndú 'dáá gí.

Ndá ndòngbú 'vé

⁷ A Tikíkùsù ká bà 'dè ndá có ọ̀nó náa à tí ye káá nó jì yo. Yí a tó ná'vindí ndoo, yí delè a 'duù ọ̀nó mbe kù bàkà nètè ta njembí wó gbaànjé, tí ka ndoo bòò mì Mbe tí ndoo. ⁸ Ye kù tuu yí tacó wàa yí 'ví 'dè ndá có ọ̀nó náa à tí ze káá nó jì yo, wàa yí delè 'ví je wotí jì yo. ⁹ Ye kù tuu ndá Tikíkùsù jì yo ta 'bí kpóló-kpolo ná'vindí ndoo mbe tee njembí wó 'dáá gí mítí Bìndi-Mbíri, ta rẹ̀ wó a Ònésimò, tí 'dóó 'duù mì yo. Ndú bà 'vanda ndi ndá i ọ̀nó mbe bàkà tí mì ze káá nó gbaànjé-gbaànjé jì yo gí.

¹⁰ Àrìsítàrikù tí ka ye náa ze kpónó kuu gbí zàà ta yí 'vee yo ma. Màrikò tí nó tí ná'vindí Bàránábà, náa à 'dè có gítí wó á jì yo sàà gí nó, má ya gí mì yo ká, yo 'ví te wíri mítí wó. ¹¹ 'Dakò tí nó ta rẹ̀ wó a Jézù, náa à kù nì Júsitò mítí wó nó delè 'vee yo ma. Ndá 'dakò tí nó a ndá 'duù ta'ò cuki, tí ndá Jùdèyà ọ̀nó, kpónó náa ze kù bàkà nètè gítí 'bá mì Mbíri á ta ndú, ndú delè kù koni ye ngé ndii gí. ¹² Èpàfàràsì tí nó tí 'bí 'duù mì yo gbaànjé, tí bòò mì Bìndi-Mbíri tí Jézù nó, 'vee yo ngé ma. Yí ta o 'dáá gí kù 'deke tí wó jì Mbíri ta njembí wó gbaànjé tacó tí yo, tacó wàa yo 'ví dù tí ndá yú 'duù, ta kponje nje yo gítí bà bàkà go có mì Mbíri wálá. ¹³ Ye bà 'dè có ta yú có muu wó gí, máa, yí kù bàkà nètè tacó tí yo ta ndá 'duù gbí ndá gbata Làwòdésìyà ta Ìyèràpòlìsì ta wotí ká tí. ¹⁴ Ndá Lúkà tí nó tí tó mbe kù bàkà yèè jì ndá 'duù nó, ta Démàsì 'vee yo. ¹⁵ Ye 'vee ndá 'duù gbí gbata Làwòdésìyà 'dáá gí, ye delè gii 'vee ni tí nó tí Nífà, ta ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri mí 'bá mì wó nó 'dáá gí.

¹⁶ À má 'deke wàràgà tí nó jì yo gí, yo 'ví te mí gbí muu yo máa, yo 'ví ya gí bà 'deke á jì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Làwòdésìyà. Yo delè 'ví 'deke 'bí wàràgà mì ye tí nó náa ndá 'duù gbí gbata Làwòdésìyà

bà tuu ji yo nô. ¹⁷ Yo 'ví 'dè có ji Àrikípúsù máa, «Te mí gbí muu lo máa, wò 'ví cee nèté tí nó náa Mbe tí ndoo je ji wò nô.»

¹⁸ Nìno káa 'dóo ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó mí gbí wáràgà tí nó nó ta 'bì ye ji yo. Yo 'ví ò-bà-mbí ye gbí zàà lá. Ye kù 'deke tí ye ji Mbíri máa, yí 'ví bàkà nambeè ji yo.

KPÉDÉLÉ TÈSÀLÓNÌKÀ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wáràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ò: ònó a ye tí Páwòlò, gii je Silivánò, gii je Tímàtéyò, ká kù cu wáràgà tí nó jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà, tí ndâ 'duù mì ndâ Mbírì Buù, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. Ze kù cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví cù 'dê ngo cù wó mítí yo. Yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dê njembí yo.

Nà cè bà 'vala ndâ 'duù gbí gbata Tèsàlónìkà, ta ò cè bà tee njembí ndú mítí Mbírì

² Ze ta o 'dáá gí kù 'dè nìkì máa jì Mbírì tacó tí yo 'dáá gí. Rẹ̀ yo delè jé waa 'do gbí nje ze ta o tí nó náa ze má kù 'deke tí ze jì Mbírì nó lá. ³ Bà mbí ze delè jé ta 'bí rì gbaànjé ò tí ndâ nèté tí nó náa yo kù bàkà 'do gbí có mì bà tee njembí yo á mítí wó tí Mbírì nó lá; bà mbí ze jé ò 'do tí ndâ nèté tí nó 'dáá gí náa yo kù bàkà ta tó njembí yo gítí Mbírì nó lá; à delè jé ò 'do tí bà kọ̀rọ̀ có mì yo lẹ̀ káácáá mítí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá.

⁴ Ze ò ni gí, máa, Mbírì zè yo nìkì ngé ndii gí, ndâ ná'vindí ze. Ze delè gii ò ni gí, máa, a yí ká cu 'bì wó mítí yo, máa, yo dù tí ndâ 'dóó ònó mì yì. ⁵ Ze ò ni éno gí, tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze táánò ma jì yo nó me káa bodo có sínò lá. Ze ma jì yo a có ta wotí ká tí, tí wotí mì Bèri-mì-Mbírì, tí có náa ze ò ni tí yúcó gí. Yo delè ò ni éno 'do tí ò náa ze táánò kù 'vala tacó tí yo si ze kuu mì yo kà nó gí. ⁶ Yo táánò gí tí ndâ mbe ọ̀rọ̀ ndi ze. Yo delè gii gí tí ndâ mbe ọ̀rọ̀ ndi Mbe tí ndoo 'do gbí bà kònò sé'i mì yo. Ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo táánò 'dee yo kigirigii gí, káa à gii wu bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có ta líkí'o jì yo a Bèri-mì-Mbírì.

⁷ Tacó éno, ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Mèsidóniyà ta ndâ to Àkáyà gii ò bà kònò sé'i ta líkí'o muu Banga-Ngú-Có ni a i 'do mì yo. ⁸ Tacó ndú 'di me káa tàwo bà ma có mì Bìndi-Mbírì mì yo cuki lá. Có bà tee njembí yo mítí Mbírì delè wu cee muu to tí ò náa gbí nderè bà 'dè có mì ze jì ndâ 'duù gítí káká'i wálá. ⁹ À ndí kpónó a ndâ 'duù ká kù dítà ò nèté tí nó náa ze táánò 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nó jì ze. À delè káa ndâ 'duù ká kù dítà ò bà 'visi muu yo 'do tí ndâ bààcì gítí Mbírì, ta tàwo bà bàkà nèté mì cèe Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mì yo jì ze. ¹⁰ À 'dáá káa ndâ 'duù ká kù 'vanda ndi có bìndi yo gítí bà gí 'Viì-mì-Mbírì 'do gbí jì ze, 'Viì-mì-Mbírì tí nó tí Jézù, náa Mbírì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò, Jézù tí nó tí mbe 'vala ndoo á 'do kùro kpo-tàkòcò tí nó náa Mbírì kẹ̀jì tí gítí ndâ 'duù nò.

2

Nèté mì Páwòlò gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Yo ta kpéétí yo ò ni gí, máa, ze táánò có gí mì yo kà me kùnga wíri lá. Ze ya gí mì yo ta nderè, bìndi nderè mì ze nò gii yù gí, ndâ ná'vindí ze. ² Yo ò ni gí máa, ze táánò ta 'bí o á kùro bà ya ze gí mì yo kà 'de kpo-se-muu, ze delè gii 'de bà ònoko ze mì ndâ 'duù gbí gbata Filípì gí. Káa à táánò a Mbírì mì ze ká je wotí jì ze, náa ze gii ma tí ta Banga-Ngú-Có mì wó jì yo

á mí kùro ndâ kpo-kpò mbe kù jòò gbí có ta yí nò. ³ Rèngbó có tí nó náa ze kpónó kù ma ji yo nó me 'vére lá; à me vò kóró-koṛo có lá; à delè me có ta tiṛi ká gbí lá. ⁴ À me éno lá. À káa Mbíri 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó ká nò ze ni tí ndâ 'duù ñinó náa yì má kpili Banga-Ngú-Có ji ze, ze bà ni bà 'dòkò ndi á go yí á ji ndâ 'duù gí. À má éno, ze kù 'dè có me tacó bà peteke tàkòcò ndâ 'duù lá. Ze kù 'dè có a i tacó bà peteke tàkòcò wó tí Mbíri, tí mbe kù nò ndâ ña có gbí njembí ze. ⁵ Yo nò ngbàrangà'i ni gí, Mbíri delè nò ni gí máa, ze jé 'dè 'vére ji yo tacó bà peteke tàkòcò yo nò lá. Ze delè jé bàkà tiṛi tacó bà 'de i 'do tí yo lá. ⁶ Ze jé pà kpokèji tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù tí ta ze nò lá. Ze pà ndâ i tí nò 'do mì yo lá. Ze delè pà ndú 'do mì ndâ 'bí 'duù lá.

⁷ Ñinò táánò bà dù a ndâ i ñinó náa ze bà kùmùkù yo, máa, yo bàkà ji ze, sé náa ze a ndâ tú mì Bìndi-Mbíri nò, káa ze táánò ya gítí ndâ ña ñinò lá. Ze táánò dù gbí òkò tí yo ta pétékè 'bí ze, go 'bí ni mbe kù kpolo tí dó 'viì mì wó. ⁸ Tacó éno, go yo táánò tí ze ngé ndii gí. Ña go yo tí nò táánò tí ze nò! Go yo giì te ze cuki me ká gítí bà ma Banga-Ngú-Có ji yo lá. À giì te mítí ze delè a go bà 'vala ta rẹ̀ mì yo. Yo táánò a ndâ wú-gbí-ré ze.

⁹ Go bà 'va mbí yo gítí ndâ ña seṛè nèté tí nó náa ze táánò kù bàkà nó kuu tí ze, ndâ ná'vindí ze. Síí gbí o bà bàkà nèté tacó bà 'de ndâ i mì ze gítí miṛi ze ta o tí nò náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có ji yo nò wálá. Ze táánò nò ri ni lá. Ze delè nò bèbilì ni lá. Ze táánò kù bàkà ndâ ña seṛè nèté tí nò éno, tacó wàa, ze 'ví pèè ta mbí 'bí 'duù gbaànjé tacó 'bí i ta o tí nò náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có ji yo nò lá.

¹⁰ Yo nò ta ṛo yo gí, Mbíri delè nò gí, máa, ze táánò kù 'vala ta yo gbí tó ña kpokèji. Ze 'vala ta yo ta banga tí, ta tiṛi mì ze gítí yo wálá. ¹¹ Yo nò ni gí, máa, ze táánò kù kpo-gbí-tà-tù yo ká go bà kpo-gbí-tà-tù ndâ 'viì mì bu ndú. Ze kù je wotí ji yo ká go bà je wotí mì bu ndâ 'viì á ji ndâ 'viì mì wó. Ze delè kù do mítí yo náa yo má bàkà i mbe lè gí ká go ñinó náa bu ndâ 'viì kù bàkà ta ndú. ¹² Ze táánò a ndâ mbe kù nìbà kpokèji ñinó jáá nó ji yo. Ze a ndâ mbe kù je wotí ji yo. Ze delè a ndâ mbe kù 'deke tí ze ji yo, máa, yo 'ví co tí kpokèji ñinó mbe kù nìkì tí Mbíri, tí mbe kù tè'é tí yo gí gbí ngba wó, delè tí mbe kù tè'é tí yo máa, yo 'ví dù tí ndâ bọ̀-gba mì yì nò.

¹³ Ze ta o 'dáá gí kù 'dè nìkì maa ji Mbíri tacó tí yo, tacó ta o tí nó náa ze táánò ya tí ta có mì wó tí Mbíri gí mì yo kà nó, yo giì ùnje gítí gí. Yo ùnje gítí nò me go bà ùnje mì 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje 'bí ka wó 'duù á muu to tí nó nò lá. Yo ùnje gítí a i go bà ùnje mì ndâ 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje Mbíri. À dú káa yúco, có tí nó náa ze táánò ma ji yo nò a có mbe co 'do gbí nje Mbíri, à me có náa 'bí 'duù ká koṛo 'do gbí muu wó nò lá. A có tí nó mì Mbíri mbe dù kù bàkà nèté gbí njembí ndâ mbe ùnje gítí gí nò. ¹⁴ Tacó yo tí ndâ ná'vindí ze kpónó kù co ká ndíri tí gbèè kpokèji tí nó náa ndâ 'duù mì Mbíri mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri gbí ndâ to Jùdèyà kù co tí nò. Tacó yo kù mbu ji bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'dóó nambe yo jé ká go ña bà mbu ndú 'bí ndâ nambe ndú tí ndâ Jùdèyà, ¹⁵ tí ndâ mbe zi Mbe tí ndoo tí Jézù. A ndâ ña ndâ 'duù tí nó táánò ká ziki ndâ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri. Áá táánò a ndú tí ndâ Jùdèyà ká kù mèèkè'i tí ze. I tí ndú a bà bàkà ndâ i ñinó mbe kù kpolo tàkòcò Mbíri, giì je bà jòò gbí có ta ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁶ A ndú táánò ká kù bàkà bà jòò gbí có, ta bà nè kpokèji bà ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'do tí ze, tacó wàa ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'ví 'de

ta 'wálá lá. Ndú kù bàkà vò i ká mí pí ka wó vò i. Káa ndú bà 'de mbèlè kpo-tàkòcò mì Mbírì mítí ndú.

Go bà co wìrì gí Tèsàlónikà káká'i kuu tí Páwòlò

¹⁷ Káa à má gítí ze, ndâ ná'vindí ze, 'do tí o tí nó táánò náa ndoo njèè ta gbí òkò tí ndoo ta làmbu o nó, à káa kùfolofo dîi ze ká kàá, káa njembí ze 'dáá gí a i mì yo kà. Ze bàkà ña i muu to tí nó cee gí, tacó wàa ndoo 'ví ñò ta tí ndoo káká'i, ¹⁸ tacó kò'o tí yo bàkà có bà zi ze gí. 'Dóó ye tí Páwòlò nó bàkà dú káa ndi ye tacó bà ñò yo, káa Vò-'duù-tí-nò nè kpokèjì 'do tí ye gí. ¹⁹ Yo kù koṛo có máa a ndâ 'di ká bà te líkí'o mítí ze kùṛo Mbe tí ndoo tí Jézù ta o bà gí yí wúnò? À me yo lá? A yo wúnò ká bà dù tí ndâ ngbù èrè náa ze bà seke mí gbí muu ze, kù dùlù ta tí ze ta ña wálá kùṛo Mbe tí ndoo tí Jézù. ²⁰ Tacó a yo ká kù mba ze. À delè káa yo ká kù peteke tàkòcò ze.

3

¹ Bà zèè njembí ze gítí bà njèè gbí òkò tí ndoo dúú kù ya tí mâ gii co tí ze gí, ndòngbú có mì ze gii dù éno máa, à ñikì tí ze á bà tuu Tìmatéyò ya tí jì yo kà, wàa ze ta Sìlìvànò 'ví dù ñìndi ze gbí gbata Àtínà. ² Tacó éno, ze gii tuu Tìmatéyò tí ná'vindí ze, tí ka ze náa ze kù bàkà nèté mì Mbírì tí nèté bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì ta ndú nó, máa, yí 'ví ya gí bà konì yo ta bà sè ta nèté gítí bà tee njembí yo mítí Mbírì mí tà to tí kpoò. ³ Ze bàkà éno tacó wàa, njembí yo 'dáá gí 'ví me ta duù gbí ña vò o tí nó náa yo kpónó gbí ñò. Yo delè ta kpéétí yo ñò ni gí, máa, ñìnò a ña ñìndi ndoo gbí tú ndoo. ⁴ Tacó ze táánò kù ci yo ta o tí nó náa ze kuu tí mì yo ká nó éno máa, «O bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'duù ká kèjì! O bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'duù ká kèjì!» Káa à kpónó ñò a yí náa yo kù ñò mítí yo ñò. ⁵ Ye táánò tuu Tìmatéyò ñò éno máa, yí ya gí bà ñò máa, yo ká kpòò kù tee njembí yo mítí Mbírì wè? Tacó rẹ ze kaṛa ta gúku gí, máa ndâ-'bì-lá, wotí mì Vò-'duù-tí-nò mbe kù eendi ndâ 'duù gítí vò i nó bà ndii muu wotí mì yo, tí ña ñìnó náa ndâ nèté tí nó náa ze táánò bàkà gbí òkò tí yo ká nó bà ya sínò.

⁶ Káa Tìmatéyò gii dele ndi wó 'do mì yo ká jì ze ta ngú có mbe peteke tàkòcò ze éno máa, yo kù tee njembí yo mítí Mbírì, yo kù 'vala ta ndâ 'duù ta tó njembí yo, tàkòcò yo ta o 'dáá gí ká pétékè'i gítí ze, yí delè gii 'dè có jì ze máa, kò'o tí ze bà ziki yo ká gí, go ñìnó náa kò'o tí yo kù kaṛaka ta rẹ ze káá gí ñò. ⁷ A có bà tee njembí yo mítí Mbírì ñò ká kù 'dèè njembí ze gbí ndâ ña bà mèèkè'i tí nó náa à kù mèèkè mítí ze káá ñò, ndâ ná'vindí ze. ⁸ Njembí ze kpónó ki tí to gí, tacó ze 'di gí máa, 'bì yo ká kácáá kuu tí Mbe tí ndoo. ⁹ Ze kpónó 'ví 'dè ñikì maa jì Mbírì gbí ña nje có yè gítí ña bà peteke tàkòcò ze tí nó náa ze kpónó tí kuu kùṛo wó tí Mbírì tacó tí yo nó! ¹⁰ Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì ta síí gbí wálá, tacó wàa, yí 'ví si ndoo 'ví 'de tí ndoo káká'i. Tacó wàa, ze 'ví je ndâ 'bí i ñìnó mbe gboo 'do tí bà tee njembí yo mítí wó tí Mbírì gí nó jì yo.

¹¹ Ze kù 'deke tí ze jì yí tí Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví 'viindi kpokèjì bà ya gí mì yo ká jì ze. ¹² Ze kù 'deke tí ze éno máa, Mbe tí ndoo 'ví je bà 'vala ta tó njembí mí gbí òkò tí yo jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví 'vala ta ndâ 'bí tende 'duù ta tó njembí yo á go cè bà 'vala ndoo ta ndoo. ¹³ Tacó wàa yí 'ví bàkà yo tí ndâ 'duù ñìnó ta bà lê tí yo wálá, náa yí tí Mbírì kaa yo mò gí mì wó gí á kùṛo wó tí Mbírì mì ndoo tí Bu ndoo, ta o bà gí ndâ Mbe tí ndoo Jézù ta ndâ tó 'duù mì wó wúnò.

4

Nya bà 'vala ndò ònó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì nò

¹ À má éno, ze kpónó kù wa ji yo a gbí ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù éno máa, yo káká'i 'ví ne 'do tí ònó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì, náa yo táánò ònó 'do mí ze nó lá, ndá ná'vindí ze. Yo co ká tí gbèe kpokèjì tí nò, á go ònó náa yo kpónó kuu nje nò dúú kù ya tí. ² Tacó yo ònó ndá i tí nó náa ze táánò nìbà ndú ji yo á 'do gbí wotí mì Mbe tí ndoo Jézù nó ni gí.

³ Có gbí njembí Mbírì gítí yo éno máa, yo 'ví dù tí ndá tó 'duù, wàa yo 'dáá gí 'ví dù janga-jàngá gí ndii á 'do tí ndá vò i. Yo delè 'dáá gí 'ví dù tí ndá ngbàrángá 'duù mbe kù kù'ba 'do tí bà bàkà bangbaya. ⁴ Wàa yo 'dáá gí 'ví kò nìi gbí tó kpokèjì náa ndá 'duù kù te duù mítí, ⁵ yo dù ta go bà dù ta ndá nìi sàkàmàà go i mì ndá 'duù ònó mbe ònó dúú kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbírì ni lá nó lá. ⁶ Có gbí njembí Mbírì gítí yo delè éno máa, 'bí 'duù 'ví gírì'o ta 'viya gítí ná'vindí wó ta bà tẹ̀rì cìkii nawù wó nó lá. Ze táánò 'dè có tí nò ji yo sàà kùro gí. Ze delè gíi cì yo éno máa, Mbírì bà waa có mítí ndá mbe bàkà ònó i-'viya tí nò ta wotí ká tí nò gí. ⁷ Mbírì táánò tè'é tí ndoo me gítí gílìni lá; yí tè'é tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndá 'dóó ònó mì wó tí Mbírì. Yí tè'é tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù janga-jàngá gí ndii 'do tí ndá vò i. ⁸ À má éno, 'duù má nè tù wó 'do tí bà 'dì có tí nó náa ze kù 'dè nó gí, yí kù nè tù wó nó me 'do tí bà 'dì có mì ze tí ndá 'duù go yí lá, yí kù nè a i 'do tí bà 'dì có mì Mbírì tí mbe je Bẹ̀rì mì wó tí Mbírì ji yí tí 'duù tí nò.

⁹ À má gítí có bà zè ndá ná'vindí yo nìkì maa, nderè bà cu wáràgà mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ze á ji yo gítí ònó wálá, tacó Mbírì táánò nìbà ònó ji yo gí. ¹⁰ À delè dú káa yúco máa, yo kpónó kù zè ndá ná'vindí yo gbí ndá to Mèsidóniyà 'dáá gí nìkì maa. Káa ze kpónó kù 'deke a tí ze ji yo tí ndá ná'vindí ze éno máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo dúú kù ya tí gí kùro nìkì ndii ònó náa yo kù bàkà kpónó nó gí. ¹¹ Yo bàkà wotí gítí éno máa, gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo lá. Bìndi, yo 'ví koṛo có me gbolò a i gítí bà bàkà nèté tacó bà 'de i-zó-zò mì yo, á go có tí nó náa ze táánò 'dè ji yo nó. ¹² Yo ko tí yo ta 'bì yo, tacó wàa, ndá 'bí tende 'duù 'ví ùlù ta rẹ̀ yo éno máa, yo me ndá mbe kù zò i gbí wu'o mì ndá 'bí 'duù nó lá.

O bà gí Mbe tí ndoo wúnò

¹³ Go bà 'dè có ji yo gítí ndá ku kuu tí ze, ndá ná'vindí ze. Yo si bà dù ta sé có gbí njembí yo ngé ndii gí tacó tí ndá 'bí ka yo ònó mbe cì gí nó mí to. Tacó ònó a ònó i mì ndá 'duù ònó mbe koṛo có gítí bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó ká nó. ¹⁴ Ndoò lè má ùnje gí, máa, Jézù táánò cì gí, bìndi yí gíi 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, gbí éno máa, Mbírì bà 'vala ndi ndá 'bí ka ndoo ònó mbe cì gí nó 'do gbí muu'dú ndú ta rẹ̀ mì Jézù, ká go bà 'vala ndi wó tí Jézù nó, bìndi a yí tí Jézù ká bà gí gí bà tè kùro ndú ya tí gí gbírì. ¹⁵ Có tí nó náa ze kpónó kèjì gí bà 'dè ji yo nó a có mbe co 'do gbí nje Mbírì. Kòcò Mbírì éno máa, ta o bà gí Mbe tí ndoo káká'i wúnò, ndoo tí ndá 'duù ònó tí ndá wu 'duù ta rì tí nó nó bà yee mì wó kùro si ndá 'duù ònó mbe cì sàà gí nó mí ndii wálá. ¹⁶ Tacó ta o tí nò, à káa 'dóó Mbe tí ndoo ká bà gí 'do gbírì gí muu to tí nó. Yí bà gí gí bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà. Bìndi, kùro ndá basìlì mì Mbírì bà gíi tè'é tí ndá 'duù. Gbí mòngò mì Mbírì bà gíi me tí, bìndi ndá 'duù ònó tí ndá 'duù mì Bìndi-Mbírì mbe cì sàà gí nó ká bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú á kùro má kózò gí nó, ¹⁷ àà bà gíi tè'é tí ndoo tí ndá 'duù ònó mbe cì

lá nó á gí mì ndú gbí kùlù mù tàrì, tacó wàa, ndoo 'ví kaa toko gbaànjé ta ndú ya gí kùro Mbe tí ndoo gbí pìpìrì, gí bà dù ngbé kà á mì ndoo ta ndú kà. ¹⁸ À má éno, yo yìí tí yo gbí òkò tí yo ta o ku ta ndâ có tí nò.

5

Yo 'viindi tí yo á gítí o bà gí Mbe tí ndoo

¹ Káa à má gítí sè ndâ sili, ta ndâ pì, ta ndâ o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò, ze bà cu mbè có gítí ndú ji yo wálá, ndâ ná'vindí ze, ² tacó yo ta kpéétí yo ñò ni gí, máa, o bà gí Mbe tí ndoo káká'i wúnò bà dù go bà gí mbe ngbà ta bèbìlì. ³ Ndâ 'duù ta o tí nò bà dù kù koro có máa, «Vò i wálá.» Káa ndú giì gu maa káa ndiì ta bà gbo ndú mì vò i, go bà gbaaka niì mì gó-káyì, bìndi 'bí i náa ndú bà bàkà nó wálá.

⁴ Káa yo kpónó kù 'vala me gbí 'dí'di'o tacó wàa o tí nò 'ví gbaaka tí ta yo á go bà gbaaka yo mì mbe ngbà nò lá, ndâ ná'vindí ze. ⁵ Tacó yo 'dáá gí a ndâ 'vii gbí ngba'o, tí ndâ 'vii gbí ngbàà rì. Ndoos ta ndoo 'dáá gí me ndâ 'duù gbí 'dí'di'o lá. ⁶ À má éno, ndoo tèrì á go i mì ndâ 'bí 'duù lá. Ndoos dù tí zò'o ta ro ndoo ngbàrangà'i. ⁷ Tacó ndâ mbe tèrì kù tèrì a i ta bèbìlì. Ndâ mbe kù sa ta pe delè kù sa a i ta bèbìlì. ⁸ Káa ndoo a ndâ 'duù gbí ngba rì, à má éno, ndoo dù ta ro ndoo ngbàrangà'i. Ndoos si bà tee njembí ndoo mítí Mbìrì, giì je bà zè Mbìrì nìkì maa, 'ví dù go kùngù tacó bà lì ta zì'i 'do tí ndoo gbí gó. Wàa, bà koro có lì mítí Mbìrì 'ví dù tí i bà lì mù 'do tí muu ndoo gbí gó. ⁹ Mbìrì táánò cu 'bì wó mítí ndoo me tacó bà mbu ndoo gí tàkò có mì kpo-tàkòcò mì wó lá. Yí bàkà a i tacó bà 'vala ndoo ta rẹ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbìrì, ¹⁰ tí mbe cì tacó tí ndoo. Tacó wàa, ndoo 'ví dù toko ta ndú si ndoo kpónó kù 'vala muu to tí nó nò; delè tacó ndoo 'ví dù toko ta ndú bìndi bà cì ndoo. ¹¹ À má éno, yo je wotí ji ndâ 'bí ka yo. Yo konì tí yo gbí òkò tí yo á go ñinó náa yo kù bàkà kpónó nò.

Ndòngbú có

¹² Ze kù 'deke a tí ze ji yo éno máa, yo 'ví te duù mítí ndâ 'duù ñinó tí ndâ kpo 'duù kùro yo, mbe kù bàkà nèté bà nìbà tó kpokèjì ji yo ta rẹ mì Mbe tí ndoo nò, ndâ ná'vindí ze. ¹³ Yo te duù mítí ndú ndii bà te duù mì yo mítí sè ndâ 'duù 'dáá gí. Yo 'dè nìkì maa ji ndú tacó nèté tí nò náa ndú kù bàkà nò. Yo delè 'ví 'vala gbí òkò tí yo nìkì maa.

¹⁴ Ze kù yù 'do mì yo a nambeé éno máa, yo 'ví 'dè có gítí bà bàkà nèté ji ndâ mbe kpó tí kpoò, ndâ ná'vindí ze. Yo je wotí ji ndâ 'duù ñinó á gbí òkò tí yo ta wotí bà te ro ndú gí yaà kùro ndâ 'duù á tí ndú wálá nò. Yo konì ndâ 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nò. Yo delè 'ví kònò ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁵ Yo kèèndè vò i gbí òkò tí yo lá. À 'ví dù gbí njembí yo ta o 'dáá gí káa có gítí bà bàkà tó i gbí òkò tí yo, ta có gítí bà bàkà tó i ji ndâ 'bí tende 'duù. ¹⁶ Yo 'ví dù ta pétékè tàkòcò yo ta o 'dáá gí. ¹⁷ Yo 'ví kàra tà bà 'deke tí yo ji Mbìrì lá. ¹⁸ Yo má gbí dà, yo 'ví 'dè nìkì maa ji Mbìrì, à delè má volo mítí yo gí, yo má gbí mbúlùwu, yo 'ví 'dè nìkì maa ji yí, tacó ñinò a ña có ñinó náa à gbí njembí wó gítí yo tí ndâ mbe kù 'vala ta rẹ mì Bìndi-Mbìrì tí Jézù nó ká nò.

¹⁹ Yo 'ví 'buuku muu wotí mì Bèrì-mì-Mbìrì lá. ²⁰ Yo delè 'ví go 'vére mítí có ñinó náa a Mbìrì ká wu mí gbí nje 'duù nó lá. ²¹ Yo 'viiki gbí có kùro má kózò gí. Yo má 'de có tí nò tí yúcó, yo 'ví nanaka muu yo mítí, ²² káa yo má 'de tí 've có, yo 'ví mò tí yo 'do tí ndâ 've i 'dáá gí gí. ²³ Ze kù 'deke tí ze ji Mbìrì tí mbe kù je tó bà dù ndò ji ndâ 'duù, máa, yí 'ví kaa yo mò gí mì wó. Yí 'ví si yo 'ví dù ta gbí dè yo nìkì maa, ta bà lê tí yo wálá, ta vò i tí

lilí yo wálá, ta njembí yo ngbárángà'i kù ù ta ndi bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. ²⁴ Mbírì tí mbe tè'é tí yo bà si yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà sòlò i wálá, tacó yí me mbe ne 'do tí po ngo nje wó lá.

²⁵ Yo 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí ze, ndâ ná'vindí ze.

²⁶ Yo 'vee ndâ ná'vindí ze kà ta njembí bà zè Mbírì tacó tí ze.

²⁷ Ye kù be jì yo a tí Mbe tí ndoo éno máa, yo 'ví 'deke wáràgà tí nó jì ndâ ná'vindí ndoo á mì yo kà 'dáá gî.

²⁸ Nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví dù ta yo.

BÀ SÓ TÈSÀLÓNÌKÀ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbí̀rì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wáràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ò: ñìnó a ye tí Páwòlò, gii je ndâ Sìlìvànò ta Tìmàtáyò. Ze kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'duù mì Mbí̀rì tí Bu ndoo, tí ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì, mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbí̀rì mí gbí gbata Tèsàlónìkà. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbí̀rì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì, máa, ndú 'ví cù 'dê ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ñìkì maa.

Bà waa có ta o bà gì Bìndi-Mbí̀rì wúnò

³ Áá mì ze a nderẹ̀ tacó bà 'dè ñìkì maa jì Mbí̀rì go ñìnó náa à tí tacó tí yo 'dáá gí, ndâ ná'vìndí ze, tacó yo kpónó kù tee njembí yo mítí Mbí̀rì ta wotí tí ndii ñìnó sàà kùro gí. Yo delè kù zè tí yo gbí òkò tí yo ñìkì ta banga tí ngé ndii gí. ⁴ Ze kù mba tí ze ta rẹ̀ yo kùro ndâ 'bí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbí̀rì, tacó à tà kpétí má kù pèè mbí yo ta bà mèèkè'i tí yo, yo kpòò kù tee káa njembí yo mítí Mbí̀rì.

⁵ Gbí có bà tee njembí yo kácáá mítí Mbí̀rì nò éno máa, yo ñò ni gí máa, yí a mbe waa yúco. Káa mboo tàkò ña i tí nò náa yo kù me nò a bà bàkà yo mì Mbí̀rì tí ndâ bọ̀-gba mì wó tí Mbí̀rì. ⁶ Mbí̀rì bà waa có ta yúco, yí bà kèèndè mbugo tí nó náa yo kuu gbí nó á mítí ndâ mbe kù mbu yo nó gí. ⁷ Bìndi yí bà kaa yo tí ndâ 'duù tí nó náa à kpónó kù mèèkè'i tí yo nó mítí tó bándò tí nó náa yí bà kaa ze mítí nó ta o bà túbà tí Jézù mì wó 'do gbí̀rì ta ndâ basìlì mì wó tí Mbí̀rì, náa yí je wotí jì ndú. ⁸ Jézù ta o tí nò bà da nó gí co gbí ngba wu gí bà kèèndè có ndâ vò i mì ndâ mbe si Mbí̀rì tí có lá, ta ndâ mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có mì wó tí Jézù tí Mbe tí ndoo, jì ndú. ⁹ Ndâ ña ndâ 'duù tí nò bà mbu jì bà waa có mítí ndú, éno máa, ndú 'ví dù tí ndâ vóló-volo 'duù dúú bà ya tí, gii je bà mò ndú 'do kùro Mbe tí ndoo gí, à delè bà mò ndú 'do gbí ngba wotí mì wó gí. ¹⁰ Yí bà me ndâ i tí nò a i ta o tí nó náa yí bà gí tí, tacó wàa, ndâ 'duù tí nó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí nó 'ví ùlù yí, ta bà te duù mítí wó nò. Yo ta o tí nò delè bà dù kuu gbí òkò tí ndâ mbe kù ùlù Jézù, tacó yo ùnje gítí yúco tí nó náa ze táánò 'dè jì yo nó gí.

¹¹ Ñìnò a nderẹ̀ bà 'deke tí ze jì Mbí̀rì ta o 'dáá gí ká nò. Ze kù yù nambeè 'do mì wó, máa, yí 'ví si yo 'ví dù tí ndâ 'duù mbe 'vii tí ndâ 'duù ñìnó náa yí tè'é tí ndú gí, yí delè ta wotí mì wó 'ví si yo 'ví bàkà go ndâ tó có tí nó 'dáá gbí njembí yo nò, tacó wàa, yo 'ví cee ta nèté tí nó náa yo kù bàkà yee tí kpónó nó 'do gbí có mì bà tee njembí yo mítí wó. ¹² Gbí ña kpokèjì tí nò, ndâ 'duù bà ùlù rẹ̀ Mbe tí ndoo Jézù 'do gbí có mì yo, ndú delè bà ùlù rẹ̀ yo 'do gbí có mì wó, á 'do gbí nambeè mì Mbí̀rì, delè 'do gbí nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì.

2

Vò-'duù-tí-nò

¹ Á má gítí Rì bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbí̀rì, ta có gítí bà kili ndoo toko gbaànjé mí mì ndoo ta ndú ta Rì tí nò, ² kòcò ze jì yo éno máa, yo 'ví co ká ngé kù gu ta gúku 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe bàkà tí wó tí mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbí̀rì, ta ndâ mbe kù finì có éno máa, Rì tí

nò co sàà gî nó lá. Njembí yo delè 'ví mù 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe 'dè 'véřè ji yo éno máa, a ze ká cu wáràgà ji yì ta ña có tí nò nò lá.

³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo gítí bà kořo ña ndâ có tí nò lá. Tacó Rì tí nò tí Rì bà gî Mbe tí ndoo nò bà co a i bìndi bà gî 'duù tí nó tí gbolò mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbířì nò. 'Duù tí nó náa muu wó bà 'va tí to nò, ⁴ a mbe kù jòò gbí có ta ndâ bààcì 'dáá gî. Yí delè a mbe si tí wó tí i ndii ndâ i tí nó náa ndâ 'duù kù ci i ji ndú nó 'dáá gî. Yí si tí wó tí gbolò i tí ña ñinó náa ndú kpónó nje bá ta Mbířì ká gbaànjé. Yí delè kpónó kù kò kò ji ndâ 'duù máa, yì lá a Mbířì.

⁵ Bà mbí yo ó-ò? Ye táánò 'dè có gítí bà co Rì bà gî Bindi-Mbířì nò ji yo ta o tí nó náa ye táánò kuu mì yo ká nó lá? ⁶ Yo delè ñò i tí nó mbe kù zèè 'duù tí nó ta yúco mì wó wálá nó, tii mí to, di tí o bà co Rì tí nó náa à ci nó, ni gî. ⁷ Bà jòò gbí có ta Bindi-Mbířì kpónó kuu tí, káa, a i náa à kù bàkà tí a i gbí ña kpokèjì ñinó náa bà 'di gbí kpò ndâ 'duù muu to tí nó gî, yee tí o tí nó náa à má mò i tí nó mbe kù nè kpokèjì 'do tí nó á 'do tí kpokèjì má kózò gî, ⁸ bìndi 'duù tí nó tí mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbířì nò bà gii co gí gbí ngbàà ři. Bindi Mbe tí ndoo Jézù bà gii zi yí, ta bà òlò woò gbí nje wó mítí wó, bà co Jézù ta ngba wó bà zi yí gî.

⁹ Bà gî 'duù tí nó tí mbe kù gbì gbí njembí wó gítí vò i ta Mbířì nò bà dù a i ta wotí mì Vò-'duù-tí-nò. Yí bà gî gí bà bàkà ndâ mbù seřè ta gbí ndú wálá, ta bà túbà ndâ mbó, ta bà bàkà ndâ kpo-kpò i, ¹⁰ ta bà bàkà ndâ vo-vò tiri tacó bà ee ta ndi ndâ 'duù ñinó tí ndâ kánjì ku nò, tacó ndú biya bà dù ta go yúco, tacó wàa ndâ yì 'ví 'de tí ta 'válá nò gî. ¹¹ Tacó ènò, Mbířì kù tuu vò muu ji ndú, tacó wàa, ndú 'ví ùnje ká gítí 'véřè. ¹² Mbířì bàkà ènò tacó bà waa có mítí ndâ mbe si bà co tí kpokèjì ñinó jáá nó mí to, káa áá gii ñikì tí ndú a bà co tí lókó-loko kpokèjì nò.

Mbířì cu 'bì wó mítí yo tacó bà 'vala yo

¹³ Káa áá mì ze a nderè tacó bà 'dè ñikì maa ji Mbířì tacó tí yo ta o 'dáá gî, ndâ ná'vindí ze, tí ndâ wú-gbí-řé Mbe tí ndoo. Tacó Mbířì táánò cu 'bì wó mítí yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó tacó bà 'vala yo ta bà bàkà yo mì Bèri-mì-Mbířì tí ndâ ngbàrángà 'duù, delè ta ba ùnje mì yo gítí yúco. ¹⁴ Mbířì tè'é tí yo tacó bà 'vala yo nò a i 'do gbí bà ma Banga-Ngú-Có mì ze ji yo, tacó wàa yo 'ví 'de tí ta bàndò bà dù yo ñindi yo gbí ngba Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbířì. ¹⁵ À má ènò, yo 'dò kò yo mí to tí kpòò, wàa yo 'ví kpolo tí có tí nó náa ze táánò 'dè ji yo ta nje ze, ze delè gii cu ji yo ta wáràgà nò, ndâ ná'vindí ze.

¹⁶ Ze kù 'deke tí ze tacó tí yo ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbířì, ze delè kù 'deke tí ze ji Mbířì tí Bu ndoo, tí mbe kù zè ndoo ñikì maa, náa yí gii je tí ta 'dè njembí ji ndoo dúú kù ya tí, gii toko ta bà kořo tó có gítí 'válá bìndi ku mì ndoo, á 'do gbí nambeè mì wó, ¹⁷ éno máa, ndú 'ví si njembí yo 'ví dù tí yú njembí gbí bà bàkà ña ndâ tó i 'dáá gî, delè gbí bà 'dè yúco.

3

Yo 'deke tí yo ji Mbířì tacó tí ze

¹ Ndòngbú có mì ze ji yo 'ví éno máa, yo 'deke tí yo ji Mbířì tacó tí ze, ndâ ná'vindí ze. Yo 'deke tí yo ji Mbířì, tacó wàa, yí 'ví si có mì Mbe tí ndoo 'ví 'vèè gálà-gálà, wàa ndâ 'duù tí nó mbe 'di nó 'ví te duù mítí, á go ñinó náa yo kpónó kù te ta duù mítí nò. ² Yo delè 'ví 'deke tí yo éno máa, yí tí Mbířì 'ví 'vala ze á 'do 'bì ndâ mbe vò muu tí nó tí ndâ voló-volo 'duù nó, tacó ndâ mbe tee njembí ndú mítí Mbířì lá nó ògbù ngé. ³ Káa Mbe tí

ndoo me mbe 'dè có gî, wàa yí gîi ònòkò gbí 'bá wó 'do tí po ngo nje wó gî nò lá. Yí bà je wotí jì yo gî, yí delè bà kpolo tí yo 'do tí Vò-'duù-tí-nò gî.

⁴ Káa à má gítí yo, ze bà be tí Mbe tí ndoo gî, máa, yo kpónó kù bàkà ndâ i tí nó náa ze táánò 'dè có gítí ndú jì yo nô, yo delè bà bàkà ndú kpòò kù ya tí gí kùro. ⁵ Ze kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo éno máa, yí 'ví 'visì njembí yo tí njembí ndâ mbe ò tó bà zè tí mì Mbírì ni , yí delè 'ví si yo 'ví dù tí ndâ 'duù ònò mbe kù kòno vò i go i mì Bìndi-Mbírì nô.

Kòzò tí yo 'ví bàkà nèté

⁶ Ze kù 'dè có jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, ndâ ná'vindí ze, éno máa, yo dù gí ndii 'do tí ndâ ná'vindí ndoo ònò ta go bà bàkà nèté tí ndú wálá, mbe kù 'vala me go ò bà 'vala ndò tí nó náa ze táánò kpilì jì yo nó lá nô. ⁷ Tacó yo ta kpéetí yo ò ni gî, éno máa, nèté mì yo a bà mèlè ndi ze. Káa yo ò ta ro yo gî máa, ze táánò ta o tí nó náa ze kuu mì yo kà nó me ndâ mbe kê-ro lá. ⁸ Ze táánò me ndâ mbe kù lè 'bì ze gí tà i 'do mì 'bí 'duù sínò lá. Jé lá! Ze táánò kù zò i 'do ká gbí bà ka wu'o mì ze. Ze táánò wu gbí gó rì gítí nèté mì ze lá, ze delè wu gbí bèbìlì lá. Ze bàkà éno tacó wàa, ze 'ví ba gbímbí yo ta bà zò-mítí-yo nò lá. ⁹ Ze táánò kù ziki tí ze ta bà bàkà nèté ré'bè-ré'bè ta wu'o nò, me tacó máa yúco mì ze tacó bà 'dè có jì yo éno máa, yo je i ònò jì ze, yo bàkà éno jì ze, wálá nò, lá. Ze bàkà éno a i tacó bà túbà bà bàkà nèté jì yo, tacó wàa yo 'ví bàkà go yí . ¹⁰ Ze táánò 'dè có jì yo si ze kuu mì yo kà nó éno máa, 'duù má biya bà bàkà nèté gî, yí 'ví zò i lá, nò gî. ¹¹ Káa ze kpónó kù 'di có éno máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kà a ndâ vo-vò mbe kpó, ta go bà tee 'bì ndú mítí nèté tí ndú wálá. À tí ndú káa go bà yuu nje ndú gí gbí có mì ndâ 'bí 'duù ta rẹ̀ ndú gbí wálá. ¹² Ze kù 'dè có jì ndâ ò bà ndâ 'duù tí nò ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì éno máa, ndú si ò bà nèté tí nò mí to, wàa ndú 'ví bàkà a nèté tacó bà 'de ta i bà ko ta tí ndú.

¹³ Wo yo 'ví co ta bà bàkà i ònò náa à tí nó lá, ndâ ná'vindí ze. ¹⁴ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo má biya bà 'di có tí nó náa ze cu mí gbí wáràgà tí nó nó gî, yo 'ví kii'ba 'do tí 'duù tí nò. Nèté mì yo 'ví dù ta yí káká'i wálá. Tacó wàa, yí 'ví ò tí ni éno máa, kpokèjì tí nó náa yì kù co tí nò a lókó-loko kpokèjì. ¹⁵ Káa yo 'ví mèkè'i tí wó go bà mèkè'i tí ku'di nó lá. Yo kpo-gbì-tà-tù wó, tacó yí a ná'vindí yo, tacó wàa, yí 'ví dele ta ndi wó gítí jáá kpokèjì.

Ndòngbú có

¹⁶ Ze kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo, tí mbe kù si ndâ 'duù kù dù nìkì maa, éno máa, yí 'ví si yo 'ví dù nìkì maa ta o 'dáá gî, gbí ò bà ndâ kpokèjì 'dáá gî. Mbe tí ndoo 'ví dù ta yo ta o 'dáá gî.

¹⁷ Ònò a ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó jì yo mí gbí wáràgà tí nó ta 'dóó 'bì ye. Ònò a mbó ndi 'bì ye gbí ndâ wáràgà mì ye 'dáá gî ká nô. Ònò a cè ò bà cu wáràgà mì ye ká nô.

¹⁸ Ye kù yù nambeè 'do mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì tacó tí yo 'dáá gî.

KPÉDÉLÉ TÌMÀTÉYÒ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì Tìmàtéyò

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. Ye gí tí tú mì Bìndi-Mbírì go có mì Mbírì tí mbe 'vala ndoo, delè go có mì wó tí Bìndi-Mbírì tí Jézù tí nó, náa ndoo kù koṛo 'válá lli mítí wó nò. Ye kù cu wáràgà tí nó.

² Jì wò tí Tìmàtéyò, tí 'dóó 'vii mì ye, náa ndà só ta ndà kù tee njembí ndà mítí Bìndi-Mbírì. Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè mì ndú, wàa ndú 'ví nò yê ṛo lo. Ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dê njembí lo.

³ Ye táánò ci wò ta o tí nó náa ye kù ya gí tàkò to Mèsìdóniyà nó, máa wò 'ví co 'do gbí gbata Éfàsù lá. Tacó wàa wò 'ví nò ta có gítí ndâ ṛa ndâ 'duù tí nó mbe kù nìbà ndâ sú có jì ndâ 'duù á bìnndi có mì Mbírì nò. ⁴ Nèté mì ṛa ndâ 'duù tí nó a bà je mbí ndú kpolo ma mítí ndâ tà-ká-tà mì ndâ ká gù ndú, ta bà 'deke ndâ ṛè ndâ ká gù ndú mèè jì ndâ 'duù. Káa ndâ ṛa ndâ i tí nó náa ndú kù bàkà nò a ndâ i mbe kù nònòkò muu ndâ 'duù 'do tí bà bàkà go có mì Mbírì, náa 'duù kù nò ni ta bà tee njembí wó mítí Mbírì nò. ⁵ Káa ndoo kù nìbà i jì ndâ 'duù tacó wàa ndú 'ví zè ndâ 'bí ka ndú nìkì maa, tí ṛa tó bà zè tí nìno mbe gí 'do gbí ndâ ngbàrángà njembí, ta tó muu, ta bà ùnje gítí Mbírì ta njembí 'duù gbaànjé. ⁶ Ndâ ṛa ndâ 'duù tí nó ne 'do tí cèè kpokèjì mì yúco gí. Ndú kù ya ká yàlàkàà gí tàkò ndâ 'bí ṛa ndâ có ta nì gbí ndú wálá. ⁷ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ kpo-kpò mbe 'dì gbí ndâ có mì Mòze, káa ndú 'dì gbí ndâ có tí nó náa ndú kù 'dè nò lá. Ndú delè nò ndâ i tí nó náa ndú kù 'dè có gítí ndú nó ni ká lá.

⁸ Ndoò nò ni gí máa, ndâ có mì Mòze a ndâ tó có, náa 'duù má nò nderè ndú ni gí nò. ⁹ Ndoò delè gii nò ni gí, máa, à kù 'dè có me jì ndâ tó 'duù lá. À kù 'dè có a i jì ndâ mbe bàkà vò i, go ndâ mbe ngbútù, ta ndâ mbe bàkà i-Mbírì lá, ta ndâ mbe bèè ṛo Mbírì, ta ndâ mbe zi ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú, ta ndâ mbe zi ku. ¹⁰ À gii 'dè có a i jì ndâ mbe zingbà ta ndâ niì, ta ndâ mbe sè ta ndâ 'bí ka ndú 'dakò, ta ndâ mbe ngbà ndâ 'duù, ta ndâ mbe 'véṛè, ta ndâ mbe see tí ndú gítí 've có, ta ndâ mbe bàkà ndâ 'bí ṛa i nìno mbe co tende 'do tí cèè bà nìbà i tí nó ¹¹ mbe ya 'vii ta ṛa seṛè Banga-Ngú-Có tí nó náa Mbírì tí nó náa ndoo kù ùlù yí nó kpili jì ye, máa, ye kpolo tí, wàa ye 'ví ma jì ndâ 'duù nò.

'Dè nìkì maa jì Mbírì á gí tàkò nambeè mì wó

¹² Ye 'dè nìkì maa jì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo, mbe je wotí jì ye, tacó yí nò ni gí máa, ye bà bàkà nèté mì yì go có tí nó náa à gbí muu yì nó gí. ¹³ Ye táánò sàà a mbe kù 'dè ndâ vò có gí bà tí Jézù. Ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndâ 'duù mì wó. Ye delè táánò a mbe kù go ndú ta zu ngò. Káa Mbírì gii toṛo ndâ vò i mì ye nò 'dáá gí mítí wó tí bàà, tacó yí nò ni gí, máa, ye táánò nò ndâ vò i tí nó náa ye kù bàkà nò ni lá, tacó ye ta o tí nó ùnje gítí Bìndi-Mbírì kálásè. ¹⁴ Mbírì bàkà nambeè jì ye me gbolò, ta bà wu bà ùnje, ta bà zè Bìndi-Mbírì tí Jézù nìkì maa mí gbí njembí ye me gbolò. ¹⁵ Có tí nó náa à 'dè máa, «Bìndi-Mbírì tí Jézù táánò gí gí muu to nó tacó bà 'vala ndâ mbe bàkà vò i,» nó a cèè yúco ta kponje gítí wálá, tí cèè có mbe 'vii tí có bà ùnje gítí ta njembí 'duù gbaànjé. Ye a fùúfù gbí òkò tí ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gí. ¹⁶ Káa ta ndâ ṛa nìno 'dáá gí, Mbírì gii bàkà nambeè jì ye mí pí ndâ vò i mì ye nò me gbolò. Tacó wàa, Bìndi-Mbírì tí

Jézù 'ví tù ta bà bà kònò ndâ mbe bàkà vò i ji ndâ 'duù ñinó 'dáá gî á kèjì gí bà ùnje gítí wó tacó bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nô.

¹⁷ Ndoò te duù mítí Mbírì,
ndoo ùlù yí tí gba tí nó mbe cee lá nó,
kpòò ya tí .

Ndoò te duù mítí Mbírì,
ndoo ùlù yí tí 'duù tí mbe dù tí ká nó,
kpòò ya tí .

Ndoò te duù mítí Mbírì,
ndoo ùlù yí tí nó náa ndoo ñò yí ta ọ ndoo lá nó,
kpòò ya tí .

Go-i-tí-nò!

¹⁸ Ye kù 'deke a tí ye ji wò máa, bà mbí lo 'ví ò tí ndâ có mì ndâ mbe ma có mì Mbírì náa ndú táánò 'dè gítí lo nó lá, Timatèyò, 'viì mì ye. Kpolo tí ndú mì gbí njembí lo, wàa wò 'ví gò gó go i mì ngáágbá 'vii-'dakò. ¹⁹ Ndâ zí'i-gó mì lo 'ví dù a bà tee njembí lo mítí Mbírì, ta bà dù ta tó muu. Ye kù 'dè có tí nó ji wò tacó ndâ 'bí 'duù táánò bàkà vò muu, bìndi ndú gii mèèkè gbí bà ùnje mì ndú gítí Mbírì kùdùù gî. ²⁰ Ndâ 'bí 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó a ndâ Ìmànyò ta Àlèsándòrò, náa ye táánò ká waa có mítí ndú ta bà kaa ndú ji Gba-vò-i, tacó wàa ndú 'ví no bà 'dè zu có gí bà tí Mbírì ngbó.

2

Na kpokèjì bà 'deke tí ji Mbírì

¹ Má ènò, kpédélé có mì ye ji wò éno, máa, wò 'ví 'deke tí lo ji Mbírì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî. Wò 'ví yù i gítí miři lo 'do mì Mbírì. Wò 'ví yù nambeè 'do mì wó tacó tí ndâ 'bí 'duù. Wò delè 'ví 'dè ñikì maa ji yí.

² Wò 'ví 'deke tí lo ji Mbírì kpolo ma tacó tí ndâ gba mì ndoo, ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndoo, tacó wàa ndoo 'ví 'vala ta wo gbí òkò tí ndoo lá, ndoo 'ví 'vala a i gbí 'dè tí, ta bà te duù mítí Mbírì, delè ta bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii á ọ 'bá nô. ³ Bà 'deke tí ndoo ènò a tó i mbe kù peteke tàkòcò Mbírì tí mbe 'vala ndoo. ⁴ Tacó à tí wó a go bà 'vala ndâ 'duù 'dáá gî, tacó wàa, ndú 'ví ñò yúco ni. ⁵ Tacó Mbírì ká gbaànjé cuki. Mbe kù 'viindi gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó ta Mbírì delè ká gbaànjé, tí Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ mbe sù miři wó ji ku á muu ndâ 'duù 'dáá gî. Mbírì táánò tuu yí tí mbe ma có 'válá ji ndâ 'duù ta tó o mì wó mbe 'vii gbí muu wó tí Mbírì. ⁷ Ye kù 'de ji wò ta yúco, ye jé 'dè 'vére lá, máa, àá táánò je ye tí mbe ñibà có tí nó tí yúco nó ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví ùnje gítí .

⁸ Má ènò, có gbí muu ye éno máa, ndâ 'duù tí ndâ bàndò 'dáá gî 'ví 'deke tí ndú ta bà kaa 'bì ndú, tí 'bì ndâ yé ta vò i mì ndú wálá, á gí yaà ji Mbírì, ta pétékè tàkòcò ndú, delè ta gbínje gbí òkò tí ndú wálá.

⁹ Có mì ye ji ndâ niè éno máa, ndú 'ví yuu bongo ñinó mbe 'vii á ọ 'bá mbe te nô mí ọ ndâ 'duù lá nô. Ndú delè 'ví je mbí ndú kpolo ma mítí bà te banga cèkèè tacó bà mà tí ndú ji ndâ 'duù lá; ¹⁰ ndú 'ví te banga a i ta bà bàkà ndâ tó i á go i mì ndâ ña ndâ niè ñinó mbe túbà tí ndú tí ndâ mbe ùnje gítí Mbírì gî nô. ¹¹ À delè má kù ñibà i ji niè, yí 'ví dù ngbii. Yí delè 'ví te duù mítí 'duù tí nó mbe kù ñibà i ji yí nó. ¹² Ye ùnje gítí éno máa, niè 'ví dù tí mbe ñibà i ji ndâ 'dakò nó lá. Yí delè 'ví dù pí tí ndâ 'dakò lá. Yí 'ví dù ngbii kùro ndâ 'dakò. ¹³ Tacó Mbírì táánò suu kùro a Ádàmà tí 'dakò, bìndi yí gii suu Évà tí niè. ¹⁴ Gba-vò-i delè táánò ee me ndi Ádàmà

lá, yí ee a ndi Évà tí niì, bìndi niì giì kpò có mì Mbíri gi. ¹⁵ Káa a bà jò ndá 'viì ká bà 'vala ndá niì, náa ndú má dù tí ndá niì ñinó mbe aanga muu ndú mítí bà tee njembí ndú mítí Mbíri nò.

3

Ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹ Có tí nó máa, go bà dù tí gbolò 'duù kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri má tí 'duù, yí kù koṛo a tó có ngé waa gí nó, a yúcó ta kponje gítí wálá. ² Káa ña 'duù tí nò 'ví dù me mbe kù bàkà ndâ i-nò lá. Yí 'ví dù me mbe kò njèèkù niì lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ñinó ta ngbárángà muu wó. Yí 'ví dù me 'duù ñinó mbe kù bàkà ndâ i-'viì nó lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ta muu ká tí wó. Yí 'ví dù tí 'duù ñinó ta njekèjì 'bá mì wó ká ngàà ji ndâ 'duù. Yí delè 'ví dù tí mbe nìbà tó kpokèjì bà 'vala ndò ji ndâ 'duù. ³ Ña 'duù tí nò 'ví dù me vò mbe njù pe lá. Yí 'ví dù me mbe kùmùkù ndâ i mì ndâ 'duù lá. Yí 'ví dù a i tí 'dê 'duù, me mbe gbínje lá. Yí delè 'ví dù me mbe go ndâ kpo-kpò i lá. ⁴ Yí 'ví dù tí ña 'duù ñinó mbe ni bà 'viindi 'bá mì wó nìkì maa gí, náa ndâ 'viì mì wó kù 'di có mì wó, delè náa ọ̀ro ndâ 'duù ká ngbárángà'i gítí ndâ 'viì mì wó. ⁵ Tacó bà kpolo tí 'dóó 'bá mì wó má kpò yí gí, yí bà 'de wotí gítí bà kpolo tí 'bá mì Mbíri 'do kòtí 'di? ⁶ Yí 'ví dù me ngú mbe ùnje gítí Jézù lá. Tacó yí bà luguu á tí wó ta bà si tí wó tí gbolò 'duù ta kpéétí wó, bìndi Mbíri bà waa có mítí wó go bà waa có mítí Gba-vò-i. ⁷ 'Duù tí nò 'ví dù a ña 'duù ñinó náa ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri lá nó kù te duù mítí wó. À má me éno lá, rẹ̀ wó bà volo gí, bìndi yí bà tè wú mì Gba-vò-i.

Ndâ mbe koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

⁸ Ndâ mbe kù koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó 'dáá gí delè 'ví dù a ndâ ña ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù kù te duù mítí ndú nò. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe 'dè yúcó. Ndú 'ví dù me ña ndâ 'duù ñinó náa pe kò ndú gí nó lá. Ndú delè 'ví dù me ndâ mbe go ndâ kpo-kpò i lá. ⁹ Ndú 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó ta muu ndú ngbárángà'i, mbe kù ùnje gítí có mì Bìndi-Mbíri 'do ká ngé rẹ̀ngbó . ¹⁰ À 'ví ñò muu ndú kùro kózò gí, bà lê má tí ndú wálá, à 'ví giì bàkà ndú.

¹¹ Ndâ niì ñinó mbe kù koni ndâ mbe kù kpolo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó, delè 'ví dù a ña ndâ niì ñinó náa ndâ 'duù kù te duù mítí ndú nò. Ndú 'ví dù me ndâ mbe nì rẹ̀ lá. Ndú 'ví dù tí ndâ niì ñinó ta muu ndú ngbárángà'i nò. Ndú delè 'ví dù tí ña ndâ niì ñinó mbe kù bàkà nèté ta njembí ndú gbaànjé nò.

¹² Ndâ 'dakò ñinó tí ndâ mbe kù koni bà kpolo tí nèté gítí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó delè 'ví dù me ndâ bu njèèkù niì lá. Ndú delè 'ví dù a ndâ ña ndâ 'duù ñinó mbe kù kpolo tí ndâ 'bá mì ndú, ta ndâ 'viì mì ndú nìkì maa. ¹³ Tacó ndâ 'duù kù te duù mítí ndâ mbe kù bàkà nèté bà koni ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri jáá. À delè tí ndú a wotí bà 'dè có gítí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri ta gúku tí ndú wálá.

¹⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó ji wò ta có bà ya gí mì yo ká gbí muu ye. ¹⁵ Káa 'bí i máa tii bà ya ye gí ká gí, wò 'ví ñò éno máa, ndâ 'duù 'ví 'vala 'bá mì Mbíri nìkì maa. Ye kù nì a ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri, tí ndâ 'viì mì Mbíri tí nó tí wu Mbíri, delè tí ndâ mbe kù te rẹ̀ có mì Mbíri gí yaà tí kpòò nò.

¹⁶ À dú káa yúcó máa, bà 'di gbí kpokèjì mì Mbíri táánò sàà a gbolò cò kóó. Có kóó tí nò a Bìndi-Mbíri,

tí mbe gí gí muu to tí nó táánò tí 'duù.
 A Bèri-mì-Mbíri táánò ká túbà tí wó,
 ndâ basìlì táánò ò yí gí,
 àá táánò ma có tí wó jì ndâ 'duù gí.
 Ndâ 'duù táánò ùnje gítí wó muu to tí nó gí,
 àá táánò te yí ya tí gí gbíri gí.

4

Ndâ sú mbe nibà i

¹ A Bèri-mì-Mbíri ká 'dè có ta nje wó ngbárángà'i éno máa, ndâ 'bí 'duù gbí ndâ sè sili tí nó gí kùro o bà gí Bìndi-Mbíri káká'i nó bà je mbí ndú kpolo ma a i gítí bà ru ndi ndâ 'vére mì ndâ bààcì á bìndi có mì Mbíri.
² Ndâ mbe 'dòkò có mì ndâ ña ndâ bààcì tí nó a ndâ mbe 'vére, tí ndâ mbe tíri ta ndi nò bà 'dè 'vére káká'i á ro ndú wálá. ³ Ndâ 'bí ña 'vére mì ndú máa: bà kò niì a vò i kùro Mbíri, wàa ndâ 'duù delè 'ví gee tí ndú 'do tí ndâ 'bí ña ndâ i-zó-zò. Káa Mbíri táánò suu ndâ i tí nó náa ndâ vò 'duù tí nó kù 'dè có máa ndâ 'duù 'ví zò ndú lá nó, tacó wàa ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri, tí ndâ mbe ò yúco ni gí, 'ví zò ta bà 'dè nìkì máa jì Mbíri ta líkí'o tí ndú. ⁴ Mbíri táánò suu 'dáá káa ndâ tó i, tacó wàa ndoo 'ví zò ndú 'dáá gí ta péteke tàkòcò ndoo, náa ndoo má a ndâ mbe ò tó i náa 'duù bàkà jì ndoo ni nò. Má éno, ndoo 'ví bè ndâ 'bí i, máa, ndú a ndâ vò i nó lá. ⁵ Tacó a có mì Mbíri, toko ta bà 'deke tí ndoo jì Mbíri tacó ndâ i tí nó, ká kù bàkà ndú tí ndâ ngbárángà i.

Tó bòò mì Bìndi-Mbíri

⁶ Wò má nibà ndâ có tí nó 'dáá gí jì sè ndâ ná'vindí lo, gbí éno máa, wò bà dù tí tó mbe bàkà nètè mì Bìndi-Mbíri tí Jézù. Wò delè kù ni a bà máa, bà nibà i mì Bìndi-Mbíri náa wò kù ru ndi nó ya gí gbí mbelè lo ngé tè gí. ⁷ Nètè mì lo 'ví dù ta ndâ ñónókó tà-ká-tà ta i gbí ndú wálá gítí ndâ i muu to tí nó nó lá. Aanga muu lo mítí bà dù tí 'duù mì Mbíri. ⁸ Bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà je wotí jì dù wó a tó i, káa bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà bàkà go có mì Mbíri a kpóló-kpolo i co tí bà ngaka tí tacó bà je wotí jì dù 'duù gí. Tacó 'duù bà 'de i gbí ta bà só: 'bí gbaànjé á si yí muu to tí nó, bìndi 'bí á bìndi ku mì wó. ⁹ Tee njembí lo mítí có tí nó, tacó ñìno a yúco ngé waa gí. ¹⁰ Tacó éno, ndoo kpónó kù te kpo muu, ndoo delè kù bàkà nètè tí kpoò, tacó ndoo kù koṛo có lì a i mítí Mbíri tí nó mì ndoo, tí wu Mbíri mbe kù 'vala ndâ 'duù 'dáá gí nó. Co tí ndâ i 'dáá gí, yí kù 'vala a ndâ mbe ùnje gítí yúco tí nó. ¹¹ Nibà ndâ có tí nó jì ndâ 'duù, wàa wò 'ví ò máa, ndú bàkà go ndú.

¹² Si tí lo jì ndâ 'duù wàa ndú 'ví ñonoko wò máa, wò a 'viì nó lá. Dù tí mbe nibà ndâ ña ndâ tó i 'dáá gí, go bà 'dè banga nje, ta tó 'válá, ta bà zè ndâ 'duù nìkì maa, ta bà dù ta ngbárángà njembí, jì ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri. ¹³ Dù kù 'deke wáràgà mì Mbíri, wàa wò 'ví nibà ndâ có gbí jì ndâ 'duù 'dáá gí, yee tí o bà gí ye gí mì yo ká. ¹⁴ Bà mbí lo 'ví ò tí i-nambee tí nó táánò náa Mbíri je jì wò ta o tí nó náa ndâ mbe ma có mì Mbíri 'dè ta có, bìndi có tí nó ndâ kpo 'duù mì ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbíri gii tee ta 'bì ndú mítí lo nó lá. ¹⁵ Koṛo gbí có tí nó náa ye 'dè jì wò nó tí kpoò, bìndi wò 'ví mèlè ndi ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú jì wò nó. Tacó wàa ndâ 'duù 'ví ò máa, wò me mbe ja gí ndii lá. ¹⁶ Kpolo tí lo, wò delè 'ví kpolo tí i tí nó náa wò kù nibà jì ndâ 'duù nó. Bàkà ndâ i tí nó ta o 'dáá gí, tacó wàa, wò 'ví 'vala ta miṛi lo, wò delè 'ví 'vala ta miṛi ndâ mbe kù 'di có mì lo 'do gbí vò i.

5

Nèté gítí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹ Wò 'ví 'dè gbí vò i mì 'duù ònó tí kpo 'duù jì wò nó jì yí ta 'bê lá. 'Dè có ta yí pètékè'i, á go bà 'dè có mì lo jì bu lo. Wò 'ví 'dè có jì ndâ 'viì-'dakò á go bà 'dè có jì ndâ ná'vindí lo. ² Bìndi wò 'ví 'dè gbí bà lê mì ndâ kpo nù jì ndú gbí tó kpokèjì á go bà 'dè có jì nawu lo. Bìndi wò 'ví 'dè gbí ña ndâ vò i mì ndâ 'viní jì ndú ta ngbárángà njembí lo á go njembí 'duù gítí ndâ námì wó.

³ Yo 'ví te duù mítí ndâ nawù ku; ye kù nì a ndâ nawù ku ònó tí ndâ mbe yê ta 'dóó 'duù mì ndú wálá nò. ⁴ Káa ndâ 'viì, ta ndâ 'viì-gù má kuu mì nawù ku, yo 'ví si ndú 'ví tala bà kpolo tí nawu ndú á go có mì Mbírì, tacó bà sì có ndâ nèté tí nó náa nawu ndú tí nò táánò bàkà gítí ndú si ndú gbí 'viì nó kùro má kózò gi. Tacó nèté bà kpolo tí ndâ mbe jò ndoo a nèté mbe kù peteke tàkòcò Mbírì. ⁵ Káa nù ònó tí nawù ku ta 'viì mì wó wálá, delè ta 'dóó 'duù mì wó wálá nó, 'ví koṛo có gítí Mbírì, ta bà dù kù 'deke tí wó, ta bà yù i 'do mì Mbírì ta o 'dáá gí. ⁶ Káa ña nawù ku ònó mbe zèè kpolo ma a ngè líkí'o muu to tí nó nó a kánjì ku. ⁷ 'Dè có tí nò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, tacó wàa ndâ 'duù 'ví ño ndi ndú lá. ⁸ 'Dè có jì ndú máa, 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má kpolo tí ndâ 'viì mì wó ta ndâ 'dóó nambe wó lá, gbí éno máa, 'duù tí nò biya nò a bà 'di có mì Bìndi-Mbírì gí. À delè nìkì káa 'duù ònó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá nó á co tí ña 'duù tí nò.

⁹ Wò 'ví cu mí gbí wáràgà bà cu rẹ̀ ndâ nawù ku ònó náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì kù kpolo tí ndú nó káa rẹ̀ ndâ nawù ku ònó ta ndoo tí ndú ndii zi'duù-ta'ò gí nò. Ndú 'ví dù a ndâ nù ònó jé mbe rànḡà kù lá. ¹⁰ Delè ta rẹ̀ ndú wu ta bà bàkà ndâ tó i ònó go bà ko ndâ 'viì mì ndú gbí tó kpokèjì, ta bà konì ndâ yê, ta bà te wìrì mítí ndâ mbe 'do 'do, ta bà caka kò ndâ mbe kù bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì go i gbí tàkì mì ndoo tí ndâ Jùdèyà tacó bà te wìrì mítí ndú, ta bà koṛo có gítí bà bàkà ndâ tó i nò.

¹¹ Káa yo 'ví cu rẹ̀ ndâ nawù ku ònó ta mbelè ndú kù i ngèlè kálásè nó lá. Tacó go bà-nò-vò-ndò má gii tanga mítí ndú ndii muu wotí bà koṛo có mì ndú gítí Bìndi-Mbírì gí, a có bà kò tí káká'i ká bà dù gbí muu ndú.

¹² Bìndi ndâ 'duù bà gii kùtù a tí gítí ndú máa, ndú ònòkò gbí 'bá ndú 'do tí kpédélé ngo nje ndú gí. ¹³ Ndâ 'bí ña i gbí kù ndâ dó nawù ku tí nò ta mbelè ndú kù i ngèlè kálásè nò, a jè, ta bà nò ta 'bá mì ndâ 'duù sàkàmàa. Ndú kùtáa má si ká mítí ndâ ònó, má wálá, à nìkì ma. Káa ndâ i mbe gii volo ndú ngé gí, a ndâ bà kùtù tí, ta bà yuu tí ndú mí gbí ndâ i, ta ndâ có ònó ta rẹ̀ ndú gbí wálá, delè ta bà 'dè ndâ 'bí ña kpo-kpò có mbe 'vii ta ndú lá. ¹⁴ Ye koṛo có máa, àa bà 'vii ta ndâ nawù ku ònó ta mbelè ndú kù i ngèlè kálásè nó a bà kò ndâ 'bí ngú 'dakò, ndú 'ví jò ta ndâ 'viì, wàa ndú 'ví koṛo có gítí ndâ i-'bá mì ndú. Tacó wàa, ndâ ku'di mì ndoo 'ví 'de ta kpokèjì bà ñonoko ndoo lá. ¹⁵ Ye kù 'dè có tí nò tacó ndâ 'bí nawù ku kpónó 'dòkò 'do tí ndoo kù ru ndi Gba-vò-i gí. ¹⁶ Má éno, nambe 'bí nù gbaànjé gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì má a nawù ku, à nìkì éno máa yí kpolo tí nambe wó tí nò, wàa sè yo 'ví koṛo có gítí sè ndâ nawù ku ònó ta ndâ 'duù mì ndú wálá nò.

¹⁷ 'Bí có mì ye káká'i jì wò a ònó máa, yo 'ví te duù mítí ndâ tó kpo 'duù ònó tí ndâ kùro yo nò. Ye kù nì a ndâ kpo 'duù ònó mbe 'vii tí ndâ 'duù ònó náa à 'ví te duù mítí ndú gí nò. Yo delè 'ví ko mboo ndâ nèté mì ndú jì ndú. Co tí ndâ i 'dáá gí, yo 'ví te duù mítí ndâ ña ndâ tó kpo 'duù ònó

mbe kù ma có mì Mbířì, ta ndâ ñinó mbe kù ñibà có mì Mbířì ta wotí tí nò. ¹⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì éno máa, «À caka gbí nje mbe gbà deme ta wu ngo lá.» À gii cu 'bí máa, «Ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà nèté á ji ndú.»

¹⁹ À má kpi ngbàngà tí 'bí kpo 'duù ji wò, wò 'ví ùnje gítí có tí nò lá, sè káa ñinó wò má 'di có tí nò 'do gbí nje ndâ 'duù go só, go ta'ò, kózò gi. ²⁰ 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mì yo má nanaka muu wó mítí bà bàkà vò i, wò 'ví 'dè gbí vò i mì wó nò ji yí mí kùro ndâ mbè 'duù, tacó wàa ndâ 'bí ka wó kpo 'duù 'ví cì ta gúku bà bàkà ña i tí nò. ²¹ Ye kù see wò ji Mbířì, ye kù see wò ji Bindi-Mbířì tí Jézù, ye delè kù see wò ji ndâ basili mì Mbířì, máa, wò 'ví kpolo tí ndâ có tí nó 'dáa náa ye 'dè ji wò nó ta kábà tí ndú. Wò delè 'ví ñjèè gbí òkò tí ndâ 'duù lá. ²² Gu gítí bà bàkà 'duù tí kùro ndâ mbe kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbířì lá. Tacó ndâ 'duù bà go wò á muu wó. Kpolo tí lo 'do tí ndâ vò i 'dáa gí.

²³ Wò 'ví ñjù 've ngo mì lú lá. Wò ta o 'dáa gí 'ví ñònòkò ngo ñjú-ñjú mì lo ta làmbu pe zùù-zùù éno, tí yeè gítí gbí yì lo, delè tacó sé'i kù bàkà wò ká tà ndi ka wó.

²⁴ À kù ñò vò i mì ndâ 'bí 'duù ká mítí ñi ọ̀ ndú. Káa ndâ 'bí 'duù a ndâ gbàà'và, wò bà bàkà a o tacó bà 'di gbí vò i mì ndú. ²⁵ Tó i delè ká éno, à ngùù lá. Káa 'duù kpèti má tala bà ngùù tí wó tí, àá bà co ká co gí sè.

6

¹ Ndâ 'duù ñinó tí ndâ i-zógó-zogo mì ndâ 'bí ka ndú nó 'ví te duù mítí ndâ mbe tí ndú, tacó wàa à 'ví volo rẹ̀ Mbířì lá, à delè 'ví no ta nje gítí bà ñibà i mì ndoo lá. ² Káa ndâ i-zógó-zogo ta mbe tí wó só má a ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbířì, yí 'ví bàkà nèté ji mbe tí wó ta vò tàmúu, tacó náa ndâ yì a ndâ ná'vindi nò, lá. Ngé gí lá! Tacó 'duù tí nò mbe kù 'de gbolò i gbí nèté mì wó nò a ná'vindi wó tí mbe ùnje gítí Bindi-Mbířì, tí kpóló-kpolo 'duù mì Mbířì.

Ndâ sú bà ñibà i ta ndâ kpo-kpò i

Ñibà ndâ có tí nò ji ndâ 'duù pétékè'i, yee tí o tí nó náa à ya gí gbí muu ndú gí, wàa ndú 'ví bàkà go ndâ có tí nò. ³ Káa 'bí 'duù má ñibà 'bí ña lókó-loko có mbe 'vii ta wu có mì Mbířì náa Bindi-Mbířì tí Jézù ñibà ji ndoo nó lá, ⁴ 'duù tí nò kù luguu a tí wó, ta bà mòò ọ̀ wó sínò. Yí delè ñò 'bí i gbaànjé ni lá. À gbí muu ña ndâ 'duù tí nò a mà bà 'vee gbí ndâ i 'dáa gí. 'Bí ña i mì ndú delè a bà 'dè ndâ 'bí ña tende có mbe kù jò ndâ kiì, ta mà, ta ngò, ta ndâ vò có, delè ta bà kojo ndâ vò có ta nderè ndú wálá gbí òkò tí ndâ 'duù. ⁵ Nèté mì ndâ ña ndâ 'duù tí nò delè a bà ñònòkò muu ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú wálá, mbe dò 'bì ndú 'do tí yúco gí, mbe kù si bà bàkà go có mì Mbířì tí i bà 'de ndâ kpo-kpò i gbí a muu to tí nó, nò.

⁶ À dú káa yúco máa, bà bàkà go có mì Mbířì kù je tó i me gbolò ji 'duù. Káa sè káa ñinó máa, 'duù tí nò 'ví dù me mbe gbolò njembí lá. ⁷ Te mí gbí muu lo éno máa, àá táánò jò ndoo me ta 'bí i 'bì ndoo 'do gbí yì lá. À delè wúnò bà duu ndoo me ta 'bí i 'bì ndoo lá. ⁸ Má éno, ndâ i-zó-zò, ta bongo má kuu mì ndoo, à tè ta ndoo gí. ⁹ Tacó ndâ 'duù ñinó ta go ndâ kpo-kpò i tí ndú nó a ndâ ndò kècè mì ndâ i ñinó mbe kù yòongò ndâ 'duù gítí ndâ vò i nò. Ndú kù yuu miři ndú mí gbí wú, ta ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá nó, ta bà dù ta go ndâ i mbe kù gí ji ndú ta vò i, mbe kù gbo nje ndú ta bà mii ndú. Ndâ i tí nò kù volo ndú gbí có mì gbolò njembí. ¹⁰ Tacó a bà dù ta gbolò njembí ká kù jò ndâ ña ndâ vò i tí nò 'dáa gí. A go

ndâ kpo-kpò i ká gbì tàmuu ndâ 'bí 'duù kù giṛi'o párángáá 'do tí kpokèjì mì yúcó. A delè káa go ndâ kpo-kpò i ká kù te sé'i me gbolò mí gbì njembí ndâ 'bí 'duù.

Páwòlò kpo-gbì-tà-tù Timàtéyò

¹¹ Káa wò tí 'duù mì Mbíṛì 'ví kù'ba 'do tí ndâ ṛa ndâ wò i tí nò 'dáá gí, wò 'ví koṛo có bà dù tí tó 'duù mì Mbíṛì, wò delè 'ví koṛo có gítí bà bàkà go có mì Mbíṛì. Wó 'ví tee njembí lo mítí Mbíṛì, wò 'ví zè ndâ 'duù nìkì maa. Wò 'ví dù tí mbe kònò ndâ i, wò delè 'ví dù tí mbe 'dè njembí. ¹² Wò 'ví gò gó muu có mì Bìndi-Mbíṛì tí kpoò, tacó wàa wò 'ví 'de ta 'válá ṛinó mbe cee lá nò, tacó ṛinò a i tí nó táánò náa Mbíṛì tè'é tí lo gítí ta o tí nó náa wò tù ta bà tí lo tí 'duù mì Mbíṛì mí kùro ndâ 'duù nò. ¹³ Ye kù see wò jì Mbíṛì, bìndi ye gii see wò jì Jézù tí Bìndi-Mbíṛì, tí mbe dù tí 'dakò táánò kùro Pónísiyò Pilátò nó, ¹⁴ máa, wò 'ví bàkà ndâ i tí nó táánò náa a 'dè jì wò máa wò 'ví bàkà ndú nó ngbárángà'i, yee tí o bà gè Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbíṛì káká'i.

¹⁵ Yí bà gè ta o tí nó mbe 'vii gbì muu Mbíṛì tí nó,
 náa à kù ùlù yí,
 tí mbe kù zogo ndâ 'duù 'dáá gí,
 tí Gba tí nó náa 'bí gba muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá,
 tí Mbe tí ndoo,
 náa 'bí mbe tí ndoo muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá.

¹⁶ À káa yí ta kpéetí wó ká dù tí ká.
 Ngba bàndò tí nó náa yí kù dù tí nó me i bà zeke ta ṛo 'duù lá.
 'Bí 'duù jé mbe ṛò yí ta ṛo wó wálá.
 'Bí 'duù delè jé gí bà ṛò yí ta ṛo wó wálá.
 À ùlù yí tí gba muu to tí nó kpòò ya tí .

Go-i-tí-nò.

¹⁷ 'Bí có náa ye kù 'dè jì wò a ṛinó máa, wò 'ví 'dè có jì ndâ 'duù ṛinó tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i muu to tí nó nó, máa, ndú 'ví mba tí ndú lá. Ndú delè 'ví tee njembí ndú mítí ndâ kpo-kpò i mì ndú nò lá, tacó ndâ i tí nó ká go ngo díí. 'Dè có jì ndú máa ndú 'ví tee njembí ndú a i mítí Mbíṛì tí mbe kù je ndâ i ṛinó mbe kù te líkí'o mítí ndoo ta o 'dáá gí nò. ¹⁸ 'Dè có jì ndú máa, ndú 'ví bàkà ndâ tó i, ndú 'ví dù tí ndâ mbe bàkà ndâ tó nèté, go bà dù tí ndâ mbe je i jì ndâ 'duù ta tó njembí, delè tí ndâ mbe 'viiki gbì bà je i jì ndâ 'bí 'duù lá. ¹⁹ Ndú má 'vala gbì ṛa kpokèjì tí nò, ndú bà kili ndâ tó i me gbolò gítí taàbé, náa go cèe 'válá má kuu tí ndú nò.

²⁰ Káa wò 'ví kpolo tí i tí nó táánò náa à je jì wò máa wò 'ví kpolo tí nò, Timàtéyò. Si bà yuu nje lo gí gbì ndâ có ṛinó náa ndú me ndâ có mì Mbíṛì lá nó, ta ndâ kponje ṛónókó mì ndâ 'duù ṛinó mbe kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbì có mì Mbíṛì nó mí to. ²¹ Tacó ndâ 'bí mbe tè gí tàkò ṛa ndâ i tí nò giṛi'o tí vò ṛa ṛinó 'do tí kpokèjì mì yúcó gí.

Mbíṛì 'ví koni yo 'dáá gí.

BÀ SÓ TÌMÀTÉYÒ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì Tìmàtéyò

¹ Nìno a ye tí Páwòlò tí mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbíri tí Jézù 'do gbí có mì Mbíri. Mbíri je ye, tacó wàa ye 'ví dù tí mbe ma có 'válá tí nó mbe cee lá, náa yì tí Mbíri táánò ci cí máa yì bà je jì ndâ 'duù nìno bà gí tí ndâ mbe kù dù toko ta Bìndi-Mbíri tí Jézù nò. ² Ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có jì wò tí Tìmàtéyò, tí kpóló-kpolo 'vii mì ye, máa, ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbíri, ye delè kù 'deke tí ye jì Bìndi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè jì wò, ndú 'ví nò yê ọ lo, ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dè njembí lo.

Kì nò tí Mbe tí ndoo lá

³ Ye má koọ có tí lo, ye kù 'dè nìkì maa jì Mbíri. Mbíri tí nó tí Mbíri mì ndâ ká gù ndà, náa ndà kù bàkà nètè jì yí gbí cèe kpokèjì nò. Ye ta o 'dáa gí kù koọ có tí lo ta o tí nó náa ye má kù 'deke tí ye jì Mbíri. ⁴ Ye má koọ có bà 'dù ngo-ọ lo táánò ta o bà njèè gbí òkò tí ndà nó, go bà nò wò má a i mbe zi ku, à kpónó zi ye gí. O bà 'de tí ndà káká'i ta 'bí o wúnò bà me líkí tí ye ta ọ wálá. ⁵ Mbí ye kuu tí ọ bà tee njembí lo mítí Bìndi-Mbíri tí Jézù. Wò 'de ọ njembí tí nò me 'do to lá. Ndâ gù lo Lùyíjà, tí nawu nawu lo, ta nawu lo Yúnìsì, delè táánò káa ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri tí Jézù go i mì lo nò. À kpónó teke-tèkè mì lo nò káa gbèe ọ bà ùnje mì ndú táánò nò, ta kponje tí wálá.

⁶ Má ènò, ye kpónó kù 'va a mbí lo, máa, wò 'ví kili wu gí tà i-nambeè tí nó táánò náa Mbíri je jì wò ta o bà bàkà wò mì ye tí mbe nìbà i nò. ⁷ Tacó Mbíri táánò je jì ndoo me bèri mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ mbe kì nò kùro ndâ 'duù nó lá, yí je jì ndoo a Bèri mbe je wotí bà zeke gbí nì ọ ndâ 'duù. Bèri tí nò a mbe si ndoo 'ví zè Mbíri ta tó njembí, yí delè a mbe si ndoo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà i-'vii lá.

⁸ Má ènò, wò 'ví cì gúku lá, wò delè 'ví kì nò tí bà ma có tí Mbe tí ndoo lá. Wó delè 'ví kì nò tí ye tacó náa ye kpónó kuu gbí zàà á muu wó nó lá. Gbì gbí njembí lo gítí bà kònò sé'i muu bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo, sé náa Mbíri je wotí gítí jì wò gí nò. ⁹ Mbíri 'vala ndoo 'do gbí vò i, bìndi yí gii tè'é tí ndoo, máa ndoo 'ví dù tí ndâ 'dóó 'duù mì yì. Yí tè'é tí ndoo me tacó máa ndoo bàkà a 'bí i mbe nìkì ma nò lá. Yí bàkà ènò 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó, ta nderè ká mì wó. Yí bàkà nambeè tí nó táánò jì ndoo ta ọ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù á kùro bà suu to tí nò. ¹⁰ Káa a Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbíri tí Jézù kpónó ká gii ọ wotí mì ku gí, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí 'válá nìno mbe cee lá nò.

¹¹ Mbíri táánò cu 'bì wó mítí ye, máa ye dù tí tú mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó, delè tí mbe nìbà. ¹² Nìno a nderè có bà mbu ye nó kpónó ká nò. Kpèti ká ènò, njembí ye mù lá, tacó ye nò Jézù tí 'duù tí nó, náa ye kù tee njembí ye mítí wó nó, ni gí. Ye delè gii nò ni ngbàrángà'i gí, máa, wotí bà kpolo tí i tí nó náa yí je jì ye máa ye 'ví kpolo tí yee tí o bà ko mboo nètè mì ndâ 'duù nó, kuu tí wó. ¹³ Má ènò, kpolo tí cèe có tí nó táánò náa ye 'dè jì wò nò. Wò delè 'ví 'vanda jé káa ndi ndú ndírí jì ndâ 'duù tí nó náa wò kù nìbà i jì ndú nò. Dù ta bà tee njembí lo mítí Bìndi-Mbíri tí Jézù, delè ta bà zè yí nìkì maa. ¹⁴ Kpolo tí tó i tí nó táánò náa à je jì wò nò; kpolo tí ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri tí nó mbe kù 'vala gbí njembí ndoo nò.

¹⁵ Wò nò ni gî máa, ndâ Figélò, ta Èrèmàjìnìsì, ta sè ndâ 'bí 'duù gbí ndâ to Ásiyà kpónó 'dáá mò tí ndú 'do tí ye gî nó gî. ¹⁶ Káa Mbíri 'ví si ndâ 'viì kòtí Ònèsifórù, tacó a yí ta ndâ 'bí o táánò ká kù 'dèè njembí ye ta bà gala ye ta nô ọ wó gítí nderè bà zèè ye mí gbí zàà wálá. ¹⁷ Ta o bà yee yí gbí gbata Rómà táánò, yí pà ba tí ye ta njembí wó gbaànjé yee tí o tí nó náa yí gii 'de ye gî. ¹⁸ Mbíri 'ví konì yí ta ndòngbú o wúnò. Wò delè nò ọ nambeè tí nó táánò náa yí kù bàkà ji ye si ye gbí gbata Éfàsù kà nó ta ọ lo ngbàrángà'i gî.

2

Tó àsikèrì mì Bìndi-Mbíri

¹ Mbíri bàkà nambeè ji wò ta ọ rẹ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù gî, 'viì mì ye. Má éno, dù tí 'dakò, tacó wàa, ² wò 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi ndâ có ñinó táánò náa wò 'di 'do gbí nje ye á kùro ndâ 'duù nó, ji ndâ 'duù ñinó náa wò kù tee njembí lo mítí ndú nó, wàa ndú delè 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi gbèè có tí nó gí kùro ji ndâ 'bí 'duù.

³ Má éno, kònò bà sé'i ñindi lo go i mì tó àsikèrì mì Bìndi-Mbíri tí Jézù. ⁴ Wò nò a àsikèrì 'di ta go bà dù tí kùro ndâ 'bí ka wó tí wó jé ká kù ọ 'dì á nje nèté? ⁵ À kù bàkà ndâ i 'dáá ká ta ọ kpokèjì bà bàkà ndú. Káa 'duù ma có me tí ọ kpokèjì tí nó náa à tí nó lá, mbe wu gbí wó wálá. ⁶ 'Duù má zèè bá ká tí kpoò, to bà 'boo yí wálá. ⁷ Koro gbí ndâ có tí nó náa ye 'de ji wò nò, bìndi Mbíri bà je muu bà 'di gbí ndú ji wò gî.

⁸ Je mbí lo mítí Banga-Ngú-Có tí nó táánò náa ye kù nó ta bà ma máa, Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí 'viì-gù Dàvidè, 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî, nó. ⁹ Ye kpónó kù kònò sé'i ta 'bò tí kò ye, goolá ye bàkà a 'bí ọ gbolò vò i nó gbí có tí nó. Kpètí ká éno, có mì Mbíri me 'bí i go ñi ọ wàa 'duù 'ví nè mí gbí còngò nó lá. ¹⁰ Má éno, ye bà kònò ndâ sé'i tí nó 'dáá gî tacó tí ndâ 'duù ñinó náa Mbíri ọuka ndú tí ndâ 'duù mì wó nó. Tacó wàa, ndú delè 'ví 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó, wàa ndú 'ví dù ta líkí'o tí ndú ta ndâ Bìndi-Mbíri tí Jézù dúú bà ya tí á tí banga bàndò. ¹¹ Có náa wò 'ví tee njembí lo mítí a có tí nó, máa,
«Ndoò táánò má cì ta ndâ Jézù,
ndoo delè bà 'vala ta ndú.

¹² Ndoò má kònò tí ndoo,
ndoo delè bà dù tí ndâ kpo-kpò gba ta ndú.

Ndoò má 'boo yí,
yí delè bà 'boo ndoo.

¹³ Ndoò má a ndâ lókó-loko 'duù,
yí ta o 'dáá gî káa 'duù ñinó jáá nó,
tacó wotí bà 'boo tí wó, tí wó wálá.»

Tó mbe bàkà nèté

¹⁴ 'Va mbí ndâ 'duù mì lo gítí ndâ kpóló-kpolo có tí nó. Wò delè 'ví see ndú ji Mbíri, máa ndú 'ví tò kponje gítí ndâ có ñinó ta gbí ndú wálá nó lá. Tacó ndòngbú tó i mì ndâ ọ ndâ kponje tí nó káa bà ñònòkò muu ndâ mbe kù sè tù ndú gítí ndâ ọ ndâ kponje tí nó. ¹⁵ Bàkà wotí mì lo, tacó wàa wò 'ví ya gí kùro Mbíri ta nô ọ lo wálá, go i mì 'duù ñinó mbe bàkà ngbàrángà nèté, tí 'duù ñinó mbe ñibà có mì Mbíri jáá.

¹⁶ Wò 'ví ya gí gbí ndâ kponje ñónókó mì ndâ 'duù ñinó ta gbí có mì ndú gítí Mbíri wálá nó lá. Tacó bà tò kponje ta ndâ ọ ndâ 'duù tí nó kù tooko 'duù me 'dú 'do tí Mbíri. ¹⁷ Ọ ndâ kponje ñónókó tí nó kù dèèkè go bà dèèkè kàngàndonò nó. Ndâ 'bí mbe kù ñibà ndâ ọ ndâ có ñónókó tí nó ji

ndâ 'duù a ndâ Ìmànyò ta ka wó Filétù, ¹⁸ tí ndâ mbe gịrì'o 'do tí kpokèjì mì yúcó gí. Ndú kù ònòkò muu ndâ mbe ùnje gítí yúcó. ¹⁹ Kpèti ká ènò, Mbírì sè tà 'bá mì wó ta díi rìtì gí. À cu mítí su-sú 'bá tí nò, máa, «Mbírì ò ndâ 'dóó 'duù mì wó ni gí.» À gii cu 'bí, màa, «Mbe 'dè có máa yì a 'duù mì Mbírì 'ví mò tí wó 'do tí bà bàkà lé-lè i gí.»

²⁰ Na ndâ ká'i bà zò i gbí gbolò 'bá 'dáá me ká gbaànjé lá. Ndâ cèe ká'i bà zò i ta ndâ kpo-kpò o kuu tí. Bìndi ndâ òta nìno náa a kù zò i gbí ndú ta rì 'dáá gí nó ká kuu tí. ²¹ Má ènò, 'duù má kii'ba 'do tí òta ndâ vò i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú nó gí, yí bà dù tí cèe 'duù mì Mbírì, go ndâ cèe ká'i nìno náa mbe 'bá mò ndú gí ndii kpolo ma gítí ndâ kpo-kpò o, wàa gbí ndú 'ví dù cóo-cóo ká ngbàrángà'i tacó nètè nò. ²² Tè gí tàkò có mì ndâ i gbí kù yo tí ndâ 'vii-'dakò lá. Je mbí lo tí kpoò a i gítí bà bàkà ndâ tó i. Wò 'ví tee njembí lo mítí Mbírì. Dù ta tó njembí lo gítí wó. Wàa wò delè 'ví dù nìkì maa ta ndâ 'duù nìno ta ngbàrángà njembí ndú, náa yo kù 'deke tí yo jì Mbírì ta ndú nò.

²³ Yuu nje lo gí gbí ndâ kponje nónókó, ta ndâ có nìno ta gbí ndú wálá nó lá. Tacó wò òta ni gí máa, ndú kù gí ta gbínje gí gbí òkò tí ndâ 'duù. ²⁴ Káa bòò mì Mbírì bàkà gbínje lá. Yí a mbe bàkà nambeè jì ndâ 'duù 'dáá gí, yí a tó mbe nìbà i jì ndâ 'duù, yí a mbe du njembí, ²⁵ yí delè 'ví túbà bà lé tí có mì ndâ 'duù nìno ta có mì ndú ya toko ta có mì wó lá nó jì ndú pètékè'i, ta bà koro có máa, ndâ-'bí-lá, Mbírì bà 'visì muu ndú gítí bà òta yúcó. ²⁶ Muu ndú má gí gítí ndú gí, ndú 'ví njaanga mịrì ndú 'do gbí wú mì Gba-vò-i náa yí zèè ta ndú, bìndi yí gii bàkà ndú tí ndâ bòò mì wó nò.

3

Ndâ ndòngbú sili

¹ Te mí gbí muu lo, máa, ndâ i kèjì gí bà me kpoò gbí ndâ sili tí nó gí nje o nó ngé. ² Tacó ndâ 'duù bà gii koro có ká gítí 'dóó mịrì ndú, ta có gítí ndâ gùrúsù mì ndú. Ndú bà gii si tí ndú tí ndâ mbe mòò ro, ta bà wu gbí tí ndú ta kpéetì ndú. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe 'dè kù có, delè tí ndâ mbe ngbútù jì ndâ bu ndú ta nawu ndú. Ndú bà gii dù tí ndâ 'duù mbe òta 'duù nìno mbe kù bàkà tó i jì ndú nó ni lá, tó i mì ndú delè bà gii dù wálá. ³ Njembí bà gii dù tí ndâ 'duù wálá, delè nambeè bà gii dù gbí yì ndú wálá. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe waaka có, delè tí ndâ vóló-volo 'duù. Ndú bà gii dù tí ndâ kàzà, delè tí ndâ mbe sogo ndâ tó i. ⁴ Ndú bà gii dù tí ndâ mbe ba ngbù ndâ 'bí ka ndú, delè tí ndâ mbe bàkà ndâ i-nónókó. Ndú bà gii dù tí ndâ mbe luguu tí. Áá bà gii dù tí ndú a go ndâ líkí'o bìndi Mbírì. ⁵ Ndú bà gii tù ngba ndú, máa ndâ yì a ndâ mbe 'di có mì Mbírì, káa có mì Mbírì gbí njembí ndú gbaànjé wálá. Má ènò, kpolo tí lo 'do tí òta ndâ 'duù tí nò.

⁶ Tacó ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú a ndâ mbe bàkà lì'vì mì ndú mí 'bá mì ndâ 'duù, tacó bà rì muu ndâ nìi nìno ta muu ndú mbe me njí'dí, mbe bàkà vò i ndii muu ndú gí, delè njembí ndú me fùlà-fùlà, náa ro ndú 'de to lá ta go òta ndâ i 'dáá gí. ⁷ Ndâ òta ndâ nìi tí nò ta o 'dáá gí kù tala i, káa bà òta yúcó ni kpò ndú gí. ⁸ Ndâ òta ndâ 'duù tí nò mbe kù ònòkò muu ndâ nìi tí nò a ndâ mbe tò kponje gítí yúcó, go i mì ndâ 'dakò tí nó dígísèè ta rè ndú a ndâ Jènesì ta Jàmbèrésì, mbe go 'vèrè tí có mì Mòze nò. Muu òta ndâ 'duù tí nò volo gí. Bà 'di yúcó delè kpò ndú gí. ⁹ Káa ndâ òta ndâ 'duù tí nó mbe kù ònòkò muu ndâ 'duù nó bà ya ta òta kpokèjì tí nò gí kùro wálá. Tacó ndâ 'duù bà gii 'di gbí ndú ni go bà 'di gbí ndâ Jènesì ta Jàmbèrésì ni mì ndâ 'duù dígísèè gí nò.

Ndòngbú bà kpo-gbí-tà-tù Timàtéyò mì Páwòlò

¹⁰ Ye me ngú tí ye jì wò lá, Timàtéyò. Wò táánò òò ndâ ña bà ñibà i mì ye jì ndâ 'duù, ta ña cè bà 'vala ye, ta nderè bà 'vala ye, ta bà tee njembí ye mítí Mbírì, ta bà me duù mì njembí ye, ta bà zè ndâ 'duù mì ye ñìkì maa, ta bà kònò tí ye gí. ¹¹ Wò delè táánò òò bà mbu ye, ta bà mèèkè'i tí ye mì ndâ 'duù, ta ndâ ña ndâ vò i tí nó mbe 'de ye gbí ndâ gbata Àndiyókì, ta Ìkóniyùmù, ta Lísítàrà nó gí. Ye kònò ndâ bà mèèkè'i tí ye nò 'dáá gí, Mbírì delè gí 'vala ye 'do gbí ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ¹² Má énnò, wò kpónó òò ñì ngbàrángà'i gí, máa, kponje gítí bà mèèkè'i tí 'duù ñinó mbe kú jè ta bà bàkà go có mì Bìndi-Mbírì nó wálá.

¹³ Káa ndâ vò 'duù, ta ndâ mbe tírì kèjì gí bà zì ta nèté mì ndú ndii ñinó sàà kùro nó gí. Ndú bà eendi ndâ 'duù, à delè bà eendi ndú. ¹⁴ Káa à má gítí lo, wò 'ví 'visì muu lo 'do tí có tí nó táánò náa à ñibà jì wò káa wò gí ùnje gítí ta njembí lo gbaànjé gí nó lá. Mbí lo delè 'ví ò tí ye tí Páwòlò, ta ndâ 'bí ka ye ñinó táánò mbe ñibà i jì wò nó lá. ¹⁵ Mbí lo delè 'ví dù ká kácáá tí ndâ có tí nó táánò náa wò 'di 'do gbí wáràgà mì Mbírì 'do gbí 'vii lo nò. Tacó a ndâ có tí nó ká je muu jì wò gítí bà 'de 'válá, ta bà ùnje gítí Bìndi-Mbírì tí Jézù. ¹⁶ Delè tacó a Mbírì táánò ká wu ndâ có tí nó mí gbí muu ndâ mbe cu ndú. Nèté mì ndâ có tí nó kpolo ma a bà ñibà yúco jì ndâ 'duù, ta bà yù gbí ndâ vò i mì ndâ 'duù jì ndú, delè ta bà tubà cèe kpokèjì káká'i jì ndâ mbe gírì'o gí. ¹⁷ Ñinò a ña kpokèjì bà 'viindi tí ndâ mbe kaa tí ndú jì Mbírì gí, gítí tó nèté.

4

¹ Ye kú see wò jì Mbírì, ye delè kú see wò jì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí 'duù tí nó bà gí dù tí mbe waa có jì ndâ 'duù 'dáá gí nò. Ye gí see wò delè jì rì bà gí Bìndi-Mbírì gí bà dù tí gba muu to tí nó, ² máa, wò 'ví nanaka muu lo mítí bà ma có mì Mbírì jì ndâ 'duù. Go bà 'di má tí ndú, à ñìkì ma; go bà 'di tà má tí ndú wálá, sè ñinò a ñinò ndú. Je kponje 'do nje ndâ 'duù gí. Do mítí ndâ mbe ngbútù, wò delè 'ví je wotí gítí bà ùnje gítí có tí nó náa wò kú ma nó jì ndâ 'duù. Káa wò 'ví si njembí lo 'ví dù lèè ta o tí nó náa wò kú ñibà i jì ndâ 'duù nò. ³ Bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jì wò nó kpónó, tacó 'bí o bà gí gí wúnò náa go bà sè tó gítí yúco bà gí dù tí ndâ 'duù wálá. Tù ndú bà gí njaanga a i gítí bà 'di ndâ 'bí tende có mbe ñìkì tí ndú, náa ndú bà gí kili ndâ mbe ñibà i mì ndú mbe 'vii ta ndú, tí ndâ mbe ñibà ndâ i tí nó jì ndú. ⁴ Tù ndú bà gí njaanga a i gítí bà 'di ndâ tà-ká-tà mì ndâ ká gù ndú á bìnò yúco. ⁵ Káa wò 'ví kpolo tí lo máa, muu lo 'ví dù tí tó muu ta o 'dáá gí. Zèè njembí lo ta o vò i, bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có. Wò delè 'ví bàkà nèté tí nó náa Mbírì je wò mí nje nó ta kábà .

⁶ Á má gítí ye, à kpónó ga wú mítí mírì ye gí. Sè káa «rìtì», wàa bà có tí nó 'ví cee gí. ⁷ Ye gò dú káa gó muu Mbírì. Ye kpò nje ndâ 'duù gbí ngèlè gí, ye bàkà nèté tí nó ta njembí ye gbaànjé gí. ⁸ Mboo tàkò tó nèté mì ye, náa Mbírì tí mbe waa yúco kú kpolo tí tacó bà je jì ye ta rì bà ko mboo nèté mì ndâ 'duù ñinó 'dáá mbe kú ù bà gí Bìndi-Mbírì nó kpónó kú ùndi ye á gbírì.

Ndâ 'dóo có mì Páwòlò gbí muu wó

⁹ Bàkà wotí mì lo wàa wò 'ví gí gálá gí mì ye, ¹⁰ tacó ndâ 'duù kpónó 'vaaka 'dáá 'do tí ye gí. Kèrèsènisì ya gí gbí to Gálátì gí, bìnò Títò ya gí gbí to Dàlìmàsìyà gí. Káa ñó ọò ndâ i muu to tí nó gí te Démàsì 'do tí ye

ya tí gí gbí gbata Tèsalónikà gí. ¹¹ À kpónó káa Lúkà ká kù dù mì ze ta yí. Wò má kù gí , yo 'ví gí ta Màrikò. Tacó yí a kpóló-kpolo mbe koni ye ta nèté mì ye. ¹² Ye tuu Tikíkùsù gí mì yo Éfàsù kà gí. ¹³ Ye táánò si ndá wáràgà mì ye ta ndá bongo mì ye ji Kàrípù gbí gbata Tòrówà. Yo má kù gí , wò 'ví kaa ndú gí tí ji ye. Wò 'ví 'visì kapí lo gítí 'bí wáràgà mì ye ñìnò tí kpóló-kpolo nó ngé gí lá.

¹⁴ 'Dakò tí nó tí Àlèsándòrò tí muu-tàwu, mbe kù cee ndá i 'do tí fádà nó, bàkà vò i ta ye ngé tè gí. A Mbíri ká bà 'vee gbí nje wó gítí ña vò i mì wó náa yí bàkà ta ye nò! ¹⁵ Wò 'ví kpolo tí lo 'do tí wó, tacó có mì wó dooko gí gbí có mì ndoo ngé gí lá.

¹⁶ Gbí kpédélé o bà ya ta ye gí gbí ngbàngà táánò, gbèe 'duù mbe 'dè có muu ye wálá. Ndá 'duù 'dáá bè ye ta o tí nò gí. Mbíri 'ví ñò yè ro ndú.

¹⁷ Káa Mbíri gii rò tíyò á kapí ye, yí gii je wotí ji ye, tacó wàa ye 'ví dù tí tú mbe ma có mì yí ta kábà ji ndá 'duù ñìnó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó 'dáá gí, wàa ndú 'ví 'di . Bìndi yí gii 'vala ye 'do gbí nje ndá siingii gí.

¹⁸ Mbíri bà 'vala ye 'do gbí ndá vò i 'dáá gí. Yí bà ya ta ye gí 'bá mì wó gbíri ñikì maa.

À ùlù Mbíri á kpóó ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndá ndòngbú 'vé

¹⁹ Ye 'vee ndá Pìrisílà ta Àkùyílà, ta ndá kòtí Ònèsifórù. ²⁰ Èrásitù táánò gii yee ta ze ká gbí gbata Kòrìndi, bìndi ye gii jee Tòròfímù ta sé'i tí wó mí gbí gbata Milétù. ²¹ Bàkà wotí mì lo wàa yo 'ví gí á kùro ndá pì mì ndá kpo-kpò pípiri tí nó kèji nò.

Ndá Yùbùlù, ta Pùdénì, ta Línò, ta Kiláwúdiyà, ta ndá ná'vindí ndoo 'dáá gí 'vee wò ma.

²² Mbíri 'ví je njembí bà ñò yí tí Mbíri ni ji wò.

Mbíri delè 'ví koni yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà ji TÍTÒ

¹ Njìnó a ye tí Páwòlò, tí bòò mì Mbírì, ye delè a tú mì Bìndi-Mbírì. Mbírì cu 'bì wó á mítí ye, bìndi yí gii tuu ye gí bà koni ndâ 'duù tí nó náa yí tí Mbírì ruka ndú tí ndâ njìnó mì wó gí nó ta bà kili wu gí tà bà tee njembí ndú mítí wó, delè gí bà nìbà yúco tí nó mbe 'vii ta có mì wó tí Mbírì nò, ² yúco tí nó mbe kù je muu ji ndú gítí bà koṛo có lè mítí 'wálá tí nó mbe cee lá, náa Mbírì tí mbe 'dè 'vèrè jé lá ci ndâ 'duù gítí sàà gí nò. ³ O tí nó náa Mbírì ci nó mà gii gí gí, Mbírì gii uu gbí còngò có kóó mì wó nò. Bìndi yí gii kpili có mì wó nò ji ye, náa ye kpónó kù ma ji ndâ 'duù go kòcò wó tí Mbírì tí Mbe 'vala ndoo nò. ⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó ji wò tí Títò, tí 'dóó 'vii mì ye, tacó ndà sósò'ò ta ndà a ndâ mbe tee njembí mítí Mbírì. Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì tí Bu ndoo, ye delè kù 'deke tí ye ji Bìndi-Mbírì tí Jézù tí mbe 'vala ndoo, éno máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji wò, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu lo lá.

Nèté mì Títò gbí to Kèrétì

⁵ Ye táánò si wò mí Kèrétì, tacó wàa, wò 'ví 'viindi ndâ i kà. Ye táánò 'dè có ji wò éno máa, wò 'ví nò ndâ 'bí kpo 'duù, wàa wò 'ví bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùṛo ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ta ndi gbí ndâ gbata gbí to Kèrétì gbaànjé-gbaànjé 'daá gí. ⁶ Ndâ ṛa ndâ kpo 'duù tí nó 'ví dù a ndâ cèe kpo 'duù, ta tó muu ndú. Ndú 'ví dù me ndâ mbe kò njèèkù nù lá. Ndâ 'vii mì ndú 'ví dù a ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, tí ndâ 'vii mbe kù 'di có, ta tó rẹ̀ ndú. ⁷ Tacó 'duù njìnó tí kpo 'duù kùṛo ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó a mbe kpolo tí 'bá mì Mbírì. À má éno, yí 'ví dù me ṛa 'duù njìnó náa ndâ 'duù kù no nje ndú gítí ndâ cè bà i mì wó nó lá; yí 'ví dù me ṛa 'duù njìnó mbe koṛo có máa, à 'ví si có 'daá ká mítí có mì yí nó lá; yí 'ví dù me 'duù njìnó ta tàkòcò wó kù kpolo ká gálà nó lá, yí 'ví dù me vò mbe njù pe lá, yí 'ví dù me mbe cee có gbí òkò tí ndú ta 'duù ta 'bì wó lá, yí 'ví dù me ṛa 'duù njìnó ta njembí wó ká gítí bà 'de i gbí i nó lá. ⁸ 'Duù njìnó tí kpo 'duù kùṛo ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a 'duù njìnó mbe kù te wiri mítí ndâ mbe 'dó-'do, yí 'ví dù a 'duù njìnó ta go bà bàkà tó i kuu tí wó, yí 'ví dù a 'duù njìnó náa a muu ká tí wó, yí 'ví dù a 'duù njìnó jáá kùṛo Mbírì, yí 'ví dù a 'duù njìnó náa tàkòcò Mbírì kù peteke gítí wó, yí 'ví dù me 'duù njìnó mbe kù bàkà i gí tàkò có mì sé njembí nó lá. ⁹ 'Duù njìnó tí kpo 'duù kùṛo ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a mbe zèe yúco tí nó ta kponje gítí wálá náa à nìbà ji yí nó ta 'bì wó sósò'ò, tacó wàa, yí 'ví 'de ta wotí bà nìbà yúco ji ndâ 'duù, yí delè 'ví 'de ta wotí bà uu gbí còngò 'vèrè mì ndâ mbe kù 'vii 'vèrè mítí yúco nó ji ndú.

¹⁰ Tacó ndâ tù-ká-kpò-có, ta gbí có mì ndú wálá, tí ndâ mbe 'vèrè mbe kù eendi ndâ 'duù me mbè kuu tí . Ndâ mbe le bèrè ndâ i 'vèrè tí nó kpolo ma a ndâ mbe zèe có gítí tàkù bà ya gí gbí gázà. ¹¹ Wò 'ví si ndú 'ví njaanga nje ndú lá. Tacó ndâ ṛa ndâ 'duù tí nó a ndâ mbe volo 'bá mì ndâ 'duù ta bà nìbà ndâ i njìnó mbe 'vii ṛo 'bá lá nò. Ndú delè kù bàkà ndâ i-nò tí nó ká tacó bà zò-nje ndú cuki. ¹² A 'bí 'duù tí 'dóó dii ndú, delè tí mbe 'dè-kòcò mì ndú tí ndâ 'duù Kèrétì táánò, ká 'dè có éno máa, «Nèté mì ndâ 'duù Kèrétì káa bà 'dè 'vèrè cuki. Ndú a ndâ mbe kpó, tí ndâ mbe gàmàtà ta i gbí ndú wálá.» ¹³ Có tí nó náa 'duù tí nó 'dè nò a yúco. À má éno, baṛaka

mítí ndú, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ cèe mbe tee njembí ndú mítí Mbírì, ¹⁴ wàa ndú 'ví je mbí ndú mítí ndâ tà-ká-tà 'vére mì ndâ Jùdèyà lá, ndú delè 'ví bàkà go ndâ có mì ndâ 'duù tí nó náa bà 'di yúco me cèkéle gbí tú ndú gí nó lá.

¹⁵ Ndâ i 'dáá gí kùro ndâ 'duù ñinó ta njembí ndú ngbárángà'i kùro Mbírì nó káa ndâ ngbárángà i, káa ngbárángà i kùro ndâ 'duù ñinó tí ndâ vóló-volo 'duù mbe tee njembí ndú mítí Mbírì lá nó wálá, tacó muu ndú, ta ndâ kpokèjì bà koṛo có mì ndú volo gí. ¹⁶ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñò Mbírì ni gí, káa cè ña bà bàkà ndâ i mì ndú dooko gítí bà bàkà i mì ndâ mbe ñò Mbírì ni gí lá. Ndú a ndâ vò 'duù, tí ndâ mbe kpò có, mbe 'vii tí ndâ mbe bàkà tó i lá.

2

Cèe bà ñibà i

¹ Káa à má gítí lo, wò 'ví nì jì ndâ 'duù káa bà kpokèjì mì yúco. ² 'Dè có jì ndâ kpo 'duù máa, ndú 'ví sì tí ndú jì pe lá, ndú 'ví dù tí ndâ mbe koṛo có, ndú 'ví dù me tí ndâ 'duù ñinó mbe kù bàkà i á gí tàkò có mì sé njembí nó lá, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Mbírì ta njembí ndú gbaànjé, ta go ndâ 'duù tí ndú, ndú delè 'ví dù me ña ndâ 'duù ñinó tí ndâ nuù-gú-nuù-bè'dè nó lá.

³ Wò delè 'ví 'dè có jì ndâ ni ñinó ta gbí dù ndú mbe yù gí nó, máa, ndú 'ví bàkà i á go i mì ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí kpokèjì mì Mbírì nò. Ndú 'ví dù me tí ndâ mbe túbà vò kpokèjì jì ndâ 'duù lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe vò nje lá. Ndú delè 'ví dù tí ndâ mbe zèè ngè pe lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe ñibà cèe kpokèjì bà 'vala ndò á 'bá jì ndâ 'duù, ⁴ tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ mbe kpo-gbí-tà-tù ndâ 'viní ñinó mbe kù kpolo gí yaà gí tàkò ndú nó gítí bà zè ndâ 'dakò mì ndú, ta ndâ 'vii mì ndú, niki maa. ⁵ Ndú 'ví kpo-gbí-tà-tù ndú tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ ni ñinó mbe ni bà koṛo có gí, ta ṛo ndú mbe me vá lá. Ndú 'ví dù tí ndâ ni mbe zèè 'bá mì ndú. Ndú delè 'ví dù tí ndâ ni ñinó ta 'dè njembí ndú, mbe kù 'di có mì ndâ 'dakò mì ndú nò. 'Dè có jì ndú máa, ndú 'ví ñibà ndâ i tí nò jì ndâ ni, tacó wàa, ndâ 'duù 'ví go ta 'vére mítí có mì Mbírì lá.

⁶ Wò delè 'ví kpo-gbí-tà-tù ndâ 'vii-'dakò máa, ndú 'ví tè gí tàkò có mì ndâ i gbí kù ndú lá. ⁷ Wò 'ví dù tí 'duù ñinó náa ndâ 'duù 'ví ñò bà bàkà ndâ tó i 'dáá gí ni a i 'do mì lo. Wò má kù ñibà i jì ndâ 'duù, wò 'ví túbà tí lo jì ndú tí 'duù ñinó ta bà lê tí lo wálá. À delè 'ví dù gbí kòcò lo a wotí go kòcò gba. ⁸ Wò 'ví 'dè jì ndâ 'duù a ndâ cèe có ta ñjì ká gbí ndú, tí ndâ có ñinó náa wotí bà 'visì tende có gí tàkò ndú 'ví dù tí 'bí 'duù wálá. Tacó wàa, ndâ mbe kù jòò gbí có ta ndoo 'ví ñò 'dóó có ñinó náa ndú 'ví kpì tí ta ngbàngà tí ndoo nó lá. ⁹ 'Dè có jì ndâ bòò máa, ndú 'ví 'di có mì ndâ mbe tí ndú. Ndú delè 'ví bàkà go có ñinó gbí njembí ndâ mbe tí ndú nó ta o 'dáá gí ta kponje mì ndú gítí wálá. ¹⁰ Ndú delè 'ví po ndâ 'bí vici i mì ndâ mbe tí ndú lá.

Ndú 'ví dù tí ndâ 'duù jáá, tacó wàa, ndâ i tí nò 'dáá náa ndú kù bàkà nò 'ví sì ta ndâ 'duù 'ví wu gbí bà ñibà i mì Mbírì tí Mbe 'vala ndoo.

¹¹ Wò ñò ni gí, máa, Mbírì túbà nambeè mì wó a i tacó bà 'vala ndâ 'duù 'dáá gí. ¹² Mbírì kù bàkà nambeè jì ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví ñò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'dò kò ndoo mítí kpokèjì ñinó mbe kù ya ta ndoo gí 'dè 'do tí wó tí Mbírì nó lá. Delè tacó wàa, ndoo 'ví dù ta go ndâ i tí nó muu to tí nó mbe ya gí gbí có mì wó tí Mbírì lá nó, lá. Mbírì kù bàkà nambeè jì ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví ñò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'vala ta muu ndoo

ngbàrángà'i, tí ndâ 'duù jáá kùro wó tí Mbírì ¹³ kù ù ta ndi bà gí líkí'o mì ndoo, náa ndoo kù koṛo có lí mítí, tí o bà tù ngba gbolò Mbírì mì ndoo, tí Mbe 'vala ndoo, tí Jézù, tí Bìndi-Mbírì, ¹⁴ mbe sì miṛi wó jì ku, tacó bà njaanga miṛi ndoo 'do gbí ndâ ṛa ndâ vò i 'dáá gí, nô. Yí bàkà ndoo tí ndâ ngbàrángà 'duù, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí tí ndâ 'dóó 'duù mì yì; delè tacó à 'ví dù tí ndoo káa go bà bàkà tó i cuki.

¹⁵ Kò-kò ta ndâ có tí nò jì ndâ 'duù. Tùbà cèe kpokèjì jì ndâ 'duù ṛinó mbe giṛi'o gí nó ta bà do mítí ndú ta gúku tí lo wálá, go i mì gba. Wò 'ví si 'bí 'duù gbaànjé 'ví si wò tí 'dé 'duù lá.

3

Bà bàkà ndâ i ṛinó mbe kù koni ndâ 'duù

¹ 'Va mbí ndâ 'duù mì lo máa, ndú 'ví 'di có mì ndâ gba mì ndú, ta ndâ kpo 'duù kùro ndú. Ndú ta o 'dáá gí 'ví dù ká léngé-lenge kù ù bà bàkà i ṛinó náa à tí. ² Ndú 'ví 'dè vò có gítí ndâ 'duù lá. Ndú delè 'ví dù tí ndâ mbe kù kù'ba 'do tí bà 'dèèkè mà. Ndú 'ví dù tí ndâ 'dè 'duù mbe kù si ndâ ṛa ndâ 'duù 'dáá gí tí i. ³ Tacó, 'bí o táánò kuu tí náa 'dóó ndoo ta miṛi ndoo a ndâ mbe ṛónókó, tí ndâ tù-ká-kpò-có, náa à kù eendi ndoo. Njembí ndoo ta o tí nò ká gítí ndâ tende ṛa i mbe nìkì tí ndoo muu to tí nô. O mì ndoo ta o tí nò ká gítí bà tò kù, giṛi je bà bàkà ndâ i ṛinó mbe kù mìlìsè tí ndâ 'bí 'duù nô. Ndâ 'duù ta o tí nò kù sogo ndoo. Ndoò delè ta o tí nò kù sogo tí ndoo gbí òkò tí ndoo.

⁴ Káa Mbírì tí Mbe 'vala ndoo nó giṛi tùbà nambeè mì wó, ta tó bà zè ndoo mì wó, ⁵ ta bà 'vala ndoo. Káa yí 'vala ndoo nò me gí tàkò 'bí ṛa tó i náa ndoo bàkà jì yí nò lá; à káa 'dóó bà ṛò yè ṛo ndoo mì wó ká si yí 'ví 'vala ndoo, go có mì wó gbí njembí wó. Yí 'vala ndoo ta bà caka tí ndoo ta ngo, mbe kpò gbí ndi bà jò ndoo. Bìndi yí giṛi bàkà ndoo tí ndâ ṛú 'duù ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbírì jì ndoo.

⁶ Mbírì je Bèri mì wó jì ndoo tókà'i ta ṛè mì Jézù, tí Bìndi-Mbírì tí Mbe 'vala ndoo. ⁷ Mbírì njaanga miṛi ndoo 'do gbí vò i, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndâ 'viì-'bá mbe kù koṛo có lí mítí 'válá ṛinó mbe cee lá nô. ⁸ Ṛinó a yúco ta kponje á gítí wálá ká nò.

Có gbí njembí ye éno máa, wò 'ví nanaka muu lo mítí ndâ có tí nò. Tacó wàa, ndâ 'duù ṛinó mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì nó 'ví te tí mí gbí muu ndú máa, ndâ yí 'ví dù tí ndâ mbe bàkà ndâ tó i ta i ká gbí ndú tacó tí ndâ 'duù ta o 'dáá gí. ⁹ Káa wò 'ví kù'ba 'do tí bà tò ndâ kponje ṛónókó, ta bà 'deke ṛè ndâ ká gù lo kpènjèngè'vèè tí i 'véṛè mì ndâ Jùdèyà. Wò delè 'ví kù'ba 'do tí bà 'dèèkè mà ta bà 'dè wo muu ndâ có mì Mòze. Tacó nèté mì ndâ ṛa có tí nò wálá. I delè gbí ndú wálá. ¹⁰ 'Duù má kù njèè gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, wò 'ví ci yí, máa yí ṛò tìyò 'do tí ṛa i tí nò, yee gbí só. Yí má biya bà 'di có mì lo gí, wò 'ví 'vee bà tí wó káká'i lá. ¹¹ Káa, wò 'ví ṛò ni éno máa, ṛa 'duù tí nò a voló-volo 'duù, tí vò mbe bàkà vò i, mbe le wú mítí miṛi wó ta kpéétí wó gí.

Ndòngbú có mì Páwòlò jì Títò

¹² Ye kèjì gí bà tuu 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ Àrètémà ta Tikíkùsù jì wò. 'Duù tí nò náa ye bà tuu yí nò má yee tí lo ngé gí, wò 'ví gí gálà gí bà 'de ye gbí gbata Nìkòpòlìsì, tacó ye kù koṛo có bà cì ndâ pì cò'o tí nó kèjì nó a i mí kà. ¹³ Je wotí gítí nó mì ndâ Àpòlò ta Zénà tí nó tí mbe kù waa có gbí ngbàngà nô.

¹⁴ Ndâ 'duù mì ndoo 'dáá gî 'ví tala bà bàkà ndâ tó nèté, tacó wàa ndú 'ví 'de ta i tacó bà konì tí ndú, náa 'bí i má gbaaka ndú nò; ndú 'ví dù me tí ndâ 'duù ñìnó ta i gbí ndú wálá nó, lá.

¹⁵ Ndâ 'duù tí nó náa ze ta ndú kàá nó 'dáá gî 'vee wò ma. 'Dòkò ndi 'vé mì ze á ji ndâ tó nambe ze ñìnó mì yo kà mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri nò.

Ye kù 'deke tí ye ji Mbíri máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó ji yo 'dáá gî.

Páwòlò cu wáràgà ji FÍLÍMÒNÌ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí 'duù tí nó á kpónó kuu gbí zàà muu Bindi-Mbíri tí Jézù nó, ká kù cu wáràgà tí nó. Ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta Timàtéyò, tí ná'vindí ndoo, ji wò tí Fílímòni, tí tó ka ze mbe nèté, ² ta ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri á mí 'bá mì lo nó, ta nàmì ze Áfiyà, ta Àrikípúsù tí ka ze àsikèrì mì Bindi-Mbíri ³ Ze kù 'deke tí ze ji Mbíri tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, máa ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta gbí òkò tí yo nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí Fílímòni

⁴ Fílímòni, ye ta o 'dáá gí má kù 'deke tí ye ji Mbíri, ye delè kù 'deke tí ye tacó tí lo, ye delè kù 'dè nìkì maa ji Mbíri tacó tí lo, ⁵ tacó ye kù 'di tàwò bà tee njembí lo mítí Mbe tí ndoo Jézù, ta tàwò bà zè ndá 'duù mì Mbíri ta njembí bà zè Mbíri mì lo. ⁶ Ye kù 'deke tí ye ji Mbíri, máa yí 'ví si bà nì kaà mì lo ta ndá 'bí ka lo mbe kù ùnje gítí Bindi-Mbíri nò 'ví je muu bà nò ndá tó i tí nó 'dáá gí náa ndoo kù 'de 'do mì wó tí Mbíri ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri 'ví nó 'ví ni ji yo tókà'i. ⁷ Cò bà dù njembí lo tí njembí bà zè Mbíri nò peteke tàkòcò ye ngé ndii gí, à delè gii je ji ye a wotí, ná'vindí ye. Tacó wò 'dèè njembí ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gí.

Páwòlò yù nambeè 'do mì Fílímòni tacó tí Ònésimò

⁸ Ye nò ni gí máa, à tí ye a wotí tacó bà 'dè có ji wò máa, wò bàkà go có mì ye ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri. ⁹ Káa, à kpèti ká éno, ye kpónó kù bàkà me ña ñinò lá. Ye kpónó tí Páwòlò, tí kpo 'dakò tí nó á kuu gbí zàà muu Bindi-Mbíri tí Jézù nó kù 'deke a tí ye ji wò, máa, wò si njembí lo 'ví dù tí njembí bà zè Mbíri. ¹⁰ Ye kù 'deke tí ye ji wò tacó tí 'viì mì ye Ònésimò, náa ye gí tí bu wó si ye kpónó kuu gbí zàà nó. ¹¹ Yí táánò sàà kùro a 'duù ñinò ta i gbí wó ji wò wálá nó, káa i gbí wó kpónó me gbolò ji ndà só ngé ndii gí.

¹² Ye kpónó kù tuu ndi wó ji wò ta njembí ye ká gá'dáá tàkò wó. ¹³ Ye kùtáa bà si yí 'ví dù á mì ze ta yí, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe koni ye bini lo á si ye kpónó kuu gbí zàà á muu có bà ma Banga-Ngú-Có nó. ¹⁴ Káa go bà bàkà éno kùro bà 'di có 'do gbí nje lo tí ye wálá. Tacó ña ñinò bà dù goolá ye kù yòngò wò yóngó-yòngò gítí bà bàkà nambeè ji ye nó. Káa à nìkì káa bà bàkà nambeè ji ye mì lo 'do gbí 'dóó có mì lo gbí njembí lo.

¹⁵ Ndá-'bí-lá Mbíri táánò njèè gbí òkò tí yo ta Ònésimò ta làmbu o nò ká tacó wàa yí 'ví dele ndi wó gí mì lo ngbé. ¹⁶ Káa yí bà dele me tí i-zógó-zogo káká'i lá. Yí bà dele ndi wó gí mì lo tí kpóló-kpolo ná'vindí lo ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri. À kpèti káa 'dóó ye, Ònésimò kpónó a kpóló-kpolo 'duù mì ye. Káa à má ji wò, yí a 'dóó-'dòò ná'vindí lo, yí delè a ná'vindí lo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo.

¹⁷ Á má éno, te wíri mítí wó á go bà te wíri mì lo mítí ye, náa wò dú má káa ka ye nó. ¹⁸ Káa yí táánò má bàkà a 'bí i mbe nìkì lá ta wò, 'bí i mì lo delè má ká mì lo muu wó, ye bà sì có ndá i tí nó ji wò á muu wó gí. ¹⁹ A ye tí Páwòlò ká kù cu wáràgà tí nó ji wò ta 'dóó 'bí ye, máa, ye bà sì có ndá i mì lo náa áa muu wó nó 'dáá gí. Ye delè bà 'vèè gbí nje lo tacó ndá i ñinò

mì ye muu lo nó wálá. ²⁰ À má éno, ye kpónó kù koṛo có lli a i mítí lo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, ná'vindí ye. Tacó wàa, wò tí mbe kù ru ndi Bìndi-Mbírì 'ví je wotí.

²¹ Ye nò ni gî, máa, wò bà 'di có mì ye gî; ye delè gii nò ni gî, máa, ye bà 'de ndâ i 'do mì lo me gbolò ndii ndâ i tí nó náa ye yù 'do tí lo gbí wáràgà tí nó nó gî. ²² Kaa tà 'bá wiṛi mì lo ù ta ndi ye, tacó ye kù koṛo có bà ya gí mì yo kà, náa Mbírì má nò bà 'deke tí yo, wàa yí 'ví je nó ji ye nò.

Ndâ ka nèté mì Páwòlò 'vee Fílímòni

²³ Èpàfàràsì, tí ka ye, náa ze kpónó kuu gbí zàa muu Bìndi-Mbírì tí Jézù ta yí nó 'vee yo ngé ma. ²⁴ Ndâ ka ye mbe nèté: ñinó a Màrikò, gii je Àrisítàrikù, gii je Démàsì, gii je Lúkà, delè 'vee yo ma. ²⁵ Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbírì, 'ví cù 'dê ngo cù wó mítí yo 'dáá gî.

Wáràgà jì ndâ ÌBÌRÁYÒ

Mbírī tuu 'Viì m̀ wó ta ndâ có m̀ wó

¹ Mbírī gbí ndâ ká o dígísèé kù tuu a ndâ mbe 'dòkò có m̀ wó ta ndâ có ñinó náa à gbí njembí wó nó jì ndâ ká gù ndoo. Yí tuu ndú 'vìlì-'vìlì gbí ndâ tende ña kpokèjì. ² Káa gbí ndòngbú o tí nó, tí o m̀ ndoo náa ndoo kpónó kù 'vala gbí á gí nje o nó, yí tuu a 'dóó 'Viì m̀ wó tí mbe 'dòkò có gbí nje wó jì ndoo, 'Viì m̀ wó tí nó náa yí je yí tí mbe zèè ndâ i-'bá m̀ wó 'dáá gí, náa yí táánò je wotí bà suu ndâ i 'dáá gí jì yí nò. ³ A 'Viì tí nò m̀ Mbírī nò ká je cè kózò tí Mbírī teke-tèkè. À delè káa yí ká je tú Mbírī kpíí mítí wó. Ndâ i muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ i gbírī 'dáá gí kù dù a i 'do gbí có m̀ wó, tacó à gbí kòcò wó a wotí go kòcò gba. Yí má giì toṛo ndâ vò i m̀ ndâ 'duù muu to tí nó gí, yí giì kì tí wó dèngècè to gbí kù'bì m̀ gbolò Gba á ngéé gbírī, ⁴ lê náa yí gí tí gbolò 'duù ndii ndâ basìlì m̀ Mbírī 'dáá gí nò.

'Viì-m̀-Mbírī a gbolò 'duù ndii ndâ basìlì m̀ Mbírī gí

⁵ Tacó Mbírī jé ta 'bí rī gbaànjé 'dè có jì basìlì m̀ wó ngàyi, máa, «Wò a 'viì m̀ ye, ye wúnó gí tí bu lo gí?»

Yí delè je ta gbèè rī 'dè có jì 'bí basìlì m̀ wó gbaànjé éno máa, yí tí Mbírī bà dù tí bu wó, wáa yí 'ví dù tí 'viì m̀ yí nò lá.

⁶ Káa, ta o tí nó náa Mbírī táánò kù tuu tí ta 'Viì-kírī m̀ wó gí muu to tí nó nó, kòcò Mbírī gí tàkò wó éno máa, «Yo tí ndâ basìlì m̀ ye tí Mbírī 'dáá gí 'ví ùlù yí.»

⁷ Bìndi kòcò Mbírī gítí ndâ basìlì m̀ wó tí Mbírī éno máa, yí tí Mbírī bàkà ndâ tú m̀ yí tí pípīrī, bìndi yí giì bà bàkà ndâ bòò m̀ yí tí ngba wu.

⁸ Káa Mbírī giì 'dè có gítí 'Viì m̀ wó éno máa, «Jàlambà m̀ lo, <Ákoo Mbírī>, bà dù tí ká.

Wò bà cu m̀-kóró-gba m̀ lo co ká tí kpokèjì ñinó jáá nò.

⁹ Wò bà zogo 'bá m̀ lo ta bà waa có mítí ndâ 'duù m̀ lo ta yúco.

Wò a mbe co ta ndâ 'duù tí jáá kpokèjì;

go bà co tí lókó-loko kpokèjì tí lo wálá.

Ñinó a gbí nderè có tí nó náa Mbírī tí nó, tí Mbírī m̀ lo nó,

le tí ta bèrè jì wò ta pétékè tàkòcò wó

á kùro ndâ ka lo nó ká nò.

¹⁰ A wò táánò ká sè r̀ngbó to tí nó ta 'bì lo.

À delè ká wò ká suu ndâ i tàrī ta 'bì lo.

¹¹ Ndâ to ta tàrī bà cee gí,

káa wò bà cee wálá.

Ndâ to ta tàrī bà me ká go bà me ká m̀ bongo gí,

káa wò bà me ká wálá.

Ndâ to ta tàrī bà yaka go bà yaka bongo nó gí,

káa wò bà dù tí ká.

¹² Wò bà paṛaka ndâ to ta tàrī go bà paṛaka zì bongo 'va gí 'dè;

àá bà 'visì ndú go bà 'visì bongo.

Káa wò bà dù cóo-cóo ká tí wò tí nò kuu nò dúú bà ya tí ;

wò bà zò to wálá.»

¹³ Mbírī jé 'dè có jì 'bí basìlì m̀ wó gbaànjé éno máa,

«Ki tí lo to gbí kù'bì mì ye,
wàa ye 'ví bàkà ndâ mbe kù sogo wò tí ndâ i-tà-tàmà mì lo,» nò
lá.

¹⁴ À má ènò, ndâ basìlì mì Mbírì a ndâ yè? Ndâ basìlì mì Mbírì a ndâ lili mbe kù bàkà nèté mì Mbírì, náa Mbírì kù tuu ndú jí bà konì ndâ 'duù tí nó kèjì jí bà 'de 'válá nò.

2

Gbolò 'válá

¹ À má ènò, ndoo kpòlò tí yúcó tí nó náa ndoo 'di nó kácá-kácá. Ndo má kpòlò tí ndoo lá, ndoo bà soloko 'do tí gí. ² Tacó có tí nó náa Mbírì dígísèé tuu ta basìlì mì wó jí Mòze, máa yí 'dòkò jí ndâ ká gù ndoo nó, má dú káa yúcó, náa ndâ mbe biya bà 'di gí 'de mbèlè tàkò bà kù tù bà 'di có mì ndú lá gí, ³ ndoo bà ndo 'do gbí mbèlè bà biya bà 'di gbolò có tí nò, tí có mbe je 'válá jí ndoo nò, có tí kpokèjì ngàyi? Kpédélé mbe 'dè có tí nò jí ndâ 'duù gbí o mì ndoo a Mbe tí ndoo tí Jézù, bìndi ndâ 'duù ñinó mbe 'di 'dò gbí nje wó nó gii 'dòkò ndí jí ndoo. ⁴ Mbírì delè gii túbà có tí nò náa ndâ mbe 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo 'dòkò jí ndoo nò tí yúcó ta bà bàkà ndâ kpo-kpò i ñinó náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndâ 'duù gí nó, ta bà bàkà ndâ seṛè, ta bà je Bèri mì wó tí Mbírì tí i-nambee jí ndâ 'duù go có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbírì.

Mbe tè kùro ndâ 'duù jí gbí 'válá

⁵ Tacó Mbírì táánò bàkà me ndâ basìlì mì wó tí ndâ mbe zogo to tí nó kèjì, náa ndoo kù 'dè có gítí nó, lá.

⁶ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì ènò máa,
«Áá Mbírì, 'duù tà a yè wàa wó 'ví je ta mbí lo mítí wó?

⁷ Wò táánò je wotí jí 'duù gàa jí tàkò ndâ basìlì mì lò ta làmbu o.
Wò táánò bàkà yí tí gba ngbèzèè.

Wò gii te duù mítí wó.

⁸ Wò gii bàkà yí tí gba mì ndâ i 'dáá gí.»

Mbírì bàkà 'duù tí gba mì ndâ i 'dáá gí, yí mò 'bí i gbaànjé jí ndii máa 'duù me gba mì ñinó lá nò lá. Káa ndoo ñò bà dù 'duù tí gba mì ndâ i 'dáá gí á go có tí nó kálásè. ⁹ I ñinó náa ndoo ñò nó a bà bàkà Jézù mì Mbírì tí lúkúfà 'duù có tí ndâ basìlì gí ta làmbu o gàa ènò. Tacó wàa yí 'ví cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí á 'do gbí nambee mì Mbírì. À kpónó le bèrè á jí yí ngbèzèè, à delè kù te duù mítí wó, 'do gbí có bà kònò sé'i mì wó, ta bà cì yí.

¹⁰ À dú nò a yí. Tacó wàa Jézù tí 'duù tí nó náa Mbírì suu ndâ i muu to tí nó 'dáá gí tacó tí wó, náa ndâ i delè 'dáá gí kù dù muu to tí nó ta ṛè wó nó, 'ví dù tí kpédélé 'duù mbe kònò sé'i tacó bà gí ta ndâ 'duù jí gbí ngba'o. ¹¹ Rèngbó 'duù tí nó tí 'Duù mì Mbírì nó, ta rèngbó ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ 'duù mì Mbírì nó, ká gbaànjé. Tacó ènò, nò ṛo wó gítí bà nì «ná'vindí» mítí ndú wálá. ¹² Yí kù 'dè có jí Mbírì ènó máa,
«Ye bà kò-kò ta ṛè lo jí ndâ ná'vindí ye.

Ye bà ùlù wò mí kùro ndú ta o tí nó náa ndú má kili gí,» nò.

¹³ 'Bí có mì wó káká'i ènó máa,
«Ye bà koṛo có lli mítí Mbírì.»

Bìndi 'bí kòcò wó máa,
«Ñinó a ye ká kuu nò;

ñinó a ze ta ndâ 'viì tí nó náa Mbírì kaa ndú jí ye nó ká kuu nò.»

¹⁴ Ndâ 'viì tí nó mì Mbírì náa yí kaa ndú jì Jézù nó 'dáá gî a ndâ 'duù ta mbelè gbí diì ndú. Tacó éno, Jézù gii je gbèe ña tú ndú nò, tacó wàa yì 'ví dù tí 'duù go ndú. Yí bàkà éno, tacó wàa yì mà cì gî, yì 'ví mò ta Gba-vò-i tí gba mì ku 'do pí jàlàmbà gí nje seè. ¹⁵ Wàa yì 'ví 'vala tí ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gî náa gúku kù da 'bò mítí kò ndú gî nô. ¹⁶ Tacó nètè mì wó táánò me ta ndâ basìlì mì Mbírì lá, nètè mì wó a i ta ndâ 'viì-gù Àbìráámò. ¹⁷ Tacó éno, Mbírì gii bàkà yí go ndâ ná'vindí wó teke-tèkè. Tacó wàa, yì 'ví dù tí tí 'duù mbe ñò yê ɾo ndú, delè tí gbolò bu-Mbírì mì ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé. Tacó wàa, Mbírì 'ví je tí ta à-cee-gî gítí ndâ vò i mì ndú. ¹⁸ Tacó yí táánò ta miri wó ñò sé bà tala yí mì Gba-vò-i gî. Tacó éno, wotí bà konì ndâ 'duù ñinó náa Gba-vò-i kpónó kù tala ndú nó kuu tí wó.

3

Jézù a gbolò duù ndii Mòze gî

¹ À má gó éno, yo tí ndâ ná'vindí ye, tí ndâ 'duù mì Mbírì náa yí kaa yo mò gí mì wó tí Mbírì gî nó, 'ví koɾo có gítí Jézù tí tú mì Mbírì, delè tí Kùro ndâ bu-Mbírì mì yúco tí nó náa ndoo kù ùnje á gítí nô. ² Yí tí Jézù táánò bàkà nètè mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé ká go i mì Mòze tí mbe bàkà nètè mì Mbírì dígísèé ta njembí wó gbaànjé. ³ Káa à te duù mítí Jézù ndii Mòze gî, á go ñinó náa ndâ 'duù kù te ta duù mítí mbe gèè 'bá ndii 'bá tí nó náa yí gèè nó gî nô. ⁴ À bì ndâ 'bá 'dáá gî a 'bì 'duù, káa a Mbírì ká suu ndâ i 'dáá gî. ⁵ Káa Mòze táánò bàkà nètè mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbírì tí ndâ Ìzìriyéli 'dáá gî, á go bòò mì Mbírì mbe kù 'dè yúco gítí ndâ i ñinó náa Mbírì kèjì gí bà bàkà ndú nô. ⁶ Káa Jézù tí Bìndi-Mbírì táánò bàkà nètè 'bá mì Mbírì ta njembí wó gbaànjé á go njembí 'Viì mì Bu wó. Káa ndoo a ndâ 'viì mì Mbírì, náa ndoo má cì gúku lá nò. Ndoò delè má kì nô gítí i tí nó náa ndoo kù koɾo có lì mítí nó lá nò.

Bàndò bà wotí tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì

⁷ Tacó éno, kòcò Bèri-mì-Mbírì éno máa,
«Yo wúnó má 'di kòcò Mbírì,

⁸ yo 'ví bàkà ngbútù á go i mì ndâ 'duù tí nó dígísèé
mbe volo mítí Mbírì ta o bà tala ndú mì wó,
si ndú gbí kángáá nga ngoò nó lá.

⁹ Ndâ ká gù yo dígísèé tala bà ñò wotí mì ye,
káa ndú ñò ta ndoo zi' duù-só gî.

¹⁰ Tacó éno, tàkòcò ye táánò gii kpòlo gítí ndâ 'duù tí nó.

Bìndi ye gii 'dè có éno máa,

«Ndâ có gbí njembí ndú 'dáá ká tende.

Ndú ta o 'dáá gî kù co me tí kpokèjì mì ye lá.»

¹¹ Káa ye tí Mbírì gii be tí ye ta kpo tàkòcò éno máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú mítí bàndò bà tèwo ye wálá.» »

¹² Yo kpòlo tí yo, ndâ ná'vindí ye, tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò yo 'ví dù ta vò njembí wó, tí ña vò njembí ñinó mbe si yí 'ví njèè gbí òkò tí ndú ta wu Mbírì nó lá. ¹³ Yo konì tí yo gbí òkò tí yo ta ɾi 'dáá gî. Yo 'ví nì «taàbé» gítí bà konì tí yo gbí òkò tí yo lá, tacó wàa, njembí yo 'ví gbì kàángbá gítí Mbírì 'do gbí tiri mì vò i lá. ¹⁴ Tacó ndoo 'dáá gî a ndâ ka Bìndi-Mbírì, náa ndoo má zèè kpédélé có tí nó náa ndoo táánò ùnje gítí nó tí kpòò yee tí o ku mì ndoo gî nò.

¹⁵ À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Yo má 'di kòcò Mbíri wúnó
yo 'ví bàkà ngbútù á go i mì ndâ 'duù tí nó mbe kpò có mì Mbíri dígísèé
nó, lá.»

¹⁶ A ndâ 'di dígísèé ká 'di kòcò Mbíri káa ndú gii kpò tí mítí wó ta ngbútù gí nó? À dígísèé me ndâ Ìzìriyéli tí nó náa Mòze kaa ndú 'do Másìri nó lá. ¹⁷ Káa tàkòcò Mbíri dígísèé kpòlo a i gítí ndâ 'di ta ndoò zi'duù-só nó? À kpòlo me gítí ndâ mbe bàkà vò i tí nó mbe ci-ciki ta ndi gbí kángáá nga ngòò nó lá? ¹⁸ Káa Mbíri dígísèé be tí wó nó a i ji ndâ 'di, éno máa, ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á mì bàndò bà tèwo yì wálá nó? Yí be tí wó me ji ndâ mbe kpò có lá? ¹⁹ À má éno, ndoo kpónó òò ni gí, máa, bà yee tí bàndò bà tèwo ndú dígísèé kpò ndú gí tacó ndú tee njembí ndú mítí Mbíri lá.

4

¹ À má éno, ndoo kpòlo tí ndoo, tacó bà cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta ndâ ká gù ndoo gítí bà ya ndú gítí bàndò bà tèwo ndú nó cee lá. Káa ndoo má kpòlo tí ndoo lá, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo bà bè gbí bà yee tí bàndò tí nó gí. Tacó Mbíri wúnò bà 'vee gbí nje ndâ 'duù ònó gbí òkò tí yo mbe yee tí bàndò tí nó lá nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ² Ndoò táánò 'di Banga-Ngú-Có go ònìndi ndú, káa ndú 'de i gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ndú 'di nó lá, tacó có tí nó 'de njembí ndú me tí njembí ndâ 'duù ònó mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri nó lá. ³ A ndoo tí ndâ mbe ùnje gítí Banga-Ngú-Có tí nó ká yee tí bàndò bà wotí tí nó náa Mbíri dígísèé ci ndâ ká gù ndoo gítí nó. Tacó kòcò Mbíri éno máa,

«Ye be tí ye ta kpo-tàkòcò gí éno máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú mítí bàndò bà tèwo mì ye gbaànjé wálá.» »

Mbíri 'dè có tí nó si yí cee ta nèté bà suu ndâ i mì wó sàà gí. ⁴ Tacó à cu có gítí bà vò-nje só sili mì gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Mbíri gii tèwo wó ta bà vò-nje só sili 'do tí ndâ nèté mì wó 'dáá gí.»

⁵ À gii cu 'bí káká'i éno máa, Mbíri máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á mítí bàndò bà tèwo mì ye wálá.»

⁶ 'Bí có kpónó a ònó máa, ndâ 'bí 'duù 'ví yee tí bàndò bà tèwo tí nó mì Mbíri nó, lê náa ndâ kpédélé 'duù tí nó táánò mbe 'di Banga-Ngú-Có nó yee ká lá tacó ndú táánò biya bà 'di có mì Mbíri gí nó. ⁷ Tacó éno, Mbíri gii ci cí gítí 'bí o náa yí gii gbí rẹ o tí nó tí «Wúnó.» Bìndi yí gii tuu Dàvidé, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà, ta kòndi o bìndi có tí nó, ta gbèe ndi có tí nó, máa,

«Yo Wúnó má 'di kòcò wó,
yo 'ví bàkà ngbútù lá.»

⁸ Tacó Jòsùwà táánò má tè kùro ndâ Ìzìriyéli yee tí bàndò bà tèwo tí nó náa Mbíri táánò ci ndú gítí nó gí, Mbíri táánò bà ci ndi 'bí ngú o ji ndú wálá. ⁹ À má éno, bàndò bà wotí mì Mbíri náa yí kù kpòlo tí tacó tí ndâ 'duù mì wó nó kuu tí. Bàndò tí nó a rì tí nó tí rì bà wotí Mbíri á bìndi bà suu ndâ i mì wó nó. ¹⁰ Tacó 'duù ònó mbe ya gí bà tèwo wó á mì ndú ta Mbíri gí nó a 'duù ònó mbe cee ta nèté mì wó gí nó. Tacó Mbíri táánò tèwo wó si yí cee ta nèté mì wó gí.

¹¹ À má éno, ndoo te kpo muu, tacó wàa ndoo 'ví yee tí bàndò bà tèwo ndoo. Ndoò te kpo muu tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo 'ví gboo mí ndii ta ngbútù, á go ònìndi ndâ ká gù ndoo dígísèé nó, lá. ¹² Tacó có mì Mbíri a wu có, tí có ònó ta wu jé 'dèè 'do tí lá, mbe kù cu 'duù tí bà 'deeke 'bìli wó ngéé gí gbí òkò ndâ 'bìli á tà'i kà ndii zi nje sizzò gí. Có mì Mbíri a có ònó mbe òò 'bè gbí òkò tí ndâ yúco ta 'vèrè ngéé gbí njembí

'duù tà'i kà ni gî. ¹³ 'Bí i ñinó náa à suu yí súú-suu nó mbe ni bà ngùù tí wó 'do tí Mbířì gî nò wálá. Mbířì ñò ndâ i gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. Ndâ i 'dáá gî kù gbaa tí ndú mí gbí ngbàà řì á mí kùro wó tí Mbířì tí nó náa ndoo 'ví yù gbí ndâ i tí nó náa ndoo bàkà nó 'dáá gî nò.

Jézù tí gbolò Kùro ndâ bu-Mbířì

¹⁴ À má éno, ndoo tee njembí ndoo mítí Mbířì tí kpoò, lê náa gbolò bu-Mbířì mì ndoo tí Jézù, tí 'Viì-mì-Mbířì, bà ba gbí pípìřì ya gí gbířì gî nò. ¹⁵ Tacó gbolò bu-Mbířì mì ndoo tí Jézù me 'duù ñinó mbe kù si tãmuu ndoo ji Gba-vò-i ta o tí nó náa Gba-vò-i má kù paa ta bà a tãmuu ndoo gítí bà bàkà vò i nó lá, tacó Gba-vò-i táánò paa ta yí á go bà paa ta ndoo mì wó kpónó nó gî, káa yí gù kpo nje Gba-vò-i gî.

¹⁶ À má éno, ndoo cì gúku gítí bà yèè ndi ndoo dè gí řègbà jàlambà mì Mbířì lá. Ndoò yèè ndi ndoo dè gítí, tacó wàa yí 'ví ñò ta yè řo ndoo. À delè má gí gítí o mì bà konì tí, yí 'ví bàkà ta nambeè ji ndoo.

5

¹ Áá táánò kù cu 'bì mítí 'duù, bìndi áá gù bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbířì, mbe dù kù bàkà i-Mbířì ta řè mì ndâ 'duù 'do ká gbí òkò tí yo. Nèté mì 'duù tí nó náa à bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbířì nò a bà ci ndâ i-'bì ndâ 'duù, ta bà waa mbelè tacó bà sì muu ndâ vò i mì ndâ 'duù. ² À má éno, 'duù tí nó náa à bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbířì nò 'ví 'vala ta ndâ 'duù ñinó mbe 'di gbí-o lá, gù je ndâ 'duù ñinó mbe gířì'o gî nó, ta pétékè có, tacó yí tí bu-Mbířì delè káa 'duù ñinó ta ndâ 'dóó vò i ñindi wó delè kuu kapí wó. ³ Tacó éno, kózò tí wó tí Kùro ndâ bu-Mbířì 'ví waa mbelè tacó bà sì muu ndâ 'dóó vò i ñindi wó, delè tacó ndâ vò i mì ndâ 'duù. ⁴ 'Duù bàkà tí wó tí Kùro ndâ bu-Mbířì ta kpéétí wó lá. A Mbířì ká kù cu 'bì wó mítí 'duù, máa yí dù tí Kùro ndâ bu-Mbířì, á go bà cu 'bì wó mítí Àronì, máa yí dù tí Kùro ndâ bu-Mbířì dígísèé nò.

⁵ À kpéétí káa Bìndi-Mbířì, áá táánò me káa yí ká ki tí wó pí jàlambà 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó ta kpéétí wó éno máa, yì a Kùro ndâ bu-Mbířì nò, lá, a 'duù tí nó mbe 'dè có ji yí éno máa,
«Wò a 'Viì mì ye, ye wúnó gí tí Bu lo gî.»

⁶ 'Bí kòcò 'duù tí nó ji yí káká'i éno máa,
«Wò bà dù tí bu-Mbířì dúú bà ya tí á go ñindi Mèlèkizédèkì.»

⁷ Si Jézù táánò kù 'vala muu to tí nó, nó, yì gù 'deke tí wó ta ngo-řo tà řo wó ta kòcò wó ngéé gí yaà á ji Mbířì, tí 'Duù tí nó ta wotí bà 'vala yí 'do 'bì ku a kuu tí wó nò. Káa Mbířì gù ñò yè řo wó, tacó yí táánò a mbe si Mbířì tí i. ⁸ Yí kpéétí káa 'Viì mì Mbířì, bà kònò sé'i gù je muu ji yí tacó bà dù tí mbe 'di có gî. ⁹ Mbířì mâ gù yù yí ngbóó gî, yí gù dù tí řèngbó 'válá ji ndâ mbe kù 'di có mì wó, ¹⁰ tacó Mbířì gù bàkà yí tí bu-Mbířì go Mèlèkizédèkì.

Yo 'ví ne 'do tí kpokèjì mì Mbířì lá

¹¹ Ndâ có mì ze me mbè tacó bà 'dè gítí có bà dù Bìndi-Mbířì tí Kùro ndâ bu-Mbířì á go ñindi Mèlèkizédèkì nò kuu mì ze, káa bà 'dè gbí ndú mì ze ji yo kpóló-kpolo, tacó bà ya có gí gbí muu yo kpóló-kpolo. ¹² Tacó a yo kùtáá ká bà dù tí ndâ mbe nìbà i ji ndâ 'duù, káa à gù dù ndí a yo kpónó ká kù gù pà 'duù, wàa yí 'ví 'bìtá bà nìbà có mì Mbířì ji yo á 'do řèngbó káká'i. À tí yo a go bà no kí, go bà zò i tí yo wálá. ¹³ Tacó 'duù ñinó mbe kù no kí nó ñò kpokèjì gítí bà dù jáá kùro Mbířì ni lá, tacó yí a dó 'viì. ¹⁴ À

kù zò i a ndâ 'duù ònó mbe kù tì bà zò i gî, tí ndâ 'duù ònó mbe kù 'viiki gbí có tacó bà ò 'bè gbí òkò tí ndâ tó i, ta vò i nò.

6

¹ À má éno, ndoo kpónó 'ví koṛo có go i mì ndâ 'duù ònó náa gbí d̀̀i ndú yù gî nò. Ndoosì bà dù kù 'viiki káa gbí ndâ kpédélé có tí nó náa àa táánò nìbà ndú jì ndoo gítí B̀̀ndi-Mb̀̀rì nó mí to. Ndâ có tí nó náa àa táánò nìbà ndú jì ndoo éno máa, ndoo 'visì muu ndoo 'do tí bà bàkà ndâ i ònó mbe kù ya ta ndoo gí nje ku nó gî, wàa ndoo 'ví tee njembí ndoo mítí Mb̀̀rì; ² ta có gítí bà caka tí, ta bà je wotí, g̀̀i je có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, ta có gítí ndòngbú bà waa có ngbé lá nò. ³ Ndoosì bà koṛo có go i mì ndâ 'duù ònó náa gbí d̀̀i ndú yù gî nó gî, náa Mb̀̀rì má ùnje gî nò.

⁴ Káa à má gítí ndâ 'duù tí nó náa ṛo ndú táánò njaanga gî, ndâ 'duù tí nó mbe tala líkí i-nambeè tí nó mbe g̀̀i 'do mì Mb̀̀rì nó gî, ndâ 'duù tí nó náa B̀̀rì-m̀̀i-Mb̀̀rì je wotí jì ndú gî, ⁵ ndâ 'duù tí nó mbe ò tó i mì có mì Mb̀̀rì nì gî, ndú delè g̀̀i ò ndâ wotí b̀̀ndi ku nì gî nó, ⁶ ndâ ṛa ndâ 'duù tí nó má caka 'bì ndú 'do gbí ndâ i tí nó jéé gî, bà 'visì muu ndú ndí gítí bà co tí kpokèjì mì Mb̀̀rì káká'i a cèe «pàrà-nguù-kpò-diigba.» Wotí mì ndú gítí bà dele ndi ndú g̀̀i gítí kpokèjì mì Mb̀̀rì káká'i wálá, lè náa ndú ùnje gítí bà gbì 'Viì-m̀̀i-Mb̀̀rì mítí njèèkpè mù gî, ndú delè g̀̀i ùnje gítí bà ṛonoko yí mí kùṛo ndâ 'duù gî nò. ⁷ Tacó to mbe njù ngo mù tí nó mbe kù nì mítí, b̀̀ndi ndâ ṛa tí nó náa ndâ 'duù jì mítí nó g̀̀i bàkà jì ndú gî nó, a to ònó náa Mb̀̀rì cù 'dè ngo cù wó mítí gî. ⁸ Káa to ònó mbe kù kù ndâ bè kperè ta zibàmù nó, a to mbe dooko ta bà ì njà mítí mì Mb̀̀rì gí. Ndòngbú ká tacó bà jì ta ṛa to tí nó delè káa wu.

⁹ Ze kpèti má 'dè ká éno, bà òndi yo kpòò káa bà tó, ndâ tó 'duù mì ze. Gúku gbí njembí ze gítí yo wálá; yo a ndâ 'duù mì 'válá. ¹⁰ Tacó Mb̀̀rì me mbe 'boo 'duù, wàa yí 'ví neke tí ta ṛo wó 'do tí bà zeke ndâ tó nèté mì yo, ta tó bà zè tí tí nó náa yo táánò zè ta ndâ 'duù mì wó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gî ta ṛè wó nó lá. ¹¹ Káa có ònó kpónó gbaànjé gbí njembí ze nó éno máa, yo 'dáa gî 'ví bàkà nèté ta go nèté tí nó tí yo yee tí ndòngbú o tí nó náa yo 'de i tí nó náa yo kù koṛo có l̀̀i mítí nó gî. ¹² Yo dù tí ndâ mbe kpó lá, yo mèlè b̀̀ndi ndâ 'duù tí nó mbe 'de i tí nó náa Mb̀̀rì táánò cì ndâ 'duù gítí nó 'do gbí bà tee njembí ndú mítí Mb̀̀rì, g̀̀i je bà dù ndú tí ndâ mbe kpácà nò.

Yà-cí-cì mì Mb̀̀rì kpilì lá

¹³ Ta o tí nó náa Mb̀̀rì táánò kù cì tí ta Àbìráámò nó, yí ta o tí nó be káa 'dóo tí wó tí Mb̀̀rì jì Àbìráámò, tacó 'bí 'duù mbe me gbolò ndii yí tí Mb̀̀rì g̀̀i tacó wàa yí 'ví be ta tí 'duù tí nó jì Àbìráámò nó wálá. ¹⁴ Tacó éno, yí g̀̀i be tí wó jì Àbìráámò éno máa, «Ye bà cù 'dè ngo cù mítí lo ta njembí ye gbaànjé ta bà je ndâ 'viì jì wò me mbè.» ¹⁵ Àbìráámò táánò g̀̀i dù kpécè kù ù ndi i tàkò cì tí nó náa Mb̀̀rì cì ta yí nó, yee tí o tí nó náa yí g̀̀i 'de gî. ¹⁶ Ndâ 'duù kù be tí ndú a i ta ṛè 'duù ònó tí kpóló-kpòlo 'duù mì ndú nò. Có má gbí òkò tí ndâ 'duù, à kù ò yúco a i 'do tí bà be tí ndú. ¹⁷ À má éno, tacó go bà je kponje 'do nje ndâ 'duù tí nó náa Mb̀̀rì dígísèé cì ndú máa yí jé 'visì muu yí lá nó, mà g̀̀i gí gítí Mb̀̀rì gî, yí g̀̀i be tí wó jì ndú. ¹⁸ Yí bàkà éno, tacó wàa à 'ví dù kuu tí a ndâ i sósò'ò, náa bà 'visì ndú a cèe «pàrà-nguù-kpò-diigba», tacó wàa ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe fa ngèlè vò i gí gí mì yí nó 'ví 'de ta wotí gítí bà koṛo có l̀̀i mítí cì tí nó náa yí cì ta ndoo nò. ¹⁹ I tí nó náa ndoo kù koṛo có l̀̀i mítí nó ká kù si lílì ndoo 'ví

dù tí ndoo. Nìnò a i nìnó mbe ya ngéé gí kapí ngbùngbù á tà'i 'bá-Mbíri á gbíri, ²⁰ gítí bàndò tí nó náa Jézù ya gítí tí kpédélé 'duù tacó tí ndoo nò. Jézù ya gí mì Mbíri á kapí ngbùngbù tà'i 'bá-Mbíri tacó yí gí tí Kùro ndá bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì dúú bà ya tí gí.

7

Bu-Mbíri tí nó tí Mèlèkizédèkì nò

¹ Mèlèkizédèkì tí nó tí gbolò gba Sàlémì, delè tí bu-Mbíri tí nó tí mbe kù bàkà i jì Mbíri tí nó mbe kù dù ngéé gbíri nó táánò gù ya gí kùro Àbiráámò ta o bà dele ndi Àbiráámò 'do bà mì ndá kpo-kpò gba gbí gó. Ndú mà gù 'de tí ndú gí, Mèlèkizédèkì gù cù 'dè ngo cù wó mítí Àbiráámò.

² Bìndi Àbiráámò gù ruka bà i mì Mbíri 'do tí ndá ña i tí nó náa yí zèè 'do gbí gó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, bìndi yí gù kaa jì Mèlèkizédèkì. Kpédélé gbí rẹ̀ tí nó tí Mèlèkizédèkì nò éno máa, yí a gbolò gba nìnó mbe kù co ká tí jáá kpokèjì mì Mbíri. Gbí nìnó tí Mèlèkizédèkì tí gbolò gba Sàlémì nó éno máa, Mèlèkizédèkì a gba mbe kù zogo ndá 'duù mì wó ta 'dè njembí wó. ³ Mèlèkizédèkì a 'duù nìnó náa à 'di tà-ká-tà gítí bu wó lá, à 'di tà-ká-tà gítí nawu wó lá, à delè 'di tà-ká-tà gítí ndá ká gù wó lá. Rẹ̀ngbó wó wálá, ndòngbú wó delè wálá, káa yí kù dù tí bu-Mbíri go 'Viì-mì-Mbíri nó ká dúú bà ya tí .

⁴ 'Dakò tí nó tí Mèlèkizédèkì nò táánò bà dù me 'dé gba lá, lê náa a Àbiráámò tí rẹ̀ngbó ndá Ìziriyéli 'dáá gí táánò ká gò i-Mbíri á jì yí gí nò. ⁵ À cu mí gbí wáràgà mì Mòze éno máa, ndá 'viì-gù Lévi tí ndá bu-Mbíri 'ví gò i 'do mì ndá ná'vindí ndú, náa ndú káa ndá 'viì-gù Àbiráámò go ndú. ⁶ Káa 'dakò tí nó tí Mèlèkizédèkì náa rẹ̀ngbó wó 'do me tí Àbiráámò lá nó táánò gò i a i 'do mì Àbiráámò. Bìndi yí gù cù 'dè ngo cù wó mítí Àbiráámò tí 'duù tí nó náa Mbíri táánò ci yí nò. ⁷ Có nìnó ta kponje á gítí ngé gí wálá nó a nìnó máa, a kpo 'duù ká kù cù 'dè ngo cù wó mítí ndá 'viì tàkò wó. ⁸ 'Bí có mbe gù dù káká'i a nìnó máa, ndá bu-Mbíri tí nó mbe kù gò i 'do mì ndá 'duù nó, a ndá 'duù náa à jò ndú jì ku nò. Káa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mèlèkizédèkì kù 'vala ká dúú bà ya tí . ⁹ Lévi tí rẹ̀ngbó ndá bu-Mbíri tí nó náa ndá Ìziriyéli táánò kù gò i jì yí nó, táánò gò i jì Mèlèkizédèkì gí. Yí kpétí má gò ta 'bì wó lá, i tí nó náa Àbiráámò tí mbe jò ña ndá Ìziriyéli táánò gò jì Mèlèkizédèkì si a jò yí tí Lévi lá nó sì muu ndá 'viì gbí yí wó tí Àbiráámò 'dáá gí dúú kù ya tí . ¹⁰ Tacó pàrà wó tí Lévi táánò ta o bà 'de tí ndá gù wó Àbiráámò ta Mèlèkizédèkì nò kuu gbí kongoo gù wó Àbiráámò.

¹¹ Mbíri táánò lê má bàkà ndá Ìziriyéli tí ndá 'duù nìnó ta bà lê tí ndú wálá nó a i 'do gbí có mì ndá bu-Mbíri, tí ndá 'viì kòtí Lévi, tacó nìnó táánò a rẹ̀ngbó bà tuu Mòze mì Mbíri ta ndá có mì wó tí Mbíri jì ndá Ìziriyéli ká nò, gbí nderè bà bàkà ndá 'bí ngú bu-Mbíri nìnó á tí ndá kòtí Mèlèkizédèkì si ndá kòtí Àronì nó mí to 'ví dù a yè? ¹² Tacó à má 'visì ña ndá bu-Mbíri gí, à delè 'ví 'visì ndá có mì Mòze gí. ¹³ Tacó ña Mbe tí ndoo, tí 'Duù tí nó náa à kù 'dè ndá có tí nó gítí wó nó, tende. 'Bí 'duù gbaànjé 'do njekèjì mì ndú mbe dù tí bu-Mbíri jé táánò wálá. ¹⁴ Tacó ndá 'duù 'dáá gí ñò ni ngbàrángà'i gí máa, Mbe tí ndoo táánò a 'Viì kòtí Júdaà. Káa Mòze táánò 'dè có ta rẹ̀ bà dù 'bí 'duù tí bu-Mbíri 'do gbí òkò tí ndá 'viì kòtí Júdaà jé lá.

'Bí bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì

¹⁵ 'Bí có ta kponje gítí wálá a ñinó máa, 'bí ngú bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì kpónó 'vanda gí gbí ngba'o gí. ¹⁶ Ngú bu-Mbíri tí nò 'vanda me 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó ta rëngbó ndú 'do tí ndâ bu-Mbíri á go có mì Mòze nó lá. Yí gí tí bu-Mbíri ta wotí mì 'válá tí nó mbe cee lá nò. ¹⁷ Tacó à cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,
«Wò bà dù tí bu-Mbíri dúú bà ya tí ,

á go i mì Mèlèkizédèkì.»

¹⁸ Tacó à kpónó mò ká có tí nó táánò mì Mòze nó gí nje seè gí, tacó wotí kpónó cee 'do tí có tí nò gí, delè tacó gbí có tí nò kpónó bàkà nèté ta ndâ 'duù lá. ¹⁹ Có mì Mòze lê má cee bà lê tí 'duù lá, 'bí cèe có mbe si ndoo 'ví koro có gí kuro mbe zèè bàndò bindi có mì Mòze kpónó gí gí. Có tí nò a có mbe yèè ndoo dè gítí Mbíri.

²⁰ 'Bí có a có bà see tí Mbíri. Mbíri táánò jé see tí wó ta o bà bàkà ndâ bu-Mbíri ñinó kuro nó lá. ²¹ Káa ta o tí nó náa yí kú giì bàkà ta Jézù tí bu-Mbíri nó, Mbíri giì see tí wó jì yí éno máa,
«Mbíri see tí wó gí,

yí jé gítí bà 'visì muu wó wálá.

<Wò bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí .> »

²² A bà see tí Mbíri nò ká bàkà Jézù tí mbe 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri gbí bà njù mùkà tí nó náa Mbíri njù ta ndâ 'duù mbe ñikì ndii ñinó kuro nó gí nò.

²³ Muu ndâ bu-Mbíri tí nó táánò kuro nó me mbè tacó ndú táánò a ndâ 'duù náa ku si ndú 'ví dù á nje nèté mì ndú lá. ²⁴ Káa Jézù bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí , tacó yí kú 'vala ká dúú bà ya tí . ²⁵ Á má éno, wotí kuu tí wó tacó bà 'vala ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe yèè ndi ndú dè gí rëgbà tí Mbíri mì wó nò, lê náa yí kú 'vala ká dúú bà ya tí tacó bà 'deke tí wó jì Mbíri tacó tí ndú nò.

²⁶ Á 'vii ta ndoo éno máa, 'duù tí nó tí Kuro ndâ bu-Mbíri mì ndoo nó 'ví dù tí 'duù ñinó náa Mbíri kaa yí mò gí mì wó tí Mbíri gí nò, tí yè ta vò i mì wó wálá. Yí 'ví dù tí 'duù ñinó ta ngbáràngà njembí wó, náa ndâ mbe kú bèè ro Mbíri e zì ndú mítí wó lá, náa Mbíri te yí ya tí ngéé gí yaà gí tàngbó rì gí. ²⁷ Nèté mì wó ta bà waa mbelè jì Mbíri ta rì 'dáá gí á go ñindi ndâ 'bí Kuro ndâ bu-Mbíri, náa ndú kú waa mbelè ta rì 'dáá gí, tacó bà làyì ta ndâ 'dóó vò i mì ndú má kózò gí, bindi ndú giì waa 'bí tacó bà làyì ta ndâ vò i mì ndâ 'duù nó, wálá. Yí waa mbelè jì Mbíri ká ta bà gbaànjé tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nó náa yí ù ta nje gítí bà cì yí nò. ²⁸ Ndâ 'duù tí nó náa à dígísèè bàkà ndú tí ndâ Kuro ndâ bu-Mbíri go có mì Mòze nó 'dáá káa ndâ 'duù ta bàndò bà di ngo tí ndú kuu tí , káa có tí nó náa Mbíri giì cì ta bà see tí wó bindi có mì Mòze nó giì bàkà 'Vii-mi-Mbíri tí 'duù ñinó ta bà lê tí wó wálá nó ngbé.

8*Jézù tí Kuro ndâ bu-Mbíri mì ndoo*

¹ Gbí có tí nó kpónó náa ndoo kú 'dè nó éno máa, 'duù tí nó tí Kuro ndâ bu-Mbíri mì ndoo nó kuu pí jàlambà mì wó mò gí gbí kù'bì mì Mbíri tí gbolò gba ngéé gbíri. ² Yí a mbe kú bàkà nèté gbúú-gbuu á tà'i tí bàndò tí nó náa a te kára-Mbíri mítí , á tà ndúúrù tí nó náa à káa 'dóó Mbíri ká tò ta 'bì wó nò.

³ Tacó nèté mì ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ Kuro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdéya nó 'dáá gí a bà cì ndâ i-nambeè tí nó náa ndâ 'duù gò jì

Mbíri nó á mí bàndò mì Mbíri, gii je bà waa mbelè ji Mbíri. Tacó éno, i tacó bà ci ji Mbíri delè kuu tí á mì Kùro ndâ bu-Mbíri tí nó tí Jézù nò. ⁴ Yí kùtàá má a 'duù náa yí kpónó kuu muu to tí nó, yí bà dù tí bu-Mbíri ngé gí wálá, lè náa ndâ bu-Mbíri tí nó mbe kú ci i ji Mbíri go có mì Mòze nó kuu tí nó. ⁵ Káa yí kpèti má dù tí bu-Mbíri muu to tí nó lá, á me có lá, tacó ndâ i tí nó 'dáá náa ndâ bu-Mbíri kú bàkà ji Mbíri muu to tí nó, nò káa bà mèlè ndi ndâ yúco i tí nó gbíri nò; a káa tàzo ndú sínò, tacó ta o tí nó táánò náa Mòze kú gii bàkà có bà tò nduúrù ji Mbíri nó, Mbíri gii 'dè có ji yí kpòlo ngé ma, éno máa, «Koro muu lo máa, wò 'vi tò nduúrù tí nó jé ká go ñinó náa ye táánò ka bà ji wò pí gú nò.» ⁶ Káa wotí tí nètè bà dù bu-Mbíri tí nó náa Mbíri je ji Bindi-Mbíri nó ndii wotí tí nètè tí nó táánò náa ndâ ká bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà kú bàkà nó gí. Tacó ngú mùkà tí nó náa Mbíri njù ta ndâ 'duù, náa yí kú nò gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri gbí ká có nó a kpóló-kpòlo ña bà njù mùkà mbe ndii ká ñinó kùro nó gí, tacó Mbíri ci ndâ 'duù gítí 'bí i mbe ñikì ndii ndâ i ñinò sàà nó gí gbí bà njù ngú mùkà tí nó.

⁷ 'Bí i táánò mbe gboo 'do gbí bà see kpédélé bà njù mùkà ñizó má wálá, Mbíri táánò bà dele ndi wó gí bà njù bà só ñinó wálá. ⁸ Tacó Mbíri gii 'de kpokèji mì ndâ 'duù mì wó lókó-loko ta o tí nó náa yí 'dè ta có éno máa: «Kòcò ye tí Mbíri ji yo éno máa,

yo kpòlo tí yo!

Tacó o tí nó wúnò ká kèji,

o tí nó náa ye kèji gí bà njù ngú mùkà ta ndâ kòtí Ìzìriyéli,

gii je ndâ kòtí Júdáà nò.

⁹ Mùkà tí nó náa ye kèji gí bà njù ta ndú nò

bà dù me go ñinó náa ye táánò njù ta ndâ ká gù ndú

ta o bà zèè 'bí ndú mì ye kú ja ta ndú 'do Mási ri nó, lá.

Ndú táánò gii ne 'do tí kpokèji bà see mùkà tí nó gbí òkò tí ze ta ndú nó gí.

Tacó éno, ye delè gii bè ndú gí.

¹⁰ Kòcò ye tí Mbíri éno máa,

ye káká'i bà 'dè ndâ có mì ye mí gbí tù ndâ 'viì kòtí Ìzìriyéli

ta o tí nó náa ye wúnò bà gí tí gí bà njù ta ngú mùkà ta ndú nò.

Ye ta o tí nó bà cu ndâ có mì ye mí gbí njembí ndú.

Ye kèji gí bà dù tí Mbíri mì ndú,

bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.

¹¹ 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú káká'i bà tùbà tí ye tí Mbíri

ji ndâ 'bí ka wó 'viì-'bá wálá;

'bí 'duù gbí òkò tí ndú delè bà tùbà tí ye tí Mbíri

ji ndâ ná'vìndí wó wálá,

tacó ndú 'dáá gí bà ñò ye ni gí,

ndâ kpo-kpò 'duù ta ndâ táangbà 'duù mì ndú gbí òkò tí ndú 'dáá gí

bà ñò ye ni gí.

¹² Tacó ye kèji gí bà ñò yè ro ndú me gbolò

ta ndâ lókó-loko kpokèji mì ndú nò.

Ye káká'i bà zèè có gítí ndâ vò i mì ndú mí gbí njembí ye wálá.»

¹³ Gbí bà 'dè có mì Mbíri gítí bà njù ngú mùkà ta ndâ 'duù nò éno máa, yí ñò kpédélé ñinó gí tí ká gí. Káa i ñinó mbe me ká gí mbe kú gbí káa muu wó nó dooko gítí bà ndii 'do ro ri gí.

9

'Bá bà ùlù Mbíri muu to tí nó, ta ñinó gbíri

¹ Gbí o kpédélé bà njù mùkà tí nó nàa Mbíri táánò njù ta ndâ 'duù nó, ña kpokèjì bà bàkà i-Mbíri mì ndâ 'duù kuu tí. Bàndò bà bàkà i-Mbíri mì ndâ 'duù muu to tí nó ta o tí nó delè táánò kuu tí. ² Ndâ 'duù ta o tí nó tò ndùúrù jì Mbíri, bìndi ndú gii njèè gbí tà'i ndùúrù tí nó sósò'ò ta ngbùngbù. Ndú gii bàkà bàndò bà tù wu, ta tùkà, ta bàndò bà ci kò jì Mbíri, á mí tà'i ñinó mbe mò gí njekèjì nàa ndú kù nì mítí a Bàndò-mi-Mbíri nò. ³ Bìndi à gii dù mò gí kapí ngbùngbù gí tà'i kùro kà a 'bí ndùúrù, tí bàndò nàa ndú kù nì mítí a Bàndò-bà-dù-Mbíri. ⁴ À kù dù á tà'i bàndò bà dù Mbíri nò a ká'i bà gbo ngúwu dì jì Mbíri nàa à bàkà 'do tí dâ'bì, gii je Gbùúkuṛu nàa à gba tí 'dáá gí ta dâ'bì, nàa à kù dù gbí a ndâ pápáákà dí tí nó sósò'ò nàa Mbíri táánò cu ndâ có mì wó muu'bì mítí ndú nó, gii je ká'i mánà, gii je mù-kóró tí nó mì bu-Mbíri tí nó tí Àróni táánò mbe tù dó kpà nò. ⁵ À gii kaa mí yaà á muu Gbùúkuṛu tí nó a ndâ sùrà ndâ 'bí ña i nàa muu ndú a muu 'duù, káa sè dii ndú a dii nó, káa à tí ndú a ndâ mbíri go ndâ basìli mì Mbíri nò. O mì ye kpónó gítí bà 'dè có gítí ndâ i tí nó léé éno wálá.

⁶ Ña kpokèjì bà bàkà i-Mbíri mì ndâ 'duù gbí o tí nó táánò éno: Sè ndâ 'bí bu-Mbíri ta o 'dáá gí kù ya gí bà bàkà i-Mbíri mí tà'i ñinó mbe mò gí njekèjì ndùúrù, nàa à kù nì mítí a Bàndò-mi-Mbíri nò. ⁷ À káa Kùro ndâ bu-Mbíri ká kù ya mò gí tàngbó, kapí ngbùngbù ta bà gbaànjé gbí ndoo gí bà ci mbelè jì Mbíri, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ 'dóó vò i mì wó tí mbe waa mbelè, gii je ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nó nàa yí waa mbelè tí nó muu ndú nò. ⁸ Bèri-mi-Mbíri kù tubà gbí ña kpokèjì tí nó éno máa, bàndò bà bàkà i-Mbíri ñinó mbe dù mò gí njekèjì á tà ndùúrù nó má ká kuu bàndò mì wó, gbí éno máa, kpokèjì bà ya gí mì Mbíri njaanga tí kálásè. ⁹ Bàndò bà bàkà i-Mbíri tí nó mbe dù mò gí mì njekèjì á tà ndùúrù nó, a mbó tacó bà tubà jì ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù 'vala muu to tí nó nó éno máa, ndâ 'bí i-nambee ta ndâ mbelè ndâ nó tí nó nàa ndoo kù waa jì Mbíri nó bàkà njembí ndoo tí ndâ ngbárángà i yee tà lá. ¹⁰ Ndú kù bàkà nèté ká ta ndâ i-zó-zò, ta ndâ i-njú-njú, gii je ndâ 'bí mbè ndâ 'bí tende ña kpokèjì bà bàkà ndâ i tí ndâ ngbárángà i, ta ndâ có gítí dii ndoo cuki, yee tí o bà zèè to tí nó mì ngú có mì Mbíri.

¹¹ Káa Bìndi-Mbíri gí a i tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ tó i tí nó mbe gí sàà gí nò. Ndùúrù tí nó nàa yí kpónó kù bàkà nèté tà nó me gbolò ndii ñinó nàa ndâ 'duù ká tò ta 'bí ndú nó gí, bà lê tí delè wálá, à delè me i 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó nàa Mbíri suu ndú muu to tí nó nó lá. ¹² Bìndi-Mbíri táánò rì gí tà ndùúrù á gí bàndò tí nó nàa Mbíri bàkà tí 'dóó bàndò mì wó tí Mbíri gí nó ká ta bà gbaànjé ngbé. Yí delè te ta yí ta o bà rì yí gí ká nó me mbelè ndâ bee, ta mbelè ndâ dii mò'dú tacó bà ci jì Mbíri lá. Yí te ta yí káa 'dóó mbelè wó tacó bà sè ta tàkò 'valá ñinó mbe cee lá nó jì ndoo. ¹³ Tacó à lê má kù va mbelè ndâ bee ta mbelè ndâ dii mò'dú, ta mbúlùwu ndâ ngbú dii mò'dú mítí ndâ 'duù a i tacó bà si gbí dii ndú 'ví dù niki maa, ¹⁴ wàa mbelè Bìndi-Mbíri nàa yí ci jì Mbíri, tí i-cí-ci ta bà lê tí wálá, ta wotí mì Bèri tí nó mbe cee lá nó 'ví dù kù bàkà mí gbí njembí ndoo a 'dé nèté tacó wàa ndoo 'ví 'visì tí ta muu ndoo 'do tí bà bàkà ndâ ku nèté gítí bà bàkà nèté jì Mbíri tí nó tí wu Mbíri nó lá?

¹⁵ À má éno, Bìndi-Mbíri a mbe see mbelè tí nó nàa Mbíri táánò njù ta ndâ 'duù nò. Tacó wàa, Mbíri 'ví cù tí ta 'dè ngo cù wó mítí ndâ 'duù tí nó mì wó nàa yí tí Mbíri tè'è tí ndú nó dúú bà ya tí, á go cí tí nó nàa yí tí Mbíri ci ta ndú gítí bà dù ndú tí ndâ 'viì-nje-wu mì wó dúú bà ya tí nó.

Àá táánò a bà cì 'duù ká 'vala ndâ 'duù 'do gbí có tàkò bà gbètèkè kpédélé mbelè tí nó náa Mbířì táánò nǹ ta ndú nò.

¹⁶ Káa có lê má yee gbí ngo nje ku gí, kózò tí ndâ 'duù bà řu káa ndi kòcò ngo nje ku. ¹⁷ Tacó 'duù má 'dè có máa, yí má cì gí, à 'ví bàkà éno, ndâ 'duù kù řu káa ndi ngo nje wó nó á bìnđi bà cì yí. ¹⁸ Nǹno a nderè có tí nó, náa à kpétí káa kpédélé có tí nó náa Mbířì táánò toko ta ndâ 'duù nó, áá táánò dù tí có ká ta bà waa mbelè gítí nó ká nó. ¹⁹ À delè nó káa gbí có tí nó náa Mòze táánò má gii túbà ndâ i nǹno náa à tí tacó bà bàkà nó ji ndâ 'duù 'dáá gí cee gí, yí gii yee mbelè ndâ di mò'dú ta mbelè 'vii-di bee mì gbí ká'i, yí gii tò ngo mí gbí, bìnđi yí gii ẹre kpâ-kpondí ta bí-bi wú bòngò náa à gò 'do tí se tí ndâ nó, bìnđi yí gii va ta mbelè tí nó cee tí ndâ 'duù 'dáá gí, gii je tí wáràgà mì Mbířì. ²⁰ Ta o tí nó náa yí kù va tí ta mbelè tí nó mítí ndâ 'duù, ta tí wáràgà mì Mbířì nó, yí kù see nje wó éno máa, «Nǹno a mbelè tí nó náa Mbířì toko có ta yo mí pí, náa yí gii 'dè có ji yo éno máa, yo 'ví kpolo tí có tí nó nó ká nò.» ²¹ Bìnđi yí gii va mbelè ta ndi tí ndùúrù mì Mbířì, gii je tí ndâ ká'i bà bàkà i-Mbířì 'dáá gí. ²² Ndâ i 'dáá gí kù dù tí ndâ i-řo-'bá mì Mbířì ká ta bà waa mbelè. Mbelè má yee tí to lá, Mbířì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù lá.

Bìnđi-Mbířì tí gbolò i-cí-ci ji Mbířì

²³ Bà waa mbelè nó táánò a kpóló-kpolo i ngé ndii gí tacó tí ndoo. Tacó nǹno táánò a kpokèjì bà bàkà ndâ i muu to tí nó mì ndoo tí i-řo-'bá á go ndâ i gbířì. Káa ndâ i nǹno gbířì nó gí tí ndâ i-řo-'bá 'do gbí bà waa mbelè nǹno mbe nìkì ndii ndâ nǹno náa ndoo kù waa muu to tí nó nó gí. ²⁴ Tacó Bìnđi-Mbířì táánò řì me gí tà ndùúrù tí nó náa a ndâ 'duù ká tò ta 'bì ndú ji Mbířì tacó bà nò ta cè kózò tí cèe ndùúrù tí nó mì Mbířì á gbířì nó, lá. Yí táánò ya a i gí gbířì. Yí kpónó kù tì muu ndoo kùro Mbířì á gbířì kà. ²⁵ Yí táánò cì tí wó ji Mbířì nó me 'vìlì-'vìlì, go bà ya ndâ Kùro ndâ bu-Mbířì ta ndoo 'dáá gí gí Bàndò-bà-dù-Mbířì á tà ndùúrù nó lá. ²⁶ Tacó Bìnđi-Mbířì táánò má nó gí bà cì tí wó ji Mbířì ta bà me mbè á 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó, yí táánò bà kònò sé'i ta bà me mbè. Káa yí gii gí ká ta bà gbaànjé ngbé, gí nje o tí nó gí bà tořo ndâ vò i mì ndâ 'duù ta bà cì mbelè wó ji Mbířì. ²⁷ Mbířì cu ku mì gbí tú ndâ 'duù 'dáá gí, máa, ndú 'dáá gí bà cì ta bà gbaànjé ngbé, má kózò gí, yí 'ví gii waa có mítí ndú. ²⁸ Bìnđi-Mbířì delè táánò cì mbelè wó ji Mbířì ká ta bà gbaànjé, tacó bà tořo ndâ vò i mì ndâ 'duù me mbè. Bìnđi-Mbířì bà delè ndi wó káká'i gí gí muu to tí nó bìnđi bà cì mbelè wó ji Mbířì nó me ká kpòò gí gbí nètè bà tořo ndâ vò i mì ndâ 'duù lá. Yí bà gí gbí nǹno a i tacó bà 'vala ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù ù ndi wó léngé-linge nò.

10

¹ Tacó có mì Mòze káa có gítí ngo muu ndâ tó i tí nó náa Bìnđi-Mbířì kèjì ta ndú ji ndoo nò. À me có mbe túbà ndâ tó i tí nó gbàřájàá éno lá. À delè me có nǹno mbe cee bà lê tí ndâ mbe kù bàkà i-Mbířì ta síí gbí wálá ta ndoo 'dáá gí nó lá. ² Àá táánò má me éno lá, ndú táánò bà si bà waa mbelè ji Mbířì mí to gí? Àá táánò má tořo ndâ vò i mì ndâ mbe kù bàkà i-Mbířì nó ta bà gbaànjé ngbé gí, có gítí vò i kùtàá bà dù gbí njembí ndú káká'i wálá. ³ Káa mbelè tí nó náa ndú kù waa ta ndoo 'dáá gí nó kù 'va mbi ndú gítí ndâ vò i tí nó náa ndú bàkà gbí ndâ ndoo tí nó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ⁴ Tacó mbelè ndâ di mò'dú, ta mbelè ndâ di bee me ndâ i mbe tořo ndâ vò i mì ndâ 'duù gbaànjé lá.

⁵ Tacó éno, ta o tí nó náa Bìndi-Mbírì táánò kù gí tí gí muu to tí nó nó, kòcò wó náa yí 'dè nó éno máa,

«Go bà waa mbelè táánò tí lo tí Mbírì wálá,
go bà ci cù delè tí lo wálá,
káa wò giì je ji ye a kùuyù diì ye.

⁶ Líkí gbí bà doo i-cí-ci táánò tí lo wálá,

líkí gbí bà waa mbelè tacó bà toṛo vò i delè tí lo wálá.

⁷ Bìndi ye giì 'dè có éno máa, «Nò ye kuu nô!

Ákoo Mbírì, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo,

á go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì lo nó gí.» »

⁸ Ta o tí nó náa Bìndi-Mbírì 'dè ta có éno máa, «Go bà waa mbelè tí lo wálá, go bà ci cù tí lo wálá, go bà doo ndâ kùuyù nò tí ndâ i-cí-ci tí lo wálá, líkí gbí ndâ i tí nò delè 'dáá gí tí lo wálá,» nó, ndâ 'duù kù bàkà ndâ i tí nò ta o tí nò go có mì Mòze. ⁹ Bìndi yí tí Bìndi-Mbírì má giì 'dè 'bí có éno máa, «Nò ye kuu nô, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo gí nó» yí mò nò a ká có 'do gbí kudu gí ji ngú có. ¹⁰ A có tí nó mì Mbírì náa Bìndi-Mbírì ùnje gítí bà bàkà go yí nò ká kaa ndoo mò gí mì Mbírì 'do gbí bà ci i tí nó mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, náa yí ci ta diì wó ji Mbírì ta bà gbaànjé ngbé nô.

¹¹ Ndâ bu-Mbírì 'dáá gí kuu nje nèté mì ndú, ndú kù bùù gbí ndi bà ci gbèe mbelè tí nó ta 'bí i jé gbí mbe kù toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù wálá nô.

¹² Káa Bìndi-Mbírì ci mbelè wó tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù ká ta bà gbaànjé cuki, bìndi yí giì ya gí bà ki tí wó to gbí kù 'bì mì Mbírì ngbé. ¹³ Yí kpónó kuu ká kù ù ndi o bà bàkà ndâ mbe kù jòò gbí có ta yí mì Mbírì á tí ndâ i-tà-tàmà mì wó. ¹⁴ Tacó gbèe i tí nó náa yí ci nó bàkà ndâ 'duù tí nó náa à toṛo ndâ vò i mì ndú gí nò tí ndâ yú 'duù ngbé.

¹⁵ Bèri-mì-Mbírì delè giì 'dè yú có ji ndoo éno máa,

¹⁶ «Kòcò Mbírì éno máa,

«Njìnó a mbelè náa ye bà njù ta ndú ká nô.

Ye 'do tí kpónó kù ya gí kùṛo

bà bàkà njembí ndú tí gboko bà kili ndâ có mì ye.

Ye bà cu ndâ có mì ye mì gbí mbelè ndú.» »

¹⁷ 'Bí kòcò Mbírì náa yí giì 'dè káká'i éno máa,

«Ye káká'i bà koṛo có gítí ndâ ká vò i mì ndú,

ta ndâ ká i tí nó náa ndú bàkà lè gí, nó wálá.»

¹⁸ À lê má me tí éno gí, à káká'i waa mbelè tacó bà pà làyì gítí ndâ vò i tí nó náa Mbírì je à-cee-gí gítí ndú gí nó lá.

Si ndoo 'ví yee ndi ndoo dê gí mì Mbírì

¹⁹ À má éno, à kpónó mì ndoo a nderè tacó bà rì gí tà'i tí nó tí Bàndò-mì-Mbírì nô, ndâ ná 'vindí ye, tacó Jézù ci tacó bà njaanga njekèjì bà rì gí ká ji ndoo gí. ²⁰ Yí njaanga ngú kpokèjì tacó tí ndoo, tí kpokèjì mbe ya ta ndoo gí gbí 'válá co gbí ngbùngbù tí nó tí 'dóó diì wó nô. ²¹ À kpónó mì ndoo a Kùṛo ndâ bu-Mbírì tí mbe kù kpolo tí ndâ i-'bá mì Mbírì 'dáá gí. ²² À má éno, ndoo yèè ndi ndoo dê gí mì Mbírì ta gúku gbí njembí ndoo gbaànjé wálá, tí ndâ 'duù ta yú njembí ndú njìnó ngbàrángà'i ta ndâ vo-vò kóṛó-koṛo có gbí njembí ndú wálá, náa à va mbelè Jézù mítí njembí ndú gí. Ndoo delè 'ví yèè gí mì wó ta ngbàrángà diì ndoo, náa à caka ta ngbàrángà ngo gí. ²³ Ndoo 'ví rù ndi có tí nó náa ndoo táánò 'dè ta nje ndoo nô. Ndoo me kpìkì-kpìkì gítí bà koṛo có lè mítí Mbírì lá, tacó Mbírì tí nó tí mbe ci ndoo nó me mbe kù nònòkò tí wó, náa yí má 'dè có ta nje wó gí nó lá. ²⁴ Ndoo delè 'ví koṛo có gítí bà bàkà wotí gítí bà konì ndâ 'bí

ka ndoo gítí bà zè ndâ 'bí 'duù nìkì maa, delè gítí bà bàkà ndâ tó nèté.
²⁵ Ndoò 'ví ò-bà-mbí bà kili toko gbaànjé ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri go ña i mì ndâ 'bí 'duù náa ndú kù bàkà nó lá. Ndoò je wotí gítí ji ndâ 'bí ka ndoo. Ndoò je wotí ji ndú tí kpoò, sé náa ndoo òò o bà gí Mbe tí ndoo gí bà waa có dooko gí nò.

²⁶ Tacó ndoo má bàkà vò i ta tí á bìndi bà nìbà yúco ji ndoo, kpokèjì gítí bà waa mbelè tacó bà toro ndâ vò i tí nò káká'i wálá. ²⁷ Có ñinó náa à kuu tí bìndi ñinó káa có gítí ña bà waa có, ta serè ña wu tí nó kèjì gí bà mù ndâ mbe ne 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí nò. ²⁸ 'Duù má biya bà bàkà go có mì Mòze gí, wàa ndâ 'duù go só, go ta'ò, 'ví zò cù á gítí wó gbí ngbàngà máa à dù nò a i náa yí bàkà gí, à kù zi yí ta rẹ̀ mbe òò yé ọ̀o ku wó wálá.

²⁹ À má éno, yo kù koṛo có éno máa, àà bà waa a ña tó có yè mbe je bà wo woò á ji 'duù ñinó mbe si 'Vii-mi-Mbíri tí i lá, mbe kù 'dè có ñónókó gítí mbelè 'Vii-mi-Mbíri mbe toro ndâ vò i mì wó, delè kù go Bèri-mi-Mbíri tí mbe nambeè? ³⁰ Tacó ndoo òò 'duù tí nó mbe kù 'dè có éno máa,

«Bà kèendè i a i mì ye;

ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nó ni gí.

'Bí kòcò wó káká'i máa,

«Mbíri kèjì gí bà waa có mítí ndâ 'duù mì wó.»

³¹ Wotí tí bà 'va tí 'duù 'bì Mbíri tí nó tí wu Mbíri nó gé ndii gí.

³² Yo koṛo muu yo gítí bà kònò tí yo gbí ndâ ña sé'i tí nó mbe kù mēreke ta yo á bìndi bà òò ngba'o mì yo nó gi! ³³ À ta ndâ 'bí o kù ñonoko yo, à delè kù mèkèkè'i tí yo, mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Káa yo ta ndâ 'bí o kù tí muu ndâ 'duù ñinó náa à kù mèkèkè'i tí ndú nò. ³⁴ Tacó yo a ndâ mbe kù òò yé ọ̀o ndâ 'duù gbí zàà. Yo delè a ndâ 'duù ñinó náa à kpèti má kù kùmùkù ndâ i mì yo, tàkòcò yo jé kpolo lá, tacó yo òò ni gí máa, 'bí i mbe nìkì ndii ndâ i tí nò gí, tí i ñinó mbe kù dù tí ká nó kuu mì yo.

³⁵ À má éno, yo 'va yúco mì yo tí nó ta mboo tàkò mbe me gbolò gé ndii gí nó gí 'dè lá. ³⁶ Tacó à 'ví dù gbí òkò tí yo a bà kònò tí, tacó wàa yo 'ví bàkà tí go có mì Mbíri, wàa yo 'ví 'de ta i tí nó náa yí ci ndâ 'duù gítí nò. ³⁷ Tacó à cu mì gbí wáràgà mì wó tí Mbíri éno máa,

«Sè o kpónó dooko gí;

'duù tí nó mbe kù gí nó kèjì kpónó-kpónó.

³⁸ 'Duù mì ye mbe kù co tí jáá kpokèjì nó bà 'de 'válá

'do gbí bà tee njembí wó mítí ye tí Mbíri.

Káa yí má 'visì kapí wó gítí ye ta gúku,

tàkòcò ye bà peteke gítí wó wálá.»

³⁹ Káa ndoo me ndâ ña ndâ 'duù tí nó mbe kù kpomozo tí ndú ta gúku, náa à gíi mii ndú gí nó lá. Ndoò a ndâ 'duù ñinó mbe kù tee njembí ndoo mítí Mbíri, náa Mbíri gíi tí muu ndoo nò.

11

Bà tee njembí mítí Mbíri

¹ Bà tee njembí 'duù mítí Mbíri a bà koṛo có mì 'duù ta njembí wó gbaànjé lli mítí Mbíri, a bà ùnje mì 'duù ta njembí wó gbaànjé éno máa, Mbíri dù ta yúco kuu tí, tí mbe bàkà go ndâ có tí nó náa yí ci ndâ 'duù gítí ndú nó 'dáá gí, kpèti yí má òò yí ta ọ̀o yí lá. ² Mbíri dígísèè nì «Ìyoo,» gí tàkò có mì ndâ ká gù ndoo 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí wó tí Mbíri.

³ A bà tee njembí ndoo mítí Mbíri ká je muu ji ndoo tacó bà òò ni éno máa, a Mbíri táánò ká suu ndâ i 'dáá gí ta nje wó. Gbí có tí nó éno máa,

ndâ i tí nó 'dáá náa ndoo kpónó kù òndú nó gí 'do gbí kòcò Mbírì, yí suu ndú 'do tí ndâ i òndú náa ndú jé sàà wálá.

⁴ A bà tee njembí Àbélè mítí Mbírì táánò ká si yí 'ví ci i òndú tí tó i ndii òndú Kàyínò gí nó ji Mbírì. Tacó éno, ta o tí nó náa Mbírì kù lè ta 'bì wó gí tà i-cí-ci mì Àbélè nó, Mbírì gù ùlù Àbélè éno máa, yí a 'duù jáá. Àbélè kpèti má ci gí, tàwo bà tee njembí wó mítí Mbírì yee gbí rì tí nó wúnó nó cee lá. ⁵ Mbírì táánò te Ènòkì ya tí gí gbírì tí wu wó tacó wàa yí 'ví ci lá á 'do gbí có bà tee njembí Ènòkì mítí wó tí Mbírì. Ndâ 'duù gù òndú Ènòkì lá, tacó Mbírì te yí ya tí gí gbírì gí. Káa kùro bà te Ènòkì mì Mbírì ya tí gí gbírì nò, à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì gí, máa yí a mbe peteke tàkòcò Mbírì.

⁶ Bà peteke tàkòcò Mbírì mì 'duù òndú mbe tee njembí wó mítí Mbírì lá nó a 'bí òndú i òndú náa à jé gí bà bàkà tí wálá, tacó 'duù òndú mbe kù yèè ndi wó dè gí rẹgbà tí Mbírì nó a 'duù òndú mbe ùnje gí máa, Mbírì ta yúco kuu tí. Yí delè a 'duù òndú mbe ùnje gí máa, Mbírì a Mbe kù ko mboo ndâ nètè mì ndâ 'duù òndú mbe kù pà kpokèjì bà òndú yí ni nò. ⁷ Áá táánò a bà tee njembí Nówà mítí Mbírì ká te gúku Mbírì mítí Nówà, náa yí gù bàkà tí ta gbà, tacó bà 'vala ndú ta ndâ 'viì mì wó, ta o tí nó náa Mbírì ci ta yí máa, vò i kèjì nò. Mbírì ta o tí nó gù waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà mítí wó tí Mbírì. Mbírì gù bàkà Nówà tí 'duù òndú jáá nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà á mítí wó tí Mbírì.

⁸ Áá táánò a bà tee njembí Àbìráámò mítí Mbírì ká te yí 'do gbí òkò tí ndâ nambe wó ya tí gí gbí to tí nó náa Mbírì táánò gù je jì ndú ta ndâ 'viì bìndi wó tí òndú ndú nò. Àbìráámò táánò òndú to tí nó náa yí kù ya gítí nò ta o bà nje nó mì wó 'do 'bá mì ndú ni lá. ⁹ Áá táánò a bà tee njembí Àbìráámò mítí Mbírì ká si yí 'ví dù á tà nduúrù á gbí to tí nó náa Mbírì ci yí gítí nó go i mì 'duù òndú mbe 'dó-'do, yí tí Àbìráámò, gù je ndâ Ìzákò ta Jákòbè, tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì je to tí nó ji ndú nò. ¹⁰ Tacó Àbìráámò ta o tí nó kù koro có a i gítí gbata òndú náa à sè tà ndâ 'bá gbí rìtì-rìtì gí nò, gbata tí nó náa Mbírì ka bà ndâ 'bá mí gbí, bìndi yí gù gèè ndú nò.

¹¹ Mbírì táánò wu 'viì jì Sàrà tí nawù Àbìráámò si yí me kpo ni ta ndoo tí wó ndii ndoo bà jò ndò gí, ká 'do gbí có bà tee njembí Àbìráámò á mítí wó tí Mbírì. Àbìráámò táánò ùnje ta njembí wó gbaànjé gí, máa Mbírì tí mbe ci yí gítí 'viì bà 'visì muu wó 'do tí bà bàkà go có òndú náa yí 'dè ta nje wó gí nó wálá. ¹² Tacó éno, 'do tí gbèè 'dakò, tí kpo 'dakò mbe kù ù káa ndi o mì wó, ndâ 'viì bìndi wó gù jò àdì go ndâ yí tàrì; ndú gù jò me tí i bà 'déké-'deke lá, go nji ngoò gbí pù ngo.

¹³ Ndâ ká 'duù tí nó dígísèè mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì nó mì 'dáá ká ta bà tee njembí ndú mítí Mbírì. Ndú mì 'dáá kùro o bà 'de i tí nó náa Mbírì ci ndú gítí nò. Ndú òndú i tí nó ká 'do tí 'dú, bìndi njembí ndú gù 'dèè gí. Tacó ndú òndú ni gí máa, ndâ yí muu to tí nó a ndâ 'duù mbe 'dó-'do ta dúú bàndò tí ndâ yí wálá. ¹⁴ Ndâ 'duù mbe 'dè òndú có tí nó ngbàrángà'i éno a ndâ 'duù òndú mbe kù pà 'dóo to 'bá mì ndú. ¹⁵ Có bà dele ndi ndú ya gítí to tí nó náa ndú táánò nje nó 'do tí nó táánò má kuu gbí njembí ndú, i mbe tii ndú 'do tí bà bàkà éno wálá. ¹⁶ Káa òndú òndú táánò gbí njembí ndú wálá. À gbí njembí ndú kpolo ma ta o tí nó ká có gítí 'bá òndú gbírì, tí 'bá mbe òndú ndii òndú náa ndú 'visì kápí ndú gítí gí nò. Tacó éno, nò ro Mbírì gítí bà 'dè có éno máa, yí tí Mbírì a Mbírì mì ndú nò, wálá, tacó yí 'viìndi gbata tacó tí ndú gí.

¹⁷ Áá táánò a bà tee njembí Àbìráámò mí tí Mbírì ká si yí 'ví ùnje gítí có bà zi gbèe 'viì mì wó tí Ìzákò tacó bà ci ji Mbírì ta o tí nó náa Mbírì tala ta yí tacó bà 'di có gbí njembí wó nò. Káa Àbìráámò tí 'duù tí nó náa Mbírì ci yí ta ndâ cí nó gii me kpìkì-kpìkì gítí bà zi gbèe 'viì mì wó tí nó tí Ìzákò nó tacó bà ci ji Mbírì lá. ¹⁸ Káa kòcò Mbírì táánò ji Àbìráámò si yí jò Ìzákò lá éno máa, «Ìzákò bà jò ẹ̀ lo.» ¹⁹ Njembí Àbìráámò táánò mù gítí có bà zi Ìzákò gbaanjé lá, tacó yí nò ni gí máa, 'duù kpétí má cì ká cì, wotí bà 'vala ndi wó kuu tí Mbírì. Ìzákò táánò a kánjí ku 'bì bu wó, káa Mbírì gii je ndi wó tí wuù ji Àbìráámò gí.

²⁰ Áá táánò a bà tee njembí Ìzákò mí tí Mbírì ká si yí 'ví cù 'dê ngo cù wó gítí wúnò mí tí ndâ 'viì mì wó, tí ndâ Jákóbè ta Èzàwú.

²¹ À gii dù káa bà tee njembí Jákóbè mí tí Mbírì ká gii si yí 'ví cu mù-kóró mì wó, yí gii mò ta tí wó gí to kùro Mbírì kù cù ta 'dê ngo cù wó mí tí ndâ 'viì-gù wó, tí ndâ 'viì mì bà wó Jùzépè á kùro o bà cì yí.

²² À delè gii dù káa bà tee njembí Jùzépè mí tí Mbírì, táánò ká gii si yí ta o tí nó náa yí kù gii cì nó 'ví 'dè cò gítí bà njè nó mì ndâ Ìzìrìyèlì 'do Másìrì. Yí gii je tí ta nje mí tí ndú éno máa, yí má cì gí, ndú 'ví sí 'bilì yí mí Másìrì lá.

²³ À gii dù káa bà tee njembí ndâ bu Mòze ta nawu wó mí tí Mbírì táánò ká si ndú 'ví ngùù dó Mòze mí tà'i ta pì ta'ò bìndi bà jò yí. Banga tí dó Mòze si ndâ bu wó ta nawu wó 'ví 'di có mì gba Másìrì lá.

²⁴ À delè táánò káa bà tee njembí Mòze mí tí Mbírì ká gii si yí ta o tí nó náa yí kpolo tè tí 'dakò gí nó 'ví biya gí máa, à 'ví nì «'Viì mì nájú Gbolò gba Másìrì» mí tí yí lá. ²⁵ À gii nìkì tí Mòze ta o tí nó káa bà dù yí gbí yè mì ndú ta ndâ nambe wó ndâ Ìzìrìyèlì, tí ndâ 'duù mì Mbírì, co tí bà zò tó i nìno mbe dù tí ká lá nò. ²⁶ Yí si bà ñonoko tí tí nó náa ndâ 'duù kù ñonoko ta yí muu Bìndi-Mbírì ta o tí nó nó tí i ta i gbí me gbolò ndii i gbí ndâ kpo-kpò i tí nó Másìrì nó gí, tacó ọ̀ wó ta o tí nó a i ngbóó tí mboo tàkò bà ñonoko yí nó 'do mì Mbírì. ²⁷ À bà tee njembí Mòze mí tí Mbírì táánò ká si yí 'ví njè nó 'do Másìrì ta bà 'vee 'vé gí bà kpo-tàkòcò mì Gbolò gba Másìrì lá. Mòze ta o tí nó 'visì kapí wó gítí Másìrì ká go i mì 'duù nìno mbe kù nò Mbírì ta ọ̀ wó. ²⁸ À bà tee njembí Mòze mí tí Mbírì táánò ká si yí 'ví waa mbelè gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbírì, bìndi yí gii va mbelè tí nó mí tí ndâ nje kèjì mì ndâ Ìzìrìyèlì á Másìrì, tacó wàa basìlì mì Mbírì 'ví gàa ndâ 'viì-kírì mì ndú ta vò i lá.

²⁹ Áá táánò a bà tee njembí ndâ Ìzìrìyèlì mí tí Mbírì ká si ndú 'ví di Bì-bi Kàpá gí tìto ta o bà njè nó mì ndú 'do Másìrì gbí lê go ndâ 'duù mbe kù nó nó gbí kù to. Káa ndâ 'duù Másìrì mà gii mèlè ndi ndú, ngo gii mì ndú gí.

³⁰ À delè táánò a bà tee njembí ndâ Ìzìrìyèlì mí tí Mbírì ká ki'viki ndùgù 'do tàkò ndâ 'duù Jèrìkò ta o tí nó náa ndâ Ìzìrìyèlì se ta ndùgù mì ndú 'dee gí ta sili vò-nje só nò.

³¹ Nii tí nó tí Rà'ábù, tí vò nì mbe dù ta ndâ 'dakò ká sàkàmàà nó, táánò 'vala 'do gbí òkò tí ndâ mbe kpò có mì Mbírì gí nó 'do ká gbí có mì bà tee njembí wó mí tí Mbírì, bìndi yí gii te wìrì mí tí ndâ ọ̀gò mì ndâ Ìzìrìyèlì ta banga tí.

³² Ye kpónó 'ví 'dè kpò a ọ̀a có yè? O mì ye tacó bà 'dè có ji yo gítí ndâ Jídìyòni, ta Bàràkì, ta Sàmìsónì, ta Jèfità, ta Dàvídè, ta Sàmùwèlè, gii je ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì dígìsèé, ³³ tí ndâ mbe kpò nje ndâ kpo-kpò

gba ta wotí mì bà tee njembí mítí Mbírì nò, wálá. Ndú táánò bàkà káa ndâ i ñinó náa à tí nò. A ndú ká 'de ndâ i ñinó náa Mbírì cí ndâ 'duù gítí ndú nò. À tí ndú táánò a wotí bà nè nje ndâ siingù, ³⁴ ta wotí bà mee ndâ kpo-kpò wu mbe kù zìì ngbàlà-ngbàlà, ta wotí bà kù'ba 'do nje ndâ sizo gbí gó. Ndâ nawu ndú táánò jò ndú me tí ndâ mbe wotí lá, káa a Mbírì ká gù je wotí bà dù tí ndâ ngáángbá 'dakò mbe toṛo nje ndâ àsikéřì mbe gí 'do kè'bí gí bà tè ndú ta gó ta to. ³⁵ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú dele ndi ndú gí mí ndâ nawù ndú ta bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú.

Káa ndâ 'duù ñinó mbe biya bà njaanga miři ndú gí nó cì a vò ku, tacó bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí gbí tó 'válá. ³⁶ Ndâ 'bí 'duù 'de mítí ndú a bà ñonoko ndú, ta bà gbì ndú, ta bà eře ndú, ta bà te ndú mì gbí zàà. ³⁷ Áá táánò ziki ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta bà 'vaka ndú ta díí. À waaka gbí ndú 'vúngbú-'vungbu ta mùsàrà. À saaka miři ndâ 'bí ta ndâ nja-njà sizo. Bongo tí ndú táánò wálá, ndú ta o tí nó kù 'bu káa 'bì ndú mítí ndú kù nó tí, ta ndâ kù-bee, ta kù-rómbo tí ndú. Ndú táánò a ndâ mbe yê ta bà 'vala ndú kpóló-kpolo, náa à kù mèèkè'i tí ndú. ³⁸ Bà 'vala muu to tí nó táánò ñikì ta ndú á ngé gí lá. Ndú táánò kù wùkù to ta ndi gbí ndâ kángáá nga ngoò, delè ta gbí òkò ndâ kpo-kpò gú, á go i mì ndâ mbe fa ngèlè vò i; ndú kù 'vala gbí ndâ kpo-kpò zì gùù, tacó bàndò tí ndú wálá.

³⁹ Ndâ 'duù tí nò 'dáá gí táánò a ndâ 'duù ta rẹ ndú wu ta bà tee njembí ndú mítí Mbírì ngé ma. Kpèťí ká ènò, ndú táánò 'de i tí nó náa Mbírì cí ndâ 'duù gítí nó lá, ⁴⁰ lê náa Mbírì ñò 'bí i mbe ñikì ngé ma kẹ̀jì tacó tí ndoo gí nò. Tó i tí nó a ñinó máa, ndú 'ví ya gí gbí 'válá ñinó mbe cee lá nó si ndoo mí ndi lá.

12

Mbírì tí Buù

¹ Gbí kòcò ndâ mbe kù 'dè yúcó gítí bà tee njembí mítí Mbírì kpónó 'dee ndoo go bà te 'bořò nó gí. À má ènò, ndoo tuřu ndâ du i tí nó á muu ndoo mbe kù tii bà ì ngèlè 'do tí ndoo nó mí to. Ndoò delè 'ví ndoo vò i tí nó mbe nanaka mítí ndoo go cá tí ngbù tiítí nó 'do tí ndoo gí, wàa ndoo 'ví te ta kpo muu gítí ngèlè tí nó kùřo ndoo nò. ² À má ènò, ndoo je mbí ndoo tí kpoò mítí Jézù tí kpédélé 'duù ñinó mbe tee njembí wó mítí Mbírì, tí mbe kù tè kùřo ndâ mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì ya tí gí kùřo Mbírì nò. Yí táánò kònò bà dù tí njèekpè mù ta nò řo wó gítí wálá ta líkí'o i tí nó kùřo wó nò. Yí kpónó kù ki tí wó pí mbata mì wó náa à te mò gí gbí kù'bi mì Mbírì gbí ngbàngà mì Mbírì.

³ Yo kořo có gítí Jézù tí mbe kònò ña ndâ vò i tí nó náa ndâ mbe bàkà vò i táánò bàkà ta yí nó, tacó wàa, njembí yo 'ví mù lá, yo delè 'ví cì gúku lá. ⁴ Yo kpónó kù bàkà wotí tacó bà kpò muu vò i, káa yo bàkà wotí tí nó yee tí ña ñinó náa a mbelè ká bà yee to gbí nó lá. ⁵ Bà mbí yo ò tí có tí nó náa Mbírì táánò 'dè ji yo tacó bà je wotí ji yo éno máa, yo a ndâ 'viì mì yì nó gí?

«Yo si zèè mù tí nó náa Mbírì naka ta yo nó tí 'dé i lá, ndâ 'viì mì ye, yo delè 'ví cì gúku ta o tí nó náa yí má kù je muu ji yo nó lá.

⁶ Tacó Mbírì kù naka ta zèè mù a 'duù ñinó náa yí zè yí ñikì maa nò, gù je ndâ 'duù ñinó náa yí ùnje gítí ndú máa ndú dù tí ndâ 'viì mì yì gí nò.»

⁷ Ndoò kònò tí ndoo, tacó wàa, Mbírì 'ví naka ta ndoo ta zèè mù lá. Mbírì kù bàkà i tí ndoo ká go bà bàkà i tí ndâ 'viì mì bu ndú; káa a ña 'viì ngayi

je náa bu wó naka yí ta zèè mù lá? ⁸ Mbíri kùtàá má naka yo ta zèè mù tí nò mbe ọ yo 'dáá gí nò lá, yo kùtàá bà dù a ndâ 'viì-ngbà. ⁹ Ndoò lê má kù te duù mí tí ndâ bu ndoo tí ndâ 'duù tí nó mbe kù je muu ji ndoo muu to tí nó nó, à 'ví gii kpo ndoo a bà te duù mí tí Bu lilí ndoo wàa ndoo 'ví 'vala tí? ¹⁰ Tacó ndâ 'duù tí nó tí ndâ bu ndoo nó táánò kù je muu ji ndoo ká ta làmbu o mì ndú náa à tí gbí njembí ndú. Káa Mbíri tí Bu lilí ndoo kù je muu ji ndoo ká gítí mii ndoo, tacó wàa ndoo 'ví je tí ta ọ ngbárángà muu tí nó mì yì nò. ¹¹ Líkí gbí o tí nó náa à kù je muu ji ndoo nó tí ndoo wálá. Tàkòcò ndoo peteke ta o tí nó lá, má kózò gí, ndoo bà gii dù nìkì maa, tacó ndoo kù 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri.

Bà nìbà i, ta bà kpo-gbì-tà-tù

¹² À má éno, yo kaa ndâ 'bì yo tí nó mbe kù dù ẹkpe-ẹkpeé nó gí yaá, wàa ndâ muungbó yo tí nó mbe kù gu ẹkpe-ẹkpeé nó 'ví si bà gu mí to. ¹³ Yo bàkà kpokèjì mì yo jáá, wàa yo 'ví nè ndâ dùgùù to ọnó náa à tí nó gí, tacó wàa ndâ 'duù ọnó ta wu gbí kò ndú wálá nó má ọ ndi yo, wàa vò i 'ví 'de kò ndú lá. ¹⁴ Yo bàkà wotí gítí bà 'vala ta ndâ 'duù 'dáá gí ta 'dè njembí yo, yo delè 'ví 'vala go có mì Mbíri, tacó ndâ mbe bàkà éno lá bà ọ Mbíri ta ọ ndú wálá. ¹⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo 'ví bè gbí nambeé tí nó náa Mbíri kù bàkà ji ndâ 'duù nò lá. Yo delè 'ví kpolo tí yo máa, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo 'ví dù tí mbe ju njembí mbe kù volo gbí òkò tí yo nò lá. ¹⁶ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo delè 'ví dù tí mbe vò muu, delè tí 'duù ọnó ta njembí wó wálá go i mì Èzawú táánò mbe sì jàlàmbà mì wó tí 'viì-kíri gí 'dè á tacó gbèe kùrùngbú kò nó lá. ¹⁷ Tacó yo ọ ni gí máa, yí mà gii dele ndi wó gí mì bu wó ta ngo-ọ ta ọ wó ta o tí nó náa go bà cù 'dè ngo cù mì bu wó gí gítí wó gí nó, bu wó gii biya gí, tacó kpokèjì mì wó gii gí.

¹⁸ Yo kpónó gí me gítí i ọnó náa yo bà zèè ta 'bì yo gí nó lá, yo gí me gí bà ọ ngba wu mbe kù zì 'vìlì-'vìlì lá, yo gí me gí gbí 'dí'di' o tí nó njíkirií nó lá, yo gí me gí mì i ọnó mbe kù je kpo-tàkòcò ji yo nó lá, yo delè gí me gí gbí mbiimbí lá. ¹⁹ Yo gí me gí tà gbí mòngò lá. Yo delè gí me gí tà gbí ọ kòcò ọnó mbe kù bařaka gbí tù yo náa bà 'di gbí có tí nó náa 'duù tí nó kù 'dè ji yo nó kpo yo gí, go i mì ndâ Ìzìriyèlì dígísèé nó lá. ²⁰ Tacó wotí bà 'di có tí nó náa à kù 'dè ji ndú ta o tí nó nò tí ndú wálá, tacó kòcò Mbíri ta o tí nó ji ndú éno máa, «À kpèti káa nò má gàà gú tí nó, àá bà zi yí ta bà 'vaka yí ta dí gí.» ²¹ Bà zeke ọ i tí nó ta o tí nó te gúku mí tí ndâ 'duù tí ọ ọnó náa Mòze gii 'dè có ta nje wó máa, «Ye kù gú-gu ta gúku.»

²² Káa yo kpónó gí a i gí pí gú Ziyónì tí gbata mì Mbíri tí nó tí wu Mbíri nó. Yo gí a i gí Jèrùzàlémè tí nó gbíri nó. Yo gí a i gí mì ndâ basìlì tí nó mbe kili mèè mì bà líkí' o nó. ²³ Yo gí a i gí bàndò bà kili ndâ 'viì-kíri tí nó náa à cu ẹ ndú mí gbí wàràgà gbíri gí nó. Yo gí a i gí mì mbe waa có tí nó, tí Mbíri mì ndâ 'duù 'dáá gí nó. Yo gí a i gí bàndò mì ndâ lilí ndâ 'duù ọnó tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri ta vò i mì ndú wálá nó. ²⁴ Yo kpónó gí a i gí mì Jèzù tí 'duù tí nó mbe kù nò gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri gbí ngú mbelè tí nó náa Mbíri njù ta ndâ 'duù nó. Yo gí a i gí mì 'duù tí nó ta wu gbí kòcò mbelè wó ndii wu gbí kòcò mbelè Abèlè gí nó.

²⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa yo 'ví biya ta bà 'di có mì Mbíri tí mbe kù 'dè có ji yo nó lá. Tacó ndâ 'duù tí nó náa yí táánò 'dè có ji ndú muu to tí nó mbe biya bà 'di có mì wó gí nó má 'de kpokèjì bà ndo 'do nje bà waa có mì wó mí tí ndú lá, à cuki káa ndoo ká bà ndo 'do gbí bà waa có mì wó náa ndoo má biya bà 'di có mì wó tí mbe kù 'dè có ji ndoo á 'do gbíri gí nó?

²⁶ Ta o tí nò náa yí táánò kù 'dè ta có jì ndâ 'duù tí nò nó, kòcò wó ngaka a to. Káa yí kpónó ci cí máa, «Sè bà gí gí bà 'dè có mì ye káká'i gbaànjé. Káa a gbí ònò me káa to ká bà ngaka tí lá, gbíri delè bà ngaka tí.» ²⁷ Gbí ndò có tí nò máa, «káká'i gbaànjé» nò éno máa, àá bà gii mò ndâ i ònó mbe ngaka tí nó gí, tacó ndú a ndâ i ònó náa à suu ndú súú-suu, tacó wàa ndâ i ònó mbe ngaka tí lá nó 'ví dù tí ²⁸ À má éno, ndoo 'dè nìkì maa jì Mbíri, tacó bà dù ndoo 'bá mì wó, tí 'bá mì gba mbe ngaka tí lá nò. Ndo kpolo tí nambeè tí nó náa Mbíri bàkà jì ndoo nò, wàa ndoo 'ví bàkà i jì yí gbí ña kpokèjì ònó náa yí bà lè 'bì wó gí tà gí. Ndo bàkà i-Mbíri ta bà te duù mítí Mbíri, delè ta bà cì gúku tí wó, ²⁹ tacó Mbíri mì ndoo a wu mbe kù laka to.

13

Ña kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbíri

¹ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa á go i mì ndâ 'duù ta ndâ ná'vindí ndú. ² Yo delè 'ví rò tíyò á 'do tí bà te wíri mítí ndâ 'duù ònó mbe 'dó-'do, náa yo òndú nì lá nó lá. Tacó ndâ 'bí 'duù táánò te wíri mítí ndâ basìlì mì Mbíri káa ndú òndú nì lá á 'do gbí bà te wíri mítí ndâ mbe 'dó-'do. ³ Yo 'ví ò-bà-mbí ndâ 'duù ònó gbí zàà nó lá; yo je mbí yo mítí ndú ká goolá a yo ká gbí zàà. Yo delè 'ví koṛo có gítí ndâ 'duù ònó náa à kù mèèkè'i tí ndú nó, tacó ndú delè káa ndâ 'duù ta mbelè gbí dè ndú á go yo. ⁴ Ndâ 'duù 'dáá gí 'ví te duù mítí bà kò tí. Wàa ndâ 'duù ònó mbe kò tí ndú gí nó 'ví co ká tí kpokèjì ònó jáá nò. Tacó Mbíri bà waa có mítí ña 'duù ònó náa ka wó mbe 'bá má gélé, káa yí gélé ta 'bí 'duù gbí kpá-sili mì ndú á kápí ro wó nò. ⁵ Yo kpolo tí yo á 'do tí bà tee njembí yo mítí gùrúsù. À 'ví tẹ ta yo káa i ònó náa à kuu mì yo nó, tacó 'dóo kòcò Mbíri náa yí 'dè ta nje wó éno máa,

«Ye bà si yo 'ví bè gbí i wálá.

Ye delè gí bà 'vìsì kápí ye gítí yo wálá.»

⁶ À má éno, ndoo bà nì bà 'dè có ta gúku tí ndoo wálá éno máa,

«Mbíri à mbe konì ye;

ye bà cì gúku wálá.

'Duù bà bàkà ta ye a yè?» gí.

⁷ Yo koṛo có gítí ndâ kpo 'duù mì yo, tí ndâ mbe òndú rì kùro yo, tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe 'dè có mì Mbíri jì yo nò. Yo koṛo có gítí ndâ i tí nó náa ndú táánò kù bàkà gbí 'wálá mì ndú nó, wàa yo 'ví mèlè ndi bà tee njembí ndú mítí Mbíri. ⁸ Jézù tí Bìndi-Mbíri yáánó ká go Jézù tí Bìndi-Mbíri wúnó, yí delè bà dú ká tí Jézù tí Bìndi-Mbíri á dúú bà ya tí. ⁹ À má éno yo si ndâ 'bí ña tende bà nìbà i 'ví soloko yo 'do tí kpokèjì tí nó jáá nó lá; tacó à nìkì a bà tee njembí ndoo mítí nambeè mì Mbíri, tí i ònó mbe kù je wotí mí gbí njembí ndoo nó, á co tí bà koṛo có gítí ndâ gèrè gítí ndâ i-zó-zò tí i ònó náa ndâ mbe kù tee njembí ndú mítí 'de i gbí lá nò. ¹⁰ Tacó Bándò bà ci i jì Mbíri mì ndoo, náa ndâ mbe kù bàkà nèté tà ndùúrù mì Mbíri zò i tí nó náa à ci mítí lá nó, kuu tí. ¹¹ Kùro ndâ bu-Mbíri kù ya ta mbelè ndâ nò tí nó náa à ziki ndú nó gí Bándò-mì-Mbíri á tà ndùúrù mì Mbíri tacó bà yù à-cee-gí 'do mì Mbíri gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù mì wó. Bìndi à gii tuṛu ndâ kùuyù nò tí nó ya tí gí bà doo gí ndi 'do tí bándò tí nó náa ndâ 'duù tò ndâ ndùúrù mì ndú giji-giji mítí nò. ¹² Jézù táánò kòndò sé'i njekekèjì ndugù sè tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù ta 'dóo mbelè wó delè ká éno.

¹³ À má éno, ndoo toṛo ndâ có ònó kó tí nó náa ndâ 'duù kù ònoko ta

ndoo á muu wó nó mítí ndoo tí bàà, wàa ndoo 'ví ya gí mì wó nje seè kà.
¹⁴ Tacó gbata mì ndoo mbe dù tí ká muu to tí nó wálá. Ndoò kù pà a bà gbata tí nó kèjì nò.

¹⁵ À má éno, ndoo ùlù Mbírì ta rẹ̀ mì Jézù dúú bà ya tí. Tacó bà ùlù Mbírì nò a ndâ có mbe jò 'do gbí nje ndâ mbe si rẹ̀ Mbírì tí có. ¹⁶ Yo 'ví ò-bà-mbí bà bàkà tó i lá, yo delè 'ví ò-bà-mbí bà kùtù tí 'bí i ònó náa à kuu mì yo nó ji ndâ 'bí 'duù lá, tacó ònó a ndâ 'bí ọ̀nà bà ci i mbe kù nìkì tí Mbírì ká nò.

¹⁷ Yo 'di có mì ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo nò. Yo si tí yo tí ndâ i mì ndú, tacó a ndú ká kù kpolo tí lílí yo. À delè a ndú ká bà 'dè có gítí ndâ i ònó náa ndú bàkà á muu yo nó ji Mbírì. À má éno, yo si ndú 'ví bàkà ndâ i tí nò ta pétékè tàkòcò ndú, tacó ndú má bàkà ta kpo-tàkòcò ndú, àá bà nìkì ji yo wálá.

¹⁸ Yo 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ze, tacó ze ọ̀nò ni ngbárángà'i gí, máa njembí ze ká ngbárángà'i. À delè tí ze káa go bà bàkà ndâ i ònó mbe 'vii ọ̀nò 'bá nò. ¹⁹ Ye gbí ònó kù yù nambeè 'do mí yo kpolo ma, éno máa, yo 'deke tí yo ji Mbírì, tacó wàa, yí 'ví si ye 'ví dele ndi ye ya gí mí yo ká gálà.

Bà 'deke tí ji Mbírì

²⁰ Ye kù 'deke tí ye ji Mbírì tí mbe 'dè njembí, mbe 'vala ndi Jézù tí Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó, Jézù tí nó tí gbolò mbe gbà bee, mbe kù gbà ndâ rómbo, mbe cì tacó wàa, bà njù mbelè tí nó náa Mbírì njù ta ndâ 'duù nó 'ví dù tí yú bà njù mbelè dúú bà ya tí nó, ²¹ máa, yí 'ví je ndâ tó i 'dáá gí ji yo. Tacó wàa, yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí ká go có mì wó. Mbírì 'ví si có tí nò 'ví bàkà mí gbí njembí yo káa ndâ i ònó ta go bà zeke ndú tí wó tí Mbírì nó ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi wó tí Mbírì. À ùlù Jézù tí Bìndi-Mbírì kpòò ya tí. Go-i-tí-nò.

Bà yee nje có

²² Ndâ ná'vindí ye, ye kù 'deke a tí ye ji yo éno máa, yo 'ví 'di ndò có tí nó náa ye cu ji yo tacó bà je wotí ji yo nó ta pétékè tàkòcò yo. ²³ Ye kù 'va nó a mbí yo éno máa, à njaanga ná'vindí ndoo Tìmatéyò 'do gbí zàà gí. Yo bà ọ̀nò ze ta yí, náa yí má yee tí ye gálà si ye njè nó lá nò.

²⁴ Ye 'vee ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo kà nó, ta ndâ 'duù tí nó kà, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbírì gí nó 'dáá gí ma. Ndâ 'duù ònó Itáliyà káá, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí nó, delè 'vee yo 'dáá gí ma. ²⁵ Nambeè mì Mbírì 'ví dù gbí njembí yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò.

Wáràgà mì JÁKÒMÒ

¹ Nìno a wáràgà 'do mì ye tí Jákòmò, tí bòò mì ndâ Mbírì ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe 'vaaka cee muu to 'dáá gí. Ye 'vee yo 'dáá gí ma.

Ndâ vò o

² Ndâ ná'vìndí ye, ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có jì yo máa, ta ndâ o tí nó náa ndâ ña ndâ vò i muu to tí nó 'dáá gí má kù tala yo nó, yo 'ví si ndâ o tí nó tí ndâ líkí'o. ³ Ndâ ña ndâ vò o tí nó a ndâ o tacó bà ñò máa, njembí yo má dú kuu tí Mbírì, tacó yo ñò ni gí máa, bà tala bà ùnje mì yo ñò kù jò yú njembí. ⁴ Káa yú njembí delè 'ví si yo 'ví dù tí ndâ cèe 'duù, ta bà lê tí yo wálá, ta 'bí i mbe gboo á 'do mì yo delè wálá. ⁵ Má éno, 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí yo má ñò i tí nó náa yí 'ví bàkà gbí o vò o nó lá, à nìkì máa, yí yù bà 'di gbí-o 'do mì Mbírì tí mbe kù je i jì ndâ 'duù ká sínò ta có tàkò wálá nò. Bìndi Mbírì bá je bà 'di gbí-o jì yí gí. ⁶ Káa ta o tí nó náa wò má kù 'deke tí lo jì Mbírì nó, wò 'ví si njembí lo 'ví dù ká gbaanjé, wò 'ví me wê-wê lá. Tacó 'duù ñìno mbe kù me wê-wê nó ká ⁷ go ngo gbí pù mbe kù gbàngà ta pípìrì, ya éno, ya ézò. ⁸ Ña 'duù tí nó mbe kù me wê-wê á kùro Mbírì go 'duù tí bà njèè kpokèjì, náa yí ñò 'dóo kpokèjì ñìno náa yí 'ví co tí lá nò, bà ñò 'dóo ña i tí nó náa yí bà yù 'do tí Mbírì nó ni wálá. Má éno, yí 'ví si bà koro có gítí bà 'de 'bí ña i á 'do mì Mbírì mí to.

Ndâ mbe yé ta ndâ mbe i

⁹ Ndâ ná'vìndí ye, à nìkì máa, mbe yé tí mbe kù ru ndi Jézù 'ví dù ta líkí'o tí wó, tacó Mbírì te yí gí yaà gí. ¹⁰ Wàa 'duù ñìno ta ndâ i mì wó me gbolò mbe kù ru ndi Jézù nó delè 'ví dù ta líkí'o bà 'vii tí wó ta ndâ mbe yé tí nó mbe kù ru ndi Jézù nò, tacó ndâ mbe kpo-kpò i bà mii ta ndâ kpo-kpò i mì ndú nò 'do muu to tí nó ká go bà mii ndâ 'vì mbíli, ¹¹ náa ju gó rì má mo mbíli gí, ndâ 'vì wó gi 'duku 'dáá gí, bìndi ndâ banga i tí nó kùtáá nó káká'i wálá. À 'vii ká 'vii ta 'duù ñìno ta ndâ i mì wó me gbolò nò. Yí bà cì ká mí nje nètè ndâ i tí nó.

Ndâ i mbe kù eendi 'duù gítí bà bàkà vò i

¹² À nìkì tí 'duù ñìno mbe 'dò kò wó mí to tí kpoò gbí ndâ o vò i nó, tacó Mbírì bà ko mboo bà kònò sé'i mì wó nò jì yí ta 'válá ñìno mbe cee lá, náa yí tí Mbírì cì ndâ 'duù ñìno mbe zè yí nìkì ta tó njembí ndú nó gítí nò.

¹³ Má éno, ta o tí nó náa 'bí i má kù eendi yo gítí bà bàkà vò i nó, yo 'ví 'dè có máa, «A Mbírì ká tuu i tí nó» nò, jé lá, tacó Mbírì jé eendi 'duù gítí bà bàkà vò i lá. ¹⁴ À kù yòngò 'duù gítí bà bàkà vò i káa njembí wó, ta bà legee mii wó gí tàkò có mì njembí wó. ¹⁵ Vò njembí kù jò vò i, káa vò i má zèè to gí, yí kù jò ku.

¹⁶ Má éno, yo si bà eendi tí yo, máa, a Mbírì ká kù yòngò ndâ vò i gítí yo nò mí to, ndâ ná'vìndí ye. ¹⁷ Tacó à káa ndâ ngbàrángà i, ta ndâ i ñìno ta bà lê tí ndú wálá nó, ká gí 'do gbírì mì Mbírì tí mbe suu ndâ rì, ta pì, ta ndâ yii mbe kù tòngbaà á tàrì. Rì tòngbaà ta bèbìli lá, delè ndâ pì ta ndâ yii, tòngbaà ta gó rì lá. Káa síí gbí o bà tòngbaà mì Mbírì go ndâ i tí nó wàlà; Mbírì ta o 'dáá gí ká ngbèzèè kuu bàndò mì wó. ¹⁸ À káa 'dóo có mì Mbírì gbí muu wó ká si yí 'ví bàkà ndoo tí ndâ 'vii mì wó, tacó wàa ndoo

'ví dù gbí òkò tí ndâ i tí nó náa yì suu ndú mí muu to tí nó tí ndâ kpédélé i gbí njí náa à kù ci jì yì tí Mbírì nò.

Cèe kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbírì

¹⁹ Yo je mbí yo tí kpoò, ndâ ná'vindí ye, máa, 'duù má kù 'dè cò jì yo, yo 'ví sè tù yo tí kpoò. Yo 'ví bàkà tí yo tí ndâ muu có lá. Yo delè 'ví co gálà gí bà òkòlòwò lá. ²⁰ Tacó mbe kpo-tàkòcò bà ni bà bàkà i ònínó mbe nìkì tí Mbírì nó wálá. ²¹ Má éno, yo duu ndâ i zuù tí nó 'dáá náa yo kù bàkà nó mí tà to. À nìkì máa yo biya ndâ òa ndâ vò i 'dáá gí. Yo si tí yo jì Mbírì. Yo sè tù yo gítí có tí nó náa Mbírì cu mí gbí njembí yo nò, tacó à tí có tí nó a wotí bà njaanga miṛi yo 'do gbí ku.

²² Yo delè 'ví bàkà ndâ i tí nó náa Mbírì 'dè có jì yo máa yo bàkà ndú nò. Yo sè me káa tù yo cuki lá. Tacó 'duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà ndâ i go có tí nó náa yí 'di nò lá, 'duù tí nó kù ee a ndi tí wó. ²³ 'Duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà go có tí nó lá, gbí máa, yí go 'duù mbe zeke gbíro wó gbí mándàrà, ²⁴ Káa à káa pòó bà te mándàrà 'do 'bì wó mí to, yí ngé gù ò-bà-mbí cè tí gbíro wó gí. ²⁵ Káa 'duù ònínó mbe 'di ndâ có mì Mbírì ngbàrángà'i, bìndi yí gù kpolo tí ndú mí gbí njembí wó, delè yí gù bàkà go ndú nó, Mbírì bà cù 'dè ngo cù mítí i tí nó náa yí kù bàkà nò.

²⁶ 'Duù má si tí wó tí mbe ru ndi kòcò Mbírì, káa yí ni bà kpolo tí mè wó lá, gbí có bà ru ndi kòcò Mbírì mì wó nó wálá, yí delè kù ee a ndi tí wó ta kpéetí wó. ²⁷ Bà bàkà nambeè ta búlù tí wálá á ta Bu ndoo tí Mbírì a bà ya gí bà koni ndâ nawù ku, ta ndâ njò, ta o tí nó náa ndú má gbí mbugo, delè ta bà kù'ba 'do tí ndâ vò i muu to tí nó, tacó wàa ndú 'ví ònòkò muu 'duù lá.

2

Yo te duù mítí ndâ mbe yé

¹ Yo kpónó a ndâ mbe ùnje gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí Mbe tí ndoo náa ndoo kù ò Mbírì mítí wó. Má éno, yo bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo, máa, àá mì 'duù ònínó a i, káa ònínó a mbe yé nò, lá, ndâ ná'vindí.

² Yo tala bà koṛo muu yo gi. Ndâ 'duù sósò'ò kpónó má yee bàndò bà kili yo gí bà ùlù Mbírì, káa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú zaa 'do tí muu wó di tí kò wó, ta ndâ i-banga ta rẹ ndú a rẹ ta ndi tí ndâ sili 'bì wó, káa ka wó tí nó náa ndú gí ta yí gbaànjé nó yuu a káràkà zì bòngò, ³ káa yo gù te wíri mítí 'duù tí nó mbe zaa-zaa nó mítí banga bàndò, bìndi yo gù 'dè có ta bà tù 'bì yo jì mbe yuu káràkà zì bòngò nó máa, «Ya gí bà pà bàndò wàa wò 'ví dù tí á kàzô.» ⁴ Yo má bàkà go éno, à co to ngé. Ta gbí go éno máa, yo bàkà nò a 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù ta bà koṛo lókó-loko có máa, 'bí 'duù a cèe 'duù, káa ka wó a vò.

⁵ Má éno, yo sè tù yo gítí có tí nó, ndâ ná'vindí. Máa, Mbírì táánò ruka a ndâ 'duù ònínó náa ndâ 'duù muu to tí nó kù si ndú tí ndâ mbe yé nó, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mítí yì, wàa ndú 'ví dù tí ndâ cèe 'duù, mbe dù tí ndâ mbe ndâ i tí nó náa yì tí Mbírì ci cí máa, yì bà je jì ndâ 'duù tí nó mbe zè yì nìkì maa nò. ⁶ Káa yo kpónó si ndâ mbe yé tí ndâ i lá. À me ndâ 'duù ònínó ta ndâ kpo-kpò i ká mì ndú nó cóó-cóó ká kù mèèkè'i tí yo lá? A ndâ 'di cóó-cóó ká kù gbùrùngà yo ya tí gí gbí ngbàngà? À me ndâ 'duù ònínó ta ndâ kpo-kpò i ká mì ndú nó lá? ⁷ À me ndú delè ká kù volo rẹ tó 'Duù tí nó tí Bìndi-Mbírì náa yo kaa tí yo gí gbí gèrè mì wó gí nó lá?

⁸ Cèe i bà bàkà mì yo a bà 'di kpóló-kpolo có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbírì, máa, «Zè 'bí ka lo nìkì á go bà zè tí lo,» nò. ⁹ Káa, à má

me éno lá, waa yo 'ví dù kù gbètèkè có tí nò ta bà bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duù, gbí máa, yo kù bàkà a vò i ta bà ndii muu có mì Mbíri. À má éno, Mbíri bà waa có mítí yo.

¹⁰ Kpèti ká éno, a tè lá. Tacó 'duù kpèti má kpolo tí sè ndâ 'bí có mì Mbíri 'dáá gí, káa yí 'ví gbètèkè káa 'bí gbaànjé, gbí máa, Mbíri bà waa có mítí wó tacó yí ne nò 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí. ¹¹ Ta nderè éno máa, a Mbíri ká 'dè có máa, «Bàkà bangbaya lá.» À delè káa gbèe Mbíri tí nò ká 'dè có máa, «Zi 'duù lá.» Káa, à má éno, vò i náa 'duù bàkà kpèti má káa bà zi ku, káa yí bàkà bangbaya lá, gbí go éno máa, yí volo nò 'dáá káa có mì gbèe Mbíri tí nò.

¹² Má éno, yo 'dè banga có ji ndâ 'duù, yo delè 'ví bàkà ndâ tó i ji ndú ta 'dè njembí yo, tacó yo kpónó a ndâ ña ndâ 'duù ñinó náa a Mbíri ká kù zogo yo ta có ñinó mbe njaanga miři ndâ 'duù 'do gbí vò i. ¹³ Tacó ndâ 'duù ñinó mbe ñò yê ọ ndâ 'bí ka ndú kpónó lá nó, Mbíri delè bà ñò yê ọ ndú ta ndòngbú o wálá. Káa 'duù mbe kù ñò yê ọ ndâ 'bí ka wó kpónó, Mbíri bà ñò yê ọ wó ta ndòngbú o ndii ñinó náa yí bàkà nó gí.

Bà ùnje ta bà bàkà ndâ i go có mì Mbíri

¹⁴ Ndâ ná'vindí, 'duù má 'dè káa có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà go có mì Mbíri lá, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nò wálá.

¹⁵ Yo tala káa bà koọo muu yo gi, máa, 'bí ka lo náa yo kù ọ ndi Jézù ta yí kpónó má ta go tí wó, delè ta bongo tí wó wálá, ¹⁶ káa wò gi 'dè káa có ji yí ta nje lo cuki, máa, «Zèe njembí lo. Mbíri bà je ndâ i-zó-zò ta bongo ji wò gí.» Káa wò je me 'bí zì i ji yí waa yí 'ví 'bu mítí wó lá, wò delè je me 'bí làmbu i tacó bà miři ngo cù ji yí lá. Gbí có mì lo nò bà dù kuu tí ?

¹⁷ Bà ùnje gítí Mbíri delè ká go éno. 'Duù má 'dè ká có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà ndâ i tí nó náa Mbíri 'dè có ji ndâ 'duù máa ndú 'ví bàkà nó, lá, gbí máa, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nò wálá.

¹⁸ 'Bí 'duù má 'dè có ji ye, máa, ye a mbe bàkà go có mì Mbíri, káa yí a mbe ùnje gítí Mbíri, ye bà 'visi có ji 'duù tí nò, máa, 'bí kpokèjì bà túbà tí 'duù tí mbe ùnje gítí Mbíri káká'i á bindi bà bàkà go có mì Mbíri wálá. 'Duù ta ùnje gítí Mbíri ta ña kpokèjì ngayi, náa yí má bàkà go có mì Mbíri lá? ¹⁹ Bá ùnje mì lo máa Mbíri ká gbaànjé cuki a banga có. Káa ndâ vò lílì delè ùnje ká gítí gbèe Mbíri tí nò á mì lo nò, ndú delè kù gu ta gúku tí Mbíri.

²⁰ Nò nò, ndi lo ñónókó, ye kpónó kèjì gí bà túbà ji wò máa, 'duù má 'dè káa có ta nje wó cuki máa yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà go có mì Mbíri lá, gbí có mì 'duù tí nò wálá. ²¹ Tala bà koọo muu lo gítí ña nambeè tí nó táánò á gbí òkò tí ndâ gù ndoo Àbiráámò ta Mbíri nó gi. À me 'do gbí có bà ùnje gítí bà waa mbelè 'vii mì wó Ìzákò ji Mbíri lá? ²² Wò kpónó ñò ni gí, máa, ndâ bà ùnje gítí Mbíri, ta bà bàkà go có mì Mbíri, mì Àbiráámò táánò kù bàkà nèté toko gbaànjé. Gbí go éno máa, 'bí i táánò náa Àbiráámò bàkà ká túbà máa, bà lê tí bà ùnje mì wó wálá. ²³ Nìno a gbí có tí nó náa à giì cu tí mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Àbiráámò táánò ùnje gítí Mbíri ta njembí wó gbaànjé» nó ká nò. Tacó éno, Mbíri giì ñò Àbiráámò ni tí 'duù mbe ya lè lá. À delè táánò nò a nderè bà dù Àbiráámò tí kómbe Mbíri. ²⁴ Wò kpónó 'di gbí ni gí, máa, a bà bàkà go có mì Mbíri ká kù si 'duù tí tó 'duù kùro Mbíri, me káa bà ùnje ta kpéeti wó cuki lá.

²⁵ Yo koọo muu yo káká'i gítí 'bí niì tí nó táánò ta ọ wó a Rà'ábù, tí vò mbe nò-vò-ndô nó gi. Ta ndâ bà nò-vò-ndô mì wó nò 'dáá gí, yí delè táánò túbà tí wó tí mbe ùnje gítí Mbíri ká ta bà bàkà tó i. Yí te wiři mítí ndâ tú

mì ndâ Ìzìrìyéli ta bà je i-zó-zò ji ndú, delè ta bà nguù ndú 'do tí ndâ ku'dì tí ndú, bìndì ta o bà njè nó mì ndú 'do 'bá mì wó, yí giì túbà kpokèjì ñinó ta vò i tí wálá nó ji ndú.

²⁶ Bà ùnje gítí Mbíri ta bà bàkà go có mì Mbíri á gí tàkò wálá a ku i, go diì ta woò gbí wálá.

3

Mè

¹ À nìkì máa ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí yo 'ví gí tí ndâ mbe nìbà có mì Mbíri ji ndâ 'duù lá, ndâ ná'vindí. Ye 'dè có tí nò ji yo tacó àá bà waa có mítí ze tí ndâ mbe kù nìbà có mì Mbíri ji ndâ 'duù nó tacó bà nìbà co to, ta wotí tí co tí ndâ 'bí 'duù 'dáá gí. ² Ndoò 'dáá káa ndâ mbe giři'o. Káa 'bí 'duù mbe 'dè có máa nje yí jé yaaka muu to tí nó lá má kuu, yí bà dù a ña 'duù ñinó mbe ni bà kpolo tí miři wó gí.

³ Yo ñò káa kècè gi, ndoo kù yuu làmbu liì mì gbí nje kècè tacó bà bàkà yí 'ví 'di có mì ndoo, wàa yí 'ví co tí kpokèjì tí nó náa à gbí muu ndoo nò. ⁴ Delè yo 'ví giì koṛo káa muu yo gítí gbâ á ṛo ngo gi. Gbolò pípiri kpèti má kù pì yí ya tí gí kè'bî, 'duù bà loko nje wó gítí kpokèjì tí nó náa à gbí muu wó nó ká ta cèe làmbu i bà aa ngo cuki. ⁵ Mè 'duù delè ká éno. Cèe làmbu bà to tí 'duù, káa à tí wó a wotí bà 'dè có gítí ndâ kpo-kpò i.

Yo kpónó koṛo muu yo á gítí bà mii cèe gbolò jìlì mì làmbu wu nje ñjì kù'ò gi! ⁶ Mè delè a wu. Mè a vò bà to gbí òkò tí ndâ bà to tí ndoo, mbe kù njèè vò i cee gbí diì ndoo 'dáá gí. Mè kù doo kùuyù ndoo ta wu náa à cu mítí 'do 'bá mì ndâ ku.

⁷ 'Duù bà ko ndâ 'viì-nò náa yí zèè 'do gbí jìlì gí. Yí delè bà ko ndâ nuù, ta ndâ kpoo, ta ndâ i tà ngo gí, ⁸ káa 'duù mbe kpolo tí mè wó wálá. Mè a 'bí ña i mbe kù pèè mbí ndâ 'duù, ta zì wó go zì kpoo. Yí jé dù ngbii lá, yí kù njèè zì wó nó ta ndi to.

⁹ Ndoò kù ùlù Mbíri tí Mbe tí ndoo tí Bu ndoo ta mè ndoo. Ndoò delè giì 'visi tí ndoo gí bà ñonoko ndâ 'duù tí nó náa Mbíri suu ndú tí kózò tí wó nó ká ta gbèè mè ndoo tí nò. ¹⁰ Ndâ bà ùlù tí, ta bà ñonoko tí, co 'dáá 'do ká gbí gbèè nje. À lè mi nò gí, ndâ ná'vindí. ¹¹ Ndâ líkí ngo ta míníkà ngo jé 'va 'do gbí gbèè guù gí? ¹² Mbiigá jé ri mbâ gí? Mbâ delè jé ri mbiigá gí? Ndâ ná'vindí. Má éno, líkí ngo jé 'va 'do gbí manḡò lá, delè míníkà ngo jé 'va 'do gbí cèe njáá lá.

Cèe bà 'di gbí-o

¹³ 'Bí 'duù mbe 'di gbí-o á gbí òkò tí yo kuu tí? 'Duù tí nò 'di gbí-o gí? Si yí 'ví bàkà ndâ tó i mbe túbà bà ñò-gbí-o mì wó. Si yí 'ví bàkà ndâ i tí nò me ta bà tù ngba wó lá. Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ñò tí ni éno máa, yí a mbe 'di gbí-o. ¹⁴ Káa ndâ ju kiì ta bà koṛo có ká gítí miři 'duù má gèè bè ndú mí gbí njembí lo gí, bà gbo i nìkì lá, wò delè kù 'dè a 'vére máa wò a mbe 'di gbí-o. ¹⁵ Bà to kiì ta bà dù ta bà koṛo có ká gítí miři 'duù me ndâ i mì mbe 'di ña gbí-o tí nó mbe gí 'do mì Mbíri nó lá. Ndú gí a i 'do tí ndâ vò bà koṛo có mì ndâ 'duù muu to tí nó, ta ndâ vo-vò i mbe kù volo muu ndâ 'duù. ¹⁶ Bándò tí nó náa ndâ ju kiì ta bà koṛo có ká gítí miři 'duù kù dù tí nò, a bándò ñinó náa ndâ vò i ta ndâ ña ñónókó-ñònòkò tí 'dáá gí kù dù tí.

¹⁷ Káa cèe bà 'di gbí-o mbe gí 'do mì Mbíri tende. Ña bà 'di gbí-o tí nó bà dù tí i ta bà lê tí wálá, delè bà dù tí i mbe 'dèè njembí ndâ 'duù. 'Duù mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó bà zèè ndâ 'duù ta pétékè 'bì wó, yí delè bà dù tí mbe 'di có mì ndâ 'duù. Mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó bà ñò yè ṛo

ndâ 'duù, yí delè bà bàkà tó i ká tà ndi ka wó tó i. Njembí 'duù mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nò me duù. Yí delè me mbe nambeè-ro lá. ¹⁸ Ndâ mbe peteke njembí ndâ 'duù kù bàkà gbí pétékè có. Ndú go ndâ 'duù mbe ro ndâ banga i mí gbí ñjì mí ndú. Nèté mí ndú a bà bàkà ndâ banga i tókà'i.

4

Gbínje gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì

¹ A yè ká kù si yo kù 'dèèkè mà? A yè ká kù si yo kù gò gó ta o 'dáá gî? Ndâ i tí nó ta go ndú tí yo nó kù gò gó gbí njembí yo ta o 'dáá gî; ñìnò a i tí nó mbe kù si yo kù gò gó gbí òkò tí yo nò. ² Yo kù tò kii muu 'bí i, káa bà 'de i tí nó kpò yo gî, má éno; yo kù 'dèèkè mà, yo delè kù gò gó. Yo kù dù ta go ndâ i gbí njembí yo, káa kpokèjì bà 'de ndâ i tí nó mì yo wálá; má éno, yo kù ziki ndâ 'duù bìndi ndâ i tí nó. Yo 'de ndâ i tí nó ta go ndú tí yo gbí njembí yo nò lá, tacó náa yo yù ndú 'do me mì Mbírì lá. ³ Káa yo ta ndâ 'bí o kpétí má yù ndú, Mbírì je ndú jì yo lá, tacó yo yù ndú me ta cèè nderè lá, yo kù yù ndú ká tacó bà bàkà líkí'o mítí yo cuki.

⁴ Njembí yo dù tí gbèe i lá, go njembí ndâ nì mbe rànghà kù. 'Duù má zèè ndâ i muu to tí nó ta 'bì wó sósò'ò, yí 'ví kù a 'bí ngú 'bì tacó bà zèè ta Mbírì? 'Duù má tee njembí wó 'dáá ká mítí ndâ i á muu to tí nó, yí bà gí tí ku'dì tí Mbírì. ⁵ Yo koṛo có máa, có tí nó náa à cu mí gbí wáràghà mí Mbírì, máa, «Mbírì suu lílì jì ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndâ 'dóo i mì yì» nó a 'vèrè? Má éno, yí kù tò kii muu ndoo ta o tí nó náa ndoo má kù tee njembí ndoo mítí ndâ 'bí tende i si yí mí to nò. ⁶ Tacó éno, Mbírì kù bàkà nambeè jì ndoo me gbolò, tacó wàa ndoo 'ví dù ta o 'dáá gî tí ndâ i mì yì. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràghà mì wó tí Mbírì, máa, «Mbírì kù bàkà nambeè me gbolò jì ndâ mbe si tí ndú kùṛo wó tí Mbírì tí i lá, káa yí biya có mì ndâ mbe si tí ndú tí i ta wotí tí » nò.

⁷ Má éno, ye kù 'dè có jì yo, máa, yo si tí yo jì Mbírì, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpòò gítí gó ta Gba-vò-i, bìndi Gba-vò-i bà ì ngèlè 'do tí yo gî. ⁸ Yo yèè ndi yo dè gí mì Mbírì, wàa Mbírì bà yèè ndi wó dè gí mì yo. Yo si bà bàkà i zuù mí to, ndi yo ndâ mbe gìlìnì, wàa yo tí ndâ mbe gbo gbù sè mí nje ngá só 'ví si njembí yo 'ví dù ngbárángà'i. ⁹ Yo wa tí yo tacó ndâ vò i mì yo. Yo dù ta yè ro yo tí yo, yo ño 'dì lá, yo dù zùkùù, yo dù ta líkí'o tí yo lá. ¹⁰ Yo si tí yo tí i kùṛo Mbírì lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí ndâ 'duù.

¹¹ Yo 'dè vò có gbí òkò tí yo lá, ndâ ná'vindí. 'Bí 'duù má 'dè vò có gítí ná'vindí wó, yí má ñonoko yí, gbí go éno máa, 'duù tí nó kù 'dè nò a vò có gítí ndâ có mì Mbírì, yí kù ñonoko nò a ndâ có mì Mbírì. Káa 'duù má nì ñónókó gítí ndâ có mì Mbírì gî, yí kpòò nò me mbe sè tù wó gítí ndâ có tí nó káká'i lá. Gbí máa, yí kù si tí wó tí 'duù ta wotí mì wó ndii muu ndâ có tí nó gî. ¹² Káa wotí bà 'dè có jì ndâ 'duù ká tí Mbírì cuki. Wotí bà waa có mítí ndâ 'duù delè ká mì wó tí Mbírì ta kpéétí wó. Wotí bà 'vala ndâ 'duù, ta wotí bà zi ndâ 'duù delè ká mì wó. Káa wò a 'di, wàa wò 'ví waa ta có á mítí 'bí ká lo 'duù á go wò?

Ndâ mbe ci o

¹³ Yo sè tù yo, ndí yo ndâ 'duù tí nó mbe ò-bà-mbí Mbírì gî, bìndi yo gii ci o, máa, «Ze má ya wúnó lá, ze bà ya taàbé gí bà mà 'velè á gbí gbata tí zò. Ze má too ndoò gbaànjé mí kà, ze bà 'de i me gbolò.» ¹⁴ Káa yo ta kpéétí yo ñò i ñìnó á kèjì gí bà bàkà tí taàbé dè nó lá. Bà 'vala yo tà go yè? Bà 'vala yo ká go ngomè náa pìpìrì má pì kpónó gbí lambu o, ngomè aanga gî. ¹⁵ À ñikì mì yo kùtáa a bà 'dè có go éno máa, «Mbírì má konì ze

yee tí o tí nó gbí muu ze nó, ze bà bàkà go éno, go éno.» ¹⁶ Káa yo kpónó kù bàkà tí yo tí ndâ 'duù ngé ndii gî. Yo delè kù gbo i gítí ndâ i ñìnó náa yo kèjì gí bà bàkà ndú nò. Káa ña bà gbo i éno ñìkì lá.

¹⁷ 'Duù má ñò yúco ni gî, káa yí bàkà lá, gbí máa, yí kù bàkà a vò i.

5

Ndâ mbe kpo-kpò i bà gi kònò sé'i

¹ Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nó, ndâ mbe kpo-kpò i. Yo wa tí yo, yo 'ví tò ndòzì, tacó yo kèjì gí bà kònò sé'i ta wotí tí. ² Ndâ kpo-kpò i mì yo nò bà gi zii 'dáá gî, ndâ ki bà gi da ndâ bongo mì yo nò 'dáá gî. ³ Ndâ gùrúsù mì yo nò bà gi gbì ngbàza. Ngbàza tí nò bà túbà máa, yo bàkà tó i ta gùrúsù mì yo lá. Ngbàza tí nò delè bà túbà máa, 'bí i bà gi zò di yo á go bà zò ndâ lii mì ngbàza. Ndâ i tí nò náa yo zèè ndú kácá-kácá nò bà gi dù tí tàcu wu tacó bà gi doo ta yo ta ndòngbú o.

⁴ Yo ñò ña ndâ i tí nò náa yo kù bàkà nò gi. Yo ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà nèté gbí ndâ ñí mì yo ji ndú lá. Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di káa kòcò ndâ i tí nó náa yo biimo ndâ mbe bàkà nèté tacó tí ndú 'do tí ndú gí nó kù 'dè kòlòwò gítí yo gi. Kòcò gbí mì ndâ 'duù tí nò mbe bàkà nèté gbí ndâ ñí mì yo káa yo sè tàkò nèté mì ndú lá nó yee gbí tù Mbíri tí Mbe tí ndâ i 'dáá gî gî.

⁵ Yo kù 'vala á muu to tí nó gbí dà. Yo zò ñò, wàa yo 'ví yuku ta tí yo, káa yo ñò ni lá máa, yo kù 'vii nò a ndi tí yo tacó bà waaka yo mì Mbíri go bà waa bee ta o bà waa có. ⁶ Yo ká kù waaka có ta 'vérè mítí ndâ 'duù ñìnó ta vò i mì ndú wálá nó gbí ngbàngà; ndâ 'duù ñìnó ta 'bí i mì ndú náa ndú 'ví me ta yo tacó bà 'vala miiri ndú 'do mì yo wálá nó kù mi 'do gbí có mì yo.

Yo te duù mítí njembí yo

⁷ Má éno, yo kpónó 'ví zèè njembí yo di tí o bà gi Mbe tí ndoo, ndâ ná'vindí ye. Yo ñò káa ña bà zèè njembí ndâ mbe ji ñí gi. Ndú zèè njembí ndú 'do tí o bà yee ñi ña mí ta to di tí o bà kili ndâ tó i 'do gbí ñí. ⁸ Má éno, yo zèè njembí yo, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpoò, tacó o bà gi Mbe tí ndoo kpónó me jé'déé gî.

⁹ Yo si bà 'dè ví có gbí òkò tí yo mí to, ndâ ná'vindí. Yo má bàkà go éno, àá bà waa có mítí yo ta ndòngbú o. Yo zeke'o gi, kùro o bà gi mbe waa có kpónó dooko gî. Yí kpónó-kpónó bà yee tí yo.

¹⁰ Yo 'ví kojo muu yo delè gítí ña kpácà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri gbí ndâ vò o gbí o mì ndâ ká gù ndoo dígísèé, wàa yo 'ví mèlè ndi ndú.

¹¹ Yo ñò ña nambeé tí nó táánò náa Mbíri bàkà ji ndú tacó ndú táánò a ndâ mbe kpácà gbí ndâ vò o tí nò nò gi. Yo 'di tàwo ña nambeé tí nó náa Mbíri táánò bàkà ji Jóbè á bìndi bà nanaka muu wó mítí bà ùnje gítí Mbíri si yí táánò ta sé'i tí wó nó gî. Yo delè gi ñò ni gî, máa, Mbíri táánò gi sè có ndâ i mì Jóbè mbe volo nó ta bà me mbè. Mbíri bàkà ña gbolò nambeé tí nò ji Jóbè tacó yí kù zè ndoo ta pétékè njembí wó, yí delè kù ñò yè ro ndoo.

¹² 'Bí kpóló-kpolo có gbaànjé náa ye bà 'dè ji yo a ñìnò, ndâ ná'vindí, máa, yo si bà see tí yo mí to. Yo see tí yo máa, «Go gbíri,» lá, yo delè 'ví see tí yo máa, «Go to tí nó,» delè ta rè mì 'bí ña i là. Káa wò tí 'duù má ùnje gítí i gî, 'dè káa có máa, «Ye ùnje gî.» Káa wò má biya i gî, wò delè 'ví 'dè káa có máa, «Ye biya gî.» Káa wò má me me éno lá, wò bà yuu miiri lo mí gbí vò i ta ndòngbú o.

Bà 'deke tí ji Mbíri

¹³ 'Bí i má kù pèè mbí 'bí 'duù gbí òkò tí yo, si yí 'ví 'deke tí wó ji Mbíri. Káa delè 'bí 'duù gbí òkò tí yo má ta líkí'o tí wó, si yí 'ví be rẹ Mbíri gbí cè. ¹⁴ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má ta nò'o tí wó, si yí 'ví tè'é tí ndá 'bí tó kpo 'duù gbí òkò tí yo tí ndá mbe kù kili ta rẹ mì Bindi-Mbíri, wáa ndú 'ví 'deke tí ndú ji Mbíri tacó tí wó. Káa ta o tí nó náa ndú má kù 'deke tí ndú ji Mbíri nó, ndú 'ví toro bàà mítí wó ta rẹ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri. ¹⁵ Ndú má 'deke tí ndú ji Mbíri ta njembí ndú dú, Mbíri bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì mbe nò'o tí nó gí, yí delè bà si yí 'ví a gí yaà 'do gbí nò'o mì wó nò gí. ¹⁶ Má éno, yo yù gbí ndá vò i mì yo á gbí òkò tí yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbíri tacó tí yo gbí òkò tí yo, wáa yí 'ví 'vala ta yo 'do tí ndá i ñinó mbe kù pèè mbí yo nò. Ye 'dè có tí nó ji yo, tacó tó 'duù má 'deke tí wó ji Mbíri, à gbí kòcò wó a wotí tacó bà gí ta ndá kpo-kpò i 'do mì Mbíri.

¹⁷ Yo koro muu yo gítí Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò gbí o mì ndá ká gù ndoo gi. Yí táánò káa 'duù ta ndá silì 'bí wó vò ká go ñindi ndoo. Káa ta 'bí o gbaànjé Èlìjà gù 'deke tí wó ji Mbíri ta njembí wó gbaànjé, máa, mù 'ví si bà nì mí to. Á dú káa yúco, 'do tí o tí nó, mù gù nì gbí to tí nó lá ta ndoo ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí. ¹⁸ Káa bà o tí nó má gù ndii gí, Èlìjà gù 'deke ndi tí wó ji Mbíri káká'i máa, yí si mù 'ví nì. Mù dú gù nì go có mì wó nò gí. Bindi ndá dó kú i gù 'bità bà kù ndi ndú káká'i.

¹⁹ Ndá ná'vindí, yo koni ndá 'duù ñinó mbe gíri'o 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí nò. Yo gí ta ndú gítí tó kpokèjì káká'i. ²⁰ Yo ñò ni gí máa, 'duù má 'visì muu 'bí mbe gíri'o 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí gítí tó kpokèjì, gbí máa, 'duù tí nó 'vala nò a ka wó 'do gbí bà waa có mítí wó bìnidi ku mì wó gí. Mbíri delè bà je à-cee-gí gítí ndá 'bí ká vò i tí nó 'dáá gí náa 'duù tí nó mbe dele gítí tó kpokèjì nò bàkà ndú si yí táánò tí vò kpokèjì nó gí.

KPÉDÉLÉ PÌYÉTÒRÒ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Piyétòrò

¹ Nìno a ye tí Piyétòrò tí tú mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wàràgà tí nó jì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, mbe 'vaaka go ndá zà-za gó á ta ndi gbí ndá to, Póndùsù, Kàpádósìyà, Ásìyà ta ndá to Bèsínìyà. ² Mbírì tí Bu ndoo táánò ruka yo á go có mì wó náa à sàà kuu gbí njembí wó; bìndi Bèrì-mì-Mbírì gii kaa yo mò gí mì Mbírì, tacó wàa yo 'ví dù tí ndá mbe 'di có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì, wàa yí 'ví va mbelè wó mítí yo. Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo tókà'i, yí delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Wu bà koṛo có lí mítí Mbírì

³ Ndoò ùlù Mbírì tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí gbolò mbe nò yè ọ̀ ndá 'duù, tacó a yí ká je ngú 'válá jì ndoo ta bà 'vala ndi Jézù tí Bìndi-Mbírì mì wó 'do gbí muu'dú wó, náa ndoo kù koṛo có lí mítí. ⁴ Ndoò delè kù koṛo có lí mítí ndá kpóló-kpolo i-nambeè tí nó náa ndú jé gí bà cee wálá, ndú gí bà volo wálá, ndú delè gí bà me túmbúzù wálá, náa Mbírì kù kpolo tí ndú mí gbírì tacó tí yo, ⁵ tí ndá 'duù tí nó náa Mbírì kù kpolo tí yo ta wotí mì wó 'do gbí có bà tee njembí yo mítí wó tí Mbírì nó, yee tí o bà co ọ̀ 'válá tí nó náa yí 'viindi sàà, tacó bà túbà gí sè ta ndòngbù o nò.

⁶ À má éno, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, yo kpétí kpónó má kù ngii káa nge ta ndá kpìkpà'dà ọ̀ vò i má gàà kózò gi nò. ⁷ Ndá vò i tí nò mbe kù ngii nge ta yo nò kù tala a yo tacó bà nò éno máa, yo kù tee njembí yo mítí Mbírì ta yúco wè. À kpétí káa dà'bì, tí i nìno náa àá bà cee ta ndòngbù o gí nó, à kù tala bà nò tó ni a i ta wu. Káa bà tee njembí yo mítí Mbírì a kpóló-kpolo i kùro Mbírì ndii dà'bì gí. À má éno, yo má kpòò kù tee káa njembí yo mítí Mbírì bìndi bà ngii nge mì ndá vò i ta yo, àá bà ùlù yo, àá bà nò ngba yo, à delè bà te duù mítí yo wúnò ta o bà gí Jézù tí Bìndi-Mbírì. ⁸ Yo kpétí jé má nò yí ta ọ̀ yo lá, yo zè yí nìkì ma. Yo kpétí kpónó má me kù nò yí ta ọ̀ yo lá, yo ùnje gítí wó gí; tàkòcò yo delè peteke tí ọ̀ nìno náa bà 'dè có gítí kpò yo gí ta líkí'o, ⁹ tacó i nìno náa yo 'de 'do gbí bà tee njembí yo mítí Mbírì nó a bà 'vala lílì yo.

¹⁰ Ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì mbe 'dè-kòcò gítí nambeè mì Mbírì nó táánò pà 'válá tí nó ta nje-gbí. ¹¹ Ndú táánò kù pà ọ̀ 'duù tí nó, ndú delè kù pà ọ̀ o tí nó, ta o tí nó náa Bèrì mì Bìndi-Mbírì gbí njembí ndú má kù 'dè-kòcò gítí bà kònò ndá sé'i mì Bìndi-Mbírì, ta bà tòngbaà mì wó bìndi bà kònò ndá sé'i tí nó nò. ¹² Mbírì táánò 'dè có jì ndá mbe 'dòkò có mì wó máa, ndú táánò kù bàkà nèté tí nó me gítí miṛi ndú lá, ndú kù bàkà a nèté yo; nìno a ndá i tí nó náa ndá mbe ma Banga-Ngú-Có kò ta kò jì yo ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì tí nó náa à tuu yí 'do gbírì jì yo nò. À kpétí káa ndá basìlì mì Mbírì, go bà 'di ndá có tí nó táánò kuu tí ndú.

À tè'é tí yo a i gítí tó bà 'vala ndò

¹³ À má éno, yo 'viindi muu yo gítí nèté. Yo si ndá i 'ví gbaaka yo lá, wàa yo 'ví koṛo có 'dáá gí lè a i mítí i-nambeè tí nó náa àá kèjì gí bà je jì yo ta o bà gí Jézù tí Bìndi-Mbírì nò. ¹⁴ Yo 'di có mì Mbírì, tacó yo a ndá 'viì mì wó; yo dù ta go ndá vò i go ọ̀ i tí nó náa yo táánò kù bàkà si yo 'di gbí-o lá nó lá. ¹⁵ 'Duù tí nó mbe tè'é tí yo nó mò tí wó 'do tí ndá vò i gí, à má éno, yo

delè 'ví mò tí yo 'do tí ndâ vò i 'dáá gî go ñindi wó nò. ¹⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì éno máa, «Yo mò tí yo 'do tí ndâ vò i gî, tacó ye mò tí yo 'do tí ndâ vò i gî nô» ¹⁷ Káa yo má kù nì Buù mítí 'duù tí nó tí Mbířì mbe kù waa có mítí ndâ 'duù 'dáá gî 'vii ta cè ña bà bàkà i mì ndú nó, yo 'ví kpolo tí yo ta gúku wó ta o tí nó 'dáá gî náa yo kù 'vala muu to tí nó. ¹⁸ Yo ñò ni gî, máa, àá táánò sì muu yo 'do gbí ndâ ña vo-vò kpokèjì 'válá tí nó náa yo ɾuka 'do bìndi ndâ bu yo nó me ta ndâ i ñinó náa ndú bà cee gî, go ndâ dâ'bi, ta fádà, nó lá; ¹⁹ à sì muu yo a i ta mbelè Bìndi-Mbířì náa à me i bà ño ta 'dì lá, go mbelè 'vii-rómbo ñinó ta mbó tí wó wálá náa à kù ci jì Mbířì nó. ²⁰ Mbířì táánò cu 'bì wó mítí wó kùro o bà suu to tí nó, káa yí gii túbà tí wó a i gbí ndâ ndòngbú o tí nó tacó tí yo. ²¹ Yo kpónó kù tee njembí yo mítí Mbířì tí nó mbe te yí gí yaà 'do gbí ku, bìndi yí gii je wotí jì yí nó, 'do gbí có mì wó, tacó éno, yo kù tee njembí yo tí kpoò mítí Mbířì, yo delè kù koɾo có 'dáá gî lì mítí wó.

²² Yo kpónó bàkà lilí yo ngbáràngà'i ta bà 'di yúco, tacó bà zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì go i mì ndâ ná'vindí ta tiřì gbí wálá. Yo zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì ta njembí yo gbaànjé. ²³ Tacó àá táánò jò ndi yo káká'i me 'do tí ñi ña ñinó mbe pùú nó lá; à jò yo a i 'do tí ñi ña ñinó mbe pùú lá ká dúú bà ya tí, 'do gbí wu có mì Mbířì mbe dù tí ká nó. ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì máa,

«Ndâ 'duù 'dáá gî go mbíli,

bìndi ndâ banga i mì ndú 'dáá gî go 'vì mbíli. Mbíli má aanga gî,
ndâ 'vì wó kù 'duku gí to,

²⁵ káa có mì Mbířì kù dù tí ká.»

Có tí nó mì Mbířì nó a Banga-Ŋú-Có tí nó náa àá táánò ma jì yo nó.

2

Wu díí ta ndâ tó 'duù

¹ Yo duu gùù wàa yo 'ví nè ndâ vò muu 'dáá gî, ta ndâ 'vére, ta ndâ i-còkòndé, ta kii, gii je ndâ vò nje mí gbí. ² Yo dù go ndâ dó 'vii, yo wa cèe ngo kí 'do mì Mbířì, tacó wàa yo 'ví uu tí gí gbí 'válá, ³ tacó yo tala líkí nambeè mì Mbe tí ndoo gí.

⁴ Yo gí gí mì Mbe tí ndoo, tí wu díí tí nó náa ndâ 'duù táánò bè gí máa, i gbí wálá, káa Mbířì gii cu 'bì wó mítí, máa i gbí me gbolò nó. ⁵ Yo kpónó delè gí tí ndâ wu díí tacó bà bì ta 'bá jì Mbířì gî, yo a ndâ bu-Mbířì mbe kaa tí yo mò gí mì Mbířì gî, mbe kù ci ndâ i ñinó mbe ñikì tí Mbířì gî nó jì yí, ta ñè mì Jézù. ⁶ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì éno máa, kòcò Mbířì máa,

«Ye kù te díí mì ye á mí pí gú Ziyóni,

tí díí náa ye cu 'bì ye mítí,

ta i gbí me gbolò,

à delè bà te nó mí ɾo mbe ùnje gítí wó wálá.»

⁷ À má jì yo tí ndâ mbe ùnje gítí wó, i gbí wó me gbolò, káa à má jì ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó lá nó, yí a i mbe kù tò kò ndú, a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbířì máa,

«Gbèe díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nó ká gí tí kpédélé díí bà sè tà 'bá,» nó.

⁸ À delè gii cu mí gbí wáràgà mì Mbířì káká'i éno máa,

«Díí tí nó bà dù tí I náa ndâ 'duù kù tò kò ndú tí;

díí tí nó bà dù tí díí mbe 'va ndâ 'duù mí to.»

Ndú kù tò kò ndú tacó tù ndú kpò bà 'di có mì Mbírì gí, á tí ña i gbí kù ndú.

⁹ Káa yo a ndâ 'duù ñinó náa Mbírì ɾuka yo gbí ña yo 'dáá gí tí ndâ 'dóó 'duù ñinó mì wó gí, ña yo a tó ña mì Mbírì, ña yo a ndâ bu-Mbírì mì Mbírì náa yí ɾuka yo tí ndâ mbe ma có ndâ kpo-kpò i tí nó náa yí tí mbe tè'é tí yo táánò 'do gbí 'dí'di'o gí gbí gbolò ngba'o mì wó bàkà nó. ¹⁰ Yo táánò sàà kù 'vala ká jááká-jaaka, káa yo kpónó a ndâ 'duù mì Mbírì; Mbírì táánò sàà ñò yê ɾo yo lá, káa yí kpónó kù ñò yê ɾo yo.

Ndâ bòò mì Mbírì

¹¹ Ye kù 'deke a tí ye ji yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpónó go ndâ mbe 'dó-'do á 'bá ku'dì, à má éno, yo 'ví si tí yo ji ndâ i-gbí-kù yo mbe kù tè lílí yo ta go nó lá. ¹² Yo 'vala ta tó muu gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, tacó wàa, ndú kpèti má 'dè vò có gítí yo, máa yo a ndâ mbe bàkà vò i, ndú má ñò ndâ tó i tí nó náa yo kù bàkà nó, ndú wúnò 'ví ùlù ta Mbírì ta ɾi bà gí yí gí bà waa có mítí ndâ 'duù ta ndòngbú o.

¹³ Yo 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo nó ta ɾè mì Mbe tí ndoo. Yo 'di có mì gba tí gbolò 'duù kùro ndú 'dáá gí; ¹⁴ yo delè 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó náa gba je wotí bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i, ta wotí bà ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà tó i ta tó i ji ndú nó. ¹⁵ Tacó có gbí njembí Mbírì éno máa, ndâ tó i mì yo náa yo kù bàkà nó 'ví nè nje ndâ mbe ñò yúco ni lá nó gí tàkò ndâ có ñónókó mì ndú. ¹⁶ Yo 'vala go ndâ 'duù ñinó mbe kù bàkà go có mì ndú náa à gbí njembí ndú, káa yo 'ví si bà bàkà go có mì yo náa à gbí njembí yo nó tí i bà 'buuku muu ndâ vò i mì yo lá, yo 'vala go ndâ bòò mì Mbírì. ¹⁷ Yo 'ví te 'duù mítí ndâ 'duù 'dáá gí, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindí nìkì maa, yo 'ví cì gúku tí Mbírì, wàa yo 'ví te duù mítí ndâ gba mì yo.

Yo ñò 'do tí bà kònò sé'i mì Bìndi-Mbírì

¹⁸ Yo tí ndâ bòò 'ví te duù mítí ndâ mbe tí yo; yo delè 'ví 'di có mì ndú, káa yo 'ví 'di me káa có mì ndâ ñinó mbe kù bàkà nambeè ji yo nó lá, yo delè 'ví 'di có mì ndâ ñinó mbe kù bàkà i tí yo nìkì lá nó. ¹⁹ Tacó Mbírì bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo, náa yo má kònò ndâ vò i tí nó náa à kù bàkà ta yo ta nderè ndú wálá nó ta ɾè mì wó nó. ²⁰ Tacó à gbí bà kònò sé bà gbì tí a yè náa à má gbì 'duù 'do gbí vò i mì wó nó? Káa 'duù má kònò sé'i a i tacó bà bàkà tó i, Mbírì bà cù 'dè ngo cù wó mítí 'duù tí nó gí. ²¹ Mbírì táánò tè'é tí yo tacó bà kònò sé'i muu bà bàkà tó i, tacó Bìndi-Mbírì táánò kònò sé'i muu yo, bìndi yí giù si yo máa yo 'ví co tí kpokèjì tí nó bìndi yì nó. ²² Yí táánò bàkà vò i lá, 'bí 'duù jé mbe 'di ngò gbí nje wó wálá. ²³ Áá táánò má go yí, yí 'visì ngò gí tàkò ngò tí nó lá; áá táánò má bàkà vò i ta yí, yí toɾo mítí wó ká tí bàà, yí si ndâ vò i ndâ ngò tí nó náa à bàkà ta yí nó 'dáá ji Mbírì tí mbe waa yúco. ²⁴ Bìndi-Mbírì táánò te du ndâ vò i mì ndoo gbí diì wó ya tí gítí njèèkpè mù, tacó wàa ndoo 'ví bàkà vò i káká'i lá, wàa ndoo 'ví 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì; ndâ kà mì wó 'vala yo gí. ²⁵ Yo táánò giɾi'o go ndâ rómbo nó gí, káa à kpónó dele ta yo gí mì mbe gbà yo go bà gbà ndâ rómbo, mbe kù kpolo tí lílí yo nó gí.

3

Ndâ nawù 'dakò ta ndâ kù ndú

¹ Yo tí ndâ nawù 'dakò 'ví 'di có mì ndâ kù yo, tacó wàa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú kpèti má biya bà 'di có mì Mbírì gí, tó cè bà bàkà i mì yo

'ví si ndú 'ví 'di có mì Mbírì. Yo 'ví 'dè có ji ndú ta nje yo máa ndú 'di có mì Mbírì nò gbaànjé lá, ² tacó ndú bà ò 'do ká tí cè ña bà te duù mì yo, delè 'do tí cè ña bà tègàrà rẹ Mbírì mì yo. ³ Yo 'ví dù cuki me ká tí ndâ na banga mbe kù yuu káa ndâ banga bongo, ta bà leke ndâ kpo-kpò i-banga ngbeze-ngbèzè ta ndì gbí muu yo, lá. ⁴ Banga mì yo 'ví nguù tí wó a i mí gbí njembí yo, tí ña banga ñinó mbe cee lá, tí banga mì 'dè njembí, ta tó muu, tí ndâ kpóló-kpolo i kùro Mbírì. ⁵ Tacó ndâ niì tí nó gbí ndâ ká o dígísèé mbe kaa tí ndú ji Mbírì gí, mbe kù koṛo có lli mítí Mbírì nó, te a ña banga tí nó kù 'di ta có mì ndâ 'dakò mì ndú, ⁶ go bà 'di có mì Àbiráámò mì nawù wó Sàrà dígísèé, náa yí táánò kù nì mítí Àbiráámò káa, «Mbe tí ye» nò. Káa yo kpónó a ndâ nájú Sàrà, náa yo má bàkà i ñinó mbe 'vii ṛo 'bá wàa, yo delè 'ví si 'bí i 'ví te gúku mítí yo lá nò.

⁷ Yo tí ndâ 'dakò delè 'ví 'vala ta ndâ nawù yo gbí tó kpokèjì, yo te duù mítí ndâ niì mì yo, tacó ndú a ndâ 'duù ñinó ta wotí mì ndú me njí'dí. Yo delè 'ví te mì gbí muu yo éno máa, ndâ nawù yo a ndâ 'duù ñinó náa Mbírì je 'wálá tí i-nambeè ji yo gbaànjé ta ndú. Yo bàkà éno tacó wàa 'bí i 'ví nè kpokèjì bà ò bà 'deke tí yo mì Mbírì lá.

Yo kònò sé'i muu bà bàkà i ñinó dú nò

⁸ Ndòngbú có mì ye ji yo éno máa, yo 'dáá gí 'ví koṛo káa gbèe có; 'bí ka yo má ta líkí'o tí wó, yo 'dáá gí 'ví dù ta líkí'o tí yo, o má volo tí wó gí, o delè 'ví volo tí yo 'dáá gí. Yo zè tí yo nìkì gbí òkò tí yo go ndâ ná'vindí, yo dù ta 'dè njembí yo, yo delè 'ví me tí yo tí i lá. ⁹ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, 'duù má 'dè vò có gítí yo, yo 'ví toṛo mítí yo tí bàà; yo 'ví 'deke tí yo ji Mbírì máa, yí cù 'dè ngo cù wó mítí ndâ mbe bàkà vò i ta yo, ta ndâ mbe 'dè vò có gítí yo, tacó Mbírì táánò tè'é tí yo a i tacó wàa yì 'ví cù 'dè ngo cù yì mítí yo. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Duù ñinó ta go bà 'vala ta pétékè tàkòcò wó,

wàa 'bí i 'ví ba muu wó lá tí wó nó,

'ví kpolo tí mè wó á 'do tí vò có,

Yí delè 'ví nè nje wó á 'do tí bà 'dè tìrì.

¹¹ Yí 'ví 'visì muu wó á 'do tí bà bàkà vò i á gítí bà bàkà tó i.

Yí 'ví pà kpokèjì ñinó ta 'bí i mbe ba muu ndâ 'duù ba tí wálá nó,

wàa yí 'ví nanaka muu wó á mítí.

¹² Tacó ṛo Mbe tí ndoo ta o 'dáá gí ká ngbóó tí ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí jáá kpokèjì nò,

tù wó delè ká kácáá gbí njè ndâ mbe kù 'deke tí ndú á káa yí 'visì kapí wó á gítí ndâ mbe kù bàkà vò i gí.»

¹³ A 'di ká bà bàkà vò i ta yo, náa à má tí yo a go bà bàkà i ñinó mbe 'vii ṛo 'bá nó? ¹⁴ Káa yo kpétí kpónó má kù mbu ta rẹ mì i ñinó jáá kùro Mbírì nó, yí bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo gí. À má éno, yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, njembí yo delè 'ví mù gítí ndú lá. ¹⁵ Káa yo 'ví ùlù tí Bìndi-Mbírì, tí Mbe tí yo, ta njembí yo gbaànjé. Yo delè ta o 'dáá gí 'ví dù ká léngé-lenge kù ù bà 'visì có ji ndâ mbe 'vee yo gítí bà 'dè gbí nderè i tí nó náa yo kù koṛo có lli mítí nò, káa yo 'ví 'dè ji ndú ta pétékè có, ta bà cì gúku tí Mbírì, ¹⁶ delè ta ngbàrángà njembí yo, tacó wàa 'duù má 'dè có ñónókó mítí yo, ndâ 'duù 'ví te nò mí ṛo 'duù tí nó mbe 'dè vò có mítí yo nó, tacó tó cè bà bàkà i mì yo ta rẹ mì Bìndi-Mbírì. ¹⁷ Tacó à nìkì a bà kònò sé'i muu bà bàkà i ñinó dú nó, náa à má a có mì Mbírì nò, co tí bà kònò sé'i muu bà bàkà lé-lè i. ¹⁸ Tacó Bìndi-Mbírì táánò tí yè ta vò i mì wó gbaànjé kùro Mbírì wálá, cì ta bà gbaànjé cuki tacó vò i mì ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gí,

tacó wàa yì 'ví kaa ndoo ya tí ji Mbírì. Àá táánò zi yí ta dìi wó, káa à gù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta lilí wó, ¹⁹ náa yí gù ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì ji ndâ lilí nìno gbí zàà nò. ²⁰ Ndâ lilí tí nó náa lilí Bìndi-Mbírì táánò ya gí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndú gbí zàà nò a ndâ lilí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kpò có mì Mbírì gí, ta o tí nó náa Mbírì táánò ù ta ndú kpò, máa ndú bà 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú si Nówà kù bàkà gbâ tacó bà 'vala ndâ 'duù 'do tí gbolò ngo mù nò. À ta o tí nó 'vala 'do gbí òkò tí ndâ 'duù to tí nó 'dáá gí káa ndâ 'duù vò-nje ta'ò cuki. ²¹ Ngo táánò 'vala Nówà ta ndâ 'duù tí nó ta yí gbí gbâ nó go bà 'vala ndoo mì ngo ta bà caka tí ndoo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Ngo bà caka tí ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì kù caka bẹ̀tí 'do me ká kápí kù ndoo cuki lá; ngo tí nó a i mbe kù 'deke tí wó ji Mbírì, tacó wàa yí 'ví si njembí ndoo 'ví dù ngbàrángà'i ta rẹ̀ mì bà 'vala ndi Bìndi-Mbírì 'do gbí muu'dú wó, ²² mbe ya gí gbírì kù ki tí wó gbí kù'bi mì Mbírì tí gba mbe zogo ndâ basilì ta ndâ kpo-kpò bààcì.

4

Yo 'ví kònò sé'i muu to tí nó go i mì Bìndi-Mbírì

¹ À má éno, Bìndi-Mbírì lẹ̀ táánò má kònò sé'i si yí kù 'vala muu to tí nó gí, yo 'dò kò yo mì to tí kpò gítí bà kònò sé'i go nìndi wó nò, tacó 'duù mbe kù kònò sé'i á muu to tí nó ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó si bà bàkà vò i mì to gí. ² À má éno, yo kpónó 'ví 'vala sè 'válá mì yo muu to tí nó me ta go bà mòkò tàkò ndâ i muu to tí nó go i mì ndâ vò 'duù lá, yo 'vala go có mì Mbírì. ³ Tacó bà ndâ ña o tí nó náa yo táánò kù 'vala go i mì ndâ mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó kpónó cee gí. Yo táánò kù 'vala ká dúú éno gí kà ta 'bí i mbe kilí nje yo gí 'bá wálá, yo gbí ndâ o tí nó kù dù ta go bà bàkà ndâ vò i, 'válá mì yo táánò káa bà sa ta pe, ta bà pì wo ta pe, ta bà tì pe, ta bà bàkà go có mì ndâ sú mbírì. ⁴ Nje ndâ 'duù nìno mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó kpónó 'dèè gítí ña ngú kpokèjì bà 'vala yo nó gí; ndú kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú ta kpéétí ndú, máa, a yè káa yo kpónó 'vala ña bà 'vala ndò tí nó táánò mì yo ta ndâ yì, náa yo kù bàkà káa ndâ i sàkàmàà go i mì ndâ nò gbí jìlì, lá nó wè? Tacó éno, ndú kù nì rẹ̀ yo. ⁵ Káa ndú wúnò bà 'deke ndâ vò i mì ndú náa ndú kpónó kù bàkà nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí mì kùro 'duù tí nó kpónó mbe 'viindi tí wó gítí bà waa có mítí ndâ 'válá ta ndâ ku gí nó gí. ⁶ Tacó gbí nderè có tí nó náa àá táánò ma ta Banga-Ngú-Có ji ndâ ku nò éno máa, àá táánò má waa có mítí ndú si ndú kù 'vala muu to tí nó gí, delè ndú 'ví 'vala go bà 'vala Mbírì.

Ndâ mbe banda ndâ i-nambeè mì Mbírì

⁷ Ndòngbù o kpónó dooko gí; à má éno, yo dù ta tó muu, yo delè 'ví dù ta njembí yo lẹ̀ tacó bà 'viindi tí yo gítí bà 'deke tí yo ji Mbírì. ⁸ Káa kpóló-kpolo có ngé ndii gí a nìno máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, tacó tó bà zè tí kù si ndoo 'ví toro ndâ vò i tí nó náa ndâ 'bí ka ndoo bàkà ta ndoo nó tí bàà mítí ndoo. ⁹ Yo 'ví te wìrì mítí ndâ 'bí ka yo ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá.

¹⁰ Mbírì njèè i-nambeè ji yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí gí. À má éno, yo bàkà nambeè ji ndâ 'bí 'duù ta ndâ ña i-nambeè tí nó náa yo 'de nò go i mì ndâ tó mbe kù kpolo tí ndâ i gbí gálá nambeè mì Mbírì. ¹¹ Mbírì má wu mí gbí nje lo a bà 'dè có, wò 'ví ma có mì Mbírì ká goólá a yí tí Mbírì ká kù ma. Mbírì má wu ji 'duù a bà bàkà nèté ndâ 'duù, 'duù tí nó 'ví bàkà ta wotí tí nó náa Mbírì je ji yí nó tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù Mbírì gbí ndâ

i 'dáá gí ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì. À ùlù Bìndi-Mbírì tí mbe wotí kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Bà kònò sé'i go 'duù mì Bìndi-Mbírì

¹² Nje yo 'ví 'dèè gítí ɲa bà kònò sé'i tí nó náa yo kpónó kù kònò goolá a 'bí tende i ká kù bàkà tí nó lá, ndâ ná'vindí. ¹³ Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, tacó bà dù yo tí ndâ mbe kù gbo gbí bà kònò sé'i ta Bìndi-Mbírì nò, tacó tàkòcò yo wúnò bà peteke ngé ndii gí ta o bà túbà ngba Bìndi-Mbírì. ¹⁴ À tí yo a tó pá, náa ndâ 'duù má kù go yo ta ɾè mì Bìndi-Mbírì nò, tacó ɲìnò kù túbà jì yo máa Bèrì mì ngba'o tí Bèrì-mì-Mbírì kuu tàkò yo. ¹⁵ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví kònò sé'i muu bà zi ku lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà ngbà i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà bàkà vò i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà yuu tí wó á gí gbí có ɲìnó ta ɾè wó gbí wálá nó lá. ¹⁶ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo má kònò sé'i muu bà dù tí mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, 'duù tí nò 'ví kì nò lá, yí 'ví ùlù Mbírì tacó ɾè tí nó muu wó máa yí a mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì nò. ¹⁷ Tacó o bà 'bità bà waa có kpónó yee gí; à kù 'bità bà waa có tí nò a i mítí ndâ 'duù 'bá mì Mbírì. Káa à má kù 'bità bà waa có a i mítí ndoo, bà yee nje mítí ndâ 'duù ɲìnó mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ŋgú-Có mì Mbírì gí nó, bà dù go ɲa yè?

¹⁸ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,
«Bà 'vala ndâ 'duù ɲìnó jáá kùro Mbírì nó má kpóló-kpolo, ndâ 'duù ɲìnó ta Mbírì mì ndú wálá nó, ta ndâ mbe bàkà vò i, bà ɾì tí ɲa ɲè ɲàyi?»

¹⁹ A má éno, ndâ 'duù ɲìnó mbe kù kònò sé'i ta ɾè mì Mbírì nó 'ví bàkà tó i, ndú delè 'ví si lilí ndú mí 'bì mbe suu ndâ i 'dáá gí tí mbe kù kpolo tí cí mì wó.

5

Ndâ 'duù mì Mbírì

¹ À má éno, ye kù 'deke tí ye jì ndâ kpo 'duù gbí òkò tí yo, ye tí ka ndú kpo 'duù, tí mbe kù 'de yúcó gítí bà kònò ndâ sé'i mì Bìndi-Mbírì, ye delè bà dù gbí ngba wó ta o bà gí yí wúnò ta ndâ 'bí ka ye. Kòcò ye jì yo éno máa, ² yo 'ví gbà ndâ rómbo tí nó mì Mbírì náa yí kaa ndú jì yo máa yo kpolo tí ndú nò me tacó máa à bàkà yo ta wotí gítí bà gbà ndú nó lá, yo gbà ndú 'do gbí 'dóó có mì yo gbí njembí yo; yo 'ví gbà ndú me tacó bà zò i gbí ndú lá, yo gbà ndú ta go bà gbà ndú tí yo; ³ yo 'ví bàkà i tí ndú me go bà bàkà i tí ndâ i-zógó-zogo mì yo lá; yo dù tí ndâ 'duù ɲìnó náa ndâ rómbo tí nò 'ví mèlè ndi tó cè bà bàkà i mì yo. ⁴ Bìndi ta o tí nó náa gbolò Mbe gbà rómbo bà gí wúnò nó, yí bà ko mboo nèté mì yo jì yo ta ngba'o ɲìnó jé mbe me mèrè-mèrè lá nò.

⁵ Ndâ 'vii delè 'ví si ndâ mbe ɲò ɾo ɾi kùro jì ndú tí i. Wàa yo 'dáá gí 'ví bàkà dì tí gbí òkò tí yo lá, tacó có mì Mbírì máa,
«Có mì Mbírì toko ta ndâ mbe kù mba tí ndú lá,
káa yí kù bàkà nambeè jì ndâ mbe si tí ndú tí i lá.»

⁶ À má éno, yo si tí yo tí i kùro Mbírì tí gba mì yo lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí i ta o mì wó náa à gbí njembí wó. ⁷ Yo kpili ndâ i tí nó mbe kù mù njembí yo nó 'dáá gí jì yí, tacó a yí ká kù kpolo tí yo. ⁸ Yo si muu yo 'ví dù ngbáràngà'i, tacó Gba-vò-i tí mbe kù jòò gbí có ta yo kpónó kù jèlè to go siingii mbe kù ɾengà kù pà 'duù tacó bà zi yí. ⁹ Yo tè gí tàkò có mì wó lá; yo tee njembí yo mítí Mbírì tí kpòò, tacó yo ɲò ni gí máa, ndâ ná'vindí yo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì cee muu to tí nó 'dáá gí kù kònò káa gbèe ɲa

sé'i tí nò náa yo kpónó kù kònò nò. ¹⁰ Káa yo má kònò sé'i tí nò ta làmbu o gàà éno gî, à ká a 'dóó yí tí Mbírì tí nò tí mbe nambeè táánò mbe tè'é tí yo gí gbí ngba'o ònó mbe cee lá ta ẹ̀rè m̀ Bìndi-Mbírì no ká kẹ̀jì gí bà gbì búlù tí yo, à ká a yí ká bà si yo 'ví te duù mítí njembí yo, à delè ká a yí ká bà je wotí jì yo. ¹¹ Mbírì 'ví dù tí gba ká dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndòngbú 'vé

¹² Ye kù tuu a Sìlìvànò tí nó náa ye ọ̀nò yí gbí njembí ye tí ná'vindí mbe kù tee njembí wó 'dáá gî mítí Mbírì nó, ta wáràgà tí nó jì yo. Ye cu ndò wáràgà tí nó jì yo tacó bà je wotí jì yo, delè tacó bà 'dè có jì yo gítí yúco kpokẹ̀jì bà bàkà nambeè m̀ Mbírì náa yo kpónó gbí nò.

¹³ Ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè m̀ Bìndi-Mbírì gbí gbata Bàbìlóniyà kàá, náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú ká go bà cu 'bì wó mítí yo, gii je 'viì m̀ ye M̀ríkò, 'vee yo ngé ma. ¹⁴ Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí t̀ yo ta njembí bà zè Mbírì.

Mbírì 'ví si yo ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè m̀ Bìndi-Mbírì 'dáá gî 'ví dù nìkì maa.

BÀ SÓ PÌYÉTÒRÒ

Bà só bà cu wáràgà mì Piyétòrò

¹ Njìnó a ye tí Sìmónè Piyétòrò tí bòò, delè tí tú, mì Jézù tí Bìndi-Mbíri ká kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri wu bà ùnje gítí wó tí Mbíri jì yo 'vii ká 'vii go njìndi ze, á ta rẹ̀ mì Mbíri mì ndoo tí Jézù, tí Bìndi-Mbíri, tí mbe 'vala ndoo, tí jáá 'duù, mbe bàkà 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù lá nó gí. ² Cò gbí njembí ye éno máa, Mbíri 'ví si nambeè mì wó 'ví dù kù jò jì yo, yí delè 'ví si njembí yo ta o 'dáá gí 'ví dù ká 'dèè kpóó á 'do gbí bà nò Mbíri, delè ta bà nò Jézù tí Mbe tí ndoo, mì yo ni ngbàrángà'i.

Bà 'vala go i mì ndâ mbe kù ru ndi Mbe tí ndoo

³ Mbíri 'do gbí 'dóó wotí mì wó kaa ndâ i njìnó mbe si ndoo 'ví 'vala go có mì wó tí Mbíri nó jì ndoo, 'do gbí có bà nò 'duù tí nó mbe tè'é tí ndoo ta nambeè mì wó gí gbí ngba wó tí Mbíri nò. ⁴ Mbíri kaa ndâ kpo-kpò kpóló-kpolo i-nambeè tí nó jì yo tí ndâ i mbe ci yo gítí bà kù'ba 'do tí ndâ i njìnó mbe kù volo to tí nó nò, tacó wàa yo 'ví dù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe je tú yì tí Mbíri nò.

⁵ Njìnó a gbí nderè có tí nó náa yo 'ví kili ta ndòngbú wotí mì yo, wàa yo 'ví gbo bà tee njembí yo mítí Mbíri mí nje bá, ta bà dù tí ndâ tó 'duù; ⁶ yo 'ví gbo bà dù tí ndâ tó 'duù mí nje bá, ta bà nò Mbíri ni ta njembí yo; yo 'ví gbo ndâ bà zèè njembí mí nje bá, ta gbèè njembí; ⁷ yo 'ví gbo gbèè njembí mí nje bá, ta bà bàkà go có mì Mbíri; yo 'ví gbo ndâ bà bàkà go có mì Mbíri mí nje bá, ta bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì go ndâ ná'vindí; yo 'ví gbo ndâ bà zè tí yo nìkì go ndâ ná'vindí, ta bà zè ndâ 'bí 'duù ta njembí bà zè Mbíri. ⁸ Ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nó má kuu mì yo tókà'i, ndú bà si yo 'ví dù tí ndâ sù 'duù ta i gbí yo wálá nò wálá. Ndú bà si yo 'ví nò Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri ni. ⁹ Káa ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nó má mì 'duù wálá, yí a mbe sù ro, mbe zeke'o dí tà lá. Yí delè a 'duù njìnó mbe ò-bà-mbí ndâ ká vò i mì wó náa à caka ndú gí nó gí.

¹⁰ À má éno, ndâ ná'vindí ye, yo bàkà ndootí tacó bà túbà éno máa, Mbíri táánò tè'é tí yo, bìndi yí gii ruka yo gí. Yo má bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nó gí, yo bà ne 'do tí jáá kpokèjì wálá, ¹¹ Mbíri delè bà njaa njekèjì ngàà jì yo tacó bà dù tí ndâ bòò-gba mì Jézù, tí Bìndi-Mbíri tí Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo dúú bà ya tí.

¹² À má éno, ye ta o 'dáá gí bà dù kù 'va mbí yo gítí ndâ i tí nó. Yo tà kpèti má nò ndú ni sàà kùro gí, yo delè tà kpèti má kù co ká ndíri tí kpokèjì mì yúco. ¹³ Ye koro có máa àá mì ye a nderè tacó bà dù kù 'va mbí yo gítí ndú kpónó si sè bà ro ye kuu tí nó, ¹⁴ tacó ye nò ni gí máa ye kpónó gí tí ri-'dè'o gí, tacó Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri 'dè jì ye ngbàrángà'i gí. ¹⁵ Káa ye bà kili sè wotí mì ye tacó bà túbà ta kpokèjì bà si mbí yo 'ví dù tí ndâ i tí nó á bìndi bà ya ye gí tàkò ndâ ká gù ye.

Ze táánò nò ngba Bìndi-Mbíri ta ro ze gí

¹⁶ Ze táánò cè jì yo me cè tirì náa ze 'di 'do gbí nje 'bí 'duù ta o tí nó náa ze 'dè ta có jì yo gítí wotí, delè ta có gítí bà gí mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri nó, lá. Ze táánò nò wotí mì wó ta 'dóó ro ze. ¹⁷ Tacó ta o tí nó táánò náa Mbíri Buù te ta duù mítí Jézù, yí delè je ta wotí jì yí nó, ze gii 'di kòcò Gba-gbíri kù 'dè có máa, «Njìnó a 'Vii mì ye tí wú-gbí-ré ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó ngé ndii gí,» nó, ¹⁸ ze 'di kòcò Mbíri ta o tí

nò kù 'dè có 'do gbíri gí, tacó ze ta o tí nò ta ndâ Jézù pí gú tí nò tí bàndò mì Mbíri nò. ¹⁹ Tacó éno, kponje nje ze gítí có mì ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri wálá. Yo má 'di có tí nò, àà bà nìkì jì yo ngé ma. Tacó có mì ndú go wu mbe kù zì nje kùpò gbí 'dí'di'o, mbe kù zì yee tí o bà co dōngú ta nje yé yee tí bà too yé, kù gbí njembí yo. ²⁰ Kpédélé có náa yo 'ví te mí gbí muu yo a ñinó máa, 'bí có mì ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíri gbaànjé gbí wáràgà mì Mbíri náa 'duù 'ví 'dè gbí go 'dóó có mì wó mbe nìkì tí wó nò wálá. ²¹ Tacó 'bí có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri náa ndú cu mí gbí wáràgà mì Mbíri mbe gí 'do gbí muu ndú nò gbaànjé wálá. Ndú 'dè ndâ có tí nò 'dáá gí ká ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri mbe gí 'do mì Mbíri.

2

Ndâ sú mbe nibà i

¹ À kpétí ká éno, ndâ 'duù tí nó táánò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri nó oloko gí gbí ngba ri 'do ká gbí òkò tí ndâ 'duù, jé ká go ñinó náa ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i kèjì gí bà oloko gí gbí ngba ri 'do gbí òkò tí yo nò. Ndâ 'duù tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò, bà gí ta vò sú ña bà nibà i mì ndú nò tàbèngiì. Ndú delè bà 'boo mbe tí ndoo tí mbe si ndú nó gí; bà 'boo mbe tí ndoo nò a i mbe ngo've bà ja vò i gítí ndú. ² Kpétí ká éno, ndâ 'duù me mbè bà tè gí tàkò có mì ndú ta ndâ i-nò mì ndú náa ndú kèjì gí bà bàkà nò, bìndi rẹ kpokèjì mì yúcó bà gii volo 'do gbí có mì ndú. ³ Gbolò njembí ndâ 'duù tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò bà te ndú gítí bà zò yo kařaka gí. Káa wu 'dèè 'do nje có tí nó náa Mbíri waa mítí ndú sàà gí nó lá; à gítí bà miì ndú delè me kponje lá.

⁴ Mbíri táánò si ndâ basili mì wó mbe bàkà vò i nó sínò lá. Yí 'vaka ndú gí gbí zàà á tí bàndò mì ndâ vò 'duù gbí 'dí'di'o, gbí nji wú kù ù ta ndi o bà waa có mítí ndú. ⁵ Ta o tí nó táánò náa Mbíri ziki ta ndâ vò 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta gbolò ngo mù nó, yí si tí 'válá káa Nówà, tí mbe kù ma có jì ndâ 'duù máa, ndú co tí jáá kpokèjì nó, gii je ndâ 'duù vò-nje só toko mítí wó.

⁶ Ta o tí nó táánò náa Mbíri doo ta ndâ 'duù gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gómórà 'dáá gí ta wu búduú nó, yí bàkà éno tacó wàa ndâ 'duù ñinó ta có bà bàkà vò i gbí njembí ndú nó 'ví ñò ta mbèlè bà bàkà vò i ta ro ndú. ⁷ Mbíri 'vala 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa yí doo ndú nò káa Lótì, tacó yí yuu tí wó gí gbí ndâ i-nò mì ndâ 'duù tí nó náa Mbíri doo ndú nó lá. ⁸ Njembí Lótì, tí tó 'duù mbe kù 'vala gbí òkò tí ndâ vò 'duù tí nó táánò kù mìlìsé ta ri 'dáá gí ta bà zeke ndâ vò i tí nó náa ndú kù bàkà nò. ⁹ Mbíri bàkà éno tacó bà túbà éno máa, kpokèjì bà 'vala 'duù ñinó mbe kù bàkà go có mì yì nó 'do gbí ndâ i ñinó mbe kù yòngò yí gí gbí vò i nó kuu mì yì; bìndi yí gii da 'bò mítí kò ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí lókó-loko kpokèjì nó kù ù ta ndi o bà waa có mítí ndú. ¹⁰ Mbíri bàkà éno kpolo ma tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe te njembí ndú gá'dáá mítí ndâ i zuù mì ndú mbe nìkì tí ndú tí ndâ mbe kù ño 'dì ta có mì wó tí Mbíri nò.

Ndâ sú mbe nibà i tí nó wu gbí i lá, ndú bàkà tí ndú tí ndâ cèè 'duù ngé ndii gí, ndú delè te duù mítí ndâ banga i tí nó gbíri nó lá. ¹¹ Káa à kpétí káa ndâ basili mì Mbíri náa wotí tí ndú me gbolò ndii ndâ 'duù tí nó mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i gí nò, ndú jé waaka có ta rẹ ndâ 'duù tí nó á kùro Mbíri lá. ¹² Káa ndâ 'duù tí nó mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò kù bàkà i go ndâ nò gbí jìlì ta muu tí ndú wálá, náa à jò ndú tacó bà zèè ndú, wàa à 'ví ziki ndú nò. Ndú kù 'dè có ñónókó gítí ndâ i ñinó náa

ndú 'di gbí ndú lá. Ndú bà mii go bà mii ndâ nò. ¹³ Mbíri bà ko mboo ndâ vò i mii ndú náa ndú kù bàkà nò delè ká ta vò i. I ñinó mbe me líkí tí ndú nó a bà ja kpâ á 'do tí ndâ niì gbí ngbàà ri. Ndâ cè bà bàkà i mii ndú 'dáá káa ndâ i-nò. Ndú delè a ndâ vò mbe tiri mbe kù volo rẹ yo, náa yo má toko bà zò i-cí-ci ta ndú nò, ¹⁴ tacó ọ ndú ta o 'dáá gí ká ọ'ó'ọ'ọ' doo gí tà kpâ tí ndâ niì. Ndú a ndâ mbe kù ri gbí tù ndâ 'duù ñinó ta njembí ndú fúlà-fúlà nò. À kpo njembí ndú ta go'i yù ngbóó gí; Mbíri delè i njà míti ndú gí. ¹⁵ Ndú biya bà 'di yúco mii Bìndi-Mbíri gí, kù 'di a 'verè mii 'dakò tí nó tí Bàláámù táánò mbe kù zò 've i mii ndâ 'duù, ta rẹ bu wó a Bè'óre. ¹⁶ Bàláámù tí nó táánò tí mbe 'dè kòcò, náa Mbíri táánò je wotí bà 'dè có go i mii 'duù ji kècè mii wó, bìndi kècè tí nó gi 'dè gbí i-mâ mii wó náa yí tí Bàláámù kù bàkà nó ji yí nò.

¹⁷ Ndâ 'duù tí nó mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe niì bà i nò go guù ngo ta ngo gbí wálá, ndú delè go kùlù mù mbe kù te gbí pípiri ká sínò káa mù ni lá, káa Mbíri 'viindi bàndò kù ù ta ndi ndú mí gbí 'dí'di'ò ñinó njikirií nó gí. ¹⁸ Ndú kù mòò ọ ndú ta bà dè ndâ bodo có kù ri ta gbí tù ndâ 'duù ñinó mbe njaanga miri ndú 'do gbí vò i tí ngù nò. ¹⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe niì bà i nò, kù ci ndâ 'duù ta 'verè máa, ndú bàkà go có mii ndú gbí njembí ndú, káa vò i da 'bò míti kò ndú ñindi ndú gí. Tacó 'duù ta o 'dáá gí a i-zógó-zogo mii i ñinó mbe gèè bè mí muu wó gí nò. ²⁰ Káa 'duù ñinó mbe biya ndâ vò i tí nó muu to tí nó gí tacó náa yí ñò Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri ni gí nó, má ùnje gítí ndâ vò i tí nó káká'i, ndâ vò i tí nó bà gèè bè ndú mí muu wó ndii ñinó sàà á kùro nó gí. ²¹ À delè ngbá niki mii ña 'duù tí nó káa bà ñò Bìndi-Mbíri ni kpokoo gí lá, co tí bà ñò yí ni gí bìndi yí gi dele ndi wó káká'i gí bà ùnje gítí ndâ vò i. ²² Tacó ña ñinò náa ña 'duù tí nó bàkà nò ká go có tí nó máa, «Bò dele ndi wó là gaà mii wó,» nò. À delè go có tí nó máa, «Kàdùrùkù náa à caka tí wó gí dele ndi wó gí bà mètèkè tí wó gbí bétú,» nò.

3

Bà gi Bìndi-Mbíri káká'i wúnò

¹ Ñinó kpónó a bà só bà cu wáràgà mii ye ji yo, ndâ tó kómbe ye. Ye cu mí gbí ndâ wáràgà tí nó sósò'ò nò a có tacó bà je wotí ji yo, tacó bà kojo cèe có gbí muu yo tacó bà 'va mbí yo, ² tacó wàa mbí yo 'ví dù tí ndâ có tí nó náa ndâ tó mbe 'dòkò có mii Mbíri 'dè sàà nò, delè tacó bà 'va mbí yo gítí có mii Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo, náa yo 'di 'do mii ndâ mbe kù ma có mii Mbíri ji yo nò.

³ Kpédélé có náa ye bà 'va gbí tù yo tí a ñinó máa, ndâ 'duù tí nó ta nètè mii ndú a bà ño ndâ 'duù, delè ta bà pà káa ndâ 'dóó ña i mii ndú gbí njembí ndú nó, bà gi gbí ndâ ndòngbú sili tí nó jé'déé kùro o bà gi Jézù káká'i nó, bà gi gí bà ño yo tí ndâ mbe kù tee njembí yo míti có bà gi Jézù káká'i nó, ⁴ ta bà 'vee gbí nje yo ta 'viya éno máa, «Jézù tí nó mii yo mbe ci cí táánò máa yí kèjì káká'i nó bà gi ta o ngayi? À kpónó a o ká too bìndi bà mii ndâ bu ndoo, káa à ñò yí lá, 'bí i delè mbe 'visi tí 'do bìndi o bà suu to tí nó wálá.» ⁵ Ndâ 'duù tí nó ta nètè mii ndú a bà ño ndâ 'duù nò bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñò yúco tí nó máa, Mbíri táánò sàà suu tiri ta có gbí nje wó nó ni lá, ta tí. Ndú delè biya bà ñò ni éno máa, Mbíri táánò suu to tí nó 'do tí ngo ta bà njèè gbí òkò tí ndâ kù to ta ngo nò, ta tí. ⁶ Ndú delè ẹre muu ndú 'do tí bà ñò ni éno máa, Mbíri táánò gbí ká o mii ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta gbolò ngo mù nò gí. ⁷ Káa à káa gbèe có tí nó mii Mbíri

nò ká kù kpolo tí ndâ tàrì ta to tí nó, kù ù ta ndi o bà waa có ta o tí nó náa yí bà mì ndâ 'duù tí nó muu to tí nó mbe ne 'do tí kpokèjì mì wó tí Mbířì gí nó, 'dáá gí ta wu.

⁸ Káa 'bí có gbaànjé náa yo 'ví ò-bà-mbí lá a ñinó máa, gbèe sili, ta sili zi'duù-vò ta bà muu'bi 'dáá ká gbaànjé kùro Mbířì, ndâ tó kómbe ye.

⁹ Mbe tí ndoo, Jézù 'dèè mé 'dèè gítí bà gí yí go cí mì wó náa yí táánò ci nò, go có tí nó náa ndâ 'bí 'duù kù koro nò, lá. Yí ngo've tí wó gítí bà gí lá tacó bà je o ji yo, tacó wàa, yo 'ví 'visì muu ta yo 'do tí ndâ vò i mì yo. Tacó go bà gířì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí wó wálá.

¹⁰ Káa ndoo wúnò bà gu a ndi ta o bà gí Mbe tí ndoo. Káa ta o bà co ři tí nó tí ři bà gí yí nò, ndoo bà 'di wo wu mbe kù na'va ndâ i tàrì go wo wu tí gbolò guù. Wu delè bà doo to tí nó ta ndâ i tí nó muu to tí nó nó búdíú gí. ¹¹ Ndâ i 'dáá gí lê má kèjì gí bà mì gbí ña kpokèjì tí nó, yo ñindi yo bà ři tí ña ñjè ñgàyi? Yo 'vala tí ndâ tó 'duù mbe kù bàkà go có mì Mbířì, ¹² si yo kpónó kù undi o bà co ři tí nó, tí ři mì Mbířì, tí ři bà na'va ndâ i tàrì ta wu nò. ¹³ Káa ndoo kpónó kù ù a ndi ngú tàrì, ta ngú to tí nó tí bàndò bà sè 'bá mì ndâ 'duù ñinó jáá náa Mbířì táánò ci ndoo gítí nò.

¹⁴ À má éno, yo lê má kù ù a ndi o bà co ři tí nó tí ři mì Mbířì nó, yo bàkà ndòngbú wotí mì yo tacó bà 'vala tí ndâ tó 'duù, tacó wàa Mbe tí ndoo 'ví gí gí bà 'de yo ta 'dè njembí yo, ndâ tó kómbe ye. ¹⁵ Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbe tí ndoo gu gítí bà gí lá nò a i tacó bà je o ji yo tacó bà 'vala miři yo 'do gbí vò i, á go có tí nó náa tó ná'vindí ndoo Páwòlò, náa Mbířì je muu ji yí, bìndi yí gí cu ta wáràgà ji yo nò. ¹⁶ Cè bà cu ndâ wáràgà mì Páwòlò gítí ndâ i tí nó 'dáá ká gbaànjé. Káa gbí ndâ 'bí có gbí ndâ wáràgà mì wó kpóló-kpolo ji ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú wálá nò. Bìndi ndâ 'duù ñinó ta muu ndú me jáá lá nó kù ñònòkò gbí ndâ kpóló-kpolo có tí nó gbí gbèe ña kpokèjì tí nó náa ndú kù ñònòkò ta gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbířì, náa ndú kù mì gbí nò.

¹⁷ À má éno, yo kpolo tí yo, ndâ to kómbe ye, tacó wàa ndâ 'duù tí nó ta gbí có mì ndú wálá nò 'ví soloko yo 'do tí jáá kpokèjì mì yo lá, náa yo lê ñò ndâ vò 'duù tí nó ni gí nò. ¹⁸ Yo zèè có gítí bà bàkà nambeè ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbířì tí kpoò, yo delè 'ví ñò yí ni ngbárángà'i.

À ùlù Jézù kpónó, à delè 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ JÒVÀNÌ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Jòvànì

Có mì Mbírì gí tí 'duù gí

¹ 'Bí i náa yí táánò sàà kuu tí kùro bà suu to tí nó, náa ze 'di kòcò wó gí, ze delè gíi nò yí ta 'dóó ɾo ze gí, ze nò yí gí, ze delè gíi tee 'bì ze mítí wó gí, i tí nò náa ndoo kpónó kèjì gí bà 'dè có gítí nó a Có, tí 'Válá. ² Ta o tí nó táánò náa 'Válá tí nò tũ ta bà tí wó nó, ze nò yí gí; tacó éno, ze kũ 'dè nó a yúcó gítí wó ji yo. Ze kũ ma nó a có gítí 'Válá ñinó mbe cee lá, táánò mbe kũ dù a i mì ndú ta Buù, náa à gíi tũbà tí wó ji ndoo nõ. ³ Ze kũ ma nó a có i ñinó náa ze nò ta ɾo ze gí nó ji yo. Ze delè kũ 'vanda ji yo nó a ndi ndâ có ñinó náa ze 'di gí nõ. Tacó wàa, yo 'ví nì ta kaà á ta ze, á go bà nì kaà mì ze á ta ndâ Buù ta 'Viì mì wó tí Jézù, tí Bìndi-Mbírì nõ. ⁴ Ze kũ cu wáràgà tí nó ji yo tacó bà tò muu líkí'o tí nó tí ze nõ.

Bà nò nó gbí ngba'o

⁵ Có tí nó náa ze kũ ma ji yo éno máa, Mbírì a Ngba'o; 'dí'di'o tí bàndò tí nó ta yí tí nó ngé gí wálá, nó, a có náa a 'Viì mì wó tí Mbírì ká 'dè ji ze. ⁶ Ndoó má 'dè có máa ndoo a ndâ kómbe wó, káa ndoo kũ 'vala gbí 'dí'di'o, ndoo kũ 'dè a 'vére, ndoo delè kũ 'vala me jáá lá. ⁷ Káa ndoo má kũ 'vala gbí ngba'o, á go ñinó náa yí tí Mbírì kũ 'vala gbí ngba'o nó, gbí éno máa, có gbí njembí ndoo 'dáá ká gbaànjé, delè mbelè Jézù tí 'Viì mì wó tí Mbírì caka ndâ vò i mì ndoo 'dáá gí gí.

Bà njèè gbí tí ndoo ta vò i

⁸ Ndoó má 'dè có éno máa, vò i mì ndoo wálá, gbí éno maa, ndoo kũ ee a ndi tí ndoo. Ndoó delè kũ biya a bà ùnje gítí yúcó. ⁹ Káa ndoo má yú gbí ndâ vò i mì ndoo ji Mbírì, yí bà je à-cee-gí ji ndoo gítí ndú 'dáá gí gí. Tacó yí me mbe 'buuku muu i mì 'duù lá, yí delè me mbe bàkà i co tende 'do tí ndi ngo nje wó lá. ¹⁰ Ndoó má 'dè có éno máa, ndoo jé bàkà vò i lá, gbí éno máa, ndoo kũ go a 'vére tí Mbírì, gbí delè éno máa, có mì wó gbí njembí ndoo wálá.

2

Bìndi-Mbírì tí mbe konì ndoo

¹ Ye kũ cu wáràgà tí nó ji yo, tacó wàa yo 'ví bàkà vò i lá, ndâ víí 'viì mì ye. Káa 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má bàkà vò i, mbe tì muu ndoo kùro Bu ndoo kuu tí. Yí a Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'duù jáá kùro Mbírì. ² Yí tí Bìndi-Mbírì a 'duù tí nó náa Mbírì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndoo ta ɾè mì wó. Káa Mbírì je à-cee-gí me ká gítí ndâ vò i mì ndoo cuki lá, yí delè je gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

Yo 'di ndâ có mì Mbírì

³ Ndoó má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, gbí éno máa, ndoo nò yí nì gí ta kponje gítí wálá. ⁴ 'Duù má 'dè có éno máa yí nò Mbírì nì gí, káa yí kpolo tí ndâ có mì Mbírì lá, 'duù tí nó a mbe 'vére. ⁵ 'Duù má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, yí a 'duù mbe zè Mbírì nìkì ta njembí wó gbaànjé. ⁶ 'Duù má 'dè có máa yí kũ 'vala ta ɾè mì Mbírì, 'duù tí nó 'ví 'vala káa ña bà 'vala ndò mì Bìndi-Mbírì.

⁷ Có tí nó náa ye kù cu mí gbí wáràgà jì yo nó me ngú có lá, ndâ nambe ye. Ye kù cu jì yo a ká có, náa yo 'dì sàà 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó gí. ⁸ Káa à má gbí 'bí ña kpokèjì, ye kù cu jì yo a ngú có. À kù nò ngú có tí nò ni tí yúcó mítí Bìndi-Mbíṛì, à delè kù nò ni mítí yo. Tacó bà 'dí'di'o kpónó kù dá-da, cèe ngba'o kpónó kù tòngbaà. ⁹ 'Duù má 'dè có máa yì kù 'vala gbí ngba'o, káa yí dù kù sogo ná'vindí wó, 'duù tí nò kù 'vala gbí 'dí'di'o kálásè. ¹⁰ 'Duù má zè ná'vindí wó ñìkì maa, 'duù tí nò kù 'vala a i gbí ngba'o, ta 'bí i mbe si yí 'ví bèè ɾo Mbíṛì nò wálá. ¹¹ Káa 'duù mbe kù sogo ná'vindí wó kù 'vala a i gbí 'dí'di'o, yí kù nò ká dúú éno gí kà gbí 'dí'di'o, yí nò 'dóó dúú kpokèjì bà ya yí lá, tacó 'dí'di'o 'di ɾo wó gí.

¹² Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'viì mì ye, tacó Mbíṛì je à-cee-gí jì yo gítí ndâ vò i mì yo ta ɾè mì Bìndi-Mbíṛì gí. ¹³ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ bu ndâ 'viì, tacó yo nò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndâ i nó gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'viì-'dakò, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí. ¹⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ bu ndâ 'viì, tacó yo nò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndâ i nó ni gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'viì-'dakò, tacó wotí kuu tí yo, delè tacó có mì Mbíṛì kuu gbí njembí yo, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí.

¹⁵ Yo 'ví toko nambeè ta to tí nó lá, yo delè 'ví tee njembí yo mítí ndâ i muu to tí nó lá. Tacó 'duù má zèè to tí nó ta 'bì wó sósò'ò, yí bà kù a 'bí 'bì wó tacó bà zèè ta Buù? ¹⁶ Tacó ndâ i muu to tí nó 'dáá gí: ndâ vò i ñìno ta go ndú tí ndâ 'duù, ta ndâ i ñìno ta go bà nò ndú ta ɾo ndâ 'duù tí ndú, ta ndâ i ñìno mbe kù mba ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, me ndâ i mì Buù lá, ndú a ndâ i mbe 'do muu to tí nó; ¹⁷ káa to tí nó, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí ta go ndú tí ndâ 'duù nó, a ndâ wíṛì, káa 'duù ñìno mbe kù bàkà go có mì Mbíṛì nó bà cì wálá.

Yo kpòlo tí yo 'do tí ndâ sú bìndi-Mbíṛì

¹⁸ Ndâ 'viì mì ye, ndòngbú o kpónó dooko gí. Àá táánò 'dè có jì yo gí, máa, mbe jòò gbí có ta Bìndi-Mbíṛì kpokèjì, káa ndâ mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíṛì kpónó yee gí; tacó éno, ndoo nò ni éno máa, ndòngbú o yee gí mítí bà gí ndâ mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíṛì. ¹⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíṛì nò oloko 'do ká kuu gbí òkò tí ndoo, káa ndú táánò me ndâ 'duù mì ndoo lá; tacó ndú táánò má a ndâ 'duù mì ndoo, ndú bà dù ta ndoo gí. Káa bà oloko ndú á 'do tí ndoo nò kù túbà ngbàrángà'i éno máa ndú me ndâ 'duù mì ndoo lá. ²⁰ Káa yo kpónó 'dáá gí a ndâ duù ñìno náa Bèṛi-mì-Mbíṛì gí gí muu yo gí; à má éno, yo 'dáá gí nò yúcó ni gí. ²¹ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo me tacó máa yo nò yúcó ni lá nò lá, yo nò yúcó ni sàà gí, yo delè gii nò ni gí máa, yúcó jé jò 'véṛè lá. ²² Káa mbe 'véṛè a 'dì? Mbe 'véṛè a 'duù ñìno mbe 'dè có máa, Jézù me Bìndi-Mbíṛì lá. Yí a mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbíṛì. Yí a mbe 'boo Buù, yí delè a mbe 'boo 'Viì. ²³ Tacó 'duù má biya bà ùnje gítí 'Viì gí, gbí éno máa yí biya bà ùnje gítí Buù gí, tacó 'duù má ùnje gítí 'Viì gí, yí ù nò a nje gítí Buù gí. ²⁴ Yo kpòlo tí có tí nó náa yo 'dì nó 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo. Yo má kpòlo tí có tí nó náa yo 'dì nó 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo gí, yo bà 'vala ta o 'dáá gí toko ta ndâ 'Viì ta Buù gí. ²⁵ Káa ñìno a i tí nó náa à káa 'dóó Bìndi-Mbíṛì ká ci ndoo gítí, tí 'válá ñìno mbe cee lá nò.

²⁶ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo a i tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kù paa ta bà co ta yo tí lókó-loko kpokèjì nò. ²⁷ Káa à má gítí yo, Bìndi-Mbíṛì je Bèṛi jì yo gí. Káa Bèṛi mì wó má kuu gbí njembí yo, nderè bà ñìbà i mì 'bí 'duù jì yo wálá. Tacó Bèṛi kù ñìbà ndâ i 'dáá gí jì yo, káa Bèṛi kù nì a bà

yúcó, yí nìbà 'vérè lá. À má éno, yo 'di có mì Bèrì, wàa yo 'ví dù toko ta Bìndi-Mbíri.

²⁸ Nògí, yo 'vala ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri, ndâ 'viì mì ye, tacó wàa, gúku wó 'ví bàkà ndoo ta o bà gí yí lá, ndoo delè 'ví 'visì kapí ndoo gítí wó ta nô ta o bà gí yí lá. ²⁹ Yo má nò ni gí máa, Mbíri a 'duù jáá, yo delè bà nò ni gí máa, 'duù nìnó mbe kù co tí jáá kpokèjì nó a 'viì mì Mbíri.

3

Bà 'vala go ndâ 'viì mì Mbíri

¹ Yo nò káa tó ña bà zè tí tí nó náa Buù kù zè ta ndoo náa rẹ̀ ndoo tí kpónó a ndâ 'viì mì Mbíri nó gí. Káa à má ta bà 'dè ta yúcó, ndoo a ndâ 'viì mì Mbíri. Ndâ 'duù muu to tí nó nò ndoo ni lá, tacó ndú nò Mbíri ni lá. ² Ndoò kpónó a ndâ 'viì mì Mbíri, ndâ kpóló-kpolo kómbe ye. Káa có nìnó mbe si ndoo kù koṛo có ká wìi nó a nìnó máa, ndoo wúnò bà dù tí ndâ ye wè? Káa ndoo nò ni gí máa, ndoo wúnò bà dù go Bìndi-Mbíri ta o bà gí yí. Ndoò bà nò yí ta kábà tí wó, ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá. ³ 'Duù mbe kù koṛo có lli mítí Bìndi-Mbíri kù si njembí wó 'ví dù ngbárángà'i, á go njembí Bìndi-Mbíri.

Bà mò tí 'do tí vò i

⁴ Vò i mì 'duù nìnó mbe kù bèè ɾo Mbíri nó a bà nò yúcó ni lá, tacó bà bèè ɾo Mbíri a bà nò yúcó ni lá. ⁵ Yo nò ni gí máa, Bìndi-Mbíri táánò gí a i tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù, káa vò i gbí njembí wó gbaanjé wálá. ⁶ À má éno, 'duù mbe kù 'vala ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri bèè ɾo Mbíri lá; 'duù mbe kù bèè ɾo Mbíri nò Bìndi-Mbíri ta ɾo wo lá, yí delè nò yí ni lá. ⁷ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá, ndâ víi 'viì mì ye. 'Duù nìnó mbe kù bàkà i dú nó a 'duù jáá kùro Mbíri, á go Bìndi-Mbíri tí 'duù jáá kùro Mbíri. ⁸ 'Duù má waa 'do tí bà bèè ɾo Mbíri lá, 'duù tí nò a 'duù mì Gba-vò-i, tacó 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó síi gbí bà bèè ɾo Mbíri mì Gba-vò-i wálá. Káa 'Viì-mì-Mbíri táánò gí gí muu to tí nó a i tacó bà zi nje ndâ nèté mì Gba-vò-i. ⁹ 'Duù nìnó náa a Mbíri ká jò yí nó bèè ɾo Mbíri lá, tacó mbelè Mbíri kuu gbí mbelè wó. Yí bèè ɾo Mbíri lá, tacó a Mbíri ká jò yí. ¹⁰ 'Bè gbí òkò tí ndâ 'viì mì Mbíri ta ndâ 'viì mì Gba-vò-i kuu ngbárángà'i nô: 'Duù nìnó mbe bàkà i nìnó dú nó lá, me 'viì mì Mbíri lá. 'Duù nìnó delè mbe zè ndâ ná'vindí wó nìkì lá nó, me 'viì mì Mbíri lá.

Yo kpolo tí ndâ có mì Mbíri

¹¹ Có tí nó náa yo táánò 'di kpédélé'i nó a có tí nó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa nô. ¹² Ndoò 'di me có gítí bà dù go 'dakò tí nó tí Kàyínò, tí 'duù mì Vò-'duù-tí-nò, táánò mbe waa tàkòcò ná'vindí wó Àbélé nó, lá. ¹³ Ndâ 'duù má kù sogo yo, yo 'ví si tí ngú i lá, ndâ ná'vindí ye, nje yo delè 'ví 'dèè gítí lá. ¹⁴ Ndoò nò ni gí máa, ndoo co 'do gbí ku gí gbí 'válá gí. Kponje gítí có tí nó wálá, tacó ndoo kù zè ndâ ná'vindí ndoo nìkì maa. 'Duù mbe kù sogo ndâ ná'vindí wó kù 'vala gbí ku. ¹⁵ 'Duù mbe kù sogo ndâ ná'vindí wó a mbe zi ku, káa yo nò ni gí máa, 'válá nìnó mbe cee lá nó mì mbe zi ku wálá. ¹⁶ Ndoò kù nò bà zè tí nìkì maa ni mítí bà cì Bìndi-Mbíri tacó tí ndoo. À má éno, kózò tí ndoo delè 'ví cì tacó tí ndâ ná'vindí ndoo. ¹⁷ 'Bí 'duù ta ndâ i kuu mì wó muu to tí nó má nò 'bí ná'vindí wó ta yè tí wó káa yí gii biya có gítí bà koni yí gí, có gítí bà zè Mbíri nìkì maa bà dù gbí njembí 'duù tí nò ta ña kpokèjì ngayi? ¹⁸ Nambeè-nje me cèè nambeè lá, ndâ víi 'viì! Cèè nambeè a bà zè tí nìkì maa náa à kù nò ni mítí cè bà bàkà i mì ndoo.

¹⁹ Bà bàkà nèté gítí nambeè a i mbe kù si ndoo 'ví nò ni éno máa, ndoo kù co tí kpokèjì mì yúco. Nìnò a i mbe si njembí ndoo 'ví dù lèè kùro Mbírì. ²⁰ Káa njembí ndoo kpèti má waa có mítí ndoo, ndoo nò ni gí máa, Mbírì me gbolò ndii njembí ndoo gí. Yí delè nò ndâ i gbaànjé-gbaànjé ni gí. ²¹ Njembí ndoo má volo ndoo lá, nderè bà cì gúku mì ndoo kùro Mbírì wálá. ²² Yí kù je ndâ i nìnó 'dáá gí náa ndoo kù yù 'do tí wó nó ji ndoo tacó ndoo kù 'di ndâ có mì wó, ndoo delè kù 'vala go có tí nó gbí njembí wó nò. ²³ Ndâ có mì wó náa yí 'dè ji ndoo nò éno máa: Ndoò 'ví ùnje gítí 'Viì mì yì Jézù tí Bìndi-Mbírì, wàa ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo nìkì maa jé ká go có tí nó náa Bìndi-Mbírì 'dè ji ndoo nò. ²⁴ 'Duù má 'di ndâ có tí nó gí, 'duù tí nó kù 'vala gbí njembí Mbírì. Mbírì delè kù 'vala gbí njembí 'duù tí nó. Ndoò kù nò yúco tí nó ni 'do tí Bèri tí nó náa Mbírì je yí ji ndoo nò.

4

Ndâ yúco Bèri ta ndâ sú bèri

¹ Yo tee njembí yo mítí ndâ bèri sàkàmàà éno lá, ndâ tó 'duù mì ye. Yo pà gbí ndú pá-pá tacó bà 'de ndâ nìnó mbe gí 'do mì Mbírì nò. Tacó ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbírì kpónó me mbè kuu muu to tí nó. ² Yo bà nò ndâ bèri nìnó 'dáá gí mbe gí 'do mì Mbírì nó ni mítí bà ùnje mì ndú máa, Jézù tí Bìndi-Mbírì gí tí 'duù gí muu to tí nó. ³ Káa ndâ bèri nìnó mbe kù 'dè có máa, Jézù gí me tí 'duù lá nó, a ndâ bèri mì 'Duù tí nó tí mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì, náa áá táánò cì yo máa yí kèjì nò. Yí kpónó kuu muu to tí nó. ⁴ Yo kpò muu ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbírì nò gí, ndâ ví 'viì mì ye. Tacó yo gí 'do mì Mbírì, káa wotí tí Bèri tí nó mbe kù dù gbí njembí yo nó, ndii wotí tí bèri tí nó mbe dù gbí njembí ndâ 'duù mbe kù 'vala muu to tí nó nó gí. ⁵ Ndú a ndâ 'duù mì to tí nó; tacó éno, ndâ 'duù muu to tí nó kù sè tù ndú tí ndâ có mì ndú, tacó ndú kù 'dè có a i gítí ndâ i muu to tí nó. ⁶ Káa ndoo a ndâ 'duù mì Mbírì, tacó éno, ndâ 'duù nìnó mbe nò Mbírì ni gí nó kù sè tù ndú tí ndâ có mì ndoo, káa ndâ 'duù nìnó mbe nò Mbírì ni lá nó kù biya bà 'di có mì ndoo. Nìnò a kpokèjì bà nò 'bè gbí òkò tí ndâ Bèri mì yúco ta ndâ sú bèri ni ká nò.

Mbírì a tó bà zè tí

⁷ Ndoò zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, ndâ tó 'duù mì ye. Tacó tó bà zè tí gí 'do mì Mbírì, tacó 'duù nìnó mbe kù zè ndâ 'bí ka wó nìkì maa nó, a 'viì mì Mbírì, yí delè nò Mbírì ni gí. ⁸ 'Duù nìnó ta tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nó, nò Mbírì ni lá, tacó Mbírì a tó bà zè tí. ⁹ Mbírì tubà bà zè ndoo mì wó nìkì maa ji ndoo ta o tí nó náa yí tuu ta gbèe 'Viì mì wó gí muu to tí nó, tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta 'válá ta rè wó nò. ¹⁰ Nìnò a tó ña bà zè tí tí nó náa ye kù 'dè có gítí nò. Ye kù nì me tó bà zè Mbírì mì ndoo lá. Ye kù nì a tó bà zè ndoo mì Mbírì ta o tí nó náa yí tuu ta 'Viì mì wó, wàa à 'ví waa mbelè wó tacó bá toro ta ndâ vò i mì ndoo nò. ¹¹ Mbírì zè ndoo nìkì ngé ma, ndâ tó 'duù mì ye; má éno, ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo nìkì maa. ¹² 'Bí 'duù jé ta gbèe ri mbe nò Mbírì ta ro wó wálá. Káa ndoo má kù zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, Mbírì bà bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ndoo, bìndi yí bà zè ndoo nìkì ta kábà .

¹³ Ndoò bà nò ni éno máa, kudu mì ndoo kuu gbí njembí Mbírì, delè kudu mì Mbírì kuu gbí njembí ndoo á mítí bà je 'dóó Bèri mì wó tí Mbírì ji ndoo. ¹⁴ Ze nò ta ro ze, ze delè gii 'dè có gítí ji ndâ 'bí 'duù máa, Buù tuu 'Viì mì wó tí mbe njaanga wú 'do tí miři ndâ 'duù muu to tí nó. ¹⁵ 'Duù má 'dè có ta nje wó éno máa, Jézù a 'Viì-mì-Mbírì gí, gbí éno máa, Mbírì bàkà

kudu mì wó mí gbí njembí 'duù tí nò gî. 'Duù tí nò delè bàkà kudu mì wó mí gbí njembí Mbírì gî. ¹⁶ Ze nò tó bà zè ndoo mì Mbírì ni gî, ze delè gi ùnje gítí gî. 'Duù nìno mbe kù zè ndâ 'bí ka wó nìkì maa nó, kù 'vala a i ta rẹ̀ mì Mbírì. Mbírì delè kù dù gbí njembí ña 'duù tí nò. ¹⁷ Káa ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì ta yúco; tacó wàa, njembí ndoo wúnò 'ví mù ta gúku ta Rì bà waa có lá, tacó ndoo kù 'vala muu to tí nó go bà 'vala ndò mì Bìndi-Mbírì. ¹⁸ Tó bà zè tí má kuu gbí njembí 'duù, gúku tí wó wálá. Káa cèe tó bà zè tí kù mòkò gúku gí sè 'do gbí njembí 'duù, tacó mbe gúku a 'duù nìno mbe kù koṛo có máa, àa bà waa có mítí yì nò; mbe gúku delè a 'duù nìno ta cèe tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nò. ¹⁹ Ndo kù zè Mbírì nìkì maa, tacó a yí ká 'bità bà zè ndoo nìkì maa kùro. ²⁰ 'Duù má 'dè có éno máa, yì zè Mbírì nìkì ma, káa yí kù sogo ná'vìndí wó, 'duù tí nò a mbe 'vére. Tacó 'duù nìno mbe zè ná'vìndí wó náa yí kù nò yí ta ɾo wó nó nìkì lá, bà 'de wotí gítí bà zè Mbírì náa yí nò yí ta ɾo wó lá nó nìkì wálá. ²¹ Có mì Mbírì náa yí 'dè jì ndoo éno máa, 'duù má zè yì tí Mbírì nìkì maa, yí delè 'ví zè ná'vìndí wó nìkì maa.

5

¹ 'Duù má ùnje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbírì gî, 'duù tí nò a 'viì mì Mbírì. 'Duù má zè bu 'viì nìkì maa, yí delè zè 'viì mì 'duù tí nò nìkì maa. ² Ndo bà nò ni éno máa, ndoo kù zè ndâ 'viì mì Mbírì nìkì maa ni mítí bà zè Mbírì nìkì maa mì ndoo, delè mítí bà 'di ndâ có mì wó mì ndoo, ³ tacó a bà zè Mbírì nìkì maa ká kù si ndoo 'ví 'di ndâ có mì wó. ⁴ Tacó ndâ 'viì mì Mbírì 'dáá gî kpò nje ndâ vò i muu to tí nó gî. A bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì ká je wotí bà kpò nje ndâ vò i muu to tí nó jì ndoo. ⁵ A 'di ká bà co gbí nò ndâ 'duù muu to tí nó? À káa 'duù nìno mbe ùnje éno máa, Jézù a 'Viì-mì-Mbírì gî, ká bà co gbí nò ndâ 'duù muu to tí nó.

Bà tee njembí mítí Mbírì

⁶ Jézù tí Bìndi-Mbírì táánò gí ta ngo, yí delè gí ta mbelè. Yí gí me ká ta ngo cuki lá, yí gí ta ngo, yí delè gí ta mbelè. A Bèri-mì-Mbírì ká 'dè yúco tí nò, tacó Bèri-mì-Mbírì a yúco. ⁷ À má éno, muu ndâ mbe 'dè yúco ta'ò: ⁸ gbaànjé a Bèri-mì-Mbírì, só a ngo, ta'ò a mbelè, káa ndú 'dáá ta'ò 'dè káa gbèe có. ⁹ Ndo má ùnje gítí có mì ndâ 'duù gî, có mì Mbírì a gbolò có mbe ndii có mì ndâ 'duù gî, káa nìno a yúco mì Mbírì náa yí kù 'dè gítí 'Viì mì wó. ¹⁰ 'Duù má ùnje éno máa, Jézù a 'Viì-mì-Mbírì gî, yúco tí nò kuu gbí njembí wó. Káa 'duù má biya bà ùnje gítí 'Viì-mì-Mbírì gî, 'duù tí nò kù go a 'vére tí có mì Mbírì, tacó yí biya bà ùnje gítí yúco tí nó náa Mbírì 'dè gítí 'Viì mì wó tí Mbírì nó gî. ¹¹ Yúco tí nò éno máa, Mbírì je 'válá nìno mbe cee lá nó jì ndoo gî. Káa rẹ̀ngbó 'válá tí nò a 'Viì mì wó tí Mbírì. ¹² 'Viì-mì-Mbírì má kuu ta 'duù, 'válá kuu ta 'duù tí nò. Káa 'Viì-mì-Mbírì má ta 'duù wálá, 'válá ta 'duù tí nò wálá.

'Válá nìno mbe cee lá nó

¹³ Ye cu ndâ có tí nò 'dáá gî jì yo tí ndâ mbe ùnje gítí 'Viì-mì-Mbírì, tacó wàa yo 'ví nò tí ni éno máa, 'válá nìno mbe cee lá nó kuu ta yo. ¹⁴ Gúku bà ɾò tiyò kùro Mbírì tí ndoo wálá, tacó ndoo nò ni gî máa, ndoo má 'deke tí ndoo jì yí tacó 'bí i nìno náa yí nò ni gí máa à 'viì ta ndoo gí nó, yí bà je jì ndoo gî. ¹⁵ Káa ndoo má nò ni gí máa, yí kù sè tù wó tí ndoo ta o i tí nó náa ndoo má kù yù i 'do tí wó nó, ndoo delè nò ni gî, máa yí je i tí nó náa ndoo yù nò jì ndoo gî. ¹⁶ 'Duù má nò ná'vìndí wó kù bàkà vò i nìno náa à me nìndi ku lá nó, yí 'ví 'deke tí wó jì Mbírì, wàa Mbírì bà 'vala yí gî, náa

vò i mì wó nò má me vò i òndi ku lá nò. Tacó ndâ 'bí vò i a ndâ vò i òndi ku, káa ye kù 'dè me có máa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri tacó ndâ vò i òndi ku nò lá. ¹⁷ Bà bàkà ndâ i ònó 'dáá gí mbe 'vii ọ 'bá mì Mbíri lá nó a vò i káa ndâ vò i 'dáá gí me ndâ vò i mbe kù tè'é tí ku gí 'bá lá. ¹⁸ Ndoò ò ni gí máa, 'duù ònó tí 'vii mì Mbíri nó bà nanaka muu wó mítí bà bàkà vò i dúú kù ya tí nò wálá, tacó 'Viì-mì-Mbíri kù tì muu wó, tacó wàa Vò-'duù-tí-nò 'ví gàa yí lá. ¹⁹ Ndoò ò ni gí máa, ndoo a ndâ 'duù mì Mbíri, káa sè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí a ndâ i-tà-tàmà mì Vò-'duù-tí-nò. ²⁰ Ndoò delè ò ni gí, máa, 'Viì-mì-Mbíri gí gí, yí delè je muu tacó bà ò yúcó Mbíri ni ji ndoo gí. Ndoò kù 'vala ta ẹ̀ mì yúcó Mbíri, ndoo delè kù 'vala ta ẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí 'Viì-mì-Mbíri. Ònò a 'válá ònó mbe cee lá nò. ²¹ Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ sú mbíri, ndâ 'vii mì ye.

BÀ SÓ JÒVÀNÌ

Bà só bà cu wáràgà mì Jòvànì

¹ Nìnó a ye tí kpo 'duù mì yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wáràgà tí nó jì wò tí nì tí nó náa Mbírì cu 'bì wó mítí lo gí nó, delè jì ndâ 'viì mì lo. Ye zè yo nìkì maa ta yúcó. À delè me káa ye ta kpéetí ye ká kù zè yo nìkì maa lá, ndâ 'duù nìnó mbe nò yúcó ni gí nó delè 'dáá gí kù zè yo nìkì maa. ² Tacó yúcó kuu gbí njembí ndoo; yúcó delè bà dù gbí njembí ndoo dúú bà ya tí. ³ Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'Viì mì Bu ndoo tí Mbírì máa, ndú 'ví bàkà nambeè jì yo, ndú 'ví nò yé ɾo yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa ta ɾè mì yúcó, delè ta ɾè mì bà zè tí nìkì maa.

Ndâ yúcó ta tó bà zè tí

⁴ Tàkòcò ye gii peteke ta bà 'di có éno máa, ndâ 'viì mì lo kù co tí kpokèjì mì yúcó á go có tí nó náa Bu ndoo táánò 'dè jì ndoo nó, ngé ndii gí. ⁵ Ye kpónó kù cu wáràgà tí nó jì wò me tacó bà 'dè 'bí ngú có jì wò lá, naà. Ye kù 'va a mbí lo gítí có tí nó náa ndoo 'di 'do tí o bà 'bità bà dù ndoo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì nò. ⁶ Bà zè tí nìkì maa a bà 'vala go ndâ có mì Mbírì. Nìnò a có náa yo 'dáá gí 'di 'do tí o bà 'bità bà dù yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, máa, yo 'dáá gí 'ví 'vala ta bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa nò.

⁷ Ndâ mbe kù eendi ndâ 'duù me mbè kpónó kuu muu to tí nó. Ndú biya bà ùnje éno máa, Bìndi-Mbírì táánò gí gí muu to tí nó ta dè wó tí 'duù nò gí. Káa 'duù ta ɾa có tí nó gbí muu wó a mbe kù eendi ndâ 'duù, yí delè a mbe kù jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì. ⁸ Má éno, yo kpolo tí yo, tacó wàa, yo 'ví bàkà sé nèté mítí yo sínò lá. ⁹ 'Duù má ndii muu i tí nó náa Bìndi-Mbírì nìbà nó gí, Mbírì mì 'duù tí nó wálá. Káa 'duù má 'vala go có tí nó, ndâ Bu ndoo tí Mbírì ta 'Viì mì wó kuu tàkò wó. ¹⁰ 'Duù má gí gí 'bá mì yo ta 'bí ɾa tende bà nìbà i, yo 'ví si yí 'ví dù á 'bá mì yo lá, yo delè 'ví 'vee 'bì wó lá. ¹¹ Tacó mbe kù 'vee 'bì wó a ka wó, náa ndú gbí bà bàkà vò nèté tí nó ta yí.

Ndâ ndòngbú có

¹² Ndâ có kuu mì ye me mbè tacó bà 'dè jì wò, káa ye koɾo có máa, bà cu ndú ta wáràgà bà dù me tó kpokèjì ngé ndii gí lá. Tacó éno, a gbí muu ye a có bà ya 'dóó ye ta miɾi ye gí kà, wàa ye 'ví 'dè ndú jì wò ta nje ye, tacó tàkòcò ndâ só 'ví peteke gí.

¹³ Ndâ 'viì mì ná'vindí lo náa Mbírì cu 'bì wó mítí wó gí nó 'vee wò ma.

BÀ TA'Ô JÒVÁNÌ

Bà ta'ô bà cu wáràgà mì Jòvání

¹ Nìnó a ye tí kpo 'duù mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ká kù cu wáràgà tí nó jì Gáyù, tí kpóló-kpolo tó 'duù mì ye. ² Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì, máa yí 'ví si wò 'ví dù go 'visí ọ̀ ngo. Ye ọ̀ ni gí máa, njembí lo gítí Mbírì ká ngbàrángà'i, tó 'duù mì ye. ³ Tàkòcò ye táánò peteke ngé ndii gí ta o tí nó náa ndâ 'bí ná'vindí ndoo gí 'do mì yo kà, bìndì ndú gí 'dè có jì ze máa, wò a 'dakò ọ̀nó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì yúco nò. ⁴ 'Bí có ọ̀nó mbe gí peteke tàkòcò ye ndii bà 'di có éno máa, ndâ 'vii mì ye kù co jáá tí kpokèjì mì yúco nò, wálá.

Ndâ 'duù ùlù nèté mì Gáyù jì Jòvání

⁵ Wò kù bàkà a nèté mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ta o tí nó náa wò má kù konì ndâ ná'vindí lo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì go wò, tó 'duù mì ye 'dóo ọ̀nó náa wò má kù konì a ndâ ọ̀nó mbe 'dó-'do. ⁶ Ndú 'dè có gítí nambeè tí nó náa wò bàkà jì ndú nó mí kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mì ze kàá gí. Wotí bà konì ndú wàa ndú 'ví co ká tí kpokèjì tí nó tí jáá kpokèjì nó má kuu tí lo, àá bà nìkì tí Mbírì ma. ⁷ Tacó ndú kpónó zèè kpokèjì ọ̀nó jáá nó gí. Nèté mì ndú káká'i ta kpokèjì ọ̀nó mbe lókó-loko nó wálá. ⁸ À má éno, ndoo je wotí jì ndâ ọ̀nó ndâ 'duù tí nó, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ ka ndoo mbe kù bàkà nèté ta rẹ̀ mì yúco.

Ndâ Dìyòtèréfè ta Dìmítìrì

⁹ Ye cu wáràgà ya tí jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí. Káa 'dakò tí nó tí Dìyòtèréfè, mbe dù ta go bà bàkà tí wó tí dì i kùro ndú nó biya bà ọ̀nó ye ni tí 'duù kùro wó gí. ¹⁰ Káa ọ̀nó bà ya ye gí mì yo kà ba co ká co. Ye má yee ká gí, ye 'ví yù gbí ndâ vò i mì wó náa yí kù bàkà nó, ta ndâ có ọ̀nó mbe mì wó náa yí kù jèlè ta to ta bà volo rẹ̀ ndoo nó jì yí á mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Bà 'dè ta nje zèè tí wó lá, tacó éno, ngú ọ̀nó náa yí kpónó nje nó a bà biya bà te wíri mítí ndâ ná'vindí ndoo, ta bà mòkò ndâ 'duù ọ̀nó ta go bà te wíri mítí ndú tí ndú nó 'do tí gí, ta bà mòkò ndú 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí.

¹¹ Wò 'ví mèlè ndi mbe kù bàkà vò i lá, tó 'duù mì ye; mèlè a ndi mbe kù bàkà tó i. Tacó 'duù ọ̀nó mbe kù bàkà tó i nó a 'vii mì Mbírì, káa mbe kù bàkà vò i ọ̀nó Mbírì ni lá. ¹² Rẹ̀ 'dakò tí nó tí Dìmítìrì nó kpónó wu cee nje ndâ 'duù 'dáá gí ta bà bàkà tó i, yúco tí nó náa yí kù nìbà jì ndâ 'duù nó kù wu rẹ̀ wó, ze delè ngbá kù wu rẹ̀ wó, káa wò ọ̀nó ni gí máa, ze me ndâ mbe 'dè 'vére lá.

Ndâ ndòngbú 'vé

¹³ Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè jì wò me mbè. Káa go bà cu ndú mí gbí wáràgà tí ye wálá, ¹⁴ tacó có bà ya gí mì yo ká kuu gbí muu ye. Ye má yee ká gí, ndâ 'ví 'dè ndú si ndâ só kù ki tí ndâ á to.

¹⁵ Mbírì 'ví si wò 'ví dù nìkì maa. Ndâ kómbe lo mì ze kàá 'dáá gí 'vee wò ma. Ze delè 'vee ndâ kómbe lo ká 'dáá gí ma.

Wáràgà mì JÚDÀ

¹ Nìnó a ye tí Júdà, tí bòò mì Jézù tí Bìndi-Mbířì, delè tí ná'vìndí Jákòmò, ká kù cu wáràgà tí nó ji ndâ 'duù tí nó náa Mbířì cu 'bì wó mítí ndú, mbe kù 'vala 'do gbí tó bà zè tí mì Mbířì Buù, delè 'do gbí bà kpolo tí ndú mì Jézù tí Bìndi-Mbířì nò. ² Ye kù 'deke tí ye á ji Mbířì, máa yí 'ví nò yê ọ yo, yí 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá, yí delè 'ví zè yo nìkì túkà'i.

Ndâ sú mbe nìbà i

³ Ndâ tó kómbe ye, àá táánò gbí njembí ye kpolo ma a có bà cu wáràgà ji yo gítí gbèe 'válá tí nó náa Mbířì je ji ndoo ta ndoo nò. Káa ye kpónó gi nò éno máa, kpóló-kpolo có a bà cu wáràgà tacó bà je wotí ji yo gítí bà tì muu yúco tí nó náa Mbířì táánò 'dè ji ndoo ta bà gbaanjé ngbé, máa ndoo kpolo tí tacó tí ndâ 'duù nò. ⁴ Tacó ndâ 'bí vò 'duù ta Mbířì mì ndú wálá, náa à cu có gítí ndú mì gbí wáràgà mì Mbířì sàà gí, kpónó pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ndoo ta ngìnò gí. Ndú delè bè Mbe tí ndoo Jézù, tí Bìndi-Mbířì, tí gbèe Gba mì ndoo cuki nó gí.

⁵ Yo tà kpétí má 'di có tí nó náa ye kpónó kèjì gí bà cu mí gbí wáràgà tí nó ji yo nó sàà kùro gí, go bà 'va mbí yo á gítí kuu tí ye, máa, Mbířì táánò 'vala ndâ 'duù mì ndâ Ìzìrìyélì ta bà kaa ndú 'dáá gí 'do Másiřì gí, káa bìndi yí gi mii ndâ 'duù nìnó mbe kpò có mì wó gí nó léé gí. ⁶ Mbířì delè si ndâ basìlì tí nó mbe bàkà i ndii muu wotí tí nó náa yí táánò je ji ndú gí nó, me sínò lá. Yí ẹre ndú ta nji wú náa à jé bà kàra wálá nó, bìndi yí gi kpolo tí ndú mì gbí 'dí'di'o yee tí o bà co řì mì Gbolò o bà waa có. ⁷ Yo delè 'ví si mbí yo 'ví dù tí ndâ 'duù gbí ndâ gbata Sòdómà ta Gòmórà, ta ndâ 'bí gbata nìnó dè-dè řègbà tí ndú nò. Ndâ 'duù tí nò táánò gbètèkè tí ndú tí ọ nìnó náa ndâ 'dakò kù sì ta ndâ ka ndú 'dakò. Káa Mbířì gi doo ndú ta wu nìnó jé mbe mee lá dúú bà ya tí nó, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví nò ta ọ ndú máa, bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i ta wu á bìndi ku mì ndú kuu tí.

⁸ Ndâ vò 'duù tí nò kù řì řì ká gítí ndâ vò i mbe kù si ndú 'ví volo tí ndú ta kpéétí ndú; ndú nò Mbířì tí mbe wotí ọ ndú tí i lá, ndú delè kù 'dè vò i gítí ndâ i gbířì. ⁹ Káa à kpétí káa Mikélè, tí gba mì ndâ basìlì mì Mbířì, yí táánò 'dè vò có gítí Gba-vò-i ta o tí nó náa ndú tò ta kponje ta yí muu ku Mòze nó lá; kòcò wó ji Gba-vò-i cuki ká éno, máa, «Mbe tí ndoo bà 'dè vò i ji wò!» ¹⁰ Káa ndâ 'duù tí nò kù go ndâ i nìnó náa ndú nò ndú ni lá nó 'dáá gí ká go; káa ndâ i nìnó náa ndú nò ndú ni 'do tí bà ji tàmuu ndú, me ta bà kořo có lá, go i mì ndâ nò ta muu tí ndú wálá nó, a ndâ i nìnó mbe kù volo ndú nò. ¹¹ Ndú bà nò mítí ndú! Tacó ndú kù mèlè a ndi Kàyínò; ndú kù řu a ndi lókó-loko kpokèjì mì 'dakò tí nó tí Bàláámù táánò nó tacó bà 'de i gbí i; ndú a ndâ mbe kù jòò gbí có ta Mbířì á go i mì 'dakò tí nó táánò ta řè wó a Kórà nó, káa ndú bà mù go yí. ¹² Ndâ 'duù tí nò a ndâ zu 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo kù zò i nò. I tí ndú a bà gbala gbí só ndâ ni ta nò ọ ndú wálá. Ndú kù kořo có ká gítí miřì ndú cuki. Ndú go kùlù mù mbe kù te gbí pípiřì ta ngo mù gbí wálá; ndú go ndâ mù nìnó mbe řì ta o bà řì ndâ 'bí ka ndú ta bèmbíllì lá; ndú go ndâ mù nìnó náa à ndoo ndú ta tà teè ndú gí, ndú cì ta bà só. ¹³ Ndâ i-nò mì ndú kù gbo pù go pù á muu ngo mbe kù ngbàngà gbí pù. Ndú kù nò

ká sàkàmàà éno, kú mà ngba ndú go ngba ndâ yii, káa Mbíri 'viindi bàndò bà dù ndú dúú bà ya tí , ù ta ndi ndú mí gbí 'dí'di'o ñinó ñjikirií nó sàà gí.

¹⁴ Ènòkì tí bà vô-nje só bà 'dòkò bà jò tí bìndi Ádàmà táánò 'dè-kòcò gítí ndú máa, «Yo sè tù yo! Mbe tí ndoo gí ta ndâ basilì mì wó me mbè go mbíli tí 'bá ¹⁵ gí bà waa có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, gí bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó ta Mbíri mì ndú wálá nó, tacó ndâ vò i mì ndú náa ndú kú bàkà nó, delè tacó ndâ vò có tí nó 'dáá gí náa ndú 'dè gítí Mbíri nò.»

¹⁶ Ndâ 'duù tí nó a ndâ mbe kitiki có, ndú delè a ndâ mbe kaa có mí muu ndâ 'bí 'duù ndú a ndâ mbe kú ɾu káa ndi ndâ vò i ndú mbe ñikí ká tí ndú, ndú a ndâ mbe ngàà nje, ndú delè a ndâ mbe toɾo bàà mítí có tacó bà 'de i do tí ndâ 'duù.

Yo kpolo tí yo

¹⁷ Káa mbí yo 'ví dù tí có tí nó náa ndâ tú mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri táánò 'dè jì yo nò, ndâ tó kómbe ye. ¹⁸ Kòcò ndú táánò jì yo éno máa, «Ndâ mbe kú ɾo ndâ 'duù, ta nèté mì ndú káa bà mòkò tàkò ndâ i muu to tí nó nó, bà oloko gí ɾo ɾi gí bà ɾo yo gbí ndâ ndòngbú sili tí nó kèjì nò.» ¹⁹ Ndú a ndâ mbe kú bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo; à tí ndú káa go ndâ vò i muu to tí nó; Bèri-mi-Mbíri gbí njembí ndú wálá. ²⁰ Káa yo tí ndâ tó kómbe ye, yo 'ví dù tí ndâ yú 'duù 'do gbí tó bà tee njembí yo mítí Mbíri ta ɾa wálá, ²¹ wàa yo 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó náa Mbíri zè yo ñikí maa á kpónó si yo kú ùndi bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri tí mbe kú ɾò yè ɾo ndâ 'duù gí bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó jì yo nò; ²² yo delè 'ví ɾò yè ndâ 'duù ñinó mbe kú me wê-wê nò; ²³ yo 'ví 'vala ndâ 'bí ta bà ɾa ndú 'do gbí wu, wàa yo 'vala ndâ 'bí ta bà ɾò yè ɾo ndú; káa yo 'ví kpolo tí yo, máa, ndú 'ví e zì ndú mítí yo lá.

À ùlù Mbíri

²⁴ À ùlù Mbíri tí nó ta wotí bà 'vala yo 'do tí ndâ vò i á tí wó, tí mbe ya ta yo gí gbí ngba wó tí ndâ yè ta vò i mì yo wálá ta pétékè tàkòcò yo nò; ²⁵ à ùlù gbèe Mbíri tí nó tí mbe 'vala yo ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbíri tí Mbe tí ndoo nó. Yí a ngba'o, yí a gbolò gba, yí a mbe to tí nó, yí delè a mbe wotí, yí sàà kuu tí á kùɾo bà suu to tí nó, yí kpónó kuu tí , yí delè bà dù ká kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Wáràgà gítí bá 'dè gbí CÓ KÓÓ mì Jézù jì Jòvànì

Ndâ có gbí wáràgà tí nò

¹ Nìno a wáràgà gítí bá 'dé gbí có kóó mí Jézù tí Bìndi-Mbíri, náa Mbíri tuu ta yí tí Jézù gí bà túbà ndâ i nìno á kèjì gí bà bàkà tí kpónó-kpónó nó á jì ndâ bòò mì wó tí Mbíri. Bìndi-Mbíri gii tuu basili mì Mbíri gí bà 'dè gbí có kóó tí nò jì bòò mì wó Jòvànì, ² tí mbe 'dè yúco gítí có mì Mbíri, delè tí mbe 'dè yúco gítí có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, ta ndâ i nìno náa yí nò ndú ta ọ̀ wó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³ Mbe 'deke ndâ có mì Mbíri nó jì ndâ 'duù a mbe tó pá. Ndâ 'duù nìno delè mbe 'di ndâ có mì Mbíri nó, bìndi ndú gii kpolo tí ndâ có tí nó mí gbí njembí ndú a ndâ mbe tó pá, tacó o bà bàkà tí mì ndâ i tí nò dooko gí.

Jòvànì 'vee ndâ mbe kù kili ta ọ̀ mì Bìndi-Mbíri tí ndâ bàndò vò-nje só

⁴ Nìno a ye tí Jòvànì ká kù cú wáràgà tí nó jì yo tí ndâ mbe kù kili ta ọ̀ mì Bìndi-Mbíri tí ndâ bàndò vò-nje só gbí ndâ to Ásiyà: Ye kù 'deke tí ye jì Mbíri tí nó náa yí kpónó kuu tí, yí sàà ká kuu tí, yí delè wúnò kèjì nó máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dú ta 'dè njembí yo. Ye kù 'deke tí ye jì ndâ bèri tí nó vò-nje só mbe se mí kùro Mbíri pí jàlambà mì wó nó máa, ndú bàkà nambeè mì ndú jì yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta tó njembí yo. ⁵ Ye delè kù 'deke tí ye jì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí mbe 'dè yúco gítí Mbíri ta njembí wó gbaànjé, tí kpédélé 'duù mbe 'vala ndí wó 'do gbí muu 'dú wó, tí 'duù tí nó mbe kù zogo ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó nó, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo. À ùlù yí tí mbe zè ndoo nìkì maa, delè tí mbe njaanga miři ndoo 'do gbí ndâ vò i mì ndoo ta bà caka ndâ vò i mì ndoo ta mbelè wó. ⁶ Yí delè gii bàkà ndoo tí ndâ bòò-gba mì Mbíri, tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri mì wó tí Bu wó. À ùlù Jézù tí gba tí to tí nó á kpòò ya tí! Go-i-tí-nò.

⁷ Yo kpolo tí yo máa yí kpónó-kpónó kèjì co gbí kùlù mù. Ndâ 'duù 'dáá gí bà nò bà gí yí ta ọ̀ ndú gí. Ndâ 'duù tí nó táánò mbe cu yí ta 'doò nó, ta ndâ ọ̀ ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà nì nikalaká ta ngo-ọ̀ tà ọ̀ ndú tacó tí wó. Nìno a yúco! Go-i-tí-nò.

⁸ Kòcò Mbe tí ndoo tí Mbíri éno máa; «Ye tí Mbíri a kpédélé i, ye delè a ndòngbú i. Ye kpónó kuu tí, ye táánò sàà kuu tí, ye delè wúnò kèjì. Ye a mbe bàkà ndâ i 'dáá gí.»

Jòvànì nò Bìndi-Mbíri go i gbí riì nò

⁹ Nìno a ye tí Jòvànì tí ná'vindí yo, náa ndoo ta ndoo gbí mbugo, ndoo ta ndoo a ndâ bòò-gba mì Mbíri, ndoo ta ndoo delè gbí bà zèè njembí ndoo gbí bà kònò sé'i ta ọ̀ mì Jézù. Áá táánò ya ta ye gí gbí zàà tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo náa à kù nì mítí a Pátimòsì, á muu bà ma có mì Mbíri, delè muu bà 'dè yúco gítí Bìndi-Mbíri. ¹⁰ À ta o tí nó a Ri bà tègàrà ọ̀ Mbíri, bìndi Bèri-mì-Mbíri bà-i-nò gii gí gí muu ye. Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có kapí ye ta kòcò wó ngéé gí yaà go gbí mòngò nò. ¹¹ Kòcò 'duù tí nó kù 'dè có jì ye éno máa, «Cu ndâ i tí nó náa wò kèjì gí bà nò ndú nó mí gbí wáràgà, wàa wò 'ví tuu jì ndâ mbe kù kili ta ọ̀ mì Bìndi-Mbíri gbí

ndâ gbata vô-nje só gbí to Ásiyà Éfàsù, Simírínà, Pèrègàmùmù, Tiyàtírà, Sàràdìsì, Filàdélífiyà ta Làwòdésiyà.»

¹² Ye mà giì 'visì tí ye tacó bà bà ò 'duù tí nò mbe kù 'dè có ji ye nò, ye giì ò a ndâ i náa à kù sè kùpò mí nje ndú vô-nje só, náa à bàkà ndú 'do tí dâ'bi. ¹³ Bìndi ye giì ò 'bí i go 'duù nó, yuu njà bongo wùrù-wùrù yee tí ngiì-ngií kò wó to, bìndi yí giì ẹre gbímbí wó ta wú'dè dâ'bi, kù ọ̀ tìyò gbí òkò ndâ i bà seke kùpò tí nò. ¹⁴ Se muu wó ce go 'vì 'bi. Nji ọ̀ wó kù zì go ngba wu. ¹⁵ Ndâ kpázà kò wó tí to go ngbàrà mbe 'do tà wu náa à toro bètí 'do tí gí, bìndi gbí kòcò wó go wo ngo tí cùu-cùu. ¹⁶ Yí giì zèè mì 'bi wó ònó gbí kù'bi nó a ndâ yii vô-nje só. Njà sìzò ta nje sósò'ò kù giì co 'do gbí nje wó gí sè. Bìndi gbí ọ̀ wó kù giì tòngbaà go bà tòngbaà mì ọ̀ ta ọ̀ gbúrú. ¹⁷ Ye mà giì ò yí, ye giì 'va tí ye to kùro wó tí mē ye. Yí bà-i-nò giì tee 'bi wó ònó gbí kù'bi nó mítí ye, bìndi yí giì 'dè có ji ye éno máa, «Cì gúku lá! Ye a ẹngbó ndâ i, ye delè a ndongbú ndâ i. ¹⁸ Ye kpónó a wu ye, ye táánò cì gí, káa ye kpónó 'vala ndi ye 'do gbí ku gí. Ye bà ci ndi ye káká'i wálá. Wotí bá ci ndâ i a i 'bi ye. Wotí bà njaanga, ta bà nè njekèjì 'bá mì ndâ ku a i 'bi ye.»

¹⁹ 'Duù tí nò giì 'dè có ji ye máa, «Cu ndâ i ònó náa wò ò kpónó nó, ta ndâ i ònó kèjì gí bà bàkà tí nó mí to. ²⁰ Káa à má gítí gbí có kóó gítí ndâ yii tí nó vô-nje só, náa wò ò ndú kpátù 'bi ye ònó gbí kù'bi, ta ndâ i bà seke ndâ kùpò tí nó náa a bàkà 'do tí dâ'bi náa wò ò nó, ndâ yii tí nó vô-nje só nó a ndâ basìlì mì ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bìndi-Mbíri mítí ndâ bándò vô-nje só gbí to Ásiyà nò. Bìndi ndâ i bà seke ndâ kùpò tí nó vô-nje só nó a ndâ 'duù tí nó mbe kù kili mítí ndâ bándò vô-nje só gbí to Ásiyà nò.»

2

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bìndi-Mbíri á gbí to Éfàsù

¹ «Cu wáràgà ji basìlì mì ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Éfàsù nò. 'Dè có ji yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kù zèè ndâ yii vô-nje só mí kpátù 'bi wó ònó gbí kù'bi, mbe kù nò nó gbí òkò ndâ i bà seke ndâ kùpò tí nó vô-nje só náa à bàkà ndú 'do tí ndâ dâ'bi nó, máa, ² «Ye ò ndâ nètè mì lo ni gí, ye ò bà ka wu'o mì lo ni gí, ye ò bà zèè njembí lo ta kòndi o tí nó gí. Ye ò ni gí maa, có mì lo bà toko ta có mì ndâ vò 'duù wálá; ye delè giì ò ni gí máa, wò tala ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe ma có mì Mbíri nó, káa wò giì 'de ndú tí ndâ mbe 'vèrè gí. ³ Ye ò ni gí máa wò kù kòndò sé'i gbí mbugo muu ye, káa wò jee tàkò ye mí to lá.

⁴ «Káa có mì ye gítí lo a ònó maa, wò kpónó zè ye nìkì go kpédélé bà zè ye mì lo táánò nó lá. ⁵ Koro muu lo gítí tà kpalà to tí nó náa wò pasuluku á 'do tí nó gí! 'Visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo gí, wàa wò 'ví bàkà ndâ kpédélé nètè mì lo táánò nò. Wò má 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo lá, ye kpónó-kpónó bà gí gí mì lo kà, bìndi ye bà ja i bà sè kùpò mì lo 'do tí bándò mì wó gí. ⁶ Káa tó i mì lo a ònò: Wò kù sogo ndâ ọ̀ cè bà bàkà i mì ndâ 'duù mì 'dakò tí nó tí Nìkòlávù nó jé ká go bà sogo ndú mì ye.

⁷ «Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí nó náa Bèri-mi-Mbíri kù 'dè ji ndâ mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bìndi-Mbíri máa, ye bà kù ndo ọ̀ mù tí nó mbe kù je 'válá á gbí nji mì Mbíri nó tí i-zó-zò ji 'duù ònó mbe kpò muu vò i gí, nò.» »

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ẹ̀ mì Bìndi-Mbíri á gbí to Simírínà

⁸ «Cu wáràgà jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Sìmírínà. 'Dè có jì yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'duù tí nó tí ɾèngbó ndâ i, delè tí ndòngbù ndâ i nô, 'duù tí nó táánò mbe cì gí, káa yí gù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nô. ⁹ <Ye ñò mbugo tí lo ni gí, ye delè gù ñò ndâ i-yé tí nó, náa à kù me mítí lo nó gí. Kpèti ká éno wò me mbe yé kùro Mbírì lá! Ye 'di ndâ vò có tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yí a ndâ Jùdèyà tí ndâ 'duù mì Mbírì nó, kù 'dè gítí lo nó gí. Ndâ 'duù tí nó me ndâ Jùdèyà lá; ndú a ndâ vò 'duù sínò mbe kili ta ɾè mì Gba-vò-i. ¹⁰ Wò 'ví cì gúku tí ndâ vò i tí nó kèjì gítí lo nó lá. Wò 'ví te mí gbí muu lo maa, 'duù mì Gba-vò-i wúnò bà kaa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo mí gbí zàà, tacó bà ñò muu yo. Yo kèjì gí bà mbu jì bà mèèkè'i tí yo ta sùlì muu'bi. Káa yo 'ví tee njembí yo gbí ndâ vò o tí nó mítí ye, à kpèti má bà ziki yo ká ziki; bìndi ye bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó jì yo gí.

¹¹ « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítí có tí nó náa Bèri-mì-Mbírì kù 'dè jì ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì nó. Ndâ mbe kpo muu vò i gí bà cì 'vìlì só wálá.> »

Có jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì á gbí to Pèrègàmùmù

¹² «Cu wáràgà jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Pèrègàmùmù. 'Dè có jì yí máa, kòcò ye tí 'duù tí nó náa ndâ tí njà sizò mí wó só zì ká zì nó, ¹³ máa, <Ye ñò ni gí, máa, wò kù 'vala gbí gbata tí nó náa Gba-vò-i gèè bè wó mí muu ndâ 'duù me mbè gbí gí nô. Káa, ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, wò 'visì muu lo 'do tí yúco lá. Kpèti ta o tí nó táánò náa à zi ta 'dakò tí nó tí Àndipàsì, mbe cì ta njembí wó gbaànjé muu ye mí gbí ñjì ɾo yo gbí gbata tí nó tí bàndò bà te jàlàmbà mì Gba-vò-i nó, wò jé 'boo ye lá.

¹⁴ « <Káa ndâ có gbí muu ye gítí lo me mbè: Ndâ 'bí 'duù mì lo ká kù ɾu a ndi kpokèjì mì 'dakò tí nó táánò ta ɾè wó a Bàláámù, náa yí túbà jì Bàlákì tí gbolò gba mì ndâ 'duù Móbù máa, yí volo ta muu ndâ 'viì kòtí Ìzìrìyèlì, máa ndú zò i-cí-ci náa à bàkà jì ndâ sù mbírì, wàa ndú delè 'ví tèrì gbí bè kpâ-sili sàkàmàà nô. ¹⁵ Ndâ 'bí 'duù mì lo ká delè kù tè a i gí tàkò có mì 'dakò tí nó tí Nìkòlávù nô. ¹⁶ 'Visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo. Wò má 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo lá, ye bà gí kpónó-kpónó gí bà gò ndâ 'duù tí nó ta njà sizò tí nó gbí nje ye nô.

¹⁷ « <'Duù ñinó ta tù bà 'di có kuu tí muu wó nó 'ví 'di có mì Bèri náa yí kù 'dè jì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì nó. Ye bà je i-zó-zò tí nó tí mánà náa Mbírì ngùù tí i-zó-zò jì 'duù ñinó mbe kpò muu ndâ vò i gí nô. Ye delè bà je ó duù náa à cu ngú ɾè mítí, náa à 'dí ɾè tí nó káa 'duù tí nó náa ye bà je ó duù tí nó jì yí nô.> »

Có jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì á gbí to Tiyàtírà

¹⁸ «Cu wáràgà jì basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tiyàtírà. 'Dè có jì yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'Viì-mì-Mbírì, tí 'duù tí nó náa ñjì ɾo wó kù zì go ngba wu, bìndi ndâ kpázà kò wó tí to kù tòngbaà go ngbàrà tà wu nó ká nô. Kòcò ye jì yí máa, ¹⁹ <Ye ñò ndâ nètè mì lo ni gí, ye ñò tó bà zè ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì mì lo ni gí. Ye ñò bà tee njembí lo mítí Mbírì ni gí, ye ñò bà koni ndâ 'duù mì lo ni gí, ye ñò ña kòndi bà zèè njembí lo ni gí, ye delè ñò ni gí, máa, wò kpónó kù bàkà nètè tí kpòò ndii kpédélé ñinó sàà á kùro nó gí.

²⁰ « <Káa có mì ye ta wò kuu tí : Wò kù si niù tí nó tí Jèzàbèlà, mbe kù bàkà tí wó tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, káa yí kù volo muu ndâ bòò mì ye ta bà nibà bà tèrì gbí bè-kpâ-sili sàkàmàà, ta bà zò ndâ i ñinó náa à bàkà jì

ndâ sú mbírì nò. ²¹ Ye je o ji Jèzàbèlâ, máa, yí 'visì muu wó 'do tí ndâ ña vò kpokèjì bà 'vala ndò tí nò. Káa yí biya bà 'visì muu wó gî. ²² À má éno, ye kpónó bà te 'bí ña gbolò nò'o mbe si yí 'ví dù tí s; bìndi ndâ 'dakò tí nó 'dáá gî mbe zi ngbà ta yí nó bà dù gbí gbolò mbugo, sè káa ñinó ndú má 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gî. ²³ Ye delè bà si ku 'ví ziki ndâ 'vii mì wó mbe tè gí tàkò có mì wó nò 'dáá gî, tacó wàa, ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì 'ví ñò tí ni éno máa, ye a mbe ñò ndâ kóró-koro có gbí muu ndâ 'duù, ta ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gî. Ye delè a mbe ko mboo nèté mì ndâ 'duù 'dáá gî 'vii ta nèté mì ndú.

²⁴ « <Káa à má gítí sè yo tí ndâ 'duù ñinó gbí gbata Tiyátírà mbe tè gí tàkò có mì Jèzàbèlâ lá no, yo tí ndâ mbe tala có tí nó náa ndâ 'bí 'duù ni mítí a «Có kóó mì Gba-vò-i» nó lá nó, có mì ye ta yo wálá. ²⁵ Káa, yo 'ví zèè kpokèjì mì yúcó tí kpoò yee tí o bà gí ye. ²⁶ Ye bàkà ndâ 'duù ñinó mbe zèè có mì ye kácá-kácá, mbe kù bàkà go có mì ye yee tí ndòngbú nó, tí ndâ mbe zogo ndâ ña ndâ 'duù me mbè. ²⁷ Ye bà je wotí bà kpolo tí ndâ 'duù ji ndú go wotí tí nó náa Bu ye je ji ye nò. Mù-kóró-gba mì ndú bà dù a 'vókó lii. Ndú bà ki'viki ndâ mbe kpò có ta 'vókó lii tí nó go bà uuku gbí ndâ putú kàrà ñinó mbe bařaka gî nó mì muu-kàrà. ²⁸ Ye delè bà si ndú 'ví tòngbaà go bà tòngbaà mì dōngú.

²⁹ « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí náa Bèri kù 'dè ji ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, nò.> »

3

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á gbí to Sàràdìsì

¹ «Cu wáràgà ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Sàràdìsì. 'Dè có ji yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kù zèè ndâ bèri vò-nje só, ta ndâ yii vò-nje só nó, éno máa, <Ye ñò ndâ nèté mì lo gî. Rẹ̀ lo kù wu go rẹ̀ wu 'duù, káa à duu wò gî, si bú lo mí sè. ² Ziya 'do tí rì, wàa wò 'ví je wotí ji sé'i tí nó mbe dooko ta ku gî nó, tacó ye 'de nèté mì lo kùro Mbírì mì ye ta bà lê ká tí. ³ À má éno, kořo muu lo gítí có tí nó táánò náa à 'dè ji wò káa wó gii 'di gî nó, wàa wò 'ví 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo. Wò má ziya 'do tí rì lá, ye bà gí gítí lo go bà gí mbe ngbà, wò bà ñò o bà yee ye tí lo wálá. ⁴ Kpètí ká éno, sè gbí ndáá 'duù ñinó mbe gbètèkè bongo mì ndú ta bètí lá nó ká kpòò kuu mì yo gbí gbata Sàràdìsì kà; ze bà nò nó ta ndú ta ó bongo tí ze, tacó ndú 'vii tí ndâ mbe nò nó ta ye gî. ⁵ Ye bà yuu ó bongo ji 'duù ñinó mbe kpò muu vò i gî nò, ye delè bà tořo rẹ̀ wó 'do gbí wáràgà mì ndâ 'válá wálá; ye bà 'dè yúcó ta rẹ̀ wó mí kùro Bu ye, ye delè bà 'dè yúcó ta rẹ̀ wó mí kùro ndâ basìlì mì Bu ye.

⁶ « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítí có tí nó náa Bèri kù 'dè ji ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nò.> »

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á gbí to Filàdélífiyà

⁷ «Cu wáràgà ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Filàdélífiyà. 'Dè có ji yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'duù tí nó náa Mbírì kaa yí mò gí mì wó tí Mbírì gî nò, tí cèe mbe 'dè yúcó, tí 'duù tí nó náa ndâ i-'bá mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Iziriyéli 'dáá gî a i kpátù 'bì wó nò; ye má ùnje gítí i gí, mbe ndii muu có mì ye wálá, ye delè má biya i gí, mbe 'visì kòcò ye wálá. Kòcò ye ji yí éno máa, ⁸ <Ye ñò ndâ nèté mì lo gî. Ye kpónó da kèjì bà gí gí 'bá mì ye ngàkàà ji wò gî; 'bí 'duù mbe da kperè mítí kpokèjì tí nó wálá. Ye ñò ni gí máa, wotí mì lo me njí'dí, káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gî, wò kù kpolo tí có mì ye, wò delè jé 'boo rẹ̀ ye lá. ⁹ Te mí gbí

muu lo máa, à má gítí ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ɾè mì Gba-vò-i, tí ndâ mbe 'véɾè tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndâ yì lá a ndâ Jùdèyà káa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ye bà bàkà ndú 'ví ɾì ta muungbó ndú ya gí bà zèè kò lo. Tacó wàa, ndú 'ví nò tí ni éno máa, ye zè wò nìkì ma. ¹⁰ Ye bà kpolo tí lo gbí ɲa mbugo tí nó kèjì gí bà tè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí tacó bá nò muu ndú nó, tacó wò kpolo tí có mì ye ta njembí lo gbaànjé. ¹¹ Ye kèjì kpónó-kpónó; zèè káa jáá kpokèjì tí nó kpónó kò lo nò, tacó wàa, à 'ví ko ta mboo nèté mì lo ji wò. ¹² Ye bà bàkà 'duù ɲinó mbe kpo muu vò i gí nó tí gba-'bá tí 'bá-Mbíɾi mì Mbíɾi mì ye ngbé. Ye bà cu ɾè Mbíɾi mì ye ta ɾè gbata mì Mbíɾi, tí ngú Jèrùzàlémè tí nó bà gí 'do mì Mbíɾi á gbíɾi gí muu to tí nó nó mítí 'duù tí nò, ye delè bà cu ngú ɾè ye mítí 'duù tí nò.

¹³ « <Duù ɲinó ta tù bà 'di có kuu tí muu wó nó, si yí 'ví 'di có mì Bèɾi náa yí kù 'de ji ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíɾi nô.> »

Có ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíɾi á gbí to Làwòdésiyà

¹⁴ «Cu wáràgà ji basìlì mì ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíɾi gbí gbata Làwòdésiyà. 'Dè có ji yí, máa, ɲinó a kòcò ye tí Go-i-tí-nò, tí 'duù tí nó ta có mì wó ká gbaànjé, tí cèè yúcó, tí ɾèngbó ndâ i tí nó náa Mbíɾi suu ndú 'dáá gí nô, máa,

¹⁵ <Ye nò ndâ nèté mì lo gí. Cèɾéɾé nèté tí lo wálá, wò delè me gbà'dá ká lá. Cèɾéɾé nèté kùtáá má tí lo wálá, wàa wò 'ví dù tí gbà'dá, à nìkì ma.

¹⁶ Káa cèɾéɾé nèté tí lo wálá, káa wò delè me gbà'dá ká lá. Wò a ɲa 'duù ɲinó ta gbí dī lo gítí nèté ká máákà'i éno, tacó éno, ye bà mò wò 'do nje nèté mì ye gí. ¹⁷ Tacó wò kù wu gbí tí lo, máa wò a mbe da i, ndâ i mì lo ma, wò 'deke tí lo lá. Káa wò nò ni lá máa, i gbí lo wálá, ta yê ɾo lo tí yê, tí mbe sú ɾo mbe kù nò ta só kùro Mbíɾi. ¹⁸ À má éno, ye kù kpo-gbì-tà-tù lo máa, wò sī dā'bì ɲinó tí cèè dā'bì ta bètí gbí wálá nó 'do mì ye, tacó wàa wò 'ví dù tí tí mbe i. Wò delè 'ví sī ó bòngó 'do mì ye, tacó bà nguù ta só lo 'do tí nó, wàa wò 'ví sī yeè 'do mì ye á gítí ɾo lo, tacó wò 'ví zeke ta o.

¹⁹ « <Ye a mbe kù je muu ji ndâ 'duù ɲinó 'dáá gí náa ye zè ndú nìkì maa nô. À má éno, 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo ta njembí lo gbaànjé. ²⁰ Sè tù lo! Ye kpónó kù ɾò tíyò njekèjì, kù ku njekèjì. 'Duù ɲinó mbe 'di kòcò ye, bìndi yí 'ví njaanga njekèjì ji ye nó, ye bà ɾì gí tà'i mì wò, bìndi ze bà zò i ta yí. ²¹ Ye bà je wotí bà ki tí pí jàlàmbà mì ye ji 'duù ɲinó mbe kpò muu vò i gí nó, á go ɲinó náa ye táánò kpò muu vò i gí, káa ze kpónó kù ki tí pí jàlàmbà mì Bu ye ta yí nô.

²² « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí nó náa Bèɾi kù 'dè ji ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíɾi nô.> »

4

Jòvànì 'di kòcò ndâ 'duù kù ùlù Mbíɾi gbí ɾiì

¹ Ye mâ giì zeke'o gí yaà, ye giì nò njekèjì njaanga tí gbíɾi, bìndi ye giì 'di kòcò 'duù tí nó náa ye 'di sàà kùro gí nó kù 'dè có ji ye ta gbí kòcò wó go gbí mòngò nó, máa, «Yèè ndi lo gàa gí yaà, wàa ye 'ví tùbà ndâ i tí nó kèjì gí bà bàkà tí á bìndi ɲinó nó ji wò.» ²⁻³ Ngé bìndi bà 'di kòcò 'duù tí nó, Bèɾi-mì-Mbíɾi giì gí gí muu ye, bìndi ye giì nò jàlàmbà gbíɾi ta 'duù ta gbíro wó kù tòngbaà go mee'i nó kù ki tí wó pí. Ye giì nò koge ta ndíví wó bèè go 'do kpâ nó jèlè tí wó 'dee jàlàmbà tí nó gí. ⁴ Ye giì nò ndâ 'bí jàlàmbà zì 'duù-gbaànjé-nje nà'ô náa à paka ndú 'dee kpédélé ɲinó gí, ta ndâ kpo 'duù zì 'duù-gbaànjé-nje nà'ô mbe yuu ndâ nja-njà ó bòngó, ta ndâ tàgíyà náa à bàkà 'do tí dā'bì ta ndi tí muu ndú, kù ki tí ndú pí ndâ

jàlambà tí nò zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nò. ⁵ Ye giì nò mù kù i 'do tí jàlambà tí nò gbí uù nò, ye delè giì 'di gbí bà baraka i mì ngbàngbàri 'do kà. Ye giì nò ndâ kùpò vô-nje só ta wu kù zì nje ndú tí ndâ bìndi ndâ bèri mì Mbíri vô-nje só kùro jàlambà tí nò. ⁶ Bìndi ye giì nò 'bí i go kàpá ta ọ ngo gbí pù ngbaranga lánjì-lánjì-lánjì kùro jàlambà tí nò.

Ndâ 'bí ọ i nà'ò go ndâ nò nó, ta ọ ndú yè kùro ndú ta kapí ndú gí, giì paka 'dee jàlambà tí nò gbí uù nò gí. ⁷ Kpédélé i gbí òkò tí ndâ i tí nò nà'ò nò go siingii nò, 'bí giì je a kózò tí dì mò'dú, bà ta'ò ñinó giì je a gbíro 'duù mítí wó, bà nà'ò ñinó giì je a kózò tí gààna mbe kù o gbí pípìri. ⁸ Gbèe i gbí òkò tí ndâ i tí nò nà'ò mbe kù 'vala nò, kù a ndâ mbí vô-nje gbaànjé, ta ndâ ñi ọ wó yè gbí ndâ mbí wó nò 'dáá gí co sè, có tà'i. Nèté mì ndú a bà dù kù ùlù Mbíri too yé, ta ọ, máa,

«Tó 'duù, Tó 'duù,

Mbe tí ze tí Mbíri mì ze tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí

a Tó 'duù. Yí táánò sàà kuu tí ,

yí kpónó kuu tí , yí delè kèjì!»

⁹ Ta o tí nó náa ndâ i tí nó nà'ò go ndâ nò nó má kù ùlù, ta ba te duù, ta bà 'dè ñikí maa ji 'duù tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí mbe kù ki tí wó pí jàlambà nó, ¹⁰ ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe kù ki tí ndú pí ndâ jàlambà tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe jèlè yí 'dee gí nó, kù oloko 'do pí ndâ jàlambà mì ndú gí to kùro 'duù tí nó pí jàlambà mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nó, kù te duù mítí wó ta bà jaka ndâ tàgíyà mì ndú 'do tí muu ndú kaa mí kùro wó kù 'deke ta tí ndú ji yí máa,

¹¹ «Ákoo Mbe tí ze tí Mbíri mì ze;

wò 'vii tí 'duù bà ùlù gí,

wò 'vii tí 'duù bà tègàrà wò gí,

wò 'vii tí 'duù bà je gba ji wò gí,

tacó a wò táánò ká suu ndâ i 'dáá gí;

ndâ i 'dáá gí kù dù 'do gbí có mì lo.»

5

Ndâ wáràgà ta 'Viì-rómbo

¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò 'dakò tí nó mbe ki tí wó pí jàlambà nó zèe wáràgà náa à cu i co gbí, delè có kapí, náa à nanaka nje ta sù tí ndâ bàndò vô-nje só mí 'bí wó ñinó tí kù'bi. ² Ye delè giì nò 'bí basìli ta wotí tí wó kù 'vee 'vé ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «A 'di ká 'vii tí mbe jaka ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, wàa yí 'ví 'deke?»

³ Káa gbèe 'bí 'duù mbe 'do gbíri, wàlà mbe 'do muu to tí nó, wàlà mbe 'do tà to tí nó, ta wotí bà njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò, wálá. ⁴ Bìndi ye giì wa tàro ye ngé ndo gí, tacó gbèe 'duù mbe 'vii tí mbe njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò wálá.

⁵ Káa 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nò giì yì ye, máa, «Wa gbí lá. Nò nò; 'bí Siingii mbe 'do kòtí Júdáa, tí 'vii-gù Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Ìziriyèli, mbe kpò nje vò i gí nó, bà aaka ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí ndâ bàndò vô-nje só nó wàa yí 'ví 'deke wáràgà tí nó gí.»

⁶ Ye mà giì zeke'o gbí òkò tí ndâ jàlambà ta ndâ nò tí nó nà'ò nó, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlambà 'dee gí nó, ye giì nò 'Viì-rómbo kù ọ tíyò gbí uù goolá à zi yí gí nó ta ndâ 'de vô-nje só, giì je ndâ ọ vô-nje só tí muu wó; ndâ ọ tí nó vô-nje só tí muu wó nò a ndâ bèri tí nó vô-nje só náa yí tuu ndú cee muu to tí nó 'dáá gí nò. ⁷ 'Viì-rómbo giì

ya gí kùro, bìndi yí gii te wáràgà tí nó náa 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó zèè mí 'bì wó ñìnó tí kù'bì nò. ⁸ 'Viì-rómbo mà gii te wáràgà tí nó gí, ndâ nò tí nó nà'ô ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ô mbe se jàlàmbà 'dee gí nó, gii kucuku muungbó ndú 'dáá gí mí to kùro wó, ta ndâ kùndi, ta ndâ ká'i bà gbo ngúwu dì náa à me 'do tí dâ'bì, tí ndâ i bà 'deke tí ndâ mbe kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì jì Mbírì, á 'bì ndú, ⁹ kù cè ta ngú cè máa,

«Wò 'vii tí mbe te wáràgà,

wàa wò 'ví aaka ndâ sù 'do nje gí nò gí,

tacó à waa táánò a mbelè lo

tí i bà sù muu ndâ ña ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí jì Mbírì.

¹⁰ Mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bòò-gba mì Mbírì gí,

mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bu-Mbírì mì Mbírì gí,

mbelè lo delè bà bàkà ndâ 'duù tí ndâ gba muu to tí nó gí.»

¹¹ Káa si ye kù zeke ndâ i tí nó, ye gii ñò ndâ basìlì me mbè go tùmèrè tí jèlè ndâ nò tí nó nà'ô, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ô mbe se jàlàmbà 'dee gbóó gí nó, ye gii 'di kòcò ndâ basìlì tí nó ¹² kù cè cè ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

«'Viì-rómbo tí nó náa áá táánò zi yí nó

'vii tí 'duù bà je gba, ta ndâ kpo-kpò i, jì yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà je bà 'di gbí-o, ta wotí, jì yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà te duù mítí wó gí,

yí 'vii tí 'duù bà ùlù yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà tègàrà yí gí.»

¹³ Bìndi ye gii 'di kòcò ndâ i mbe kù 'vala tà ngo 'dáá gí, ta ndâ i mbe kù 'vala gbírì, ta ndâ i mbe kù muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ i mbe kù 'vala tà to 'dáá gí kù 'dè có, máa, «À ùlù 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó, à delè 'ví ùlù 'Viì-rómbo, à te duù mítí ndú, à ùlù ndú á tí ndâ mbe to tí nó á kpòò ya tí !»

¹⁴ Bìndi ndâ nò tí nó nà'ô nó gii 'dè có, máa, «Go-i-tí-nò.» Ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ô nó gii kucuku muungbó ndú mí to, kù ùlù Mbírì.

6

Ndâ sù bà nanaka ta nje wáràgà

¹ Ye bà-i-nò gii ñò 'Viì-rómbo-mì-Mbírì aa kpédélé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó 'do tí gí. Bìndi 'bí nó gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ô mbe kù dù á kùro jàlàmbà nó gii tè'é ta gbí kòcò wó kù baraka to go i mi ngbàngbàrì nó, máa, «Gì !» ² Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'duù ta ganda 'bì wó pí ó jùwádì yee gí. Áá bà-i-nò gii te tàgíyà-gba mítí muu wó, bìndi yí gii ya tí mbe kpò muu ndâ mbe kpò ndâ ndú.

³ 'Viì-rómbo mà gii ja 'bí sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí 'bí bàndò nò gí, ye káká'i gii 'di kòcò 'bí nó gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ô no kù tè'é, máa, «Gì !» ⁴ Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'duù pí 'bí jùwádì mbe bi ngbèè éno yee gí. Áá gii je ñà sizo jì yí, bìndi à gii je wotí bà ñonòkò muu ndâ 'duù, tacó waa ndú 'ví ziki tí ndú gbí òkò tí ndú, jì yí.

⁵ 'Viì-rómbo mà gii aaka bà ta'ô sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, ye gii 'di kòcò bà ta'ô nò 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ô mbe kù rò tíyò kùro jàlàmbà nó kù tè'é ta kòcò wó ngéé gí yaà máa, «Gì !» Ye bà-i-nò ngé gii ñò 'duù zèè i bà 'vii i mí 'bì wó pí béé-bèè jùwádì yee gí.

⁶ Bìndi ye gii 'di i go kòcò 'duù nó kù 'dè có gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò nò, máa, «'Vii 'visî 'do tí gémè gbaànjé jí tàkò nèté mì gbèè ɾi, bìndi wò 'ví 'vii 'visî 'do tí ngaa ta'ò jí tàkò nèté mì gbèè ɾi, káa wò 'ví gàà tí bàà lá, wo delè 'ví gàà tí nèbíti lá.»

⁷ 'Viì-rómbo mâ gii aa bà nà'ò sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gî, ye gii 'di kòcò bà nà'ò nò 'do gbí òkò tí ndâ nò tí nó nà'ò mbe kù ɾò tíyò kùro jàlàmbà nó kù tè'é ta kòcò wó ngéé jí yaà, máa, «Gì !» ⁸ Ye mâ gii zeke'o, ye gii nò 'bí túmbúzù jùwádì ta rè 'duù tí nó mbe kù o yí nó a Ku, ta Gùù mì ndâ ku kù ɾu ndi wó; bìndi àá gii njèè gbí to tí nó nà'ò, bìndi àá gii je wotí bà ziki ndâ 'duù gbí kacì gbaànjé jí ndú ta sizzò, ta làngàwìrì, ta ndâ tende ɲa nò'o, ta ndâ gbù kàzà muu to tí nó.

⁹ 'Viì-rómbo mâ gii aa bà vò sù 'do nje wáràgà tí nó gî, ye gii nò ndâ 'duù tí nó náa à ziki ndú tacó bà ma có mì Mbíri, delè tacó bà zèè có mì Mbíri ta njembí ndú gbaànjé nó, á bàndò ku-sòrò-Mbíri á gbíri. ¹⁰ Ndú gii 'deke tí ndú jí Mbíri ta kòcò ndú ngéé jí yaà, máa, «Ákoo Gbolò Gba, tí Mbe tí ze, tí tó 'duù, delè tí mbe yúco, wò bà kèèndè có ku ze ta bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó muu to tí nó ta o ngayi?» ¹¹ Bìndi àá gii njèè ndâ nja-njà ó bongo jí ndú, bìndi à gii 'dè có jí ndú máa, ndú dù gàà njí'dí yee tí o tí nó náa à mà ziki sè ndâ 'bí ka ndú mbe nèté, ta ndâ ná'vindí ndú, cee kózò gî.

¹² 'Viì-rómbo mâ gii aa bà vò-nje gbaànjé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gî, to tí nó gii ngaka tí, tí cèè vò ɲa ɲinò. Bìndi ɾo ɾi gii bèè 'díki-'díki, ɾo pí gii bi go mbelè. ¹³ Ndâ yii gii dù kù 'duku jí to 'do tàrì go bà 'dù ndo bàà ta mbiimbí. ¹⁴ Tàrì gii paɾaka tí go wáràgà, ndâ kpo-kpò gú, ta ndâ to mbe le ta gbí u ndâ ngo gii yèè ndi ndú 'do tí ndâ bàndò mì ndú 'dáá gî. ¹⁵ Bìndi ye gii nò ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó, ta ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kùro gó, ta ndâ mbe ndâ kpo-kpò I, ta ndâ mbe wotí, ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ɲinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, 'dáá gî kù nguù tí ndú ta ndi gbí ndâ gùù, delè ta ndi gbí òkò ndâ dí pí ndâ kpo-kpò gú. ¹⁶ Ye gii 'di kòcò ndú kù 'dè có jí ndâ kpo-kpò gú, máa «Yo 'va tí yo muu ze, wàa yo 'ví nguù ze 'do tí 'duù tí nó mbe kù kí tí wó pí jàlàmbà nó gî! Yo nguù ze 'do tí kpo-tàkòcò mì 'Viì-rómbo dele gî, ¹⁷ tacó ɾi kpo-tàkòcò mì ndú wúnó co gî. Káa wotí bà ɾo tíyò kùro ndú tí 'dí?»

7

Ndâ Ìzìrìyèlì 144,000

¹ Bìndi ye gii nò ndâ basìlì nà'ò: 'bí gbaànjé kù ɾò tíyò mò jí wàá, 'bí mò jí tàbù, 'bí mò jí ngbóngbó, bìndi 'bí mò jí gbí'dè, kù ɾò bà pí pípìrì 'do tàkò ndâ to tí nó nà'ò nò jí muu to tí nó, tacó wàa, gundìrì 'ví pí to tí nó lá, gundìrì 'ví pí kàpá lá, à delè 'ví pí ndâ mù lá. ² Ye mâ gii zeke'o, ye gii nò 'bí basìlì kù gí 'do mò jí wàá, ta i bà da mbó mí Mbíri tí nó tí wu Mbíri nò 'bí wó, bìndi yí gii tè'é tí ndâ basìlì tí nó nà'ò náa Mbíri je wotí bà voloko gbí ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, jí ndú nó ta kòcò wó ngéé jí yaà. ³ Yí gii 'dè có jí ndú máa, «Yo 'ví gàà ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, ta ndâ mù lá, yee tí o tí nó náa ze má ka mbó mì Mbíri mì ndoo mì tìro ndâ bòò mì wó gî.» ⁴ Ye delè gii 'di kòcò wó kù 'deke muu ndâ 'duù tí nó náa à 'ví ka mbó mì Mbíri mí tìro ndú nó; muu ndú 'dáá gî a ndâ 'duù 144,000, 'do gbí òkò tí ɲa ndâ Ìzìrìyèlì muu'bi-nje só 'dáá gî:

- ⁵ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ɲa Júdaà, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ɲa Rúbèni, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ɲa Gádi, 12,000,

- 6 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Àséré, 12,000,
 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Nàfitáli, 12,000,
 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Mànásè, 12,000,
 7 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Sìmiyónè, 12,000,
 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Lévi, 12,000,
 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Ìsàkàrà, 12,000,
 8 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Zèbùlúnì, 12,000,
 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Jùzépè, 12,000,
 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ña Bènjàmínò, 12,000.

Ndâ 'duù go tùmèrè

9 Ye mâ giì zeke'o káká'i, ye giì ño ndâ 'duù me mbè tí I bà 'déké-'deke lá 'do gbí ña ndâ 'duù muu to tí nó tende-tende 'dáá gí, 'dáá ta ó bongo tí ndú, kù rò tíyò jara-jàràà kùro ndâ jàlàmbà ta 'Viì-rómbo, 'dáá ta kpá-lígì á 'bì ndú, 10 kù tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa, «'Válá a i mì Mbíri mì ndoo á mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nô! 'Válá a i mì 'Viì-rómbo!»

11 Ye bà-i-nò giì ño ndâ basìlì 'dáá gí kù rò tíyò jèlè ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se 'dee jàlàmbà nó, ta ndâ nò tí nó nà'ò mbe kù rò á kùro jàlàmbà nó gí. Ndâ basìlì tí nó 'dáá gí giì kucuku muungbó ndú mí to kùro jàlàmbà, bìndi ndú giì 'buku 'bì ndú mí gbíro ndú kù ùlù Mbíri, 12 máa, «Go-i-tí-nò! Bà ùlù tí, ta bà tòngbaà, ta bà 'di gbí-o, ta bà 'dè nìkì maa, ta bà te duù mítí, ta wotí, ta dì tí, a ndâ i mì Mbíri mì ndoo á kpòò ya tí! Go-i-tí-nò.»

13 Bìndi 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó giì 'vee ye máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe yuu cé-ce bongo nó a ndâ 'di? Káa ndú gi 'do kòtí 'di?»

14 Káa ye giì 'visì có jì kpo 'duù tí nó máa, «Wò ño ndú ni gí, kpo 'duù.» Káa yí giì 'visì có jì ye máa, «Ndâ 'duù tí nó a ndâ 'duù tí nó mbe 'vala 'do gbí ndâ ña vò i tí nó náa a bàkà ta ndú nô. À ce ndâ bongo mì ndú nò a bà caka ndú ta mbelè 'Viì-rómbo. 15 Tacó éno, ndú kpónó kuu kùro jàlàmbà, kù ùlù Mbíri too yé, ta ri, á tà'i 'bá-Mbíri; káa Mbíri tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó bà kpolo tí ndú ta bà dù toko ta ndú. 16 Go káká'i bà rọ gbí nji ndú wálá, go ngo káká'i ba dù á tàkòcò ndú wálá, ju ri delè káká'i bà doo ndú wálá. 17 Tacó 'Viì-rómbo, tí mbe kù rò tíyò gbú-gbu kùro jàlàmbà, bà dù tí mbe gbà ndú go mbe gbà ndâ bee. Yí delè bà ko ndú ya tí gítí ndâ bàndò tí nó náa ngo mbe kù je 'válá kù 'va 'do tí ndú nô. Mbíri delè bà kaa ngo-rọ 'do tà rọ ndú 'dáá gí gí.»

8

Bà vô-nje só sù bà nanaka ta nje wáràgà

1 'Viì-rómbo mâ giì aa bà vô-nje só sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, o giì rẹ gbíri déé ta lambu o ndi-ndi-ndi éno. 2 Ye bà-i-nò giì ño ndâ basìlì vô-nje só náa à kaa ndâ mòngò vô-nje só jì ndú kù rò tíyò kùro Mbíri. 3 Bìndi 'bí basìlì gbaànjé mbe zèé ká'i bà gbo ngúwu dì, náa à bàkà 'do tí dâ'bì mí 'bì wó, giì co kù rò tíyò rẹgbà ku-sòrò-Mbíri náa à bàkà 'do tí dâ'bì delè. Bìndi à giì sa dì túkà'i jì yí kù gbo, tacó wàa, ngúwu dì tí nó 'ví ñonòkò tí gbí pípiri ta gbí kòcò bà 'deke tí ndâ 'duù mì Mbíri 'dáá gí mí kùro jàlàmbà. 4 À dú ká a yúcó, gbí kòcò ndâ 'duù mì Mbíri 'dáá gí náa ndú kù 'deke ta tí ndú jì Mbíri nò, toko ta ngúwu dì tí nó náa basìlì tí nó gbo mí gbí ku-sòrò-Mbíri nò, giì ya gí kùro Mbíri gí. 5 Basìlì tí nó giì aa njiikì wu 'do gbí ku-sòrò-Mbíri yé ká'i díí gí, yí giì va ta ká'i dì tí nó gí muu

to tí nò; 'do bà-i-nò, mù giì dù kù i mélé-mèlè, mélé-mèlè, ngbàngbàri kù giì baraka i, wo ndâ i kù giì me tí, bìndi to kù giì ngaka tí.

Ndâ mòngò

⁶ Ye giì nò ndâ basìlì tí nò vô-nje só 'dáá mbe zèè mòngò mí 'bì ndú nó 'viindi tí ndú 'dáá gítí gítí bà o ndâ mòngò mì ndú gí. ⁷ Kpédélé basìlì mâ giì o mòngò mì wó, ndâ nji guru ta wu, nònòkò ta mbelè, giì 'bità bà nì 'do gbìrì gí to; 'bí kacì to, ta kacì ndâ mú giì doo ságálágáá gí, ta ndâ 've mbìlì mbe kù mí muu to tí nó delè giì doo 'dáá gí.

⁸ 'Bí basìlì mâ giì o mòngò mì wó, 'bí i go gbolò gú nó giì kèrè 'do gbìrì ta wu kù zì tí 'vìlì-'vìlì, giì 'va tí bùdùù á tà kápá. Kè'bí ngo gbí pù giì 'visì tí tí mbelè, ⁹ ndâ 'bí i mbe kù 'vala tà ngo giì mii gí, ndâ 'bí gbá á ọ ngo giì ki'viki gí.

¹⁰ Bà ta'ô basìlì mâ giì o mòngò mì wó, 'bí gbolò yii ta wu kù zì tí go wu nje kùpò nó giì kèrè 'do gbìrì 'va tí tà ndâ ngo gbí pù, ta tà ndâ ngo muu ndâ ngo á tí kacì to. ¹¹ Rè yii tí nò a Rėjóló bìndi ndâ ngo gbí kacì to tí nó giì me juù go rėjóló. Ndâ mbe nju ndâ ngo tí nó me mbè giì mii gí.

¹² Bà nà'ô basìlì mâ giì o mòngò mì wó, 'bí kacì ọ, ta 'bí kacì pì giì ba gí, tí ndâ 'bí yii delè giì baraka gí, ngba ọ giì dù yee ká tí i go ọ-'dè'o, bìndi ngba pì, ta ngba ndâ yii ta bèbìlì giì dù yee ká tí i go o bá co dōngú.

¹³ Ye mâ giì zeke'o, ye giì nò gàànà kù o co ngéé gbìrì yaà kà; ye giì 'di kòcò wó kù wa gbí máa, «Vò i, vò i, vò i kèjì gítí ndâ mbe kù 'vala muu to tí nó ta o bà wa gbí mì ndâ mòngò tí nó náa ndâ basìlì tí nó ta'ô nó kpónó-kpónó kèjì gí bà o nò.»

9

¹ Bà vô basìlì mâ giì o mòngò mì wó, ye giì nò yii tí nó mbe 'va tí to 'do gbìrì nò, à je i bà njaanga nje gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó ji yí. ² Yí mâ giì njaanga nje gùù tí nó, ngúwu giì pì 'do gbí gí sè go ngúwu gbolò guù, tí ọ nì nò náa ọ ọ giì 'di ta ngúwu gbí pìpìrì gí. ³ Ye mâ giì zeke'o, ye giì nò ndâ kòròngbò kù oloko gí to 'do gbí ngúwu tí nó. Sé gbí bà ọ 'duù mì ndâ kòròngbò tí nó ká go sé sene. ⁴ Mbìrì giì 'dè có ji ndú máa, ndú 'ví zò mbìlì lá, ndú 'ví zò ndâ kpâ-mú lá, ndú delè 'ví zò nji mì ndâ 'duù lá; ndú 'ví ya ká gítí ndâ 'duù tí nó náa à ka mbó mì Mbìrì mí tìro ndú lá nò; ⁵ máa ndú 'ví pèembí ndâ 'duù ta sé tí ndú go sé sene nò ta pì vô, káa ndú 'ví zi ku lá. ⁶ Ndâ 'duù tí nó bà pà ku gbí ndâ pì tí nó kèjì vô nò go bà pà mbátáá, wàa yí 'ví mii ndâ yì gí, káa ndú bà 'de yí wálá; ndú bà wa bà mii ndú mì ku ta ngo-ọ ndú, káa ku bà ì ngèlè 'do tí ndú gí.

⁷ Ndâ kòròngbò tí nó je a kózò tí ndâ jùwádì mbe kù ù bà ya gí gbí gó, ta ndâ i bà te mítí muu ndâ gba náa à bàkà 'do tí dá'bi tí muu ndú; gbíro ndú giì dù go gbíro ndâ 'duù nò; ⁸ se muu ndú go se muu ndâ niì, bìndi nji tí ndú go nji tí ndâ siingì, ⁹ kélè giì dù gbí njembí ndú kpàngbàndàà, go kpâ-liì tí nó náa ndâ àsìkèrì kù yuu mí gbí njembí ndú ta o gó nò, wo gbí mbìrì ndí gbí go wo tí ndâ jùwádì mbe kù ja ndâ àsìkèrì ya tí gí bà gó. ¹⁰ Ndâ sili ndú go gbò sene; sé gbí bà na 'duù mì ndú tí kù bàkà a pì vô. ¹¹ Gbolò gba mì ndâ kòròngbò tí nó a basìlì mbe kù dù gbí gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nò. Rè wó ta có mì ndâ Jùdèyà a Àbàdónì, à ta có Ìgìrìgì a Àpòliyónì, (gbí máa, Mbe voloko gbí i).

¹² Bà kpédélé vò i kpónó cee gí, káa yo dù ká jé, ndâ 'bí vò i sósò'ô kèjì.

¹³ Bà vô-nje gbaànjé basìlì mâ giì o mòngò mì wó, ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbí ku-sòrò-Mbìrì tí nó náa à bàkà 'do tí dá'bi á kùro Mbìrì

nó ¹⁴ ji basìlì tí nò máa, «Njaanga wú 'do tí ndâ basìlì tí nò nà'ô náa à ẹ̀re ndú mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó tí Yùfirètè nó gí.» ¹⁵ Bìndi àá gii njaanga ndâ basìlì tí nò nà'ô náa àá táánò zèè ndú kù ù ta ndoò, ta pì, ta ɾi, ta o tí nó náa Mbíɾì ci nó gí bà ziki ndâ 'duù me mbè muu to tí nó nó gí. ¹⁶ Ye gii 'di kòcò 'duù kù 'deke muu ndâ àsikèrì mbe kù nò ta jùwádì yee tí 200,000,000. ¹⁷ Ye gii nò ndâ jùwádì tí nò, ta ndâ àsikèrì tí nò mbe kù o ndú nó go ndâ i gbí ɾìi nô. Ndâ àsikèrì tí nò leke mí njembí ndú a ndâ kpâ-liì ta mbó gbí ndú ñónókó-ñònòkò: bà ndâ 'bí to tí ndú bí-bi, bà ndâ 'bí go 'vì mbòlò, bìndi ndâ 'bí go ngbù bàálùwá; muu ndâ jùwádì tí nò go muu ndâ siingii; wu, ta ngúwu, gii je mbúlùwu, kù co 'do gbí nje ndú. ¹⁸ Ñinó a wu, gii je ngúwu, gii je mbúlùwu, ndâ i tí nò ta'ô mbe co 'do gbí nje ndâ jùwádì tí nò nò gii mii ndâ 'duù muu to tí nó tí vò. ¹⁹ Tacó wotí mii ndâ jùwádì a i gbí nje ndú, ta sílì ndú; ndâ sílì ndú go ndâ kpoo ta muu ká nje ndú, náa ndú kù bàkà ta sé'i mítí ndâ 'duù. ²⁰ Sè ndâ 'duù tí nó muu to tí nó, náa ndâ i tí nò ta'ô nò ziki ndú lá nó a ndâ 'duù ñinó mbe dù zùkùù gítí có bà ùlù ndâ vo-vò bààci, ta ndâ sú mbíɾì mii ndú náa ndú bàkà ta 'bì ndú 'do tí ndâ i go dá'bi, ta ngbàrà, ta yú liì, ta díí, ta mù, mbe zeke'o lá, mbe 'di có lá, delè mbe nò nó lá nó, lá. ²¹ Ndú dù zùkùù gítí có bà zi ku mii ndú, ta có bà bàkà ndâ i-yee mii ndú, ta bà bàkà bangbaya mii ndú, ta bà ngbà i mii ndú, lá.

10

'Bí basìlì ta làmbu wáràgà á 'bì wó

¹ Ye bà-i-nò gii nò 'bí basìlì ta dì ká gbí wó náa kùlù mù yiiga yí gí kù gí 'do gbíɾì, ta 'bí i kù tòngbaà tí muu wó zìnì-zìnì-zìnì go ndívi koge, gbíro wó kù tòngbaà go ɾi, ndâ kò wó bi go wu. ² Yí zèè mí 'bì wó a làmbu wáràgà náa à njaanga gí. Yí gii 'dò kò wó ñinó gbí kù'bi nó mí tà ngo, bìndi yí gii 'dò ñinó gbí gálì nó mí tí gú. ³ Yí mà gii tò kù ta gbí kòcò wó go gbí bà ɾengà mii siingii nó, ndâ ngbàngbàrì tí nó vô-nje só nó gii 'dè kòcò gí tàkò kù mii wó nò. ⁴ Ye mà gii bàkà có bà cu kòcò ndâ ngbàngbàrì tí nó mii gbí wáràgà, ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ji ye 'do gbíɾì, maa, «Kpolo tí có tí nò náa ndâ ngbàngbàrì tí nó vô-nje só 'dè nò tí có kóó mí gbí njembí lo. Cu mí gbí wáràgà lá.»

⁵ Ye mà gii zeke'o bìndi bà 'di kòcò 'duù tí nò, ye gii nò basìlì tí nó mbe ɾò tíyò ta kò wó ñinó gbí kù'bi tà ngo nó, ta ñinó gbí gálì tí gú nó tù 'bì wó kù'bi gí yaà, ⁶ kù see ta tí wó ji Mbíɾì mbe suu gbíɾì, ta to, ta ndâ kpo-kpò ngo, ta ndâ i 'dáá gí, máa, «O kpónó cee gí! ⁷ Káa ta o tí nó náa bà vô-nje só basìlì bà o mòngò mii wó nó bà dù a o bà gí Mbíɾì gí bà bàkà go có kóó mii wó náa yí táánò 'dè ji ndâ bòò mii wó, tí ndâ mbe 'dòkò có mii wó tí Mbíɾì nô.»

⁸ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù tí nó mbe 'dè có ji ye 'do gbíɾì nó kù 'dè có ji ye káká'i máa, «Ya gí bà je wáràgà tí nó náa basìlì tí nó mbe 'dò 'bí kò wó mii tà ngo, bìndi 'bí mí tí gú nó, i gbí mí 'bì wó nò.»

⁹ Ye mà gii 'di có tí nò, ye gii ya gí mii basìlì tí nó, bìndi ye gii 'dè có ji yí máa yí je wáràgà tí nó ji ye. Káa yí gii 'visì có ji ye máa, «Je , wàa wò 'ví zò ; àá bà me líkí gbí nje lo go lí, káa àá bà me juù gbí yì lo.»

¹⁰ Ye bà-i-nò gii je wáràgà tí nó 'do 'bì basìlì tí nó, ye mà gii zò , à gii me líkí gbí nje ye go lí, káa ye mà gii mii , à gii me juù gbí yì ye. ¹¹ Bìndi à gii 'dè có ji ye máa, «Wò 'ví ma có mii Mbíɾì káká'i gítí ndâ 'duù me mbè, ta ndâ ña ndâ 'duù me mbè, ta ndâ ña ndâ nje có, ta ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó.»

11

Ndâ mbe 'dè yúcó sósò'ô

¹ À gii ki mbìlì mí 'bì ye, bìndi à gii tuu ta ye, máa, «Ya gí bà 'vii ta 'bá-Mbírì, ta gbí ku-sòrò-Mbírì, gii je ndâ 'duù tí nó mbe kú 'deke tí ndú ji Mbírì tà'i 'bá-Mbírì kà nó. ² Káa wò 'ví 'vii ñùkàtìl sè lá, tacó à si ji ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó tí ñìndi ndú gí, tacó ndú bà dù kú da nó gbí gbata mì Mbírì ta pì zi 'duù-só-nje só. ³ Káa ye kèjì gí bà je wotí ji ndâ mbe 'dè yúcó mì ye sósò'ô nó, wàa ndú 'ví yuu zì bòngò bà gee ku, kú ma ta có ji ndú ta ndâ sili gbí ndâ pì tí nó.»

⁴ Ndâ mbe 'dè yúcó tí nó sósò'ô ñò a ndâ mû-mbâ tí nó sósò'ô, ta ndâ kùpò tí nó sósò'ô ta wu kú zì á nje ndú mbe kú ñò tìyò kùro Mbe to tí nó ñò. ⁵ À gbí nje ndú a wu mbe mii ndâ ku'dì tí ndâ mbe kú pèè ta bà bàkà vò i ta ndú, 'duù má bàkà vò i ta ndú, 'duù tí nó a kánjì ku. ⁶ À tí ndú a wotí bà ñò bà ñì mù ta o tí nó náa ndú má kú ma có mì Mbírì ñò, à delè tí ndú a wotí bà 'visì ngo tí mbelè, ta wotí bà te ndâ vo-vò tende ña ñjì ñò'o mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta o tí nó náa à má ñìkì tí ndú gí.

⁷ Ndâ mbe 'dè yúcó tí nó sósò'ô ñò má cee ta nètè bà ma có mì ndú gí, kàzà tí nó mbe kú 'vala gbí gùù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó bà lu ta gó gítí ndú, yí bà kpònje ndú gí, yí bà ziki ndú, ⁸ bìndi yí bà si ku ndú mítí kpokèjì gbí gbata tí nó náa áá táánò gbì Mbe tí ndú mítí ñjèèkpè mû gbí, náa ndâ mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì kú ñì mítí ta ndâ 'bí o a Sòdómà, ta ndâ 'bí o a Másìrì ñò. ⁹ Ndâ tende ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà biya ku ndú mí sè, ndú bà dù kú zeke ku ndú ta sili ta'ô kú ya gí gbí bà nà'ô sili. ¹⁰ Tàkòcò ndâ 'duù muu to tí nó bà peteke gítí có bà cì ndâ mbe ma có mì Mbírì sósò'ô ñò ta ña wálá. Ndâ 'duù bà wunda ndâ i-nambeè gbí òkò tí ndú ta líkì có bà cì ndú ñò, tacó ndú táánò a sògo gbímbí ndâ 'duù muu to tí nó. ¹¹ Káa bìndi ndâ sili tí nó ta'ô mbe kú ya gí gbí bà nà'ô sili ñò, Mbírì gii je woò ji ndú, bìndi ndú só gii a gí yaà kú ñò nó. Gúku gii bàkà ndâ mbe ñò ndú ngé ndii gí. ¹² Ndú gii 'di kòcò 'duù kú tè'é tí ndú ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do gbírì, máa, «Yo gí gí kàá!» Ndú bà-i-ñò gii ñjè nó gbí ñjì ñò ndâ ku'dì tí ndú kú ya gí gbírì có gbí kùlù mù. ¹³ Ta o tí nó náa ndâ mbe ma có mì Mbírì sósò'ô ñò kú ya gí gbírì ñò, to gii ngaka tí, tí vò ña ñìnó náa ndâ 'bá gii ki'viki me mbè gbí gbata mì Mbírì. Bà ngaka tí mì to ñò gii mii ndâ 'duù 7,000. Gúku gii bàkà sè ndâ wu 'duù gbí gbata 'dáá gí ngé ndii gí, bìndi ndú gii ùlù Mbírì á gbírì.

¹⁴ Bà só vò i kpónó ndii gí, káa bà ta'ô vò i kpónó-kpónó kèjì.

Bà vô-nje só mòngò

¹⁵ Bà vô-nje só basìlì tí ndòngbú mà gii o mòngò mì wó, ye gii 'di kòcò ndâ 'duù kú 'dè có ta kòcò ndú ngéé gí yaà gbírì, máa, «Gba tí to tí nó kpónó a ndâ Mbe tí ndoo tí Mbírì ta Bìndi wó tí Mbírì; yí tí Mbírì bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

¹⁶ Bìndi ye gii ñò ndâ kpo 'duù tí nó zi 'duù-gbaànjé-nje nà'ô mbe se ta jàlàmbà 'dee Mbírì gí nó kucuku muungbó ndú 'dáá mí to kùro Mbírì kú ùlù yí, ¹⁷ máa,

«Ze 'dè ñìkì ma ji wò Mbe tí ze Mbírì,
tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí;
wò táánò sàà kuu tí,
wò delè kpónó kuu tí,
tacó wò kpónó le bèrè mì lo gí,
wò 'bità bà dù tí gba gí.

18 Ndâ 'duù muu to tí nó táánò kù ba ta bà mbè wò gî,
 káa ɾi kpo-tàkòcò mì lo kpónó co gî,
 ɾi bà waa ngbàngà mì ndâ ku;
 ta ɾi bà ko mboo nèté mì ndâ mbe ma có mì lo,
 ta ndâ tó 'duù mì lo,
 ta ndâ mbe tègàrà rè lo,
 ndâ kpo 'duù ta ndâ 'viì;
 ta ɾi bà mì ndâ mbe mì ndâ 'duù muu to tí nó co gî.»

19 Ye mâ gii zeke'o gí yaà, ye gii ò njekèjì 'bá-Mbíri á gbíri ngàà; ye delè gii ò gbùúkurú tí nó náa, ndâ díí tí nó náa à cu có gítí bà toko nambee mì Mbíri ta ndâ 'duù mítí ndú kù dù gbí nó kuu tà'i yaà kà; mù gii dù kù ì mélé-mélé, ngbàngbàri kù gii baraka i, to kù gii ngaka tí, bìndi nji guri kù gii di gí to 'do tàri.

12

Ndâ 'bí ni ta 'bí na gbù kàzà

1 'Bí gbolò i-serè náa ye gii ò mbe co mí gbíri a 'bí ni mbe gala ɾi tí bongo mítí wó, ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí ndâ yii muu'bì-nje só tí muu wó; yí gii 'dò ndâ kò wó mí pí pí, 2 kù mélé-mélé ta gó-káyì. 3 'Bí gbolò i-serè káká'i náa ye gii ò mbe co mì gbíri a 'bí na bí-bi gbù kàzà mbe je kózò tí kàzàngo, ta ndâ muu wó vô-nje só ta ndâ 'de wó muu'bì, ta ndâ tàgíyà-gba vô-nje só tí ndâ muu wó. 4 Gbù kàzà tí nó gii mèrèkè ndâ yii ta sílì wó 'do gbíri gí to cúú-cu-cù. Bìndi yí gii rò tíyò kuro ni tí nó náa 'viì kù mì tí wó nó, tacó wàa à káa póó bà tè 'viì tí nó, yí 'ví zò yí ngé gí. 5 Ni tí nó gii jò a 'viì-dakò náa yí bà dù tí mbe zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta wotí. Káa à káa póó bà tè 'viì tí nó, àá gii ɾa yí 'do tí nawu wó ya tí ji Mbíri pí jàlambà mì wó gí. 6 Ni tí nó bà-i-nò gii fa ta ngèlè bìndi bà tè 'viì 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngoò, gí bà dù tí bàndò náa Mbíri 'viindi sàa tacó wàa à 'ví kpolo tí wó mítí ta sili 1,260 gí.

7 Ye mâ gii zeke'o, ye gii ò gó tanga gbí òkò tí ndâ basili mì Mikélè tí kuro ndâ basili mì Mbíri, ta ndâ basili mì gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gí. 8 Káa gó mâ gii kpò ndâ gbù kàzà tí nó ta ndâ basili mì wó gbíri gí, bàndò bà dù ndú gbíri káká'i gii dù lá. 9 Bìndi à gii 'va gbù kàzà tí nó, tí ká gùlù kpoo tí nó, Vò-'duù-tí-nò delè tí Mbe-wàtà, mbe kù eendi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó 'do gbíri gí to. À mâ gii 'va yí 'do gbíri gí to gí, à gii 'vaka ndâ basili mì wó 'dáá gí gí tàkò wó. 10 Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà gbíri, máa, «Ndâ 'v alá, ta wotí, ta bà zèè to mì Mbíri mì ndoo, ta wotí bà zogo to mì Bìndi Mbíri kpónó gí gí, tacó à 'va mbe kù kpì ngbàngà tí ndâ ná'vindi ndoo, co gbí ɾi, co gbí bèbìlì waa lá, kuro Mbíri mí ndoo nó, mí to gí. 11 Ndâ ná'vindi ndoo co gbí ò Mbe-wàtà ta wotí mì mbelè 'Viì-rómbo, delè 'do gbí bà ma yúcó, ta bà ùnje mì ndú gítí ku. 12 Ákoo gbíri, ta yo tí ndâ mbe kù 'vala gbíri, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i! Ákoo ndâ to ta ngo, vò i 'de yo òndi yo gí, tacó Vò-'duù-tí-nò gí gítí yo ta kpo-tàkòcò gí, tacó yí ò ni gí máa, sè o mì yí me njí'dí gí.»

13 Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó mâ gii ò ni gí máa à 'va yí 'do gbíri gí to gí, yí gii 'bità bà pà ba tí nawu 'viì-dakò tí nó mbe fa ngèlè 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngoò táánò nó. 14 Káa Mbíri gii wu ndâ kpo mbí sósò'ò go mbí gààna nó ji ni tí nó, bìndi yí gii o 'do tí gùlù kpoo tí nó ya gí bàndò bà dù yí gbí kángáá nga ngoò wàa à 'ví kù kpolo tí wó ta ndoo ta'ò ta pí vô-nje gbaanjé pí, too o tí nó. 15 Káa gùlù kpoo tí nó gii ga ngo

me gbolò go ngo gbí pù nó kù ì ngèlè gí tàkò nù tí nò, wàa ngo tí nò 'ví te nù tí nò gí. ¹⁶ Káa to gii koni nù tí nò, ta bà njù ngo tí nò náa gbù kàzà tí nò ga nò 'dáá gí. ¹⁷ Tàkòcò gbù kàzà tí nò bà-i-nò gii kpolo gítí nù tí nò, bindi yí gii tè sè ndá 'bí 'vii mì nù tí nò ñinó mbe kù 'di có mì Mbíri, mbe kù 'de yúcó gítí Jézù nó, ta gó. ¹⁸ Bindi yí gii rò tíyò pí nji ngòò tí kápá.

13

Ndâ kàzà tí nó sósò'ô nó

¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'bí kàzà kù co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vô-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, ta ndâ tàgíyà nje ndâ 'de wó, ta ndâ vò rè náa à cu gítí Mbíri mítí ndâ muu wó. ² Kàzà tí nò náa ye ñò yí nò je a kózò tí mórò. Ndâ kpázà wó gii me kpo-kpò go kpázà belá, bindi nje wó go nje mbíngà. Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó bà-i-nò gii le bèrè-gba mì wó ji kàzà tí nò mbe co 'do tà ngo nò; yí gii ki yí mí pí jàlàmbà mì wó, bindi yí gii je wotí bà dù tí gba ji yí me gbolò. ³ Ye mâ gí zeke'o, ye gii ñò 'bí ña gbolò 'bèè kà tí 'bí muu kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vô-nje só nò, bindi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí gii kaa kù ru ndi kàzà tí nò ta nje ndú 'dèè gí. ⁴ Ndâ 'duù gii ùlù gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó tacó yí je gba ji kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó gí, bindi ndú gii ùlù kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó máa, «A 'di ká bà 'vii tí wó ta yí! A 'di ká bà 'de wotí gítí bà tè yí ta gó!»

⁵ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gii je wotí bà 'dè ndâ zu có gítí Mbíri ji kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó, yí delè gii je wotí bà dù tí gba ta pí zi'duù-só-nje só ji yí. ⁶ Kàzà tí nò mbe co 'do tà ngo nó bà-i-nò gii dù kù 'dè ndâ zu có gítí Mbíri, ta bàndò bà dù yí, ta ndâ mbe kù 'vala bàndò bà dù yí. ⁷ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gii ùnje bà tè ndâ 'duù mì Mbíri ta gó, ta wotí bà toro nje ndú ta to gbí gó, ji kàzà tí nó mbe co 'do tà nó. Yí delè gii bàkà yí tí gba mì ña ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó 'dáá gí. ⁸ Bindi ndâ 'duù ñinó muu to tí nó 'dáá gí, náa áá táánò cu rè ndú kùro bà suu to tí nó mí gbí wáràgà 'valá mì 'Vii-rómbo kùro bà zi yí, lá nó, bà ùlù gbù kàzà tí nò.

⁹ Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có tí nó, máa,

¹⁰ «Á má bà zèè 'duù tí zà-za gó, yí 'ví ya tí zà-za gó,
'duù má kù zi ku ta sìzò, à 'ví zì yí ta sìzò» nó.

Ñinò a có ji ndâ 'duù mì Mbíri mbe kù zèè njembí ndú, delè mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri ká nó.

¹¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'bí kàzà kù co gí sè 'do ta to, ta ndâ 'de tí muu wó sósò'ô go ndâ 'de 'vii-rómbo, káa yí kù wa gbí go i mì gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó. ¹² Kàzà tí nò mbe co gí sè 'do tà to nó gii je wotí 'do mì kpédélé kàzà tí nó, kù bàkà ta gba cee to 'dáá gí, kù yòngò ta ndâ i mbe kù 'vala muu to tí nó, ta ndâ 'duù, kù ùlù kpédélé kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó. ¹³ Yí gii dù kù bàkà a ndú tí ndâ kpo-kpò i-serè ta rè mì kpédélé kàzà tí nó, à kpétí ká a bà tè'é tí wu 'do gbíri gí to, yí kù bàkà mí kùro ndâ 'duù. ¹⁴ Yí gii dù kù bàkà ndâ serè ta wotí bà bàkà ndâ serè tí nó náa à je ji yí nò, kù ee ta ndi ndâ 'duù cee to 'dáá gí mí kùro kpédélé kàzà tí nó. Yí delè kù 'dè có ji ndâ 'duù máa, ndú bàkà 'bí i mbe je cè kózò tí kàzà tí nó náa áá táánò da yí ta njà sìzò tí muu wó káa yí cì lá nó, wàa ndú 'ví ùlù. ¹⁵ Áá táánò je ji yí a wotí bà òlò woò 'valá mí gbí i tí nó mbe je cè kózò tí kàzà tí nó, ta wotí bà bàkà i tí nó 'ví 'dè có. Bindi i tí nó gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, 'duù ñinó mbe biya bà ùlù yí gí nó, à 'ví waa tàkòcò wó gí. ¹⁶ Yí delè gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí: ndâ 'vii ta ndâ

kpo 'duù, ndâ mbe i, ta ndâ mbe yê, ndâ i-zógó-zogo ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó máa, ndâ 'duù 'dáá gî ka mbó mì yí mítí kù'bì mì ndú, káa ndú má ka mítí kù'bì mì ndú lá, ndú 'ví ka mí tìro ndú, ¹⁷ tacó wàa, ndú 'ví mà ta ndâ 'vélè mì ndú, ndú delè 'ví sî ta i 'do mì ndâ 'bí 'duù; gbí có tí nó éno máa, 'duù ñinó ta mbó mì kàzà tí nó tí wó wálá nó mà 'vélè lá, yí delè sî i á 'do mì ndâ 'bí 'duù lá. Mbó tí nó a ẹ̀rè kàzà tí nó, à delè a mbó mì wó, náa à kù nò yí ní tí .

¹⁸ Ñinó a nètè mì ndâ mbe 'di gbí-o; 'duù ñinó ta muu kuu tí wó nó bà 'di gbí mbó mì kàzà tí nó gî, tacó mbó tí nó a ẹ̀rè 'duù. Mbó tí nó a 666.

14

'Viì-rómbo ta ndâ 'duù mì wó

¹ Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'Viì-rómbo kù ẹ̀rè tìyò pí gú Ziyóni ta ndâ 'duù tí nó 144,000 náa à cu ẹ̀rè ndú ta Bu wó mì tìro ndú nó. ² Ye bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù go wo ngo tí cùu-cùu nó kù ẹ̀rèngà go bà baṛaka i mì ngbàngbàri nó gí gbìri. Gbì kòcò i tí nó gii jìgì'di tí gbí tù ye go gbí ndâ kùndi nó. ³ Ndâ 'duù tí nó 144,000 ẹ̀rè tìyò tù gbíro ndú gítí jàlàmbà mì Mbìri, ta ndâ nó tí nó nà'ò, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó kù cè 'bí ẹ̀rè náa à ká a ndú tí ndâ 'duù tí nó 144,000 náa Jézù 'vala ndú 'do muu to tí nó gî nó ká ni bà cè . ⁴ Ndâ 'duù tí nó 144,000 nó a ndâ 'duù tí nó táánò mbe gbètèkè tí ndú ta ndâ ni muu to tí nó lá, tí ndâ ngbutu 'duù mbe ẹ̀rè ndi 'Viì-rómbo cee tí ndâ bàndò 'dáá gî nó. 'Viì-rómbo táánò ẹ̀rè ndâ 'duù tí nó 144,000 nó 'do gbí òkò tí sè ndâ 'duù muu to tí nó, tacó wàa ndú 'ví dù go ndâ ngú i gbí njí nó tacó bà ci ji ndâ yí tí 'Viì-rómbo ta Mbìri. ⁵ 'Bí 'duù jé mbe 'di 'vére gbí nje ndâ 'duù tí nó wálá, tacó vò i mì ndú gbaànjé wálá.

Ndâ basìli tí nó ta'ò nó

⁶ Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basìli kù ba gbí pípiri ngéé yaà kà, kù ma banga ngú có ñinó mbe cee lá nó ji ndâ ẹ̀rè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, gbí ndâ ẹ̀rè ndâ nje có muu to tí nó 'dáá gî, ta kòcò wó ngéé gí yaà, ⁷ máa, «Yo tègàrà Mbìri, yo ùlù yí tí gba, tacó o bà waa có gí gí, yo ùlù yí tí mbe suu ẹ̀rè ta to, ta ndâ kàpá, ta ndâ muu ndâ ngo.»

⁸ Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basìli 'vanda gí tàkò ñinó mbe kù ma banga ngú có nó, ye gii 'di kòcò wó kù 'dè có, máa, «À 'bu gí! Gbolò gbata tí nó tí Bàbilóniyà, náa bà sî ta ndâ vò ni kà kù sa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî go bà sa 'duù mì gó pe nó, 'bu gí!»

⁹ Ye mà gii zeke ndi o, ye gii ñò bà ta'ò basìli gí tàkò ndâ ñinó náa ye ñò ndú sósò'ò nó, bìndi ye gii 'di kòcò wó kù 'dè có ngéé gí yaà, máa, «Ndâ 'duù tí nó 'dáá gî mbe kù ùlù kàzà tí nó mbe gí 'do tà ngo, delè mbe kù ùlù cè kózò tí wó, ta mbó mì wó tìro ndú, delè ta ndâ 'duù ñinó ta mbó mì wó tí 'bì ndú nó, ¹⁰ bà 'di kpàtà kpo-tàkòcò mì Mbìri! Mbìri bà bàkà gbolò sé'i mítí ndú ta bà doo ndú ta wu kù kirì ñònòkò ta kpò-kpó-tè-lii mí kùro ndâ basìli ta ndâ 'Viì-rómbo. ¹¹ Ngúwu wu bà bàkà sé'i mítí ndú nó bà te gí yaà ká dúú bà ya tí . Ndòngbú bà kònò sé'i mì ndâ 'duù tí nó mbe kù ùlù kàzà tí nó, delè mbe kù ùlù cè kózò tí wó, ta mbó mì wó tí dè ndú nó bà dù wálá.» ¹² Ñinó a o bà zèè njembí ndâ 'duù mì Mbìri mbe kù kpòlò tí ndâ có mì Mbìri, delè mbe kù tee njembí ndú mítí Jézù.

¹³ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbìri, máa, «Cu kòcò ye nó mí to: Ndâ mbe cì ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, a ndâ mbe tó pá. Kòcò Bèri máa, «Pá ndú nìkì ngé ndii gí.» Ndú kpónó tèwo ndú 'do tí bà ka wu'o gí, tacó mboo tàkò ndâ tó nètè mì ndú ko tàkò ndú gí.»

Bà kili ndâ i á 'do gbí ndâ njí muu to tí nó

¹⁴ Ye mâ giì zeke'o gí yaà, ye giì nò cé-ce kùlù mù, bìndi ye giì nò 'bí 'duù jé go 'Viì-mì-'Dakò nô, kù kí tí wó to ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí dâ'bi tí muu wó, bìndi yí giì zèè zí sizzò mí 'bí wó gbí cé-ce kùlù mù tí nó.

¹⁵ Ye bà-i-nò giì nò 'bí basìlì co 'do tà'i 'bá-Mbíri kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà jì 'duù tí nó mbe kù kí tí wó pí cé-ce kùlù mù nó, máa, «O bà kili ndâ i 'do gbí njí kpónó gí gí; ya ta sizzò mì lo nó gí bà kili ndâ i 'do gbí njí, tacó ndâ i gbí ndâ njí muu to tí nó yù cee gí.» ¹⁶ Tacó éno, 'duù tí nó mbe kù kí tí wó pí cé-ce kùlù mù nó giì kili ndâ i 'do gbí ndâ njí muu to tí nó 'dáá gí ta sizzò mì wó.

¹⁷ Ye mâ giì zeke'o bìndi nínò, ye giì nò 'bí basìlì káká'i co 'do tà'i 'bá-Mbíri á gbíri ta zí sizzò 'bí wó. ¹⁸ Bìndi ye giì nò basìlì tí nó ta wotí bà mù ndâ i muu to tí nó ta wu tí wó nó co 'do bàndò ku-sòrò-Mbíri, kù 'dè có jì nínò ta zí sizzò 'bí wó nó, máa, «Ya ta sizzò mì lo nó gí bà waaka ndâ rí nèbítì tí nó mbe rí jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù, muu to nó gí, tacó ndâ rí nèbítì muu to yù 'dáá gí gí.»

¹⁹ Basìlì tí nó bà-i-nò giì co gí to, bìndi yí giì waaka ndâ yú nèbítì muu to tí nó go có mì ka wó nó 'dáá gí, bìndi yí giì kaa ndú 'dáá gí mí gbí gbolò gùù bà pee nèbítì kpo-tàkòcò mì Mbíri náa à duu mí sè 'do gbí gbata. ²⁰ À mâ giì 'dò ndâ yú nèbítì tí nó, mbelè giì ba pàrú go pù ngo nó ta yendi di dè lá; náa à kpèti káa 'bí ña nó mbe me gbolò go ájí nó má kù di gí tito, à wà yí ngéé tàkòcò wó.

15

Ndâ basìlì ta ndâ kpo-tàkòcò mì Mbíri 'bí ndú

¹ Ye mâ giì zeke'o gí yaà, ye giì nò ndâ 'bí ña i seṛè gbíri náa nje ye giì 'dèè gítí ndú gí: Ndâ basìlì vò-nje só, náa Mbíri tuu ndú ta ndâ ña i vò-nje só mbe pèè mbí ndâ 'duù gítí ndâ 'duù muu to tí nó, tí ndòngbú kpo-tàkòcò mì wó tí Mbíri.

² Ye giì nò 'bí i go kàpá ta ɾo ngo gbí pù nònòkò ta wu ngbàrángà'i nó. Ye delè giì nò ndâ 'duù tí nó mbe kpò nje vò kàzà tí nó gí, mbe ùlù cè kòzò tí wó lá, delè mbe si mbó ɾè wó tí có lá nó, kù ɾò tíyò seè kàpá tí nó ta ndâ kùndi náa Mbíri je jì ndú 'bí ndú; ³ náa ndú kù gbì ta cè kù be ta ɾè Mòze tí bòò mì Mbíri, delè kù be ta ɾè 'Viì-rómbo, máa,

«Ndâ i mì lo náa wò bàkà ndú a ndâ kpo-kpò i, ta banga tí ndú,

Mbe tí ze tí Mbíri tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí!

Wò a 'duù jáá, ta ndâ có mì lo a ndâ yúcó!

Wò a gbolò gba mì ndâ 'duù muu to tí nó!

⁴ ɾè mbe te duù mítí lo lá a 'di, Mbe tí ze?

ɾè mbe tègàrà ɾè lo lá a 'di?

Tacó à káa wò gbaànjé ká mò tí lo 'do gbí ndâ vò i gí.

Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí kèjì gí bà ùlù wò,

tacó wò túbà bà waa có mì lo gí sè gí.»

⁵ Ye mâ giì zeke'o bìndi bà nò ndâ basìlì tí nó mbe kù cè cè nó, ye giì nò nje kèjì 'bá-Mbíri á gbíri ngàà. Ye mâ giì zeke'o ngéé gí bàndò bà dù Mbíri tà'i kà, ⁶ ye giì nò ndâ basìlì tí nó vò-nje só náa Mbíri tuu ndú ta ndâ njí nó'ò vò-nje só nó kù co gí sè 'do tà'i 'bá-Mbíri. Ndú yuu mítí ndú a cèè ndâ cé-ce bòngò mbe kù tòngbaà, bìndi ndú giì ɛṛe dâ'bi mí gbímbí ndú.

⁷ Bìndi ye giì nò 'bí nó gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nó tí nó nà'ò mbe kù dù á ɾègbà jàlàmbà mì Mbíri nó, kù njeè ndâ 'visi vò-nje só náa à bàkà ndú 'do tí dâ'bi, yeke ta kpo-tàkòcò mì Mbíri tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya

tí nó, jì ndâ basìlì tí nò vô-nje só nó. ⁸ Ngûwu ngba Mbírì ta ngûwu wotí tí wó gii yè tà'i 'bá-Mbírì tí ña ñinó náa wotí bà ñi gí tà'i gii dù tí 'bí 'duù gbaànjé wálá, yee tí o tí nó náa ndòngbú basìlì yee ñi nò'o 'do gbí 'visì mì wó gí to gí.

16

Ndâ 'visì kpo-tàkòcò mì Mbírì

¹ Ye bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do tà 'bá-Mbírì jì ndâ basìlì tí nó vô-nje só mbe zèè ndâ 'visì ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì mí 'bì ndú nó máa, «Yo ya gí bà va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì nó mí muu to.»

² Ye mà gii zeke'o bìndi bà 'di kòcò 'duù tí nó, ye gii ñò 'bí basìlì gbaànjé va ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí muu to. Ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì náa basìlì tí nó va 'do gbí gí muu to tí nó nó gii daaka ndâ vo-vò kà ta sé gbí ndú ngé ndii gí ta ndi tí ndâ 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó mítí ndú, delè mbe kù ùlù cè kózò tí wó nó.

³ Bà só basìlì mà gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí tà kàpá, ro ngo gbí pù gii 'visì tí tí mbelè go mbelè ku 'duù nó, bìndi ndâ i mbe kù 'vala tà kàpá tí nó gii mì léé gí.

⁴ Bà ta'ô basìlì mà gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó mí tà ndâ ngo gbí pù, delè mí tà ngo tí ndâ to tí nó náa ngo kù 'va tí ndú nó, ndâ ngo tí nó 'dáá gí gii 'visì tí tí mbelè. ⁵ Bìndi ye gii 'di kòcò basìlì tí nó kù 'dè có máa, «Wò waa ndâ có mì lo nó dú, wò kpónó kuu tí, wò delè sàà ká kuu, ákoo Tó 'duù mì Mbírì. ⁶ Tacó ndâ vò 'duù mì ndâ tó 'duù mì Mbírì ta ndâ mbe ma có mì Mbírì gí. Tacó éno, wò gii waa có mítí ndú ta bà je mbelè jì ndú, wàa ndú 'ví ñjù. Ñinò a i mbe 'vii ta ndú ká nó.»

⁷ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gí bàndò ku-sòrò-Mbírì, máa, «Iyoo, Mbe tí ye Mbírì, tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí, wò a mbe yúco, ndâ wáa-waa có mì lo 'dáá gí delè ká dú.»

⁸ Bà nà'ô basìlì mà gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí ro ñi, Mbírì gii si ñi kù doo ndâ 'duù. ⁹ Gó wu ñi mà gii doo ndâ 'duù, ndú gii be Mbírì tí mbe je gó mí gbí ñi. Ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú gítí bà ùlù Mbírì lá.

¹⁰ Bà vô basìlì mà gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó mí pí jàlàmbà mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, o gii 'di gí, ndâ 'duù gii dù kù zò gbí tí ndú gbí 'dí'di'o, ¹¹ kù be Mbírì tí nó gbí ñi nó tacó ndâ sé'i, ta ndâ kà tí nó tí ndú nó; ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ bà ndâ vò i mì ndú lá.

¹² Bà vô-nje gbaànjé basìlì mà gii va ndâ ñi kpo-tàkòcò mì Mbírì 'do gbí 'visì mì wó gí tà gbolò ngo tí nó tí Yùfirètè nó, ngo gii noo 'do gbí pù tó'dó gí, tacó bà 'viindi kpokèjì tacó tí ndâ kpo-kpò gba mbe gí 'do mò gí wáa.

¹³ Bìndi ye gii ñò ndâ 'bí ña vo-vò lilí ta'ô, ta cè tí ndú go cè tí ndâ lú nó: 'bí gbaànjé kù co 'do gbí nje gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó, 'bí kù co 'do gbí nje kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, bìndi 'bí 'do gbí nje 'bí sù mbe 'dòkò có mì Mbírì. ¹⁴ Nèté mì ndâ vo-vò lilí tí nó a bà bàkà ndâ serè ta bà ya ta muu to kù kili ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí mítí gbèè bàndò kù ù ta ndi o bà tè Mbe tí ndoo ta gó ta o bà co ñi gbolò o mì Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí. ¹⁵ («Yo kpolo tí yo máa ye wúnò bà gbaaka yo go bà gbaaka 'duù mì mbe ngbà; káa 'duù ñinó mbe dù tí zò'o kù kpolo tí ndâ bongo mì wó, tacó wàa ye má yee gbìrìngì gí, yí 'ví bàkà

i-nò kù nò ta só kùro ndâ 'duù 'dáá gí lá nó, a mbe tó pá.») ¹⁶ Ndâ vo-vò lilí tí nò ta'ò nò kili ndâ kpo-kpò gba kù ù ta ndi bà co ɾi bà tè Mbíri ta gó nò mítí 'bí bándò náa à kù nì mítí gbí nje có Ìbiráyò a Àmàràgèdónì.

¹⁷ Bà vô-nje só basìlì mâ giì va ndâ nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visì mì wó gí gbí pípiri, ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có gí bándò bà dù Mbíri á tà'i 'bá-Mbíri á gbíri máa, «À cee gí.» ¹⁸ Mù bà-i-nò giì dù kù ì mélé-mèlè, mélé-mèlè, ngbàngbàri kù giì baraka, to kù giì ngaka tí ta wotí tí, tí ña ñinó náa à jé sàà bàkà tí kùro lá. ¹⁹ Gbolò gbata tí nò giì njèè gbí tí ta'ò, ndâ kpo-kpò gbata mì ndâ 'duù muu to tí nó giì 'bu lèè gí. Bìndi Mbíri giì yù gázà ngbóó ji ndâ 'duù gbí gbolò gbata tí nó tí Bàbìlóniyà nò. ²⁰ Bìndi ngo giì ò yiiga muu ndâ to tí nó mbe le ta ndi gbí u ndâ ngo nó yilíí gí. À káká'i giì ñò muu ndâ nja-njà gú lá. ²¹ Kpo-kpò nji gùru giì nì ndâ 'duù tí vò ña ñinó náa ndú giì dù kù see Mbíri tacó ña serè nji gùru tí nò mbe nì ndú nò.

17

'Bí nù tí vò mbe kili ndâ 'dakò náa tàwo wó a tà

¹ 'Bí basìlì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ basìlì tí nò vô-nje só mbe zèè ndâ 'visì nji kpo-tàkòcò mì Mbíri vô-nje só nó giì gí mì ye, bìndi yí giì tè'é tí ye éno máa, «Gì, wàa ye 'ví túbà bà waa có mì Mbíri mítí nù tí nó tí mbe kili ndâ 'dakò cúú-cu-cù nó ji wò. Nù tí nó mbe kù ki tí wó muu ndâ ngo, ² náa ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí zingbà ta yí gí, náa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí sa ta bà dù ta yí go bà sa ta pe nó gí.»

³ Basìlì tí nò bà-i-nò giì te ye ta wotí mì Bèri ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. Bìndi ye giì ñò 'bí nù kù o 'bí ña nò mbe bí-bi ta ndâ muu wó vô-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, náa à cu ndâ ngò gítí Mbíri cee tí wó 'dáá gí. ⁴ Nù tí nò giì zaa ta ndâ 'bí ña bòngò mbe bi ngbòò éno, yí giì dù jè'bèè gbí dá'bi, ta ndâ kpo-kpò i-banga yè tí wó gí. Yí giì zèè 'visì náa à bàkà 'do tí dá'bi yè ta ndâ i-zuù mì wó mbe 'vii ɾo 'bá lá náa yí kili 'do gbí nètè bà kili ndâ 'dakò tí nó mí 'bí wó. ⁵ Bìndi à giì cu 'bí ña rẹ náa bà 'di gbí kpo ndâ 'duù gí mí tìro wó, máa, «Bàbìlóniyà tí gbolò gbata, tí nawu ndâ vo-vò nù, ta ndâ i ñinó 'dáá gí mbe 'vii rẹ ɾo ndâ 'duù muu to tí nó lá.» ⁶ Bìndi ye giì ñò nù tí nó kù sa ta mbelè ndâ tí 'duù mì Mbíri, delè ta mbelè ndâ 'duù tí nó náa à ziki ndú muu có bà 'dè yúco gítí Jézù nò.

Ye mâ giì ñò nù tí nó, nje ye giì 'dèè gí. ⁷ Káa basìlì tí nó mbe te ye ya tí gí gbí kángáá nga ngoò nó giì 'vee ye, máa, «Nje lo 'dèè tacó yè? Ye bà 'dè gbí có kóó mì ndâ nù tí nó, ta kàzà tí nó ta ndâ muu wo vô-nje só, ta ndâ 'de wo muu'bi, mbe kù te yí nò, ji wò: ⁸ Nò tí nó náa wò ñò yí nò, táánò sàà kuu tí, káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì gí bà lu'vu gí sè 'do gbí gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó gítí bándò bà ngbù yí, bìndi nje ndâ 'duù tí nó náa àá táánò cu rẹ ndú mí gbí wáràgà 'válá kùro bà suu to tí nó lá nó kèjì gí bà 'dèè ta bà ñò kàzà tí nó gí, tacó yí táánò sàà kuu tí, káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì.

⁹ «A ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú nó ká bà 'di gbí ñinò: Ndâ muu tí nó vô-nje só nó a ndâ gú tí nó vô-nje só náa nù tí nó kù ki tí wó pí ndú nò. ¹⁰ Ndú delè a ndâ kpo-kpò gba tí nó vô-nje só, náa ndâ 'duù vô 'do gbí òkò tí ndú kpónó a ndâ ku, gbaànjé kpónó kuu gbí gba, káa 'bí ñinó káká'i nó gí tí gba kálásè, káa à wúnò má le bèrè ji yí, yí bà dù gbí gba ká ta làmbu o. ¹¹ À má gítí kàzà tí nó náa yí táánò sàà kuu tí, káa yí kpónó wálá nó, yí a bà vô-nje ta'ò 'duù mì ndâ kpo-kpò gba tí nó vô-nje só nò, káa yí kù ya a i gítí bándò bà ngbù yí.

12 «Káa ndâ 'de tí nò muu'bi náa wò nò nò, ndú a ndâ kpo-kpò gba muu'bi, náa à le bèrè jì ndú kálásê, káa ndú bà tù ká tù mí pí jàlàmbà ta ndâ kàzà tí nò. 13 Ndâ kpo-kpò gba tí nò muu'bi nò toko có mì ndú gbaànjé, bìndi ndú gii kaa gba mì ndú jì kàzà tí nò. 14 Ndú kèjì gí bà tè 'Vii-rómbo ta gó, káa 'Vii-rómbo bà co gbí nò ndú gí, tacó yí a Mbe-tí-ndâ-mbe-tí-ndâ-'duù, yí delè a Gba-mì-ndâ-kpo-kpò-gba, náa à kù nì mítí ndâ 'duù mì wó a ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tè'é tí ndú, yí gii cu 'bi wó mítí ndú gí, mbe kù 'di có mì wó ta njembí ndú gbaànjé.»

15 Basili tí nò mbe te ye ya tí gí gbí kángáá nga ngoò nó gii 'dè có jì ye, máa, «Ndâ ngo tí nò náa wò nò vò nì tí nò kù kí tí wó muu ndú nò a ndâ tende ña ndâ 'duù mbe kù 'dè ndâ ña ndâ tende ña nje có muu to tí nò. 16 Bìndi ndâ 'de tí nò muu'bi náa wó nò ndú nò, gii je kàzà tí nò, kèjì gí bà sogo nì tí nò tí vò mbe kili ndâ 'dakò nò, ndú kèjì gí bà mèkè'i tí wó, ndú bà jaka ndâ bòngò 'do tí wó gí, si yí ta só, ndú bà yaka gbí wó go i mì ndâ kàzà, ndú bà doo yí ta wu, 17 tacó a Mbíri ká cu mí gbí njembí ndú máa ndú toko có mì ndú gbaànjé, wàa ndú 'ví leke ndâ bèrè mì ndú jì kàzà tí nò yee tí o tí nó náa ndâ i 'dáá gí bàkà tí go có mì Mbíri gí. 18 Káa nì tí nò náa wò nò yí nò a gbolò gbata tí nó mbe gèè bè wó mí muu ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí nò.»

18

Bà 'bu Babilóniyà

1 Ye má gii zeke'o bìndi bà nò ndâ i tí nó gbí kángáá nga ngoò nó, ye gii nò 'bí basili ta di ká gbí wó kù gí ta wotí ká tí wó 'do gbíri gí muu to tí nò. Ngba wó gii ngbaraŋga to cee muu to 'dáá gí. 2 Yí gii 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa,

«À 'bu gí, gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nó 'bu gí.

À 'visi tí, tí bàndò bà dù ndâ vo-vò bààcì gí,

à 'visi tí, tí zàà mì ndâ vo-vò lilí 'dáá gí gí,

à 'visi tí, tí zàà mì ndâ ña ndâ vo-vò nuù

ñinó náa ndâ 'duù kù sogo ndú nó 'dáá gí gí;

3 tacó ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí

táánò nù pe gbí ndâ i-gìlìnì mì wó ta go ndú tí wó nò gí,

ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí

zingbà ta yí gí,

ndâ mbe mà 'velè muu to tí nó 'dáá gí

gí tí ndâ mbe kpo-kpò i 'do gbí ndâ kpo-kpò i mì wó.»

4 Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíri, máa,

«Yo co gí sè 'do gbí wó gí, ndâ 'duù mì ye!

Yo yuu tí yo mí gbí ndâ vò i mì wó lá,

tacó yo bà gbo gbí ndâ i tí nò mbe kù pèè mbí wó nò ta ndú;

5 tacó pí ndâ vò i mì wó kùro Mbíri a pí,

káa mbí Mbíri 'va tí ndâ vò i mì wó gí.

6 Yo bàkà ta yí ká a ña i tí nó náa yí táánò bàkà ta yo nò,

yo ko mboo ndâ i mì wó náa yí táánò bàkà jì yo nó jì yí ta bà só,

yo ñònòkò pe mbe me gó ndii ñindi wó gí ta bà sósò'ò jì yí

mí gbí 'visi tí nó náa yí táánò cu ta pe á jì yo nò.

7 Yí táánò kù dùlù tí wó, yí táánò gbí dà,

à má ènò, bàkà gbolò sé'i mítí wó,

te ngo ro mí tà ro wó.

Yí táánò kù kojo có máa,

«Ye a gba niì, ye pí jàlàmbà,
ye me nawù ku lá,
ye jé gítí bà wa gbí wálá.»

⁸ Tacó éno, ndâ nò'o mì wó gí 'dáá gbí gbèè ɾi;
ndâ vo-vò sé'i, ta bà wa gbí, ta làngàwìrì,
bìndi àá kèjì gí bà doo yí ta wu,
tacó a wotí ká tí Mbe tí ndoo Mbíri
tí mbe kù waa có mítí wó.»

⁹ Káa ndâ kpo-kpò gba tí nó muu to tí nó táánò mbe zingbà ta niì tí nò,
delè mbe gbo gbí bà dù ta yí gbí dà mì wó gí nó, kèjì gí bà wa gbí ta bà tò
kù ta o bà nò ngúwu bà doo yí nò, ¹⁰ ndú bà ɾò janga-jàngá gí ndiì ta gúku
gbolò sé'i mì niì tí nò, kù 'deke tí ndú máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata,
wò tí Bàbilóniyà tí gbolò gbata!

À gálà nó a bà waa có mítí lo ká nó!»

¹¹ Ndâ mbe mà 'véle muu to tí nó bà wa yí ta ngo ɾo ndú, ¹² tacó mbe sì
'véle ndâ dâ'bì, ta ndâ fádà, ta ndâ kpo-kpò i-banga náa à bàkà 'do tí ndâ
káráwá mì ndú káká'i wálá; mbe sì 'véle ndâ banga ó bòngò náa à bàkà
'do tí wú zéngé, ta ndâ mbùlà-mbùlà, ta ndâ bí-bi nàlì mì ndú káká'i wálá;
mbe sì 'véle ndâ banga pò kù mù, ta ndâ i-banga náa à bàkà 'do tí tì ya, ta
ndâ nìnó náa à bàkà 'do tí ndâ mù nó káká'i wálá; mbe sì ndâ tende ɾa
liì, ta ndâ banga duù mì ndú káká'i wálá; ¹³ ndâ banga pò i bà ɾò yâ, ta
ndâ dì, ta ndâ banga pò bàà, ndâ pe, ndâ bàà bà zó-zò, ndâ njú kò, ta ndâ
i kó-ko, ndâ àràbíyà bà ja i, ndâ i-zógó-zogo — ndâ lilí ndâ 'duù — mì ndú
káká'i wálá. Ndú bà dù kù 'deke tí ndú gítí gbata tí nó máa,

¹⁴ «Ndâ banga i tí nó táánò ta go ndú tí lo á ngé ndii gí nó

kaa 'do tí lo ya gí,
ndâ i-cìkítí, ta ndâ kpo-kpò i mì lo,
ta bà tòngbaà mì lo táánò nó,
gìrìki 'do tí lo gí,
wò káká'i bà 'de ndi ndú wálá!»

¹⁵ Ndâ mbe mà 'véle tí nó táánò mbe kù 'de ndâ kpo-kpò i 'do mì niì tí
nò nó, bà ɾò janga-jàngá 'do tí wó gí ndiì ta gúku gbolò sé'i mì wó nò, kù
wa gbí, ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

¹⁶ «Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó
táánò mbe kù yuu ndâ banga ɾa bòngò,
mbe kù dù gbí ndâ dâ'bì,
ta ndâ kpo-kpò i-banga jé'bé-je'be-jè'bè nó!

¹⁷ À voloko gbí ndâ kpo-kpò i tí nó gbí ndò o gí.»

Káa ndâ mbe kpo-kpò ndâ gbâ 'dáá gí, ta ndâ mbe kù nò 'véle ta ndâ
gbâ, ta ndâ mbe kù bàkà nèté gbí ndâ gbâ 'dáá gí, ta ndâ mbe gò ngo 'dáá
gí, bà ɾò me 'dú, ¹⁸ kù wa gbí ta bà zeke ngúwu tí nó, ta bà 'deke tí ndú
máa, «Rè 'bí gbata mbe me gbolò ndii gbata tí nó wálá!» ¹⁹ Ndú bà kaa
njú to mí gbí muu ndú ta sé có kù wa ta gbí ta bà 'deke tí ndú ta kòcò ndú
ngéé gí yaà, máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó
náa ndâ mbe ndâ kpo-kpò gbâ 'dáá gí táánò 'de i me gbolò 'do gbí wó
nó!

À gálà nó a mòòkò bìndi wó.»

²⁰ «Yo dù ta tàkòcò yo pètékè'i gítí i tí nó mbe 'de yí nò, ndâ 'duù gbíri.
Yo dù ta tàkòcò yo pètékè'i, ndâ 'duù mì Mbíri,

ta ndâ mbe nò tú mì Mbírì,
ta ndâ mbe ma có mì Mbírì,
tacó Mbírì waa có mítí wó á muu yo gî.»

²¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ñò 'bí basìli ta dì gbí wo te 'bí duù mbe me gù go gbolò 'vuù nô, bìndi yí gii 'va gí tà kápá ta wotí, ta bà 'dè có gí tàkò, máa,

«Áá bà 'va gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nó mí to go bà 'va duù tí nò.

À káká'i bà ñò Babilóniyà wálá.

²² À káká'i bà 'di gbí ndâ kùndi,
ta gbí kòcò ndâ muu-cè,

ta gbí ndâ 'de, ta ndâ mòngò, gí kà wálá;

à káká'i bà 'de ndâ 'duù ñínó ta banga nèté gbí 'bì ndú nò kà wálá,
a delè káká'i bà 'di gbí bà no i ta 'vuù gí kà wálá.

²³ À káká'i gí bà ñò ngba wu nje tàcu ta bèbìli gí kà wálá,
à delè káká'i bà 'di kòcò ndâ mbe kò ngú niì,
ta kòcò ndâ ngú niì gí kà wálá;

tacó ndâ mbe mà 'vèlè mì lo táánò

a ndâ kpo-kpò 'duù muu to tí nô,

wò táánò delè kù eendi ndâ 'duù ta ndâ i-bààcì mì lo.

²⁴ Wò táánò a bàndò bà ziki ndâ mbe ma có mì Mbírì,
ta ndâ 'duù mì Mbírì,

ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gî náa àá táánò ziki ndú muu to tí nó nô.»

19

¹ Ye gii 'di 'bí i go kòcò ndâ 'duù me mbè nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có gí gbíri máa,

«À ùlù Mbírì!

'Válá, ta bà tòngbaà, ta wotí

a ndâ i mì Mbírì mì ndoo,

² tacó yí kù waa có jáá ta yúcó.

Yí waa có mítí vò niì tí nó táánò tí mbe kili ndâ 'dakò,
mbe volo to tí nó ta ngbà-'dakò gí nó gí.

Yí kèèndè mbelè ndâ bòò mì wó tí Mbírì jì niì tí nó gí.»

³ Ye káká'i gii 'di kòcò ndâ 'duù tí nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có, máa «À ùlù Mbírì! Tacó ngúwu bà doo niì tí nó kù ya gí yaà ká kpòò ya tí .»

⁴ Bìndi ye gii ñò ndâ kpo 'duù tí nó zì'duù-gbaànjé-nje nà'ô, ta ndâ nò tí nó nà'ô mbe kù dù á ɾègbà jàlàmbà nó 'buku gbíro ndú mí to kù ùlù Mbírì pí jàlàmbà máa, «Go-i-tí-nò, à ùlù Mbírì!»

Kàráàmà bà ko niì mì 'Vii-rómbo

⁵ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do pí jàlàmbà máa,

«Yo ùlù Mbírì mì ndoo,

yo tí ndâ bòò mì wó 'dáá gí,

yo tí ndâ mbe kù te duù mítí wó 'dáá gí;

ndâ kpo 'duù ta ndâ 'viì.»

⁶ Ye káká'i gii 'di i go kòcò ndâ mbè 'duù nó kù niì gí gbí tù ye go wo ngo tí cùu-cùu nô, kù ɾengà go gbí bà baraka i mì ngbàngbàri nó, kù 'dè có máa,

«À ùlù Mbírì!

Tacó Mbe tí ndoo tí Mbírì mì ndoo, tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí nó, kpónó a gba.

7 Ndoo dù ta tàkòcò ndoo pétékè'i,
 ndoo dùlù tí ndoo,
 ndoo te rẹ wó jí yaà,
 tacó ɾi bà ko niì mì 'Viì-rómbo co gî.
 Niì mì wó 'viindi tí wó gî.

8 À yuu ji yí a cèe ngbàrángà bònggo, mbe ce go 'vi 'bì,»
 (tacó cé-ce bònggo a mbó mì ndâ tó i tí nó náa ndâ 'duù mì Mbíri bàkà nô).

9 Dì basìlì tí nó gii 'dè có ji ye, máa, «Cu ndâ có tí nó mí to: Ndâ 'duù tí nó náa à tè'é tí ndú jí bà ko niì mì 'Viì-rómbo nó a ndâ mbe tó pá.» Ye má gii cu có tí nó gî, basìlì tí nó gii 'dè có ji ye, máa, «Ijìnò a ndâ yúco mì Mbíri.»¹⁰ Bìndi ye gii kucuku muungbó ye mí kùro basìlì tí nó, tacó wàa ye 'ví ùlù yí, káa yí gii 'dè có ji ye, máa, «Bàkà ɾa i tí nó lá! Ye a ka lo bòò, ye delè a ka ndâ ná'vindí lo bòò go wò mbe kù zèe yúco mì Jézù. Ùlù Mbíri!» Tacó yúco mì Jézù a i mbe je wotí ji ndâ mbe ma có mì Mbíri.

Mbe kù o cé-ce jùwádi

¹¹ Ye má gii zeke'o, ye gii nò njekèjì tàrì ngàa, bìndi ye gii nò cé-ce jùwádi kù ɾò tíyò kà. Rẹ 'duù tí nó mbe kù o jùwádi tí nó nó a Jáá, ta 'bí a Yúco, yí kù waa có ta yúco, yí delè kù gò gó ta nderẹ. ¹² Ndâ nji ɾo wó kù zii gbí kù kélè go ngba wu. Yí gii leke ndâ i-gba me mbè mítí muu wó; bìndi àa gii cu 'bí rẹ mí tìro wó, náa 'bí 'duù mbe 'di gbí rẹ tí nó wálá, à káa yí.

¹³ Bònggo tí nó náa yí yuu nó bi ta mbelè. Bìndi rẹ tí nó náa à kù tè ta é tí wó nó a, «Có-mì-Mbíri!»¹⁴ Ye gii nò ndâ àsikèrì gbíri yuu ndâ ngbàrángà cèe bònggo ólé-ólé kù ko ta tàkò 'duù tí nó pí ndâ cé-ce jùwádi delè. ¹⁵ Ndâ có gbí nje wó zì go sizo tí i bà saaka ta ndâ 'duù muu to tí nó, yí bà zogo ndú ta wotí; yí bà 'dò ndâ nèbítì gbí guù bà pee nèbítì ju kpo-tàkòcò mì Mbíri tí mbe bàkà ndâ i 'dáa gî. ¹⁶ À gii cu rẹ mítí bònggo mì wó 'vii ta gbí lú kò wó, máa, «Gba-mì-ndâ-kpo-kpò-gba, Mbe-tí-ndâ-mbe-tí-ndâ-'duù.»

¹⁷ Bìndi ye gii nò 'bí basìlì kù ɾò tíyò muu ɾi kù tè'é tí ndâ nuù mbe kù o có gbí pípirì á tàrì 'dáa gî ta kòcò wó ngéé jí yaà, máa, «Yo gí, yo kili tacó bà zò gbolò kò-njewu mì Mbíri, ¹⁸ gí bà zò yâ ndâ kpo-kpò gba, ta yâ ndâ gba gó, ta yâ ndâ ngáángbá 'dakò, ta yâ ndâ mbe o ndâ jùwádi, ta yâ jùwádi mì ndú ta yâ ndâ 'duù 'dáa gî: ndâ i-zógó-zogo ta ndâ 'duù nìno náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá, ndâ kpo 'duù ta ndâ 'viì.»

¹⁹ Ye delè gii nò ndâ kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tìro wó nó, ta ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó, kili ta ndâ àsikèrì mì ndú tacó bà tè 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jùwádi nó, ta ndâ àsikèrì mì wó, ta gó. ²⁰ Káa gó gii co gbí nò ndâ kàzà tí nó ta sú mbe 'dòkò có mì wó tí mbe bàkà ndâ serè kù ee ta ndi ndâ 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó mí tìro ndú, mbe kù ùlù sùrà wó nó gî. Bìndi àa gii 'vaka ndú sósò'ò tí wu ndú gí tà kàpá wu kpò-kpò-tè-liì mbe kù doo. ²¹ Bìndi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jùwádi nó gii ziki sè ndâ 'duù mì ndú ta sizo, sizo tí nó náa yí ziki ta ndú nò gí 'do gbí nje wó; bìndi ndâ nuù 'dáa gî gii zò bà yè tí ndú cee mítí ndâ ku ndú.

20

Ndoò àlìfì gbaànjé

¹ Ye má gii zeke'o, ye gii nò 'bí basìlì kù gí 'do gbíri gí to ta i bà njaanga nje guù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó, gii je kpùrù'vù gínjiri 'bí wó. ² Basìlì tí nó gii zèe gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo, tí guù kpoo tí nó, tí mbe Vò-'duù-tí-nò, delè tí Gba-wàtà nó, bìndi yí gii ẹre yí, tacó wàa yí 'ví dù gbí wú ta ndoò 1,000, ³ yí má gii ẹre kàzà tí nó gí, yí gii te yí gbí gínjiri

'va mí gbí gùù tí nó ta ndòngbù tà wálá nó, bìndi yí gùù nè nje gùù rítí gí tàkò wó. Tacó wàa, yí 'ví ee ta ndi ndâ 'duù káká'í lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nò, má kózò gî, à 'ví gùù njaanga yí 'do gbí wú ta làmbu o njí'dí.

⁴ Ye mà gùù zeke'o, ye gùù nò ndâ jàlàmbà, ta ndâ 'duù tí nó nàa à bàkà ndú tí ndâ mbe waa có nó kù ki tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó. Ye delè gùù nò ndâ lilí ndâ 'duù tí nó nàa àá táánò saaka miṛi ndú muu to tí nó tacó bà 'dè yúco gítí Jézù, delè tacó bà ma có mì Mbíṛì, mbe biya bà ùlù kàzà tí nó gî, delè mbe biya bà ùlù cè tí wó gî, mbe ka mbó mì wó mí tìro ndú lá, ndú delè ka mítí 'bì ndú lá nò. Ndú 'vala ndi ndú gî, bìndi ndú gùù dù tí ndâ kpo-kpò gba ta ndâ Bìndi-Mbíṛì ta ndoò 1,000. ⁵ Njìnò a kpédélé bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú. Sè ndâ 'bí ku 'vala ndi ndú lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nò. ⁶ Ndâ 'duù njìnó mbe 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gbí kpédélé o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nò, a ndâ mbe tó pá, ndú delè a ndâ tó 'duù, nàa wotí bà ziki ndú bà dù tí ku tí nó kèjì káká'í nó wálá. Ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíṛì mì Mbíṛì, ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíṛì mì Bìndi-Mbíṛì, ndú delè bà dù tí ndâ gba ta ndâ Bìndi-Mbíṛì ta ndoò 1,000.

Bà co gbí nò Gba-wàtà

⁷ Áá bà njaanga kàzà tí nó 'do gbí zàà á bìndi bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nó. ⁸ Tacó wàa, yí 'ví ya gí bà eendi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî; yí delè 'ví ya gí bà kili ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, ndâ Gógì ta ndâ Màgógì, go tùmèrè gítí bà tè Mbíṛì ta gó. ⁹ Ndú gùù 'vèè cee muu to tí nó gî, ndú gùù se bàndò bà dù ndâ 'duù mì Mbíṛì, tí tó gbata mì Mbíṛì 'dee gî. Káa wu gùù nì gítí ndú 'do gbíṛì, wu tí nó gùù mii ndú gî. ¹⁰ Káa à gùù 'va mbe eendi ndâ 'duù gítí gó ta Mbíṛì nò mí tà gbolò wu kpò-kpó-tè-liì tí nó nàa á 'vaka ndâ kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, ta sú mbe 'dòkò có mì wó, mí tà nò. Ndú bà dù gbí gbolò sé'í kà ta síí gbí wálá dúú bà ya tí.

Ndòngbù bà waa có

¹¹ Ye mà gùù zeke'o, ye gùù nò gbolò cé-ce jàlàmbà ta 'duù pí, bìndi ye gùù nò ndâ to ta tàrì ta'va 'do kùro 'duù tí nó gî, káa ye gùù nò bàndò tí nó nàa ndú ta'va ya gítí nó lá. ¹² Káa ye gùù nò ndâ ku, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ táangbà 'duù kù rò tìyò kùro jàlàmbà. Áá gùù njaanga ndâ 'bí wáràgà, à delè gùù njaanga wáràgà mì ndâ 'válá. Bìndi à kù gùù waa có mítí ndâ ku 'vii ta ndâ ña i tí nó nàa ndú táánò kù bàkà muu to tí nó, á go có tí nó nàa àá táánò cu mí gbí ndâ wáràgà tí nó nò. ¹³ Ye mà gùù zeke'o, ye gùù nò ndâ 'duù njìnó mbe cì mí tà ngo, ta ndâ ku njìnó nàa à duu ndú dúú-duu nó, 'vala ndi ndú 'dáá gî, bìndi à kù gùù waa có mítí ndú 'vii ta ndâ i tí nó nàa ndú táánò bàkà si ndú tí wu ndú nò. ¹⁴ Bìndi à gùù 'vaka ndâ Ku, ta 'Bá mì ndâ ku mí tà gbolò wu kpò-kpó-tè-liì. Gbolò wu tí nó a bà só bà cì ku. ¹⁵ Káa àá táánò má cu rẹ 'duù mí gbí wáràgà mì ndâ 'válá lá, à kù 'va yí mí gbí gbolò wu kpò-kpó-tè-liì tí nó.

21

Ndâ ngú tàrì ta ngú to

¹ Ye mà gùù zeke'o ye gùù nò ngú to, ta ngú tàrì, tacó ndâ kpédélé to, ta kpédélé tàrì ta'va gî, ngo delè wálá. ² Ye bà-i-nò gùù nò ngú Jèrùzàlémè, tí gbolò gbata tí nó nàa à kaa mò ji Mbíṛì gî nó, kù gî 'do gbíṛì mì Mbíṛì go ngú nì mbe zaa gî kù ya gí mì 'dakò mì wó nò. ³ Bìndi ye gùù 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà pí jàlàmbà, máa, «Ñò nò, Mbíṛì gí ta 'bá

mì wó gí gbí òkò tí ndâ 'duù gî, yí kèjì gí bà 'vala gbí òkò tí ndâ 'duù, ndâ 'duù bà dù tí ndâ 'duù mì wó, bìndi yí bà dù tí Mbířì mì ndú; yí tí Mbířì bà dù ngbé mì ndú ta ndâ 'duù. ⁴ Yí bà dù tí mbe tořo ngo-řo 'do tà řo ndâ 'duù; ku káká'i bà dù wálá, ndâ bà tè kô'o, ta bà wa gbí, ta sé'i, káká'i bà dù wálá; tacó ndâ ká i tí nó táánò kùřo nó ndii ya gî.»

⁵ Bìndi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jàlàmbà nó gii 'dè có ji ye máa, «Ijò ye bàkà ndâ i tí ngú ndú 'dáá gî.» Yí gii 'dè 'bí có ji ye káká'i, máa, «Cu ndâ có tí nô, tacó ndú a ndâ yúcó náa 'duù 'ví tee njembí wó á mítí ndú.» ⁶ 'Bí có náa yí gii 'dè ji ye gbí ndò muu ñinò éno máa, «À cee gî! Ye a kpédélé'i; ye delè a ndòngbú i, ye a bà 'bità ndâ i; ye delè a bà yee nje ndâ i. Ye bà cu ngo ji 'duù ñinó ta go ngo tí wó nó 'do bàndò bà 'va ngo 'válá sínò. ⁷ I-nambeè náa ye bà je ji 'duù ñinó mbe kpò nje vò i gî nó a bà dù ye tí Mbířì mì wó, bìndi 'duù tí nó bà dù tí 'viì mì ye. ⁸ Káa, à má gítí ndâ 'duù ñinó tí ndâ mbe gúku, mbe biya bà tee njembí ndú mítí Mbířì gî, tí ndâ vóló-volo 'duù, ta ndâ mbe zi ku, ta ndâ vo-vò mbe nó vò ndò, ta ndâ mbe yeè, ta ndâ mbe ùlù ndâ sú mbířì, gii je ndâ mbe 'véřè, 'dáá gî, bàndò mì ndú a i gbí gbolò gó wu, ñinó bà dù tí bà só bà cì ndú nô.»

Ngú Jèřùzàlémè

⁹ 'Bí basìlì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ basìlì tí nó táánò vò-nje só mbe vaka ndâ ndòngbú ndâ ña ñi nó'ò nó gii tè'é tí ye, máa, «Gì, wàa ye 'ví túbà tí ngú Niì tí nó tí nawù 'Viì-rómbo nó ji wò.» ¹⁰ Basìlì tí nó bà-i-nò gii te ye ta wotí mì Bèři ya tí gí pí 'bí ñà gú. Bìndi yí gii túbà Jèřùzàlémè tí tó gbata mì Mbířì kù gí to 'do gbířì ¹¹ ta ngba Mbířì ngbézè-ngbeze-ngbézè. ¹² À gii bì gí tàkò a gbolò ndùgù mbe me ñà ngéé gí yaà ta ndâ njekèjì tí muu'bi-nje só, ta ndâ basìlì kù ù ndâ njekèjì ndùgù tí nó; bìndi àá gii cu řè ña ndâ 'viì mì Ìzìřiyéli muu'bi-nje só mítí ndâ njekèjì ndùgù tí nó muu'bi-nje só nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. ¹³ Ndâ njekèjì ndùgù ta'ò mò gí ngbóngbó, ta'ò mò gí gbí'dè, ta'ò mò gí wàá, bìndi ta'ò mò gí tàbù. ¹⁴ À sè tà ndùgù gbata tí nó ta ndâ díi muu'bi-nje só, náa à cu řè ndâ tú mì 'Viì-rómbo mítí ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî.

¹⁵ Basìlì tí nó táánò mbe kù 'dè có ta ye nó zèè mí 'bì wó a i bà 'vii i náa à bàkà 'do tí dâ'bi, tacó bà 'vii ta gbí gbata, ta ndâ ndùgù gbata, ta ndâ njekèjì ndùgù gbata. ¹⁶ Basìlì tí nó mã gii 'vii cìkii ndùgù, ta còmuu có tà'i, ta tà kpalà gí yaà, yí gii 'de ndú 'dáá 'vii ká 'vii, 1,500 méyìli. ¹⁷ Yí mã gii 'vii mí su-sú ndùgù go bà 'vii i mì ndâ 'duù nó, à gii gí a sáá 'bì wó 144. ¹⁸ À bì su-sú ndùgù gbata tí nó ta 'bí ña duù ta kútí cèkè-cèkè éno, bìndi à gii bì ndâ 'bá gbí ta 'bí ña ngbářàngà dâ'bi náa à kù zeke'o co gbí lu gî. ¹⁹⁻²⁰ À gii řègè bà sè ndùgù gbata tí nó ta ndâ banga tende ña duù muu'bi-nje só. ²¹ À gii bàkà ndâ i bà nè ndâ njekèjì ndùgù tí nó 'dáá gî 'do tí 'bí ña banga ó duù mbe kpóló-kpolo, gbèe njekèjì ta gbèe kpâ-duù, gbèe njekèjì ta gbèe kpâ-duù. Bìndi à gii bàkà ndâ kpokèjì tí nó mbe co gbí u gbata nó 'dáá gî ta cèe dâ'bi náa à kù zeke'o lu gbí gî.

²² Ye ñò 'bá-Mbířì gbí gbata tí nó lá, tacó ndâ Mbe tí ndoo tí Mbířì mbe bàkà ndâ i 'dáá gî, ta 'Viì-rómbo, a ndâ 'bá-Mbířì kà. ²³ Nèté mì ndâ 'duù gbí gbata tí nó ta ngba ři wálá, nèté mì ndú delè ta ngba pì wálá, tacó Mbířì kù tòngbaà kà, bìndi 'Viì-rómbo a kùpò bà tù wu mì ndâ 'duù kà. ²⁴ Gbata tí nó bà tòngbaà ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, bìndi ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó bà ya gí bà túbà ndâ i ma mì ndú mí gbí. ²⁵ Ndâ njekèjì ndùgù gbata tí nó bà dù ká nga-ngàà ta ři 'dáá gî, o delè jé gí bà bèè kà wálá. ²⁶ Ndâ 'duù muu to tí nó bà ya ta ndâ kpo-kpò i mì ndú gí kà.

27 'Bí i ñinó náa yí me cèe i lá nó gí bà dí kà wálá, 'duù ñinó mbe kú bàkà ndâ i-nô, delè tí mbe kú 'dè 'véřè nó, delè bà 'dò kò wó mí kà wálá. À káa ndâ 'duù ñinó náa à cu řè ndú mí gbí wáràgà 'válá mì 'Vii-rómbo gí nó ká bà řì gí gbí gbata tí nó.

22

1 Bìndi basìlì tí nó gii tùbà pù ngo 'válá ta ngo gbí ngbárángà'i ta ña wálá kú 'va 'do pí ndâ jàlàmbà mì Mbířì, ta jàlàmbà mì 'Vii-rómbo, 2 kú ì ngèlè co gbí u gbolò kpokèjì gbí gbata; ndâ mù-'válá sósò'ò gii kú mí tí ngo tí nó, gbaànjé tito kè'bí, gbaànjé kè'bí. À gbí gbèe mù a ndâ ndo mù muu'bì-nje só; gbèe mù kú řì a ndo mù gbaànjé gbí pì. Ndâ kpâ mì ndâ mù tí nó a yeè tacó tí ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. 3 'Duù ñinó náa Mbířì ì ñà mí tí wó gí nó bà dù gbí gbata tí nó gbaànjé wálá, à káa ndâ jàlàmbà mì Mbířì, ta jàlàmbà mì 'Vii-rómbo, ta ndâ bòò mì Mbířì ká bà dù kú ùlù yí ká. 4 Ndâ bòò mì Mbířì nó bà ñò gbířo wó, bìndi àá bà cu řè wó mí tìřo ndú. 5 O bà bèè gbí gbata tí nó káká'i wálá; nèté mì ndâ 'duù ká bà dù ta ngba wu nje kùpò wálá, nèté mì ndú delè bà dù ta ngba řì wálá, tacó Mbe tí ndoo tí Mbířì bà dù tí ngba'o mì ndú, bìndi ndú bà dù tí ndâ gba mbe kú zogo to tí nó dúú bà ya tí .

Bà gí Jézù

6 Basìlì tí nó bà-i-nò gii 'dè có ji ye éno máa, «Ndâ có tí nó a ndâ yúco ta kponje gítí ndú wálá, náa Mbe tí ndoo tí Mbířì tí mbe kú je Bèřì jì ndâ mbe ma có mì wó tuu ta basìlì mì wó, gí bà tùbà ndâ i tí nó kpónó-kpónó kèjì gí bà bàkà tí nó jì ndâ bòò mì wó, 7 máa, «Wélégí, yo kořo muu yo, máa, ye kpónó-kpónó kèjì nô.» 'Duù ñinó mbe kpolo tí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó a mbe tó pá.»

8 Ye tí Jòvànì a 'duù ñinó mbe 'di ndâ có tí nó gí, ye delè ñò ndâ i tí nó gí. Ye mà gii 'di ndâ có tí nó 'dáá gí, ye delè mà gii ñò ndâ i tí nó 'dáá gí gí, ye gii kucuku muungbó ye mí kùřo basìlì tí nó mbe tùbà ndâ i tí nó jì ye nó, wàa ye 'ví ùlù yí, 9 káa yí gii 'dè có ji ye máa, «Bàkà i tí nó lá! Ye ngbá ká a bòò mì Mbířì go yo ta ndâ ná'vindí lo tí nó mbe kú ma có mì Mbířì, ta ndâ 'duù ñinó 'dáá gí mbe kú kpolo tí ndâ có tí nó náa wò cu mí gbí wáràgà tí nó, nô. À ùlù Mbířì.»

10 Basìlì tí nó gii 'dè có ji ye káká'i máa, «Nè ndâ có mì Mbířì náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó mí gbí kùřú lá, tacó o dooko gí. 11 Si mbe bàkà vò i 'ví ya gí kùřo ta bà bàkà vò i; si zu 'duù 'ví ya gí kùřo ta bà dù tí zu 'duù; 'duù ñinó jáá kùřo Mbířì nó 'ví ya gí kùřo ta bà dù tí 'duù jáá kùřo Mbířì; wàa tó 'duù 'ví ya gí kùřo ta bà tí tó 'duù kùřo Mbířì.»

12 «Yo kpolo tí yo máa ye kèjì kpónó-kpónó; ye kèjì ta mboo tàkò ndâ nèté mì yo go ñinó náa a tí nó jì yo. 13 Ye a kpédélé i, ye delè a ndòngbú i; ye a kùřo tèmè, káa ye delè a ndòngbú tèmè; ye a bà 'bità i, káa ye delè a bà yee nje i.»

14 Ndâ mbe caka ndâ bongo mì ndú ngbárángà'i a ndâ mbe tó pá, tacó éno, àá mì ndú a yúco tacó bà zò ndo mù tí nó mbe kú je 'válá jì ndâ 'duù nó, delè tacó tacó wàa ndú 'ví 'de ta kpokèjì bà řì gí gbí gbata co tí njekèjì ndùgù. 15 À kú dù á sè á kapí ndùgù a ndâ voló-volo 'duù, ta ndâ mbe yeè, ta ndâ mbe nó vò ndô, ta ndâ mbe zi ku, ta ndâ mbe ùlù ndâ sú mbířì, gii je ndâ 'duù ñinó 'dáá gí ta go bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii řo 'bá lá tí ndú nó.

¹⁶ «Ye tí Jézù tuu basìlì mì ye ta yúcó tí nò jì yo tí ndâ mbe kù kili ta ɽè ye. Ye a 'viì-gù Dàvídè tí gbolò gba, ye delè a dōngú mbe tòngbaà ta nje yé.»

¹⁷ Ndâ Bèrì ta ngú Nii kù tè'è tí máa, «Gì .» Káa 'duù ñinó mbe 'di có tí delè 'ví tè'è Jézù, «Gì !» Wàa 'duù ñinó ta go ngo tí wó nó delè 'ví gí , si 'duù ñinó ta go bà njù ngo tí wó nó 'ví njù ngo tí nó mbe kù je 'wálá nó sínò.

Bà gbo nje có

¹⁸ Ye kù ci yo tí ndâ 'duù tí nó mbe 'di ndâ có mì Mbíri náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó, máa, 'duù má suu kò mítí 'bí có tí nó, Mbíri bà suu kò mítí ndâ ñjì nò'o tí nó náa à 'dè có gítí ndú gbí wáràgà tí nó nó mítí 'duù tí nó, ¹⁹ káa 'duù má ne tí 'bí có gbí wáràgà có mì Mbíri nó, Mbíri bà si 'duù tí nó 'ví zò ndo mú tí nó mbe kù je 'wálá jì ndâ 'duù náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá, Mbíri delè bà si 'duù tí nó 'ví ya gí gbí gbata mì wó tí Mbíri náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá.

²⁰ 'Duù tí nó tí mbe kù 'dè yúcó gítí ndâ i tí nó nó kù 'dè có máa, «Ye kèjì kpónó-kpónó ta kponje gítí wálá.» Go-i-tí-nò! Gí , Mbe tí ye Jézù!

²¹ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè jì yo 'dáá gí.